

0000000000

Secundum Reverendissimum
ET EXIMIUM PATREM
JOANNIS A. S.
CURSUS THEOLOGICUS

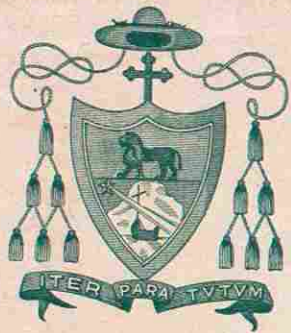
TOMUS X.

BX1749
T6
v. 10
1883

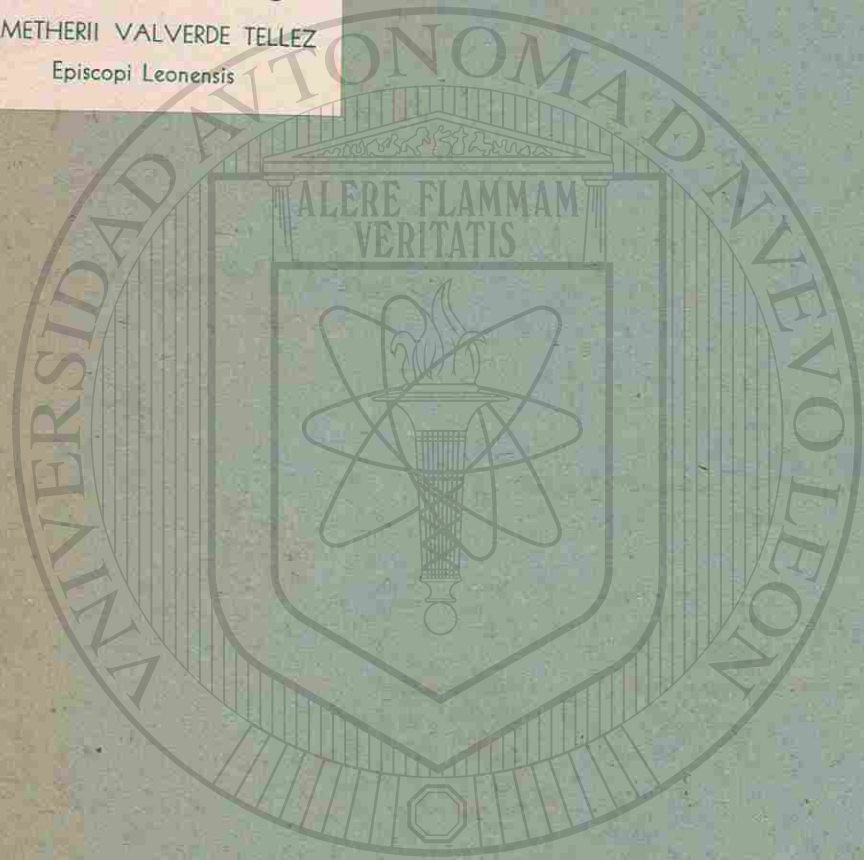
008370

0000000000

EX LIBRIS
HEMETHERII VALVERDE TELLEZ
Episcopi Leonensis

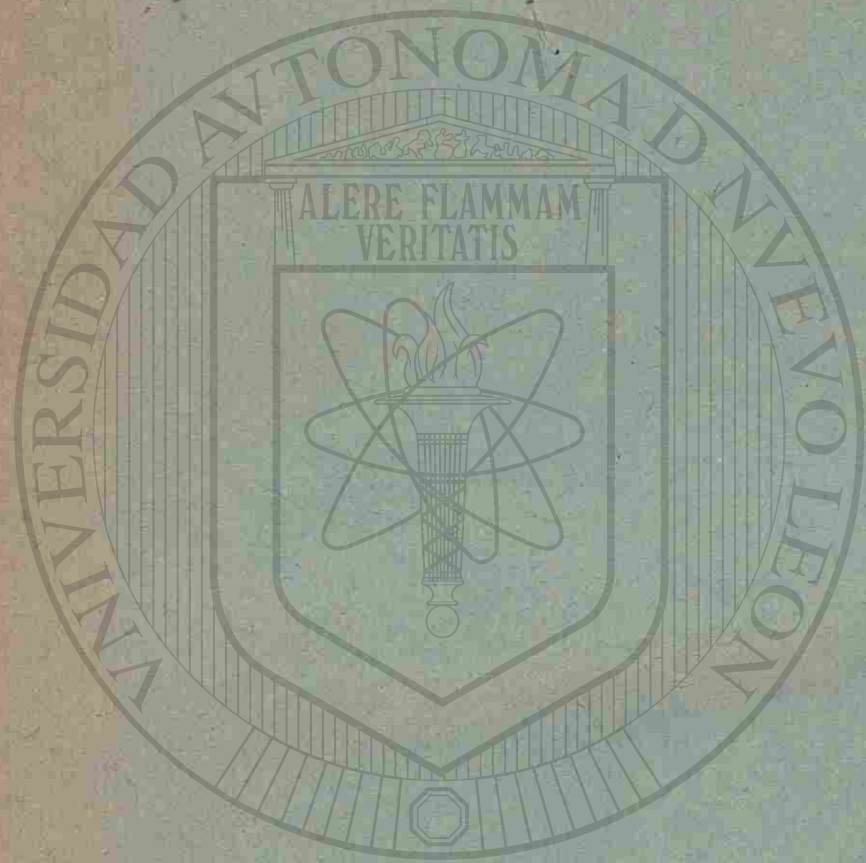
UANL

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

ADMODUM REVERENDI ET EXIMII PATRIS

JOANNIS A S. THOMA

CURSUS THEOLOGICUS

X

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

ADMODUM REVERENDI ET EXIMII PATRIS

JOANNIS A S. THOMA

ORDINIS PRÆDICATORUM, DOCTORIS THEOLOGI
IN COMPLUTENSI ACADEMIA PROFESSORIS PRÆMII, SUPREMI FIDEI CENSORIS

CURSUS THEOLOGICUS

IN SUMMAM THEOLOGICAM D. THOMÆ

NOVA EDITIO

AD LUGDUNENSEM ANNI MDCLXIII ACCURATISSIME EXPRESSA, MENDISQUE EXPURGATA

TOMUS DECIMUS

INDICES

INDEX MATERIARUM PROUT IN SINGULIS TOMIS DISTRIBUANTUR
INDEX LOCORUM SACRÆ SCRIPTURÆ
INDEX GENERALIS ET ANALYTICUS IN ORDO ALPHABETICO

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN®
Biblioteca Valverde y Tollez

PARISIIS

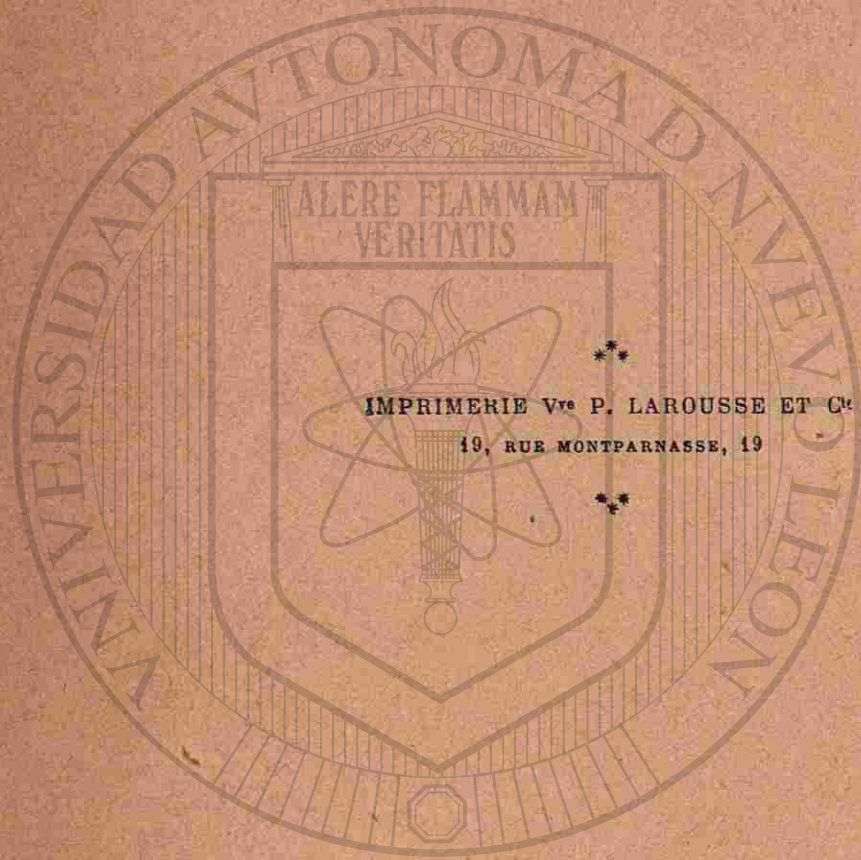
LUDOVIGUS VIVÈS, EDITOR
13, VIA DELAMBRE, 13

M DCCC LXXXVI

1886

45021

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

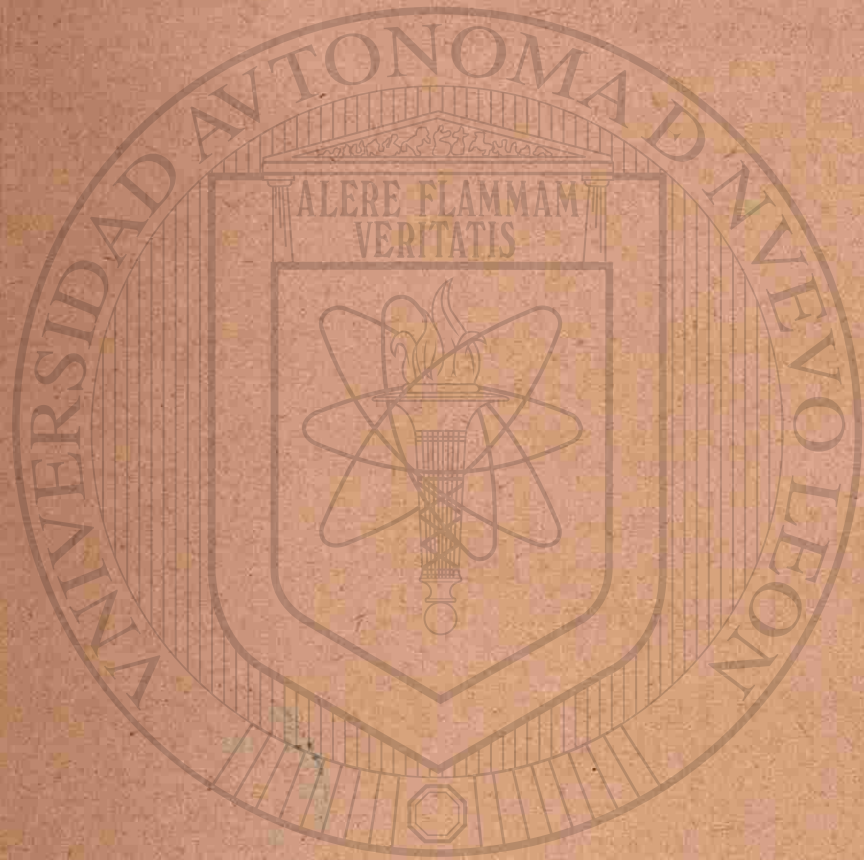
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

BX 1749

T6
V. 10
1883

Indice

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

INDEX

PRÆCIPUARUM MATERIARUM

PROUT IN SINGULIS TOMIS DISTRIBUANTUR

	Paginæ.		Paginæ.
TOMUS I.		TOMUS III.	
Summa textus Magistri Sententiarum	1	IN PRIME PARTIS D. THOMÆ QUEST. XV-XXVI.	
Isagoge ad D. Thomæ Theologiam...	188	De Ideis.....	3
De Approbatione et Auctoritate doctrinæ D. Thomæ.....	288	De Veritate.....	70
IN PRIME PARTIS D. THOMÆ QUESTIONES I-VII.		De Falsitate.....	71
De Sacra Doctrina.....	388	De Vita Dei.....	72
De Deo, an sit.....	529	De Voluntate Dei.....	140
De Simplicitate Dei, et Compositione creaturæ.....	551	De Amore Dei.....	501
De Perfectione Dei.....	634	De Justitia, et Misericordia Dei.....	502
De Bono communi.....	654	De Providentiâ Dei.....	564
De Bonitate Dei.....	657	De Prædestinatione.....	565
De Infinitate Dei.....	694	De Libro vitæ.....	566
TOMUS II.		De Divina Potentia.....	888
IN PRIME PARTIS D. THOMÆ QUEST. VIII-XIV, ET LXV-LXXIV.		De Dei Beatitudine.....	889
De Existentiâ Dei in rebus.....	1	TOMUS IV.	
De Immutabilitate Dei.....	53	IN PRIME PARTIS D. THOMÆ QUEST. XXVII-LXIV, ET CVI-CVII.	
De Æternitate Dei.....	57	Tractatus de Sacro Trinitatis Mysterio	1
De Unitate Dei.....	127	Tractatus de Creatione.....	482
Quomodo Deus a nobis cognoscatur.	152	Tractatus de Angelis.....	559

008370

INDEX

	Paginae.		Paginae.
TOMUS V.			
IN PRIMÆ SECUNDÆ D. THOMÆ QUÆST. I-XXI.		Tractatus de Spe.....	316
De Ultimo fine hominis.....	1	De Charitate.....	401
De Beatitudine.....	158	De Homicidio.....	473
Tractatus de Actibus humanis.....	358	De Irregularitate.....	512
Tractatus de Bonitate et Malitia actuum humanorum.....	612	De Religione.....	616
		De Devotione.....	723
		De Oratione.....	739
		De Voto.....	830
		Sex Quæstiones expositivæ.....	891
TOMUS VI.			
IN PRIMÆ SECUNDÆ D. THOMÆ QUÆST. XXI-CXIV.			
De Bonitate et Malitia actuum humanorum sequitur.....	1	TOMUS VIII.	
Tractatus de Passionibus, Habitibus, et Virtutibus.....	194	IN TERTIÆ PARTIS D. THOMÆ QUÆST. I-XXI.	
De Fructibus Spiritus sancti.....	572	De Incarnatione.	
De Gratia.....	716	TOMUS IX.	
		IN TERTIÆ PARTIS QUÆST. LX-LXIII; LXXXIII-LXXXIX.	
TOMUS VII.			
IN SECUNDÆ SECUNDÆ D. THOMÆ QUÆST. I-VII; XVII-XLV; LXIV, LXXXI, LXXXIII, LXXXVIII.			
De Fide.....	1	De Sacramentis in genere.....	1
Tractatus de Auctoritate Summi Pontificis.....	136	De Sacramento Eucharistiæ.....	385
		De Sacrificio Missæ.....	535
		De Sacramento Pœnitentiæ.....	575

INDEX

LOCORUM SACRÆ SCRIPTURÆ QUÆ IN CURSU THEOLOGICO JOANNIS A S. THOMA CONTINENTUR.

EX TESTAMENTI VETERI.

EX GENESI.

Faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem nostram. i, 11, 71; ii, 759, 761.
 In principio creavit Deus cœlum et terram. i, 11, 203; iii, 185, 782; iv, 486, 496, 491, 526.
 Spiritus Domini ferebatur super aquas. i, 12.
 Qui vivit in æternum, creavit omnia simul. i, 70.
 Crescite et multiplicamini. i, 166, 169.
 Sub te erit appetitus tuus, et tu dominaberis illius. i, 213.
 Quod in semine Abrahamæ benedicerentur omnes gentes. i, 412.
 Non auferetur sceptrum de Juda. i, 412.
 Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus donec veniat, qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium. i, 414.
 In te benedicentur omnes gentes. i, 420.
 Ipse erit expectatio gentium. i, 420.
 Congregamini, ut annuntiem vobis, quæ ventura sunt in diebus novissimis. i, 422.
 Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, et erant valde bona. i, 658, 692; iii, 315.
 Donec veniret desiderium collium æternorum. ii, 58.
 Vidi Dominum facie ad faciem. ii, 156.
 Pœnitet me fecisse hominem. ii, 156.
 Et ecce vir luctabatur cum eo. ii, 157.
 Quod divisit lucem a tenebris, quod divisit aquas ab aquis. ii, 685.

Die septimo complevit Deus opus suum, et requievit ab universo opere quod patrarat. ii, 685.
 Germinet terra herbam virentem, et lignum, cujus semen sit in semetipso. ii, 683.
 Creavit Deus cœlum et terram. ii, 692.
 Quod tenebræ erant super faciem abyssi. ii, 693.
 Terra erat inanis et vacua. ii, 693.
 Factum est vespere, et mane dies unus. ii, 693, 694.
 Fiat lux. ii, 704.
 Fiant luminaria in firmamento cœli, et dividant diem, ac noctem, etc. fecitque Deus duo luminaria magna, luminare majus, ut præset diei, et luminare minus, ut præset nocti, et stellas. ii, 707.
 Erant super faciem abyssi. ii, 710.
 Quod nondum pluerat super terram. ii, 723.
 Producant aquæ volatile super terram sub firmamento cœli. ii, 727.
 Quod in principio creavit Deus cœlum et terram. ii, 729.
 Spiritus Domini ferebatur super aquas. ii, 729.
 Congregentur aquæ quæ sub cœlo sunt in locum unum. ii, 729.
 Et appareat arida. ii, 729.
 Producat terra lignum faciens fructum, cujus semen sit in semetipso. ii, 730.
 Congregentur aquæ in unum, et appareat arida, et factum est ita: germinet terra herbam virentem, etc. et factum est ita ii, 731.

INDEX

	Paginae.		Paginae.
TOMUS V.			
IN PRIMÆ SECUNDÆ D. THOMÆ QUEST. I-XXI.		Tractatus de Spe.....	316
De Ultimo fine hominis.....	1	De Charitate.....	401
De Beatitudine.....	158	De Homicidio.....	473
Tractatus de Actibus humanis.....	358	De Irregularitate.....	512
Tractatus de Bonitate et Malitia actuum humanorum.....	612	De Religione.....	616
		De Devotione.....	723
		De Oratione.....	739
		De Voto.....	830
		Sex Quæstiones expositivæ.....	891
TOMUS VI.			
IN PRIMÆ SECUNDÆ D. THOMÆ			
QUEST. XXI-CXIV.			
De Bonitate et Malitia actuum humanorum sequitur.....	1	TOMUS VIII.	
Tractatus de Passionibus, Habitibus, et Virtutibus.....	194	IN TERTIÆ PARTIS D. THOMÆ QUEST. I-XXI.	
De Fructibus Spiritus sancti.....	572	De Incarnatione.	
De Gratia.....	716	TOMUS IX.	
		IN TERTIÆ PARTIS QUEST. LX-LXIII;	
		LXXXIII-LXXXIX.	
TOMUS VII.			
IN SECUNDÆ SECUNDÆ D. THOMÆ QUEST. I-VII;			
XVII-XLV; LXIV, LXXXI, LXXXIII, LXXXVIII.			
De Fide.....	1	De Sacramentis in genere.....	1
Tractatus de Auctoritate Summi Pontificis.....	136	De Sacramento Eucharistiæ.....	385
		De Sacrificio Missæ.....	535
		De Sacramento Pœnitentiæ.....	575

INDEX

LOCORUM SACRÆ SCRIPTURÆ QUÆ IN CURSU THEOLOGICO JOANNIS A S. THOMA CONTINENTUR.

EX TESTAMENTI VETERI.

EX GENESI.

Faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem nostram. i, 11, 71; ii, 759, 761.
 In principio creavit Deus cœlum et terram. i, 11, 203; iii, 185, 782; iv, 486, 496, 491, 526.
 Spiritus Domini ferebatur super aquas. i, 12.
 Qui vivit in æternum, creavit omnia simul. i, 70.
 Crescite et multiplicamini. i, 166, 169.
 Sub te erit appetitus tuus, et tu dominaberis illius. i, 213.
 Quod in semine Abrahamæ benedicerentur omnes gentes. i, 412.
 Non auferetur sceptrum de Juda. i, 412.
 Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus donec veniat, qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium. i, 414.
 In te benedicentur omnes gentes. i, 420.
 Ipse erit expectatio gentium. i, 420.
 Congregamini, ut annuntiem vobis, quæ ventura sunt in diebus novissimis. i, 422.
 Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, et erant valde bona. i, 658, 692; iii, 315.
 Donec veniret desiderium collium æternorum. ii, 58.
 Vidi Dominum facie ad faciem. ii, 156.
 Pœnitet me fecisse hominem. ii, 156.
 Et ecce vir luctabatur cum eo. ii, 157.
 Quod divisit lucem a tenebris, quod divisit aquas ab aquis. ii, 685.

Die septimo complevit Deus opus suum, et requievit ab universo opere quod patrarat. ii, 685.
 Germinet terra herbam virentem, et lignum, cujus semen sit in semetipso. ii, 683.
 Creavit Deus cœlum et terram. ii, 692.
 Quod tenebræ erant super faciem abyssi. ii, 693.
 Terra erat inanis et vacua. ii, 693.
 Factum est vespere, et mane dies unus. ii, 693, 694.
 Fiat lux. ii, 704.
 Fiant luminaria in firmamento cœli, et dividant diem, ac noctem, etc. fecitque Deus duo luminaria magna, luminare majus, ut præset diei, et luminare minus, ut præset nocti, et stellas. ii, 707.
 Erant super faciem abyssi. ii, 710.
 Quod nondum pluerat super terram. ii, 723.
 Producant aquæ volatile super terram sub firmamento cœli. ii, 727.
 Quod in principio creavit Deus cœlum et terram. ii, 729.
 Spiritus Domini ferebatur super aquas. ii, 729.
 Congregentur aquæ quæ sub cœlo sunt in locum unum. ii, 729.
 Et appareat arida. ii, 729.
 Producat terra lignum faciens fructum, cujus semen sit in semetipso. ii, 730.
 Congregentur aquæ in unum, et appareat arida, et factum est ita: germinet terra herbam virentem, etc. et factum est ita ii, 731.

- Quod factum est vespere et mane dies tertius. ii, 730.
- Quod adduxit Deum spiritum super terram, et imminuta sunt aquae. ii, 730.
- Quod clausi sunt fontes abyssi, et cataractae caeli, et reversae sunt aquae de terra euntes et redeuntes, et coeperunt minui post centum quinquaginta dies. ii, 731.
- Quod congregationes aquarum appellavit maria. ii, 738.
- Germinet terra herbam virentem, et lignum pomi feram faciens fructum. ii, 739.
- Quod istae sunt generationes caeli et terrae in die qua fecit Deus caelum et terram, et omne virgultum agri, antequam oriretur in terra, et omnem herbam terrae, priusquam germinaret. ii, 739.
- Protulit terra herbam virentem. ii, 740.
- Factum est vespere, et mane dies tertius. ii, 740.
- In die qua creavit Deus omne virgultum agri antequam oriretur, et omnem herbam terrae priusquam germinaret. ii, 740.
- Plantaverat Dominus paradysum voluptatis a principio in quo posuit hominem quem formaverat. ii, 743.
- Igitur perfecti sunt caeli, et terra, et omnis ornatus eorum. ii, 744.
- Apellavitque lucem diem. ii, 746.
- Fiant ut dividant diem, ut luceant, ut sint in tempora, et dies. ii, 750.
- Ut sint in signa. ii, 750.
- Ut sint in tempora, et dies et annos. ii, 751.
- Ut luceant in firmamento caeli, et illuminent terram. ii, 751.
- Volatile super terram sub firmamento caeli. ii, 752.
- Quod creavit Deus cete grandia, et omnem animam viventem atque motabilem. ii, 753.
- Et fecit Deus bestias terrae juxtas pecies suas. ii, 753.
- Crescite et multiplicamini, et replete aquas maris. ii, 753.
- Creavitque Deus cete grandia, et omnem animam motabilem. Et fecit Deus bestias terrae, et jumenta, et omne reptile. ii, 754.
- Quod creavit Deus cete grandia, et omnem animam motabilem, quam produserant aquae in species suas. ii, 754.
- Formati igitur, Dominus Deus, de humo cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli, adduxit ea ad Adam. ii, 754, 756.
- Producant aquae reptile animae viventis, et volatile super terram. ii, 755.
- Producant aquae reptile animae viventis, et volatile super terram sub firmamento caeli. ii, 755.
- Crescite et multiplicamini, et replete terram. ii, 757.
- Creavit Deus cete grandia, et omnem animam viventem, atque motabilem, quam produserant aquae in species suas, et omne volatile secundum genus suum. ii, 757; iv, 497.
- Et fecit Deus bestias terrae secundum species suas, et jumenta, et omne reptile in genere suo. ii, 757.
- Et erunt inquit, tam tibi, quam illis in cibum. ii, 757.
- Producant aquae reptile animae viventis, et volatile. ii, 759.
- Et creavit Deus hominem ad imaginem et similitudinem suam. ii, 759.
- Germinet terra herbam virentem, et lignum pomiferum faciens fructum, cujus semen sit in semetipso. ii, 760.
- Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terrae, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitae. ii, 761.
- Et creavit Deus hominem ad similitudinem suam. ii, 761.
- Formavit Deus hominem de limo terrae. ii, 763.
- Donec revertaris in terram de qua sumptus es, quia pulvis es, et in pulverem revertaris. ii, 763.
- Quod tulit Deus hominem, et posuit eum in paradiso, ut operaretur, et custodiret illum. ii, 763.
- Quod vidit Deus quod esset bonum. ii, 763.
- Aperti sunt oculi eorum. ii, 764.
- Et aedificavit Dominus Deus costam, quam tulerat de Adam. Dixitque Adam: Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea. Haec vocabitur virago, quia de viro sumpta est. ii, 766.
- Quod aedificavit costam in muliere. ii, 767.
- Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea. ii, 767.
- Et creavit Deus hominem ad similitudinem suam, masculum et feminam creavit eos. ii, 767.
- Quod appellavit Adam nominibus suis cuncta animantia, et universa volatilia caeli, et omnes bestias terrae. ii, 768.
- Quod adduxit animalia ad Adam. ii, 769.
- Crescite et multiplicamini. ii, 771.
- Quod masculum et feminam creavit eos. ii, 771.
- Et perfecta sunt caelum et terra et omnis ornatus eorum. ii, 772.
- Factum est vespere et mane dies. ii, 772.
- Et creavit Deus hominem ad imaginem suam, ad imaginem Dei creavit illum, masculum et feminam creavit eos. Benedixitque illis Deus, et ait: Crescite et multiplicamini, et replete terram, et sub-

- et quiescatis, salvi eritis: si conversus fuerit peccator, vita vivet, et non morietur. iii, 475.
- Poenituit eum quod fecisset hominem in terra, et tactus dolore cordis intrinsecus. iii, 520.
- Daes gentes sunt in utero tuo, et duo populi ex utero tuo dividuntur, populusque populum superabit, et major serviet minori. iii, 837.
- Ego Deus omnipotens. iii, 890.
- Ego Deus omnipotens, cresce, et multiplicare. iii, 890.
- Pluit super Sodomam ignem a Domino de caelo. iv, 19.
- In principio creavit Elohim. iv, 19, 497.
- Posuit manum suam super femur Abraham domini sui. iv, 19.
- Venite descendamus et confundamus linguam eorum. iv, 20.
- Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est. iv, 20.
- Dixit autem Deus: Fiat lux, et facta est lux. iv, 21.
- Pluit Dominus ignem et sulphur super Sodomam a Domino. iv, 27.
- Adam genuit ad imaginem et similitudinem suam. iv, 122.
- Et genuit ad imaginem, et similitudinem suam, vocavitque nomen ejus Seth. iv, 152, 155.
- Complevit Deus die septimo opus suum. iv, 491.
- Ad imaginem Dei creavit illum. iv, 497.
- Faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem nostram, ut praesit piscibus maris, et volatilibus caeli, et bestiis, universaque terrae, omnique reptili, quod movetur in terra. iv, 567.
- In principio fecit Deus caelum, et terram. iv, 568, 569.
- Angelos venisse ad Abraham, et Loth. iv, 614.
- Videntes filii Dei filias hominum. iv, 932.
- Eritis sicut dii, scientes. iv, 938.
- Angelus Domini de caelo clamavit dicens: Abraham. iv, 1036.
- Sub te erit appetitus ejus, et tu dominaberis illius. v, 508.
- Videntes filii Dei filias hominum, quod essent pulchrae. v, 246.
- Si contra Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines praevalebis. v, 330.
- Non est in nostra conscientia quis posuerit eam in marsupiiis nostris. vi, 107.
- Cognovit ergo Adam uxorem suam Evam. vii, 884.
- Sub te erit appetitus ejus, et tu dominaberis illius. vi, 260, 419, 427.
- Videns Deus quod cuncta cogitatio hominis
- jecit eam, et dominamini piscibus maris. Et factum est ita. Viditque Deus cuncta quae fecerat, et erant valde bona. Et factum est vespere et mane dies sextus. ii, 773, 778.
- Istae sunt generationes caeli, et terrae. ii, 773.
- Quod emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis, ut operaretur terram de qua sumptus est. ii, 774.
- Adam maximus situs est in Hebron. ii, 774.
- Praecepit nobis Deus ne comederemus. ii, 775.
- Praecepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede; de ligno autem boni et mali ne comedas. ii, 775.
- Ecce dedi vobis omnem herbam in cibum. ii, 775.
- Ex omni ligno paradisi vescimur, de fructu vero ligni, quod est in medio paradisi praecepit nobis Deus. ii, 778.
- Ne forte mittat manum suam et comedat de ligno vitae et vivat in aeternum. ii, 778.
- Quod benedixit Deus diem septimum, eo quod in ipso cessaverat ab universo opere quod creavit Deus ut faceret. ii, 780.
- Istae sunt generationes caeli et terrae in qua creavit Dominus caelum et terram, et omne virgultum agri, priusquam germinaret. ii, 787.
- Dixit enim et facta sunt. ii, 787.
- Istae sunt generationes caeli et terrae quando creatae sunt, in die, quo fecit Dominus Deus caelum et terram: et omne virgultum agri antequam oriretur in terra, omnemque herbam regionis priusquam germinaret. ii, 788.
- Fiat firmamentum in medio aquarum. ii, 791.
- Et volatile super terram sub firmamento caeli. ii, 791.
- Quod adduxit Dominus spiritum super terram et imminuta sunt aquae. ii, 793.
- Quod imminuta sunt aquae et clausi sunt fontes abyssi, et cataractae caeli, et prohibita sunt pluviae de caelo. ii, 793.
- Factum est vespere, et mane dies unus. ii, 795.
- Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram, ut praesit. iii, 238; iv, 19.
- Si invenero in Sodomis quinquaginta justos, dimittam omni loco propter eos: si populus meus audisset me: Israel si in viis meis ambulasset, pro nihilo forsitam inimicos eorum humiliassem. iii, 474.
- Si vis ad vitam ingredi serva mandata: si populus meus audisset me, pro nihilo inimicos eorum humiliassem: si revertamini

intenta esset ad malum omni tempore. vi, 735.
 Si fuerit Deus mecum, et custodierit me in via per quam ambulo, et dederit mihi panem ad vescendum, et vestimentum ad induendum, etc. erit mihi Dominus in Deum, etc. vi, 671.
 Respexit Dominus ad Abel, et ad munera ejus. vi, 900.
 Ubi est Abel frater tuus, etc. Nescio Domine. vii, 55.
 Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est. vii, 68.
 Sed serpens erat callidior cunctis animantibus terræ. vii, 915.
 Inimicitias ponam inter te et mulierem. vii, 965.
 Omnis qui invenerit me interficiet me, etc. Nequaquam ita fiet. vii, 60.
 Non permanebit spiritus meus in homine in æternum. vii, 288.
 Cum vi lissent Filii filias hominum, etc. vii, 894.
 Isti sunt dii tui Israel qui te eduxerunt de terra Ægypti. vii, 962.
 Non risi, etc. Non est ita, sed risisti. vii, 55.
 Suspice cælum et numera stellas si potes, sic erit semen tuum. vii, 929.
 Dic quod soror mea est, vii, 68.
 Ecce mille argenteos dedi fratri tuo, hoc erit tibi in velamen oculorum, etc. vii, 891, 893, 896.
 Misit Abimelech rex Geraræ, et tulit eam. vii, 892.
 En morieris propter mulierem, quam tulisti, habet enim virum. vii, 892.
 Expectate hic, et cum adoraverimus revertemur ad vos. vii, 66.
 Per memetipsum juravi quia fecisti hanc rem benedicam tibi. vii, 71.
 Ego sum primogenitus tuus Esau, feci sicut præcepisti mihi. vii, 63.
 Benedixique ei, et erit benedictus. vii, 67.
 Si Dominus Deus fuerit mecum, etc. vii, 835.
 Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus donec veniat qui mittendus est. vii, 163.
 Respexit Dominus ad Abel, et ad munera ejus. viii, 63.
 Hoc nunc os ex ossibus meis. ix, 114.
 Obtulit holocausta super altare. ix, 545.
 Benedicentur in te omnes cognationes terræ. ix, 130.
 Et Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum; erat enim sacerdos Dei altissimi. ix, 427, 546, 552.
 Credidit Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam. ix, 321.

Masculus, cujus præputii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo. ix, 322.
 Offeres illum ibi in holocaustum. ix, 545.

EX EXODO.

Fecerunt deos aureos. i, 89.
 Mortui sunt qui quærebant animam pueri. i, 89.
 Non mœchaberis. i, 133.
 Non furtum facies. i, 133.
 Non concupisces uxorem alienam. Non concupisces rem alienam. i, 136.
 Sed juxta exemplar tibi monstratum in monte, sic inspexit et fecit. i, 189.
 Non me videbit homo, et vivet. ii, 154, 158.
 Ostende mihi faciem tuam. ii, 158.
 Ostende mihi gloriam tuam. ii, 158.
 Ego ostendam tibi omne bonum. ii, 316, 372; iii, 306.
 Quod abstulit illud Dominus stante vento vehementi, et urente tota nocte, vertitque illud in siccum. ii, 730.
 Sex diebus operaberis, sex enim diebus fecit Dominus cælum et terram. ii, 785.
 Inspice, et fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est. iii, 4.
 Miserebor cui voluero, et clemens ero in quem mihi placuerit. iii, 237.
 Nescio Dominum, et Israel non dimittam. iii, 879.
 Usquequo non vis subjici mihi? iii, 880.
 Omnipotens nomen ejus. iii, 890.
 Constituit te deum Pharaonis. iv, 11.
 Flavuit spiritus tuus, et operuit eos mare. iv, 44.
 Ego sum qui sum: qui est misit me ad vos. iv, 218.
 Sex diebus fecit Deus cælum, et terram, et mare, et omnia quæ in eis sunt, et die septimo requievit. iv, 491.
 Tollensque se Angelus Domini, qui præcedebat castra Israel, abiit post eos. iv, 562, 656.
 Ibi constituit ei præcepta, atque judicia. v, 604.
 Ego ostendam omne bonum tibi. v, 163, 207, 229, 253.
 Fortitudo mea, et laus mea Dominus. vi, 582.
 Omnia facito secundum exemplar, quod monstratum est tibi in monte. vii, 127.
 Projecit aurum in ignem, egressusque est hic vitulus. vii, 148.
 Recordare Abraham et Isaac, et Israel servorum tuorum. vii, 782.

Loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem sicut solet loqui homo ad amicum suum. vii, 440.
 Filius meus primogenitus Israel. viii, 607.
 Qui immolat diis occidetur, præter Domino soli. ix, 544.

EX LIBRO LEVITICI.

Quidquid semel fuerit consecratum, sanctum sanctorum erit Domino: et omnis consecratio, quæ offertur ab homine non redimetur. i, 372.
 Cum ingressi fueritis terram sabbatizes sabbatum Domino, numerabis quoque tibi septem hebdomadas annorum. i, 429.
 Propter peccata patrum suorum affligentur, donec confiteantur iniquitates suas. ix, 583.

EX LIBRO NUMERORUM.

Nullum innoxium derelinquit. i, 396.
 Non est Deus ut homo ut mentiatur, neque ut filius hominis ut mutetur. ii, 53.
 Ore ad os loquor ei, et palam, et non per ænigmata Deum videt. ii, 156.
 Ibi vidimus monstra quædam de genere gigantes. ii, 764.
 Quam pulchra tabernacula tua Jacob, et tentoria tua Israel. vii, 927.
 Si exieritis ad bellum contra hostes vestros clangent sacerdotes ululantibus tubis. vii, 929.
 Annon talis servus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est. vii, 411.
 Quia non credidistis mihi non introducetis hos populos. vii, 147.
 Non est Deus quasi homo ut mentiatur, neque ut filius hominis ut mutetur. vii, 56.
 Orietur stella ex Jacob, et consurget virga de Israel. vii, 928.
 Omnes feminae accipiant maritos de tribu sua. vii, 288.

EX DEUTERONOMIO.

Audi Israel: Dominus Deus tuus, Deus tuus est. i, 11.
 Statuit terminos populorum juxta numerum Angelorum Dei. i, 65.

Non habebis deos alienos: non facies tibi sculptilia, et omnem similitudinem. i, 133.
 Non occides. i, 133.
 Rex uxores plurimas quæ alliciant animam ejus. i, 172.
 Prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Dominus. i, 412.
 Non addetis ad verbum, quod ego vobis loquor, nec auferetis ex eo. i, 440.
 Pro mensura enim peccati est et plagarum modus. iii, 557.
 Constituatur terminus populorum juxta numerum filiorum Dei. iii, 886.
 Audi Israel Deus tuus, Deus unus est. iv, 26.
 Audi Israel, Dominus Deus noster Dominus unus est. iv, 40.
 Videte quod ego sim solus, et non sit alius Deus præter me. iv, 40.
 Deus qui personam non accipit, nec munera. iv, 240.
 Non esse adorandum solem et lunam, et omnia astra cæli, qui creata sunt in ministerium omnium gentium. iv, 567.
 Audi præcepta, et judicia, quæ ego doceo te. v, 604.
 Oculus Jacob in terra frumenti, et vini, cælique caligabunt rore. vi, 577.
 Mortuusque est Moyses jubente Domino. vi, 580.
 Locutus est Moyses ad omnem Israel trans Jordanem. vii, 926.
 Adversus Aaron quoque vehementer iratus, voluit eum contere Dominus. vii, 148.
 Si difficile et ambiguum apud te judicium esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem, causam et causam, lepram et lepram. vii, 142.
 Qui superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, morte morietur. vii, 143, 148.
 Et judicium intra portas tuas videris verba variari. vii, 163.
 Si votum voveris Deo tuo non tardes reddere. vii, 834.
 Ego occidam et ego vivere faciam. vii, 479.
 Tollite librum istum, et ponite illum in latere arcæ. vii, 65.
 Prophetam sicut me suscitavit sibi Dominus, viii, 387.

EX LIBRO JOSUE.

Quod in Hebron inter filios Enacim Adam maximus situs est. ii, 764.
 Cecidit pronus in terram, et adoravit Angelum. iv, 567.

EX LIBRO JUDICUM.

Angelus Domini, qui apparuit Gedeoni evanuit ex oculis ejus. iv, 563.
 Angelum ascendisse de Galgalis ad locum Flentium. iv, 614.
 Irruit Spiritus Domini in eum, et sicut solent ad odorem ignis ligna consumi, ita vincula, quibus ligatus erat dissipata sunt, et soluta. vi, 680.
 Aquam petenti, lac dedit, et in phiala principis obtulit butyrum. vii, 944.
 De cælo dimicatum est, stellæ manentes in ordine et cursu suo, etc. vii, 929.

EX LIBRO PRIMO REGUM.

Quod Deus prænitidine non flectetur. ii, 156.
 Si tradent me viri Ceilæ, et viros qui mecum sunt in manus Saul? Et dixit Dominus: Tradent. ii, 584.
 Immutavit ei Deus cor aliud. iii, 44.
 Quod si non fecisses, jam nunc præparasset Dominus regnum tuum super Israel in sempiternum, sed nequaquam regnum tuum ultra consurget. iii, 891.
 Anima Jonathæ conglutinata est animæ David, et dilexit eum Jonathas, quasi animam suam. vi, 207.
 Non est sanctus, ut est Dominus. vii, 715.
 Quia populus non comedit, etc. vii, 725.
 Filius unius anni erat Saul cum regnare cœpisset, etc. vii, 65.
 Samuel non vidit amplius Saulem. vii, 70.
 Melior est obedientia quam victima. vii, 693.
 Melior est obedientia, quam victima. ix, 545.

EX LIBRO SECUNDO REGUM.

Mihi locutus est fortis Israel, sicut lux auroræ mane absque nubibus rutilat. i, 266.
 Facta est universa Idumæa serviens David, iii, 837.
 Post quadraginta annos dixit Absalon ad regem David. vii, 291.
 Spiritus Domini locutus est per me. vii, 60.

EX LIBRO TERTIO REGUM.

Si cælum et cæli cælorum te capere non possunt. ii, 26.
 Si ambulaveris coram me sicut ambulavit pater tuus, in simplicitate cordis et æqui-

tate, et feceris omnia quæ præcepi tibi, et legitima mea, et judicia mea servaveris, ponam regnum tuum super Israel in sempiternum sicut locutus sum David patri tuo. ii, 579.

Non ingrediemini ad eas, neque de illis ingredientur ad vestras; certissime enim avertent corda vestra, ut sequamini deos earum. ii, 585.

Propitiare, et redde unicuique secundum vias suas, quas nosti eum habere in corde suo: tu enim solus nosti corda filiorum hominum. iv, 831.

Ut des unicuique secundum omnes vias suas sicut videris cor ejus, quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum. iv, 831.

Egressus spiritus stetit coram Domino. iv, 1026.

Egrediar, et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus et dixit Dominus: Decipies et prævalebis, egredere, et ita. iv, 1026.

Decipies et prævalebis. iv, 1050.
 Quasi in luce auroræ oriente sole mane absque nubibus rutilat. vi, 573.

Classem quoque fecit rex Salomon in Asiongaber. vii, 912.

Non erat argentum nec alicujus pretii putabatur in diebus Salomonis, etc. vii, 922.
 Classis Hiram quæ portabat aurum de Ophir, attulit ex Ophir ligna, etc. vii, 923.

Ego decipiam, etc. ego ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum. vii, 60.

Decipies et prævalebis, etc. vii, 60.
 Ire debemus in Ramoth Galaad ad præliandum, an cessare? vii, 68.

Rex vero Josaphat fecerat classes in mari. vii, 913.

Ingressus es, ut rememorarentur iniquitates meæ. 354. ix, 693.

EX LIBRO QUARTO REGUM.

Si percussisses quinquies, vel septies terram percussisses Syriam usque ad consummationem. ii, 577.

Si percussisses quinquies, aut sexies, sive septies percussisses Syriam usque ad consummationem. ii, 578.

Et accidit quodam die, ut diceret Jonathas. ii, 795.

Si percussisses quinquies, vel sexies, percussisses Syriam usque ad consummationem. iii, 470.

Si percussisses quinquies vel septies, percussisses Syriam usque ad consummationem. iii, 474.

Cumque caneret psaltes facta est super eum manus Domini. vii, 909.

Ochozias cœpit regnare cum esset annorum. vii, 62.

Joram erat triginta duo annorum cum regnare cœpisset, etc. vii, 62.

EX LIBRO PARALIPOMENON PRIMO.

Omnia inquit venerunt scripta manu Domini ad me ut intelligerem universa opera exemplaris. i, 189; iii, 4.

Elegit David hoc ultimum, et ceciderunt de populo septuaginta millia. iii, 599.

Si pacifice venistis ad me, ut auxiliemini mihi, cor meum jungatur vobis. vi, 577, 637.

Ad austrum domus erat seniorum concilium. vii, 148.

Israelitis vero præerat Chonenias, et filii ejus ad opera forinsecus super Israel, etc. vii, 945.

EX LIBRO PARALIPOMENON SECUNDO.

Cunctis diebus desolationis egit terra sabbatum. i, 426.

Omnem causam quæ venerit ad vos ubicumque quæstio est de lege, de mandato, de cæremoniis ostendite eis. i, 431.

Ut exerceant judicium sine acceptione personarum, et munerum. i, 432.

Quod omnem causam inter cognationem, et cognationem ubicumque quæstio est de lege, de mandato, de cæremoniis, de justificationibus, ostendant fratribus suis. i, 432.

Tu solus nosti corda aliorum hominum. iv, 831.

Cum ignoremus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut ad te oculos dirigamus. vi, 735.

Dominus pollicitus est, ut habitaret in caligine. vi, 577.

Credite in Domino Deo vestro, et secuti eritis, etc. vii, 16.

Tu solus nosti corda filiorum hominum. vii, 786.

In Asiongaber ad oram maris Rubri in terra Edon classis Salomonis cum servis, et navibus Hiram navigabat in Ophir. vii, Abiit Salomon in Asiongaber, etc. vii, 924.

Naves regis ibant in Tharsis cum servis Hiram, etc. vii, 913.

In Hierusalem quoque constituit Josaphat levitas et sacerdotes, etc. vii, 142.

Ubicumque quæstio est de lege, de mandato ostendite eis. vii, 148, 163, 268.

Particeps fuit ut facerent naves, quæ irent in Tharsis, etc. vii, 913, 924.

Cum cantores Domini cœpissent laudes canere, etc. vii, 930.

Non est tui officii Ozia, ut adoleas incensum Domino, sed sacerdotum. vii, 186.

EX LIBRO PRIMO ESDRÆ.

Post hæc in regno Artaxerxis. i, 417.

Quarta autem die imperasti fieri solis splendorem, lunæ lumen, stellarum dispositionem. ii, 707.

Omnia regna terræ tradidit mihi Deus cæli. ii, 796.

EX LIBRO SECUNDO ESDRÆ.

Et legerunt in libro legis Dei distincte, et aperte ad intelligendum, et intellexerunt cum legeretur, etc. vii, 268.

Filii Israel quater in die confitebantur, et adorabant Deum. vii, 812.

EX LIBRO TOBIÆ.

Tu fecisti Adam de limo terræ, dedisti que ei adjutorium Evam. ii, 761.

Et postea ablatus est ab aspectu eorum, et ultra eum videre non potuerunt. iv, 563.

Tunc Raphael Angelus apprehendit dæmonium, et relegavit illud in deserto superioris Ægypti. iv, 572, 614.

Filii quippe sanctorum sumus, etc. vii, 718.

Ego obtuli orationem tuam Domino. vii, 781.

EX LIBRO JUDITH.

Omnes viæ tuæ paratæ sunt et illa post illa cogitasti. ii, 42.

Deus cælorum, creator aquarum. ii, 692, 791.

Tu fecisti priora, et illa post illa cogitasti, et hoc factum est quod ipse voluisti. iii, 237.
 Hoc factum est, quod ipse voluisti. iii, 250.
 Hoc factum est quod ipse voluisti, omnes enim viæ tuæ paratæ sunt, et tua judicia in tua providentia constituisti. iii, 319, 627.
 Tu fecisti priora, et illa post illa cogitasti. iii, 333.
 Tu Domine fecisti priora, et illa post illa cogitasti, et hoc factum est quod ipse voluisti. iii, 693.
 Quia hoc factum est quod ipse voluisti. iii, 910.
 Et illud factum est quod ipse voluisti. iii, 916.
 Tu fecisti priora, et illa post illa cogitasti, et hoc factum est quod ipse voluisti: omnes enim viæ tuæ paratæ sunt, et tua judicia in tua providentia constituisti. iv, 339.
 Dabit ignem et vermes in carnes eorum ut urantur, et sentiant in sempiternum. iv, 4011.
 Tu fecisti priora, et illa post illa cogitasti, et hoc factum est quod ipse voluisti. vii, 756.

EX LIBRO ESTHER.

Non pro te, sed pro omnibus hæc lex lata est. i, 346.
 Omnia in ditione voluntatis tuæ sunt posita. ii, 42.
 Non est qui possit resistere voluntati tuæ si decreveris salvare Israel. ii, 660.
 Tu fecisti cælum, et terram, et quidquid cæli ambitu continetur. i, 791.
 Non est qui possit tuæ resistere voluntati, si decreveris salvare Israel. iii, 207, 410, 426.
 Non est qui tuæ possit resistere voluntati. iii, 242.
 Dominus omnium tu es, nec est qui resistat majestati tuæ. iii, 410.
 Transfer cor illius in odium gentis nostræ. ii, 411.
 Convertit Deus spiritum regis in mansuetudinem. iii, 635.
 Domine rex omnipotens, in ditione enim tua cuncta sunt posita. iii, 890.

EX LIBRO JOB.

Hoc est initium figmenti Dei, quod fecit ut illudatur ei ab Angelis ejus. i, 59.

Hoc est initium viarum Dei, seu figmenti Dei. i, 59.
 Ipse est initium viarum Dei. i, 61.
 Inspiratio Omnipotentis dat intelligentiam. i, 265.
 Qui revelat profunda de tenebris. i, 265.
 Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur procul. i, 535.
 Numquid sicut dies hominis, dies tui, et anni tui sicut humana sunt tempora? ii, 60.
 Forsitan vestigia Dei comprehendes, et usque ad perfectum omnipotentem reperies. ii, 407.
 Sapiens corde est, et fortis robore. ii, 419.
 Apud ipsum est fortitudo, et sapientia. ii, 419.
 Quod quasi ex ære solidissimi fusi sunt. ii, 699.
 Qui ligat aquas in nubibus suis, ut non erumpant pariter deorsum. ii, 720.
 Quando erumpebat mare quasi de vulva procedens, cum ponerem nubem vestimentum ejus, et caligine illud quasi pannis infantie obvolverem. ii, 724.
 Qui ligat aquas in nubibus, ne erumperet pariter deorsum. ii, 727.
 Circumdedit illud terminis meis, et posui vectem et ostia. ii, 729.
 In fortitudine illius repente maria congregata sunt. ii, 791, 794.
 Corpus ejus quasi scuta fusilia compactum squamis se prementibus: una uni conjungitur, et ne spiraculum quidem incidit per eas. iii, 146.
 Et non investigabitur cum audita fuerit vox ejus. iii, 162.
 Sicut Domino placuit, ita factum est. iii, 250.
 Quis enim potest resistere vultui meo, quis ante dedit mihi, ut reddam ei? iii, 411.
 Quis ante dedit mihi, ut reddam ei. iii, 525.
 Nubes latibulum ejus circa cardines cæli perambulat, nec nostra considerat. iii, 538.
 Quem constituit alium super terram, aut quem posuit super orbem, quem fabricatus est? iii, 627.
 Detrahetur in die furoris Dei, hæc est pars hominis impii a Deo, et hæreditas verborum ejus a Domino. iii, 861.
 Panis ejus in utero ejus vertetur in fel aspidum intrinsecus; divinitas quam devoravit, erumpet, et de utero illius extrahet illas Deus. iii, 864.
 Super quem non surget lumen illius. iii, 875.

Sub ipso sint radii solis, et sternat sibi aurum quasi lutum. iv, 17.
 Dabo tibi gentes hæreditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ. iv, 20.
 Quem enim constituit alium super terram? Aut quem posuit super orbem quem fabricatus est? iv, 20.
 Spiritus Domini fecit me. iv, 33.
 Spiritus ejus ornavit cælos. iv, 33.
 Circuivi terram, et preambulavi eam. iv, 562, 571, 656.
 In Angelis suis reperit pravitatem. iv, 563.
 Ipse est principium viarum Dei. iv, 567.
 Numquid homo Dei comparatione justificabitur, aut factore suo purior erit vir? Ecce qui serviunt ei non sunt stabiles, et in Angelis suis reperit pravitatem, quanto magis hi qui habitant domos luteas. iv, 872.
 Ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, et cæli non sunt mundi in conspectu ejus, quanto magis abominabilis, et inutilis homo? iv, 872.
 Ipse est rex super omnes filios superbie. iv, 941.
 Estimabit abyssum quasi senescentem. iv, 982.
 Ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. iv, 983.
 Ipsi fuerunt rebelles lumini, nescierunt vias ejus, nec reversi sunt per semitas ejus. iv, 992.
 Inter filios Dei affuit etiam Satan, cui dixit Dominus: Unde venis, qui respondens ait: Circuivi terram et perambulavi eam. iv, 1026.
 Qui serviunt ei non sunt stabiles, et in Angelis suis reperit pravitatem. v, 246.
 Quis potest facere nundum de immundo conceptum semine; nonne tu quis solus es? v, 849.
 Ipse habet consilium, et intelligentiam. v, 575.
 Qui dixerunt Deo: Recede a nobis, et scientiam viarum tuarum nolumus. v, 465, 714; vi, 8.
 Non adæquabitur ei aurum, vel vitrum. v, 350.
 Qui quasi de industria recesserunt ab eo. v, 466.
 Qui solidissimi quasi ære fusi sunt. v, 341.
 Causam quam nesciebam diligentissime investigabam. vi, 179.
 Pellem pro pelle dabit homo, et cætera quæ habet. vi, 491.
 Spiritus ejus ornavit cælos, et obstetricante manu ejus eductus est coluber tortuosus. vi, 580.
 Ecce pietas ipsa est sapientia. vi, 583.

Nunc autem derident me juniores, quorum non dignabat patresponere cum canibus gregis mei. vi, 234.
 Si juste egeris, quid donabis ei, aut quid de manu tua recipiet? vi, 904.
 In omnibus his non peccavit Job, neque stultum aliquid locutus est. vii, 64.
 Voca si quis est qui tibi respondeat, et ad aliquem sanctorum convertere. vii, 780.
 Peccavi, quid faciam tibi, etc. vii, 62.
 Qui immutat cor principum et decipit eos, etc. vii, 60.
 Numquid Deus indiget nostro mendacio, ut pro illo loquamini dolos? vii, 76.
 Sive fuerint filii ejus nobiles, sive ignobiles non intelligent. vii, 781.
 Ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. vii, 957.
 Omnis dolor irruet super eum: utinam impleatur venter ejus, ut emittat in eum iram furoris sui, et pluat super illum bellum suum. Fugiet arma ferrea, et irruet in arcum æreum, etc. vii, 953.
 Ad nimium calorem transeat ab aquis nivium. vii, 957.
 Neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. vii, 92.
 Et concentum cæli quis dormire faciet? vii, 903.
 Quis est iste involvens sententias sermonibus imperitis? vii, 64.
 Leviter locutus sum. vii, 64.
 Numquid rhinoceros vult servire tibi, aut morabitur ad præsepe tuum? Numquid alligabis rhinocerotam ad arandum loco tuo, aut confringet glebas vallium post te. vii, 974.
 Non est super terram potestas quæ comparatur ei, qui factus est et nullum timeret. vii, 972.
 Reputat quasi paleas ferrum, et quasi lignum putridum æs. vii, 910.
 Portas vultus ejus quis aperiet? Per gyrum dentium ejus formido. Quis revelabit faciem indumenti ejus, et medium oris ejus quis intrabit? vii, 954.
 Insipienter locutus sum. vii, 64.
 Job servus meus orabit pro vobis, etc. vii, 782.
 Ipsi fuerunt rebelles lumini. viii, 50.
 Cum sublatus fuero timebunt Angeli, et terribi purgabuntur. viii, 285.

EX LIBRO PSALMORUM.

- Verbo Domini cœli firmati sunt, et spiritu oris ejus omnis virtus eorum. i, 11.
 Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus, i, 11.
 Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis. i, 12.
 Quis est iste rex gloriæ. i, 66.
 Et non est substantia. i, 94.
 Incensa igni et suffossa. i, 98.
 Adorate scabellum pedum ejus. i, 109.
 Mirabilis facta est scientia tua ex me. i, 113.
 Repleta est malis anima mea. i, 114.
 Clamabo et non exaudies. i, 114.
 In te Domine speravi. i, 124.
 Dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam Domino, et tu remisisti impietatem meam. i, 155.
 Cor contritum et humiliatum Deus non despicies. Et cum conversus fuerit et ingemuerit, vita vivet. i, 155.
 Dabit voci suæ vocem virtutis. i, 180.
 Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus portans omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens. i, 191.
 Omnes viæ Domini misericordia, et veritas. i, 200.
 In lumine tuo videbimus lucem. i, 234.
 Noluit intelligere ut bene ageret. i, 235.
 Super cecidit ignis et non viderunt solem. i, 235.
 Omnem escam abominata est anima eorum. i, 239.
 Dormitavit anima mea præ tædio. i, 239.
 Gustate et videte. i, 240.
 Confige timore tuo carnes meas. i, 256.
 Lex Domini immaculata convertens animas; testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulis; justitiæ Domini rectæ lætificantes corda; præceptum Domini lucidum illuminans oculos. i, 389.
 Narraverunt mihi iniqui f. bulationes, sed non sicut lex tua. i, 392.
 Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum. i, 395.
 Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. i, 412.
 Quoniam ipse est Dominus Deus tuus et adorabunt eum. i, 412.
 Quod sit futurus sacerdos secundum ordinem Melchisedech. i, 412.
 De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. i, 412, 421.
 Juravit Dominus David veritatem, non frustrabitur eam, de fructu ventris tui po-
- nam super sedem tuam si custodierint filii tui testamentum meum, et testimonia hæc quæ docebo eos. i, 413.
 Si custodierint filii tui. i, 413.
 Filii eorum usque in sæculum sedebunt super sedem tuam. i, 413.
 Juravit Dominus David veritatem, et non frustrabitur eam, de fructu ventris tui. i, 413.
 Postula a me, et dabo tibi gentes hæreditatem tuam. i, 420.
 Quod manus ejus, et pedes fodiendi erant, et omnia ossa dinumeranda, et vestimenta dividenda. i, 421.
 Exaltabitur sicut unicornis cornu meum, et senectus mea in misericordia uberi. i, 421.
 Postula a me, et dabo tibi gentes hæreditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ. i, 422.
 Dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis terrarum. i, 422.
 Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion. i, 422.
 Audiam quid loquatur Dominus Deus. i, 487.
 Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. i, 527.
 Prope es tu Domine. ii, 21.
 Qui habitas in cælo. ii, 31.
 In manu ejus sunt omnes fines terræ. ii, 42.
 Tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient. ii, 53, 58.
 Illuminans tu mirabiliter a montibus æternis. ii, 58.
 In generationem et generationem anni tui. ii, 60, 87.
 Priusquam montes fierent, aut formaretur terra et orbis, a sæculo, et usque in sæculam tu es Deus. ii, 96.
 Fecit lunam in tempora. ii, 120.
 Satiabor cum apparuerit gloria tua. ii, 155.
 Quando veniam, et apparebo ante faciem Dei. ii, 159.
 Sicuti audivimus sic vidimus in civitate Domini virtutum. ii, 310.
 Incerta, et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi. ii, 329.
 Prospexit de excelso sancto suo. ii, 345.
 Beatus quem elegisti, et assumpsisti. ii, 382.
 Mirabilis facta est scientia tuæ ex me. ii, 419.
 Dominus scit cogitationes hominum. ii, 451.
 Omnia in sapientia fecisti. ii, 498, 689.
 Ipse enim dixit et facta sunt, mandavit et creata sunt. ii, 498, 689; iii, 945.

- Imperfectum meum viderunt oculi. ii, 505.
 Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo. ii, 505.
 Et sapientiæ ejus non est numerus. ii, 506.
 Omnes vias meas prævidisti. Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima et antiqua. ii, 524.
 Si populus meus audisset me, si Israel in viis meis ambulasset, pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem. ii, 585.
 Nequando irascatur Dominus. ii, 585.
 Qui fecit cœlos in intellectu. ii, 689.
 Statuit ea in æternum, et in sæculum sæculi. ii, 691.
 Et aquæ omnes quæ super cœlos sunt. ii, 715.
 Extendens cœlum sicut pellem, qui tegis aquis superiora ejus. ii, 720.
 Laudate cum cœli cœlorum, et aquæ omnes quæ super cœlos sunt laudent nomen Domini. ii, 720.
 Qui operit cœlum nubibus. ii, 720.
 Qui ponis nubem ascensum tuum. ii, 720.
 Benedicite aquæ omnes quæ super cœlos sunt Dominum. ii, 720.
 Quod Deus formavit terram super aquas. ii, 728.
 Omne firmamentum panis contrivit. ii, 728.
 Terminum posuit, quem non transgredietur, neque convertentur operire terram. ii, 729.
 Congregans sicut in utre aquas maris. ii, 735.
 Venit in altitudinem maris. ii, 735.
 Qui producit in montibus fenum, et herbam servituti hominum. ii, 735.
 Quia ipse super maria fundavit eam, et super flumina præparavit eam. ii, 736.
 Super flumina Babylonis illic sedimus. ii, 736.
 Qui fundavit terram super aquas. ii, 736.
 Qui descendunt mare in navibus. ii, 736.
 Congregans quasi in utre aquas maris. ii, 736.
 Deus volitionum libere egit. iii, 237.
 Omnia quæcumque voluit, Dominus fecit. iii, 237, 250, 254, 493, 910, 916.
 Salvum me fecit quoniam voluit me. iii, 250, 253, 571, 597, 671, 749, 915.
 Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate tua deduxisti me. iii, 437.
 Et dixit ut disperderet eos, si non Moyses electus ejus stetit in confectione in conspectu ejus, ut averteret iram ejus. iii, 473.
 Memento nostri Domine in beneplacito populi tui. iii, 482.
 Mirificavit omnes voluntates meas in eis. iii, 482.
- Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus. iii, 482.
 Odisti omnes qui operantur iniquitatem. iii, 513, 516.
 Invocabit me et ego exaudiam eum. iii, 528.
 Non accipiam de domo tua vitulos, neque de gregibus tuis hircos: meus est enim orbis terræ, et plenitudo ejus. iii, 533.
 De vultu tuo judicium meum prodeat, oculi tui videant æquitates. iii, 547.
 Et dixerunt: Non videbit Dominus, nec intelliget Deus Jacob. iii, 568.
 Adjutor meus esto. iii, 775.
 Omnia subjecisti sub pedibus ejus. iii, 780.
 Priusquam humiliarer ego deliqui. iii, 792.
 Bonum mihi quia humiliasti me. iii, 792.
 Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. iii, 792, 848.
 Lætabitur enim justus, cum viderit vindictam, et manus suas lavabit in sanguine peccatoris. iii, 834, 865.
 Vultus Domini super facientes mala ut perdat de terra memoriam ipsorum. iii, 864.
 Pluet super peccatores laqueos ignis, et sulphur, et spiritus procellarum pars calicis eorum. iii, 863.
 Superbiam eorum qui te oderunt ascendit semper. iii, 880.
 Qui numerat multitudinem stellarum. iii, 886.
 Verbo Domini cœli firmati sunt. iii, 913.
 Ego dixi: Dii estis. iv, 11.
 Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis. iv, 19, 27.
 Dominus irridebit eum, Dominus irridebit. iv, 19.
 Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. iv, 20.
 Ego hodie genui te. iv, 23.
 Ego ex Deo processi. iv, 23.
 Ante luciferum genui te. iv, 24.
 Verbo Domini cœli firmati sunt, et spiritu oris ejus omnis virtus eorum. iv, 25, 33.
 Et adorent eum omnes Angeli Dei. iv, 27.
 Adorabunt eum omnes reges, omnes gentes servient ei. iv, 32.
 Adorate eum omnes Angeli ejus. iv, 32.
 Emittes Spiritum tuum, et creabuntur, et renovabis faciem terræ. iv, 32.
 Dixit, et stetit spiritus procellæ. iv, 44.
 Spiritus procellarum quæ faciunt verbum ejus. iv, 44.
 Quo ibo a spiritu tuo? iv, 44.
 Quæ dicitis in cordibus vestris, et in cubilibus vestris compungimini. iv, 93.
 Dixit insipiens in corde suo. iv, 93.
 Et spiritu oris ejus omnis virtus eorum. iv, 335.
 Longe a peccatoribus salus. iv, 456.

- Cor mundum crea in me Deus. iv, 490, 519, 527.
- Priusquam montes fierent, aut firmaretur terra, et orbis. iv, 491.
- Qui facit Angelos suos spiritus. iv, 561.
- Minuisti eum paulo minus ab Angelis. iv, 561, 566.
- Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos ignem urentem. iv, 562.
- Omnia subiecisti sub pedibus ejus. iv, 567.
- Confitemini Domino in cithara. iv, 572.
- Scrutans corda et renes Deus. iv, 832.
- Non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. iv, 872.
- Signatum est lumen vultus tui Domine super nos. iv, 879.
- Superbia eorum qui te oderunt, ascendit semper. iv, 982.
- In inferno autem quis confitebitur tibi? iv, 982.
- Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum, pars calicis eorum. iv, 1028.
- Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine. v, 596; vi, 22.
- Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescat in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula, et operatur justitiam. v, 244.
- Satiabor cum apparuerit gloria tua. v, 463, 499, 207, 209, 225.
- Judicia Domini vera justificata in semetipsa, desiderabilia super aurum, et lapidem pretiosum multum, et dulciora super mel, et favum. v, 683.
- Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ. v, 575.
- Ut videam voluptatem Domini et visitem templum ejus. v, 209.
- Consilium autem Domini in æternum permanet. v, 575.
- Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis tuæ potabis eos, quia apud te est fons vitæ, et in lumine tuo videbimus lumen. v, 199, 207, 225, 330, 331.
- Myrrha et gutta, et casia a vestimentis tuis, a domibus eburneis. v, 339.
- Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. v, 324.
- Tu vero odisti disciplinam, et projecisti sermones meos, retrorsum. v, 683.
- Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino Deo meo spem meam. v, 463.
- Et averterunt se, et non servaverunt. v, 708.
- Ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus eorum in Sion. v, 207.
- Beati qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. v, 245, 277.
- Deus tu conversus vivificabis nos. v, 260.
- Domum tuam decet sanctitudo Domine. v, 454.
- Qui replet in bonis desiderium tuum. v, 165, 199.
- Notas fecit vias suas Moysi filiis Israel voluntates suas. v, 601, 604.
- Noluit benedictionem. et elongabitur ab eo, et induit maledictionem sicut vestimentum. v, 683.
- Concupiscit anima mea desiderare justificationes tuas. v, 35.
- Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo. v, 683.
- Doce me facere voluntatem tuam. v, 601.
- Promptuaria eorum plena, eructantia ex hoc in illud, oves eorum fetosæ. v, 164.
- Non fecit taliter omni nationi, et judicia sua non manifestavit eis. v, 604.
- Quia ipse dixit, et facta sunt; ipse mandavit, et creata sunt. v, 604.
- Exaltationes Dei in gutture eorum. v, 341.
- Intellectus bonus omnibus facientibus eum. vi, 110.
- Signatum est super nos lumen vultus tui Domine. vi, 439.
- Omnia subiecisti sub pedibus ejus, oves, et boves universas, insuper, et pecora campi. vi, 257.
- Diligam te Domine virtus mea, Dominus firmamentum meum, et refugium meum, etc. In Deo meo transgrediar murum. vi, 677.
- Ab occultis meis mundâ me Domine, et ab alienis parce servo tuo. vi, 858.
- Timor Domini sanctus, permanens in sæculum sæculi. vi, 589, 702.
- Si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum. vi, 674.
- In petra exaltavit me, et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos. vi, 679.
- Infirmata est in paupertate virtus mea, et ossa mea conturbata sunt. vi, 689.
- Viriliter age, et confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino. vi, 702.
- In camo, et fræno maxillas eorum constringe. vi, 684.
- Intellectum tibi dabo, et instruum te in via hac qua gradieris. vi, 614, 624.
- Verbo Domini celi firmati sunt et spiritu oris ejus omnis virtus eorum. vi, 580.
- Magnificate Dominum mecum, et exaltemus nomen ejus in idipsum. vi, 669.
- Gustate, et videte quoniam suavis est Dominus. vi, 616, 618, 620.
- Nec enim in gladio suo possederunt terram, et brachium eorum non salvavit eos, sed dextera tua, et brachium tuum, et illuminatio vultus tui. vi, 582, 677.
- Diffusa est gratia in labiis tuis. vi, 719.
- Tremor apprehendit eos, ibi dolores ut par-

- turientis, in spiritu vehementi conteres naves Tharsis. vi, 506.
- Jacta super Dominum curam tuam, et ipse te enutriet; non dabit in æternum fluctuationem justo. vi, 597.
- Accedet homo ad cor altum, et exaltabitur deus. vi, 611.
- Ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. vi, 576.
- Cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me. vi, 929.
- Quoniam non cognovi litteraturam introibo in potentias Domini; Domine memorabor justitiæ tuæ solius: Deus docuisti me a juventute mea, et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua. vi, 642.
- Quomodo facti sunt in desolationem? Subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam. vi, 643.
- Ad nihilum redactus sum, et nescivi, etc. usque ad illa verba: Ponere in Domino Deo spem meam. vi, 669.
- Illuxerunt fulgura ejus orbi terræ, vidit et commota est terra, montes sicut cera fluxerunt a facie Domini, a facie Domini omnis terra. vi, 688.
- Qui sanat omnes infirmitates tuas. vi, 721.
- Quis sapiens, et custodiet hæc, et intelliget misericordias Domini. vi, 590.
- Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, cantabo, et psallam in gloria mea; exurge gloria mea, etc. vi, 603.
- Intellectus bonus omnibus facientibus eum. vi, 583, 620, 702.
- Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. vi, 669.
- Paratus sum, et non sum turbatus, ut custodiam mandata tua. vi, 700.
- Da mihi intellectum, ut discam mandata tua. vi, 614, 702.
- Et consilium meum justificationes tuæ. vi, 702.
- Confige timore tuo carnes meas. vi, 504, 506, 663, 684, 691, 721.
- Os meum aperui, et attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. vi, 579.
- Viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. vi, 591.
- Narraverunt mihi iniqui fabulationes. vi, 653.
- Et consilium meum justificationis tuæ, vi, 582.
- Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam, barbam Aaron, quod descendit in oram vestimenti ejus, sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion. vi, 581.
- Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. vi, 580, 591, 595, 600, 699, 713.
- Flabit spiritus ejus, et fluent aquæ. vi, 600.
- Apprehendite disciplinam. vii, 286.
- Non apponat ultra magnificare se homo super terram. vii, 387.
- In omnem terram exivit sonus eorum. vii, 286.
- Cœli enarrant gloriam Dei, etc. vii, 906.
- Desiderium cordis ejus tribuisti ei, et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum. vii, 365.
- Vox Domini intercidentis flammam ignis. vii, 957.
- Oculi Domini super mutuentes eum. vii, 378.
- Anima autem mea exultabit in Domino, etc. vii, 705.
- Quia calix in manu Domini vini meri, plenus mixto. vii, 957.
- Veruntamen fex ejus non est exinanita, bibent omnes peccatores terræ. vii, 957.
- Et filie Tyri in muneribus vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis. vii, 921.
- Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis. vii, 60.
- In spiritu vehementi conteres naves Tharsis. vii, 914.
- Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas. vii, 950.
- Quoniam si voluisses sacrificium, etc. vii, 699.
- Vespere, et mane et meridie narrabo, et annuntiabo, etc. vii, 814.
- Præverunt principes conjuncti psallentibus in medio juvenularum tympanistrarum. vii, 904.
- Zelavi super iniquos pacem peccatorum videns. vii, 697.
- Vovete et reddite Domino Deo vestro. vii, 853.
- Exultate Deo adjutori nostro, etc. vii, 705.
- Cor meum, et caro mea exultaverunt in Deum vivum. vii, 705.
- Gratiam et gloriam dabit Dominus. vii, 777.
- Dominus narrabit in scripturis populorum et principum, etc. vii, 125.
- Juravi David servo meo, usque in æternum præparabo semen tuum. vii, 71.
- Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. vi, 44.
- Et fecerunt vitulum in Horeb, et adoraverunt sculptile, et mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum. vii, 962.
- Nolite tangere christos meos. vii, 646.
- Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. vii, 759.
- Omnem escam abominata est anima eorum. vii, 953.

Ego dixi in excessu meo: Omnis homo mendax. vii, 150.
 Confige timore tuo carnes meas, a judiciis enim tuis timui. vii, 377.
 Super senes intellexi. vii, 423.
 Quia mandatis tuis credidi. vii, 2.
 Juravi et statui custodire judicia justitiæ tuæ. vii, 846.
 Septies in die laudem dixi tibi. vii, 814.
 Media nocte surgebam ad confitendum tibi. vii, 814.
 Principium verborum tuorum veritas. vii, 58.
 Propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui. vii, 782.
 Fidelis Dominus in omnibus verbis suis. vii, 58.
 Voluntatem timentium se faciet. vii, 365.
 Laudate Dominum quoniam bonus est psalmus, etc. vii, 940.
 Exaltationes Dei in faucibus eorum. vii, 906.
 Ego hodie genui te. viii, 657.
 Propter miseriam inopum, et gemitum pauperum nunc exurgam dicit Dominus. viii, 154.
 Desiderium animæ ejus tribuisti ei, et voluntatem laborum ejus non fraudasti eum. viii, 362.
 Dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam Domino, et tu remisisti impietatem peccati mei. viii, 34.
 Cor mundum crea in me Deus. viii, 519, 524.
 Sana contritiones ejus, quia commota est. viii, 34.
 Et sustinui qui simul contristaretur, et non fuit; consolantem me quæsi, et non inveni. viii, 417.
 Gratiam, et gloriam dabit Dominus. viii, 453.
 Deus noster, Deus salvos facienti. viii, 453.
 Implebit ruinas. viii, 884.
 Apud Dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio. viii, 67.
 Qui sanat contritos corde, et alligat contritiones eorum. viii, 34.
 Sacrificate sacrificium justitiæ. ix, 2.
 Sacrificate sacrificium justitiæ. ix, 545.
 Gloria et honore coronasti eum, etc. ix, 2.
 Ab occultis meis munda me, Domine, et ab alienis parce servo tuo. ix, 606.
 Parasti in conspectu meo mensam, adversus omnes qui tribulant me. ix, 518.
 Dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam Domino, et tu remisisti impietatem peccati mei. ix, 581, 583.
 Sacrificium et oblationem noluit. ix, 545.
 Sacrificium laudis honorificabit me. ix, 545.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus. ix, 545.
 Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta. ix, 545.
 Operatus est salutem in medio terræ. ix, 2.
 Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum.
 Et panis cor hominis confirmet. ix, 518.
 In memoriam redeat iniquitas patrum ejus, ix, 693.
 Tu es sacerdos in æternum. ix, 376.

EX LIBRO PROVERBIORUM.

Necdum erant abyssi, et ego jam concepta eram, ante omnes colles ego parturiebar. i, 42.
 Justus in principio accusator est sui. i, 154.
 Dominus sapientia fundavit terram. iii, 498.
 Dominus sapientia fundavit terram, stabilivit coelos prudentia. ii, 693; iii, 605.
 Quando æthera firmabat sursum, et librabat fontes aquarum. ii, 727.
 Et legem ponebat aquis ne transirent fines suos. ii, 729.
 Sicut divisiones aquarum, ita cor regis in manu Dei quocumque voluerit, inclinabit illud. iii, 209.
 Sicut divisiones aquarum, ita cor regis in manu Dei, quocumque voluerit, vertet illud. iii, 376.
 Sicut divisiones aquarum, ita cor regis in manu Domini quocumque voluerit, inclinabit illud. iii, 411.
 Sicut divisiones aquarum, ita cor regis in manu Dei. iii, 437, 635.
 Ab æterno et antiquis ordinata sum. iii, 618.
 Cor regis in manu Dei, quocumque voluerit, vertet illud. iii, 694.
 Qui contumeliam profert, insipiens est. iii, 820.
 Dominus possedit me. iv, 20.
 Cum eo eram cuncta componens. iv, 20.
 Quod est nomen ejus, et quod nomen filii ejus si nosti? iv, 20.
 Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret. iv, 24.
 Erat cum eo cuncta componens. iv, 22.
 Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quidquam faceret a principio. iv, 23.
 Cum eo eram cuncta componens. iv, 24.
 Cum ipso eram cuncta componens. iv, 39.
 Longe est ab impiis Dominus. iv, 456.
 Ab antiquis ordinata sum antequam terra

fieret; nondum erant abyssi, et ego jam concepta eram. iv, 491.
 Qui me audierit, absque terrore requiescet, et abundantia perfruetur, timore malorum sublato. v, 282, 331.
 Quia mandatum lucerna est, et lex lux. v, 596.
 Universa propter semetipsum operatus est Dominus. v, 41.
 Quis potest dicere mundum est cor meum? vi, 856.
 Deus tentavit eos, et invenit eos dignos se. vi, 911.
 In abundantia justitiæ virtus maxima est. vi, 555.
 Qui calumniatur egentem, exprobrat factori ejus; honorat autem qui miseretur pauperi. vi, 912.
 Per timorem Domini declinat omnis a malo. vi, 684, 712.
 Fortitudo, et decor indumentum ejus, et ridebit in die novissimo. vi, 702.
 Qui me audierit absque terrore quiescet, et abundantia perfruetur, etc. vii, 385.
 Et ecce occurrit illi mulier ornata meretricio præparata ad decipiendas animas, etc. vii, 901.
 Ubi humilitas, ibi sapientia, superbus multa credit scire quæ nescit. vii, 950.
 Doctrina bona dabit gratiam. vii, 951.
 Testis fidelis non mentietur. vii, 860.
 Qui respondet priusquam audiat, stultum se esse demonstrat. vii, 950.
 Ruina est homini devorare sanctos, et post vota retractare. vii, 872.
 Qui abscondit scelera non dirigitur, qui autem confessus fuerit, et reliquerit ea, misericordiam consequetur. viii, 34.
 Iniquitates suæ capiunt impium, et funibus peccatorum suorum constringetur. ix, 595.
 Præparatur voluntas a Domino. ix, 170.

EX LIBRO ECCLESIASTES.

Terra autem in æternum stat. ii, 691.
 Didici quod omnia opera quæ fecit Deus perseverent in perpetuum, non possumus ei quidquam addere, nec auferre quæ fecit Deus ut timeatur. iii, 315.
 Considera quod nemo potest corrigere, quem ille despexerit. iii, 884.
 Nec opus, nec ratio, nec scientia erunt apud inferos. iv, 982, 983.
 Cuncta quæ sunt adducet Deus in iudicio pro omni errato, sive bonum, sive malum illud sit. v, 813.

Scit enim conscientia tua quod crebro maledixeris aliis. vi, 107.
 Civitas parva, et pauci in ea viri, etc. vii, 943.
 Mortui nihil noverunt amplius. vii, 781.
 Qui observat ventum non seminat, et qui considerat nubes nunquam metet. vii, 793.

EX CANTICIS CANTICORUM.

Ordinavit in me charitatem. i, 126.
 Læva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me. iii, 469.
 Pessulum ostii mei aperui dilecto meo. iii, 411.
 Quia meliora sunt ubera tua vino. vi, 581.
 Sub umbra illius, quem desideraveram sedi, et fructus ejus dulcis gutturi meo. vi, 617.
 Veni auster, perfla hortum meum, et fluent aromata illius. vi, 600.
 Dilectus meus misit manum suam per foramen, et venter meus intremuit ad tactum ejus. vi, 506, 632.
 Venter tuus, sicut acervus tritici vallatus liliis. vi, 625.
 Fortis est, ut mors dilectio. vi, 721.
 Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis, etc. vii, 909.
 Quæ est ista quæ ascendit sicut virgula fumi? vii, 760.
 Sicut vitta coccinea labia tua, et eloquium tuum dulce. vii, 941.
 Capilli tui sicut greges caprarum, quæ ascenderunt de Galaad. vii, 942.
 Sicut turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis. vii, 944.
 Manus ejus tornatiles aureæ plenæ hyacinthis. vii, 917.
 Ego murus, et ubera mea sicut turris, ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens. vii, 944.
 Quæ habitas in hortis amici auscultant: fac me audire vocem tuam. vii, 904.

EX LIBRO SAPIENTIÆ.

Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictum. i, 12.
 Emitte illam de sede magnitudinis tuæ, ut mecum sit, et mecum laboret. i, 24.
 Invidia diaboli mors intravit in orbem. i, 86.
 Nihil enim odisti eorum quæ fecisti. i, 128.
 Excæcavit eos malitia. i, 235.

- A magnitudine speciei, et creaturæ poterit cognoscibiliter creator horum videri. i, 536.
- Si enim tantum potuerunt scire, ut possent æstimare sæculum, quomodo hujus Dominum non facilius invenerunt? i, 536.
- Quod sapientia ubique attingit propter suam munditiam. i, 23.
- Vapor est enim virtutis Dei. ii, 23.
- Spiritus Domini replevit orbem terrarum. ii, 26.
- Similitudinem scientiæ desiderat quis, scit præterita, et de futuris æstimat, signa et monstra scit antequam fiant et eventus temporum, et sæculorum. ii, 452.
- Scit præterita, et de futuris æstimat, signa et monstra scit antequam fiant. ii, 524.
- Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, et ne fictio deciperet animam illius. ii, 585.
- Quod velociter salvabantur ne in altam incidentes oblivionem non possent tuo uti adjutorio. ii, 585.
- Fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ. ii, 765.
- Quomodo posset aliquid permanere, nisi tu voluisses. iii, 216.
- Subest tibi cum volueris, posse. iii, 237, 240.
- Odio sunt Deo impius, et impietas ejus. iii, 513, 516, 789.
- Nihil odisti eorum quæ fecisti; nec enim odians aliquid constituisti, aut fecisti. iii, 515, 518.
- Odio sunt Deo impius, et pietas ejus. iii, 516.
- Diligite justitiam qui judicatis terram. iii, 542.
- Quia cum essetis ministri regni illius, non recte judicatis, nec custodistis legem justitiæ. iii, 542.
- Et nescierunt sacramenta Dei, nec speraverunt mercedem justitiæ, nec judicaverunt honorem animarum sanctarum. iii, 568.
- Justus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio fuerit. iii, 787.
- Misereris omnium, quia omnia potes, et dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. iii, 808.
- Non delectatur in perditione vivorum. iii, 850.
- Creavit ut essent omnia. iii, 851.
- Deus armabit creaturam ad ultionem inimicorum, et quod pugnabit orbis terræ contra insensatos. iii, 864.
- Non enim impossibilis erat omnipotens manus tua, quæ creavit orbem terrarum ex materia invisâ, immittere illis multitudinem ursorum, aut audaces leones, aut novi generis ira plenas ignotas bestias. iii, 891.
- Multum enim valere, tibi supererat semper, et virtuti brachii tui quis resistet? iii, 891.
- Gloriatur patrem se habere Deum. Videamus ergo si sermones illius veri sunt: si enim est verus Filius Dei, suscipiet illum. iv, 20.
- Ego feci in cœlis ut oriretur lumen indeficiens. iv, 21.
- Si enim est verus Filius Dei, suscipiet eum. iv, 22.
- Spiritus Domini replevit orbem terrarum, et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis. iv, 32.
- Vapor est virtus Dei, et emanatio quædam claritatis omnipotentis Dei sincera. iv, 69.
- Dixerunt enim cogitantes apud se. iv, 93.
- Invidia diaboli mors intravit in mundum. iv, 933.
- Non subtrahet personam cujusquam Deus. iv, 240.
- Mitte illam de cœlis sanctis tuis, et a sede magnitudinis tuæ, ut tecum sit, et tecum laboret. iv, 452, 476.
- In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. iv, 456.
- Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictum. iv, 456.
- Quomodo posset aliquid permanere nisi tu voluisses, aut quod a te vocatum non esse conservaretur. iv, 603.
- Quoniam renum illius testis est Deus et cordis illius scrutator est verus. iv, 832.
- Et tamquam scintillæ. v, 332, 350.
- Nullum pratum sit, quod non pertranseat luxuria nostra. v, 853.
- Videntes turbabantur timore horribili. v, 352.
- Non habet amaritudinem conversatio illius, aut tedium convictus illius. v, 284, 521.
- Quomodo autem posset aliquid permanere, nisi tu voluisses? v, 291, 499.
- In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis, etc. vi, 639, 644, 702.
- Spiritus enim sanctus disciplinæ effugiet fictum, et corripitur a superveniente iniquitate. vi, 699, 703, 707.
- Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus. vi, 787.
- Clara est, et quæ nunquam inaccessit sapientia. vi, 589.
- Optavi, et datus est mihi sensus, et invocavi, et venit in me Spiritus sapientiæ. vi, 590.
- Et proposui pro luce habere illam, quoniam inextinguibile est lumen illius. vi, 590.

- Neminem diligit Deus, nisi eum, qui cum sapientia inhabitat. vi, 702.
- Sobrietatem et sapientiam docet, justitiam et virtutem, quibus nihil utilius est in vita hominibus. vi, 488, 510, 513.
- Cogitationes mortalium timidæ, et incertæ providentiæ nostræ. vi, 601.
- Dedit illi scientiam sanctorum. vi, 702.
- A magnitudine speciei, et creaturæ cognoscibiliter poterit horum creator videri. vi, 731.
- Et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis. vii, 907.
- Os quod mentitur occidit animam. vii, 860.
- Accipiet armaturam zelus illius, et armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Induct pro thorace justitiam, acuet duram iram in lanceam, et pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos, etc. vii, 956.
- Corpus quod corrumpitur aggravat animam. ix, 702.
- Deus reliquit hominem in manu consilii sui. Adjecit mandata et præcepta: si volueris mandata servare, conservabunt te. Apposuit tibi aquam, et ignem, ad quod volueris porrigere manum tuam. iii, 372.
- In multitudine disciplinæ Dominus separavit eos, et immutavit vias eorum. iii, 411.
- Intuere omnia opera altissimi, duo et duo, et unum contra unum. iii, 473.
- Gloriantes ad quid valebimus, ipse enim omnipotens super omnia opera sua. Terribilis Dominus, et magnus vehementer, et mirabilis potentia ipsius. iii, 890.
- Ego ex ore Altissimi prodivi, primogenita ante omnem creaturam. iv, 20.
- Prior omnium creata est sapientia. iv, 35.
- Creator omnium et qui creavit me requievit, in tabernaculo meo. iv, 35.
- Ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam. iv, 35, 69, 107, 491.
- Ipse creavit eam in Spiritu sancto, et effudit illam super omnia opera sua. iv, 36.
- Qui creavit me, requievit in tabernaculo meo. iv, 37.
- Qui vivit in æternum creavit omnia simul. iv, 490, 568.
- Tunc præcepit mihi creator omnium. iv, 490.
- Initium omnis peccati, superbia. iv, 927.
- De propitiato peccato noli esse sine metu. v, 433.
- Et in his omnibus requiem quæsi. v, 331.
- Ne despicias narrationem presbyterorum sapientium, et in proverbii eorum conversare, ab ipsis discas sapientiam intellectus, et servare magnatis sine querela. vi, 434.
- Dilectio Dei honorabilis sapientia. Quibus autem apparuerit in visu, diligunt eam in visione, et in agnitione magnalium suorum. vi, 639.
- Timor Domini expellit peccatum, nam qui sine timore est non potuit justificari. vi, 702.
- Arenam maris, et pluviam guttas, et dies sæculi, quis enumerabit? vi, 723.
- Corona sapientiæ timor Domini, replens pacem, et salutis fructum, et vidit, et dinumeravit eam, utraque autem sunt dona Dei? Scientiam, et intellectum prudentiæ sapientia compartietur, et gloriam tenentium se exaltat. vi, 582.
- Ubiqumque ceciderit lignum ibi manebit. vi, 900.
- Omne animal diligit simile sibi. vi, 206.
- Adimplebit illum Spiritu sapientiæ et intellectus. vi, 583, 587, 589, 614.
- In plenitudine sanctorum detentio mea. vi, 639.
- A mari abundavit cogitatio ejus, et consi-

EX LIBRO ECCLESIASTICI.

- Qui vivit in æternum creavit omnia simul. i, 58.
- Qui potuit transgredi, et non est transgressus. i, 111.
- Multa abscondita sunt majora his, pauca enim vidimus operum ejus. i, 400.
- Opera Domini universa bona valde. i, 658; iii, 315.
- Ne laboretis, non enim comprehenderis. ii, 405, 408.
- Domino meo antequam creantur omnia sunt agnita. ii, 524.
- Deus creavit de terra hominem, et ad imaginem suam fecit illum. ii, 579.
- Testamentum æternum constituit cum illis, et justitiam et judicia sua ostendit illis. ii, 579.
- In verbo ejus stetit aqua quasi congeries, et in sermone oris illius quasi exceptoria aquarum. ii, 735.
- Deus de terra creavit hominem, et ad imaginem suam fecit illum. ii, 761.
- Deus creavit hominem de terra. ii, 765.
- Creavit ex ipso adjutorium simile sibi. ii, 765.
- Qui vivit in æternum creavit omnia simul. ii, 786.
- In verbo ejus stetit aqua quasi congeries, et in sermone oris illius sicut exceptoria aquarum. ii, 794.
- Omnis faber, et architectus qui sculpsit signacula sculptilia, cor suum dabit in similitudinem picturæ. iii, 4.

lium illius ab abyso magna. Ego sapientia effudi flumina. vi, 657.
 Quam magna misericordia Domini, et propitiatio illius convertentibus ad se. vi, 873.
 Qui potuit transgredi, et non est transgressus, facere mala, et non fecit, ideo stabilita sunt bona illius in Domino. vi, 899.
 Multos occidit justitia, et non est utilitas in ea. vi, 219.
 A tristitia festinat mors. vi, 218.
 Ipse in oratione confitebitur Domino, et ipse dirigit consilium ejus, et disciplinam, et in absconditis suis consiliabitur. vi, 658.
 Timor Domini expellit peccatum. vii, 378.
 Antequam loquaris discere. vii, 950.
 Supra mortuum plora, defecit enim lux ejus, et supra fatuum plora, defecit enim sensus. vii, 254.
 Ego quasi trames aquæ, etc. vii, 700.
 Verba sapientum statera ponderabuntur. vii, 951.
 Audi tacens, et pro reverentia accedat tibi gratia. vii, 950.
 Tibiæ, et psalterium suavem faciunt melodiam, et super utramque lingua suavis. vii, 951.
 Ne abscondas sapientiam tuam in decore ejus. vii, 951.
 Altitudinis firmamentum pulchritudo ejus est, species cæli in visione gloriæ. vii, 927.
 Fons sapientiæ verbum Dei in excelsis. viii, 238.
 Quam magna misericordia Domini, et propitiatio illius convertentibus ad se. viii, 34.

EX PROPHETIA ISALÆ.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus sabaoth. i, 12.
 Generationem ejus quis enarrabit? i, 12.
 Spiritus Domini super me. i, 12.
 Nunc misit me Dominus, et spiritus ejus. i, 24.
 Quis est iste qui venit de Edom? i, 66.
 Væ eis qui dicunt bonum malum, et malum bonum. i, 91.
 Antequam sciat puer vocare patrem et matrem. i, 112.
 Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit. i, 114.
 Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ, et fortitudinis, etc. et replebit eum Spiritus timoris Domini. i, 130.

Dic tu iniquitates tuas. i, 155.
 Resurgent mortui tui. i, 180.
 Egredientur et videbunt cadavera eorum qui prævaricati sunt in me. i, 187.
 Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos, et fundabo te in sapphiris, et ponam jaspidem propugnacula tua, et portas tuas in lapides sculptos, et omnes terminos tuos in lapides desiderabiles; universos filios tuos doctos a Domino, et multitudinem pacis filiis tuis. i, 188.
 Vere enim languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit. i, 275.
 Ut impleretur quod dictum est. i, 407.
 Ecce virgo concipiet, etc. i, 407.
 Tunc aperientur oculi cæcorum, etc. i, 407.
 Ecce virgo concipiet et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. i, 412.
 Parvulus natus est nobis, et filius datus est nobis, et vocabitur nomen ejus admirabilis, consiliarius, Deus fortis, Pater futuri sæculi, et super solium David et super regnum ejus sedebit, ut corroboret illud a modo et usque in sempiternum. i, 412.
 Erit radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur. i, 414.
 Erit radix Jesse, qui exurget regere gentes, in ipsum gentes sperabunt. i, 420.
 Parum est ut sis mihi servus ad suscitandas tribus Jacob, et facies Israel convertendas, ecce dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terræ. i, 420.
 Deus ipse veniet, et salvabit nos, tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum patebunt, tunc saliet sicut cervus claudus. i, 420.
 Dedi corpus meum percutientibus, et genas meas vellentibus, faciem autem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me. i, 420.
 Quod vulneratus est propter peccata nostra, attritus est propter scelera nostra, in livore ejus sanati sumus. i, 420.
 Quod non fuit in eo species neque decor, et quod abeissus est de terra viventium, et de angustia et de judicio sublatus est. i, 420.
 Potandus aceto et felle. i, 420.
 Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit, et livore ejus sanati sumus; posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum, propter scelus populi mei percussi eum. i, 421.
 Quod erit pater futuri sæculi, et multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis, super solium David, et super regnum ejus sedebit, ut corroboret illud. i, 422.
 De Sion exhibit lex, et verbum Domini de Hierusalem. i, 422.

Quia posuimus mendacium spem nostram, et mendacio protecti sumus. i, 436.
 Numquid non populus a Deo suo requiret pro vivis a mortuis? Ad legem magis et ad testimonium. Quod si non dixerint juxta verbum, hoc non erit eis matutina lux. i, 440.
 Omnia opera nostra operatus est in nobis Domine. ii, 2, 6; iii, 411.
 Cælum et terram ego impleo. ii, 21.
 Qui tenes cælum palmo, et terram pugillo. ii, 34.
 Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis. ii, 58.
 Hæc dicit Excelsus, et sublimis habitans æternitatem. ii, 58.
 Elevabitur Dominus solus in illa die et idola penitus conterentur. ii, 148.
 Audite verbum Dei principes Sodomorum. ii, 154.
 Regem in decore suo videbunt oculi ejus. ii, 155.
 Dabo eis in domo mea, et in muris meis nomen melius a filiis, et filiabus, nomen sempiternum dabo eis, quod non peribit. ii, 381.
 Ego Dominus formans lucem, et creans tenebras. ii, 505.
 Nec est investigatio sapientiæ ejus. ii, 506.
 Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, et sciemus quia dii estis vos. ii, 524.
 Nisi Dominus sabaoth reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissetis. ii, 655.
 Cæli sicut fumus liquescent. ii, 691.
 Quod operavit aqua omnes montes excelsos qui sub cælo sunt. ii, 724.
 Omnia opera nostra operatus es in nobis, Domine. iii, 202.
 Dominus exercituum decrevit, et quis poterit infirmare, et manus ejus extenta, et quis avertet illam. iii, 207, 411.
 Consilium meum stabit, et omnis voluntas mea fiet. iii, 207, 216, 237, 319, 493, 607.
 Non resistet mihi homo. iii, 411.
 Quid ultra debui facere vineæ meæ, et non feci ei? Et expectavi ut faceret uvæ et fecit labruscas. iii, 432, 436.
 Omnia nostra opera operatus es nobis Domine. iii, 459, 635.
 Quid ultra debui facere vineæ meæ, et non feci ei? iii, 489.
 Dominus exercituum decrevit, et qui poterit infirmare, et manus ejus extenta, et quis avertet illam? iii, 627.
 Propterea expectat Dominus ut misereatur vestri, et ideo exaltabitur parcens vobis. iii, 808.
 Ut sciat reprobare malum, et eligere bonum. iii, 810.
 Præparata est ab heri tophet, a rege præpara-

rata, profunda et dilatata. Nutrimenta ejus ignis, et ligna multa: spiritus Domini tamquam torrens sulphuris succendens eam. iii, 863.
 Convertimini filii Israel, sicut in profundum recesseritis. iii, 880.
 Quis hominum scire potest consilium Dei, aut quis consiliarius ejus fuit? iii, 886.
 Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus sabaoth. iv, 21.
 Dominus Deus misit et Spiritus ejus. iv, 21.
 Hæc dicit Dominus: Labor Ægypti, et negotiatio Æthiopiæ, et Sabaim viri sublimes ad te transibunt, et tui erunt. Post te ambulabunt, vincti manicis pergunt, et te adorabunt, teque deprecabuntur: tantum in te est Deus, et non est absque te Deus absconditus, Deus Israel salvator. iv, 27.
 Rorate de cæli desuper, et nubes pluant justum, aperiat terra et germinet Salvatorem. iv, 28.
 Vade, dic populo huic: Audite audientes et nolite intelligere. iv, 32.
 Bene Spiritus sanctus locutus est per Isaiam dicens: Vade ad populum istum, et dic eis: Aure audietis, et non intelligetis. iv, 32.
 Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ et intellectus. iv, 33.
 Spiritus Domini super me eo quod unxerit me, evangelizare pauperibus misit me. iv, 33.
 Et nunc Dominus Deus misit me, et Spiritus ejus. iv, 33, 38.
 Quia ego Deus et non est alius. iv, 40.
 Numquid ego qui alio parere facio, ipse non pariam, dicit Dominus? Si ego qui generationem cæteris tribuo, sterilis ero, ait Dominus Deus tuus? iv, 47.
 Qui dicebas in corde tuo: Super astra Dei exaltabo solium meum. iv, 93.
 Nunc autem misit me Dominus Deus, et Spiritus ejus. iv, 450.
 In sancto habitas, et cum contrito, et humili spiritu, ut vivificet spiritum humilium et vivificet cor contritum. iv, 477.
 Levate in excelsum oculos vestros, et videte quis creavit hæc? iv, 486.
 Ego Dominus formans lucem, et creans tenebras. iv, 490.
 Creavi fructum labiorum pacem. iv, 490.
 Ego Dominus faciens omnia, extendens cælos solus, stabiliens cælos, et nullus mecum. iv, 491, 531.
 Et volavit ad me unus de Seraphim. iv, 562.
 Ite Angeli veloces. iv, 562.
 Quomodo cecidisti de cælo Lucifer, qui mane oriebaris? iv, 569.
 Qui educit in numero militiam eorum, et omnes ex nomine vocat. iv, 602.

Et lux solis erit septemplex. iv, 646.
 Et volavit ad me unus de Seraphim. iv, 656.
 Annuntiate vobis quæ ventura sunt, et dicemus, quia dii estis vos. iv, 808.
 Nec est similis mei annuntians ab exordio novissima, et ab initio quæ nondum facta sunt. iv, 808.
 Loquens ergo rex, ait Danieli: Vere Deus vester, Deus deorum est, et Dominus regum, et revelans mysteria, quia tu protuisti aperire hoc sacramentum. iv, 808.
 Accedant, et nuntient nobis quæcumque ventura sunt, priora quæ fuerunt nuntiata, et ponemus cor nostrum. iv, 824.
 Quomodo cecidisti de cælo Lucifer, qui mane oriebaris, qui dicebas in corde tuo: In cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo. iv, 933, 941.
 Quomodo cecidisti de cælo Lucifer, qui mane oriebaris? Corruisti in terram, qui vulnerabas gentes, qui dicebas in corde tuo: In cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo. iv, 943.
 Tu enim terram tuam perdidisti, tu populum tuum occidisti. iv, 943, 961.
 Equalis ero Deo. iv, 943.
 Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante, quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? iv, 1014.
 Vermis eorum non morietur, et ignis eorum non extinguetur. iv, 1014.
 Et congregabuntur in congregatione unius fascis in lacum, et claudentur ibi in carcere. iv, 1018.
 Seraphim clamabant alter ad alterum. iv, 1032.
 Ipsi autem spreverunt me. v, 136.
 Væ genti peccatrici, populo gravi, etc. dereliquerunt Dominum. v, 136, 708.
 Regem in decore suo videbunt oculi ejus, cernent terram de longe. v, 207.
 Populus qui habitat in ea, auferetur ab eo iniquitas. v, 245.
 Domine vim patior, responde pro me. v, 410.
 Qui sperant in Domino mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquilæ, etc. v, 330.
 Quis est, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra. Iste est formosus in stola sua, etc. v, 575.
 Ego autem opera eorum, et cogitationes venio ut congregem cum omnibus gentibus, et linguis. v, 813.
 Quid ultra debui facere vineæ meæ, et non

fecit? Expectavi ut faceret uvæ, et fecit labruscas. vi, 822.
 Nisi Dominus reliquisset nobis semen quasi Sodoma fuisset. vi, 799.
 Ingredere in petram, abscondere in fossa humo a facie timoris Domini, et a gloria majestatis ejus. vi, 689.
 Et incurvabitur sublimitas hominum, et humiliabitur altitudo virorum, usque ad sursum percutere terram. vi, 688.
 Lingua eorum, et adinventiones eorum contra Dominum, ut provocarent oculos majestatis ejus. vi, 861.
 Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ, et intellectus, Spiritus consilii, et fortitudinis, Spiritus scientiæ, et pietatis, et replebit eum Spiritus timoris Domini. vi, 576, 582, 584, 587, 604, 620, 703.
 Et erit justitia cingulum lumborum ejus, et fides cinctorum renem ejus. vi, 689, 694.
 Propter hoc omnes manus dissolventur, et omne cor hominis contabescet, et conteretur. vi, 685.
 Super hoc venter meus quasi cithara sonabit ad Moab. vi, 538.
 Lux lunæ, sicut lux solis. vi, 618.
 Quare dicis Jacob, et loqueris Israel: Abscondita est via mea a Domino, et a Deo meo iudicium meum transiit? Numquid id nescis, aut non audisti? Deus sempiternus Dominus, qui creavit terminos terræ non deficiet, neque laborabit, etc. usque ad ambulabunt, et non deficient. vi, 575.
 Exsiccatum est fenum, et cecidit flos, quia Spiritus Domini sufflavit in eo. vi, 689.
 Dominus Deus aperuit mihi aurem: ego autem non contradico, retrorsum non abii. vi, 579.
 Dominus erigit mane, mane erigit mihi aurem, ut audiam quasi magistrum. vi, 573.
 Revertatur ad Dominum, et miserebitur ejus. vi, 873.
 Si abstuleris de medio tui catenam, et desieris extendere digitum, et loqui, quod non prodest, oriatur lux tua in tenebris, et tenebræ tuæ erunt quasi meridies, et requiem tibi dabit Dominus, et implebit splendoribus animam tuam. vi, 871.
 Videbis, et afflues, et mirabitur, et dilatabitur cor tuum. vi, 685.
 Quo mihi multitudinem victimarum vestrarum, etc. vii, 698.
 Et dies Domini super omnes naves Tharsis. vii, 915.
 Numquid non populus a Deo suo requiret pro vivis a mortuis, etc? vii, 168.
 Et replebit illum Spiritu timoris Domini. vii, 378.
 Exulta et lauda habitatio Sion. vii, 705.

Dominus exercituum decrevit, et quis poterit infirmare, etc. vii, 758.
 Quare nos errare fecisti Domine de viis tuis? vii, 60.
 Confundantur qui operabantur linum peccantes, et retexentes subtilia. vii, 851.
 Potestatem autem dabo in manu ejus, et dabo clavem domus David super humerum ejus. vii, 178.
 Ubi nunc est litteratus? Ubi legis verba ponderans? Ubi doctor parvulorum? vii, 944.
 Omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo, etc. vii, 387.
 Annuntiate nobis quæ ventura sunt, dicemus quia dii estis vos. vii, 161.
 Qui dico Cyro: Pastor meus es. vii, 179.
 Ego Deus tuus docens te utilia. vii, 951.
 Nos putavimus eum leprosum, et percussum a Deo. vii, 286.
 Ecce non est abbreviata manus Domini ut salvare nequeat, etc. vii, 370.
 Abraham nescivit nos, et Israel ignoravit nos. vii, 781.
 Ad quem autem respiciam nisi ad pauperulum, et contritum, etc? vii, 378.
 Filios enutrivit, et exaltavi. viii, 607.
 Lingua eorum, et inventiones eorum contra Dominum; væ autem animæ eorum, quoniam reddita sunt eis mala. viii, 12.
 Ut sciat reprobare malum, et eligere bonum. viii, 553.
 Puer natus est nobis. viii, 597.
 Consummatio abbreviata inundabit justitiam. viii, 67.
 Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ, etc. viii, 312.
 Servire me fecisti in peccatis tuis. viii, 7.
 Ego Dominus creavi eum. viii, 521.
 Prope est justus meus, egressus est Salvator meus. viii, 67.
 Salus autem mea in sempiternum erit, et justitia mea non deficiet. viii, 67.
 Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit. viii, 497.
 Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum. viii, 265.
 Pro eo quod laboravit videbit, et saturabitur. viii, 562.
 Ne offeratis ultra sacrificia vestra. ix, 545.

EX PHOPHETIA JEREMIE.

Duplici contritione contere eos. i, 152.
 Scribe virum hunc sterilem, neque enim de semine ejus erit vir, qui sedeat super so-

lium David, et potestatem habeat ultra in Juda. i, 423.
 Fortissime, magne, potens. i, 628.
 Magnus consilio et incomprehensibilis cogitatu. ii, 405.
 Noli subtrahere verbum ne forte audiant. ii, 585.
 Qui fecit terram in fortitudine sua, præparavit orbem in sapientia sua, et prudentia sua extendit cælos. ii, 693.
 Ad vocem suam dat multitudinem aquarum in cælo. ii, 720, 725.
 Me ergo non timebitis, qui posui arenam terminum mari, præceptum sempiternum. ii, 729.
 Si penitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum adversus eam, agam et ego penitentiam super malo quod cogitavi ut facerem ei. iii, 237.
 Ecce sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea, dicit Dominus. iii, 413.
 Sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea. iii, 437.
 Si exieris ad principes regis Babylonis, vivet anima tua. iii, 474.
 Si manserit David in Ceila, tradetur: si Sedecias exierit ad principes Babylonis, vivet anima ejus: si Christus rogaverit Patrem, dabit ei duodecim legiones Angelorum: si facerent virtutes in Tyro et Sidone converterentur. iii, 476.
 Frons meretricis facta est tibi, noluisti erubescere; saltem amodo voca me. iii, 880.
 Ecce tu fecisti cælum, et terram in fortitudine tua magna, et in brachio tuo extento. iv, 486.
 Ecce Domine tu fecisti cælum, et terram in fortitudine tua magna, et in brachio tuo extento. iv, 531.
 Pravum est cor omne et inscrutabile; quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans cor, et probans renes, qui do unicuique juxta viam suam. iv, 832.
 Duo mala fecit populus meus, me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, et foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas. v, 135, 136, 702, 740.
 Malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum. v, 708.
 Scito, et vide, quia malum est dereliquisse te Dominum Deum tuum. vi, 653, 683.
 Ecce nos venimus ad te, tu enim es Dominus Deus noster: vere mendaces erant colles, et multitudo montium, vere in Domino Deo salus Israel. vi, 653.
 Convertimini filii revertentes et sanabo vos. vi, 873.
 Putasne est sermo a Domino? Et dixit: Est; et ait: In manus regis Babylonis traderis. vi, 665.

Quis non timebit te, o rex gentium, tuum est enim decus. vii, 382.
Seduxisti me Domine, et seductus sum. vii, 67.

In veritate misit me Dominus ad vos. vii, 16.

Hoc erit pactum quod feriam cum domo Israel, etc. vii, 157.

Duo mala fecit populus meus, me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, et foderunt sibi cisternas dissipatas. viii, 7, 50.

Convertimini filii revertentes, et sanate aversiones vestras. viii, 34.

Quare colonus futurus est in terra. viii, 498.

In illo tempore germinare faciam David, germen justitiæ, et faciet iudicium, et justitiam in terra. viii, 67.

EX THRENIS.

Converte nos Domine ad te, et convertemur. iii, 722.

In tenebrosis collocavit me sicut mortuos sempiternos, circumædificavit adversum me, ut non egrediar, aggregavit compedem meum. iv, 4018.

Converte nos Domine ad te, et convertemur. v, 260.

Replevit me amaritudinibus, inebriavit me absinthio, et fregit ad numerum dentes meos, cibavit me cinere, et repulsa est a pace anima mea, oblitus sum bonorum, et dixi: Perit finis meus, et spes mea a Domino. vi, 683.

Tantum in me vertit, et convertit manum suam, vestustam fecit pellem meam, et carnem meam, contrivit ossa mea. vi, 506.

Propheta tui viderunt tibi falsa et stulta. vii, 147.

Firmavit dexteram suam quasi hostis, et occidit omne quod pulchrum erat visu. vii, 388.

In tenebrosis collocavit me quasi mortuos sempiternos, circumædificavit me, ut non egrediar; aggravavit compedem meum, replevit amaritudinibus, inebriavit me absinthio, et fregit ad numerum dentes meos, cibavit me cinere, et dixi: Perit finis meus, et spes mea a Domino. vii, 954.

EX PROPHETIA BARUCH.

Hic est Deus noster, etc. post hoc in terris visus est, et cum hominibus conservatus est. i, 412.

Si in via Dei ambulasses, habitasses utique in pace sempiterna. iii, 891.

Hic est Deus noster, et non æstimabitur alius adversus eum. iv, 28.

Post hæc in terris visus est, et cum hominibus conservatus est. iv, 28.

Et quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt propter suam insipientiam. vi, 702.

EX PROPHETIA EZECHIELIS.

Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia et perfectus decore. i, 61; iv, 739, 777.

In multitudine negotiationis tuæ repleta sunt interiora tua iniquitate et peccasti. ii, 122.

Si forte, vel ipsi audiant. ii, 585.

Numquid voluntatis meæ est mors impii? iii, 216.

Et per portam clausam ingreditur, et vir non ingreditur per eam, quia Dominus Deus Israel ingressus est per eam. iii, 406.

Faciam ut in justificationibus ambuletis. iii, 411.

Auferam a vobis cor lapideum, et dabo vobis cor carneum. iii, 411.

Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur, et vivat. iii, 489.

Non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, et vivat. iii, 846.

In deliciis paradisi fuisti, tu Cherub extensus, et protegens, et posui te in monte sancto Dei. iv, 570.

Et ejeci te de monte Dei, et perdidisti te, o Cherub protegens. iv, 570.

Tu signaculum similitudinis plenus sapientia, et perfectus decore in deliciis paradisi Dei fuisti. Tu Cherub extensus, et protegens, et posui te in monte sancto Dei, in medio lapidum ignitorum ambulasti perfectus in viis tuis a die conditionis tuæ. iv, 743, 750.

Flumina manabant in circuito ejus, et rivos suos emisit ad universa ligna regionis. iv, 794.

Perfectus in viis tuis a die conditionis tuæ, donec inventa est iniquitas in te. iv, 895, 927.

Elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in decore tuo. iv, 927, 933, 946.

Elevatum est cor tuum, et dixisti: Deus ego sum, et in cathedra Dei sedi in corde maris, et dedisti cor tuum quasi cor Dei. iv, 941, 947.

Tu Cherub extensus, et protegens, et posui te in monte sancto Dei. In multitudine negotiationis tuæ repleta sunt interiora tua iniquitate et peccasti. iv, 943, 966.

In multitudine iniquitatum tuarum, et iniquitate negotiationis tuæ polluisti sanctificationem tuam. iv, 943.

Spiritus ipse levat, et assumit hominem, quasi manus Domini confortans. vi, 573.

Si averterit se justus a justitia sua, et fecerit iniquitatem, omnes justitiæ ejus quas fecerat non recordabuntur. vi, 929.

Et aspectus rotarum, et opus earum quasi visio maris. vii, 920.

Si propheta deceptus fuerit ego Dominus decepi eum. vii, 60.

Propheta ejus linebant eos absque temperamento. vii, 147.

Suscitabo super eas pastorem unum qui pascat eas, servum meum David. vii, 179.

Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel, etc. vii, 268.

Si impius egerit pœnitentiam, omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor. ix, 694.

EX PROPHETIA DANIELIS.

Non recedet virga de Juda, et scribere faciens de subter pedes ejus usquequo veniet Silob, et illi obedientia populorum. i, 414.

Septuaginta hebdomadæ abbreviatæ sunt super populum tuum et super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, et finem accipiat peccatum, et deleatur iniquitas, et adducatur justitia sempiterna, et impleatur visio, et propheta, et ungatur Sanctus sanctorum. i, 415.

Ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Jerusalem usque ad Christum ducem. i, 416.

Quod potestas ejus erit potestas æterna, quæ non auferetur, et regnum ejus, quod non corrumpetur. i, 422.

Usque ad Christum ducem hebdomades septem, et hebdomades sexaginta duo erunt, et post sexaginta duo hebdomades occidetur Christus. i, 425.

Quod confirmabit pactum multis hebdomada una, et in dimidio hebdomadis deficiet hostia. i, 426.

Septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt super populum tuum, ut consummetur prævaricatio, et finem accipiat peccatum, et impleatur visio, et ungatur Sanctus sanctorum. i, 426.

Confirmabit autem pactum multis hebdomada una. i, 427.

Usque ad Christum ducem hebdomades septem, et sexaginta duo erunt, et rursus ædificabitur platea, et muri in angustia temporum, et post hebdomadas sexaginta duas occidetur Christus. i, 427.

Et erit in templo abominatio desolationis. i, 428.

Et post finem belli statuta desolatio. i, 428.

Qui docti fuerant fulgebunt quasi splendor firmamenti, et qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. ii, 381.

Est Deus in cælo revelans mysteria qui indicavit tibi, quæ ventura sunt in novissimis temporibus. ii, 524.

Benedicite aquæ omnes quæ super cælos sunt Domino. ii, 720.

Angelus autem Domini descendit cum Azaria, et sociis ejus. iv, 562.

Et apprehendit eum Angelus Domini in vertice ejus, et portavit eum capillo capitis sui, posuitque eum in Babylone supra lacum in impetu spiritus sui. iv, 562.

Gabriel fac istam intelligere visionem. iv, 563.

Benedicite spiritus, et animæ justorum Domino. iv, 564.

Millia millium ministrabunt ei, et decies millies centena millia assistebant ei. iv, 602.

Audivi vocem viri inter Usai, et clamavit, et ait Gabriel: Fac intelligere istam visionem. iv, 1032.

Corpus ejus quasi chrysolithus, et facies ejus velut species fulgoris, et oculi ejus ut lampas ardens. v, 356.

Quasi splendor firmamenti. v, 350.

Neque auferas misericordiam tuam a nobis propter Abraham dilectum tuum, etc. vii, 782.

Tribus temporibus in die flectebat genua. vii, 812.

Sicut in holocausto arietum et taurorum, et sicut in millibus agnorum pinguium, sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo, ut placeat tibi. ix, 565.

Et a tempore, cum ablatum fuerit iuge sacrificium, et posita fuerit abominatio, dies mille ducenti nonaginta. ix, 549.

EX PROPHETIA OSEÆ.

Dicit Dominus: Salvabo eos in Domino Deo suo. iv, 20.

Facti sunt abominabiles, sicut ea quæ di-

lexerunt. v, 136, 448, 628, 629, 646, 682, 687, 702, 705, 710; vi, 81.
 Revertar ad virum meum priorem, quia bene mihi erat tunc magis, quam nunc. vi, 653.
 Misericordiam volo, et non sacrificium. vii, 693, 698.
 Facti sunt abominabiles sicut ea quæ dilexerunt. vii, 713.
 Misericordiam volo, et non sacrificium. ix, 545.

EX PROPHETIA JOEL.

Scindite corda vestra, et non vestimenta vestra. i, 154.
 Reddam vobis annos, quos comedit locusta. ix, 694.

EX PROPHETIA AMOS.

In die illa suscitabo tabernaculum David, quod cecidit. i, 421.
 Non facit Dominus verbum nisi revelaverit secretum suum ad servos suos prophetas. ii, 329.
 Qui vocat aquas inanis, et effundit eas super faciem terræ. ii, 724.
 Ego firmans tonitru, et creans spiritum. iv, 44.

EX PROPHETIA ABDIÆ.

Auditum audivimus a Domino et legatum ad genus misit. iv, 444.
 Legatum misit ad gentes. iv, 449.

EX PROPHETIA JONÆ.

Tu Domine sicut voluisti, fecisti. iii, 250.

EX PROPHETIA MICHÆÆ.

Et tu Bethleem Ephrata parvulus es in milibus Juda, ex te enim exiet Dux qui regat populum meum Israel. i, 413.
 Regnabit Dominus super eos in monte Sion ex hoc nunc, et usque in æternum. i, 422.
 Egressus ejus ab initio, a diebus aternitatis. ii, 60.

Surge contende iudicio adversus montes. v, 246.
 Audiant montes iudicium Domini, et fortia fundamenta terræ, quia iudicium Domini cum populo suo et cum Israel dijudicabitur. v, 246.
 Numquid placari potest Dominus in millibus arietum, etc.? vii, 698.

EX PROPHETIA NAHUM.

Non consurget duplex tribulatio. i, 152.
 Non iudicabit Deus bis idipsum. i, 152.
 Consummationem ipse faciet: non consurget duplex tribulatio. ix, 694.

EX PROPHETIA HABACUC.

In medio annorum notum facies. i, 422.
 Dominus in templo sancto suo. ii, 21.
 Mundi sunt oculi tui ne videas malum, et respicere ad iniquitatem non potes. ii, 505.
 Splendor ejus, ut lux erit. vi, 618.

EX PROPHETIA AGGÆI.

Adhuc modicum, et ego movebo cælum, et terram, et veniet desideratus cunctis gentibus. i, 413.
 Veniet desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria. i, 413, 414, 416.
 Veniet desideratus cunctis gentibus. i, 413, 420.
 Non deficiet sceptrum de Juda et dux de femore ejus. i, 424.
 Hæc dicit Dominus exercituum: Interroga sacerdotes legum. vii, 268.

EX PROPHETIA ZACHARIÆ.

Ecce rex tuus veniet tibi justus, et salvator. i, 413.
 Ecce rex tuus venit justus, et salvator ipse pauper, et ascendens super asinam, et super pullum. i, 420.
 Omnia hæc sunt quæ odi, dicit Dominus. iii, 516.
 In die illa erit fons patens domui David, et habitantibus Jerusalem in ablutionem peccatoris et menstruatæ. iii, 875.

Dixit Dominus ad Satan: Increpet Dominus in te. iv, 20.
 Angelus qui loquebatur in me, egrediebatur, et Angelus alius egrediebatur in occursum ejus. iv, 562.
 Et dixit Angelus, qui loquebatur in me. iv, 563.
 Tu autem in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non erat aqua. iv, 633.
 Et respondit Angelus Domini, et dixit: Domine exercituum, usquequo tu non misereberis, Jerusalem. iv, 1032.
 Averterunt scapulam recedentes. v, 708.
 Convertimini ad me, et ego convertar ad vos. vi, 909.
 Et respondit Angelus Domini, et dixit: Domine exercituum usquequo tu non misereberis Jerusalem? vii, 781.
 Qui vos tangit tangit pupillam oculi mei. vii, 646.
 Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. viii, 597.
 Quid est bonum ejus, et quid pulchrum ejus, nisi frumentum electorum, et vinum germinans virgines? ix, 518.

EX PROPHETIA MALACHIÆ.

Maledicam benedictionibus vestris. Væ his qui vivificant animas quæ non vivunt, et mortificant animas, quæ non moriuntur. i, 159.
 Ecce ego mitto Angelum meum, et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis. i, 413.
 Et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis. i, 414.
 Labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirent ex ore ejus. i, 440.
 Liga testimonium, signa legem in discipulis meis. i, 440.
 Ego Deus, et non mutor. ii, 53.
 Quia posui montes ejus in solitudinem, et hæreditatem ejus in dracones deserti. iii, 837.
 Labia sacerdotis custodiunt scientiam, et

legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini est. iv, 561.
 Labia sacerdotis custodiunt scientiam, et legem requirent de ore ejus, etc. vii, 268.

EX LIBRO MACCHABÆORUM PRIMO.

Ipsi non erant de semine virorum illorum per quos salus facta est in Israel, et viri Juda magnificati sunt valde in conspectu omnis Israel. i, 424.
 Et vidit Matthathias, et doluit, et contremuerunt renes ejus, et accensus est furor ejus secundum iudicium legis. iii, 520.
 Destinaverunt aliqui de populo et abierunt ad regem. iii, 567.
 Et cogitavit de altari holocaustorum, quod profanatum erat quid de eo faceret, et incidit illis bonum consilium. iv, 914.
 Et incidit illis consilium bonum. vi, 643.
 Quoniam non in multitudine exercitus victoria belli, sed de bello fortitudo est. vi, 582.
 Incidit illis bonum consilium. vi, 643

EX LIBRO MACCHABÆORUM SECUNDO.

Destinavit non admittere illicita propter vitæ amorem. iii, 567.
 Peto, nate, ut aspicias ad cælum et terram, et ad omnia quæ in ea sunt, et intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, et hominum genus. iv, 486, 490.
 Det vobis in omnibus ut colatis eum et faciatis voluntatem ejus. v, 601; vi, 24.
 Orabat autem hic scelestus Dominum a quo non esset misericordiam consecutus. vii, 704.
 Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis solvantur. vii, 799.
 Hic est qui multum orat pro populo. vii, 781.

EX NOVO TESTAMENTO.

EX EVANGELIO MATTHÆI.

Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, Spiritus sancti. i, 12.
 Qui peccaverit in Spiritum sanctum non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro. i, 98.
 Angeli eorum semper vident faciem Patris. i, 66.
 Erubescant qui putant Salvatorem timuisse mortem. i, 114.
 Tristis est anima mea usque ad mortem. i, 114.
 Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. i, 115.
 Diliges Deum et proximum. i, 125.
 Diligite inimicos vestros. i, 126.
 Ego dico vobis non jurare omnino. i, 135.
 Sit sermo vester, est et non. i, 135.
 Baptizo te in nomine Patris et Filii, et Spiritus sancti. i, 139.
 Hoc est corpus meum : Hic est sanguis meus. i, 145.
 Accipite et comedite : Hoc est corpus meum. i, 147.
 Facite fructus dignos pœnitentiæ. i, 154.
 Qui peccaverit in Spiritum sanctum non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro. i, 160.
 Nolite timere accipere Mariam conjugem tuam. i, 167.
 Venite benedicti, etc. esurivi enim, etc. i, 184.
 Estote prudentes sicut serpentes. i, 243.
 Vade, vende omnia quæ habes. i, 358.
 Generatio mala, et adultera signum quærit, et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. i, 390.
 Quod in parabolis loquebatur ad turbas, sine parabolis non loquebatur eis. i, 390.
 Dabunt signa magna, et prodigia, ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. i, 396.

Qui enim Ecclesiam non audierit sit tibi, ut ethnicus, et publicanus. i, 402.
 Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob, non est Deus mortuorum, sed vivorum. i, 411.
 Quia ex castello Bethleem Christus venit. i, 419.
 Ite dicite Joanni quæ audistis, et vidistis, cæci vident, claudi ambulant, surdi audiunt. i, 420.
 Filius hominis non habet ubi caput reclinet. i, 420.
 Super cathedram Moysis sederunt Scribæ, et Pharisei, quæcumque ergo dixerint vobis servate et facite. i, 432.
 Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. i, 432.
 Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. i, 433.
 Portæ inferi non prævalebunt adversus eam. i, 433.
 Super cathedram Moysis sederunt Scribæ, et Pharisei, quæcumque ergo dixerint vobis servate et facite. i, 440.
 Quia caro, et sanguis non revelabit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. i, 443.
 Ex Ægypto vocavi Filium meum. i, 527.
 Ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem : Ex Ægypto vocavi Filium meum. i, 527.
 Ibunt hi in supplicium æternum. ii, 59.
 Angeli eorum semper vident faciem Patris. ii, 156.
 Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. ii, 156.
 Et nemo novit Filium, nisi Pater. ii, 159.
 Bonum est nos hic esse. ii, 159.
 De ultimodie judicii nemo scit, neque Angeli in cœlo. ii, 330.
 Quia pares illos nobis fecisti. ii, 381.
 Fructum affert aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigesimum. ii, 381.
 Quoderunt primi novissimi, et novissimi

primi, multi enim sunt vocati, pauci vero electi. ii, 382.
 Tolle quod tuum est, et vade. ii, 382, 383, 384.
 Nonne ex denario convenisti mecum. ii, 383.
 Volo huic novissimo dare sicut et tibi. ii, 383.
 Volo huic novissimo dare sicut et tibi, et non licet mihi quod volo facere. ii, 384.
 Redde illis mercedem incipientia novissimis. ii, 385.
 Nemo novit Filium nisi Pater, neque Patrem nisi Filius. ii, 455.
 An putas quia non possum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones Angelorum? ii, 578; iii, 473.
 Væ tibi Corozaim, væ tibi Bethsaida, quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ in vobis factæ sunt, olim incinere, et cilicio pœnitentiam egissent. ii, 585, 606, 643.
 Quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te forte mansissent usque ad hanc diem. ii, 585.
 Et mittet Angelos suos cum tuba, et voce magna congregabunt electos ejus a ventis, a summis cœlorum usque ad terminos eorum. ii, 761.
 Multi sunt vocati, pauci vero electi. iii, 169, 885.
 Annon licet mihi, quod volo facere? Volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi. iii, 237.
 Si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes, quæ in te factæ sunt, in cinere et cilicio pœnitentiam egissent. iii, 474, 741.
 Qui fecerit voluntatem Patris mei, hic meus frater, et mater est. iii, 482.
 Quoties volui congregare filios tuos sub alas, et nolui. iii, 489.
 Voca operarios, et redde illis mercedem. iii, 532.
 Nonne ex denario convenisti mecum, tolle quod tuum est et vade. iii, 532, 533, 538.
 Dedit talenta unicuique juxta virtutem suam. iii, 547.
 Qui reddet unicuique secundum opera sua. iii, 547.
 Dedit unum quinq̄ue talenta, alii duo, alii unum, unicuique secundum propriam virtutem. iii, 550.
 Revelasti ea parvulis ita Pater, quoniam sic placitum fuit ante te. iii, 597.
 Venite benedicti Patris mei, possidete regnum, quod paratum est vobis ab origine mundi. iii, 609.
 Nonne quinq̄ue passeret vaneunt dipondio,

et nullus ex illis non cadit in terram sine Patre vestro? iii, 613.
 Respicite volatilia cœli, non serunt, neque metunt, et Pater vester cœlestis pascit illa. iii, 627.
 Nonne duo passeret vaneunt dipondio, et unus ex illis non cadit sine Patre vestro? iii, 627.
 Et capilli vestri omnes numerati sunt. iii, 627.
 Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi : esurivi enim, et dedistis mihi manducare. iii, 700.
 Quia abscondisti hæc a sapientibus, et prudentibus, et revelasti ea parvulis : ita Pater, quia sic placitum fuit ante te. iii, 744.
 Nemo enim novit Patrem, nisi Filius, et qui voluerit Filium revelare. iii, 747.
 Fiat voluntas tua. iii, 856.
 Veniet Dominus servi illius in die qua non sperat, et hera quam ignorat et dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis. iii, 861.
 Qui paratus est diabolo, et angelis ejus. iii, 863.
 Quam angusta porta et arcta est via quæ ducit ad vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam. iii, 885.
 Dico vobis, quod multi venient ab oriente, et occidente, et recumbent cum Abraham, et Isaac et Jacob. iii, 886.
 An putas, quia non possum rogare Patrem, et exhibebit mihi plusquam duodecim legiones Angelorum? iii, 890.
 Baptizantes in nomine Patris, et Filii et Spiritus sancti. iv, 21, 32, 40, 42, 172.
 Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est. iv, 33.
 Si in spiritu ejus ejicio dæmonia. iv, 33.
 Quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei ; qui autem dixerit contra Spiritum sanctum non remittetur ei. iv, 34.
 Sedere ad dexteram vel ad sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo. iv, 36.
 Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra. iv, 41.
 Angeli eorum semper vident faciem Patris. iv, 562, 563.
 Angelus autem Domini descendit de cœlo. iv, 562, 656.
 Clamans voce magna emisit spiritum. iv, 564.
 In resurrectione non nubent, neque nubentur, sed erunt sicut Angeli in cœlo. iv, 566.
 Ite in ignem æternum, qui paratus est diabolo, et angelis ejus. iv, 566, 927, 982, 1011.

- Erat autem aspectus ejus sicut fulgur. iv, 634.
 Cura vidisset Jesus cogitationes eorum. iv, 832.
 Sciens Jesus cogitationes eorum. iv, 832.
 Orate pro inimicis vestris. iv, 982.
 Et ibunt hi in supplicium æternum. iv, 982, 1011.
 Ibunt in ignem æternum, qui paratus est diabolo, et angelis ejus. iv, 1011.
 Super omnia bona sua constituet eum. iv, 1030.
 Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. v, 170, 207.
 Quia omnis qui vidit mulierem ad concupiscendum, jam mœchatus est eam in corde suo. v, 777.
 Quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ, non perdet mercedem suam. v, 660.
 Qui amat patrem, aut matrem plusquam me, non est me dignus. v, 135.
 Qui receperit justum in nomine justii, mercedem justii accipiet. v, 132.
 Quoniam omne Verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. v, 813, 817.
 Tunc fulgebunt justii sicut sol in regno Patris eorum. v, 332, 350.
 Resplenduit facies ejus sicut sol. v, 332.
 Qui potest capere capiat. v, 833.
 Si vis perfectus esse, vade, et vende omnia quæ habes et da pauperibus. v, 833.
 Qui reliquerit patrem, aut matrem propter nomen meum. v, 132.
 Vole autem, et huic novissimo dare sicut tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est quia ego bonus sum? v, 564.
 Intra in gaudium domini tui. v, 225.
 Esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi et dedistis mihi potum. v, 129, 660, 771.
 Ibunt hi in supplicium æternum, justii autem in vitam æternam. v, 172.
 Erat autem aspectus ejus sicut fulgur. v, 356.
 Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. vi, 29.
 Non potest arbor bona malos fructus facere. vi, 29.
 Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari, etc. vi, 178.
 Confestim ascendit de aqua, et ecce cæli aperti sunt ei, et vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam in ipsum. vi, 577.
 Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum, et Phariseorum non intrabitis in regnum cælorum. vi, 554, 743.
 Estote perfecti, sicut et Pater vester cælestis perfectus est. vi, 503.
 Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. vi, 608.
 Qui dederit potum aquæ frigidæ tantum non perdet mercedem suam. vi, 912.
 Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, hic meus frater, et soror, et mater est. vi, 912.
 Si vis ad vitam ingredi serva mandata. vi, 521.
 Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est. vi, 582.
 Omnis qui reliquerit domum, aut patrem, aut matrem propter nomen meum centuplum accipiet. vi, 914.
 Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno. vi, 903.
 Quoties volui congregare filios tuos sub alas, et noluiti. vi, 822.
 Qui perseveraverit usque in finem salvus erit. vi, 789.
 Esurivi, et dedistis mihi manducare. vi, 912.
 Quamdiu fecistis uni ex minimis, mihi fecistis. vi, 914.
 Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona. vii, 652.
 Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam. vii, 648.
 Orate pro persequentibus vos. vii, 803.
 In oratione nolite multum loqui. vii, 807.
 Attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. vii, 652.
 Petite, et accipietis. vii, 772, 773, 812.
 Non veni vocare justos, sed peccatores. vii, 68.
 Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. vii, 60.
 Elias jam venit, et si vultis recipere ipse est Elias. vii, 67.
 Tu es qui venturus es, an alium expectamus? vii, 128.
 Quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus. vii, 12.
 Porta inferi non prævalebunt adversus eam. vii, 213.
 Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, etc. vii, 175, 198, 213.
 Tu es Petrus, etc. vii, 178, 179, 198.
 Quæcumque alligaveritis super terram erunt ligata, et in cælo. vii, 186, 187.
 Quid ergo Moyses mandavit dare libellum repudii? Ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxorem. vii, 61.
 Super cathedram Moysis sederunt Scribæ, et Pharisei, quæcumque dixerint vobis servate et facite, etc. vii, 163, 251.
 Nec vocemini magistri, unus est enim magister vester Christus. vii, 473.

- Videte ne quis vos seducat, multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum Christus. vii, 269.
 Si dixerit malus servus in corde suo: Moram facit dominus meus, et cæperit percutere conservos, etc. vii, 310.
 Spiritus promptus est, caro autem infirma. vii, 726.
 Orate, ne intretis in tentationem. vii, 771.
 Tunc impletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam dicentem: Et acceperunt triginta argenteos pretium appetiati, etc. vii, 897.
 Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. vii, 197, 213.
 Accesserunt Angeli, et ministrabant ei. viii, 73.
 Domine si vis potes me mundare. viii, 447, 448.
 Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores. v ii, 607.
 Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. viii, 459.
 Glorificabant Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. viii, 425.
 Non est bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus. viii, 607.
 Ergo liberi sunt filii. viii, 398, 399.
 Hic est Filius meus dilectus. viii, 635.
 Pater si possibile est transeat a me calix iste. viii, 466, 495, 556.
 Non sicut ego volo, sed sicut tu. viii, 546, 554, 556.
 Data est mihi omnis potestas in cælo, et in terra. viii, 421.
 Et tibi dabo claves regni cælorum, et quodcumque ligaveris super terram, etc. ix, 577, 587.
 Amen dico vobis: Quæcumque ligaveritis super terram, etc. ix, 577, 587.
 Accepit Jesus panem, et benedixit ac fregit deditque discipulis suis dicens: Accipite et manducate, etc. ix, 502.
 Hic est enim sanguis meus novi testamenti qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum. ix, 524.
 biberunt ex eo omnes, et ait illis: Hic est sanguis meus. i, 360.
 Quod erant tunc sabbata terræ. Escæ autem non erant in civitate eo quod septimus annus esset. i, 428.
 Prædicare evangelium omni creaturæ, docete omnes gentes, baptizantes eos. iii, 498.
 Quia omnia tibi possibile sunt. iii, 890.
 Prædicare evangelium omni creaturæ, docete omnes gentes, baptizantes eos. iii, 498.
 De die autem illa nemo scit, neque Angeli in cælo, neque Filius, nisi Pater. iv, 36.
 Cognito Jesu spiritu suo, quia sic cogitent. iv, 832.
 Qui fecerit voluntatem Dei. v, 129.
 Quisquis potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis. v, 132, 660.
 Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? vi, 849.
 Vidit Dominus discipulos laborantes in remigando. vi, 591.
 Quisquis potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis, non perdet mercedem suam. vi, 914.
 Quod Deus conjunxit homo non separet. vii, 884.
 Moyses permisit libellum repudii scribere. vii, 61.
 Prædicare evangelium omni creaturæ, qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur. vii, 95, 127.
 Voluit occultari, et non potuit latere. viii, 467, 556.
 De die illo nemo scit, neque Angeli, neque Filius, nisi Pater. viii, 335.
 In nomine meo dæmonia ejicient, et super ægros manus imponent, et bene habebunt. viii, 439.
 Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc gemimine vitis. ix, 424, 438.
 Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit. i, 151, 582.

EX EVANGELIO LUCÆ.

EX EVANGELIO MARCI.

- Jesus autem proficiebat sapientia, et etate et gratia apud Deum et homines. i, 112.
 Deus meus, ut quid dereliquisti me. i, 119.
 Mater mea, et fratres mei, hi sunt qui faciunt verbum Dei. i, 126.
 Ecce nomina vestra scripta sunt in cælo. i, 128.
 Duc in altum, et laxate retia vestra. i, 190.
 Cæpit pavere et tædere. i, 114.
 Non falsum testimonium dices. i, 133.
 Pauperes semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis. i, 147.
 Et accepto calice gratias agens dedit eis, et

Viscera misericordiae quibus visitavit nos Oriens ex alto. i, 271.
 Recte judicasti. i, 316.
 Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum. i, 360.
 Accepit panem, et benedixit, ac fregit, et porrigebat illis. i, 361.
 Confirma fratres tuos. i, 410.
 Dabit illi Dominus Deus sedem David, patris ejus. i, 421.
 Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. i, 432.
 Non deficiet fides tua, confirma fratres tuos. i, 437.
 Quod Dominus aperuit sensum discipulis ut intelligerent Scripturas. i, 459.
 Regnum Dei intra vos est. ii, 47.
 Qui cognovit voluntatem domini sui et non fecit secundum voluntatem ejus, vapulabit multis; qui autem non cognoscit, et fecit digna plagis, vapulabit paucis. ii, 381.
 Quod filii resurrectionis erunt aequales Angelis in caelo. ii, 394.
 Factum est in una dierum. ii, 795.
 Quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. iii, 568.
 Complacuit Patri vestro dare vobis regnum. iii, 585.
 Filius hominis secundum quod definitum est vadit. iii, 617.
 Nolite timere pusillus grex quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. iii, 671, 749.
 Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua. iii, 746.
 Stulte hac nocte repetam animam tuam a te. iii, 861.
 Gaudete quia nomina vestra scripta sunt in caelis. iii, 884.
 Omnes capilli nostri numerati sunt. iii, 884.
 Domine si pauci sunt, qui salvantur? iii, 886.
 Contendite intrare per angustam portam, quia multi, dico vobis, quarent intrare, et non poterunt. iii, 886.
 Hic est Filius meus dilectus. iv, 23.
 Benedictus Deus Israel. Sicut locutus est per os sanctorum, qui a saeculo sunt prophetarum ejus. iv, 32.
 Replebitur Spiritu sancto adhuc ex utero matris suae. iv, 33.
 Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. iv, 33.
 Ex abundantia cordis os loquitur. iv, 76.
 Spiritus sanctus superveniet in te. iv, 458.
 Regnum enim Dei intra vos est. iv, 466.
 Dominus tecum. iv, 476.
 Apud quem non est mutatio, nec vicissitudinis obumbratio. iv, 514.

Missus est Angelus Gabriel a Deo. iv, 562.
 In eodem homine fuisse legionem demoniorum, quia intraverant demonia multa in eum. iv, 562.
 Assumit alios septem spiritus nequiores se. iv, 564.
 Venturus dicitur Christus in majestate sua, et Patris, et sanctorum Angelorum. iv, 566.
 Videbam Satanam tamquam fulgur de caelo cadentem. iv, 569, 614.
 Inter vos, et nos chaos magnum firmatum est, ut hi, qui volunt hinc transire ad vos non possint, neque inde huc transmeare. iv, 633.
 Angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos. iv, 634.
 Chaos magnum firmatum erat inter illa loca, ut hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. iv, 635.
 Factum est ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abraham. iv, 635.
 Erat in homine legio demonum. iv, 654.
 Et discessit Angelus ab ea. iv, 656.
 Et factum est ut recesserunt Angeli in caelum. iv, 656.
 Portata est ab Angelis in sinum Abraham. iv, 656.
 Recordare fili quod recepisti bona in vita tua. iv, 736.
 Quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra. iv, 832.
 Vidit Abraham a longe, et ipse clamans dixit: Pater Abraham miserere mei. iv, 1036.
 Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis vidit Abraham a longe, et Lazarum in sinu ejus, et ipse clamans dixit, etc. iv, 1038.
 Optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea. v, 324.
 Quod superest date eleemosynam. v, 833.
 Quia homo austerus es, et tollis quae non posuisti, et metis quae non seminasti. v, 466; vi, 157.
 Hoc facite in meam commemorationem. v, 833.
 Et conversus Dominus respexit Petrum. v, 260.
 Palpate, et videte, quia spiritus carnem, et ossa non habet, sicut me videtis habere. v, 338, 340, 344.
 Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. vi, 622.
 Magnificat anima mea Dominum, et exultavit Spiritus meus in Deo salutari meo, quia respexit humilitatem ancillae suae. vi, 669.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. vi, 796.
 Qui recipit unum ex his pusillis in nomine meo, me suscipit. vi, 914.
 Si vis ad viram ingredi servi mandata. vi, 912.
 Nisi poenitentiam habueritis, omnes simul peribitis. vi, 886.
 Arescentibus hominibus praetimore, et expectatione eorum, quae supervenient universo orbi. vi, 685.
 Tecum paratus sum, et in carcerem, et in mortem ire. vi, 691.
 Aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas. vi, 601.
 Factus est timor magnus super omnes vicinos eorum. vii, 382.
 Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. vii, 705.
 Respexit humilitatem ancillae suae. vii, 700.
 Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? vii, 869.
 Sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt, et ministri fuerunt, sermonis. vii, 137, 173.
 Exiit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus orbis. vii, 195.
 Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, et scorpiones, et super omnem virtutem inimici, nihil vobis nocebit. vii, 964.
 Vae vobis legis peritis, quia tulistis clavem scientiae, ipsi non introistis, et eos qui introibant prohibuistis. vii, 123.
 Qui peccaverit in Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc saeculo, neque in futuro. vii, 799.
 Oportet semper orare, et nunquam deficere. vii, 754, 771, 774.
 Audite quid iudex iniquitatis dicit: Deus autem non faciet vindictas electorum suorum clamantium ad se die ac nocte? vii, 754.
 Propter electos breviabuntur dies illi. vii, 213.
 Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua. vii, 17, 138, 164, 178, 180, 212.
 Reges gentium dominantur eorum, vos autem non sic. vii, 194.
 Qui major est in vobis fiat sicut minister. vii, 195.
 Necesse est impleri omnia, quae scripta sunt in lege Moysi, et prophetis, et psalmis de me, tunc aperuit illis sensum; etc. vii, 265.
 Confirma fratres tuos. vii, 17.
 Caelum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt. vii, 56, 161.
 Ecce Satan expetivit vos ut cribraret sicut triticum. vii, 180.
 Proficiebat sapientia, et aetate. viii, 207, 327.

Non est propheta sine honore, nisi in patria sua. viii, 387.
 Ohmutesce, et exi ab homine. viii, 43.
 Virtus de illo exibat, et sanabat omnes. viii, 447.
 Propheta magnus surrexit in nobis. viii, 387.
 Si in digito Dei ejicio demonia. viii, 427.
 Pater si vis transfer calicem istum a me; verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat. viii, 547.
 Nonne sic oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam. viii, 278, 598.
 Venit praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. ix, 582.
 Virtus de illo exibat, et sanabat omnes. ix, 272.
 Ego sensi virtutem de me exisse. ix, 272.
 Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis. ix, 586.
 Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari. ix, 544.
 Hic, est calix novum testamentum in meo sanguine. ix, 554.

EX EVANGELIO JOANNIS.

Tres sunt, qui testimonium dant in caelo, Pater, Verbum, et Spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. i, 12.
 In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum. i, 12.
 Ego et Pater unum sumus. i, 12.
 Quia dilectio ex Deo est, et omnis qui diligit ex Deo est. i, 20.
 In hoc cognoscimus, quia in ipso manemus, et ipse in nobis, quia de Spiritu sancto dedit nobis. i, 20.
 Spiritus qui a Patre procedit. i, 20.
 Deus charitas est. i, 25.
 Deus nemo vidit unquam. i, 63.
 Sine ipso factum est nihil. i, 93.
 Non haberes in me potestatem nisi tibi datum esset desuper. i, 99.
 Quadraginta et sex annis aedificatum est templum hoc. i, 103.
 Nunc dico vobis priusquam fiat, ut cum factum fuerit credatis. i, 122.
 Charitas ardente sole arescere non potest, nutritur calore solis, non arescit. i, 128.
 Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto non potest intrare in regnum caelorum. i, 144.
 Venit hora quando omnes, qui in monumentis sunt audient vocem Filii Dei. i, 180.
 Pater meus usque modo operatur, et ego operor. i, 208.

Unctio docet vos de omnibus. i, 234.
 Pater omne iudicium dedit Filio. i, 280.
 Qui manducat meam carnem in me manet, et ego in eo. Unum corpus multi sumus, qui de uno pane, et calice participamus. i, 283.
 Bene dixisti, quia non habeo virum. i, 317.
 Omnes quotquot venerunt fures sunt, et latrones. i, 392.
 Si ego glorifico me gloria mea nihil est. i, 398.
 Quod non veni ministrari, sed ministrare. i, 398.
 Regnum meum non est de hoc mundo. i, 398.
 A sæculo non est auditum, quod quis aperuit oculos cæci nati. i, 405.
 Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis, nunc scimus, quia scis omnia, et non opus est, ut quis te interroget. i, 408.
 Quod Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. i, 408.
 Ego palam locutus sum mundo. i, 408.
 Pasce oves meas. i, 410.
 Si crederetis Moysi crederetis et mihi, de me enim ille scripsit. i, 412.
 Quod interpretatur missus. i, 414.
 Non habemus regem, nisi Cæsarem. i, 423.
 Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint, quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum. i, 430.
 Scrutamini Scripturas et illa sunt quæ testimonium perhibent de me. i, 440.
 Scrutare Scripturas, et vide, quia a Galilæa propheta non surgit. i, 440.
 Tu quis es? i, 441.
 Est columna et firmamentum veritatis. i, 442.
 Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. i, 442.
 Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem. i, 535.
 Ego lux veni in mundum. ii, 29.
 Et Verbum erat apud Deum. ii, 31.
 Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te Deum verum. ii, 102.
 Deum nemo vidit unquam. ii, 156.
 Non quod Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est a Deo hic vidit Patrem. ii, 156.
 Manifestabo ei meipsum. ii, 156.
 Quod nemo vidit Deum. ii, 158.
 Hæc est vita æterna ut cognoscant te Deum verum. ii, 239, 387.
 Ego vitam æternam do eis. ii, 240.
 Hæc est vita æterna ut cognoscant te Deum verum, et quem misisti Jesum Christum. ii, 310, 344, 373, 377.
 Qui videt me, videt et Patrem. ii, 310.
 Si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. ii, 585.

Non vos me elegistis, sed ego elegi vos. ii, 605; iii, 745.
 Conversus autem Jesus. ii, 651.
 Pater meus usque modo operatur, et ego operor. ii, 780.
 Una sabbati. ii, 795.
 Sine me nihil potestis facere. iii, 178, 743.
 Descendi de cælo, non ut faciam meam, sed voluntatem ejus qui misit me. iii, 216.
 Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. iii, 253, 503, 550, 597.
 Pater enim diligit Filium. iii, 503.
 Sicut diligo Patrem. iii, 503.
 Petite et accipietis. iii, 528.
 Quotquot receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. iii, 609.
 Qui non diligit manet in morte. iii, 609.
 His qui credunt in nomine ejus. iii, 724.
 Ego elegi vos de mundo. iii, 701, 745.
 Dedit eis potestatem filios Dei fieri. iii, 718, 724.
 Non vos me elegistis, sed ego elegi vos ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat. iii, 728.
 Pater gratias ago tibi quoniam exaudisti me. iii, 739.
 De plenitudine ejus omnes accepimus. iii, 743.
 Sicut palme non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite, ita et vos nisi in me manseritis. iii, 743.
 Tui erant, et mihi eos dedisti. iii, 745, 747.
 Nonne ego vos duodecim elegi, et unus ex vobis diabolus est? iii, 745.
 Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua. iii, 746.
 Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi. iii, 746.
 Pro eis ego sanctifico meipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me. iii, 746.
 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et ille sint mecum, ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi. iii, 746.
 Quia sic Deus dilexit mundum ut Filium suum unigenitum daret, et proprio Filio non pepercit, sed pro omnibus tradidit illum. iii, 747.
 Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. iii, 749.
 De plenitudine ejus omnes accepimus, et gratiam pro gratia. iii, 665, 751.
 Lux vera est quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. iii, 874.
 Quorum remisistis peccata remittuntur eis. iii, 875.
 Erat lux vera quæ illuminat omnem homi-

nem venientem in hunc mundum. iii, 875.
 Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis. iii, 875.
 Alius est qui testimonium perhibet de me. iv, 19.
 Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibet de me. iv, 19.
 Ego rogabo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis. iv, 19.
 Non sum solus, quia Pater mecum est. iv, 19.
 Qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum. iv, 19.
 Pater meus diligit eum, et ad eum venimus et mansionem apud eum faciemus. iv, 20.
 Pater meus usque modo operatur, et ego operor. iv, 20, 24.
 Verbum erat apud Deum. iv, 20.
 Unigenitus qui est in sinu Patris ipse enarravit. iv, 20.
 Omnia per ipsum facta sunt. v, 708.
 Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant. v, 172.
 Qui amat animam suam perdet eam. v, 417.
 Dilixerunt enim magis gloriam hominum, quam gloriam Dei. v, 435.
 Domine ostende nobis Patrem, et sufficit nobis. v, 463, 201, 207.
 Qui diligit me diligetur a Patre meo. v, 660.
 Quia odio habuerunt me gratis. v, 464, 515.
 Videbo vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. v, 499, 209, 225, 324.
 Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te Deum verum. v, 163, 172, 180, 207, 277.
 Pater quos dedisti mihi, volo ut ubi ego sum et illi sint mecum, ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi. v, 470.
 Affer manum tuam, et mitte in latus meum, etc. v, 338.
 Præceptum Domini non habeo, consilium autem do. v, 833.
 Qui matrimonio jungit virginem suam, bene facit. v, 832.
 Nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi, v, 351.
 Illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. v, 280.
 Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid faciatis, omnia in gloriam Dei, facite. v, 822, 833.
 Quæ inhonesta sunt nostra abundantiorum honestatem habent. v, 824.
 Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil sum. v, 443, 753.
 Videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. v, 164, 170, 207.

Nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc : major autem horum est Charitas. v, 239, 646.
 Novissime tanquam abortivo visus est et mihi. v, 851, 351.
 Alia claritas Solis, alia Lunæ, et alia Stellarum, etc. Sic et resurrectio mortuorum. v, 350.
 Seminatur in corruptione, surget in incorruptione : seminatur in infirmitate, surget in virtute. v, 332.
 Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale, si est corpus animale, est et spirituale. v, 332.
 Qualis cælestis, tales et cælestes. v, 338.
 Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem. v, 332.

EX ACTIS APOSTOLORUM.

Non est aliud nomen datum sub cælo in quo oporteat nos salvos fieri. i, 123.
 Ipsius enim et genus sumus. i, 318.
 Erant perseverantes in doctrina Apostolorum, et communicatione fractionis panis. i, 361.
 Frangentes circa domos panem sumebant cibum, etc. i, 361.
 Et nunc Domine da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum, in eo quod manum tuam extendas ad sanitates, et signa, et prodigia fieri per nomen sancti Filii tui Jesu. i, 390.
 Pœnitentini igitur, et convertimini. i, 396.
 Et tempora hujus ignorantia despiciens Deus nunc annuntiat hominibus, ut omnes ubique pœnitentiam agant. i, 396.
 Latere eum nihil horum arbitror, neque enim in angulo quidquam horum gestum est. i, 408.
 Quia hic est Christus. i, 411.
 Huic omnes prophetae testimonium perhibent. i, 412.
 Quem vos tradidistis, et negastis coram Pilato. i, 415.
 Erigam illud, et requirant cæteri hominum Dominum. i, 423.
 Confirmans Ecclesias, præcipiens custodire præcepta Apostolorum et seniorum. i, 432.
 Quia quotidie scrutabantur Scripturas, si hæc ita se haberent. i, 440.
 Visum est Spiritui sancto et nobis. i, 442, 457, 458, 460.
 Non longe est ab unoquoque nostrum, in ipso enim vivimus, et movemur, et sumus. ii, 20.

Quod non longe est ab unoquoque nostrum, quia in ipso vivimus, et movemur. ii, 27.
 In ipso vivimus, et movemur et sumus. ii, 42.
 Non est vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate. ii, 330.
 Quia tempora, et momenta Pater posuit in sua potestate. ii, 504.
 Nam tempora, et momenta Pater posuit in sua potestate. ii, 527.
 Convenerunt Herodes et Pontius Pilatus facere, quæ manus tua, et consilium tuum decreverunt fieri. iii, 250.
 In ipso enim vivimus, movemur et sumus. iii, 366, 538; iv, 457.
 Cujus Dominus aperuit cor. iii, 411, 635.
 Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. iii, 568, 585, 674.
 Cujus Dominus aperuit cor intendere his, quæ a Paulo dicebantur. iii, 713.
 Non est aliud nomen datum sub cælo in quo oporteat nos salvos fieri. iii, 743, 751.
 Num annuntiat hominibus, ut omnes ubique pœnitentiam agant. iii, 875.
 Non enim David ascendit in cœlum; dixit autem ipse: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Certissime ergo sciat omnis domus Israel, quia et Dominum eum, et Christum fecit Deus hunc Jesum, quem vos crucifixistis. iv, 19.
 Cur tentavit Satanas cor tuum mentiri Spiritui sancto? Non es mentitus hominibus, sed Deo. iv, 32.
 In quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei. iv, 33.
 Visum et Spiritui sancto et nobis. iv, 33.
 Segregate mihi Paulum et Barnabam in opus ad quod assumpsi eos. iv, 33.
 Certissime sciat omnis domus Israel, quia et Dominum et Christum fecit Deus hunc Jesum, quem vos crucifixistis. iv, 40.
 Beatius est dare quam accipere. iv, 41.
 Non est personarum acceptor Deus. iv, 240.
 Tamquam advenientis spiritus vehementis. iv, 369.
 Apparuerunt illis dispertitæ linguæ tamquam ignis, seditque supra singulos eorum, et repleti sunt omnes Spiritu sancto. iv, 453.
 Donec induamini virtute ex alio. iv, 453.
 Non longe est ab unoquoque nostrum: in ipso enim vivimus, movemur et sumus. iv, 473.
 Deus qui fecit mundum et omnia quæ in eo sunt. iv, 487.
 Quem Deus suscitavit solutis doloribus in-

ferni juxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. iv, 625.
 Angelus Domini assistit, et lumen refulsit in habitaculo carceris. iv, 634.
 Non est vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate. iv, 838.
 Dedit eum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis a Deo, nobis qui cum illo manducavimus, et bibimus. v, 340.
 Angelus Domini assistit, et lumen refulsit in habitaculo. v, 356.
 In ipso enim vivimus, et movemur, et sumus. v, 494.
 Vidi rex de cælo supra splendorem solis circumfuisse me lumen. v, 332.
 Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei. vi, 180.
 Domini voluntas fiat. vi, 49.
 Quia musto pleni sunt isti. vi, 581.
 Pœnitementi et convertimini, ut deleantur peccata vestra. vi, 884.
 Cum esset plenus Spiritu sancto intendens in cœlum vidit gloriam Dei, et ait: Ecce video cœlos apertos. vi, 578.
 Surge, et ingredere civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. vi, 662.
 Mitte, et accersi Simonem, qui cognominatur Petrus, hic dicet tibi quid te oporteat facere. vi, 661.
 Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens de cælo, dans pluvias, et tempora fructifera, implens cibo, et lætitiæ corda nostra. vi, 730.
 Cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ a Paulo dicebantur. vi, 579, 804.
 In ipso vivimus, et movemur, et sumus. vi, 688.
 Et cecidit sors super Matthiam. vii, 214.
 Non est vestrum nosse tempora, vel momenta quæ Pater posuit in sua voluntate. vii, 126.
 Vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies. vii, 127.
 Dixit illis Spiritus sanctus: Segregate mihi Paulum et Barnabam ad opus ad quod assumpsi eos. vii, 214.
 Non est aliud nomen datum sub cælo, in quo oporteat nos salvos fieri. vii, 93.
 Si ex Deo est hoc consilium, aut opus, non poteris dissolvere illud. vii, 843.
 Et hic quidem possedit agrum ex mercede iniquitatis. vii, 896.
 Patres nostri translati sunt in Sichem. vii, 62.
 Audierunt Apostoli, et fratres qui erant in Judæa, etc. vii, 128.
 Visum est Spiritui sancto, et nobis nihil ul-

tra imponere vobis oneris quam hæc necessaria. vii, 17, 139, 145, 163.
 Vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus elegit in nobis per os meum audire gentes verbum evangelii, et credere. vii, 17.
 Cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ a Paulo dicebantur. vii, 80, 136.
 Deus non in manufactis templis habitat, etc. vii, 706, 707.
 Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces, non parcentes gregi, propter quod vigilate. vii, 199.
 In quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei. vii, 176, 181, 199.
 Non est aliud nomen sub cælo, in quo oporteat nos salvos fieri. ix, 50, 306, 413.
 Pœnitentiam age ab hac nequitia tua, et roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. ix, 576, 578.
 Qui pertransiit benefaciendo, et sanando omnes. ix, 2.
 Viri quid hæc facitis? Et nos mortales sumus, similes vobis homines. ix, 536.
 Fide purificans corda eorum. ix, 149, 151.
 Multi credentium veniebant, confitentes peccata sua. ix, 576.

EX EPISTOLA PAULI AD ROMANOS.

Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. i, 12.
 Qui solus habet immortalitatem. i, 17.
 Misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra. i, 21.
 Non est volentis neque currentis, sed miserentis Dei. i, 82.
 Propter quod tradidit illos Deus in passionem ignominie. i, 92.
 Omne quod non est ex fide, peccatum est. i, 96.
 Non quod volo bonum hoc ago. i, 97.
 Non est potestas nisi a Deo. i, 99.
 Qui potestati resistit Dei ordinationi resistit. i, 99.
 Jacob dilexi, Esau autem odio habui. i, 129.
 Non omnia membra eundem actum habent. i, 269.
 Quia resurrexit propter justificationem nostram. i, 280.
 Unum corpus multi sumus, qui de uno pane, et calice participamus. i, 283.
 In omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt. i, 314.
 Per unius inobedientiam peccatores consti-

tuti sunt multi. Per unius justitiam in omnes homines in justificationem. i, 344.
 Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus et divinitas, ita ut sint inexcusabiles, quia cum cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt. i, 392.
 Revelatur ira Dei de cælo super omnem impietatem, et injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent, quia quod notum est Dei manifestum est in illis. i, 391.
 Sicut promisit in Scripturis sanctis de Filio suo. i, 412.
 Est autem Deus verax, omnis autem homo mendax. i, 441.
 Quod invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. i, 443.
 O altitudo divitiarum scientiæ et sapientiæ Dei. i, 450; ii, 420.
 Finis legis est Christus. i, 526.
 Esse inexcusabiles, qui ignorant Deum, eo quod invisibilia ejus per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. i, 536.
 Invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. i, 626.
 Non tu radicem portas, sed radix te. ii, 19.
 Ex ipso et per ipsum, et in ipso sunt omnia. ii, 42.
 Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. ii, 49.
 Gratia Dei vita æterna. ii, 402, 240.
 Sine pœnitentia sunt dona, et vocatio Dei. ii, 156.
 Quod invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. ii, 160.
 Gratia Dei vita æterna. ii, 387.
 Quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus. ii, 405.
 O altitudo divitiarum sapientiæ, et scientiæ Dei, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus. ii, 506.
 Ergo cujus vult miseretur, et quem vult indurat. ii, 645.
 O homo tu qui es qui respondeas Deo. ii, 645.
 Dicis itaque mihi quid adhuc queritur voluntati enim ejus quis resistit? ii, 645.
 Voluntati enim ejus quis resistit. ii, 678.
 Dicis itaque mihi: Quid adhuc queritur? Voluntati enim ejus quis resistit? ii, 645.
 Voluntati omni ejus quis resistit. ii, 678.
 Dicis itaque mihi: Quid adhuc queritur? Voluntati enim ejus quis resistit? iii, 144.
 Numquid dicit figmentum ei qui se finxit, quid me fecisti sic? iii, 144.
 Voluntati ejus quis resistit? iii, 207, 212.
 Ut probetis quæ sit voluntas Dei. iii, 216.

Cujus vult miseretur, et quem vult indurat. iii, 240.
 Non tu radicem portas, sed radix te. iii, 366.
 Voluntati ejus quis resistet? iii, 387, 410.
 Quia voluntati ejus quis resistit? iii, 429.
 Ut probetis quæ sit voluntas Dei bona et beneplacens, et perfecta. iii, 482.
 Jacob dilexi. iii, 503.
 Esau autem odio habui. iii, 516.
 Quis prior dedit illi et retribuetur ei. iii, 525, 527, 530, 537, 559, 686.
 Reddet unicuique secundum opera sua. iii, 532, 550.
 In die justi iudicii Dei, qui reddet unicuique secundum opera ejus, iis quidem qui secundum patientiam boni operis, gloriam et honorem et incorruptionem quærunt, vitam æternam; iis autem qui sunt ex contentione, et qui non acquiescunt veritati, ira et indignatio. iii, 543.
 Omnia nobis cum illo donavit. iii, 550.
 Quos prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. iii, 568.
 Jacob dilexi, Esau autem odio habui. iii, 571, 585, 749, 810, 842.
 Sic et in hoc tempore reliquæ secundum electionem gratiæ salvæ factæ sunt. iii, 575.
 Non repulit Deus plebem suam, quam præcivit. iii, 584, 585, 740.
 Quos præcivit et prædestinavit. iii, 585.
 Quos præcivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. iii, 609, 669.
 Gratiæ enim Dei vita æterna. iii, 609.
 Plenissime sciens quia quæ promisit Deus potens est et facere. iii, 658.
 Nam quos præcivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos et vocavit; et quos vocavit, hos et justificavit; quos autem justificavit, hos et glorificavit. iii, 667.
 Prædestinavit nos, secundum propositum voluntatis suæ in laudem gloriæ gratiæ suæ. iii, 668.
 Cum nondum nati essent, nec aliquid boni vel mali egissent, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, quia major serviet minori, sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui. iii, 671.
 Cum nondum nati essent ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est. iii, 672.
 Ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: Major serviet minori. iii, 702, 704.

Quos prædestinavit, hos et vocavit. iii, 721.
 Reliquæ secundum electionem gratiæ salvæ factæ sunt. iii, 728, 733.
 Quod quærebat Israel, hoc non consecutus, electio autem consecuta est, cæteri vero excæcati sunt. iii, 728.
 Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt. iii, 735.
 Non est volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. iii, 735.
 Nam quos præcivit et prædestinavit. iii, 740.
 Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, ita et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. iii, 743.
 Prædestinati sumus conformes fieri imaginis Filii Dei. iii, 747.
 Quos prædestinavit, hos et vocavit, et quos vocavit, hos et justificavit, quos autem justificavit, hos et glorificavit. iii, 751, 752.
 Expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. iii, 783.
 Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. iii, 791, 792.
 Iis qui secundum propositum vocati sunt sancti. iii, 792.
 Dicit enim Scriptura Pharaoni, quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam. iii, 798.
 Qui reddet unicuique secundum opera ejus, his quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam, et honorem, et incorruptionem quærunt vitam æternam; iis autem qui sunt ex contentione, et non acquiescunt veritati, ira et indignatio. iii, 810.
 Quod si Deus volens ostendere iram, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum, ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam. iii, 810.
 Tradidit illos Deus in reprobum sensum ut faciant ea quæ non conveniant. iii, 810.
 Cum nihil boni, aut mali egissent, Jacob dilexi, Esau autem odio habui. iii, 813.
 Deus volens ostendere iram et notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum, ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ. iii, 822.
 Qui cum nondum nati essent, nec aliquid boni vel mali fecissent, non ex operibus, sed ex vocante dictum est quod major serviet minori, et quod unum dilexit, alterum odio habuit. iii, 834.
 Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, et ut annuntietur nomen meum in universa terra. iii, 835.

Quia voluntati ejus quis potest resistere? iii, 835.
 Ergo cujus vult miseretur, et quem vult indurat. iii, 798, 834.
 Nihil enim damnationis est his qui sunt in Christo Jesu. iii, 838, 843.
 Cum nihil boni aut mali fecissent, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui. iii, 842.
 Quia omnis creatura expectat revelationem filiorum Dei. iii, 866.
 Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus, et divinitas, ita ut sint inexcusabiles. iii, 875.
 In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum. iii, 875.
 Ex quibus Christus est secundum carnem qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. iv, 28.
 Si Spiritus sanctus ejus qui suscitavit Jesum a mortuis habitat in vobis, qui suscitavit Jesum Christum a mortuis, vivificabit et mortalia corpora vestra propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis. iv, 33.
 Quia Pater major me est. iv, 35.
 Pater major me est. iv, 36.
 Si diligeritis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem, quia Pater major me est. iv, 36.
 Ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. iv, 44.
 Si quis Spiritum Christi non habet, hic non est ejus. iv, 334.
 Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis. iv, 450.
 Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. iv, 453, 457, 467.
 Non tu radicem portas, sed radix te. iv, 473.
 An experimentum quæritis ejus qui in me loquitur Christus? iv, 476.
 Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus. iv, 476.
 Ipse Spiritus testimonium reddit Spiritui nostro, quod filii Dei sumus. iv, 476.
 Invisibilia Dei a creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus, et divinitas, ita ut sint inexcusabiles, quia cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt, et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum, et quadrupedum, et serpentium. iv, 589.
 Ipsi sibi sunt lex, qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. iv, 879.
 Occasione accepta peccatum operatum est in me omnem concupiscentiam: sine lege enim peccatum mortuum erat. iv, 893.
 Inventus sum a quærentibus me, palam apparui his, qui me non interrogabant. iv, 914.
 Ubi non est lex, non est prævaricatio. v, 620.
 Spe enim salvi facti sumus. v, 163.
 Ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam, placentem Deo, rationabile obsequium vestrum. v, 823.
 Testimonium mihi perhibente conscientia mea. vi, 107.
 Beatus qui non judicat semetipsum in eo quod probat. Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide, omne autem quod non est ex fide, peccatum est. vi, 120.
 Segregatus in evangelium, quod ante promiserat per prophetas suos de Filio suo. vi, 909.
 Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. iv, 731.
 Gentes quæ legem habent, naturaliter ea quæ legis sunt faciunt. vi, 740.
 Quod notum est Dei manifestum est illis, Deus enim illis manifestavit. vi, 731.
 Cum cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt. vi, 408.
 Justificati gratis per gratiam ipsius. vi, 771.
 Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. vi, 885.
 Cum essemus in carne passiones peccatorum, quæ per legem erant, operabantur in nobis. vi, 194.
 Qui factus est ex semine David secundum carnem. viii, 513, 679, 692.
 Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute. viii, 194, 640, 644, 693.
 Quis prior dedit illi, et retribuetur ei. viii, 86.
 Quem proposuit Deus propitiationem fidei per sanguinem ejus ad ostensionem justitiæ suæ, propter remissionem præcedentium delictorum in sustentationem justitiæ Dei ad ostensionem justitiæ suæ. viii, 67.
 Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. viii, 257.
 Commendat Deus charitatem suam in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus Christus pro nobis mortuus est. viii, 103, 265.
 Si enim in unius delicto mortui sunt multi, multo magis gratia Dei, et donum in gratiam unius hominis Jesu Christi in plures abundavit. viii, 274.

Nihil damnationis est in his, qui sunt in Christo Jesu. viii, 41, 48.
 Vivificabit mortalia corpora vestra. viii, 248.
 Omnis creatura ingemiscit, et parturit usque adhuc expectans revelationem filiorum Dei, quia ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis. viii, 285.
 Pro nobis omnibus tradidit illum. viii, 597.
 Quicumque Spiritu Dei aguntur hi sunt filii Dei, non enim accepistis Spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum Dei. viii, 608.
 Accepistis Spiritum adoptionis, etc. viii, 257, 619.
 Qui sunt Israelitæ quorum est adoptio. viii, 607.
 Gratia jam non est gratia si ex operibus. viii, 604.
 Virtus Dei est in salutem omni credenti. ix, 149.
 Justus ex fide vivit. ix, 151.
 Quid ergo amplius est Judæo? Aut quæ utilitas est circumcisionis? ix, 321.
 Justificati gratis per gratiam ipsius. ix, 310.
 Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ, propter remissionem præcedentium delictorum. ix, 142.
 Arbitramur justificari hominem per fidem, sine operibus legis. ix, 151, 309, 321.
 Si Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum. ix, 309.
 Signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei. ix, 308, 321.
 Lex enim iram operatur. ix, 309.
 Resurrexit propter justificationem nostram. ix, 269, 303.
 Peccatum non imputabatur, cum lex non esset. ix, 309.
 Consepulti sumus cum illo per baptismum in morte. Si complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul et resurrectionis erimus. ix, 304.
 Gratia Dei vita æterna. ix, 51, 310.
 Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum. ix, 310.
 Qui Spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt. ix, 310.
 Quorum est adoptio filiorum. ix, 310.
 Corde creditur ad justitiam; ore autem confessio fit ad salutem. ix, 128.
 Reddite omnibus debita: cui tributum tributum: cui vectigal. x, 543.
 Plenitudo legis est dilectio. ix, 310.

EX EPISTOLA PAULI AD CORINTHIOS PRIMA.

Christum Dei virtutem, et Dei sapientiam. i, 20.
 In resurrectione autem jam non erit corpus animale, sed spirituale. i, 74.
 Caritas nunquam excidit. i, 128.
 Qui manducat et bibit calicem Domini indigne, judicium sibi manducat, et bibit, non dijudicans corpus Domini. i, 146.
 Panis quem frangimus. i, 149.
 Virgo non peccat si nubat. i, 166.
 Propter fornicationem unusquisque uxorem habeat. i, 169.
 Vir debitum uxori reddat, similiter et uxor viro, quia mulier non habet potestatem corporis sui, sed vir, similiter et vir potestatem sui corporis non habet, sed mulier. i, 171.
 Si quis frater habet uxorem infidelem, et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam. i, 176.
 Si dormierit vir ejus cui vult nubat. i, 179.
 Quod seminatur non vivificatur nisi prius moriatur. i, 180.
 Mortui qui in Christo sunt resurgent primi, deinde nos qui vivimus, etc. i, 180.
 Ut sapiens architectus fundamentum posui. i, 188.
 Fundamentum aliud nemo potest ponere præter id, quod positum est Christus Jesus. i, 188.
 Divisiones gratiarum sunt, et divisiones ministrationum, et divisiones operationum. i, 194.
 Caro enim, et sanguis regnum Dei non possidebunt. ii, 239.
 Qui adhæret Deo unus spiritus est. i, 240.
 Quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorum circumdamus, et quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorum honestatem habent. i, 257.
 Divisiones operationum, et divisiones ministrationum. i, 264.
 Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? i, 359.
 Panis quem frangimus nonne participatio corporis Christi est? i, 361.
 Sermo meus, et prædicatio mea non in persuasilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus, et virtutis. i, 390.
 Quia Spiritus ubi vult spirat, et vocem ejus audis, et nescis unde veniat, aut quo va-

dat, sic est omnis qui natus est ex Spiritu. i, 400.
 Oportet et hæreses esse. i, 435.
 Non omnium est scientia. i, 451.
 Alii datur per Spiritum sermo sapientiæ, alii sermo scientiæ. i, 496.
 Neque existimavi me scire aliquid inter vos nisi Jesum Christum, et hunc crucifixum. i, 518.
 Quæ sunt Dei nemo novit nisi Spiritus Dei. i, 626.
 Nescitis, quia templum estis Dei, et Spiritus sanctus habitat in vobis? ii, 49.
 Templum Dei estis, et Spiritus sanctus habitat in vobis. ii, 49.
 Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. ii, 49.
 Videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem; nunc cognosco ex parte, tum autem cognoscam, sicut et cognitus sum. ii, 155.
 Videmus nunc per speculum in ænigmate, non autem facie ad faciem. ii, 156.
 Si omnes prophetent, intret autem infidelis vel idiota, convincitur ab omnibus, occulta cordis ejus manifesta fiunt, et ita cadens in faciem adorabit Deum pronuntians, quod vere in vobis Deus sit. ii, 180.
 Quia caritas nunquam excidit. ii, 241.
 Quod spiritus prophetarum prophetis subjecti sunt. ii, 266.
 Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. ii, 310.
 Quis scit quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est, vita et quæ Dei sunt nemo cognovit nisi Spiritus Dei. ii, 328.
 Quod ea, quæ sunt Dei nemo cognoscit nisi Spiritus Dei. ii, 329.
 Nos autem non spiritum ejus mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis. ii, 329.
 Quod stella a stella differt in claritate, sic erit et resurrectio mortuorum. ii, 381.
 Unusquisque propriam mercedem recipiet secundum suum laborem. ii, 381.
 Spiritus scrutatur omnia etiam profunda Dei. ii, 407.
 Sic currite ut comprehendatis. ii, 407.
 Spiritus scrutatur etiam profunda Dei. ii, 455.
 Quid habes quod non accepisti. ii, 653.
 Quod Deus dixit de tenebris splendescere lucem. ii, 713.
 Primus homo de terra terrenus. ii, 763.
 Non vir ex muliere, sed mulier ex viro. ii, 765.
 Hæc omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. iii, 237.
 Dividens singulis prout vult. iii, 240.

Et contemptibilia mundi elegit, ut confundat fortia et ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret, ut non gloriatur omnis caro in conspectu ejus. iii, 310.
 Exhortamus vos ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. iii, 432, 435.
 Unusquisque mercedem accipiet secundum suum laborem. iii, 532.
 Nescitis quod hi qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? iii, 551.
 Puto quod Deus nos Apostolos ostendit tamquam morti destinatos. iii, 567.
 Oculus non vidit, etc. quæ præparavit Deus diligentibus se. iii, 609.
 Sicut enim portavimus imaginem terreni, sic portemus et imaginem cœlestis. iii, 609.
 Oculus non vidit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se. iii, 700.
 Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur. iii, 743.
 Cum dicat, omnia subjecta sunt ei, absque dubio præter eum qui subjecti ei omnia. iii, 780.
 Castigo corpus meum, et in servitutem redigo, ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. iii, 810.
 Divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. iv, 32.
 Hæc omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis prout vult. iv, 32.
 Spiritus omnia scrutatur etiam profunda Dei. iv, 32.
 Quæ Dei sunt, nemo cognovit nisi Spiritus Dei. iv, 32.
 Justificati estis in nomine Domini Jesu Christi, et in Spiritu Dei nostri. iv, 33.
 An nescitis quia membra vestra templum sunt Spiritus sancti qui in vobis est, quem habetis a Deo, et non estis vestri? Empti enim estis pretio magno, glorificate et portate Deum in corpore vestro. iv, 34.
 Cum autem subjecta fuerint illi omnia, tunc et ipse Filius subjectus erit ei qui subjecti sibi omnia. iv, 35.
 An ego solus, et Barnabas non habemus potestatem. iv, 38.
 Nobis tamen unus est Deus Pater, ex quo omnia. iv, 40.
 Se loqui sapientiam in mysterio, quam nemo principum hujus sæculi cognovit. iv, 270.
 Nescitis quia templum Dei estis et Spiritus sanctus habitat in vobis. iv, 457.
 Nescitis quia membra vestra templum sunt Spiritus sancti quem habetis a Deo, qui in vobis est. iv, 467.
 Si linguis hominum loquar, et Angelorum. iv, 563, 1032.

- Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur. iv, 566.
- Sic currite ut comprehendatis. iv, 788.
- Quæ sunt hominis nemo novit, nisi spiritus hominis qui in ipso est. iv, 831.
- Oculta cordis ejus manifesta fiunt, et ita cadens in faciem adorabit Deum, pronuntians quod vere Deus in vobis sit. iv, 832.
- Spiritus enim scrutatur omnia, etiam profunda Dei. vi, 575.
- Quidam autem cum conscientia usque nunc idoli, quasi idolothytum manducant, et conscientia eorum cum sit infirma polluitur. vi, 116.
- Omne quod venit in macello manducare, nihil interrogantes propter conscientiam. vi, 116.
- Ut quid enim libertas judicatur ab aliena conscientia. vi, 107.
- Accepimus spiritum, qui a Deo est ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis. vi, 857.
- Spiritualis judicat omnia. vi, 462, 636, 647.
- Qui enim adhæret Deo unus Spiritus est. vi, 617.
- Stultus fiat ut sapiens sit. vi, 626.
- Ut sapiens architectus fundamentum posuit. vi, 461.
- Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum. vi, 858.
- Audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum judicari apud iniquos, et non apud sanctos, usque ad quanto magis sæcularia? vi, 676.
- Sed abluti estis, sed sanctificati estis. vi, 885.
- De virginibus præceptum Domini non habeo, consilium autem do tamquam misericordiam consecutus a Domino. vi, 582.
- Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinere, et illi quidem, ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. vi, 519.
- Castigo corpus meum, et in servitute redigo, ne forte cum aliis prædicaverim ipse reprobus efficiar. vi, 519.
- Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere. vi, 742.
- Sive manducatis, sive bibitis, sive quidquam aliud facitis omnia in gloriam Dei facite. vi, 915.
- Alii datur per Spiritum sermo sapientiæ; alii sermo scientiæ secundum eundem Spiritum. vi, 587, 645, 694, 699.
- Vosmetipsos tentate si estis in fide, annon cognoscitis, quia Christus est in vobis, nisi forte reprobi estis. vi, 857.
- Si distribuero omnes facultates meas, charitatem autem non habeam, nihil sum. vi, 855.
- Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria hæc, major autem horum est charitas. vi, 554, 559, 563.
- Si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia, et omnem scientiam, et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum, etc. vi, 563, 885.
- Abundate in omni opere bono. vi, 913.
- Fugite fornicationem. vi, 712.
- Seminatur in infirmitate, surget in virtute. vi, 558.
- Notum vobis facio evangelium, per quod salvamini, quoniam Christus mortuus est pro peccatis, et quia sepultus est et resurrexit. vi, 885.
- Id ipsum dicatis omnes, et non sint vobis schismata, sitis autem perfecti in eodem sensu, et in eadem sententia. vii, 143.
- Fidelis Deus per quem vocati estis in societatem Filii ejus. vii, 444.
- Nos autem non accepimus spiritum hujus mundi, sed Spiritum qui ex Deo est, etc. vii, 157, 158.
- Spiritualis omnia judicat, et ipse a nemine judicatur. vii, 159.
- Sic nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei, etc. vii, 310.
- Jam saturati estis, jam divites facti estis, etc. vii, 68.
- Qui non se continet nubat, melius est enim nubere quam uri. vii, 851.
- Qui matrimonio conjungit virginem suam bene facit. vii, 852.
- Si quis existimat aliquid scire nondum cognovit quemadmodum oporteat eum scire. vii, 950.
- Dominus ordinavit iis qui evangelium annuntiant de evangelio vivere. vii, 827.
- Quis militat suis stipendiis unquam? Quis pascit gregem et de lacte ejus non manducat? vii, 827.
- Hilarem datorem diligit Deus. vii, 870.
- Unus panis, et unum corpus, multi sumus omnes qui de uno pane, et de uno calice participamus. vii, 132.
- Ego enim accepi a Domine quod et tradidi vobis. vii, 122.
- Vos ipsi judicate, decet mulierem non velatam orare Deum, etc. vii, 894.
- Ideo debet mulier potestatem habere supra caput propter angelos. vii, 894.
- Convenientibus vobis in ecclesia. vii, 707.
- Numquid domos non habetis ad manducandum, etc.? vii, 707.
- Alii datur sermo scientiæ, alii fides in eodem Spiritu. vii, 158.

- Posuit Deus in Ecclesia primum Apostolos, deinde prophetas. vii, 492.
- Omnia in figura contingebant illis. vii, 93.
- Cum venerit quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est. vii, 109.
- Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria hæc, etc. vii, 1.
- Si habuero fidem ita ut montes transferam, etc. vii, 2.
- Primam fidem irritam fecerunt. vii, 2.
- Videmus nunc per speculum in ænigmate, vii, 25.
- Quid igitur Apollo, quid vero Paulus? Minister ejus cui credidistis. vii, 173.
- Sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur. vii, 362.
- Major autem horum est charitas. vii, 425.
- Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, et si distribuero omnes facultates meas. vii, 444.
- Cum convenitis unusquisque vestrum psallum habet, etc. vii, 813.
- Mulieres in ecclesia taceant. vii, 707.
- Prophetæ autem duo, aut tres dicant, et cæteri dijudicent, etc. vii, 145.
- Sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. vii, 93.
- Numquid divisus est Christus. vii, 459.
- Loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante sæcula in gloriam nostram. viii, 644.
- In Christo enim Jesu per evangelium ego vos genui. viii, 460.
- Sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt. viii, 388.
- Cum dicat omnia subjecta ei sine dubio præter eum, qui subjecti ei omnia. viii, 264.
- Placuit Deo per stultitiam prædicationis salvos facere credentes. ix, 62.
- Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, jam judicavi ut præsens, etc. ix, 620.
- Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? Et panis, quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? ix, 557.
- Unus panis, et unum corpus multi sumus, qui de uno pane, et de uno calice participamus. ix, 50.
- Nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris? ix, 559.
- Accepit Jesus panem, et benedixit ac fregit, deditque discipulis, etc. ix, 424, 558.
- Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat. ix, 517, 523, 576.
- Qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit, non dijudicans corpus Domini. ix, 396.
- Nunc manent fides, spes, charitas, tria hæc. ix, 645.

EX EPISTOLA PAULI AD CORINTHIOS SECUNDA.

- Tristitia sæculi mortem operatur. i, 239.
- Scitis gratiam Dei, quoniam propter vos egenus factus est, ut illius inopia divites essemus. i, 409.
- Manent fides, spes, charitas, tria hæc. i, 516.
- Et audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. ii, 227.
- Qui parce seminat, parce et metet, et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet. ii, 381.
- Unusquisque prout destinavit in corde suo. iii, 567.
- Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est Christus. iii, 875.
- Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: Cognovit Dominus qui sunt ejus. iii, 881.
- Gratia Domini nostri Jesu Christi, et charitas Dei, et communicatio sancti Spiritus. iv, 363.
- Transformamur a charitate in charitatem tamquam a Domini Spiritu. iv, 369.
- Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum. v, 813.
- Nam gloria nostra, hæc est testimonium conscientiæ nostræ. vi, 107.
- Sufficit illi, qui ejusmodi est, objurgatio hæc, quæ fit a pluribus, ita ut e contrario magis donetis, et consolemini, ne abundantiori tristitia absorbeat qui ejusmodi est. vi, 529.
- Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis. vi, 729, 735.
- Nos autem omnes revelata facie gloriam Domini speculantes, in eadem imaginem transformamur a claritate in claritate, tamquam a Domini Spiritu. vi, 648.
- Omnes nos oportet adstare ante tribunal Christi, ut referat unusquisque prout gessit in corpore, sive bonum, sive malum. vi, 900.
- An experimentum queritis ejus qui in me loquitur Christus? vi, 591.
- Quamdiu sumus in corpore peregrinamur a Domino, per fidem enim ambulamus, et non per speciem. vii, 28.

Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis. vii, 81.

Vosmetipsos tentate si estis in fide, ipsi vos probate. vii, 156, 158.

Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. viii, 266.

Qui unxit nos Deus, et qui signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. ix, 323.

Sufficit illi, qui ejusmodi est, objurgatio hæc quæ fit a pluribus: ita ut e contrario magis donetis et consolemini. ix, 576.

Littera occidit, spiritus autem vivificat. ix, 150.

EX EPISTOLA PAULI AD GALATAS.

Qui tribuit vobis Spiritum, et operatur virtutes in vobis. i, 23.

Quotquot baptizati estis Christum induistis. i, 141.

Fructus autem Spiritus est charitas, gaudium, etc. i, 225.

Si nos aut Angelus de cælo evangelizaverit vobis præter id quod evangelizavimus, anathema sit. i, 440.

Fides, quæ per dilectionem operatur. i, 510.

Quæ, sunt per allegoriam dicta. i, 526.

Abrahæ dictæ sunt promissiones, et semini ejus, non dicit et seminibus quasi in multis, sed quasi in uno, et semini tuo qui est Christus. ii, 580.

Qui dilexit me, et tradidit seipsum pro me. iii, 503.

Dilexit me et tradidit semetipsum pro me. iii, 597.

Misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra. iv, 334.

Quando venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum. iv, 444, 452.

Quoniam estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem Abba Pater. iv, 452.

Misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret. iv, 453.

Quoniam estis filii misit Deus Spiritum sanctum Filii sui in corda vestra. iv, 453.

Dum tempus habemus operemus bonum. iv, 932.

Testificor omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est universæ legis faciendæ. vi, 120, 124.

Contuli evangelium cum his, qui videbantur esse aliquid, ne forte in vacuum currerem, aut cucurrissem. vi, 663.

Qui fecerit ea quæ legis sunt, vivet in illis. vi, 756.

In Christo Jesu, neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides quæ per dilectionem operatur. vi, 915.

Fructus autem Spiritus est charitas. vi, 550.

Sed licet nos, aut Angelus de cælo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. vii, 171.

Deinde post annos quatuordecim ascendi Hierosolimam cum Barnaba assumpto, et Tito, etc. vii, 268.

Nos natura Judæi, et non ex gentibus peccatores. vii, 718.

Ne forte in vacuum currerem, aut cucurrissem. vii, 439.

Priusquam veniret fides sub lege custodiebamur inclusi in eam fidem quæ revelanda erat. vii, 93.

Fides per dilectionem operatur. vii, 79.

Caro namque concupiscit adversus spiritum et spiritus adversus carnem. vii, 478.

Si enim per legem justitia, ergo gratis Christus mortuus est. viii, 278, 279.

Itaque jam non est servus, sed filius. viii, 608.

Misit Deus Filium suum in mundum factum ex muliere, factum sub lege. viii, 514.

Filioli mei, quos iterum parturio. viii, 460.

Si ex lege justitia, ergo Christus gratis mortuus est. ix, 307.

Lex ordinata per Angelos in manu mediatoris. ix, 427.

Quotquot baptizati estis, Christum induistis. ix, 146.

Tanta passi estis sine causa, si tamen sine causa. ix, 694.

EX EPISTOLA PAULI AD EPHESIOS.

Ut innotescat per Ecclesiam principatibus et Potestatibus in cælestibus. i, 66.

Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo, et in Ecclesia. i, 166.

Viri diligite uxores vestras. i, 166.

Donec occurramus omnes in virum perfectum in mensuram ætatis plenitudinis Christi. i, 181.

Quosdam posuit Deus Apostolos, alios doctores, et pastores, etc. i, 194.

Et superædificantur super fundamentum Apostolorum. i, 402.

Ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo et longitudo. ii, 407.

Qui operatur omnia, secundum consilium voluntatis suæ. ii, 634.

Qui operatur omnia secundum consilium

voluntatis suæ. iii, 202, 216, 221, 237, 270, 588.

Ipsius enim factura sumus, creati in operibus bonis, quæ præparavit Deus. iii, 411.

Personarum acceptio non est apud Deum. iii, 542.

Qui prædestinavit nos. iii, 567.

In quo et signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ. iii, 568.

Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum. iii, 568.

Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem; prædestinavit nos secundum propositum voluntatis suæ. iii, 585.

Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ in laudem gloriæ gratiæ suæ. iii, 609, 810.

Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. iii, 611, 916.

Creati in Christo Jesu in operibus bonis quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus, iii, 617.

Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. iii, 618, 671, 702, 743, 745, 749.

Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. iii, 636.

Creati in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus. iii, 639.

Benedictus Deus, et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cælestibus in Christo, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, et immaculati in conspectu ejus in charitate, qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ, in laudem gloriæ gratiæ suæ. iii, 667.

Quia unicuique data est gratia secundum mensuram donationis Christi. iii, 698.

In quo omnes forte vocati sumus, prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. iii, 721.

Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, et immaculati in conspectu ejus in charitate, qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ. iii, 728.

In quo etiam et nos forte vocati sumus prædestinati secundum propositum ejus qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. iii, 728.

Qui benedixit nos omni benedictione spirituali in cælestibus in Christo Jesu. iii, 743.

Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum. iii, 751.

Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnia et per omnia, et in omnibus nobis. iv, 26.

Surge qui dormis, et exurge a mortuis, et illuminabit te Christus. iv, 476.

Creati in Christo Jesu in operibus bonis. iv, 519, 527.

Secundum principem potestatis aeris hujus. iv, 564.

Qui benedixit nos omni benedictione spirituali in cælestibus in Christo. v, 131.

Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. v, 499, 563, 575. vi, 24.

Ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam non habentem maculam, neque rugam. v, 245.

Secundum mensuram donationis Christi. vi, 555.

Renovamini spiritu mentis vestræ. vi, 885.

Secundum divitias gratiæ ejus quæ superabundavit in nobis in omni sapientia, et prudentia, ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ. vii, 122.

Superædificati super fundamentum Apostolorum, et prophetarum. vii, 16, 179.

Allis generationibus non est agnatum mysterium Christi sicut nunc revelatum est sanctis Apostolis, et prophetis. vii, 121.

In quo habemus fiduciam, et accessum in confidentia per fidem ejus. vii, 2.

Unus Dominus, una fides, unum baptisma. vii, 143.

Loquentes vobismetipsis in psalmis, et hymnis, in canticis spiritualibus, etc. vii, 813.

Implemini Spiritu sancto, etc. vii, 910.

Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum secundum propositum voluntatis suæ, in laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos. viii, 257, 640.

Suscitans Christum a mortuis, et constituens ad dexteram suam in cælestibus super omnem Principatum, et Potestatem, et Virtutem, et Dominationem. viii, 273.

Instaurare omnia, quæ in cælestibus sunt et quæ in terra. viii, 274, 281.

Benedictus Deus, et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cælestibus in Christo. viii, 600.

Primogenitus ex mortuis, et prædestinatus ex resurrectione. viii, 657.

Propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, convivificavit nos in Christo. viii, 103.

Creati in bonis operibus. viii, 519, 521.

Elegit in ipso. xi, 143.

In quo credentes signati estis Spiritu promissionis sancto. ix, 323.
 Habitare Christum per fidem in cordibus vestris, in charitate fundati et radicati. ix, 1.
 Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. ix, 303, 342.
 Mundans lavaero aqua in verbo vitæ. ix, 70, 148, 150, 151.

EX EPISTOLA PAULI AD PHILIPPENSES.

Habitu inventus ut homo. i, 106.
 Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, propter quod et Deus exaltavit illum. i, 116.
 Quia suscitabit corpora consignando corpori claritatis suæ. i, 280.
 Sequor autem si quomodo comprehendam. ii, 407.
 Qui operatur in nobis velle, et perficere, quod utique suo dogmati videbat esse valde contrarium. iii, 150.
 Omnia possum in eo qui me confortat. iii, 459.
 Deus est qui operatur in nobis velle et perficere. iii, 635.
 Quorum nomina sunt in libro vitæ. iii, 883.
 Qui cum forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. iv, 21.
 Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinanivit. iv, 28.
 Qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ secundum operationem, qua possit subjicere sibi omnia. iv, 36.
 Nostra conversatio in cælis est. iv, 454.
 Sequor autem si quomodo comprehendam. iv, 788.
 Cum metu et timore salutem vestram operamini. v, 429.
 Quorum Deus venter est, et gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. v, 93, 135, 853.
 Qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ. v, 332, 334.
 Magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam sive per mortem. vi, 669.
 Omnia detrimentum feci, et arbitror ut stercora, ut Christum lucrificerem. vi, 653.
 Vobis donatum est pro Christo ut in eum credatis. vii, 80.

Oro ut charitas vestra magis, ac magis abundet. vii, 793.
 Exinanivit semetipsum. viii, 693.
 Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem. viii, 68, 88, 89, 278.
 Propter quod Deus exaltavit illum, et dedit illi nomen, quod est super omne nomen. viii, 278, 598, 693.
 Reformabit corpus humilitatis nostræ. viii, 248.
 Cum timore et tremore salutem vestram operamini: Deus enim est qui operatur in vobis velle et perficere. ix, 170.
 Reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ. ix, 304.

EX EPISTOLA PAULI AD COLOSSENSES.

In quo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ Dei. i, 113.
 In quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ, Dei. i, 450.
 Et omnia in ipso constant. ii, 42.
 Imago Dei invisibilis. ii, 187.
 Mysterium quod fuit absconditum, a sæculis et generationibus. iii, 618.
 Quia per ipsum placuit reconciliare omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quæ in terris, sive quæ in cælis. iv, 21.
 Qui est imago Dei invisibilis primogenitus omnis creaturæ, et omnia per ipsum et in ipso creata sunt. iv, 24.
 In Christo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. iv, 28.
 In Christo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ absconditi. iv, 29.
 Omnia per ipsum, et in ipso creata sunt, et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant. iv, 29.
 Omnia condita esse in ipso, et creata per ipsum in cælo et in terra, visibilia et invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates. iv, 31.
 Qui est primogenitus omnis creaturæ. iv, 35.
 In ipso condita sunt universa, omnia per ipsum et in ipso creata sunt, omnia in ipso constant. iv, 39.
 Per quem fecit et sæcula, portans omnia verbo virtutis suæ. iv, 43.
 Qui est imago Dei invisibilis. iv, 314.
 In ipso enim sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ absconditi. iv, 314.
 Ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant. iv, 473.

Quoniam in ipso condita sunt universa in cælo et in terra, visibilia et invisibilia, et omnia in ipso constant. iv, 490.
 Quoniam in ipso condita sunt universa in cælis et in terra, visibilia, et invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates, omnia per ipsum et in ipso creata sunt. iv, 561.
 Habitare in Christo plenitudinem divinitatis corporaliter. iv, 564.
 Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi gratias agentes Deo, et Patri. v, 833.
 Omnia quæcumque facitis in opere, et sermone, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi facite. vi, 915.
 Nemo vos seducat volens in humilitate Angelorum, et religione. vii, 785.
 Super omnia charitalem habere, quæ est vinculum perfectionis. vii, 425.
 Adimpleo ea, quæ desunt passioni Christi in carne mea. viii, 60.
 Delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis. viii, 67, 586.
 Qui est caput omnis Principatus, et Potestatis. viii, 272.
 In Christo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ. viii, 296.
 Ipse est primogenitus omnis creaturæ. ix, 113.
 Delens chirographum decreti, quod erat contrarium nobis. ix, 62.

EX EPISTOLA PAULI AD THESSALONICENSES PRIMA.

Ut digni habeamini regno Dei. vi, 911.
 Prophetias nolite spernere, omnia autem probate, quod bonum est tenete. vi, 663.
 Sine intermissione orate. vii, 772.
 Prophetias nolite spernere. vii, 415.
 Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra. viii, 583.

EX EPISTOLA PAULI AD THESSALONICENSES SECUNDA.

Cujus est adventus secundum operationem Satanae in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacibus. i, 396.
 Quod veniet in omni virtute et signis, et pro-

digiis mendacibus, et in omni seductione iniquitatis. i, 397.
 State tenete traditiones quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram. i, 433.
 Ut ostendat se tamquam sit Deus. iv, 941.

EX EPISTOLA PAULI AD TIMOTHEUM PRIMA.

Adam non est seductus, sed Eva. i, 77.
 Finis autem præcepti est charitas de corde puro. i, 94.
 Quod radix omnium malorum est cupiditas. i, 98.
 Noli negligere gratiam, quæ est in te, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterii. i, 364.
 Ecclesia columna, et firmamentum veritatis. i, 432, 437.
 Omnis creatura Dei bona est. i, 658.
 Qui lucem habitat inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest. ii, 456.
 Quod Deum nemo hominum vidit, nec videre potest. ii, 458.
 Qui lucem habitat inaccessibilem. ii, 460.
 Qui vult omnes homines salvos fieri. iii, 481, 483, 496.
 Obsecro fieri postulationes, orationes pro omnibus hominibus. iii, 498.
 Adam primus formatus est, deinde Eva. iii, 765.
 Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere. iii, 798.
 Vult enim omnes homines salvos fieri. iii, 846.
 Qui dedit redemptionem seipsum pro omnibus. iii, 875.
 Quem suis temporibus ostendit beatus et solus potens Rex regum, et Dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem, et lucem habitat inaccessibilem. iv, 36.
 Solus Deus habet immortalitatem. iv, 603.
 De corde puro, et conscientia bona. vi, 106.
 Exerce teipsum ad pietatem, nam exercitatio corporalis ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, et futura. vi, 583, 589, 702.
 Circa fidem naufragaverunt. vii, 407.
 Unus est mediator Dei, et hominum Christus Jesus. vii, 781.
 Vult omnes homines salvos fieri. vii, 793.

Volo viros orare in omni loco levantes puras manus. vii, 706.
 Ecclesia est columna, et firmamentum veritatis. vii, 17, 156, 270.
 Omnis Scriptura divinitus spirata utilis est ad docendum, ad arguendum, etc. vii, 115, 265.
 Depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiæ. vii, 123.
 Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, et in laqueum diaboli, etc. vii, 791.
 Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, ix, 1.
 Ipse est Salvator omnium hominum. ix, 308.

EX EPISTOLA PAULI AD TIMOTHEUM SECUNDA.

Ut resuscites gratiam Dei quæ est in te per impositionem manuum mearum. i, 364.
 Omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum justitia, ut perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus. i, 481.
 Reposita est mihi corona justitiæ. ii, 382.
 Superest mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus iudex. iii, 532.
 Ne in superbiam elevatus in iudicium incidat diaboli. iv, 927, 933.
 Coacervabunt sibi magistros prurientes auribus. vi, 139.
 Tu vero vigila, in omnibus labora. vi, 180.
 Omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus. vi, 573.
 Reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus. vi, 909.
 Formam habe sanorum verborum quæ a me audisti, bonum depositum custodi per Spiritum sanctum qui habitat in nobis. vii, 423.
 Omnes qui pie volunt vivere in Christo Jesu persecutionem patientur. vii, 648.
 Ut resuscites gratiam, quæ in te est, per impositionem manuum mearum. ix, 150.

EX EPISTOLA PAULI AD TITUM.

Cretenses semper mendaces. i, 318.
 Testimonium hoc verum est. i, 318.

Expectantes beatam spem et adventum gloriæ magni Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi. iv, 28.
 Ut potens sit exhortari in doctrina sana, et eos qui contradicunt arguere. vii, 174.
 Ut constituas per civitates presbyteros. vii, 181.
 Expectantes beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei. vii, 338.
 Hæreticum hominem post unam et secundam correptionem devita. vii, 139.
 Salvos nos fecit per lavacrum. ix, 148.

EX EPISTOLA PAULI AD HEBRÆOS.

Omnes sunt administratorii spiritus missi in ministerium. i, 65.
 Fides est sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium. i, 121.
 Accedentem ad Deum oportet credere. i, 122.
 Est, et inquirentibus se remunerator est. i, 122.
 Quod in nos confirmata est contestante Deo signis, et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem. i, 397.
 Quæ cum initium cœpisset enarrari per Dominum ab eis, qui audierunt, in nos confirmata est contestante Deo signis, et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus. i, 403.
 Contestante Deo signis, et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus. i, 434.
 Cum initium accepisset enarrari per Dominum, ab iis qui audierunt, in nos confirmata est, contestante Deo signis et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus. i, 439.
 Fide credimus aptata esse sæcula verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent. i, 626.
 Portans omnia verbo virtutis suæ. ii, 19.
 Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus, omnia autem nuda sunt et aperta oculis ejus. ii, 44.
 Relinqui sabbatismum populo Dei, qui enim ingressus est in requiem ejus, etiam requievit ab operibus suis, sicut a suis Deus. ii, 780.
 Festinemus ergo ingredi in requiem illam. ii, 781.
 Fide intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent. ii, 794; iii, 7, 32.
 Contemplantes ne quis desit gratiæ Dei. iii, 359.

Portans omnia verbo virtutis suæ. iii, 366; iv, 24, 29, 31, 39, 473, 490.
 Contemplantes ne quis desit gratiæ Dei. iii, 432, 435, 436, 461, 768.
 Non enim injustus Deus ut obliviscatur operis vestri. iii, 532.
 Fides est sperandarum substantia rerum. iii, 726.
 Docebat eum propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per mortem consummare. iii, 743.
 In eo quod omnia ei subiecit, nihil dimisit non subjectum ei. iii, 780.
 Ne quis fornicator, aut profanus ut Esau qui propter unam escam vendidit primitiva sua, scitote enim quoniam, et postea cupiens hæreditare benedictionem reprobatus est, non enim invenit penitentiam locum, quamquam cum lacrymis inquisisset eam. iii, 838.
 Ut pro omnibus gustaret mortem. iii, 875.
 Deus est et remunerator est. iii, 881.
 Portat omnia verbo virtutis suæ. iii, 915; iv, 21, 30.
 Ad quem, inquit, Angelorum dicit: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Nonne omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi. iv, 27.
 Sedes tua Deus in sæculum sæculi, virga directionis, virga regni tui. iv, 27.
 Quem constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula. iv, 31.
 Per filium Deus fecit sæcula. iv, 31.
 Tu Domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt cœli. iv, 31.
 Quanto putatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, et Spiritui gratiæ contumeliam fecerit. iv, 34.
 Tu initio Domine terram fundasti. iv, 39.
 Jesus Christus heri et hodie, ipse et in sæcula. iv, 42.
 Tu in initio terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cœli. iv, 43.
 Cum sit figura substantiæ ejus, et imago Dei invisibilis. iv, 125.
 Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus. iv, 314.
 Tentabant ire in Bithyniam, et non permisit eos Spiritus Jesu. iv, 335.
 Qui autem omnia creavit Deus est. iv, 490.
 Nonne omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi. iv, 561.
 Et ad Angelos quidem dicit: Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis: ad Filium autem: Thronus tuus Deus in sæculum sæculi. iv, 561.
 Qui facit Angelos suos spiritus. iv, 564.
 Omnes sunt administratorii spiritus. iv, 564, 657.
 Decebat eum propter quem omnia, et per quem omnia. v, 42.
 Ingrediens mundum dicit: Ecce venio ut faciam Deus voluntatem tuam. v, 319.
 Pacem sequimini, et sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum. v, 244.
 Didicit ex his, quæ passus est obedientiam. vi, 632.
 Quam sicut anchoram tutam, ac firmam habemus. vi, 223.
 Abrahæ namque promittens, nisi benedicens benedicam tibi. vi, 909.
 Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri et dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. vi, 909, 929.
 Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et Spiritui gratiæ contumeliam fecerit. vi, 861.
 Sine fide impossibile est placere Deo. vi, 884.
 A longe aspicientes, et salutantes eas. vi, 617.
 Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, et remunerator est. vi, 770, 884, 886.
 Qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta. vi, 680.
 Multifariam multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis. vii, 137.
 Interposuit jusjurandum ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimum solatium habeamus. vii, 56, 59.
 Qui confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram habemus animæ tutam, ac firmam. vii, 368.
 Non surrexit propheta ultra in Israel sicut Moyses. vii, 123.
 Accedentes ad Deum oportet credere quia est, et inquirentibus se remunerator sit. vii, 25, 92, 101.
 Fides est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium. vii, 91, 114, 136.
 Unigenitum offerebat qui susceperat reprobationes ad quem dictum est: In Isaac vocabitur tibi semen. vii, 63.
 Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justitiam, etc. vii, 295.
 Henoch fide translatus est, et placuit Deo, sine fide enim impossibile est placere Deo. vii, 92.
 Esau non invenit locum penitentiam quamquam cum lacrymis inquisisset eam. vii, 704.
 Obedite præpositis vestris, et subjacete. vii, 199.

Filius meus es tu. viii, 636.
 Omnes sunt administratores Christi. viii, 272, 273.
 Quia ergo pueri communicaverunt carni, et sanguini, et ipse similiter participavit eisdem. viii, 185.
 Christus dedit ex iis, quæ passus est obedientiam. viii, 68, 207.
 In eo enim quod omnia ei subiecit nihil dimisit non subjectum ei. viii, 264, 364.
 Decebat eum propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare. viii, 274, 295.
 Qui enim sanctificat, et sanctificatur, ex uno omnes, propter quam causam non confunditur fratres eos vocare. viii, 277.
 Vidimus Jesum propter passionem mortis gloria, et honore coronatum. viii, 593.
 Ingressus mundum dixi: Sacrificium, et oblationem noluit, corpus autem aptasti mihi. viii, 476, 583.
 In omnibus debuit tentari, ut per omnia sanctorum assimilaretur. viii, 495.
 Una oblatione consummavit in æternum tificatos. viii, 265.
 Quanto putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit. viii, 7.
 Locutus est nobis in Filio, ix, 127.
 Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis. ix, 368, 538, 542, 545, 552.
 Impossibile est rursus renovari ad penitentiam. ix, 582.
 Confidimus autem de vobis, dilectissimi, meliora et viciniora salutis, tametsi ita loquimur. Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri et dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis sanctis et ministrastis. ix, 694.
 Si consummatio erat per sacerdotium leviticum, quid adhuc necessarium fuit secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem, et non secundum ordinem Aaron dici? Translatio enim sacerdotio, necesse est, ut et legis translatio fiat. ix, 549, 552.
 Nihil ad perfectum adduxit lex. ix, 307.
 Hic autem, eo quod maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium. ix, 377.
 Semel in anno solus pontifex, non sine sanguine, quem offert pro sua et populi ignorantia. ix, 322.
 Solummodo in cibis et in potibus, et in variis baptismatibus et justitiis carnis, usque ad tempus correctionis impositis. ix, 309.
 Novi testamenti mediator est, ut morte in-

tercedente, qui vocati sunt accipiant re-promissionem æternæ hereditatis. ix, 517.
 Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem semel in consummatione sæculorum, ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit. ix, 329, 554.
 Semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata. ix, 342.
 Unbram lex habens futurorum bonorum. ix, 145.
 Impossibile est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata. ix, 322.
 Una hostia consummavit in æternum sanctificatos. ix, 553.
 Habemus altare, de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deserviunt. ix, 549.
 Beneficentiæ et communionis nolite oblivisci, talibus enim hostiis promeretur Deus. ix, 545.

EX EPISTOLA JACOBI.

Apud quem non est mutatio, nec vicissitudinis obumbratio. i, 17.
 Confitemini alterutrum peccata vestra. i, 156.
 Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros, et orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini, et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis sit dimittentur ei. i, 163.
 Judicium sine misericordia fiet ei, qui non fecerit misericordiam. i, 183.
 Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. ii, 53.
 Si Dominus voluerit. iii, 240.
 Deus intentator malorum est, ipse autem neminem tentat. iii, 466.
 Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo divites in fide, et hæredes regni quod repromisit Deus diligentibus se. iii, 700.
 Voluntarie genuit nos verbo veritatis. v, 379.
 Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite, quam repromisit Deus diligentibus se. vi, 915.
 Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus. vi, 672.
 Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. vi, 861.

Quid proderit fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat: numquid poterit fides salvare eum? vi, 885.
 Sapientia, quæ desursum est primum quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, etc. vi, 664.
 Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir: potest etiam fræno circumducere totum corpus. vi, 575.
 Postulet in fide nihil hæsitans. vii, 2.
 Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. vii, 700.
 Orate pro invicem ut salvemini. vii, 771, 772.
 Voluntarie genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus. viii, 257, 453.

EX EPISTOLA PRIMA PETRI.

Parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est spe. i, 391.
 Petrus Apostolus Jesu Christi electis adventis secundum præscientiam Dei Patris. iii, 741.
 Nunc nuntiata sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vobis Spiritu sancto misso de cælo, in quem desiderant Angeli prospicere. iv, 34.
 Ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ. iv, 230.
 Magna et pretiosa nobis promissa donavit, ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ. iv, 453.
 His qui in carcere erant Spiritus veniens prædicavit. iv, 634.
 Regeneravit nos in spem vivam, in hereditatem incorruptibilem, et incontaminatam. v, 245.
 Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum. vi, 687.
 Caritas operit multitudinem peccatorum. vi, 796.
 Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum. vii, 177.
 Dabo operam, et frequenter habere vos post obitum meum, ut horum memoriam faciatis. vii, 781.
 Superædificamini domus spiritualis. vii, 157.
 Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, etc. vii, 897.
 Pascite qui in vobis est gregem Dei, etc. vii, 199.

Salutat vos Ecclesia quæ est in Babylone collecta. vii, 205.
 Manifestatus autem novissimis temporibus. viii, 645.
 Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. viii, 59.
 Et ipsi tamquam lapides vivi superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum: offerre spirituales hostias acceptabiles Deo per Jesum Christum. ix, 545.
 Quod et vos nunc similes formæ salvos facit baptisma, non carnis depositio sordium, sed, etc. ix, 149, 236.

EX EPISTOLA SECUNDA PETRI.

Habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes tamquam lucernæ lucenti in caliginoso loco. i, 266.
 Quædam esse in epistolis Pauli, quæ instabiles et indocti depravant ad suam ipsorum perditionem sicut et cæteras Scripturas. i, 336.
 Quod illas instabiles, et indocti depravant sicut et cæteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem. i, 401.
 Habemus firmiorem propheticum sermonem cui bene facitis attendentes, etc. Non enim voluntate humana allata est prophetia, sed Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines. i, 402.
 Quæ instabiles, et indocti depravant, sicut et cæteras Scripturas ad suam ipsorum perditionem. i, 436.
 Per quem maxima, et pretiosa nobis promissa donavit ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ. ii, 281.
 Quod cæli erant prius, et terra de aqua, et per aquam consistens Dei verbo. ii, 691.
 Per quem cæli ardentes solventur. ii, 691.
 Per quem maxima, et pretiosa nobis promissa donavit. iii, 550.
 Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem, et electionem faciatis. iii, 700.
 Satagite fratres, ut per bona opera certam vestram vocationem, et electionem faciatis. iii, 741.
 Non vult aliquem perire, sed omnes ad penitentiam reverti. iii, 846.
 Patienter agit Deus nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam converti. iii, 880.
 Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines. iv, 32.

Spiritu sancto inspirante locuti sunt sancti Dei homines. iv, 33.
 Angeli fortitudine, et virtute cum sint majores. iv, 561, 566.
 Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos. iv, 563, 1011, 1018.
 Rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos. iv, 625.
 Per quem maxima, et pretiosa nobis promissa donavit, ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ. vi, 791.
 Habetis firmiorem propheticum sermonem cui benefacitis attendentes. vii, 16, 168, 265.
 Hoc primum intelligentes quod omnis prophetia Scripturæ propria interpretatione non fit. vii, 139, 265.
 Memores sitis eorum quæ prædixi verborum a sanctis prophetis, et Apostolorum vestrorum. vii, 265.
 In quibus sunt quædam difficilia intellectu, etc. vii, 62, 137, 164, 265.
 Maxima, et pretiosa nobis promissa donavit, ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ. viii, 197, 257.
 Ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ. ix, 1, 4.

EX EPISTOLA JOANNIS PRIMA.

Similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. ii, 103.
 Cum apparuerit similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. ii, 155, 240, 281.
 Videbimus eum sicuti est. ii, 156, 310.
 Quod videbimus eum sicuti est. ii, 158.
 Similes autem erimus ei, quia videbimus eum sicuti est. ii, 174.
 Nam similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. ii, 252.
 Deus charitas est, et qui manet in charitate in Deo manet. iii, 503.
 Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed et totius mundi. iii, 875.
 Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, et Spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. iv, 21, 32.
 Ut simus in vero Filio ejus Jesu Christo. iv, 22.
 Tres sunt qui testimonium dant in cælo Pater, Verbum, et Spiritus sanctus. iv, 23, 40, 42, 172.
 Et hi tres unum sunt. iv, 26, 40, 42, 292.
 Ut simus in vero Filio ejus: hic est verus Deus, et vita æterna. iv, 28.

In hoc cognovimus charitatem Dei, quia ille pro nobis animam suam posuit. iv, 28.
 Hic est verus Deus et vita æterna. iv, 32.
 Ut simus in vero Filio ejus: hic est verus Deus. iv, 226.
 Uncio docet vos de omnibus. iv, 455, 460, 475.
 Qui manet in charitate in Deo manet, et Deus in eo. iv, 457.
 Ab initio diabolus peccat. iv, 961.
 Cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. v, 164, 170, 180, 199, 207, 259.
 Qui manet in charitate, in Deo manet. v, 660.
 Et non necesse habetis, ut aliquis doceat vos, etc. vi, 514.
 Qui manet in charitate, in Deo manet. vi, 796.
 Nolite credere omni spiritui, sed probate spiritus si ex Deo sint. vi, 663.
 Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris testamur, et annuntiamus vobis. vii, 137.
 Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non afferit, nolite recipere in domum, etc. vii, 134.
 Et non necesse habetis ut aliquis doceat vos, etc. vii, 156, 266.
 Quoniam omne mendacium ex veritate non est. vii, 56.
 Hoc est mandatum ejus ut credamus in nomine Filii ejus. vii, 101.
 Cum apparuerit similes ei erimus. vii, 339.
 Charissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint. vii, 144.
 Qui manet in charitate, in Deo manet. vii, 400.
 Omnis qui diligit ex Deo natus est, et cognoscit Deum. vii, 408.
 In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus, et ipse in nobis. vii, 408.
 Est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget quis. vii, 799.
 Tres sunt qui testimonium dant in terra, etc. vii, 100.
 Omnis qui natus est ex Deo peccatum non facit, quia semen ipsius in eo manet. ix, 336.

EX EPISTOLA QUARTA JOANNIS.

Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, ut roget quis. i, 98.

EX EPISTOLA JUDÆ.

Angelos qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium in judicium magni diei vinculis æternis sub caligine reservavit. iv, 563.
 Vinculis æternis sub caligine reservavit. iv, 625.
 Perdiderunt suum principatum. iv, 794.
 Angelos qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium in judicium magni diei sub caligine reservavit. iv, 895.
 Angelos vero qui non servaverunt suum principatum, vinculis æternis sub caligine reservavit. iv, 1018.
 Cum Michael Archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Moysis corpore. iv, 1032.

EX APOCALYPSI.

Qui in sordibus est sordescat adhuc. i, 92.
 Ut simile sit lumen ejus lapidi pretio so tamquam lapidi jaspidis sicut crystallum. i, 188.
 Quoddam ejus cornu occisum, et plagam meritis ejus curatam. i, 404.
 Videbunt faciem ejus semper. ii, 156.
 Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, et luctum. ii, 382.
 Civitas in quadro posita est. ii, 689.
 Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum. iii, 532, 557.
 Vidi numerum signatorum centum quadraginta quatuor millia signati. iii, 568.
 Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. iii, 683.
 Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. iii, 700, 701.
 Redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu, et lingua, et populo, et natione, et fecisti nos Deo nostro regnum. iii, 743.
 Vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus stantes ante thronum. iii, 886.
 Dominus Deus omnipotens qui erat, et qui est, et qui venturus est. iii, 890.
 Quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens. iii, 890.
 Dabo illi calculum candidum et in calculo

nomen novum quod nemo scit nisi qui accipit. iv, 456.
 Et a septem spiritibus qui in conspectu throni ejus sunt. iv, 564.
 Draco pugnabat, et Angeli ejus, et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo. iv, 569.
 Tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant, et creata sunt. iv, 607.
 Neque locus inventus est eorum amplius in cælo. iv, 614, 657.
 Et projectus est in terra, et angeli ejus cum eo missi sunt. iv, 614.
 Sequuntur Agnum quocumque ierit. iv, 650.
 Mensura hominis etiam mensura Angeli. iv, 976.
 Factum est prælium magnum in cælo, Michael et Angeli ejus præliabantur cum dracone. iv, 981.
 Missus est diabolus in stagnum ignis, et sulphuris, ubi bestia, et pseudopropheta cruciabatur die ac nocte. iv, 1011.
 Et apprehendit Angelus draconem qui est diabolus, et Satanas, et ligavit eum per annos mille, et misit in abyssum. iv, 1018.
 Ligatus est ab Angelo per annos mille, et post hæc oportet illum solvi modico tempore. iv, 1026.
 Vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi, et clamavit voce magna quatuor Angelis. iv, 1036.
 Videbit eum omnis oculus, et qui eum pupugerunt. v, 351.
 Et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua. v, 332, 351.
 Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius. v, 245.
 Et facies ejus erat ut sol. v, 351, 356.
 Et terra illuminata est gloria ejus. v, 356.
 Et audivi quasi vocem tubæ magnæ sicut vocem aquarum multarum, et sicut vocem tonitruorum magnorum dicentium alleluia, etc. v, 341.
 Quia venerunt nuptiæ Agni, et uxor ejus præparavit se, et datum est ille ut cooperari se byssino splendenti, et candido. v, 323.
 Vidi civitatem sanctam Jerusalem novam descendentem de cælo a Deo, paratam sicut sponsam ornatam viro suo. v, 325, 327.
 Et ostendit mihi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de cælo a Deo habentem claritatem Dei, et lumen ejus simile lapidi pretioso. v, 325, 327.
 Non intrabit in eam aliquod coinquinatum,

et abominationem faciens, et mendacium. v, 244, 746.
 Et omne maledictum non erit amplius, sed sedes Dei, et Agni in illa erunt, et servi ejus. v, 245.
 Esto fidelis, usque ad mortem. vi, 789.
 Nemo scit, nisi qui accipit. vi, 620, 707.
 Dignus es Domine Deus noster accipere gloriam, et honorem, et virtutem, quia tu creasti omnia. vi, 670.
 Ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. vi, 911.
 Dignus es Domine accipere librum, et aperire signacula ejus, quoniam occisus es, et redemisti nos Deo in sanguine tuo, et fecisti nos Deo nostro regnum, et sacerdotes. vi, 670.
 Gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens, qui es, et qui eras, et qui venturus es, quia accepisti virtutem tuam magnam et regnasti. vi, 670.
 Beati mortui qui in Domino moriuntur. vi, 787.
 Quis non timebit te Domine, et magnificentabit nomen tuum, quia solus pius es. vi, 670.
 Sub throno sancti clamant. vii, 804.
 Quia data sunt Angelo incensa multa, etc. vii, 760.
 Ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum, etc. vii, 780.
 Audivi tamquam vocem tubæ magnæ, etc. vii, 911.
 Mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, etc. vii, 928.
 Agnus occisus ab origine mundi. vii, 93.
 Et audivi vocem de cælo tamquam vocem aquarum multarum, etc. vii, 911.
 Ideo in una die venient omnes plagæ ejus,

mors, luctus, et fames, et igne comburentur. vii, 953.
 Audivi quasi vocem turbarum multarum in cælo dicentium, alleluia, etc. vii, 906, 911.
 Et lucerna ejus est Agnus. vii, 787.
 Qui justus est justificetur adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc. vii, 793.
 Redemisti nos Deus in sanguine tuo. viii, 586.
 Vicerunt eum per sanguinem Agni. viii, 274.
 Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentorum, et luctus. viii, 11.
 In mente habe qualiter acceperis et audieris; et serva, et pœnitentiam age. ix, 127.
 Agnus occisus ab origine mundi. ix, 143.

EX LIBRO QUARTO ESDRÆ.

Hoc sæculum fecit Deus propter multos, futurum autem propter paucos. Quomodo interrogabis terram, et dicet tibi quoniam dabit terram multam magis, unde fiat fidele; parvum autem pulverem, unde aurum fit. i, 409.
 Hoc sæculum fecit Deus propter multos, futurum propter paucos. Quomodo autem interrogabis terram, et dicet tibi quoniam dabit terram multam magis unde fiat fidele; parvum autem pulveris unde aurum fit, sic et actus præsentis sæculi. Multi quidem creati sunt, pauci autem salvantur. iii, 885.

INDEX GENERALIS ET ANALYTICUS

RERUM NOTABILIUM

QUI IN CURSU THEOLOGICO JOANNIS A S. THOMÆ CONTINENTUR.

Primus numerus indicat volumen, secundus paginam, tertius vero numerum.

ABI

ABR

A

AARON.

ABLATIVUS.

Aaron fecit vitulum aureum, non vero opere dæmonis vitulus fuit formatus. viii, 148, n. 20.
 Aaron peccavit proponendo vitulum ut populus adoraret, licet ut sentit Augustinus non peccaverit peccato infidelitatis, nec secundum fidem interiorem, sed ex timore ne ipsum populus occideret. viii, 148, n. 20.

Hæc propositio: Pater et Filius se diligunt Spiritu sancto, quo sensu vera dici possit. iv, 382, n. 1.
 Hæc propositio: Pater intelligit Verbo, et plures ei similes vix ullam continent veritatem. iv, 380 n. 1 et 2.
 Non enim verificatur propositio in qua prædicatum stat in sensu ablativi, nisi tribus positis conditionibus. iv, 382, n. 5.

ABAILARDUS.

ABORTUS.

Abailardus erravit contra SS. Trinitatis mysterium juxta depositionem S. Bernardi. iv, 15, n. 49.
 Ejus discipulus fuit Arnoldus de Brixia, vide omnipotentia. iv, 15, n. 19.

Abortus secutus ad actionem ad quam exercendam tenetur quis ex urgente necessitate non est imputabilis ad culpam. vi, 151, n. 25.
 Mulieri constitutæ in periculo mortis non licet præbere pharmacum ut sequatur abortus. v.1, 503, n. 9.

ABIMELECH.

ABRAHAM.

Quantum dedit Abimelech Abrahamo in velamen oculorum Saræ. vii, 897, n. 10.
 Cur tantum pretium in velamen oculorum voluit expendere. vii, 898, n. 13.

Abraham non est mentitus dicens Saram esse uxorem suam, quia vere sic erat, licet simul esset uxor. vi, 37, n. 31.

et abominationem faciens, et mendacium. v, 244, 746.
 Et omne maledictum non erit amplius, sed sedes Dei, et Agni in illa erunt, et servi ejus. v, 245.
 Esto fidelis, usque ad mortem. vi, 789.
 Nemo scit, nisi qui accipit. vi, 620, 707.
 Dignus es Domine Deus noster accipere gloriam, et honorem, et virtutem, quia tu creasti omnia. vi, 670.
 Ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. vi, 911.
 Dignus es Domine accipere librum, et aperire signacula ejus, quoniam occisus es, et redemisti nos Deo in sanguine tuo, et fecisti nos Deo nostro regnum, et sacerdotes. vi, 670.
 Gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens, qui es, et qui eras, et qui venturus es, quia accepisti virtutem tuam magnam et regnasti. vi, 670.
 Beati mortui qui in Domino moriuntur. vi, 787.
 Quis non timebit te Domine, et magnificabit nomen tuum, quia solus pius es. vi, 670.
 Sub throno sancti clamant. vii, 804.
 Quia data sunt Angelo incensa multa, etc. vii, 760.
 Ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum, etc. vii, 780.
 Audivi tamquam vocem tubæ magnæ, etc. vii, 911.
 Mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, etc. vii, 928.
 Agnus occisus ab origine mundi. vii, 93.
 Et audivi vocem de cælo tamquam vocem aquarum multarum, etc. vii, 911.
 Ideo in una die venient omnes plagæ ejus,

mors, luctus, et fames, et igne comburentur. vii, 953.
 Audivi quasi vocem turbarum multarum in cælo dicentium, alleluia, etc. vii, 906, 911.
 Et lucerna ejus est Agnus. vii, 787.
 Qui justus est justificetur adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc. vii, 793.
 Redemisti nos Deus in sanguine tuo. viii, 586.
 Vicerunt eum per sanguinem Agni. viii, 274.
 Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentorum, et luctus. viii, 11.
 In mente habe qualiter acceperis et audieris; et serva, et pœnitentiam age. ix, 127.
 Agnus occisus ab origine mundi. ix, 143.

EX LIBRO QUARTO ESDRÆ.

Hoc sæculum fecit Deus propter multos, futurum autem propter paucos. Quomodo interrogabis terram, et dicet tibi quoniam dabit terram multam magis, unde fiat fidele; parvum autem pulverem, unde aurum fit. i, 409.
 Hoc sæculum fecit Deus propter multos, futurum propter paucos. Quomodo autem interrogabis terram, et dicet tibi quoniam dabit terram multam magis unde fiat fidele; parvum autem pulveris unde aurum fit, sic et actus præsentis sæculi. Multi quidem creati sunt, pauci autem salvantur. iii, 885.

INDEX GENERALIS ET ANALYTICUS

RERUM NOTABILIUM

QUI IN CURSU THEOLOGICO JOANNIS A S. THOMÆ CONTINENTUR.

Primus numerus indicat volumen, secundus paginam, tertius vero numerum.

ABI

ABR

A

AARON.

ABLATIVUS.

Aaron fecit vitulum aureum, non vero opere dæmonis vitulus fuit formatus. viii, 148, n. 20.
 Aaron peccavit proponendo vitulum ut populus adoraret, licet ut sentit Augustinus non peccaverit peccato infidelitatis, nec secundum fidem interiorem, sed ex timore ne ipsum populus occideret. viii, 148, n. 20.

Hæc propositio: Pater et Filius se diligunt Spiritu sancto, quo sensu vera dici possit. iv, 382, n. 1.
 Hæc propositio: Pater intelligit Verbo, et plures ei similes vix ullam continent veritatem. iv, 380 n. 1 et 2.
 Non enim verificatur propositio in qua prædicatum stat in sensu ablativi, nisi tribus positis conditionibus. iv, 382, n. 5.

ABAILARDUS.

ABORTUS.

Abailardus erravit contra SS. Trinitatis mysterium juxta depositionem S. Bernardi. iv, 15, n. 49.
 Ejus discipulus fuit Arnoldus de Brixia, vide omnipotentia. iv, 15, n. 19.

Abortus secutus ad actionem ad quam exercendam tenetur quis ex urgente necessitate non est imputabilis ad culpam. vi, 151, n. 25.
 Mulieri constitutæ in periculo mortis non licet præbere pharmacum ut sequatur abortus. v.1, 503, n. 9.

ABIMELECH.

ABRAHAM.

Quantum dedit Abimelech Abrahamo in velamen oculorum Saræ. vii, 897, n. 10.
 Cur tantum pretium in velamen oculorum voluit expendere. vii, 898, n. 13.

Abraham non est mentitus dicens Saram esse uxorem suam, quia vere sic erat, licet simul esset uxor. vi, 37, n. 31.

Neque etiam mentitus fuit quando ad pueros suos dixit: Expectate hic, etc. vii, 65, n. 26.

Abraham plenior habuit notitiam de mysteriis fidei quam reliqui qui eum præceserunt. vii, 65, n. 26.

ABSENS.

Absentes a se invicem Angeli sese amare possunt quoad communicationem intentionalem, et quantum ad ea quæ ad ipsam consequuntur, non autem quoad alias actiones, quæ ex motu locali pendere possunt, et in quibus Angeli etiam communicare possunt. iv, 469, n. 5.

ABSENTIA.

Absentia et perseverantia variant essentialiter passiones appetitus sensitivi, non tamen variant, nisi accidentaliter tantum ea quæ sunt in genere cognoscibilis. vi, 210, n. 2, vide amicitia, desiderium, gaudium, præsentia.

ABSOLUTIO.

Absolutio peccati reservata, vide dubitans, peccatum.

Absolutio a censuris facta ex metu an sit valida, vide contractus.

ABSOLUTUM.

De absoluto et relativo. iv, 73, n. 13.

ABSTINENTIA.

Abstinentia est virtus, quæ est pars subjectiva temperantiæ ex parte ciborum. vi, 488, n. 4, vide temperantia.

ABSTRACTIO.

Duplex est abstractio, alia formalis, alia totalis. i, 641, n. 13.

Abstractiones illæ differunt inter se. i, 641, n. 13.

Abstractio totalis est qua abstrahit universale a particulari. i, 641, n. 13.

Formalis est quæ abstrahit a forma et materia, et actus a potentia. i, 641, n. 13.

Dicitur abstractio totalis quia tam id quod abstrahit, quam id quod contrahit, significatur ut totum, ita quod unum prædicatur de alio sicut animal de homine. i, 641, n. 13.

Abstractio formalis solum separat id quod est actualitatis et formæ, ab eo quod est potentiale, et materiale, et sic quanto abstractior tanto perfectior est. i, 641, n. 13.

In abstractione totali non remanet id a quo fit abstractio, remoto enim rationali non remanet homo. At in abstractione formali utrumque remanere potest, ut remota forma circuli a ligno adhuc remanet lignum. i, 641, n. 13.

Abstractio mathematica ita versatur imaginabili modo circa extensionem lineæ vel figuræ quod nullo modo considerat ipsam naturam et quidditatem quantitatis. i, 682, n. 26.

Abstractio mathematica non solum negative se habet circa bonum, sed etiam privative. i, 682, n. 26.

Ex diversa abstractione a materia, seu ex immaterialitate sumitur diversitas scientiarum. vii, 7, n. 3.

Abstractio tamen non est ratio probativa conclusionum; id enim quo formaliter demonstratur, et manifestatur conclusio illata, est medium sub tali abstractione positum. vii, 7, n. 3.

ABSTRACTUS.

Forma abstracta etiam si sit subsistens est tamen una. iv, 699, n. 12.

Abstracta et concreta in divinis non sunt diversa ex parte rei significatæ, sed bene ex parte modi significandi. iv, 289, n. 2, vide notio.

ABSTRAHO.

Aliud est abstrahere seu separare actum existentiam ab essentia, ut est actus distinctus ab essentia, aliud vero abstrahere actum existendi ut præcise dicit ultimam actualitatem in genere entis. i, 641, n. 15.

Quantitas potest abstrahi, uno modo secun-

dum abstractionem generis vel speciei ab individuis, remanente tota natura et quidditate quantitatis: alio modo fit abstractio quantitatis denudando illam a sensibilitate. i, 679, n. 17.

Abstractio mathematica non solum abstrahit ab actuali exercitio existendi sicut universale, sed etiam in ordine ad existentiam. i, 681, n. 23.

Mathematica abstrahit ab esse, aliter quam species et genera, et quæcumque universalis. i, 641, n. 23.

ABUTOR.

Angeli mali abusi sunt Dei beneficio in detrimentum suæ salutis sempiternæ respicientes gratiam Dei et dona supernaturalia. iv, 893, n. 31.

ACADEMIA.

Academiæ doctorum turres in Scriptura nominantur. vii, 944, n. 7.

ACCIDENS.

Accidentia non recipiunt alia accidentia tamquam quid substans et ut quod, sed ut medium et ut quo. i, 557, n. 2.

Accidentia non pertinent ad complementum naturæ, neque illam terminant in suo proprio et substantiali esse, sed aliud novum esse superaddunt. i, 557, n. 13.

Accidentia separari a subjecto non est subsistere in abstractione formali, nec removere habitudinem ad existendum in subjecto, sed solum sine actuali concursu subjecti et dependentia ab ipso existere. i, 644, n. 21.

Accidens in eucharistia separatur a subjecto actu, non autem aptitudine. i, 698, n. 12.

Accidens limitatur a subjecto ex ordine quem dicit ad illud. i, 698, n. 12.

Accidens dupliciter potest esse connaturale alicui subjecto, primo ut est præcise subjectum seu sustentans, et accidens præcise inherens et infirmans; secundo non in ratione formæ inherens tantum, sed in ratione virtutis seu activitatis proximæ quando accidens est ratio operandi. ii, 234, n. 40.

Accidens non dicitur connaturale cum alio accidenti tamquam cum principio et radice a qua derivatur, sed semper supponit aliam radicem priorem a qua derivatur, vel tamquam proprietas si illi inhereat, vel tamquam participatio illius, si ab eo communicetur alteri. ii, 290, n. 19.

Sunt aliqua accidentia quæ non habent proprium subjectum receptionis et informationis, sed solum habent proprium subjectum originis et derivationis. ii, 293, n. 24.

Sunt aliqua accidentia quæ ad hoc solum deserviunt ut natura superior communicetur accidentali modo, naturæ inferiori. ii, 293, n. 24.

Accidentia propria suas habent speciales et proprias ideas. iii, 60, n. 15.

Accidentia communia quomodo generantur. iii, 62, n. 22.

Angeli componuntur ex subjecto et accidente. iv, 595, n. 20.

Accidens non est per se essendi principium nec immediatum, sed essendi secundum quid, et in alio. iv, 513, n. 33.

Deus non est capax accidentium. iv, 241, n. 11. Vide Angelus et species.

Accidens non operatur effective in suum subjectum et quare? v, 511, n. 59.

Accidens inseparabile adesse et abesse potest subjecti corruptione logice, non tamen physice. v, 732, n. 18.

Accidentis unio cum subjecto est dependentia accidentis a subjecto in suo esse. vi, 320, n. 15.

Accidens dupliciter dicitur, scilicet ut determinativum alicujus prædicati essentialis, sicut rationale accidit animali, et ut non determinativum. viii, 126, n. 41.

Ex accidenti et subjecto non fit compositio ex his. viii, 150, n. 12.

Duo accidentia solo numero distincta non possunt esse in eodem subjecto. viii, 570, n. 18.

Bene possunt esse in eodem subjecto si habeant modificationem specie distinctam. viii, 321, n. 39.

Accidentia communia activa possunt aliis communicari, non tamen accidentia propria, nisi ab habente propriam naturam. viii, 454, n. 12.

ACCIDIA.

Accidia est species tristitiæ, licet accidentalis seu materialis. vi, 217, n. 15.

ACCIDO.

Dupliciter aliquid potest accidere alicui præter rationem ejus, et quomodo. i, 557, n. 14.

ACOLYTHUS.

Acolythus deserviens altari in peccato mortali non peccat mortaliter. vii, 762, n. 11.

ACTIO.

Actio divina non solum ut executiva ad extra, sed etiam prout manet ad intra, attingit et respicit creaturas. iii, 268, n. 9. Actio est actualitas ultima virtutis, sicut esse est actualitas ultima essentiae. iv, 693, n. 3.

Actiones ad intra dantur in nobis, et in Deo. iv, 76, n. 19.

Actiones significatæ per modum actionis in divinis non possunt prædicari in abstracto, sed in concreto de relationibus divinis. Unde ista propositio est falsa: Paternitas generat; non autem ista: Pater generat. iv, 290, n. 5.

Actio sumit speciem ab actu, qui est principium agendi. v, 45, n. 2.

Actio ut talis specificatur formaliter a suo principio, et quomodo. v, 47, n. 6; 648, n. 28.

Actio est productio per modum causalitatis, non per modum mutationis. v, 50, n. 13.

Actio respicit terminum non ut formam specificativam, sed ut effectum. v, 50, n. 13.

Terminus, ut specificat actionem non se habet præcise ut terminus, sed ut movens, vide terminus. v, n. 51 14.

Actio quando est distincta a fine, subordinationem ad finem petit: quando vero est ipse finis, effectus solus subordinatur fini, non actio ipsa. v, 42, n. 31 et 32.

Actio, et potentia activa quomodo specificantur ab objecto terminativo, vide objectum.

Quomodo intelligitur, quod actio specificatur a termino ad quem, et non a termino a quo? v, 58, n. 26.

Actio quæ finem proximum habet, debet

etiam habere finem ultimum. v, 108, n. 1.

In omni actione datur circumstantia quis, et circumstantia finis ultimi. v, 109, n. 2.

Actio ut ordinatur in ultimum finem contenta est relatione virtuali, non enim requiritur actualis relatio, nec sufficit habitualis, nec interpretativa. v, 123, n. 32.

Actio illa est beatitudo formaliter, quæ est formaliter assecutio ultimi finis. v, 495, n. 1.

Actiones elicite a voluntate non sunt fines. v, 31, n. 12.

Actiones aliarum potentiarum extra voluntatem imperatæ ab ipsa, possunt esse fines. v, 31, n. 12.

Actio facta ex urgenti necessitate, ad quem sequitur pollutio, vel abortus, non est imputabilis ad culpam. v, 151, n. 25.

Actio circa finem dupliciter consideratur. v, 468, n. 2.

Actio transiens non consummatur in agente, sed in passo, bene tamen immanens. v, 172, n. 8.

Actio transiens non quæritur propter se, sed propter terminum, bene tamen immanens. v, 174, n. 12.

De ratione actionis immanentis, ut talis, non est producere terminum. v, 174, n. 12.

Actiones Dei, vide Deus.

Actiones humanæ, vide actus humani, actus moralis et moralitas.

Actiones humanæ dupliciter accipiuntur. v, 18, n. 36.

Quæ actiones proprie dicantur humanæ. v, 18, n. 35.

Quomodo sint actiones humanæ ridere, flere, admirari, etc. v, 18, n. 36.

Quomodo prima intentio voluntatis sit actio humana. v, 19, n. 37.

Non sunt actiones humanæ fricare barbam, movere pedem, etc. v, 25, n. 46.

Actiones primo primæ, vide motus primo primi.

Actiones secundo primæ, vide actus secundo primi.

Actiones amentium, ebriorum, et puerorum quomodo sint humanæ. v, 25, n. 47.

Actiones humanæ proprie tales sunt liberæ, et voluntariæ. v, 29, n. 7.

Actiones humanæ sunt propter finem. v, 29, n. 8.

Actiones humanæ sunt propter ultimum finem explicate, vel implicite volitum, ultimum quidem saltem respectu operis. v, 115, n. 16.

Actio humana, si est finis, voluntaria debet esse. v, 36, n. 20.

In actione humana quadruplex bonitas potest considerari. v, 74, n. 61.

Actiones deliberatæ dupliciter accipiuntur. v, 19, n. 37.

Actiones ex metu factæ, vide timor.

Actiones virtuosæ peccatoris, et gentilis, vide peccator et gentilis.

Actiones necessariæ, et non humanæ habent finem ultimum simpliciter, scilicet Deum. v, 145, n. 16.

Actiones brutorum, puerorum, et amentium voluntariæ sunt, imperfecte tamen. v, 376, n. 30, vide actus necessarius.

Actiones beatificæ quomodo humanæ, necessariæ, et eminenter liberæ sint. v, 49, n. 37.

In actionibus beatificis procedit voluntas non imperfecte, sed ut superans omnem indifferentiam cum advertentia plenissima. v, 49, n. 37.

Actio non est necessarium, quod semper entitatem producat, sed sufficit, quod novum modum. vi, 336, n. 6.

Actiones aliorum sunt causa delectationis, et quomodo. vi, 243, n. 5, vide admiratio, motus, benefacere, memoria, tristitia, spes, similitudo.

In actione meritoria aliud est principium veloris in ipso actu, aliud principium obligationis de justitia in ipso retribuente. vi, 899, n. 3.

Ut actio nostra meritum, inducat apud Deum, requirit pactum, et ordinationem divinam. vi, 902, n. 16.

Ut actio nostra sit meritoria requiritur influxus charitatis, et qualis. vi, 913, n. 7.

Actio eadem est, qua gratia infunditur, et qua peccatum tollitur. vi, 863, n. 1.

Aliquæ actiones habent specialem conformitatem, vel deformitatem ad rationem comparative ad aliquam circumstantiam objecti, quam non habent aliæ, et hoc ex aliqua lege. vii, 639, n. 61.

In genere mali regulariter reperiuntur plures actiones, quæ habent deformitatem in ordine ad circumstantiam objecti ratione alicujus legis prohibentis. vii, 640, n. 62.

Quando actio ex se habet conformitatem, vel deformitatem ad aliquam circumstantiam objecti, non est necesse quod talis circumstantia sit directe volita, et quasi in actu signato ut accipiat moralitatem ab illa. vii, 640, n. 62.

Secus quando talem ordinationem ex se non habet. vii, 640, n. 62.

Eadem ratio est de actione bona et mala quantum ad hoc quod participet bonitatem, vel malitiam ex circumstantia objecti. vii, 642, n. 70.

Omnis actio exigit terminum, non tamen de novo productum. viii, n. 147.

Actio est propria suppositi, juxta omnium philosophorum scholam, ut dicitur in Concilio Florentino. viii, n. 481.

Actio attingens Deum, ut objectum præcise non est infinita, bene tamen actio procedens a Deo personaliter. viii, n. 159.

Actiones Christi, quære in verbo Christus.

ACTUALIS.

Actualis relatio in finem, vide finis et relatio.

ACTUALITAS.

Actualitas ultima repugnat potentialitati ad ulteriorem actum. iv, 695, n. 6; 697, n. 8. Actualitas est multiplex. iv, 698, n. 10, vide quo et quod: vide etiam actio.

ACTUS.

Actus purus est ille qui caret omni potentialitate, et sic nulla perfectio potest ei deesse, si enim aliqua desit erit in potentia ad illam, et sic non erit actus purus. i, 620, n. 9.

De ratione actus puri est inclusio omnis perfectionis, quia ex essentiali ratione sua ad nullam est in potentia, vide lumen gloriæ, intellectio seu intelligere, visio beatifica. i, 620, n. 9.

Actus intra Deum non distinguitur realiter a Deo. iii, 218, n. 7.

Actus virtualis a Deo excludendus, sicut et conceptus, et potentialitas. iii, 228, n. 18.

Actuum notionalium duplex consideratio, entitativa et relativa. iii, 234, n. 30.

Ad actus notionales datur in Deo potentia, et principium notionale. iii, 228, n. 18.

Circa actum Dei liberum sententiæ, et difficultates enodantur, et elucidantur, vide volitio, voluntas. iii, 4; 241, n. 9.

Actu in libero cur attingentia objecti contingens est, et variari potest. iii, 284, n. 18.

Actus suspensio in Deo quam imperfectionem habeat. iii, 287, n. 21.

Actus idemmet invariatus quomodo possit idem velle, et non velle in Deo. iii, 340, n. 40.

Actus determinatio est in potestate voluntatis. iii, 503, n. 1.
 Actus omnes Dei ab ejus amore pendent. iii, 294, n. 34.
 Actus naturales sunt effectus prædestinationis. iii, 785, n. 15 et 16.
 Forma constitutiva essentiae est actus primus. iv, 695, n. 7.
 Actualitas ultima est actus secundus. iv, 697, n. 8.
 Actus immanentes non sunt productivi suorum objectorum, sed bene effectuum quos intra se producunt. iv, 146, n. 10.
 Actus moralis, vide deliberatum, libertas et regula.
 Actus meritorius, vide mereor.
 Actus intellectus non dicuntur artificiose dispositi per aliquid eis superadditum, sed quia attingunt objecta artificiose disposita. v, 6, n. 15.
 Actus potentiae cognoscitivae specificantur ab objecto terminativo, ut terminativo, et motivo simul. v, 55, n. 20.
 In actu intellectus consistit beatitudo formaliter. v, 201, n. 17.
 Actus intellectus est omnium perfectissimus. v, 223, n. 59.
 Actus intellectus essentialiter differunt penes verum, et falsum fundamentaliter sumptum, non formaliter. vi, 14, n. 35.
 Actus humanus, vide actiones humanæ, actus moralis et moralitas.
 Actus humani, et morales specificantur a fine, et quomodo. v, 45, n. 1.
 Actus idem numero ad unum solum finem proximum ordinatur, et ad plures etiam remotos potest ordinari. v, 46, n. 31; 763, n. 17.
 Non omnes actus humani immediate specificantur a fine. v, 58, n. 27.
 Actus unus numero unicum finem respicit proximum, licet plures remotos habeat. v, 69, n. 52.
 Actus procedens a subjecto, et non ab habitu, licet in illo existat habitus, non habet rationem meriti. v, 114, n. 14.
 Actus refertur in ultimum finem tamquam in rem volitam duplici modo. v, 119, n. 25.
 In actibus humanis quomodo id quod ex parte voluntatis se tenet sit illis formale. v, 631, n. 40.
 Actus humani in commoditatem naturæ facti, ut spuere, levare festucam, etc. non sunt indifferentes in individuo, et quare. v, 823, n. 44, vide actus indifferens.
 Actus virtuosus quid ut talis habere debeat. v, 779, n. 59.
 Actus voluntatis quo sensu sit amabilior actu intellectus. v, 242, n. 42.
 Actus voluntatis non est beatitudo formaliter. v, 210, n. 34.

Actus prosecutivus voluntatis non tendit in malum sub ratione mali, sed sub ratione boni, quæ est ratio ejus formalis. v, 460, n. 3.
 Tam actus interior, quam exterior, inveniuntur etiam intra voluntatem. v, 60, n. 29.
 Quid sit actus exterior. v, 780, n. 62.
 Actus interior appellatur voluntas. v, 886, n. 25.
 Actus exterior habet pro circumstantia finem, qui est objectum intentionis. v, 60, n. 31; 63, n. 36.
 Actus exterior est imperatus. v, 60, n. 29; 60, n. 31; 780, n. 62.
 Actus exterior, et imperatus mediate specificatur a fine ultimo. v, 60, n. 32; 780, n. 63.
 Actus exterior directe specificatur a medio, et quomodo. v, 63, n. 38.
 Actus exterior, et imperatus quomodo objectum proprium, et quomodo finem respiciat. v, 66, n. 44.
 Actus externus in quo sensu habeat malitiam, vel bonitatem, priusquam internus. v, 649, n. 29.
 Actus externi objectum est res ipsa externa. v, 649, n. 29.
 Actus exteriorum membrorum quomodo habeant moralitatem, et libertatem. v, 664, n. 29, vide membra exteriora et moralitas.
 Actus interioris bonitas a solo objecto dependet, cum quo compatiuntur etiam circumstantiæ. vi, 15, n. 2.
 Actus externus sensibilis non addit novam malitiam supra malitiam interioris. vi, 80, n. 5.
 Actus exterior (id est, imperatus, licet interne elicitus a voluntate) quomodo addat malitiam supra interiorem, et idem est de bonitate morali, merito, et præmio. vi, 81, n. 9.
 Actus interior, seu intentio bona ex prava electione vitiatur, si in illam influat. vi, 26, n. 2.
 Actus exterior, et interior voluntarius capaces sunt bonitatis, et malitiæ formaliter, et actualiter, licet non æque intrinsece in omnibus. vi, 57, n. 6.
 Actus interior quomodo intrinsece communicet suam bonitatem moralem actui exteriori, et imperato, vel iste interiori. vi, 63, n. 20.
 Actus exterior si finis sit, et objectum actus interioris comparatur ad actum interiorem ut objectum specificans, et ut effectus causatus in executione ab ipso, in quo casu actus exterior non habet finem aliquem pro circumstantia. vi, 66, n. 25.
 Actus externi licet per se primo sint prohibiti a Deo, ut furari, occidere, etc. non tamen prius formaliter habent malitiam, quam actus interiores, sed tantum primo objective. vi, 70, n. 36.
 Actus potentiae sensitivæ externæ, sicut voluntarii, et liberi sunt tantum extrinsece, et denominative, sic etiam tantum extrinsece sunt boni, aut mali moraliter, et sic possunt mutari de bonis in malos, ipsis entitative manentibus. vi, 73, n. 42, vide membra exteriora.
 Actus externi, id est, exterius executi, declarandi sunt necessario in confessione (in omni sententia) propter quatuor rationes. vi, 101, n. 63.
 Actus exterior quando, et quomodo addat malitiam, et bonitatem ex eventu secuto. vi, 89, n. 28.
 Ab actu imperante motio realis derivatur in imperatum, non tamen sufficiens constituere actum imperatum bonum, vel malum moraliter. vi, 22, 86, n. 22, vide sympathia.
 Actus elicitus interior non potest esse idem numero quando liber, et quando non liber, bene tamen actus exterior. v, 837, n. 55.
 Actus elicitus a voluntate non sunt violenti, sed voluntarii. v, 411, n. 18.
 Actus aliarum potentiarum imperati a voluntate violentari possunt. v, 412, n. 19.
 Actus elicitus voluntatis necessitarii possunt a Deo, non tamen violentari, et quæ sit differentia. v, 412, n. 20.
 Ad actus imperati violentiam non requiritur, quod vis illa sit contra propriam inclinationem particularis potentiae, ut talis, sed contra illam, ut nata est obedire voluntati. v, 426, n. 57.
 Actum elicere, et ad actum deliberate se movere quomodo differant. v, 526, n. 40.
 Actus potentiae vegetativæ, vide vegetativus.
 Actus, qui sunt iidem secundum speciem naturæ, possunt esse diversi secundum speciem moris, et etiam e contra. v, 46, n. 3; 374, n. 26.
 Actus habens duplicem speciem disparatam, una illarum debet esse accidentaliter, seu circumstans. v, 68, n. 48.
 Actus iste: Volo studiose vivere, quam specificam rationem habeat, et a quo habitu eliciatur. v, 651, n. 38.
 Actus bene potest ferri in negationem aliquam. v, 625, n. 24.
 Actus moralis libertatem exposcit non solum ex parte potentia, sed etiam ex parte sui, præsuppositive tamen requirit illam, et materialiter. v, 620, n. 10.
 Actus morales sive boni, sive mali non consistunt in denominatione extrinseca, sed

in ordine reali ad objectum. v, 625, n. 22, vide moralitas.
 Actuum moralium, quæ sit ratio communis generica. v, 629, n. 33; 641, n. 9.
 Actus moralis quid habeat in genere naturæ, et quæ in genere morali. v, 640, n. 2.
 Actus moralis primam, et specificam rationem sumit ex objecto. v, 646, n. 21.
 Actus moralis eadem relatione respicit objectum essentialiter, et circumstantias morales accidentaliter. v, 659, n. 15.
 Actus moralis immanens respectum realem dicit non solum ad objectum, sed ad circumstantias moralitatis. v, 603, n. 26.
 Actus moralis quando habeat duplicem speciem disparatam, ex objecto scilicet, et fine. v, 667, n. 37.
 Actus omnis moralis aliquas debet habere circumstantias. v, 678, n. 12.
 Actus moralis relatio constitutiva transcendentalis est, non secundum esse. v, 689, n. 28.
 Actus moralis dependet a iudicio, ab advertentia, a lege, a potentia indifferenti, ut ab extrinsecis, non in denominando, sed specificando, vel afficiendo. v, 690, n. 40.
 Actus moralis non potest habere duplicem speciem bonitatis, aut malitiæ ex duplici objecto formali adæquato, bene tamen inadæquato. v, 761, n. 11, vide finis.
 Actus moralis potest habere duas bonitates, vel malitias ex subordinatis principiis desumptas, ut ex objecto, et ex fine operantis, vel circumstantiis. v, 766, n. 26.
 Actus moralis quando habent speciem tantum accidentalem a circumstantia. v, 840, n. 13.
 In actu morali quantitas materiæ, et duratio temporis solum sunt circumstantiæ aggravativæ. v, 840, n. 14.
 Actus omnes morales adducentur in iudicium Dei, ut præmientur, vel puniantur, et sic debent esse boni, vel mali, non indifferenter. v, 813, n. 16 et 17, vide actus indifferens, opus, opera.
 In actu morali ly naturale, et morale, non sunt diversæ entitates, nec diversi respectus entitative, sed diversæ terminationes. vi, 11, n. 28.
 Actus morales a lege regulantur, non a natura rationali, ut natura est. vi, 56, n. 3.
 Actus moralis solus est capax bonitatis moralis formalis prout distinctæ a bonitate fundamentali, et potentiali objecti. vi, 56, n. 3.
 Actuum moralium multiplicatio, vide multiplicatio.
 Actuum moralium discontinuatio physica, vide interruptio.
 Species in esse moris principalior est in actu, quam est in esse naturæ. v, 75, n. 62.

Actus moralis bonus, et malus in genere morali opponuntur contrarie contrarietate rigorosa, et positiva. v, 702, n. 35, vide virtus et vitium.

Actus moralis sive internus, sive externus non potest simul esse bonus, et malus moraliter, sed talis erit malus omnino, si ex aliqua parte sit malus. v, 739, n. 1.

Actus bonus moralis non vitatur ex fine, vel circumstantia mala, si talis finis, vel circumstantia non dicant influentiam in actum illum, sed concomitanter tantum se habeant. v, 753, n. 38.

Actus moralis, non habet duplicem malitiam specie distinctam, sed unam. v, 748, n. 23.

Actus moralis bonus in quo sensu ferri debeat in bonitatem propter ipsam. vi, 77, n. 53.

Actus boni moralis objectum dicitur conforme rationi, ut formata per synderesim, prudentiam, præcepta divina, etc. non autem rationi, ut mere proponenti, seu applicanti. vi, 22, n. 25.

Actus bonus moralis conformitatem debet dicere ad legem æternam Dei, et quomodo. vi, 22, n. 26.

Actus bonus moralis debet conformari voluntati divinæ. vi, 23, n. 27, vide conformitas.

Actus bonus moralis non solum habet meritum ex virtute superiori imperante, sed ex inferiori elicente ipsum. v, 771, n. 36.

Actus bonus moralis primariam, et specificam bonitatem sumit ex objecto: ex fine autem operantis circumstantiam, licet principalem inter circumstantias. v, 772, n. 39, vide bonitas moralis, finis operantis.

Actus bonus moralis quomodo constituatur talis a ratione. vi, 20, n. 17.

In eodem actu etiam a voluntate elicitio si plures malitiæ essentialiter diversæ concurrant, una tantum, debet esse illi essentialis. v, 72, n. 58; 839, n. 11.

Quomodo in eodem actu advenitur plures malitiæ ex æquo ex parte objecti. v, 72, n. 58.

Quæ differentia sit inter intellectum, et voluntatem, et voluntas circa tales malitias. v, 73, n. 59.

Actus peccaminosus non habet moralem bonitatem formaliter, bene tamen radicaliter. v, 640, n. 4.

Actus malus moralis, ut distinctus a bono in positivo consistit, privatio autem rectitudinis ingreditur in ipso formaliter tantum consecutive. vi, 2, n. 6, vide dissonantia et privatio rectitudinis.

Actus omnis malus moralis habet privationem debitæ sibi rectitudinis. v, 725, n. 1.

Actus malus moralis nihil retinet de bonitate opposita. v, 738, n. 35.

Actus malus moralis ex objecto non fit bonus ex circumstantia, bene tamen e contra, et tunc circumstantia transit in conditionem objecti. v, 776, n. 49.

Actus malus moralis duplici malitia mortali secundum utramque debet confiteri in sacramento pœnitentiæ. v, 879, n. 6.

Actus neuter inter actum qui est circa finem, et qui est circa media, qui nec sit circa finem, nec circa media, non datur. v, 468, n. 2.

In actibus de se indifferentibus finis non est circumstantia, sed conditio objecti. v, 68, n. 48.

Actus indifferens quomodo ex objecto sumat moralitatem. v, 646, n. 23.

Actus indifferens datur secundum speciem moralem. v, 791, n. 1, vide indifferentia.

Actus indifferens dictamen, consilium, seu iudicium solum permissive se habet, non præceptive, aut prohibitive. v, 793, n. 10.

Actus indifferens non solum est talis ex objecto suo in genere, sed in specie atoma. v, 802, n. 35.

Actus indifferens naturaliter, et moraliter in quo differant. v, 804, n. 41.

Actus indifferens objectum secundum se consideratum non subicitur legi præcipienti, aut prohibenti, sed permittenti. v, 804, n. 42.

Actus indifferens in individuo quomodo ponatur a Scoto. v, 809, n. 3.

Actus indifferens, si daretur in individuo, non adduceretur in iudicium Dei, quod repugnat sacræ Scripturæ oppositum docenti de omni opere deliberato. v, 813, n. 46 et 17., vide opera opus.

Actus indifferens in individuo non datur, et quale. v, 812, n. 13.

Actum indifferens in individuo elicere non poterit quis etiamsi velit in elicendis actibus uti opinione Scoti. v, 821, n. 39.

Actus indifferens omissio, ex advertentia procedens, bona est, vel mala determinate, non indifferens. v, 831, n. 70.

Actus primus voluntatis non est propter finem ab ipso homine præstitutum, sed a Deo creatore, est tamen ille actus liber quoad exercitium. v, 15, n. 28.

Actus primi intellectus, et voluntatis quomodo eliciantur, et quomodo Deus concurrat ad illos. v, 23, n. 43.

Actus primo primi, vide motus primo primi.

Actus secundo primi quomodo humani,

et liberi sint, sufficientesque ad culpam. v, 19, n. 37; 25, n. 47.

Actus primus voluntatis, qui est primus totius vitæ, requirit instinctum Dei: actus vero primi novorum negotiorum aliquando solum, et quare. v, 529, n. 45.

Ad actus novorum negotiorum, qui non sunt ex instinctu Dei, quæ sit causa efficiens applicans. v, 532, n. 50.

Actus liber, vide libertas, liberum, necessarium.

Actus deliberatus requirit, quod agens se moveat ex aliquo actu præsupposito. v, 15, n. 28.

Actus necessarius incapax est moralitatis. v, 620, n. 9; 624 n. 26, vide actiones necessariae.

Actus plures solo numero distincti non possunt esse simul in eodem subjecto. v, 319, n. 41.

Actus peccati venialis, vide finis ultimus et peccatum veniale.

Actus otiosi ex objecto proprio nequeunt ordinari in Deum. v, 423, n. 30.

Actus charitatis, vide charitas.

Actus beatifici, vide actiones beatificæ.

Actus purus, vide Deus et forma.

Actus demonstrationis, vide demonstratio.

Actus non est causa habitus, sed causalitas, qua potentia habitum producit. vi, 290, n. 37.

Actus excedens habitum in intensione a majori conatu potentia procedit, et iste conatus unde oriatur. Vide habitus. vi, 291; 307, n. 36; 313, n. 50.

Actus duo oppositi nequeunt esse simul; bene tamen habitus, et actus oppositus aliquando. vi, 363, n. 6; 363, n. 7, vide habitus.

Actus non sunt causa conservans respectu habituum, et quare. vi, 367, n. 21.

Actus artis, vide ars et artificialis.

Actus idem non potest esse simul bonus, et malus moraliter, ita quod sit bonus ex objecto, et malus ex circumstantia. vi, 396, n. 29.

Et fortasse, neque etiam metaphysice est possibilis. vi, 776, n. 3; 776, n. 4.

Actus ut sit supernaturalis quoad substantiam non est contentus objecto supernaturali materialiter considerato, sed formaliter, id est, ex motivo, et ratione supernaturali considerato. vi, 767, n. 23.

Actus non opponitur privationi habituali peccati et immediate, sed dispositive, et mediate. vi, 897, n. 13.

Actus ordinis naturalis, neque dispositiones proximæ sunt, neque remotæ ad justificationem. vi, 883, n. 2.

Actus infidelium, vel peccatorum non vitiatur ex primo peccato. vi, 918, n. 22.

Actus externi potentiarum externarum solum intrinsece sunt liberi, et morales, ex imperio scilicet voluntatis, quod ipsis extrinsecum est. vi, 331, n. 27.

Actus beatitudinis, vide beatitudo.

Actus contritionis, vide contritio.

Actus dilectionis, vide dilectio.

Actus credendi, vide credere, fides.

Actus prophetiæ, vide prophetia.

Actus virtutum infusarum, vide virtus infusa.

Actus infusi possunt esse remissiores ipso habitu, et diminui, ipso habitu non diminuto, quia non dependent a solo habitu, sed a conatu potentia, et auxilio Dei. vi, 369, n. 29.

Actus indeliberatus potest esse effectus gratia operantis. vi, 805, n. 10; 808, n. 17, vide gratia actualis operans, motio, motus.

Actus visionis et scientia repugnant in eodem subjecto cum actu fidei. vii, 27, n. 7, vide fides.

Actus charitatis sunt ejusdem speciei formaliter, materialiter autem specie distinguuntur. vii, 424, n. 14.

Duo actus solo numero distincti non possunt esse simul in eodem subjecto, si tamen specie saltem incompleta distinguuntur. vii, 424, n. 14; 425, n. 15.

Actus intentionis non versatur circa finem simpliciter, sed etiam virtualiter circa media. vii, 340, n. 5.

Actus sperandi alteri beatitudinem potest esse in peccatore proveniens a pia affectione. vii, 344, n. 17.

Actus doni timoris, vide donum timoris.

Actus paupertatis spiritus, et actus beatitudinis luctus, sunt in voluntate. vii, 289, n. 18.

Actus spei est voluntas efficax. vii, 161, n. 3.

Actus nostri non solum habent rationem dispositionis, sed etiam meriti respectu augmenti gratia. vii, 441, n. 1.

Actus remissus charitatis meretur augmentum gratia, et vitam æternam. vii, 441, n. 4.

Actus aliarum virtutum a charitate imperati merentur augmentum gratia, et charitatis. vii, 443, n. 7.

Actus aliarum virtutum a charitate primo, et per se, et ex substantia operis non merentur præmium accidentale. vii, 444, n. 40.

Actus virtutis moralis, si est excellentior, vel majoris difficultatis, per se loquendo

indiget a perfectiori charitate imperari. vii, 440, n. 10.

Actus inæqualium virtutum moralium, si ab æquali charitate imperentur, merentur æquale præmium essenziale, inæquale tamen erit præmium accidentale. vii, 258, n. 17.

Actus diuturnior per se loquendo plus meretur quam brevior. vii, 445, n. 13.

Actus immanens liber potest desinere in eodem instanti in quo producitur. vii, 445, n. 13.

Actus charitatis in patria, qui est dispositio ad augmentum charitatis quod merebantur actus remissi via, antecedit lumen gloriæ in genere causæ materialis, et procedit ab illo in genere causæ efficientis. vii, 454, n. 15 et 16.

Actus qui pendet a duplici potentia, mota, et movente, pertinet substantialiter ad illam potentiam in qua consummatur. vii, 745, n. 13.

Actus unius potentiæ potest elici a virtute existente in alia potentia. vii, 595, n. 8.

Actus unius potentiæ quo aliam imperat, est virtualiter transiens. vii, 671, n. 1.

Actus bonus ex genere, seu ex objecto potest, reddi malus ex circumstantia prava. vii, 767, n. 23.

Unus actus improprie est causa alterius. vii, 386, n. 7.

Actus pure internus, verbi gratia delectatio circa uxoratam, etiam si non intendatur in re exerceri, non potest præscindere a circumstantiis. vii, 624, n. 8.

Esse aliquem actum propter Deum stat dupliciter. vii, 633, n. 44.

Omnes actus virtutum referuntur ad Deum tamquam ad finem ultimum. vii, 633, n. 44.

Ut actus moralis bonus accipiat speciem, debet bonitas objecti esse propter se amata. vii, 633, n. 60.

Actus exterior non addit novam bonitatem, aut meritum ad bonitatem et meritum actus interioris. vii, 447, n. 18.

Actus credendi, vide fides.

De illo datur præceptum. vii, 101, n. 2.

Actus religionis, vide religio.

Actus devotionis est præcipuus inter actus religionis, et post illum oratio. vii, 760, n. 5.

Non omnis actus virtutis est materia voti, sed ille dumtaxat, qui non est impeditivus perfectionis, vide votum. vii,

Actus voluntatis, vide voluntas.

Actus potest esse liber, et necessarius. viii, 571, n. 21.

Ut attingat objectum infinitum, non exigit infinitatem simpliciter. viii, 18, n. 38.

Actus procedens a gratia, et charitate placet Deo tantum quantum ei displicuit peccatum in ratione mali moralis, non vero in ratione injuriæ, et offensæ. viii, 28, n. 67.

Ab eisdem principiis a quibus habet esse sortitur valorem. viii, 54, n. 9.

Secundum ordinem transcendentalem intrinsece dependet a principiis extrinsecis. viii, 54, n. 9.

Quilibet actus virtuosus in subjecto grato est meritorius, etiamsi non sit reflexivus supra personam. viii, 63, n. 43.

Actus humanæ voluntatis pertinet ad ordinem intentionis, et executionis. viii, 91, n. 5.

Omnes actus voluntatis comprehenduntur sub triplici ordine. viii, 92, n. 9.

ADAM.

Utrum corpus Adami formatum fuerit in dispositione perfecta, vide homo.

Adam fuit creatus cum una costa amplius quam cæteri homines, quod non erat monstruosum, quia fuit productus ut principium totius generis humani. ii, 691, n. 14.

Num animalia per imaginariam visionem, an per realem præsentiam fuerint adducta ad Adam, ut ea suis nominibus propriis vocaret. ii, 768, n. 24.

Adam nominavit omnia animalia nominibus propriis, ante formationem Evæ. ii, 371, n. 6.

Sopor missus in Adam duravit per aliquot horas. i, 496, n. 10.

An translatio Adami in paradysum facta fuerit ministerio Angelorum. i, 496, n. 10.

Adam extra paradysum formatus est, et Eva in paradiso. ii, 772, n. 31.

Quo in loco determinate fuerit factus Adam non constat. ii, 772, n. 31.

Statim atque Adam fuit translatus in paradysum, factum fuit illi præceptum de non comedendo fructu vetito. ii, 775, n. 36.

Expergefactus Adam locutus est ad Evam, eamque accepit in conjugem, et Deus dedit benedictionem ad crescendum et multiplicandum, eisque assignavit in escam omnem herbam et fructum. Et Adam intinavit Evæ præceptum divinum de ligno vetito. ii, 776, n. 37.

An peccaverit Adam eodem sexto die quo formatus est. ii, 776, n. 38.

Adam et Eva virgines de paradiso exierunt. ii, 778, n. 40.

Adam cecidit a statu naturæ integræ, cum

non fuerit præventus speciali auxilio ad vincendam tentationem contra supernaturalia. vi, 751, n. 15.

Adam habuit fidem Christi præcise ut consummatoris gloriæ. viii, 269, n. 35.

Adam fuit justificatus ex fide Christi venturi. viii, 118, n. 29.

Etsi Adam non amiserit fidem peccando nobis, tamen eam sibi amisit. viii, 601, n. 12.

ADEPTIO.

Adeptio, vide assecutio, beatitudo, comprehensio et visio.

ADJECTIVE.

Adjective prædicari, vide attributa Dei.

ADMIRATIO.

Admiratio est causa per accidens delectationis et quomodo. vi, 214, n. 40, vide actio, benefacio, memoria, motio, motus, similitudo, spes et tristitia.

Admiratio est species timoris quando timor est de magnitudine mali, cujus causa ignoratur. vi, 226, n. 2, vide timor.

ADOPTIO.

Est actio humana per quam adoptatus transit in potestatem adoptantis, et acquirit jus ad ejus hæreditatem ex ipsius benevolentia. viii, 606, n. 1.

ADOPTIVUS.

Patris antiqui vere fuere filii adoptivi. viii, 607, n. 7.

Tres conditiones exiguntur ad adoptionem. viii, 606, n. 1.

ADORATIO.

Adoratione dulci colitur Persona divina quando pro motivo actus sumitur aliquid creatum. vii, 662, n. 23.

ADULTERIUM.

Adulterium quo sensu sit privatum rectitudine debita, et quo non. v, 733, n. 23, vide actus malus, infidelitas et odium Dei.

Adulterium est contra virtutem castitatis directe, sed quatenus participat aliquod de injustitia, accipit determinatam speciem luxuriæ. vi, 425, n. 30.

ADVOCATUS.

Advocatus quomodo debeat patrocinari tam in civilibus causis quam in criminalibus. vi, 183, n. 25.

ÆGRITUDO.

Ægritudo nihil retinet de sanitate. v, 738, n. 36.

ÆGYPTIUS.

Ægyptii alebant in honorem Serapidis bovem deliciis affluentibus. vii, 960, n. 4.

Ægyptiorum superstitio in colendo et alendo bove in honorem Serapidis. vii, 961, n. 5.

Ægyptii jam Serapidis festa celebrabant quo tempore domus Jacob exiit de populo barbaro. vii, 962, n. 7.

ÆQUALIS.

Filius quidem est realiter æqualis Patri, secundum convenientiam et communicationem adæquatæ formæ, non autem secundum realem respicientiam. iv, 439, n. 18.

ÆQUALITAS.

Æqualitas Filii cum Patre unde probetur. iv, 308, n. 23.

Illa æqualitas fundatur in indemnitate naturæ. iv, 74, n. 15.

Est enim omnimoda. iv, 437, n. 13.
 Quomodo æqualitas inter Personas divinas sit rationis, et non realis. iv, 438, n. 16.
 Objectiones Scoti diluuntur. iv, 439, n. 18.
 An diabolus appetierit veram Dei æqualitatem, an ejus similitudinem tantum. iv, 941, n. 18; 942, n. 20, vide omnipotentia, et similitudo.
 Æternitas Filii qua Deus est unde probetur. iv, 43, n. 12.

ÆQUINOCTIUM.

Æquinoctium vernale in tempore creationis celebrabatur mense aprili, non martio, et autumnale mense octobri, non septembri, ii, 796, n. 29.

ÆSTIMATIVA.

Æstimativa et phantasia in homine circa singularia discurrunt. v, 336, n. 13.

ÆTERNITAS.

Æternitas includit rationem durationis, et mensuram respectu Dei. ii, 58, n. 1.
 Æternitas est interminabilis vitæ tota simul et perfecta possessio. ii, 58, n. 1.
 In Scriptura aliquando aliquid dicitur æternum ratione longitudinis et durationis, aliquando ratione uniformitatis, et immutabilitatis. ii, 58, n. 2.
 Æternitas realiter et positive importat durationem et non solum uniformitatem a duratione abstractam. ii, 58, n. 2; 60, n. 9.
 In Scriptura æternitas explicatur ad modum annorum et dierum, quod sine conceptu durationis stare non potest. ii, 60, n. 9.
 Æternitas id præstat Deo quod tempus rebus temporalibus. ii, 60, n. 10.
 Æternitas contraponitur tempori, nomine namque æternitatis designatur id quod in nobis designatur per tempus. ii, n. 10.
 Æternitas non constituitur formaliter per negationem mensuræ, licet includat negationem limitatæ mensuræ. ii, 61, n. 13.
 Duplex est mensura intrinseca et extrinseca, et quænam sint. ii, 62, n. 14, vide mensura.
 Ad hoc ut æternitas se habeat per modum mensuræ, sufficit quod explicet in suo conceptu uniformitatem, et regularitatem durationis divinæ. ii, 62, n. 15.

Æternitas habet conditiones mensuræ quantum ad id quod est perfectionis in mensura, et seclusis omnibus imperfectionibus. ii, 62, n. 16.

Æternitas importat uniformitatem durationis simplicissimæ, qualis est divina, et ita correspondet tempori in rebus temporalibus et mutabilibus. ii, 63, n. 17.

Æternitas realiter et positive includit perfectionem mensuræ secundum uniformitatem durationis. ii, 63, n. 18.

Differentia per se et propria inter æternitatem, et tempus est, quod tempus mensurat secundum modum numerationis, id est, secundum prius et posterius, prout numerata, quæ numeratio fit ab intellectu: æternitas vero mensurat non per numerationem quæ fit ab intellectu, sed per unitatem seu per permanentiam actus, ut habet rationem unius seu rationem uniformis. ii, 64, n. 19.

Unitas seu conformitas complet rationem æternitatis, ut habet rationem mensuræ, non ut habet rationem negationum. ii, 64, n. 19.

Cum æternitas sit mensura perfectissima summe conjungitur suo proprio mensurato, ita quod habet identitatem cum illo. ii, 64, n. 19.

In Deo est permanentia durationis carens fine et principio, quare est duratio infinita in permanendo. ii, 66, n. 23.

Quando D. Thomas dicit rationem æternitatis consistere in apprehensione uniformitatis ejus, non intelligit de uniformitate reali, quæ potest apprehendi a nobis tamquam objectum, sed in conceptu illius uniformitatis. ii, 68, n. 28.

Æternitas ut mensurans uniformiter est attributum divinum. ii, 68, n. 29.

Æternitas quantum ad perfectionem et constitutionem mensuræ, non completur per aliquid rationis, sicut plurificatio idearum. ii, 68, n. 29.

Æternitas non solum est mensura per modum exemplaris, et secundum perfectionem, sed per modum quantitatis. ii, 70, n. 34.

Æternitas non est mensura homogenea sed superexcedens quæ per modum unitatis et indivisibilitatis mensurat, non quidem explicando et multiplicando per successionem mensurationis, sed immutabili et indivisibili modo coexistendo omnibus rebus. ii, 70, n. 34.

Æternitas est mensura tam respectu creaturarum quam Dei et quomodo. ii, 71, n. 36.

Æternitas vere et proprie est mensura durationum creaturarum inadæquata tamen, et excedens. ii, 71, n. 37.

Id quibus ille excessus attenditur. ii, 71, n. 37.
 Prima mensura æternorum est ipsa Dei æternitas. ii, 73, n. 5.

Deus intuitive videt omnia quæ in tempore aguntur vel in aliis durationibus creatis, quia sunt præsentia in æternitate, sed ad hoc requiritur præsentia physica, et realiter mensurata per æternitatem. ii, 73, n. 5.

Æternitas coexistit realiter tamquam duratio superior et uniformior, et a qua cæteræ durationes dependent, saltem quando ipsæ res inferiores existunt in propriis durationibus et mensuris. ii, 74, n. 6.

In æternitate Deus videt intuitive res omnes creatas, quas scientia visionis cognoscit tamquam præsentem, et coexistentes in æternitate. ii, 74, n. 6.

Æternitas est mensura creaturarum, non pro ut sunt intra Deum, seu Deus ipse, neque pro ut sunt in potentia objectiva seu cognitione Dei, sed prout sunt res creatæ extra Deum, et attinguntur per actionem divinam. ii, 75, n. 9.

Æternitas abstrahit ab omni motu et tempore, non tamen a contingentia eminentiali et superiori ipsius temporis, et sic se habet ut mensura inadæquata, et non homogenea. ii, 75, n. 12.

Æternitas non mensurat tempus successive, sed simul ex parte sui. ii, 77, n. 14.

Æternitas non est divisibilis quia coexistit rei divisibili, quia non coexistit ei per modum adæquationis, sed per modum virtutis et continentie eminentialis. ii, 77, n. 14.

Inter æternitatem et immensitatem est disparatio, et quæ. ii, 78, n. 16.

Æternitas non constituit res creatas in sua duratione, sed potius durationes creatas continet mensurando non formaliter constituendo. ii, 78, n. 17.

Res in propria mensura non coexistunt æternitati, nisi ut subjectæ illi, et mensuratæ ab illa. ii, 79, n. 19.

Res creatæ sunt realiter præsentem ipsi æternitati ita indivisibiliter quod toti æternitati coexistent. ii, 72, n. 2.

Licet res creatæ inter se secundum proprias mensuras simul non sint, tamen ratione mensuræ superioris quæ est æternitas sunt simul cum illa. ii, 72, n. 2.

Tempus coexistit ipsi æternitati non in seipso, sed in ipsa æternitate, ratione cuius realiter ei coexistit non solum in cognitione, sed etiam in duratione. ii, 72, n. 2.

Res præter præsentiam objectivam quam habent in præscientia æterna habent, præscientiam durationis et existentie realis in æternitate. ii, 83, n. 5.

Præsentia cognitionis et præsentia æternitatis distinguuntur. ii, 85, n. 9.

THEOLOGIA X.

Res ut cognitæ objective, denominantur cognitæ ab æterno, ita adæquate sicut et ipsa cognitio a qua denominantur, æterna est adæquate. ii, 86, n. 12.

Æternitas ut est attributum distinctum ab intellectu non continet res cognoscendo, sed secundum indivisibilitatem et summam uniformitatem durandi quod ad præsentiam realem durationis pertinet. ii, 87, n. 14.

Æternitas non solum est immutabilis in se, sed etiam ea quæ apud nos successive transeunt, stant in æternitate, et non transeunt. ii, 87, n. 14.

Æternitas respectu extrinsecæ durationis caret successione. ii, 87, n. 14.

Æternitas non solum est indivisibilis entitative, et in se, quia caret partibus sicut substantia Dei, sed etiam est indivisibilis, et immutabilis in mensurando et in modo continendi et mensurandi sua mensurata sive intrinseca sive extrinseca. ii, 89, n. 17.

Æternitas non mensurat res per immutationem illarum. ii, 89, n. 17.

Æternitas non potest esse mensura rerum creaturarum coexistendo illis per multas numerationes succedentes, sed unica mensuratione exhaurit totam quantitatem mensurati. ii, 90, n. 18.

Æternitas non solum est fixa et immutabilis in se, sed etiam in mensurando. ii, 90, n. 18.

Æternitas mensurat per modum possessionis perfectæ et integræ, non per modum numerationis et replicationis sui ad mensuratum, vel mensurati ad se. ii, 90, n. 18.

Æternitas non expectat coexistentiam et durationem mutabilem rei creatæ ut sibi coexistat. ii, 90, n. 18.

Æternitas mensurat tamquam possessio simultanea omnis rei a se mensuratæ. ii, 90, n. 19.

Repugnat modo mensurandi æternitatis quod expectet transitum et successionem rei temporalis et transeuntis. ii, 90, n. 19.

Est differentia inter æternitatem et mensuras creatas et quæ. ii, 90, n. 19.

Quando res temporales existunt in propria mensura coexistunt æternitati, non coexistentia fundata in ipsa propria mensura, sed fundata in immutabilitate æternitatis quæ reducit ad sui uniformitatem res temporales per illam mensurationem superiorem, quæ est possessio et numeratio. ii, 91, n. 21.

Res existunt in æternitate secundum suum proprium esse, non tamen in propria mensura sed in aliena et altiori. ii, 93, n. 27.

Existencia rei non est distincta in tempore, et in æternitate sed eadem, tamen sub diversa mensura. II, 93, n. 27.

Non minus productio rei mensuratur æternitate quam res producta, licet non producat ibi sub propria mensura, sed sub aliena, ita est in nunc æternitatis non in nunc temporis. II, 93, n. 27.

Æternitas non mensurat res creatas immediate et supponendo illas jam in se passive productas et immutatas, sed præcise prout continentur in actione divina a qua attinguntur ut terminus ejus. II, 93, n. 26.

Res in actione divina habent esse creatum terminative, tamquam respectæ ab actione, non ut immutatae in se, et habendo esse in propria mensura ut passive factæ, licet actio in se sit divina et æterna formaliter. II, 93, n. 27.

Res non sunt in æternitate quasi prius producantur in suo proprio esse et sic passive eleventur ad æternitatem, sed per hoc, quod ab æterna Dei actione respiciuntur, et connotantur ut terminus temporaliter quidem immutandus, sed ab æterno connotatus, et respectus. II, 95, n. 29.

Æternitas mensurat modo immutabili, non solum quia in sua entitate intrinseca immutari non potest, sed etiam quia in ipso modo mensurandi non potest admittere variationem ut extrinsecam, quia mensurat non numerando sed possidendo res mensuratas. II, 95, n. 29.

Non est inconveniens quod in æternitate contineatur corruptio et generatio, inceptio et desitio, esse et non esse, secundum diversos respectus, et quare. II, 97, n. 33.

Æternitas continet tempus, et rem mensuratam et derivatam a se, non ut exercentem ibi modum suæ mensurationis, sed ut petentem exercere illam in sua mensura propria, non in mensura superiori æternitatis. II, 97, n. 33.

Proportio æternitatis ad totam temporis durationem est sicut proportio indivisibilis ad continuum. II, 73, n. 5.

Licet res contineatur in æternitate ab æterno et immutabiliter tamquam res contenta, tamen simpliciter fit ex nihilo, quando fit in tempore. II, 97, n. 35.

Æternitas non continet actum liberum ut factum simpliciter, et jam in propria mensura positum, nec ut faciendum necessario, sed ut faciendum cum indifferentia et eo modo quo in tempore. II, 98, n. 36.

Æternitas præcedit tempus in duratione propria, et mensura, non autem præcedit tempus secundum modum mensurandi quem habet in æternitate, et in actione Dei. II, 98, n. 37.

Peccata et omnes defectus, atque privationes cum nihil sint, dicuntur esse in æternitate non positive sed defective, II, 99, n. 38.

Aliud est propositio veritatis æternæ, et aliud est existentia veritatis æternæ: atque, etiam aliud est habere existentiam in æternitate, et aliud habere connexionem æternam in veritate. II, 100, n. 41.

Connexio æternæ veritatis abstrahit ab omni existentia et duratione, non solum in tempore, sed etiam in æternitate. II, 99, n. 40.

Æternitas non mensurat aliud ratione veritatis et connexionis essentialis extremorum, sed ratione existentie et durationis, quæ in tempore convenit rei per sui immutationem et ab æterno tangitur, et connotatur ab actione Dei æterna ut terminus ejus. II, 100, n. 41.

Veritas æterna ratione connexionis extremorum non fundatur in aliqua existentia in æternitate, nec dicitur æterna quia mensuratur positive a duratione æternitatis et abstrahit ab omni existentia, et dicitur æterna negative quia non fundatur in tempore et motu. II, 100, n. 41.

Æternitati simul coexistunt ea quæ in se, et in propria mensura simul non sunt, quia coexistunt tamquam mensuræ indivisibili formaliter, æquivalenter autem, et eminenter divisibili. II, 100, n. 41.

In æternitate ipsa duratio est indivisibilis formaliter, et se habet ad diversas mensuras inferiores quas continet eminenter. II, 100, n. 41.

Æternitas non solum entitative est aliquid indivisibile, sed etiam mensurative, quia mensurat omnia possidendo, et tangit illa non ut sunt in propria mensura mensurata, sed ut in actione æterna connotata, et contenta. II, 100, n. 42.

Ad hoc ut propositiones contradictoriæ fiant respectu æternitatis, copula debet teneri semper eodem modo, et in ordine ad eandem mensuram eodem modo considerata. II, 101, n. 43.

Instans æternitatis licet formaliter sit indivisibile, virtualiter est multiplex, quia æquivalet multis durationibus quas continet. II, 101, n. 43.

Æternitas participata subjective est in intellectu beati perfectissimi, scilicet in anima Christi. II, 106, n. 42.

In æternitate omnia sunt simul ex parte ipsius mensuræ et modi mensurandi: ex parte tamen rei mensuratæ est prioritas et posterioritas, futurum et præteritum, et tota ipsa successio temporis sub modo non successivo contenta. II, 553, n. 11.

Æternitas participata, non vero essentialis est mensura visionis beatificæ, et quare. II, 107, n. 14; 110, n. 21.

Æternitas participata subjective est in intellectu perfectissimi beati, scilicet in anima Christi. II, 106, n. 42.

ÆVUM.

Ævum est duratio mensurans esse angelicum. II, 103, n. 9.

Ævum admittit aliquas variationes in Angelis, sive quoad mutationes locales, sive quoad diversos actus. II, 103, n. 9.

Ævum est mensura rerum incorruptibilium. II, 111, n. 3.

Ævum intrinsece et formaliter nullam habet successionem prioris et posterioris, bene tamen virtualiter, et æquivalenter, imo et extrinsece potest habere successionem secundum assistentiam ad res successivas. II, 111, n. 3.

Permanentia seu ævum in duratione est simplex, et unica in Angelo. II, 111, n. 4.

Permanentia seu ævum in Angelo non continuatur per mutationem, quia non datur una pars transiens, et alia adveniens, si quidem est incorruptibilis, et caret partibus. II, 111, n. 4.

Materia mensurabilis in durationibus angelicis est ipsa permanentia, seu ævum. II, 111, n. 3.

Ævum in se intrinsece non componitur ex parte præterita, et futura, quod est habere intrinsece successionem, potest tamen extrinsece coexistere futuro et præterito. II, 111, n. 4.

Ævum est mensura durationis incorruptibilis in substantia, licet variabilis in operatione, et sic est mensura durationis angelicæ. II, 115, n. 16.

Ævum est duratio non quomodocumque sumpta, sed prout habet majorem uniformitatem, et simplicitatem. II, 117, n. 17.

Ævum in supremo Angelo est pure mensurans et non mensuratum ab alio superiori, in infimo Angelo est mensuratum et non mensurans, in intermediis autem est ævum mensurans et mensuratum, mensurans respectu inferioris, mensuratum autem respectu superioris. II, 118, n. 23.

Ævum est unitas vitæ immutabilis mutabilitati conjuncta. II, 122, n. 31.

Ævum pro ut est naturalis mensura durationis est subjective in supremo bonorum Angelorum, qui simpliciter retinuit majorem uniformitatem in suis operationibus

vitalibus, nec decidit ab ea quam habebat. II, 123, n. 32.

Ævum potest mutare subjectum materialiter loquendo, non vero formaliter. II, 123, n. 32.

Posito quod Angeli semper fuerint, adhuc ævum differret ab æternitate. II, 64, n. 19.

Ævum est mensura durationis supremi Angeli in quo est, et aliorum extrinsece. II, 65, n. 22.

Licet Angelus mensuretur ævo indivisibili in sua substantia, est tamen capax mutationis, et temporis discreti in mensurando suas actiones. II, 100, n. 42.

Ævi mensura non continet in mensurando mensuras inferiores temporis, quia non est causa earum sicut æternitas omnium durationum, et mensurarum inferiorum, nec possidendo illas, simul et indivisibili modo continet, ut actus purus, sed expectando ut sint, et transeundo de potentia ad actum. II, 100, n. 42, vide mensura.

Ævum, vide tempus.

Ævum quod est duratio mensurans esse Angeli, non est mensura visionis beatificæ. II, 104, n. 8.

Licet Angelus in suo esse, et specie, qua intelligit, mensuretur ævo quoad suum esse entitativum, tamen exercitium ipsum representandi, quantum ad singularia, quæ successive fiunt, tempore mensurantur, non ævo. IV, 822, n. 25.

AFFABILITAS.

Affabilitas seu amicitia est pars potentialis justitiæ, et una ex septem speciebus justitiæ non rigorosæ. VI, 487, n. 1, vide justitia.

AFFECTUS.

Affectus simplex est ante actum intentionis. III, 327, n. 19.

Affectus, vide amor et voluntas.

AFFICIO.

Afficere et efficere quomodo amori conveniant. III, 320, n. 6.

AFRICA.

Africa abundat elephantis. VII, 921, n. 20.

AGATHO.

Agatho papa ad imperatores scribit non unam tantum esse operationem in Christo. v, 180, n. 28.

AGENS.

Agens intellectuale per quid operatur et in quo ab agente naturali differat. iii, 4, n. 2.

Agens, vide efficiens.

Agens nullum creatum potest illabi intra voluntatem immutando illam efficienter. v, 503, n. 36, vide voluntas et Deus.

Agens creatum non habet inclinationem ad operandum, nisi supposito motu causæ superioris, et primæ. v, 422, n. 45.

In omni libero agente debet præcedere voluntas ultimi finis, sive veri, sive apparentis. v, 122, n. 29.

Agens creatum non patitur violentiam in cessatione sui actus per cessationem causæ primæ, vel sui moventis proprii, vel objecti. v, 418, n. 36, vide voluntas.

AGGENERATIO.

Aggeneratio est novæ partis additio. vi, 297, n. 14.

AGGRESSOR.

Aggressor quantumcumque culpabilis sit causa oblata ab aggresso, adhuc gravissimam injuriam facit illi eum occidens. vii, 688, n. 16.

Non est licitum prævenire aggressorem ipsum occidendo. vii, 504, n. 5.

Licebit tamen alicui occidere alterum si habeat probabilem opinionem, quod invadetur ab illo. vii, 505, n. 6.

AGILITAS.

Agilitas est virtus efficacissima superaddita virtuti motivæ corporis gloriosi, ut quo voluerit anima moveat ipsum. v, 349, n. 50.

Qui quidem motus ab agilitate proveniens nequit esse in instanti. v, 349, n. 50.

AGO.

Ad agendum propter finem non requiritur actualis cogitatio finis. Agere contra conscientiam. v, 118, n. 23, vide conscientia.

AGONIA.

Agonia est species timoris, quando scilicet timor est de malo improvise, et subito; et sic impedit considerationem. vi, 226, n. 2, vide stupor et timor.

Agonia fuit in Christo ex perfectissima sapientia, et consideratione orta. vi, 227, n. 3.

ALARCON.

Alarcon, vide superiores Angeli.

ALEXANDRIA.

Alexandria civitas ut multitudine populi ac nobilitate clarissima, ita inanum deorum superstitione ac vanitate cultus dæmoniorum celeberrima. vii, 961, n. 4.

ALEXANDRINUS.

Alexandrinæ civitatis impietas a magno Antonio deploratur. vii, 961, n. 4.

Alexandrinus episcopus in omnes Ecclesias Ægypti patriarchalem potestatem habet. vii, 493, n. 31.

ALIENATIO.

Alienatio immobilium ecclesiasticorum nequit fieri, nisi casu evidentis necessitatis, vel utilitatis. vi, 136, n. 22.

ALIUS.

Aliud dicit alietatem essentialis, alius autem connotat alietatem personæ. Unde ista propositio vera est: Pater est alius a Filio, et Filius est alius a Patre, et Spi-

ritus sanctus est alius a Patre et Filio. Ista autem est facta: Pater est alius a Filio, et sic de cæteris Personis. iv, 291, n. 9.

Aliud dicit differentiam substantialem, alterum autem accidentalem. viii, 341, n. 21.

ALLIGO.

Alligari dicuntur dæmones igni infernali et quoad detentionem localem, et quoad impedimentum suarum potentiarum, suarumque operationum. iv, 1017, n. 13; 1019, n. 16.

ALOGI.

Alogi hæretici errabant circa Verbum incarnatum, seu quod idem est circa Christum Dominum eum esse Deum negantes. iv, 4, n. 4.

ALTER.

Alterum dicit differentiam accidentalem, aliud autem substantialem. viii, 540, n. 43.

ALTERATIO.

Alteratio, vide motus localis.

Alteratio producit qualitatem sub aliquo tamen modo, vel remisso vel intenso. vi, 339, n. 32.

AMENS.

Amens, vide actiones necessariae.

Amentes non licet conjugere extra matrimonium, non propter malitiam peccati, sed propter damnum prolis. v, 620, n. 12.

AMICITIA.

Amicitia quid. iii, 509, n. 11.

Amicitia ex se non est rei adeptio, ut v. g. charitas viæ. v, 216, n. 47, vide assecutio, beatitudo, intellectus, visio et voluntas.

Amicitia ad alterum ex amicabilibus ad se oritur. v, 141, n. 45; 464, n. 12.

Amicitia non diversificatur specie penes objectum præsens, vel absens. v, 217, n. 51.

Amicitia ex defectu communicationis dissolvitur. vi, 366, n. 19.

Amicitia perfecta debet esse amor fundatus in aliqua communicatione. vi, 870, n. 43.

Amicitia non diminuitur per offensas leves. vii, 472, n. 16.

Amicitia non variatur per hoc quod amicus sit præsens, vel absens. vii, 230, n. 5.

Amicitia sumitur, et pro respectu, et pro fundamento, scilicet pro actu habente conditiones amicitiae. vii, 407, n. 1.

Amicitia habet rationem benevolentiae. vii, 407, n. 1.

Amicitia est amor mutuus fundatus in aliqua communione. vii, 407, n. 2.

Amicitiae distinguuntur penes distinctionem communicationum super quas fundantur. vii, 407, n. 2; 417, n. 16.

Amicitia inter Deum, et homines est amicitia excellentiae. vii, 417, n. 16.

Amicitia est amor quo volumus bonum amico propter seipsum, non tamen ly propter seipsum dicit semper rationem finis cujus gratia, sed sufficit rationem finis cui. vii, 408, n. 6.

Amicitia excellentiae non excludit omnem servitutem. vii, 440, n. 11.

Amicitia potest habere aliquam concupiscentiam adjunctam. vii, 440, n. 11.

Amicitia excellentiae non petit æqualitatem in personis, sed sufficit mutuus amor. vii, 412, n. 16.

Amicitia non specificatur a bono voluto, sed a persona amata. vii, 409, n. 7, 8.

Nulla datur perfecta amicitia in qua non interveniat aliqua concupiscentia. viii, 220, n. 23.

AMICUS.

Amicus, vide amicitia, amor et unio.

Amicus quomodo fiat alter a se? vi, 214, n. 37; 228, n. 10; 230, n. 16.

AMO.

Amare libere et amare necessario quid. iii, 283, n. 17.

Quid simplici complacentia. iii, 284, n. 18.

AMOR.

Amoris efficaciis, et inefficaciis distinctio unde petenda. iii, 320, n. 6.

- Amor causalitatis duplex genus in nobis exercet. iii, 320, n. 6.
- Amor efficax non multum occupatur circa delectationem, sed circa ordinationem eorum per quæ assequendus est. iii, 321, n. 7.
- Amor in Deo esse probatur. iii, 501.
- Ad quæ objecta se extendit circa creaturas. iii, 501.
- Amor in Deo non est metaphoricus. iii, 503, n. 1.
- An ut condistinctus a gaudio. iii, 504, n. 4.
- Amor concupiscentiæ, et amicitia explicatur. iii, 508, n. 10.
- Uterque in Deo negatur. iii, 509, n. 11, 12.
- Amor Personarum divinarum quis. iii, 510, n. 14.
- Amor, vide absens. Amor enim potest esse inter absentes, licet magis præsentiam expetat. Pro quo vide præsentia realis.
- Amor sui est principium cujuscumque peccati etiam odii Dei. iv, 938, n. 76; 940, n. 17.
- Spiritus sanctus non procedit ex amore libero creaturarum. iv, 329, n. 33.
- Amor in Deo proprie datur, et etiam gaudium. v, 217, n. 49.
- Amor regulatus per fidem remissior est, quam regulatus per visionem. v, 217, n. 51.
- Amor quomodo sit magis unitivus, quam cognitio. v, 229, n. 11; 230, n. 16.
- Amor duplicem habet unionem, aliam effectivam, aliam effectivam, et quomodo. v, 230, n. 16.
- Amor non facit unitatem inter amicos formaliter, sed præsupponit. v, 228, n. 10; 230, n. 16.
- Amor creatus objecta supponit, non facit. v, 319, n. 41.
- Amor et odium de eodem objecto simul repugnant. v, 416, n. 27.
- Amor et spiratio quomodo differunt. v, 492, n. 10.
- Amor primus finis quomodo sit propter finem. v, 16, n. 31.
- Amor peccantis mortaliter circa creaturam versatur. v, 134, n. 1.
- Amor sui est finis ultimus peccantis mortaliter. v, 93, n. 16.
- Amor Dei quomodo pertinet ad beatitudinem. v, 236, n. 27.
- Amor amicitia non est beatitudo formaliter. v, 214, n. 42, vide assecutio, beatitudo et voluntas.
- Amor amicitia quomodo respiciat seipsum, et tamen differat ab amore concupiscentia. v, 464, n. 12.
- Amor in beatis secundario tantum causat impeccabilitatem. v, 254, n. 26.
- Amor beati necessarius est quod specialia-
- tionem, et exercitium erga Deum, et visionem suam. v, 305, n. 6.
- Amor beati quo sensu sit per modum nature in patria. v, 309, n. 14.
- Amor beatificus voluntarius est, licet necessarius sit. v, 309, n. 11.
- Amor beatificus est liber eminenter, licet non formaliter. v, 370, n. 13.
- Amor beatificus est humanus, et moralis actus eminentiori modo. v, 378, n. 37; 380, n. 42.
- Amoris beati necessitas quoad exercitium effective procedit a charitate. v, 516, n. 41.
- Amor Dei erga se, et erga creaturas, vide Dei amor.
- Amor est passio concupiscibilis appetitus, differtque a dilectione, quia hæc est cum electione, et iudicio libero, differtque a charitate, quia hæc addit estimationem, et pretium rei amata. vi, 204, n. 1.
- Amor amicitia, et concupiscentia aliquando distinguitur penes respectus solum, aliquando penes duos amores. vi, 205, n. 2.
- Amor ex duobus principiis oritur, scilicet ex objecto et ejus conditione. vi, 206, n. 3.
- Amor amicitia ex similitudine gignitur. vi, 206, n. 4.
- Amor quos habeat effectus interiores, et exteriores. vi, 206, n. 4.
- Amor est principium cæterarum passionum animi. vi, 206, n. 4.
- Amor Dei auctoris supernaturalis in quantum est bonum concupiscibile nobis, est actus supernaturalis. vii, 332, n. 19.
- Amor concupiscentia erga Deum est duplex; alter perfectus, alter imperfectus. vii, 332, n. 19.
- Amor iste, si est perfectus elicitur a charitate, si imperfectus elicitur in via ab habitu piæ affectionis: in patria (si talis actus datur) a fruitione divina. vii, 332, n. 195; 333, n. 25; 441, n. 12.
- Amor concupiscentia non solum versatur erga se, sed etiam erga alterum. vii, 8, n. 8; 344, n. 16.
- Amor benevolentia requiritur ad sperandum alteri aliquod bonum. vii, 341, n. 7.
- Amor Dei super omnia dabilis est, qui quidem amor non est amicitia perfecta, intra genus tamen amicitia vera. vii, 414, n. 9.
- Amor Dei auctoris naturalis super omnia, non destruit statum peccati, sed solum actualem voluntatem peccandi. vii, 418, n. 18.
- Amor Dei auctoris naturalis in peccatore, si detur, non est amor amicitia, sed benevolentia tantum. vii, 418, n. 18.

- Amor Dei benevolentia distinctus ab amore supernaturali datur. vii, 412, n. 1; 414, n. 9.
- Amor amicitia, vide amicitia.
- Amor Dei auctoris supernaturalis ex motivo naturali non est actus bonus, et honestus. vii, 356, n. 4.
- Amor Christi, vide Christus.

ANALOGUM.

- Analogia attributionis duplici via habent denominationem, et a forma sibi inhaerente, et a forma quæ est in principali analogato. v, 372, n. 19.

ANGELICUS.

- Dies angelicus componitur ex vespere et mane. ii, 781, n. 5.

ANGELUS.

- Angelus caret omni ordine ad materiam, et ex hac parte habet quamdam infinitatem, sed non simpliciter in genere entis, quia formam quæ est existentia habet limitatam, quia receptam in se, et sic habet potentialitatem, et ordinem ad esse limitatum. i, 698, n. 12.
- Illuminatio Angeli superioris communicatur inferiori, ad hoc ut altiori modo intelligat, quam ex propria virtute posset. ii, 293, n. 24.
- Virtus in Angelo inferiori ad intelligendum juxta illuminationem superioris non potest recipi in superiori, sed in inferiori. ii, 293, n. 24.
- Duratio Angeli coexistit tempori nostro, vel etiam tempori angelico discreto, non tamquam mensura superior a qua dependeat, et derivetur tempus, sed ut concomitans ipsum tempus, et ei coexistens. ii, 92, n. 22, vide ævum.
- Angeli creati fuere cum tota sua perfectione. ii, 685, n. 3.
- Angeli non efficiunt formas corporales, sicut nec ipsa composita, sed a propriis agentibus fiunt. ii, 688, n. 5.
- Angeli possunt movere et applicare semina seu virtutes corporales ut fiant effectus juxta propria genera. ii, 688, n. 5.
- In rebus quæ fuerunt facta non per creationem sed per educationem ex materia, ut

aves, pisces et omnia animantia, Angeli non potuerunt producere eorum formas. ii, 688, n. 5.

Licet Angelus non habeat virtutem formalem et ejusdem generis cum agente corporali ad producendas formas corporum, tamen non potest producere ipsum compositum; v. g. ignem, vel plantam eminentiori et superiori modo, non sicut alter ignis, vel alia planta. ii, 688, n. 6.

In Angelis non est potestas ad immutandum ordinem universi, quare non possunt facere vacuum, nec potuerunt diluvium universale, neque Deus Angelis subiecit orbem terræ. ii, 729, n. 4.

Angeli non operantur alterationes nisi applicando activa passivis. ii, 736, n. 18.

Angolorum ministerio Deum fuisse usum ad formationem corporis hominis crediderunt Manichæi et alii. ii, 761, n. 6.

Idem existimarunt hæc verba Dei: *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram* ad Angelos dicta fuisse. ii, 761, n. 6.

A Deo solo formatum fuit corpus hominis et non ab Angelis. ii, 761, n. 7.

Angolorum ministerio utetur Deus in resurrectione. ii, 761, n. 7.

Angeli colligent cineres ex quibus corpora formabantur in resurrectione. ii, 762, n. 9.

In Angelis duplex est cognitio, matutina quæ res videntur in Verbo, id est, in suo principio, et vespertina quæ videntur in propria specie et extra Verbum. ii, 781, n. 5.

Angeli non fuerunt beatificati in eodem instanti in quo fuerunt creati. ii, 786, n. 10.

Qualis sit mensura durationis angelicæ, vide ævum.

Angelus non acquirit suam perfectionem paulatim, sed ut res corruptibiles et generabiles. ii, 141, n. 4.

Angelus compositionis et divisionis est expers. ii, 428, n. 32.

Angeli sunt incorporei neque corpori unibiles sicut anima nostra. iv, 559.

Quo sensu sunt Angeli immateriales. iv, 559.

Et quo sensu simplices substantiæ. iv, 570, n. 17.

Angeli sunt in magno numero. iv, 559.

Differunt autem inter se specie et non numero, numerositate suppositi dumtaxat, quamvis differant numero numerositate essentiali. iv, 559.

Angeli sunt incorruptibiles ab intrinseco, licet corruptibiles et annihilabiles respectu Dei omnipotentis tamquam ab extrinseco. iv, 559.

Motus continuus et discretus potest convenire Angelis. iv, 456, n. 8, vide pars.

- Quid de Angelis per certam consequentiam colligatur ex Scriptura. iv, 563, n. 3.
- Angeli subsunt Deo homini Christo Domino, et Beatæ Virgini, non ratione naturæ, sed ratione gloriæ et gratiæ. iv, 567, n. 10, vide creatio, gradus, lex, Maria, simplicitas, spiritualitas et velocitas.
- Angeli sunt unius et ejusdem naturæ genericæ, non specificæ. iv, 600, n. 28.
- Sunt etiam ejusdem naturæ cum hominibus secundum ordinem, quem habent ad beatitudinem, non autem ad secundum esse naturæ. iv, 604, n. 30, vide injustitia, instans, libertas, locus, multiplicatio et multitudo.
- Movetur Angelus intrinsece in sua substantia. iv, 611, n. 3.
- Contra sentit Durandus qui dicit Angelum esse præsentem omni corpori, non quidem per suam substantiam, vel operationem, sed per ordinem ad illa. iv, 613, n. 5.
- Prius et Angelus in loco quam in eo operatur, præsentia ordinis, quæ est præsentia in actu primo, non autem præsentia completa et applicata, quæ est in actu secundo. iv, 629, n. 1.
- An possit Angelus operari in puncto et in re indivisibili. iv, 642, n. 7; 643, n. 8, vide locus et vacuus.
- Angelus in pluribus locis adæquatis esse nequit naturaliter. iv, 643.
- Sed nec supernaturaliter. iv, 643.
- Solvuntur quatuor argumenta contraria huic sententiæ. iv, 645. Vide comprehendo, corpus, creatio, futurum, intellectualitas, præteritum et tempus.
- Angelus per suam substantiam non potest esse species expressa, sicut est impressa. iv, 723, n. 17.
- Accidentia Angeli alia sunt naturalia, alia supernaturalia. Pro primis cognoscendis non eget specie superaddita, sed bene pro secundis. iv, 729, n. 18.
- Habitus supernaturales cognoscit Angelus per causam suam, id est, per gratiam. iv, 734, n. 21.
- Alia autem quæ sunt extra Angeli cognoscit Angelus per species superadditas. iv, 735, n. 3.
- Illæ autem species superadditæ sunt a Deo infusæ, non autem ab ipso acquisitæ. Sunt vero a Deo infusæ connaturaliter, non supernaturaliter. iv, 739, n. 7; 742, n. 13; 755, n. 29, vide anima, cognitio, compositio, illuminatio, individuatio, locutio, simplicitas, species et velocitas.
- Angeli peccantes dæmoni se subjecerunt ob ambitionis convenientiam. v, 141, n. 15.
- Angelos beatos posse peccare asserunt Ori-
- genes, Faber, Stapulensis et Calvinus. v, 246, n. 4.
- Angeli boni quomodo venturi sint ad judicium. v, 246, n. 5.
- Non fuerunt Angeli, qui Genesis 6 dicuntur filii Dei. v, 247, n. 7.
- Angelo competit inflexibilitas, postquam illam semel libere elegit. v, 319, n. 42.
- Angelos successu temporum plures revelationes habere, non obstat beatitudini eorum ante habitæ. v, 282, n. 14.
- Angelis non fuit data gratia, nec gloria per Christum. v, 288, n. 30.
- Angeli cum lumine magno a se producto solent apparere. v, 355, n. 66.
- Angeli in cælum empyreum lucem influunt. v, 355, n. 66.
- Angeli habent discursum eminenter tantum virtualiter. v, 367, n. 5.
- Angeli in primo actu dilexerunt Deum, ut finem, et habuerunt meritum. v, 367, n. 8.
- In Angelis amor viæ, et patriæ fuit in diverso instanti. v, 376, n. 48.
- Angelus non pateretur violentiam, si loco propriæ voluntatis poneretur in ipso a Deo voluntas hominis ad eliciendum actus. v, 417, n. 31.
- Angelus unico actu attingit finem, et media, etiam ut quod attacta. v, 482, n. 3.
- Angelus quomodo erat liber libertate contradictionis in primo instanti. v, 518, n. 16.
- Angeli amant se, et Deum necessario (per se loquendo) quoad specificationem, libere quoad exercitium. v, 521, n. 24.
- Angeli iudicium in primo instanti, vide iudicium Angeli.
- Angelus illuminat intellectum alterius non effective, sed extrinsece proponendo objectum. v, 583, n. 56.
- Angelus loquens alteri Angelo quid faciat per intellectum, quid per voluntatem. v, 607, n. 37.
- Angelus est capax habitum supernaturalem. vi, 38, 27.
- Naturaliam autem quoad intellectum non est capax. vi, 243, n. 7.
- In Angelo non est necessarius habitus theologiæ, et quare. vi, 266, n. 35.
- Nec opinionis. vi, 258, n. 14.
- Bene tamen piæ affectionis in voluntate circa res naturales. vi, 267, n. 37.
- Non tamen habitus fidei naturalis. vi, 267, n. 38.
- In Angelo possunt dari virtutes morales circa præcepta non pure naturalia, sed positiva. vi, 268, n. 40.
- Istæ possunt esse acquisitæ, unico tamen actu et deliberationis. vi, 269, n. 42.
- Angelus non indiget habitu ad cognoscen-

das veritates, sed sufficiunt ei species repræsentativæ. vi, 414, n. 31; 441, n. 17; 459, n. 32.

Angelus habet virtutes morales, ut justitiam et prudentiam, fortitudinem vero et temperantiam, et alias hujusmodi moderativas passionum (quæ quidem sine passionibus nequeunt dari) non habet. vi, 507, n. 64.

Angelus indigebat auxilio speciali ad perseverandum, quia perseverantia ex prædestinatione est, et hæc est perseverantia specialis, vi, 789, n. 12. Vide Homo, Perseverantia.

Angelus inferior quantumvis a superiori illuminetur, nunquam accedit ad perfectionem modi cognoscendi, quam habet Angelus superior. vi, 795, n. 11.

Angelus habuit gratiam operantem in primo instanti, quo movebatur a Deo, et operabatur libere, sed non se movebat deliberate, nec poterat peccare. vi, 808, n. 16.

Angeli locutio consistit in intellectuali operatione. vii, 751, n. 26.

Angeli beati vident in Verbo a principio orationes nostras, ea autem quæ spectant ad gubernationem mundi, et custodiam hominum cognoscunt successive extra Verbum. vii, 789, n. 38.

In Angelis est pugna spiritualis. vii, 789, n. 38.

Angelus format judicia virtualiter complexa. vii, 352, n. 15.

Angelus in statu viatoris habuit fidem cum evidentiâ testificationis, licet non sensus rei testificatæ, vii, 41, n. 10.

Inferior non comprehendit superiorem. viii, 341, n. 21.

Nullus cognoscit futura contingentia. viii, 382, n. 13; 392, n. 11.

Nec cognoscit cogitationes cordis. viii, 392, n. 12.

Superior potest illuminare inferiorem de his, quæ cognoscit per scientiam beatam, non per ipsam, sed per infusam. viii, 315, n. 16.

Non accepit gloriam essentialem per Christum. viii, 115, n. 20.

Accepit tamen gratiam accidentalem a Christo efficienter physice. viii, 286, n. 67.

Angelus malus fuit damnatus priusquam Christus prædestinaretur. viii, 116, n. 23.

Quilibet Angelus cognoscit Christum ordinari ad consummationem gloriæ auctoritative, non tamen tamquam causam meritoriam gloriæ essentialis. viii, 118, n. 29.

ANGUSTIA.

Angustia est quædam aggravatio animi, quæ nullum effugium relinquit, et est idem quod anxietas. vi, 217, n. 15, vide anxietas.

ANIMA.

Anima intimius penetrat materiam quam Angelus quantitatem, quia informat illam in esse substantiali. ii, 21, n. 10.

Animas ante corpora extitisse et juxta merita vel demerita incorporatas, Origenis error. iii, 718, n. 2.

Error item Priscillianistarum et Manichæorum, eas in cælesti habitatione peccasse et in corpora dejectas. iii, 718, n. 2.

Anima tam in hoc statu, quam in statu separationis possidetur a nobis, sed diversimode. v, 222, n. 57.

Anima Christi, vide Christus.

Animæ essentia ut distincta a potentiis, est capax habitus, scilicet gratiæ. vi, 262, n. 23.

Anima separata non habet virtutes moderativas passionum, nisi radicaliter tantum. vi, 426, n. 35; 507, n. 60; 568, n. 4.

Pullulabunt autem post re assumptionem corporum in resurrectione, et cum magna perfectione elicient actus illarum virtutum, etiam pueri baptizati, qui nunquam tales actus habuerunt. vi, 426, n. 35; 507, n. 60; 568, n. 4.

Anima sancta separata habet duplicem cognitionem, naturalem et supernaturalem. vii, 786, n. 30.

Anima beata non cognoscit orationes nostras cognitione naturali, bene tamen ex revelatione divina. vii, 787, n. 33.

Animæ purgatorii ex vi status non cognoscunt orationes nostras. vii, 790, n. 41.

Pro animabus purgatorii potest orari licite. vii, 798, n. 9.

Animæ purgatorii non orant pro necessitatibus nostris in particulari. vii, 805, n. 6.

Erit caput omnium malorum propter plenitudinem, ac excessum malitiæ. viii, 250.

Ejus caput erit diabolus. viii, 250.

ANIMAL.

Animal quomodo licet diversas habeat operationes, ad unam naturaliter tendat. v, 99, n. 27.

ANNIHILABILITAS.

Ex annihilabilitate corporis cœlestis non infertur ejus deficientia ex parte materiæ, et per modum corruptionis. iv, 876, n. 9.

ANNIHILATIO.

Annihilatio non est odium Dei, sed relatio dandi esse. iii, 513, n. 12.

Annihilatio non est proprie mutatio, sed desitio. iv, 513, n. 24.

ANNIHILO.

Deus potest annihilare Angelos. iv, 603, n. 2.

Non tamen annihilabit: nihil ex rebus creatis a Deo annihilatur. iv, 604, n. 5.

Quod si Deus annihilaret Angelos, nullam violentiam eis in hoc inferret, respectu potentiæ obedientialis ipsorum. iv, 607, n. 10.

ANTICHRISTUS.

Tempore antichristi destruendam fore urbem Romæ, communiter dicitur. vii, 208, n. 22.

Erit antichristus caput omnium malorum propter plenitudinem, et excessum malitiæ. viii, 250.

Ejus caput erit diabolus. viii, 250.

ANTIPHONA.

Antiphonæ significatio et usus ex quo inceptorit. vii, 813, n. 2.

ANXIETAS.

Anxietas est species tristitiæ, licet accidentalitatis et materialis. vi, 213, n. 5, vide angustia.

APIS.

Apis Argivorum rex tempore famis a Josepho Pharaoni prænuntiata e Græcia in Ægyptum navigavit. vii, 533, n. 7.

Apis in Ægypto mortuus in arca clausus Serapis dictus est, et pro deo in similitudine bovis honoratus. vii, 533, n. 7.

APOLLINARIS.

Apollinaris in Christo posuit Verbum divinum loco intellectus. v, 179, n. 25.

APOLLONIUS.

Apollonii Thyanæi magi narratio, et quorundam ejus prodigiorum diabolica arte tum in eo vivente, tum mortuo patratorum. vii, 972, n. 25.

APOSTOLUS.

Apostoli non omnia peccata venialia vitarunt, etiam post Spiritum sanctum acceptum, cum vere beatus Patrus fuerit reprehensus a Paulo, quia reprehensibilis erat. vi, 853, n. 4.

Apostoli perfectius cognoverunt mysteria fidei, quam prophetae, et patriarchæ veteris legis. vii, 121, n. 5.

Nihil modo creditur in Ecclesia quod non fuerit Apostolis revelatum. vii, 122, n. 8; 125, n. 18; 126, n. 20.

Imo et veritates, quas modo per discursum theologi sunt assecuti, cognoverunt. vii, 626, n. 20.

Apostolorum Concilium ad quid congregatum. vii, 125, n. 18; 130, n. 2.

In die pentecostes acceperunt Apostoli plenitudinem cognitionis speculativæ omnium veritatum, quæ ad salutem necessario erant credendæ, vel agendæ. vii, 126, n. 2.

Sed non est necessario dicendum quod ab illo die habuerunt omnem perfectissimam notitiam practicam. vii, 127, n. 4.

Omnibus Apostolis data est æqualis aucto-

ritas quasi extraordinaria, et delegata in ratione apostolatus, non tamen æqualis in ratione ordinariæ potestatis ad gubernandum Ecclesiam. vii, 187, n. 22; 193, n. 34; 195, n. 36.

Apostoli successores ordinaverunt, qui Ecclesias regerent post ipsos tamquam præpositi, et pastores. vii, 199, n. 5.

APPETIBILIS.

Utrum impossibile sit appetibile, vide impossibile.

Appetibilia omnia quomodo sint unius generis in ratione movendi appetitum. v, 104, n. 38.

APPETITUS.

Appetitus innatus quid, et unde nascitur. iii, 220, n. 14.

Quid item, et unde appetitus elicitus. iii, 220, n. 11.

Appetitus materiæ primæ ad formam. v, 420, n. 41.

Appetitus sensitivus non potest movere efficienter voluntatem, sed objective. v, 506, n. 44.

Appetitus sensitivus non movetur compositione, et divisione strictè dicta. v, 577, n. 7.

Appetitus sensitivus quoad suos effectus non subditur imperio rationis despotice, sed politice. v, 609, n. 6.

Appetitus sensitivus participat intrinsece libertatem ex conjunctione ad animam rationalem, cui politice, et non despotice obedit. vi, 70, n. 36.

Appetitus elicitus, et innatus quid sint. v, 309, n. 14, vide finis.

Appetitus bruti, vide bruta.

Appetitus sensitivus quatenus subjicitur rationi potest attingere bonum honestum. vi, 422, n. 79; 422, n. 21.

Quod non est extra spheram sui quatenus subordinatur, et ministrat rationi. vi, 424, n. 29.

Appetitus sensitivus potest ex participatione rationis eligere circa singularia, et modo collativo, seu comparativo procedere. vi, 426, n. 36.

Et elicere actus supernaturales ut dirigitur a prudentia supernaturali. vi, 520, n. 13.

Appetitus sensitivus est proprie capax passionum, non autem potentiæ sensitivæ, etiam apprehensivæ, nec voluntas. vi, 195, n. 5.

Appetitus duplex est, irascibilis scilicet, et concupiscibilis. vi, 193, n. 3.

Appetitus sensitivus est capax habituum in nobis non in brutis. vi, 418, n. 8.

In illoque subjectantur virtus temperantiæ, et fortitudinis. vi, 416, n. 1.

Appetitus sensitivus generat virtutes per suos actus, et tendit etiam in moralitatem objecti et intrinsece participat rationem voluntarii, et liberi. vi, 381, n. 26.

Appetitus irascibilis bonum arduum respicit, et sic indiget vi, et impetu ad consequendum. vi, 195, n. 3; 202, n. 17; 420, n. 15.

Appetitus irascibilis collocatur in corde. vi, 197, n. 2.

Appetitus irascibilis passionis sunt quinque, spes et desperatio, audacia, timor et ira. vi, 197, n. 3.

Appetitus concupiscibilis respicit bonum ut delectabile. vi, 197, n. 2; 202, n. 17.

Appetitus concupiscibilis collocatur in hepate. vi, 197, n. 2.

Appetitus concupiscibilis passionis sunt lex, amor et odium, desiderium et fuga, gaudium et tristitia, seu dolor. vi, 197, n. 3.

Appetitus elicitus in quibus differt a naturali. vi, 199, n. 8.

Appetitus naturalis in quibus differat ab elicito. vi, 199, n. 8.

Appetitus est duplex, innatus et elicitus. vii, 735, n. 7.

Appetitus innatus sequitur ad formam naturalem, id est, sine cognitione. vii, 735, n. 7.

Appetitus elicitus sequitur ad formam cognoscitivam in quantum talis. vii, 735, n. 7.

Appetitus non est agens comparativum. vii, 744, n. 9.

Naturalis appetitus non potest tendere circa aliquid supernaturale. viii, 183, n. 11.

Posito supernaturali continenti eminenter formaliter naturale, totaliter quiescit appetitus qui erat ad naturale. viii, 183, n. 11.

APPLICATIO.

Applicatio alicujus causæ ad illud genus causæ reducitur solum, cujus est applicatio. v, 491, n. 9.

APPREHENDO.

Apprehendere finem, et rationem finis, vide finis.

APPREHENSIO.

In simplici apprehensione quomodo reperiat
tur veritas. iii, 122, n. 21.
Apprehensionis et iudicii distinctio. iii,
118, n. 11.
Apprehensio, vide cognitio et visio.

APPROBATIO.

Approbatio pontificis aut Ecclesie non facit
infallibilem certitudinem, nisi in his in
quibus habet adjunctam assistentiam Spi-
ritus sancti. vii, 809, n. 40.

APPROXIMATIO.

Approximatio est conditio supplebilis a Deo.
viii, 429, n. 21.
Sufficit approximatio virtualis, ut agens
agat. viii, 429, n. 21.

AQUA.

Utrum aqua sint supra cœlos, et quomodo
intelligenda sit Sacra Scriptura quæ hoc
dicit pluribus in locis. ii, 724, n. 21, vide
firmamentum.

Aqua et terra non sunt facta tertia die quo-
ad suam substantiam, sed aliqua solum
accidentali mutatione, quantum ad situm,
et locum divisa. ii, 729, n. 3.

Quomodo aqua congregata sint tertia die,
et in quem locum recepta. ii, 734, n. 9.

Aqua maris densior et crassior aqua lumi-
num et fontium. ii, 735, n. 15.

Aquæ produxerunt pisces, et aves materia-
liter dumtaxat, non vero effective præ-
buerunt materiam. ii, 753, n. 3.

Nonnulli philosophi putabant aquam non
esse factam, et esse quasi materiam coe-
vam isti qua ratione fingebant deos jurare
per aquam paludis Stygiæ, quia illa aqua
erat omnibus rebus antiquius. ii, 787, n.
12.

Aqua maris non præternaturalizatur, sed
perficitur ex fluxu, et refluxu ex impres-
sione cœlesti provenienti. v, 831, n. 69.

Aqua calefacit instrumentaliter secundum
probabilem operationem, ut scilicet defert
calorem ignis. vi, 853, n. 1.

Aquæ nimium in damnatorum pœnis quid
significant. vii, 957, n. 11.

Aqua et ignis non agent in corpora damna-
torum actione naturali. vii, 764, n. 16.

ARBITRIUM.

Quando D. Thomas dicit liberum arbitrium
sufficere ad eliciendum actum, quo se
præparat ad gratiam, per ly solum arbi-
trium non excludit auxilium gratiæ im-
pressum potentiæ, sed ly solum excludit
donum habituale præsuppositum et re-
quisitum ad præparandum se ad gratiam.
ii, 265, n. 26, vide gratia et scientia Dei.

Arbitrium liberum quibus titulis ab hæreti-
cis hujus temporis impugnatum. iii, 197,
n. 1.

Arbitrii liberi motus est gratiæ divinæ effec-
tus. iii, 409, n. 11.

Arbitrium liberum posito decreto Dei effi-
caci potentiam retinet ad oppositum. iii,
454, n. 50.

Arbitrii liberi bonus usus ut se tenet ex
parte nostra est effectus prædestinationis.
iii, 766, n. 2.

Arbitrium proprium contra legem divinam
est regulativum peccati mortalis. v, 141,
n. 15.

Arbitrium liberum non est extinctum quoad
vires suas per peccatum, sed attenuatum.
vi, 738, n. 7; 746, n. 11; 755, n. 24, vide
voluntas et gratia specialis.

Arbitrii liberi bonus usus, ut procedens ex
viribus naturæ non est initium justifica-
tionis, et oppositum est Semipelagianis-
mum. vi, 768, n. 24.

ARCHITECTONICUS.

Architectonica virtus, vide virtus architec-
tonica.

ARDUITAS.

Arduitas tollitur in bono, vel quia res modi-
ca est, vel quia, etsi magna sit, est tamen
in possessione. vii, 365, n. 4.

Arduitas requisita ad spem non evacuatur
per certitudinem existimatam, sed realem
possessionem. vii, 395, n. 15.

ARDUUS.

Arduum, vide spes.

Arduum ut specificans spem pertinet ad li-
neam boni. vii, 336, n. 30.

Ad rationem ardui non sufficit quod sit in
potestate alterius, si illa potestas est mihi
communicata et conjuncta. vii, 366, n. 6.
Neque etiam sufficit quod sit bonum super-
naturale, si sit possessum, vel in se, vel
in suo titulo. vii, 366, n. 6.

ARGENTUM.

Quid in Scriptura sacra significet, vel quid
valeat. vii, 896, n. 10.

ARIANUS.

Ariani Filium Dei libere processisse dice-
bant. v, 379, n. 40.

ARIUS.

Arii hæresis, hæresi Sabellianæ per extre-
mum opposita est. Arius enim ex distinc-
tione Personarum intulit essentialium dis-
tinctionem; Sabellius autem ex unione
essentialium intulit unitatem Personæ. iv, 2,
n. 1.

S. Augustinus Dionysium quemdam Arii
fontem vocat. iv, 5, n. 5, vide Origenes.
Contra Arium scripsere multi. iv, 6, n. 6.

Arii discipuli non idem plane senserunt quod
Arius: nunquam tamen consubstantialita-
tem Filii cum Patre admiserunt. iv, 6,
n. 7.

Quidam tamen initio cum Ario idem plane
senserunt. iv, 6, n. 7.

Prima Arii moderatio quando contigit. iv,
7, n. 8.

Quando secunda. iv, 9, n. 9.

Quando tertia. iv, 10, n. 12.

Arius Filium Dei aliquando incepisse dixit.
v, 479, n. 25.

ARMENUS.

Armeni, vide Græcus.

ARNOLDUS.

Arnoldus de Brixia, vide Abailardus et Tri-
nitas.

ARS.

Ars et scientia Dei quid discriminis habe-
ant. iii, 45, n. 42; 46, n. 43.

Ars licet procedat per determinatas regulas,
consilio propter contingentiam indiget ali-
quando. v, 837, n. 6.

Ars non potest unico actu generari, sed plu-
ribus. vi, 350, n. 16, vide habitus, opinio
scientia et virtus.

Ars vere, et proprie est virtus intellectualis,
infallibiliterque procedit ex parte modi
procedendi et regularum, quas tradit: de-
fectibilitas autem solum est ex parte ma-
teriæ. Et idem est de prudentia. vi, 467,
n. 1.

Ars per certas, et determinatas regulas pro-
cedit; prudentia vero per arbitrias. vi,
471, n. 1.

Ars et prudentia in quibus differant. vi,
469, n. 1.

Ad artem aliquando requiritur consilium,
semper autem requiritur iudicium, et præ-
ceptum. vi, 471, n. 2.

Ars inferior quomodo subordinetur superiori
quoad specificationem, et quoad exerci-
tium operis. vi, 473, n. 7.

Ars non dependet in suis regulis ex rectitu-
dine moralis bonitatis. vi, 473, n. 2.

Sic rectitudinem operis respicit, non bonita-
tem operantis. vi, 473, n. 7.

Ars omnis practica est, nisi sit scientia si-
mul, tunc enim erit habitus speculativus,
et solum habebit quemdam modum prac-
tici. vi, 476, n. 8.

In quibus non erit habitus distinctus id quod
est operativum, et quod contemplativum,
cum sint eadem principia, et non sit dis-
tincta difficultas. vi, 476, n. 8.

Ars liberalis differt a mechanica in hoc quod
hæc respicit directionem effectuum; illa
vero actionum. vi, 676, n. 28.

Ars liberalis potest etiam extendi ad direc-
tionem actionum speculativarum ipsius
intellectus, ut logica facit, quæ est ars li-
beralis. vi, 474, n. 3.

Et tunc talis ars, quæ hoc facit erit habitus
speculativus, non practicus, quia demon-
strative procedet, et resolutiva, ut logica.
vi, 474, n. 3.

Ars pictoria, ut includit perspectivam est liberalis, et potius scientia: si sumatur prout miscet colores, est servilis. vi, 475, n. 4.

Ars consistit in intellectu. vii, 753, n. 31.

ARTICULUS.

Articulos fidei omnes tenentur scire etiam minores. vii, 103, n. 6.

Sufficit tamen minoribus scire illos quoad substantiam, non vero quoad subtilitates. vii, 103, n. 7.

Non tenentur sub mortali memoriter verba Symboli scire, aut articulorum, sed sufficit sic memoria tenere, ut facile possint respondere quærenti. vii, 103, n. 7, vide mysteria fidei.

Articuli fidei non continentur implicite in illis duobus credibilibus: Deus est, et inquirentibus se remunerator est, secundum quod splendent in effectibus a nobis naturaliter notis. vii, 118, n. 4.

Articuli autem fidei, qui essentialiter competunt Deo ab intrinseco, continentur in illo principio: Deus est, ut pertinet ad ordinem supernaturalem. vii, 118, n. 6.

Alii articuli pertinentes ad providentiam quam de facto Deus habet, et de hominibus in ordine supernaturali, continentur in illo principio: Deus inquirentibus se remunerator est. vii, 118, n. 7.

Quare sit facta divisio articulorum, dicitur. vii, 129, n. 1.

Nulla veritas quæ naturali lumine cognosci potest, debet annumerari inter articulos fidei. vii, 130, n. 3.

Optima est divisio rerum fidei, in quatuordecim articulos. vii, 130, n. 3.

Sacramentum baptismi et poenitentiae reducuntur ad articulum salvatoris. vii, 130, n. 3.

Deum esse scientem et prudentem, includitur in articulo omnipotentiae. vii, 130, n. 3.

Sacramentum eucharistiae reducitur ad articulum omnipotentiae, et ad articulum salvatoris, imo et ad articulum quod credimus Ecclesiam catholicam. vii, 132, n. 8, vide sacramentum eucharistiae.

ARTIFICIALIS.

Artificialium ratio penes ordinem ad regulas artis sumitur. v, 623, n. 18.

Artificialis ratio solum competit effectibus ad extra aut objectis ordinatis per rationem, non autem actibus elicitis ab intellectu circa artificialia; hi enim naturales sunt, et naturaliter eliciti. In moralibus autem ipsi actus eliciti non sunt naturales, sed morales intrinsece. vi, 385, n. 36. Et idem de habitibus dicendum est, quod de actibus. vi, 385, n. 36.

ASCENSUS.

Ascensus copulativus quid requirat ut non sit vitiosus in inferenda propositione universali. vi, 733, n. 36; 758, n. 5.

ASIONGABER.

Urbs Asiongaber portus erat pertinens ad littus mediterraneum. vii, 924, n. 28.

ASSECUTIO.

Assecutio ultimi finis est formaliter beatitudo. v, 210, n. 34, vide beatitudo.

Assecutio fit per possessionem rei in effectu non in affectu. v, 215, n. 45.

Assecutio, seu comprehensio, seu tentatio dupliciter sumitur. v, 211, n. 37.

In nullo actu voluntatis invenitur assecutio ultimi finis, sed in actu intellectus, qui est visio. v, 211, n. 37, vide visio, voluntas, intellectus, beatitudo.

Assecutio vera salvatur in unione intentionali. v, 233, n. 21.

Assecutio Dei quomodo fiat in ratione boni. v, 239, n. 19.

ASSIMILO.

Assimilare Deo, vide gradus et spiritualitas.

ASSUEFACTIO.

Assuefactio moralis voluntarium requirit; assuefactio autem imperfecta brutorum spontaneum. v, 628, n. 32.

Assuefactio brutorum, vide bruta.

Assuefactio quando augeat extensive habi-

tum, et quando solum extrinseca impedimenta auferat. vi, 286, n. 26.

Assuefactio tantum, seu dispositio ad virtutem generatur ex frequentatione actuum bonorum moralium in tali, vel tali materia ab existente in peccato mortali: non autem generabitur vera virtus, quæ sit habitus difficile mobilis. vi, 554, n. 71.

ASTUTIA.

Astutia est illa qua peccatur per excessum contra prudentiam. v, 530, n. 20.

ATHEISTA.

Atheistæ negabant res humanas subijci diuinæ providentiæ. vii, 754, n. 2.

ATTENTIO.

Attentio virtualis sufficit ad ministrandum sacramenta. v, 125, n. 34.

ATTRIBUTUM.

Attributorum divinatorum distinctio non formatur in intellectu divino. iii, 43, n. 35.

Attributum in Deo quid assignet, iii, 48, n. 47.

Attributi vox quid sonet in Deo. iii, 49, n. 50.

Attributa Dei absoluta multiplicari non possunt substantive. iv, 205, n. 1; 222, n. 29.

Sicut divinitas multiplicari nequit substantive. iv, 205, n. 1.

Adjective autem multiplicantur ad solam multiplicationem suppositorum. iv, 205, n. 1.

Attributum potentiae non est attributum scientiae. iv, 286, n. 40.

Attributorum applicationes in divinis, vide prædicatio.

Quædam attributa in Deo consequuntur rationem creationis; quædam vero antecedunt. vii, 660, n. 17.

Omnia attributa quæ respicit servitus religionis, sub ratione primi principii creatantis respicit. vii, 660, n. 18.

Attributum bonitatis et justitiæ potest communicari a Deo creaturæ, non autem attributum omnipotentiae. viii, 424, n. 31.

ATTRITIO.

Attritio supernaturalis nequit oriri ex malo motivo. v, 751, n. 32, vide fidei confessio.

Attritio ex timore gehennæ, vide timor.

Attritio non est virtus perfecta in genere supernaturali, sed quædam dispositio, et sic non est necesse connecti cum virtutibus, sicut nec pia affectio propter eandem rationem. vi, 548, n. 52.

Attritio est donum Spiritus sancti nondum inhabitantis, sed moventis cor. vi, 296, n. 11.

Attritio non sufficit, ut remittatur peccatum. vi, 877, n. 13.

Attritio non includit dilectionem Dei super omnia. vi, 877, n. 13.

Attritio non destruit aversionem a Deo in affectu voluntatis. vi, 877, n. 13.

Attritio, non ipsa virtutis alicujus actus, sed ex divina motione. ix, 175.

Removens prohibens in Sacramentis vivorum, non est preparatio ad majorem gratiam quam sit ipsius Sacramenti. ix, 178.

In aliis et ut in termino contritio etiam dispositio. ix, 178.

AUCTOR.

Auctor naturæ dat motum quo constituitur natura apta, ut se moveat. v, 400, n. 28.

AUDACIA.

Audacia timori contrariatur, et consequitur ad spem, habetque pro objecto malum, non sub ratione mali, sed sub ratione victoriæ supra illud, vel aggrediendo, vel tolerando. vi, 229, n. 7.

Audaciæ effectus est promptitudo ad aggrediendum terribilia, et delectatio in continuatione quando oritur ex apprehensione sensitiva: quando vero audacia nascitur ex discursu, tardat aggredi, et perseverat in continuatione. vi, 229, n. 22.

AUGMENTATIO.

Augmentatio, vide quantitas.

AUGMENTUM.

- Augmentum extensionis, vide extensio.
 Augmentum intensionis, vide intensio.
 Augmentum gratiæ non datur sine augmento charitatis. vii, 450, n. 5.
 Augmentum gratiæ et charitatis quod merentur actus remissi, non datur nisi ponatur actus intensior habitu præexistenti. vii, 438, n. 12; 554, n. 17.
 Augmentum formæ est duplex; intensivum et extensivum. vii, 430, n. 1.
 Augmentum extensivum formæ est etiam duplex; aliud penes partes subjectivas, aliud penes partes objectivas. vii, 430, n. 1.
 Augmentum extensivum formæ fit per additionem, non quidem qualitatis, sed vel subjecti, vel objecti. vii, 431, n. 4.
 Augmentum intensivum fit per hoc quod aliqua forma fit perfectior in eodem subjecto, et circa idem objectum. vii, 431, n. 4.
 Augmentum intensivum non convenit omni formæ. vii, 431, n. 4.
 Augmentum extensivum formæ non fit per destructionem unius qualitatis, et productionem alterius. vii, 431, n. 4.
 Augmentum intensivum non fit per additionem qualitatis ad qualitatem, sed per majorem radicationem in subjecto. vii, 431, n. 4, vide et Gratia charitatis augmentum.

AUGUSTINUS.

- Augustinus de Roma ita clare dicebat, quod Christus videbat Deum, sicut ipsum Verbum divinum videt Deum. v, 179, n. 25.

AUREOLA.

- Aureola martyrii tantum martyrio in re suscepto correspondet. vi, 85, n. 18.
 Aureola virginitatis non amittitur per deflorationem involuntariam, sed voluntariam. v, 86, n. 20.

AUXILIUM.

- Auxiliorum divinatorum de efficacia disputare aut tractatus edere ab Urbano VIII prohibitum. iii, 141.

- Auxilium divinum, et concursus divinus an idem sint. iii, 175, n. 1.
 Auxilium sufficiens quid. iii, 182, n. 14.
 Datum fuit primo homini. iii, 183, n. 15.
 Admissum fuit a Pelagianis. iii, 183, n. 15.
 Sub qua calliditate. iii, 196, n. 10.
 Auxilium divinum operans est respectu primi actus voluntatis, et cooperans respectu actus ad quem voluntas se movet, et sibi imperat. iii, 388, n. 8.
 Auxilium divinum quomodo est in nostra potestate. iii, 448, n. 39.
 Auxilium divinum an frustrari possit. iii, 455, n. 53, 54.
 Auxilii sufficientis negatio est effectus probationis. iii, 87, n. 28.
 Ad rationem auxilii sufficientis Dei aliquid concurrat ex parte cognitionis quasi speculative circa bonum supernaturale, scilicet cognitio arida, sufficiens ad informandum dictamen indifferens, etc. iv, 222, n. 29; 985, n. 6.
 De auxilio Dei generali seu debito, et de speciali seu non debito. iv, 918, n. 35.
 Angelus malus consequi voluit beatitudinem per virtutem suæ naturæ, non tamen sine Deo in naturam operante, sed bene sine Deo auxilium gratiæ conferente. iv, 950, n. 34; 953, n. 37.
 Actus diversi auxilii divini, quorum unus se habet ex consequenti ad alium, pertinent ad idem instans. iv, 769, n. 12, vide homo et nox.
 Auxilium omne extrinsecum ab excitatione intellectus, et propositione objecti incipit. v, 249, n. 14.
 Auxilium efficax quomodo sit debitum beato ad implenda præcepta, v, 276, n. 80, vide beatus.
 Auxilium efficax quomodo servet libertatem actus. v, 436, n. 24.
 Auxilium vide gratia, gratia actualis, gratia cooperans, gratia operans, etc.
 Auxilium speciale, vel generale ad quæ opera requiratur, vide concursus, gratia specialis, intentio, voluntas.
 Auxilia specialia connaturalius est dari homini justo quam peccatori, cum iste sit indignus talibus auxiliis. vi, 781, n. 1.
 Auxilium divinum, seu concursus non potest consistere formaliter in operatione aliqua, seu actu causæ creatæ. vi, 805, n. 9.
 Auxilium divinum qualitas est, non per modum permanentis data, sed per modum transeuntis. vi, 809, n. 20.
 Auxilium supernaturale, vide gratia supernaturalis.
 Auxilium sufficiens, vide gratia sufficiens.
 Auxilium sufficiens ad perseverandum, vide perseverantia.

- Auxilium efficax, vide gratia efficax.
 Auxilium efficax in quo distinguatur ab habitu. vi, 253, n. 30.
 Auxilium efficax in ordine ad omnes actus virtutum possumus, et debemus petere a Deo. vii, 793, n. 7.
 Auxilium sufficiens ad opera virtutum, licite petimus. vii, 793, n. 7.
 Auxilium quod antecedit orationem, datur ut oremus, sed non cadit sub oratione. vii, 793, n. 7.
 Auxilium divinum supernaturale quoad modum, et non quoad substantiam non constituit objectum formale spei theologicæ. vii, 337, n. 32.
 Auxilium tunc est supernaturale quoad substantiam quando ordinatur ad finem supernaturalem. vii, 337, n. 32.
 Auxilium sufficiens probabile est speculative aliquando denegari a Deo. vii, 345, n. 19.
 Quod autem huic, vel illi in particulari denegetur non potest practice existimari sine temeritate. vii, 345, n. 19.
 Optime secundum antiquum Ecclesiæ usum auxilium appellatur qualitas physica. viii, 430, n. 28.
 Concessio auxiliorum sufficientium non bene ipsis usuris pertinet ad providentiam generalem, non autem ad prædestinationem. viii, 407, n. 49.

AVARUS.

- Avarus, vide luxuriosus.

AVERSIO.

- Aversio a Deo est in omni peccato. iv, 938, n. 16.
 Sed est consequens in aliis peccatis a superbia. iv, 938, n. 16.

- Aversio a Deo, vide Deus et peccans mortaliter.
 Aversio a lege, vide peccans mortaliter.
 Aversio a Deo duplex est: alia formalis, alia objectiva, et hæc secunda invenitur in vitiis, contra virtutes theologicas, in qua aversione ratio aliqua boni invenitur. v, 465, n. 14.
 Aversio non privative, sed contrarie sumpta est quid formale in peccato secundum D. Thomam. v, 715, n. 67, vide et peccatum gravitas.
 Aversio a Deo fine naturali nequit tolli quin auferatur etiam aversio a Deo, ut fine supernaturali, cum sit indivisibilis privatio. vi, 756, n. 28; 772, n. 5; 775, n. 2.

AVERTO.

- Averti a bono incommutabili dupliciter contingit secundum D. Thomam. v, 151, n. 44.

AVIS.

- Aves subtilioris substantiæ sunt piscibus, et habent humidum magis aereum, quam aqueum, quod eorum volatus indicat; et gustus, seu esus, quia delicatorem præbeat substantiam in alimentum. ii, 756, n. 9.
 Aves ex quo subtiliori formatæ sunt quam pisces. ii, 756, n. 9.
 Omnes species naturales avium, et piscium fuerunt productæ in ea individuum multitudinem quæ sufficiebat. ii, 756, n. 8.

B

BABYLON.

- Babylon magna in Apocalypsi urbem Romæ significat. vii, 204, n. 15.

THEOLOGIA X.

BALAAM.

- Balaam habuit internum instinctum ad prophetandum quamvis infidelis et iniquus. vi, 585, n. 13; 613, n. 29; 614, n. 32.

AUGMENTUM.

- Augmentum extensionis, vide extensio.
 Augmentum intensionis, vide intensio.
 Augmentum gratiæ non datur sine augmento charitatis. vii, 450, n. 5.
 Augmentum gratiæ et charitatis quod merentur actus remissi, non datur nisi ponatur actus intensior habitu præexistenti. vii, 438, n. 12; 554, n. 17.
 Augmentum formæ est duplex; intensivum et extensivum. vii, 430, n. 1.
 Augmentum extensivum formæ est etiam duplex; aliud penes partes subjectivas, aliud penes partes objectivas. vii, 430, n. 1.
 Augmentum extensivum formæ fit per additionem, non quidem qualitatis, sed vel subjecti, vel objecti. vii, 431, n. 4.
 Augmentum intensivum fit per hoc quod aliqua forma fit perfectior in eodem subjecto, et circa idem objectum. vii, 431, n. 4.
 Augmentum intensivum non convenit omni formæ. vii, 431, n. 4.
 Augmentum extensivum formæ non fit per destructionem unius qualitatis, et productionem alterius. vii, 431, n. 4.
 Augmentum intensivum non fit per additionem qualitatis ad qualitatem, sed per majorem radicationem in subjecto. vii, 431, n. 4, vide et Gratia charitatis augmentum.

AUGUSTINUS.

- Augustinus de Roma ita clare dicebat, quod Christus videbat Deum, sicut ipsum Verbum divinum videt Deum. v, 179, n. 25.

AUREOLA.

- Aureola martyrii tantum martyrio in re suscepto correspondet. vi, 85, n. 18.
 Aureola virginitatis non amittitur per deflorationem involuntariam, sed voluntariam. v, 86, n. 20.

AUXILIUM.

- Auxiliorum divinatorum de efficacia disputare aut tractatus edere ab Urbano VIII prohibitum. iii, 141.

- Auxilium divinum, et concursus divinus an idem sint. iii, 175, n. 1.
 Auxilium sufficiens quid. iii, 182, n. 14.
 Datum fuit primo homini. iii, 183, n. 15.
 Admissum fuit a Pelagianis. iii, 183, n. 15.
 Sub qua calliditate. iii, 196, n. 10.
 Auxilium divinum operans est respectu primi actus voluntatis, et cooperans respectu actus ad quem voluntas se movet, et sibi imperat. iii, 388, n. 8.
 Auxilium divinum quomodo est in nostra potestate. iii, 448, n. 39.
 Auxilium divinum an frustrari possit. iii, 455, n. 53, 54.
 Auxilii sufficientis negatio est effectus probationis. iii, 87, n. 28.
 Ad rationem auxilii sufficientis Dei aliquid concurrat ex parte cognitionis quasi speculative circa bonum supernaturale, scilicet cognitio arida, sufficiens ad informandum dictamen indifferens, etc. iv, 222, n. 29; 985, n. 6.
 De auxilio Dei generali seu debito, et de speciali seu non debito. iv, 918, n. 35.
 Angelus malus consequi voluit beatitudinem per virtutem suæ naturæ, non tamen sine Deo in naturam operante, sed bene sine Deo auxilium gratiæ conferente. iv, 950, n. 34; 953, n. 37.
 Actus diversi auxilii divini, quorum unus se habet ex consequenti ad alium, pertinent ad idem instans. iv, 769, n. 12, vide homo et nox.
 Auxilium omne extrinsecum ab excitatione intellectus, et propositione objecti incipit. v, 249, n. 14.
 Auxilium efficax quomodo sit debitum beato ad implenda præcepta, v, 276, n. 80, vide beatus.
 Auxilium efficax quomodo servet libertatem actus. v, 436, n. 24.
 Auxilium vide gratia, gratia actualis, gratia cooperans, gratia operans, etc.
 Auxilium speciale, vel generale ad quæ opera requiratur, vide concursus, gratia specialis, intentio, voluntas.
 Auxilia specialia connaturalius est dari homini justo quam peccatori, cum iste sit indignus talibus auxiliis. vi, 781, n. 1.
 Auxilium divinum, seu concursus non potest consistere formaliter in operatione aliqua, seu actu causæ creatæ. vi, 805, n. 9.
 Auxilium divinum qualitas est, non per modum permanentis data, sed per modum transeuntis. vi, 809, n. 20.
 Auxilium supernaturale, vide gratia supernaturalis.
 Auxilium sufficiens, vide gratia sufficiens.
 Auxilium sufficiens ad perseverandum, vide perseverantia.

- Auxilium efficax, vide gratia efficax.
 Auxilium efficax in quo distinguatur ab habitu. vi, 253, n. 30.
 Auxilium efficax in ordine ad omnes actus virtutum possumus, et debemus petere a Deo. vii, 793, n. 7.
 Auxilium sufficiens ad opera virtutum, licite petimus. vii, 793, n. 7.
 Auxilium quod antecedit orationem, datur ut oremus, sed non cadit sub oratione. vii, 793, n. 7.
 Auxilium divinum supernaturale quoad modum, et non quoad substantiam non constituit objectum formale spei theologicæ. vii, 337, n. 32.
 Auxilium tunc est supernaturale quoad substantiam quando ordinatur ad finem supernaturalem. vii, 337, n. 32.
 Auxilium sufficiens probabile est speculative aliquando denegari a Deo. vii, 345, n. 19.
 Quod autem huic, vel illi in particulari denegetur non potest practice existimari sine temeritate. vii, 345, n. 19.
 Optime secundum antiquum Ecclesiæ usum auxilium appellatur qualitas physica. viii, 430, n. 28.
 Concessio auxiliorum sufficientium non bene ipsis usuris pertinet ad providentiam generalem, non autem ad prædestinationem. viii, 407, n. 49.

AVARUS.

- Avarus, vide luxuriosus.

AVERSIO.

- Aversio a Deo est in omni peccato. iv, 938, n. 16.
 Sed est consequens in aliis peccatis a superbia. iv, 938, n. 16.

- Aversio a Deo, vide Deus et peccans mortaliter.
 Aversio a lege, vide peccans mortaliter.
 Aversio a Deo duplex est: alia formalis, alia objectiva, et hæc secunda invenitur in vitiis, contra virtutes theologicas, in qua aversione ratio aliqua boni invenitur. v, 465, n. 14.
 Aversio non privative, sed contrarie sumpta est quid formale in peccato secundum D. Thomam. v, 715, n. 67, vide et peccatum gravitas.
 Aversio a Deo fine naturali nequit tolli quin auferatur etiam aversio a Deo, ut fine supernaturali, cum sit indivisibilis privatio. vi, 756, n. 28; 772, n. 5; 775, n. 2.

AVERTO.

- Averti a bono incommutabili dupliciter contingit secundum D. Thomam. v, 151, n. 44.

AVIS.

- Aves subtilioris substantiæ sunt piscibus, et habent humidum magis aereum, quam aqueum, quod eorum volatus indicat; et gustus, seu esus, quia delicatorem præbeat substantiam in alimentum. ii, 756, n. 9.
 Aves ex quo subtiliori formatæ sunt quam pisces. ii, 756, n. 9.
 Omnes species naturales avium, et piscium fuerunt productæ in ea individuum multitudinem quæ sufficiebat. ii, 756, n. 8.

B

BABYLON.

- Babylon magna in Apocalypsi urbem Romæ significat. vii, 204, n. 15.

THEOLOGIA X.

BALAAM.

- Balaam habuit internum instinctum ad prophetandum quamvis infidelis et iniquus. vi, 585, n. 13; 613, n. 29; 614, n. 32.

BAPTISMUS.

In baptismo nullum fit votum, neque explicitum, neque implicitum. vii, 852, n. 11.
Ad baptismum ejusque effectum ac gratiam in illo, dispositio in adulto cum solo originalis sola fides. Alioqui et cum mortali, necessaria saltem vera et supernaturalis attritio, ut et in poenitentia. Sufficit tamen hæc virtualis. Ad valorem in adulto, necessaria ejus suscipiendi saltem virtualis intentio. ix, 167, n. 97.
Parvulorum baptismo tinctorum eadem gratia quocumque ministro tingantur. ix, 184, n. 167.
In baptismo additio et in nomine Beate Virginis, quod invalidet, aut non invalidet, ex intentione proferentis est. ix, 97, n. 31.
Quid in illo interrogatio conscientie ad Deum, ix, 150, n. 20.
Verbum vite in eo consecratorium, non consecratorium. ix, 151, n. 26.
Baptismi character potentia passiva, ut valide et sacramentaliter recipi possint alia sacramenta. ix, 352, n. 128.

BASILIDIS.

Basilidis hæresis tangitur. iii, 144, n. 5.

BEATIFICATIO.

Beatificatio est permissio, seu facultas pontificis, ut aliquis possit haberi pro sancto, non vero est iudicium determinativum. vii, 293, n. 2.
Unde beatificatio non est iudicium pontificis saltem ut caput Ecclesie, sed congregationis cardinalium ad id deputatorum, cum permissione, seu concessione papæ. vii, 294, n. 3.
Ideo pontifex in beatificatione particulari non iudicat ipsam personam esse sanctam absolute, et simpliciter. vii, 294, n. 3.
Beatificationem præcedit elevatio. vii, 295, n. 4, vide Ecclesia, elevatio et papa.
Unde si restricte beatificatio conceditur a papa quod certo die possit celebrari de aliquo sancto, non potest facta celebratione, alio die etiam per modum devotionis, et missæ votivæ de eo celebrari. vii, 305, n. 27.
Probabile tamen videtur, quod si concedatur,

ut tali die celebretur de illo, possit in alium diem transferri, si adsit impedimentum. vii, 305, n. 28.

Si autem non ponatur restrictio, sed concedatur celebratio de aliquo sancto, potest cum octava celebrari. vii, 305, n. 28.

Si concedatur beatificatio pro religiosis certæ religionis, ut quod sacerdotes talis religionis possint de illo sancto celebrare, nullis aliis id licet. vii, 306, n. 29.

Si autem restrictio sit circa locum, non circa personas, omnes sacerdotes possunt ibi celebrare. vii, 306, n. 29.

Si concedatur cultus cum restrictione, verbi gratia quod liceat celebrare missam, et nihil de alio cultu publico dicatur, possunt alia specialia signa exhiberi connexa cum illo. vii, 306, n. 29.

BEATIFICATUS.

Beatificatus solum licet eo modo et illo cultu publice venerari, sicut a papa conceditur, reliqua vero, et si expresse non prohibeantur, non possunt licite exhiberi. vii, 305, n. 26.

BEATITUDO.

Beatitudo nostra non consistit in aliquo, quam in Deo, quia in illo est ultima perfectio creature rationalis, quod est ei proprium essendi, quia in tantum unumquodque perfectum est, in quantum attingit ad suum principium. ii, 161, n. 1.

De fide est quod beatitudo non est æqualis in omnibus, sed diversa juxta cujuscumque meritum. ii, 380, n. 1.

Jovinianus hæreticus ex parabola laborantium in vinea, quibus unica merces, id est, unus tantum denarius datus est, concludebat omnes fore æquales in beatitudine. ii, 380, n. 1.

Lutherus idem credebatur, sed per aliam rationem ad hoc ducebatur. ii, 380, n. 1.

D. Augustinus et plures alii patres denarium illum de quo Jovinianus, intelligunt unitatem vite æternæ ex parte objecti visi, quod est Deus, in quo vita æterna habetur, non ex parte modi videndi, quia mansiones et gradus multi sunt. ii, 382, n. 3.

Beatitudo cur competit Deo. iii, 889.

Ei tribuenda est secundum intellectum. iii, 889.

Complectitur omnem aliam beatitudinem. iii, 889.

Beatitudo, vide error, fides, præscientia et præcario.

Beatitudo naturalis fuit materia superbia diaboli. iv, 953, n. 37.

Contempsit Angelus malus beatitudinem supernaturalem, et quare. iv, 948, n. 31.

Erravitne Angelus sicut Pelagius, circa beatitudinem? iv, 948, n. 31, vide error et hæresis.

Id æmper negat D. Thomas, quidquid dicant Suarez et Alarcon. iv, 953, n. 37; 1010, n. 1.

Ad beatitudinem in communi, seu finem ultimum necessitatur voluntas quoad specificationem. v, 303, n. 1; 514, n. 6.

Beatitudinis definitio. v, 162, n. 1; 169, n. 1; 244, n. 1.

Beatitudo duplex est, formalis, et objectiva. v, 162, n. 1.

Aliaque est perfecta, alia imperfecta. v, 163, n. 2.

Beatitudo in nullo creato potest consistere. v, 163, n. 3.

Beatitudo in visione Dei quantumvis minima salvatur. v, 167, n. 12.

Beatitudo est bonum creature rationalis, non irrationalis. v, 164, n. 4.

In beatitudine modus satiandi est diversus, satietas tamen una. v, 167, n. 13.

Beatitudinem perfectam nequit homo in pura natura constitutus habere. v, 168, n. 14.

Beatitudo in communi est idem quod ratio formalis boni perfecti. v, 116, n. 19.

Beatitudinem, seu rationem formalem boni perfecti omnes homines appetunt in actionibus humanis. v, 116, n. 20.

Sive sit beatitudo ista vera (materialiter quidem sumpta) sive apparens. v, 116, n. 20.

Beatitudo formalis non consistit in habitu, sed in actu. v, 169, n. 1; 179, n. 25.

Quid circa hoc Benedictus XII definiat. v, 169, n. 2; 170, n. 3.

Beatitudinis proprium est satiare appetitum. v, 163, n. 3.

Beatitudo debet esse bonum perfectissimum. v, 223, n. 59.

Et perfectissima operatio, qualis est visio intellectualis. v, 223, n. 59, vide visio.

Beatitudo est vita æterna. v, 171, n. 7.

Beatitudo est perfectio ultima in gradu intellectualitatis. v, 171, n. 6.

Et qualiter hoc intelligatur. v, 171, n. 6.

Beatitudinis conditio est negatio miserie. v, 139, n. 12.

Beatitudo non consistit in operatione increata communicata beato, sed creata. v, 175, n. 15.

Beatitudo omnes potentias replet. v, 195, n. 1; 199, n. 11.

Beatitudo quantum ad rationem status in perfectione circa omnes potentias constituitur. v, 199, n. 11; 200, n. 15.

Illa actio beatitudo formalis est, quæ formaliter est assecutio ultimi finis. v, 210, n. 34.

Beatitudo in unica tantum operatione, quæ sit assecutio, consistere formaliter debet. v, 200, n. 15.

Beatitudo formaliter est visio clara Dei. v, 201, n. 16; 210, n. 34.

Quod expresse docet Divus Augustinus, v, 204, n. 22.

Non autem est actus voluntatis. v, 210, n. 34.

Beatitudo non consistit in delectatione. v, 210, n. 34.

Beatitudo hominis quo sensu in pace consistat. v, 227, n. 6.

Beatitudinis adeptio quam unionem poscat. v, 232, n. 18.

Beatitudinis proprietates radicaliter ex actu intellectus consequuntur. v, 242, n. 42.

Beatitudinis perpetuitas, vide perpetuitas.

Beatitudo ipsa non est dos anime beatæ. v, 315, n. 6.

Beatitudinis actus nunquam transit, sed perpetuo durat. vi, 872, n. 18.

Beatitudinis actus reddit hominem impeccabilem. vi, 872, n. 18.

Beatitudinis actus si daretur sine habitu gratiæ, non redderet hominem justum, sed solum in esse physico beatum. vi, 872, n. 18.

Beatitudo essentialis non repugnat cum merito, si adjungatur illi status viatoris. vi, 906, n. 6, vide meritum.

Respectu beatitudinis adeptæ, et possessæ repugnat ab intrinseco dari meritum. vi, 906, n. 6.

Beatitudo physica, et moralis quid sint. vi, 872, n. 19.

Beatitudines sunt octo, et sunt operationes præcipuæ, quibus ab hoc sæculo elongamur: explicanturque omnes seorsum. vi, 712, n. 1.

Beatitudines quomodo sint octo, si septem donis Spiritus sancti correspondent: et quare octo numerat Matthæus, et quatuor tantum Lucas. vi, 713, n. 6.

Beatitudo augetur ex eo quod beatus plura in Deo videat quasi intensive, et formaliter, non autem quasi materialiter extensive. vii, 790, n. 40.

Beatitudo pertinet ad objectum specificativum spei ex parte rei speratæ, non tamen ex parte rationis formalis sperandi. vii, 336, n. 29.

Beatitudo æterna non speratur in auxilio humano. vii, 338, n. 34.
 Bona creata quæ conducunt ad beatitudinem sunt objectum materiale secundarium spei. vii, 340, n. 5.
 Beatitudo æterna ut sit objectum spei absolute loquendo debet esse bonum speratum sibi, non aliis. vii, 341, n. 6.
 Supposita unione amoris, qua proximum reputamus ut unum, etiam possumus illi sperari beatitudinem. vii, 341, n. 6.
 Ad vincendas difficultates pro beatitudine alterius erigitur animus. vii, 345, n. 20.
 Beatitudo proponitur viatoribus reprobis ut possibilis et futura. vii, 393, n. 11.

BEATUS.

Beati non formant cognitionem inadæquatam de attributo omnipotentia in sua entitate, sed respectu creaturarum, quæ in ipsa videntur distincte et in particulari, nam in communi bene constat videnti omnipotentiam quod potest infinita. i, 632, n. 34.
 Beatus ex eo quod non videat omnia objecta omnipotentia, non sequitur quod ex parte subjecti distinguat ipsam omnipotentiam ab attributis. i, 632, n. 32.
 Beati ex vi visionis non distinguunt inter intellectum et voluntatem Dei. i, 632, n. 32.
 Beati vident processiones Filii et Spiritus sancti distingui inter se, quia sunt collativa opposita, non tamen inter intellectum et voluntatem, quia eis relative non opponuntur, licet habeant eminenter et fundamentaliter unde distinguantur a nostro intellectu. i, 632, n. 32.
 Beati redduntur impeccabiles. iv, 977, n. 28.
 Necessario beati amant Deum et per consequens non peccant. iv, 874, n. 4; 876, n. 8.
 Confirmati enim in gratia, et beati redduntur impeccabiles, ex accidenti, non ex natura sua. iv, 876, n. 8.
 Remanent enim beati peccabiles ab intrinseco, et ex principiis natura. iv, 876, n. 8.
 Ad hoc ergo, ut aliquis sit impeccabilis per naturam, requiritur perfectio infinita. Requiritur enim quod habeat esse indefectibile, et incommutabile in essendo, ut sit etiam indefectibilis in operando. iv, 876, n. 8.
 Modus enim operandi sequitur modum essendi. iv, 877, n. 8.
 Est tantum variatio accidentalis, non autem substantialis in actu, per quem Angeli beati meruerunt beatitudinem, in primo perseverando. iv, 767, n. 16.

Quidam tamen secus sentiunt. iv, 967, n. 16.
 Beatus in visione Dei meliori modo potest videre Deum, sed non rem meliorem, et sic satius est omnino. v, 467, n. 12.
 Beatos esse damnandos, et damnatos beatificandos asseruit Origenes. v, 246, n. 4; 278, n. 2.
 Beatus capax est legis, et præcepti, non quia capax mali, sed quia capax subjectionis. v, 265, n. 53.
 Beatus habet libertatem contradictionis, cum quo stat non posse omittit defectuose. v, 265, n. 53.
 Beatus quomodo habeat libertatem circa amorem creaturarum. v, 265, n. 53.
 Beati impeccabilitas, vide impeccabilitas.
 Beatus redditur impeccabilis sola visione Dei. v, 246, n. 12.
 Beato ad servanda præcepta non datur gratia, quæ sit talis respectu beatitudinis, sed natura. v, 266, n. 55.
 Beatus ex vi visionis non solum in sensu composito, sed in nullo sensu etiam diviso peccare potest stante visione. v, 276, n. 79.
 Beato ad implenda præcepta quomodo debeat auxilium efficac. v, 276, n. 80.
 Beato connaturale est videre ea, quæ ad se pertinent. v, 282, n. 15.
 Beatus necessario amat Deum etiam quoad exercitium. v, 306, n. 7.
 Beati amor, vide amor.
 Beatus altiorem beatitudinem non desiderat. v, 317, n. 36.
 Beatorum corpora, et functiones ipsorum, vide corpus gloriosum.
 Beatorum corporum lingua, seu gustus, vide corpus gloriosum.
 Beatus nec mortaliter, nec venialiter peccat. v, 245, n. 2.
 Beati quomodo conformentur voluntati divina, etiam in volito materiali Dei. vi, 51, n. 34, vide conformitas.
 Beati habent virtutes morales, quia licet non habeant passiones moderandas, eliciunt tamen passiones moderatas. Et idem est de Christo, et statu innocentia. vi, 428, n. 41; 428, n. 44; 508, n. 62.
 Virtus autem penitentia datur in eis, non tamen in Christo, et quare, vide penitentia, virtus et moralis.
 Beati habent scientiam infusam, qua res cognoscunt extra Verbum ex divina revelatione. vi, 629, n. 75.
 Beati quem actum doni timoris habeant, vide timoris donum.
 In beatis non manet fides. vii, 109, n. 11.
 In illis manent virtutes morales, vii, 111, n. 15.

Beati cognoscunt petitiones nostras Deo manifestante illas in Verbo. vii, 776, n. 48; 787, n. 32.
 Beati cognoscunt in Verbo omnia quæ ad ipsos spectant. vii, 788, n. 36.
 Beati cognoscunt orationes nostras quæ successu temporis ad eos diriguntur, a principio suæ beatitudinis. vii, 789, n. 37.
 Beati orant pro nobis, et etiam pro se ipsis, non quidem quoad gloriam essentialem animæ, sed quoad accidentalem, tam corporis, quam exaltationis sui nominis. vii, 804, n. 2.
 Beati orant pro nobis aliquando cognoscendo futurum eventum, aliquando non, sed tamen oratione conditionata, si ita fuerit voluntas Dei. vii, 805, n. 3.
 Pro beatis non est orandum, sumendo orationem pro medio obtinendi aliquid illis, bene tamen ut ex oratione consequatur aliquod gaudium accidentale eisdem. vii, 796, n. 2.
 Beati quomodo voces efformare possunt in celo. vii, 910, n. 15.
 Erunt in beatis voces, cantica et Dei laudes. vii, 910, n. 15.
 Ex vi visionis beatifica attingit beatus per ipsam aliquas creaturas. viii, 345, n. 4.
 Superior beatus semper videt eminentius divinam essentiam, quam inferior. viii, 363, n. 9.
 Non oportet quod quilibet beatus comprehensive cognoscat quidquid pertinet ad suum statum. viii, 364, n. 14.
 Superior beatus perfectius videt mysteria fidei, quam inferior. viii, 364, n. 14.

BELLUA.

Belluæ ferocissimæ divina virtute mansuefacta. vii, 96, n. 19.
 Belluarum ferocissimarum vires cedunt potestati demonis. vii, 972, n. 25.
 Belluæ quantumvis ingentes, et immanes magicis carminibus possunt cicurari et frænari. vii, 973, n. 26.

BELLUM.

Bellum justum ex utraque parte nequit dari in re, et per se loquendo, bene tamen per accidens, et supposita aliqua ignorantia. vi, 143, n. 49.

De bello an sit justum dubitans, si post factam sufficientem diligentiam manet dubius, non peccat obediendo regi, seu principi. vi, 154, n. 37.
 Bellum est actus iustitiæ vindicativæ. vi, 164, n. 10.
 Belli indictio, vide princeps.

BENEDICTUS.

Benedictus XII quid definiat circa id in quo formaliter beatitudo consistit. v, 169, n. 2; 170, n. 3.

BENEFACIO.

Benefacere aliis est causa delectationis, quia nascitur ex quadam excellentia super alios quæ per talem actionem manifestatur, vide actio, admiratio, memoria, motio, motus, similitudo, spes et tristitia.

BENEFICIARIUS.

Beneficiarii tenentur sub mortali ad recitandum officium divinum. vii, 824, n. 4.
 Beneficiarii non recitantes officium in primis sex mensibus ab obtento beneficio, probabile est, quod non tenentur ad restitutionem, licet peccent. vii, 825, n. 4.
 Oppositum autem etiam est probabile. vii, 825, n. 4.
 Beneficiarii tenentur ad restitutionem fructuum si non recitent, etiam ante sententiam iudicis. vii, 825, n. 6.
 Beneficiarius tenetur restituere in integrum omnes dies, et omnes horas, quas omittit recitare pro rata. vii, 828, n. 11.
 Ad hoc autem requiritur quod omissio recitandi sit voluntaria, et talis quod sit peccatum mortale. vii, 828, n. 13.

BENEFICIUM.

Abusus est dæmon beneficio Dei eum elevantis ad finem supernaturalem dum ei sese subicere recusavit. iv, 893, n. 31.
 Habens plura beneficia satisfacit recitando semel in die. vii, 822, n. 4.

Qui habet beneficium curatum, si non recitet officium divinum, non tenetur omnes fructus restituere propter solam omissionem recitandi, et quare. vii, 822, n. 8.

BLASPHEMIA.

In materia blasphemiae non datur culpa venialis ex levitate materiae. vii, 843, n. 15.

BONIFACIUS.

Bonifacius II sibi delegit successorem segregata Synodo, sed postea hoc ipsi retractavit alia Synodo congregata. vii, 224, n. 22.

BONITAS.

Bonitas potest appeti ut nondum existens, sed ut possibilis existere. i, 661, n. 9. Existencia debet distinguere ab ipsa bonitate, sicut distinguitur ab essentia, quia reddendo essentiam existentem, reddit etiam bonitatem existentem. i, 661, n. 9.

Licet bonitas sumatur et conveniat enti per ordinem ad existentiam, et prout est in statu capaci existentiae, non tamen bonitas comparatur ad ens, tamquam ipsa ratio formalis qua redditur existens, sed tamquam aliquid quod potest existere et non existere, habere esse et non esse. i, 661, n. 9.

Bonitas non dicit ordinem ad extrinsecum per modum dependentiae ab illo, sed per dependentiam illius a se. i, 676, n. 30.

Ad bonitatem non requiritur existentia ut ratio bonitatis, sed ut conditio. i, 681, n. 23.

Relationes divinae sunt bonae, non bonitate multiplicata sed eadem, sicut habent eandem essentiam et existentiam et omnipotentiam. i, 684, n. 31.

Creaturae sunt perfectae et bonae substantialiter, quantum ad bonitatem secundum quid, et non simpliciter, et unde. i, 673, n. 3.

Impossibile est quod ens creatum habeat bonitatem essentialiter, et ex vi solius essentiae formaliter loquendo, licet verum sit quod radicaliter in substantia contineatur tota bonitas, quae ex operationibus, vel accidentibus provenire potest, siqui-

dem accidentia et operationes radicantur in ipsa substantia. i, 674, n. 5.

Bonitas rei resultat ex eo quod habet perfectionem sibi debitam, et convenientem. i, 687, n. 6.

Bonitas substantialis non variatur in creaturis, ita bene absoluta est et completa, quae ex accidentibus pendet. i, 688, n. 10.

Bonitas substantialis habetur per participationem secundum esse, et dependenter a primo esse. i, 688, n. 10.

Datur bonitas substantialis invariabilis, distincta a bonitate absoluta et completa. i, 688, n. 10.

Bonitas non consistit in appetibilitate actuali, sed radicali. i, 690, n. 17.

Bonitas in rebus est ante ordinem ad appetitum. iii, 130, n. 2.

Bonitatis divinae est ut omnibus beatitudinem velit, et suae justitiae provideat. iii, 715, n. 23.

An deceat ipsam quibusdam dare merita, aliis non. iii, 715, n. 23.

Bonitas est duplex, una absoluta, altera se habens relative. iv, 206, n. 2.

Non est inconveniens quod alicui enti sub aliqua consideratione vel formalitate non conveniat bonitas, licet in re conveniat. iv, 213, n. 10.

Bonitas in relationibus divinis, non multiplicatur etiam relative. iv, 227, n. 36.

Bonitas moralis quomodo sit eadem numero, vel non in actibus internis et in externis, id est, imperatis et corporalibus. v, 671, n. 50.

Bonitas quadruplex potest considerari in actu humano. v, 75, n. 63.

Bonitas moralis formalis, ut distincta a fundamentali, et objectiva solum invenitur in actu morali. v, 365, n. 1.

Bonitas moralis ex parte actus eliciti se tenens in ordine intrinseco consistit ad objectum conforme regulis rationis. v, 681, n. 6.

Bonitas moralis ex parte objecti se tenens in quo consistat. v, 681, n. 6.

Bonitas moralis in quo differat a bonitate naturali. v, 688, n. 26; vi, 1, n. 1.

Bonitas moralis, quae est ex objecto, est primaria, et specifica actui, etiam electionis; quae vero est ex fine operantis tantum est circumstantia, licet inter circumstantias principalis sit. v, 772, n. 41, vide actus bonus, et malus finis operantis.

Bonitas moralis actus interioris a solo objecto pendet essentialiter, et quomodo. vi, 16, n. 6.

Bonitas moralis formaliter invenitur in actu interiori, et exteriori voluntario, et idem est de malitia. v, 864, n. 2.

Bonitas mediorum essentialiter dependet a fine. v, 64, n. 39.

Bonitas moralis actuum sensitivorum, vide actus interior, et exterior, etc. et membra.

Bonitas moralis quomodo intrinsece communicetur actui exteriori, et imperato ab actu interiori, et imperante, et e converso. vi, 63, n. 20.

Bonitas vel malitia moralis non consistit in extrinseca denominatione, sed in ordine positivo. vi, 378, n. 19; 31, n. 25, vide actus externus et appetitus sensitivus.

Bonitas potest movere voluntatem ratione sui, et non alterius adjuncti. vii, 638, n. 59.

Bonitas divina dupliciter comunicatur, effective, et respective. vii, 424, n. 13.

Bonitas finis est extrinseca in actionibus imperatis; bonitas autem objecti intrinseca, si sint actus potentiae participantis libertatem. vii, 764, n. 16.

Bonitas finis est eadem in actu imperante, et imperato. vii, 764, n. 16.

Bonitas divina potest esse ratio formalis amandi creaturas. vii, 654, n. 2.

BONUM.

Duplex est bonum, scilicet transcendentale, et morale quod est malo oppositum. i, 658, n. 1.

Ratio formalis boni non potest consistere in aliquo absoluto superaddito enti, nisi in aliqua relatione reali, vel rationis. i, 661, n. 8.

Cum bonum sit formaliter oppositum malo, et includat illud, necesse est formalem rationem boni venari ex illa conditione seu formalitate quae formaliter est exclusiva mali, inde enim debet accipi constitutio boni. i, 660, n. 7.

Bonum non se habet ut id quo ens constituitur in ratione entis, neque in ratione constitutiva essentiae, neque in ratione terminativa existentiae. i, 661, n. 9.

Deus est summe bonus, et non per ordinem transcendentalem ad aliquid extra se. i, 662, n. 10.

Creaturae sunt bonae in quantum sunt perfectae in se, et appetibiles. i, 662, n. 10.

Formalis ratio boni est illa, qua malum formaliter tollitur, et quae terminat appetitum seu reddit rem appetibilem. i, 662, n. 11.

Bonum non potest formaliter consistere in aliqua relatione, sive reali, sive rationis. i, 662, n. 11.

Ratio formalis boni transcendentis consistit in ipsa perfectione intrinseca et entitativa rei, quatenus et connotat rationem perfectivi per modum appetibilis, et non per modum formae informantis, et constituentis. i, 663, n. 12.

Ratio boni consistit in hoc quod fit appetibile, unumquodque autem est appetibile in quantum est perfectum, et est in tantum perfectum, in quantum est ens actu. i, 663, n. 12.

In ratione boni oportet salvare duo, primum quod concipiatur per modum passionis in ente, secundum quod conveniat ei in quantum perfectum est. i, 664, n. 13.

Formalis ratio boni non potest consistere in relatione. i, 665, n. 15.

Formale constitutum boni non potest distinguere ab ente, sed entitative et in re coincidunt. i, 666, n. 17.

Esse bonum vel appetibile sumitur aut simpliciter aut secundum quid, et quomodo. i, 666, n. 19.

Bonum consistit in ratione perfecti, non quomodocumque, et in ordine ad se, ut perfectivi appetitus per modum finis, et per modum appetibilis. i, 668, n. 24.

Ante formalem et radicalem ordinem ad appetitum res non sunt bonae nisi in potentia quasi materialiter. i, 670, n. 31.

Idem est in Deo bonitas et voluntas sine ulla dependentia, sed per summam identitatem.

Appetitus creatus potius dependet a bonitate Dei, quam e contra. i, 670, n. 30.

Bonum et verum formaliter sunt aliquid reale, non tamen connotant aliquid rationis, sicut potentia Dei connotat respectum rationis ad creaturas et similiter ideae, et tamen sunt aliquid reale. i, 670, n. 31.

Creaturae possibiles remanente statu possibilitatis, non sunt bonae, neque appetuntur, status enim possibilitatis non est appetibilis, cum sit status non essendi. i, 681, n. 23.

Bonum importat connexionem per se cum ente, ut perfectum, et importante ordinem ad esse, non cum ente quomodocumque considerato. i, 681, n. 23.

Bonum sequitur ens ut perfectum, et non ut defectuosum sicut est peccatum. i, 684, n. 31.

Proprium Dei est esse bonum per essentiam. i, 673, n. 3.

In creaturis bonum est solum participative, at in Deo non sic, sed a se. i, 673, n. 3.

- Bonum dicit rationem perfecti quod est appetibile. i, 687, n. 6.
 Existentia et operatio non sunt bona ut quod, sed ut quo. i, 688, n. 8.
 Bonum est passio entis non absolute vel pro quocumque statu, sed sub statu entis perfecti et ordinati ad existentiam et ad accidentia. i, 689, n. 13.
 Bonum secundum quid et inchoative pertinet ad solam essentiam secundum se. i, 659, n. 13.
 Omnis creatura est bona actualiter, et consummate sub ordine existentiae, radicaliter autem et inchoative etiam ratione essentiae quae est radix accidentium, a quibus redditur plene et consummate perfecta. i, 692, n. 22.
 Omnia quae Deus fecit, sunt valde bona, fecit enim ea cum existentia, et accidentibus debitis, non sine illis in pura ratione essentiae. i, 692, n. 22.
 Nulla relatio, aut convenientia, aut conditio concurrens ad rationem boni potest ejus realitatem essentialiter constituere, neque formalem rationem ut distinguitur ab ente ejus subjecto. i, 660, n. 7.
 Bonum est in rebus, non in appetitu. Quid addat super ens. iii, 83, n. 22.
 Bonum in quo consistit. iii, 117, n. 10.
 Bonum aliud absolutum, et aliud relatum. iii, 130, n. 2.
 In quo utrumque fundatur. iii, 131, n. 3.
 Bonum pro integritate rei sumptum non est passio entis. iii, 131, n. 3.
 An bonum consistat in integritate entis, an addat respectum ad appetitum. iii, 131, n. 4.
 Bonum est in rebus, verum autem in compositione, et divisione intellectus. iii, 132, n. 5.
 Quomodo sit prius quam verum. iii, 32, n. 5.
 Est objectum appetitus. iii, 133, n. 6.
 Bonum non movet voluntatem nisi per sui diffusionem. iii, 503, n. 1.
 Quomodo habet statum appetibilitatis. iii, 503, n. 1.
 Bona quae conducunt ad Dei gloriam sunt duplicis generis. iii, 316, n. 21.
 Bonum, vide daemon.
 Triplex est bonum, scilicet honestum, utile et jucundum. iv, 707, n. 24.
 Quod si unum et idem bonum possideat haec tria, tunc illae differentiae et species boni sunt filium respectivae. Si autem unum et idem non habeat has circumstantias, tunc illae differentiae erunt entitativae et absolutae. iv, 707, n. 24.
 Natura studet brevitati, et paucitati, nisi propter bonum speciei. iv, 598, n. 24.
 Principium prolixum esse decet, secundum Platonis praecipua, quatenus ex principiis bene discussis facilius sit ad reliqua aditus. iv, 2, n. 1.
 Bonum est idem cum fine, vide finis.
 Bonum est triplex. v, 83, n. 12.
 Bonum honestum, et delectabile, vide honestum.
 Bonum utile, vide utile.
 Bonum satiativum, et ultimum est primum principium omnium appetibilium. v, 104, n. 38.
 De ratione boni est perfectio. v, 116, n. 48; 223, n. 59.
 Ratio formalis boni perfecti, aliter vocatur beatitudo in communi. v, 116, n. 49.
 Bona creata sive animae, sive corporis non possunt esse beatitudo. v, 164, n. 4.
 Nec tota collectio creaturarum ut cognita. v, 165, n. 8.
 In bonis, quae non sunt summum bonum, bene potest minus bonum eligi praemajori bono. v, 254, n. 26.
 Bonum practicae, et motive sumptum non potest abstrahere a bono propter se, vel propter aliud. v, 471, n. 7.
 Bonum analogice analogia proportionalitatis convenit fini, et mediis. v, 474, n. 17.
 Bonum convenit mediis intrinsece, licet dependenter a fine. v, 474, n. 17.
 Bonum commutabile, vide conversio, creatura, finis ultimus, peccator, peccatum.
 Bonum incommutabile averti dupliciter contingit. v, 152, n. 47.
 Bonum, et malum morale quomodo sint differentiae voluntatis. v, 621, n. 15.
 Bonum, et malum sunt differentiae in genere morali. v, 623, n. 18; vi, 1, n. 2.
 Bonum, et malum morale opponuntur immediate contrarie. v, 799, n. 26.
 Bonum morale fit non bonum, si malo fini deserviat. v, 746, n. 19.
 Bonum simpliciter non solum dicitur tale in rebus creatis ratione substantiae, sed etiam ratione accidentium. vi, 398, n. 33.
 Bonum honestum primario in ratione invenitur; participative autem in bono sensibili potest inveniri, ut dirigibili a ratione; et sic tale bonum ab appetitu, ut subjecto rationi, potest attingi. vi, 223, n. 23.
 Bonum melius est materia voti, vide, votum.
 Bonum quod est impeditium majoris boni, non est materia voti. vii, 851, n. 8.
 Bonum concupitum non ordinatur ad eum, cui concupiscitur, ut ad finem cujus gratia, sed tamquam ad finem cui. vii, 343, n. 14.
 Bonum amicabile addit supra bonum absolute rationem communicativi. vii, 407, n. 3.

- Bonum apprehensum concurret in triplici genere causae respectu appetitus, scilicet objectivae, finalis et effectivae. vii, 735, n. 7.
 Bona quae per orationem obtinentur, proveniunt ex gratia Dei. vii, 757, n. 8.
 Bona quae possumus petere a Deo, sunt in triplici differentia. vii, 794, n. 2.
 Bona spiritualia secundum se considerata peti possunt, et debent a Deo. vii, 793, n. 3.
 Bona temporalia ex fine sustentationis, et conservationis naturae licite possunt peti a Deo. vii, 795, n. 12.
 Ista autem bona secundum quod subsunt usui nostro ultra conservationem naturae, non possumus petere, neque secundum se considerata. vii, 796, n. 12.
 Non est bonum divinum ut amabile amore concupiscentiae. vii, 327, n. 9.

BOS.

- Bos ab Aegyptiis in honorem Serapidis abatur, quem Apis nomine vocabant. vii, 960, n. 4.
 Bos nomine Apis apud Aegyptios deus, in eoque colendo superstitio. vii, 960, n. 4.
 Bos Apis Germanici Caesaris mortem praenuntiavit. vii, 960, n. 4.
 Bovi Aegyptio mortuo solemniter planctu sacerdotum parentabant. vii, 960, n. 4.
 Bovis Apis solemniter apud Aegyptios mense aprili celebrabantur. vii, 961, n. 6.
 Bove Api reperto in praemortui locum valde Aegyptii laetabantur, et ita splendidis conviviis epulabantur, ut in proverbium abiierint serapicae cenae. vii, 961, n. 6.

BRITANNIA.

- Britannia insula postquam religionis christianae cultum amplexa est, nec venenata parit animalia, nec aliunde allata tolerat. vii, 964, n. 11.

BRUTUM:

- Bruta quam indifferentiam habeant in agendo. v, 16, n. 30; 309, n. 44.
 Et quomodo movent se propter finem. v, 16, n. 30, vide finis.
 Bruta feruntur a convenientia finis, ut materialiter habita in ipsa re. v, 39, n. 25; 382, n. 49.
 Quomodo bruta non se moveant propter finem. v, 42, n. 31; 383, n. 53.
 Bruta vitali actu appetunt finem. v, 60, n. 31.
 Bruta non moventur ab honesto, bene tamen ab utili, et delectabili, et hoc quomodo. v, 44, n. 36.
 Brutorum appetitus necessatur. v, 376, n. 30.
 Bruta habent voluntarium imperfectorum, unicum tamen cum perfecto. v, 382, n. 49.
 Bruta cognoscunt finem non collective cum mediis, sed absolute ut convenientem, vel disconvenientem. v, 382, n. 50.
 Bruta non moventur compositione, et divisione strictae sumptae. v, 578, n. 11.
 Bruta habent spem. vi, 225, n. 12.
 Bruta habent iram, licet non proprie. vi, 232, n. 5.
 Bruta sunt capacia habituum imperfectorum, quatenus subduntur imperio, et gubernationi hominum. vi, 257, n. 12.
 Brutorum instinctus quis sit, et quomodo in eis formetur. vi, 258, n. 13.
 Brutorum assuefactio non consistit in aliqua qualitate superaddita speciebus magis firmatis consuetudine ipsa. vi, 258, n. 14.

BULLA.

- Quando in bulla Cruciatu datur facultas relaxandi juramenta, vel commutandi vota intelligitur de illis quae non vergunt in detrimentum proximi. vii, 878, n. 11.
 In bulla Compositionis datur facultas ad componendum id quod beneficiarius debet ex omissione recitanda. vii, 825, n. 6.

CAJETANUS.

- Cajetanus nec Thomista non imponunt falsum Scoto, in eo quod dixerit dari actum neutrum in voluntate, qui non sit circa finem, nec circa media. v, 468, n. 2, vide actus neuter.

CAECITAS.

- Caecitas daemonum unde proveniat. iv, 992, n. 14, vide obcaecatio et nox.

- Bonum dicit rationem perfecti quod est appetibile. i, 687, n. 6.
 Existentia et operatio non sunt bona ut quod, sed ut quo. i, 688, n. 8.
 Bonum est passio entis non absolute vel pro quocumque statu, sed sub statu entis perfecti et ordinati ad existentiam et ad accidentia. i, 689, n. 13.
 Bonum secundum quid et inchoative pertinet ad solam essentiam secundum se. i, 659, n. 13.
 Omnis creatura est bona actualiter, et consummate sub ordine existentiae, radicaliter autem et inchoative etiam ratione essentiae quae est radix accidentium, a quibus redditur plene et consummate perfecta. i, 692, n. 22.
 Omnia quae Deus fecit, sunt valde bona, fecit enim ea cum existentia, et accidentibus debitis, non sine illis in pura ratione essentiae. i, 692, n. 22.
 Nulla relatio, aut convenientia, aut conditio concurrens ad rationem boni potest ejus realitatem essentialiter constituere, neque formalem rationem ut distinguitur ab ente ejus subjecto. i, 660, n. 7.
 Bonum est in rebus, non in appetitu. Quid addat super ens. iii, 83, n. 22.
 Bonum in quo consistit. iii, 117, n. 10.
 Bonum aliud absolutum, et aliud relatum. iii, 130, n. 2.
 In quo utrumque fundatur. iii, 131, n. 3.
 Bonum pro integritate rei sumptum non est passio entis. iii, 131, n. 3.
 An bonum consistat in integritate entis, an addat respectum ad appetitum. iii, 131, n. 4.
 Bonum est in rebus, verum autem in compositione, et divisione intellectus. iii, 132, n. 5.
 Quomodo sit prius quam verum. iii, 32, n. 5.
 Est objectum appetitus. iii, 133, n. 6.
 Bonum non movet voluntatem nisi per sui diffusionem. iii, 503, n. 1.
 Quomodo habet statum appetibilitatis. iii, 503, n. 1.
 Bona quae conducunt ad Dei gloriam sunt duplicis generis. iii, 316, n. 21.
 Bonum, vide daemon.
 Triplex est bonum, scilicet honestum, utile et jucundum. iv, 707, n. 24.
 Quod si unum et idem bonum possideat haec tria, tunc illae differentiae et species boni sunt filium respectivae. Si autem unum et idem non habeat has circumstantias, tunc illae differentiae erunt entitativae et absolutae. iv, 707, n. 24.
 Natura studet brevitati, et paucitati, nisi propter bonum speciei. iv, 598, n. 24.
 Principium prolixum esse decet, secundum Platonis praecipua, quatenus ex principiis bene discussis facilius sit ad reliqua aditus. iv, 2, n. 1.
 Bonum est idem cum fine, vide finis.
 Bonum est triplex. v, 83, n. 12.
 Bonum honestum, et delectabile, vide honestum.
 Bonum utile, vide utile.
 Bonum satiativum, et ultimum est primum principium omnium appetibilium. v, 104, n. 38.
 De ratione boni est perfectio. v, 116, n. 48; 223, n. 59.
 Ratio formalis boni perfecti, aliter vocatur beatitudo in communi. v, 116, n. 49.
 Bona creata sive animae, sive corporis non possunt esse beatitudo. v, 164, n. 4.
 Nec tota collectio creaturarum ut cognita. v, 165, n. 8.
 In bonis, quae non sunt summum bonum, bene potest minus bonum eligi praemajori bono. v, 254, n. 26.
 Bonum practicae, et motive sumptum non potest abstrahere a bono propter se, vel propter aliud. v, 471, n. 7.
 Bonum analogice analogia proportionalitatis convenit fini, et mediis. v, 474, n. 17.
 Bonum convenit mediis intrinsece, licet dependenter a fine. v, 474, n. 17.
 Bonum commutabile, vide conversio, creatura, finis ultimus, peccator, peccatum.
 Bonum incommutabile averti dupliciter contingit. v, 152, n. 47.
 Bonum, et malum morale quomodo sint differentiae voluntatis. v, 621, n. 15.
 Bonum, et malum sunt differentiae in genere morali. v, 623, n. 18; vi, 1, n. 2.
 Bonum, et malum morale opponuntur immediate contrarie. v, 799, n. 26.
 Bonum morale fit non bonum, si malo fini deserviat. v, 746, n. 19.
 Bonum simpliciter non solum dicitur tale in rebus creatis ratione substantiae, sed etiam ratione accidentium. vi, 398, n. 33.
 Bonum honestum primario in ratione invenitur; participative autem in bono sensibili potest inveniri, ut dirigibili a ratione; et sic tale bonum ab appetitu, ut subjecto rationi, potest attingi. vi, 223, n. 23.
 Bonum melius est materia voti, vide, votum.
 Bonum quod est impedimentum majoris boni, non est materia voti. vii, 851, n. 8.
 Bonum concupitum non ordinatur ad eum, cui concupiscitur, ut ad finem cujus gratia, sed tamquam ad finem cui. vii, 343, n. 14.
 Bonum amicabile addit supra bonum absolute rationem communicativi. vii, 407, n. 3.

- Bonum apprehensum concurret in triplici genere causae respectu appetitus, scilicet objectivae, finalis et effectivae. vii, 735, n. 7.
 Bona quae per orationem obtinentur, proveniunt ex gratia Dei. vii, 757, n. 8.
 Bona quae possumus petere a Deo, sunt in triplici differentia. vii, 794, n. 2.
 Bona spiritualia secundum se considerata peti possunt, et debent a Deo. vii, 793, n. 3.
 Bona temporalia ex fine sustentationis, et conservationis naturae licite possunt peti a Deo. vii, 795, n. 12.
 Ista autem bona secundum quod subsunt usui nostro ultra conservationem naturae, non possumus petere, neque secundum se considerata. vii, 796, n. 12.
 Non est bonum divinum ut amabile amore concupiscentiae. vii, 327, n. 9.

BOS.

- Bos ab Aegyptiis in honorem Serapidis abatur, quem Apis nomine vocabant. vii, 960, n. 4.
 Bos nomine Apis apud Aegyptios deus, in eoque colendo superstitio. vii, 960, n. 4.
 Bos Apis Germanici Caesaris mortem praenuntiavit. vii, 960, n. 4.
 Bovi Aegyptio mortuo solemniter planctu sacerdotes parentabant. vii, 960, n. 4.
 Bovis Apis solemniter apud Aegyptios mense aprili celebrabantur. vii, 961, n. 6.
 Bove Api reperto in praemortui locum valde Aegyptii laetabantur, et ita splendidis conviviis epulabantur, ut in proverbium abiierint serapicae cenae. vii, 961, n. 6.

BRITANNIA.

- Britannia insula postquam religionis christianae cultum amplexa est, nec venenata parit animalia, nec aliunde allata tolerat. vii, 964, n. 11.

BRUTUM:

- Bruta quam indifferentiam habeant in agendo. v, 16, n. 30; 309, n. 44.
 Et quomodo movent se propter finem. v, 16, n. 30, vide finis.
 Bruta feruntur a convenientia finis, ut materialiter habita in ipsa re. v, 39, n. 25; 382, n. 49.
 Quomodo bruta non se moveant propter finem. v, 42, n. 31; 383, n. 53.
 Bruta vitali actu appetunt finem. v, 60, n. 31.
 Bruta non moventur ab honesto, bene tamen ab utili, et delectabili, et hoc quomodo. v, 44, n. 36.
 Brutorum appetitus necessatur. v, 376, n. 30.
 Bruta habent voluntarium imperfectorum, unicum tamen cum perfecto. v, 382, n. 49.
 Bruta cognoscunt finem non collective cum mediis, sed absolute ut convenientem, vel disconvenientem. v, 382, n. 50.
 Bruta non moventur compositione, et divisione strictae sumptae. v, 578, n. 11.
 Bruta habent spem. vi, 225, n. 12.
 Bruta habent iram, licet non proprie. vi, 232, n. 5.
 Bruta sunt capacia habituum imperfectorum, quatenus subduntur imperio, et gubernationi hominum. vi, 257, n. 12.
 Brutorum instinctus quis sit, et quomodo in eis formetur. vi, 258, n. 13.
 Brutorum assuefactio non consistit in aliqua qualitate superaddita speciebus magis firmatis consuetudine ipsa. vi, 258, n. 14.

BULLA.

- Quando in bulla Cruciatu datur facultas relaxandi juramenta, vel commutandi vota intelligitur de illis quae non vergunt in detrimentum proximi. vii, 878, n. 11.
 In bulla Compositionis datur facultas ad componendum id quod beneficiarius debet ex omissione recitanda. vii, 825, n. 6.

CAJETANUS.

- Cajetanus nec Thomista non imponunt falsum Scoto, in eo quod dixerit dari actum neutrum in voluntate, qui non sit circa finem, nec circa media. v, 468, n. 2, vide actus neuter.

CAECITAS.

- Caecitas daemonum unde proveniat. iv, 992, n. 14, vide obcaecatio et nox.

CALIX.

Calix iræ dei de quo bibent omnes peccatores terræ. vii, 953, n. 2.

CALOR.

Calor non est proprietas ignis absolute, et secundum substantiam, sed ut habet talem acrimoniam, et modum, id est, calor ut igneus, et sic non est naturalis nisi igni, aliis vero corporibus, non convenit sub tali modo, vel acrimonia, nisi ex participatione ignis. ii, 294, n. 27.

CALUMNIA.

A calumniis non est licitum per calumniam defendi. vii, 505, n. 7.

CALVINUS.

Calvini doctrina e diametro opposita est doctrinæ Thomisticæ. i, 483, n. 13.

Calvinus posuit decretum Dei, non quomodocumque antecedens, sed necessitans voluntatem: Thomistæ vero dicunt quod decretum Dei absolute antecedens, non tollit libertatem, sed causat, conservat et perficit. ii, 658, n. 30.

Calvini opinio circa præscientiam, gratiam efficacem, et libertatem nostram, vide gratia circa finem.

Calvini error de libero arbitrio ob efficaciam divinæ gratiæ excutitur. iii, 198, n. 3.

In quo cum Pelagio conveniat. iii, 199, n. 4.

Ejus æquivocatio in negatione liberi arbitrii ob inefficaciam divinæ voluntatis. iii, 204, n. 14.

Calvini hæresis, libertatem nostram tolli per auxilium gratiæ efficacis, a Concilio Tridentino jugulatur. iii, 416, n. 18; 417, n. 19.

Calvini error de reprobatione. iii, 820, n. 20.

Falso Thomistis objectus. iii, 820, n. 21.

Calvinus, vide Angelus.

Calvinus existimavit necessitari voluntatem ab auxilio divino. vii, 754, n. 2.

CAMPANA.

Campanæ de Velilla pulsatio prodigiosa aliquid infaustum reipublicæ prænuntians. vii, 967, n. 16.

Campanæ de Velilla pulsatio audita in expulsionem Mahumetorum ex Hispania. vii, 967, n. 17.

Campana de Velilla habet in ora exaratum quoddam Sybillarum vaticinium. vii, 967, n. 17.

CANON.

Ex Canonibus Apostolorum solum quinquaginta seu septuaginta, sententiæ in illis contentæ, sunt approbatæ. vii, 274, n. 21.

Canones Trullani a Græcis sunt conficti, et ab Ecclesia reprobati. vii, 275, n. 22.

CANONIZATIO.

Quid importet canonizatio explicatur. vii, 293, n. 1.

Ad illam præcedere solet quasi duplex dispositio, qua paulatim aliquis cultu aliquo incipit coli, et venerari, scilicet beatificatio et elevatio. vii, 293, n. 2; 295, n. 4, vide beatificatio et elevatio.

Canonizatio quantum ad ipsam substantiam, scilicet, quod sancti proponerentur ab Ecclesia colendi, et venerandi, ita antiquum est, ut ab apostolica traditione descendat, habeatque fundamentum in Scriptura. vii, 295, n. 5.

Modus autem canonizationis diversimode se habuit a principio Ecclesiæ usque nunc. vii, 295, n. 6, vide Ecclesia et papa.

CAPUT.

Explicantur proprietates capitis. viii, 247.

CARCER.

Carcer dæmonum est talis, quod ei alligantur, et quoad detentionem localem, et quoad detentionem moralem operationum suarum liberarum impeditivam, vide alligo et ligo. iv, 1017, n. 12.

CARDINALIS.

Cardinalis virtus, vide virtus cardinalis, et vide clericus Romanus.

Ad ipsos pertinet electio papæ. vii, 224, n. 22; 226, n. 25.

Et hoc est verum etiam si a Concilio generali papa deponatur. vii, 226, n. 25.

Nullus cardinalium prætextu excommunicationis vel censuræ, potest ab electione papæ repelli. vii, 228, n. 1.

Ad ipsos non pertinet tractatus de depositione papæ. vii, 258, n. 17.

CARO.

Carnis tentatio, vide tentatio.

CASTITAS.

Castitas perpetua nequit servari sine speciali gratia, quia nequit exerceri sine resistentia gravium tentationum. vi, 753, n. 29, vide contritio, gratia specialis, martyrium, perseverantia et tentatio.

Castitas est virtus, quæ est pars subjectiva temperantiæ ex parte venerorum. vi, 888, n. 14, vide temperantia.

CASUS.

Casus reservatus, vide dubito.

CATHERINUS.

Catherini error et Massiliensium de prædestinatione refellitur. iii, 108, n. 28 et 609, n. 30.

Catherinus ait per fidem divinam mediate posse inferri aliquem esse in gratia, colligendo hoc ex principiis revelatis, et aliis experientiis adjunctis. vi, 855, n. 1, vide fides et gratia.

CAUSA.

In causa æquivoca invenitur quidquid perfectum est in effectu, in eo genere et linea, in qua est causa æquivoca. i, 637, n. 4.

Causa æquivoca semper est perfectioris virtutis quam effectus a se productus, in quantum est talis effectus. i, 637, n. 4.

Causa univoca non continet effectum secundum conditiones individuales absolute, sed secundum eandem rationem specificam. i, 637, n. 4.

Causa univoca continet effectum, non tamen modo perfectiori, quam sit effectus in se, neque secundum altius esse. i, 639, n. 9.

Causa instrumentalis non continet effectum, neque agit in virtute propria, sed in virtute causæ principalis, neque illi assimilatur effectus, sed causæ principali. i, 639, n. 9.

Causa physica cur vehementius influat quam moralis. iii, 467, n. 69.

Causa finalis est prima inter omnes. v, 38, n. 23.

Causa increata efficit ens in quantum ens, quidditates autem particulares tangit, ut contentas sub ente, et existentia. v, 48, n. 8.

Quomodo causæ creatæ producant existentiam rei. v, 48, n. 8.

Causæ æquivocæ etiam specificantur a principio, et quomodo. v, 56, n. 23.

A causa univoca quod derivatur debet esse distinctum numero ab illa. vi, 86, n. 20.

Causa particularis semper subordinatur universali. v, 151, n. 44.

Unus numero effectus non potest prodire a duabus causis totalibus creatis. v, 651, n. 27.

Causa conservans duplici modo conservat vel influendo in effectum quoad esse, vel subministrando materiam, seu dispositiones requisitas. vi, 367, n. 22.

Quæ sit causa proxima, quæve remota mutilationis, vel mortis. vii, 371, n. 7.

Causa efficiens habitus, illum non specificat. vii, 524, n. 10.

Licet causa secunda sit efficax in suo genere, tamen potest impediri, quia non est efficax in omni genere causæ. viii, 94, n. 15.

Assignatur discrimen inter causam moralem, et physicam. viii, 462, n. 60.

Non est necessarium, quod causa moralis exerceat aliquam operationem circa effectum, qui moraliter tantum ab ea procedit. viii, 428, n. 16.

Causa prima non impedit, sed potius juvat causam secundum ad agendum concurrere cum ipsa. viii, 293.
Causa imperans non semper est causa moralis. viii, 434, n. 48.

CENSURA.

Censuræ definitio legitima contra Suarez. vii, 513, n. 4.
Ejusque explicatio. vii, 514, n. 5.
Septem sunt species censuræ, et quæ illæ sint. vii, 501, n. 4.
Censurarum potestas et forensis tradita Matthæi xvi et xviii, non ipsa remittendi peccata. ix, 185.

CERINTHUS.

Cerinthus Christum negavit deum, vide Christus et Ebion.

CERTITUDO.

Vide certitudo spei.
Certitudo voluntatis aliter regulanda est in actu fruitionis, seu gaudii, aliter in actu spei. vii, 369, n. 4.

CESSATIO.

Cessatio ab omni actu in voluntate, an sit violentia, vide agens et voluntas.

CHARACTER.

Character non est habitus inclinans ad operandum moraliter, sed potestas ad valide conficiendum, vel recipiendum sacramentum. vi, 346, n. 28.
Character non influit in malum usum sacramenti, sed in valorem sacramenti, et sic bene potest aliquis male uti characterem in genere morali. vi, 396, n. 28.
Character manet in fidelibus damnatis. vii, 106, n. 2.

Character non est virtus ad causandum effectum supernaturalem, sed est qualitas reddens aptum subjectum ad recipiendam virtutem causativam. viii, 448, n. 47.

Imprimi characterem indelebilem in anima per sacramenta, fides docet. ix, 323, n. 2.
Character potentia vindicatus a S. Thoma. ix, 224, n. 3.

Character verum efficit sacramentum, sed non semper bene, unde nec habitus per se primo ordinatus ad divina tradenda aut recipienda. ix, 323, 324.

Character est potentia ministerialis: hinc reductive in genere 323 et 359. Quis pro formali, aliquid rationis Durandus voluit, quod videtur damnatum esse. Character res absoluta, fundans relationem: signum, non ex aliqua impositione, sed ex natura sua. ix, 324.

Character qualitas est, non modus: ex adjuncto sacramento signum, et secundario, non ipse per se. ix, 335.

Distinctivus, non ipsa distinctio: deputatio realis a Deo, et forma in sua entitate accidentalis, vi cujus debeat concursus, ut eo minister utatur cum voluerit. ix, 332.

Characteris effectus a conditione morali dependens, in confirmatione, pœnitentia, etc. ix, 344.

Character alius potentia activa, alius passiva: quid hæc in illo. ix, 350. Vide baptismus, confirmatio et ordo.

Christi character est in potentia animæ (nempe in intellectu) atque in eo indelibiliter. ix, 367.

Suarez frivola quæstio, an character sit qualitas intensibilis. ix, 379.

Tria dumtaxat sacramenta imprimunt characterem, baptismus, confirmatio, ordo: nulla vetera. Scoti opinio singularis, quod imprimeret circumcisio. ix, 379.

Christi passio futura, causa finalis gratiæ patrum, non efficiens: ipsa existens, etiam efficiens et causa physica, non solum moralis. Ejus resurrectio, causa efficiens nostræ resurrectionis. ix, 138.

Circumcisio et legis naturæ remedium, gratiam parvulis conferebant ex opere operato passive; adultis solum ex opere operantis, per fidem Jesu Christi; nec aliter reliqua vetera sacramenta. ix, 309.

Quid hæc differant? Opus operatum active sive efficientia physica. ix, 315.

Circumcisionem characterem impressisse, Scoti opinio. ix, 381.

Confirmationis character activus et passivus. Illius fidei professio ac defensio, quasi ex officio, cum nec digna et ex fide virtute, sed actus ex circumstantia malus est. ix, 359.

CHARITAS.

Relatio, virtualis saltem, in finem charitatis requiritur ad opera meritoria, colligiturque explicite ex Concilio Tridentino. v, 130, n. 49.

Non est paratus mori pro fide ex motivo charitatis, qui est in peccato mortali, sed ex pia affectione ad fidem. v, 144, n. 20.

Charitatem patriæ, et viæ probabilius est ejusdem esse speciei. v, 218, n. 52.

Fortitudo divina magis ostendebatur in sustinendo tantam indignitatem sicut sustinuit.

Charitas quo sensu dicatur, quod est summum præmium in patria. v, 227, n. 6.

Charitas perfectior est fide, et spe, non tamen visione clara Dei. v, 238, n. 34.

Actus charitatis circa Deum, et proximum non sunt actus speciei diversi. v, 319, n. 41.

Nec charitas viæ, et patriæ. v, 319, n. 41.

Non potest esse idem actus numero, qui in via elicitur, et in patria. v, 322, n. 50.

Charitatis meritum, et præmium, vide meritum et præmium.

Charitas Christi, vide Christi amor et Christi meritum.

Charitas addit supra amorem æstimationem quamdam, et pretium rei amatæ; differtque ab amore, qui est passio. vi, 904, n. 1; 205, n. 2.

Charitas non augetur extensive. vi, 305, n. 33.

Charitas nequit esse sine fide, et spe; bene tamen e contra spes, et fides sine charitate in peccatore; et fides etiam aliquando sine spe. Et charitas etiam connexa est cum virtutibus moralibus infusis; et e contra morales infusæ connexæ sunt cum theologis. vi, 532, n. 6.

Charitas etiamsi pertineat ad genus volubile, nobilior est virtutibus generis intellectualis; et quomodo hoc sit intelligendum, non tamen lumine gloriæ. vi, 560, n. 18.

Charitus est excellentior fide. vi, 138, n. 14.

Sine charitate in statu peccati non manent virtutes acquisitæ in ratione habitus, sed mutantur ex defectu motivi formalis indispotionis. vi, 550, n. 58.

Charitas (sicut et cæteræ virtutes) distinguitur a gratia realiter. vi, 795, n. 43.

Charitas requirit subjectum elevatum in ordine supernaturali mediante gratia, ut præbeat suum effectum. vi, 798, n. 5.

Charitatis effectus tribuuntur ipsi ut principio proximo, gratiæ autem iidem effectus

tribuuntur, ut principio tamen radicali. vi, 792, n. 10.

Charitas opponitur peccato quatenus peccatum est in voluntate quantum ad actum. vi, 800, n. 13, vide gratia, macula et peccatum.

Charitas quælibet ejusdem speciei est cum alia. vi, 851, n. 6.

Charitas est forma virtutum, quatenus eas trahit ad suum finem. vi, 893, n. 17.

Charitatis directio respectu contritionis, et aliarum virtutum dupliciter intelligi potest, et quomodo. vi, 893, n. 17.

Charitatis influxus, vide influxus charitatis.

Charitas supernaturalis est vera et propria amicitia inter Deum et hominem, fundata non in communicatione qua homo, sed qua filius habens eundem spiritum. vii, 408, n. 5.

Objectum formale charitatis est bonitas divina amanda propter seipsam fundantem communicationem sui immediatam. vii, 408, n. 6.

In objecto secundario non æqualiter relucunt conditiones amicitiae. vii, 412, n. 45.

Charitas supernaturalis est una virtus speciei atomæ. vii, 419, n. 2.

Charitas in genere moris est excellentior cæteris virtutibus, et hoc in triplici sensu. vii, 425, n. 1.

Charitas inferior est entitative ad unionem hypostaticam, gratiam habitualement, et lumen gloriæ. vii, 425, n. 2.

Entitative autem est perfectior virtutibus naturalibus, sive existentibus in intellectu, sive in voluntate. vii, 425, n. 3.

Excedit etiam virtutes supernaturales, quæ sunt in voluntate. vii, 425, n. 3.

Est etiam perfectior entitative fide, et aliis virtutibus intellectualibus supernaturalibus, quæ sunt in via. vii, 423, n. 6.

Charitas non augetur extensive. vii, 430, n. 2.

Charitatis augmentum est sine termino ab intrinseco. vii, 432, n. 8.

Charitas potest augeri a Deo physice, nulla interveniente dispositione ex parte actus nostri. vii, 434, n. 1.

Ad augmentum charitatis requiritur ex parte actus nostri dispositio non solum moralis, sed etiam physica. vii, 437, n. 10.

Quæ dispositio debet esse actus, non solum æqualis ad habitum præcedentem, sed excedens illum, æqualis tamen augmento introducendo. vii, 438, n. 12; 452, n. 11.

Charitas non augetur secundum totam intensionem actus disponentis, sed secundum excessum actus ad habitum præexistentem. vii, 440, n. 19.

Ad augmentum charitatis augentur virtutes infusæ, et quare. vii, 442, n. 5.
 Augmentum charitatis merentur justi bonis operibus, et non solum vitam æternam. vii, 443, n. 7.
 Charitatis augmentum merentur actus aliarum virtutum, si imperentur a charitate. vii, 443, n. 7.
 Charitatis augmentum, quod merentur actus remissi, non statim datur, sed quando per actum ferventiorum homo se disposuerit. vii, 449, n. 3.
 Ad hoc autem augmentum se disponit homo per actum ferventiorum dilectionis, et per conatum ad charitatis profectum. vii, 449, n. 3; 454, n. 17.
 Iste autem actus ferventior elicitur in alia vita. vii, 262, n. 25.
 Caritas potest diminui a Deo per subtractionem concursus. vii, 277, n. 29.
 Non tamen diminuitur de facto a Deo sine culpa hominis. vii, 277, n. 29.
 Non diminuitur autem, nec physice, nec moraliter per peccatum veniale. vii, 278, n. 30.
 Caritas habet ordinem in objectis dirigendis, non quasi ordinans, sed quasi ordinata. vii, 743, n. 10.
 Caritas eminentiori modo reddit hominem sanctum quam religio. vii, 717, n. 14.
 Caritas qua diligitur Deus, et proximus est una virtus. vii, 671, n. 16.

CHERUBIM.

Cherubim in alios Angelos influunt perfectionem scientiæ, non tamen beatiæ, in scientia autem beata exceduntur a Seraphim. v, 238, n. 34.

CHIRURGUS.

Chirurgus in curatione infirmorum quomodo debeat se gerere in formanda conscientia. v, 485, n. 33.

CHOLERA.

Cholera inter omnes humores facilius movetur, ad quod sequitur ira, et sic cholericus facilius irascuntur. vi, 234, n. 2.

CHRISTUS.

Christus plura fecit miracula solo imperio, aut verbo, vel visu quod est proprium Dei, qui dixit et facta sunt; sicut imperando ventis cessavit tempestas, et imperando leproso mundatus est, et imperando febri dimisit socrum Simonis. i, 405, n. 33.
 Christus venit ut Deus salvator, et satisfaciens pro peccatis, et consequenter ut patiens et subjectus opprobriis et doloribus. i, 408, n. 38.
 Christus non debuit venire in manifestatione gloriæ, quia si cognovissent nunquam Dominum gloriæ crucifixissent. i, 408, n. 38.
 Non conveniebat Christo quod ostenderet gloriam suam, si veniebat ad satisfaciendum pro peccatis. i, 408, n. 38.
 Maxima gratia et liberalitas Dei Christi in hoc enituit, ut egenus fieret propter nos in assumpta natura. i, 408, n. 38.
 Christus debuit docere abjectionem, et contemptum omnis gloriæ temporalis, quæ valde impedit assecutionem æternæ, cum temporalia spiritalibus contrarietur. i, 408, n. 38.
 In hoc maxime constabit antichristum et omnes qui ex eo sunt falsa docere, quia maxime inhiant vanitati et gloriæ temporalis, et sic non nos, ut Christus, ad æterna dirigunt. i, 408, n. 38.
 Tota cum Judæis controversia, ex illo unico puncto dependet, an Christus in lege promissus venerit, et sit illa singularis persona quæ dicitur Jesus filius Mariæ. i, 411, n. 3.
 Lex antiqua per Moysen data debuit finire in Christo. i, 411, n. 3.
 Regnum Christi seu Messias non erat futurum in sola gente Judæorum, sed in omni terra, nec delicias et divitias æternas promittebat, sed cœlestes et per mortem suam acquirendas. i, 411, n. 3.
 Testimonia contra Judæos sunt in triplici genere: primo, quæ promittunt Christum absolute venturum, non designando tempus neque circumstantias; secundo, sunt quæ designant tempus licet non diem, neque horam determinate; tertio, sunt quæ tales circumstantias designant, quod non nisi illi singulari personæ filio Mariæ convenire possunt. i, 412, n. 4.
 Promissus est Christus venturus in libris Moysi, in psalmis et in prophetis, ut ipse Jesus dixit in Luca evangelio. i, 412, n. 5.
 Judæi dicunt quod revera Christus fuit promissus in lege, sed sub ea conditione si non obstarent peccata populi. i, 413, n. 6.

De Christo venturo facta fuit promissio absolute, non conditionate. i, 413, n. 6.
 De tempore adventus Christi duo testimonia constant ex Scriptura. Primum, non venisse Christum immediate post captivitatem Babylonicam: secundum, non venturum post totalem destructionem templi et reipublicæ Judæorum. i, 412, n. 4, 7.
 De adventu Christi loca Scripturæ famosiora. i, 414, n. 8.
 Christum fuisse verum Messiam constat ex eo quod in eo impleta sunt omnia quæ de vero Messia dicta sunt. i, 419, n. 17.
 Modus vitæ et mortis, qui de Christo vero Messia a prophetis prædictum fuit, completus omnino fuit in Jesu filio Mariæ. i, 420, n. 18.
 Testimonia Scripturæ quæ hoc probant. i, 420, n. 18.
 Non fuit prædictum de Christo quod sederet super regnum terrenum David, quia David solum regnavit in Judæa et Palæstina, sed quod Messias esset regnator super omnes gentes et totum orbem. i, 422, n. 21.
 Christus non sedit super regnum David si accipiatur materialiter et determinate pro terreno regno, sed spiritualiter scilicet pro regno spiritali in vera fide et religione, sicut floruit tempore David. i, 422, n. 21.
 Ad regnum istud spirituale pertinet quod Christus sit pater futuri sæculi. i, 422, n. 21.
 Cur regnum spirituale Christi vocetur regnum David. i, 422, n. 21.
 Quomodo ille locus Davidis Psalmi xci: *Senectus mea in senecta uberi debeat intelligi*, expenditur. i, 422, n. 22.
 An defecerit sceptrum de Juda, eo tempore quo natus est Christus. i, 424, n. 24.
 An tempore Herodis sceptrum de Juda defecerit. i, 424, n. 25.
 Septimo anno Christi Herodes mortuus est. i, 424, n. 25.
 Christus non fuit unctus in morte sua, sed in conceptione sua, in qua fuit unctus divinitate. i, 426, n. 27.
 Annus quo mortuus est Christus non fuit annus sabbaticus terræ. i, 427, n. 30.
 Christus natus est olympiade 194, anno ejus secundo. i, 429, n. 31.
 Christus passus est in quarto anno sabbatici, id est, in dimidio hebdomadis currentis et ordinariæ pro populo. i, 429, n. 31.
 In Christo duplex fuit theologia, una acquisita sicut nostra, altera quæ pertinet ad donum sapientiæ. i, 495, n. 9.
 Christus nobis est datus: primo, in exemplum; secundo, in auctorem gratiæ; tertio, in consummatorem gloriæ. i, 526, n. 45.

Humanitas Christi caret propria existentia, et consequenter non dicit ordinem ad illam. i, 559, n. 20.
 In Christo nihil personalitatis creatæ remanet, quia totus ille modus terminandi et subsistendi in se, destruitur, et succedit alia terminatio subsistendi in alio. i, 562, n. 28.
 Suppositum et natura se habent ut includens et inclusum, quod potest sumi dupliciter. i, 562, n. 29.
 Personalitas propria posita assumptione ad alteram personam, corrumpitur eo modo, quo moralis entitas corrumpi potest. i, 562, n. 29.
 In Christo invenitur natura secundum omnia prædicata quidditativa, et secundum singularitatem, non tamen secundum subsistentiam. i, 564, n. 34.
 Christus ut homo prædestinatus est ad opera sibi præcepta, et tamen libere obedivit, et passus est. iii, 400, n. 1.
 In Christo est justitia commutativa. iii, 536, n. 20.
 Christi satisfactio ex qua justitia processerit. iii, 536, n. 20.
 Christi oratio, et deficientia Petri quomodo conciliantur. iii, 657, n. 7.
 Christus quorum fratrum dicatur primogenitus. iii, 667, n. 5.
 Christus quomodo meruerit gratiam antiquis patribus. iii, 738, n. 29.
 Ejus incarnatio, et merita sunt causa nostræ prædestinationis, ut tenet se ex parte nostra. iii, 742, n. 4.
 Christi merita an fuerint causa electionis comparative sumptæ, et in individuo. iii, 744, n. 5.
 Christus est minor Angeli via naturæ, non autem via gratiæ et gloriæ. iv, 566, n. 8, vide Ebion, Incarnatio et Filius Dei.
 Christus est vere Deus, quidquid dicas Corinthus, vide æqualitas, æternitas et consubstantialitas.
 Christus Dominus ab initio, seu in primo instanti suæ conceptionis meruit. iv, 896, n. 3.
 Et fuit beatus et comprehensor. iv, 899, n. 7.
 De Christo male sensit Servetus, vide Computenses et subjectio.
 In Christo Verbum divinum posuit loco intellectus Apollinaris. v, 179, n. 25.
 Animæ Christi nequit intelligere Dei communicari, ejus oppositum docuit Joannes de Ripa. v, 175, n. 15, vide Joannes de Ripa.
 Christus est capax legis, et præcepti, quia est capax subjectionis in quantum homo. v, 266, n. 54.
 Christus post resurrectionem suam vere comedit. v, 340, n. 21.

Christus rogabat Patrem, ut transiret ab eo calix, non resistendo divinæ voluntati, sed manifestando affectum erga mortem, ut ex causis particularibus dependentem. v, 551, n. 23.

Christi amor idemmet erat necessarius tangens Deum ut est in se, et erat liber tangens Deum respective ad creaturas, et quomodo. v, 319, n. 42.

Et talis actus quomodo sit liber supposito quod regulatur visione beata. v, 319, n. 42.

Christus in primo instanti dilexit Deum ut finem habuitque libertatem contradictionis, et meritum. v, 317, n. 8.

In Christo unam tantum voluntatem, et operationem ponebant Monothelita, et Macarius v, 179, n. 25.

Christus meruit per actum charitatis quatenus viator, sicut per actus aliarum virtutum. v, 319, n. 40.

Christi opera, si nec a gratia habituali, nec in ordine ad finem supernaturalem procederent, ex se non essent meritoria vitæ æternæ, nec pernaturalia, bene tamen ex parte personæ: nec sanctitatem formalem seu specificam haberent, sed personalem. v, 133, n. 54.

Christi opera quam libertatem habebant. v, 322, n. 51.

Christi impeccabilitas quomodo stet cum libertate contradictionis. v, 512, n. 3.

Christus est impeccabilis ab intrinseco. v, 322, n. 51.

Christus transfiguratus habuit claritatem solum circa superficiem corporis. v, 350, n. 52.

Penetratio corporis Christi cum utero virginis fuit indicium dotis subtilitatis, quam habebat. v, 344, n. 33.

Christus januis clausis ingrediens subtilitatis dotem ostendit. v, 344, n. 33; 345, n. 38.

Christus habuit agoniam ortam ex plenitudine considerationis, qua vidit oclusam omnem viam evadendi mortem. vi, 226, n. 2; 227, n. 3, vide agoniam.

Christi species licet sint plures angelicis, magis claræ sunt, et distinctæ. vi, 265, n. 32.

Christus habet virtutes morales. vi, 428, n. 41; 503, n. 6.

Christus non habet virtutem poenitentiae, cum omnino sit impossibile peccatum in ipso. vi, 508, n. 64; 539, n. 25, vide poenitentia, virtus et virtus moralis.

Christus habuit septem dona Spiritus sancti numerata. vi, 268, n. 70.

Christus habet scientiam infusam, qua cognoscuntur res per revelationem divinam

extra Verbum. Et aliquando usus est scientia infusa discursive. vi, 645, n. 35.

Christus non habuit fidem. Et quando Isai. xi dicitur de eo, quod: *Fides erit cinctorium renem ejus*, non accipitur ibi fides pro virtute theologica, sed pro fidelitate. vi, 702, n. 10.

Christus meruit tamquam consummator, et perfectior naturæ specialem gratiam nobis, ut bene intelligeremus. vi, 728, n. 14.

Christus mortuus est pro victoria cujuscumque tentationis, ut conducit ad salutem, et redemptionem. vi, 746, n. 29.

Christus per actus charitatis merebatur, et quomodo. vi, 907, n. 9.

Christus potuit aliis tantam gratiæ plenitudinem communicare, ut eorum meritum operaretur ad sacramentorum effectus; de facto tamen hanc potestatem non contulit. vi, 928, n. 4.

Christo nulla fit gratia, quod remittatur peccatum hominis incorporati cum illo; homini autem fit magna gratia, quod incorporaretur Christo. vi, 865, n. 8.

Christus potuit per actus suos mereri sibi gratiam habitualem, et gloriam, sed tamen de facto non ita contigit. vi, 865, n. 8.

Non est mentitus quando, euntibus discipulis in Emmaus, finxit se longius ire. vii, 69, n. 21.

Neque etiam quando dixit: Vos ascendite ad diem festum, ego non ascendam. vii, 70, n. 22.

In Christo neque mendacium, neque error potuit esse, et non est idem de morte. vii, 74, n. 48.

Christus tradidit Ecclesiæ potestatem designativam, seu electivam pontificis Ecclesiæ quidem proxime et formaliter, et ordinario modo, regulative autem, seu architectonice, et principaliter ipsi papæ. vii, 214, n. 3; 219, n. 12. Vide papa.

Christus immediate confert potestatem papalem pontifici electo, Ecclesiæ autem solum designat personam. vii, 218, n. 10.

Christus solum est mediator verus, et principalis. vii, 784, n. 24.

Christus nunquam votum emisit, et quare. vii, 870, n. 3.

Christus Ecclesiæ fundamentum, et caput in Apostolo Petro constituit. vii, 179, n. 9.

Ut passibilis fuit finis in primo signo efficaciter intentus. viii, 102, n. 25.

Fuit decretus ut redemptor supposita permissione peccati. viii, 266, n. 17.

Fuit prædestinatio post prævisionem lapsus dæmonis, et post prædestinationem Angelorum. viii, 112, n. 4; 273, n. 7.

Dicere quod in Christo est aliud et aliud neutraliter est error illorum, qui ponebant in

Christo duo supposita, et unam personam. viii, 53, n. 7.

Est finis omnis creaturæ, etiam quantum ad essentialia in ordine ad reparationem. viii, 114, n. 13.

Ista prædicatio: Christus est sua divinitas, et humanitas est vera tantum indentice, non vero formaliter. viii, 542, n. 51.

Est unus, non plures, vel duo masculine: est unum, et non plura neutraliter. viii, 532, n. 1, 2.

Tantum habuit unum esse. viii, 543, n. 1.

Respectu quorum sit caput explicatur. viii, 247.

Diverso modo Christus est caput quantum ad gratiam, atque Adam quantum ad peccatum. viii, 249.

Fuit caput Angelorum non quantum ad gloriam essentialia. viii, 115, n. 20.

Error est contra fidem negare Christum esse caput Angelorum. viii, 272, n. 3.

Est caput omnium personarum non quantum ad statum aliquem. viii, 268, n. 26.

Dicitur primus prædestinatus etiam respectu ad gloriam auctoritative, quia habuit supremam gloriam supra omnes Angelos. viii, 115, n. 20.

Ex unione ad Verbum non habet majorem potentiam obedientialem, quam alia. viii, 89, n. 29.

Christi humanitas per gratiam unionis non solum radicaliter, sed formaliter, et immediate fuit sanctificata. viii, 193, n. 11.

Hæc sanctificatio non fit immediate per naturam divinam, quatenus distinguitur a persona. viii, 193, n. 11.

Cum gratia habituali constitutus est Christus, caput proxime, et formaliter. viii, 260, n. 47.

Dupliciter concurret ad causandum in homine effectum interiorum, et in quantum Deus auctoritative, et in quantum homo meritorie, et physice instrumentaliter. viii, 254, n. 19.

Ad quadruplicem effectum exacta fuit gratia habitualis in Christo. viii, 204, n. 1.

Non fuit simpliciter necessaria ad valorem meriti Christi. viii, 204, n. 2.

Fuit simpliciter necessaria ad sanctificandam animam illius sanctitate accidentali. viii, 205, n. 6.

Similiter fuit simpliciter necessaria ad elicenda opera supernaturalia modo connaturali. viii, 205, n. 7.

Non est infinita in esse entis, est tamen infinita moraliter. viii, 226, n. 1.

Non potuit crescere in ratione principii in ordine ad effectus supernaturales. viii, 236, n. 1.

De potentia absoluta potuit augeri secundum augmentum intensivum. viii, 227, n. 7, 8, 9.

Nec potuit de potentia absoluta dari gratia alterius speciei a gratia Christi Domini viii, 227, n. 7, 8, 9.

Non potest crescere secundum unionem ad Verbum. viii, 230, n. 21, 22.

Fuit infinita syncategorematica. viii, 232, n. 21.

De facto gratia Christi fuit sublimior omni gratia producibili, secundum dispositionem præsentis status. viii, 233, n. 33.

Non potuit crescere per meritum Christi attemptata divina dispositione. viii, 235, n. 43.

Modus infinitatis illius non est aliquis modus physicus. viii, 239, n. 13.

Non est aliqua denominatio extrinseca. viii, 239, n. 16.

Ista moralitas gratiæ Christi entitative sumpta est finita; et terminative infinita. viii, 240, n. 21.

Non fuit data gratia habitualis Christo per resultantiam et dimanationem. viii, 242, n. 9.

Respicit humanitatem elevatam ut proprium, et connaturale subjectum. viii, 242, n. 9.

Est ejusdem speciei secundum quod est gratia capitis, et secundum quod est gratia particularis. viii, 250, n. 1.

Sortitur rationem gratiæ capitis ratione aliqujus intrinsecæ, et novæ perfectionis super entitatem gratiæ habitualis. viii, 253, n. 15.

Ex unione ad Verbum participat dignitatem infiniti valoris. viii, 254, n. 19.

Non concurret physice et principaliter ad causandam nostram gratiam. viii, 260, n. 41.

Ex se non est meritoria de condigno pro aliis. viii, 262, n. 55.

Considerata secundum suam naturam in Christo est multo perfectior nostra gratia; non autem considerata secundum quod est instrumentum ad nostram gratiam causandam. viii, 458, n. 31.

Spes quæ est virtus theologica non datur in Christo, nec quoad habitum, nec quoad actum. viii, 214, n. 1.

Actus spei communiter dictæ, fuit in Christo. viii, 215, n. 4.

Principium immediate elicitive spei in Christo, circa gloriam corporis in opinione probabilis fuit magnanimitas infusa. viii, 718, n. 18.

Secundum alteram opinionem principium fuit charitas. viii, 218, n. 18.

Duplex amor fuit in Christo, alter regulatus scientia beata, et alter scientia infusa. viii, 569, n. 13.

Actus charitatis regulatus scientia beata distinguitur specie materiali incompleta ab actu regulato scientia indita. viii, 319, n. 31.

Et si fuerint per accidens infusæ Christo,

non tamen potuerunt exercere suos actus a primo instanti suae conceptionis. viii, 206, n. 1.

Probabilius est habuisse virtutes morales infusas per accidens. viii, 207, n. 7.

Non solum iustitia, sed etiam virtutes morales, quae versantur circa passiones fuere perfectissime in Christo. viii, 210, u. 1.

Non fuere necessariae virtutes istae ad cohibendas pravas concupiscentias. viii, 212, n. 6, 7.

Non fuit in Christo. viii, 213, n. 11, 15.

Dimanavit in Christo ex gratia habituali prout conjuncta Verbo. viii, 78, n. 54.

Si humanitas dimitteretur a Verbo non remaneret in ipsa iustitia commutativa erga Deum. viii, 78, n. 54.

Duplicem habet dignitatem infinitam, scilicet denominative primam ex determinatione Verbi, secundam objective reddendo valorem infinitum. viii, 78, n. 54.

Fuit propria in Christo. viii, 68, n. 12.

Fuit in Christo. viii, 68, n. 12.

Ex sua specie nunquam reddebat ad aequalitatem cultum Deo, quia religio fundatur in iure creationis respectu humanitatis. viii, 83, n. 7.

Fuit infusa Christo Domino a primo instanti suae conceptionis. viii, 207, n. 7, 208, n. 14.

Fuit in Christo. viii, 221, n. 5.

Per suam virtutem naturalem non habuit potentiam ad immutandum proprium corpus extra communem usum naturae. viii, 463, n. 2.

Ut homo est causa principalis moralis gratiae. viii, 454, n. 14.

Omnipotentia non est communicata humanitati Christi. viii, 419, n. 1.

Et si subjective sit finita, terminative, et personaliter fuit infinita. viii, 58, n. 23.

Actio pure naturalis Christi non fuit capax valoris infiniti, sicut nec meriti. viii, 58, n. 23.

Prout egrediuntur a supposito divino non sunt sub dominio creditoris offensi, nempe Dei. viii, 73, n. 28; 75, n. 36.

Cum fuerint infiniti valoris tales actiones erant capaces satisfaciendi pluribus titulis inadaequatis diversarum virtutum. viii, 77, n. 46.

Omnis actio procedens a voluntate Christi deliberata est humana. viii, 560, n. 2.

Et actio procedens ab appetitu sensitivo. viii, 560, n. 2.

Nutritio et augmentatio poterant in ipso vocari actiones humanae. viii, 560, n. 2.

Actio Christi speciali modo dependentiae nempe suppositionis offerebatur ab ipso, quod in genere non dependebat ab aliis personis. viii, 75, n. 38.

Principium quod illarum operationum est suppositum. viii, 51, n. 1.

Efficienter physice procedunt a supposito mediante virtute ipsius naturae, cujus est suppositum. viii, 53, n. 7.

Suppositum tantum concurrebat ut terminus naturae. viii, 53, n. 7.

Fuit infinitus moraliter, non autem physice. viii, 56, n. 14.

Ad valorificata opera multis modis potest concurrere suppositum divinum. viii, 67, n. 7.

Omnis actus virtutis in Christo in quantum praecise procedebat a supposito illius erant dignitatis infinitae. viii, 63, n. 41.

Iste valor non convenit instrumentaliter operationi Christi. viii, 65, n. 49.

Nullum debitum potest exhaustire totam infinitatem valoris operum Christi. viii, 78, n. 53.

Iste valor est omnino aequalis in omni opere Christi. viii, 78, n. 53.

Ad satisfactionem Christi explendam intervenit pactum applicans illam ex parte Dei. viii, 79, n. 59.

Deus ut iudex tenetur judicare satisfactionem Christi ut omnino perfectam. viii, 80, n. 62.

Possent Deus posita satisfactione Christi negare homini donum gratiae. viii, 81, n. 65.

Etiam per opera cadentia sub praeccepto satisfecit de rigore iustitiae. viii, 76, n. 43.

Christus in quantum homo satisfecit statim pro supposito ratione naturae humanae. viii, 71, n. 22.

In tali casu maneret extincta injuria, non autem macula peccati. viii, 71, n. 22.

Satisfactio redemptiva generis humani fuit actus elicitive procedens a iustitia commutativa in Christo. viii, 82, n. 1.

Ex parte Dei non correspondet illi iustitia formalis, sed eminentialis. viii, 82, n. 1.

Etsi satisfactio Christi fuerit infinita, nostra tamen est necessaria tamquam applicans, tamquam imitans, tamquam causa secunda satisfactoria. viii, 593, n. 28.

Quia satisfactio Christi fuit exemplaris, debuit esse superabundans. viii, 59, n. 28.

Christus Dominus satisfecit ex toto rigore iustitiae. viii, 66, n. 3.

Satisfecit pro natura humana tamquam caput illius. viii, 81, n. 65.

Christus meruit per amorem regulatum scientia infusa. viii, 316, n. 19.

Potuit mereri praemium infinitum morale. viii, 59, n. 30.

Nihil meruit, nisi ut redemptor. viii, 254, n. 1.

De fide est Christum meruisse. viii, 560, n. 1.

Meruit non ex privilegio, et miraculo. viii, 560, n. 3.

Meritum Christi non fuit fundatum in aliqua extrinseca acceptatione Dei. viii, 560, n. 4.

Nec fuit necessarium pactum, licet de facio intervenerit. viii, 561, n. 5.

Suppositum concurrebat ad perfectionem valoris meritorii, et humanitas ad inferioritatem. viii, 561, n. 5.

Fuit ejusmodi meritum infinitum, et quia de rigore iustitiae, et quia meruit resurrectionem. viii, 66, n. 2.

Infinitas moralis meriti est intrinseca ipsi. viii, 56, n. 14.

Virtus merendi pro aliis radicaliter fuit a gratia unionis, proxime a gratia habituali. viii, 261, n. 50.

Meruit per actum charitatis. viii, 564, n. 10.

Fuit liber adimplendo praecceptum. viii, 580, n. 32.

Meruit resurrectionem suam tamquam praemium infinitum, et simul alia bona inferiora. viii, 581, n. 2.

Meruit in primo instanti suae conceptionis. viii, 581, n. 1.

Non meruit per actum regulatum scientia beata in illo primo instanti, sed per amorem regulatum per scientiam infusam. viii, 585, n. 16.

In illo primo instanti quantum ad sufficientiam meruit totum praemium. viii, 585, n. 16.

In illo primo instanti quantum ad applicationem non meruit. viii, 585, n. 16.

De facto non meruit, neque gratiam, nec gloriam animae. viii, 590, n. 4.

Nec etiam de potentia absoluta potuit illam mereri supposito modo, quo de facto habuit gratiam, et gloriam. viii, 591, n. 8.

Absolute tamen de potentia absoluta Dei utramque mereri potuit. viii, 591, n. 8.

Per operationes naturales morales potuit mereri praemium supernaturale. viii, 593, n. 18.

Non meruit gratiam per dispositionem, qua se disposuit ad suam sanctificationem. viii, 593, n. 27.

Meruit gloriam sui corporis, et exaltationem sui nominis. viii, 598, n. 3.

Omnino dispositiones, et motus praecedentes, et concomitantes gratiam meruit nobis Christus. viii, 600, n. 1.

Raro meruit Christus vitam corporalem alicui. viii, 600, n. 1.

De fide Christum habuisse cognitionem creatam. viii, 291.

Scientia per se infusa ponenda est in Christo. viii, 334.

Per scientiam inditam cognovit Christus illa, quae per revelationem hominibus innotescunt. viii, 334, n. 6.

Cognovit evidenter quoad an est per hanc scientiam mysterium sanctissimae Trinitatis. viii, 374, n. 6.

Cognita quidditative visione beata, cognoscitur a Christo per scientiam inditam mysterium Trinitatis evidenter. viii, 375, n. 10.

Per hanc scientiam cognovit Christus futura. viii, 379, n. 1.

Non cognovit intuitive futura per scientiam inditam. viii, 384, n. 20.

Cognovit res naturales. viii, 389, n. 1.

Cognovit omnia individua per scientiam inditam. viii, 394, n. 1.

Potuit per hanc scientiam Christus ad libitum discurrere. viii, 394, n. 1.

Non indignit conversione ad phantasmata utendo hac scientia. viii, 395, n. 2.

Potuit tamen ad aliqua se convertere. viii, 395, n. 2.

Scientiae inditae habitus distinctus est ab speciebus. viii, 407, n. 1.

Sunt plures habitus specie distincti in quibus dividuntur scientia indita. viii, 412, n. 19.

In Angelis non dantur plures habitus scientiae. viii, 415, n. 31.

Fuit dispositio scientia indita ad scientiam beatam per modum effectus illius. viii, 595, n. 29.

Scientia increata reperta in Christo non confundit scientiam creatam. viii, 291, 292.

Ratione hujus scientiae infusae dicitur Christus propheta ex connotatione ad statum viatoris. viii, 386, n. 30.

Haec scientia infusa fuit in Christo per modum habitus. viii, 317, n. 23.

Videtur esse de fide Christum habuisse scientiam beatam. viii, 294.

Per se ponenda est in Christo. viii, 326, n. 22.

Per hanc scientiam non cognovit Christus quidditative substantias separatas. viii, 328, n. 31.

Nec perfectius intelligebat quam Adam. viii, 329, n. 35.

Non pertinet ad perfectionem hujus scientiae, quod inspiciat species immediate representantes res. viii, 330, n. 42.

Ad hanc scientiam perfecte habendam potuit Christus uti ministerio Angelorum. viii, 331, n. 46.

Christus assumpsit defectus corporales. viii, 477, n. 1.

Ante resurrectionem non assumpsit virtutem glorificandi corpus. viii, 466, n. 18.

Defectus corporales assumpsit voluntarie. viii, 475, n. 1.
 Non ex debito peccati originalis. viii, 476, n. 1.
 Ita erat temperatus Christus Dominus, ut non potuerit usque ad tempus triginta trium annorum aliquem morbum pati. viii, 477, n. 1.
 Absolute potuit subjici alicui morbo. viii, 478, n. 10.
 Etiam de potentia Dei absoluta peccare non potuit Christus. viii, 480, n. 1.
 Fuit impeccabilis præcise ratione unionis hypostaticæ. viii, 483, n. 13.
 Potuit mori, non tamen peccare. viii, 487, n. 29.
 Non potuit pati interiores tentationes carnis. viii, 495, n. 16.
 Nullus fuit in eo motus sensualitatis præveniens rationem. viii, 552, n. 1.
 Fomes non fuit in Christo. viii, 493, n. 1.
 Neque in actu primo, nec ligatus fuit in eo, sed simpliciter extinctus. viii, 494, n. 6.
 Nec potuit esse in Christo etiam de potentia Dei absoluta. viii, 494, n. 6.
 Fuit extinctus ratione virtutum conjunctarum cum gratia unionis. viii, 496, n. 25.
 Christus habuit duas voluntates. viii, 545, n. 4.
 Fuit in eo voluntas sensualitatis. viii, 552, n. 1.
 Voluntas humana sumpta pro potentia solum fuit una. viii, 553, n. 1.
 Fuit in eo liberum arbitrium. viii, 553, n. 2.
 Non fuit in eo contrarietas voluntatum. viii, 557, n. 1.
 Dupliciter potest dici efficax. viii, 466, n. 2, 3.
 Voluntas efficax Christi in modo efficaci distinguitur a modo efficaci voluntatis Dei. viii, 466, n. 3.
 Voluntas efficax Christi respectu faciendorum a se semper fuit efficax. viii, 466, n. 3.
 Voluntas Christi tendens ad objectum cum omnibus circumstantiis semper fuit impleta. viii, 467, n. 5.
 Voluntas efficax secundum quid non semper fuit impleta. viii, 467, n. 5.
 Hæreticum est asserere Christum etiam ratione humanitatis esse filium adoptivum. viii, 611, n. 9.
 Ratione, qua usus est Angelicus doctor, utitur Concilium Francofordiense ad probandum Christum non fuisse filium adoptivum. viii, 609, n. 3; 616, n. 17.
 Christus dicitur servus absolute. viii, 659, n. 1.

Hæc servitus competit ipsi non ratione personæ, sed naturæ. viii, 629, n. 3.
 Christus est Filius naturalis Patris æterni, etiam prout in natura humana. viii, 636, n. 35.
 Non Filius naturalis totius Trinitatis. viii, 635, n. 28.
 Hoc unitum: Deus factus est homo, ab æterno est prædestinatum. viii, 644, n. 11.
 Personæ Christi convenit prædestinari ratione humanæ naturæ. viii, 70, n. 17.
 Hæc propositio: Christus est prædestinatus, absolute est vera. viii, 644, n. 13.
 Filius Dei non potest dici prædestinatus, nisi cum addito. viii, 644, n. 13.
 Christus dicitur primus prædestinatus respectu Angelorum, et hominum diversimode. viii, 275, n. 15.
 Gratia prædestinationis non fit Verbo, sed humanæ naturæ. viii, 651, n. 38.
 Prædestinatio nostra, et Christi tantum conveniunt analogice. viii, 659, n. 15.
 Filius Dei ut subsistens in natura humana prædestinatus est ut sit Filius Dei. viii, 660, 47.
 Prædestinatio Christi est proprie prædestinatio. viii, 661, n. 25.
 Ista propositio est verissima: Christus prædestinatus est in Filium Dei; non autem hæc: Christus est factus Filius Dei. viii, 663, n. 37.
 Prædestinatio Christi est unus actus formaliter, et virtualiter multiplex. viii, 666, n. 48.
 Hæc propositio est vera: Christus in quantum homo est Filius Dei, non sumpto ly in quantum reduplicative. viii, 667, n. 54.
 Antecessio, quam importat iste terminus prædestinatus, non refertur ad personam Christi secundum seipsam, sed ratione humanæ naturæ. viii, 670, n. 65.
 Prædestinatio appellat supra dictum intellectus. viii, 670, n. 66.
 Filius prout incarnatus est subjectum prædestinationis, et terminus illius est filiatio naturalis. viii, 687, n. 67.
 Explicatur prima conditio prædestinationis Christi, nempe quod sit gratiosa. viii, 689, n. 63.
 Explicatur secunda, scilicet præcedentia. viii, 694, n. 84.
 Christus fuit sanctificatus. viii, 492, n. 8.
 Christus fuit sacerdos offerens pro nobis sacrificium. viii, 457, n. 26.
 Modo concurrunt instrumentaliter physice ad causandam nostram justificationem. viii, 432, n. 38.
 In morte Christi consummatum est omne meritum. viii, 265, n. 16.

Purgat quæ in cælis a nescientia, et quæ in terris a peccato. viii, 284, n. 59.
 Christi passio futura, causa finalis gratiæ patrum, non efficiens; ipsa existens, etiam efficiens et causa physica, non solum moralis. Ejus resurrectio causa efficiens nostræ resurrectionis. ix, 138.

CHRYSOSTOMUS.

D. Chrysostomus fuit magister Cassiani. ii, 653, n. 22.
 Nonnulli imponunt D. Chrysostomo quod censerit cum Massiliensibus initium justificationis, et gratiæ esse ex nobis. ii, 653, n. 22.

CIBUS.

Animalia carnivora in arca Noe, non comedebant alia animalia, sed de omnibus escis quæ mandi poterant, et quas Noe in arcam introduxerat sustentata sunt. ii, 757, n. 10.
 Ante diluvium homines non vescebantur cibis ex carnibus. ii, 757, n. 10.

CICURATIO.

Cicuratio tauri in Hispaniæ oppido de las Brozas fieri solita. vii, 953, n. 1.
 Cicurationis tauri apud Hispanos Civitenses mos et solemnitas originem traxisse videtur ab Ægyptiis. vii, 343, n. 14.
 Cicuratio tauri in D. Marci evangelistæ solemnitas celebrari solita incantationis effectus est, et superstitiosa religio. vii, 968, n. 19.
 Cicuratio tauri in honorem D. Marci damnata a Clemente VIII. vii, 969, n. 20.
 Cicurationis tauri stylus et solemnitas longe a miraculi majestate recedit. vii, 969, n. 21.
 Cicuratio tauri non ducit ad Ecclesiæ utilitatem, aut venerationem. vii, 970, n. 22.
 Cicurationis stylus, et ceremoniæ inanitates miraculi ostendunt, et vergunt in maximam religionis christianæ irrisionem, criminosa Ecclesiæ indecentiam. vii, 970, n. 22.

CIRCUMCISIO.

Circumcisio et legis naturæ remedium, gratiam parvulis conferebant ex opere operato passive, adultis solum ex opere operantis, per fidem Jesu Christi, nec aliter reliqua vetera sacramenta. ix, 309.
 Quid hæc differant. Opus operatum active sine efficientia physica. ix, 315.
 Circumcisionem characterem impressisse Scoti opinio. ix, 381.

CIRCUMINSESSIO.

Circuminsessio est reciproca et mutua existentia unius Personæ divinæ in alia. iv, 430, n. 14.

CIRCUMSTANTIA.

Circumstantia etiam potest esse finis, videtur actus, finis interior, etc. etc.
 Finis ultimus respectu cujusque actionis est circumstantia. v, 111, n. 7.
 Circumstantiæ quare numerentur potius in actibus voluntatis, quam aliarum potentialiarum. v, 446, n. 6.
 Circumstantiæ proprie ad exercitium actus pertinent. v, 446, n. 7.
 Circumstantiæ agentium necessariorum solum materialiter circumstant, non formaliter. v, 446, n. 8.
 Circumstantiæ istæ, de quibus agitur a theologis non accidunt actui prout in esse physico, sed morali. v, 447, n. 11.
 Circumstantia quomodo, et quando transeat in conditionem objecti. v, 449, n. 13; 868, n. 15; 844, n. 24.
 Et quomodo in ratione differentia essentialis. v, 449; 868, n. 15; 844, n. 24.
 Circumstantia manens talis aliquando superaddit novam speciem moralem accidentalem, aliquando solum modum aggravationis, quæ omnia exemplis declarantur. v, 449, n. 13; 844, n. 24.
 Quomodo id quod est circumstantia respectu electionis, sit objectum respectu intentionis. v, 450, n. 16.
 Circumstantiæ sunt septem, et explicantur. v, 454, n. 20.

Circumstantia objectum est actus moralis, sed non specificativum, sed accessorium. v. 674, n. 52.

Circumstantia est accidens actui morali non solum in specie, sed in individuo. v. 677, n. 8.

Aliquæ circumstantiæ omni actui morali debent competere. v. 678, n. 42.

Circumstantia non potest facere bonum actum moralem, alias malum ex objecto, bene tamen e contra, et tunc transit in conditionem objecti. v. 775, n. 47.

Circumstantia transiens in conditionem objecti essentialis actus jam non manet circumstantia. v. 842, n. 19.

Circumstantia dans solum speciem accidentalem, accidentalis quidem est respectu primariæ speciei, cui supervenit, essentialis tamen respectu speciei, quam constituit. v. 842, n. 19.

Circumstantia tunc solum transit in conditionem objecti, et dat speciem essentialem quando est mala, et advenit actui bono, vel quando est bona vel mala, et advenit actui de se indifferenti. v. 843, n. 22, 23.

Circumstantiæ, quæ per se connectuntur cum objecto, faciunt ex se ipsis, et specie essentiali objecti, quatenus afficiuntur ab eo, unam rationem essentialem specificam, non autem id faciunt circumstantiæ, quæ non connectuntur cum objecto, sed istæ tantum dant actui accidentalem speciem. v. 849, n. 39; 850, n. 44; 852, n. 50.

Circumstantia bona ut specificet, non debet præsupponere aliam bonitatem, et quare. v. 857, n. 66.

Circumstantia mala adjuncta quomodo augeat malitiam, etiam desumptam ex objecto essentialis actus. v. 868, n. 15, vide malitia.

Circumstantia mala minor aggravare potest magis malitiam essentialem actus desumptam ex objecto, quam circumstantia mala major. v. 868, n. 15.

Circumstantia mala, etiam indirecte volita, potest transire in conditionem objecti, et dare speciem essentialem actui. v. 857, n. 66.

Circumstantia quis datur in omni actione. v. 409, n. 2; 883, n. 17.

Circumstantia quis a nemine posse ignorari quomodo intelligatur secundum Aristotelem. v. 453, n. 24.

Circumstantia quid est effectus, seu damnum, quod ex actione consequitur. v. 453, n. 25, vide eventus.

Circumstantia quando, vel temporis non est aggravans, nec necessario confitenda in sacramento penitentiae, quia consumptio

temporis ex se non est peccatum mortale, nisi alias, etc. v. 883, n. 17.

Circumstantia personæ quomodo, et quare variet specificè essentialiter species luxuriæ. v. 849, n. 39; 850, n. 44, vide luxuria et persona.

Circumstantia durationis temporis nequit dare bonitatem, vel malitiam infinitam, nisi tantum in potentia. v. 872, n. 28, vide continuatio et duratio.

Circumstantia quantitatis materiæ, et durationis temporis solum sunt aggravatiæ intra eandem speciem actus moralis. v. 840, n. 13.

Circumstantia quantitatis in furto verbi gratia, tantum est aggravans, et quare. v. 864, n. 2, vide quantitas.

Circumstantia quantitatis ratione ablationis rei alienæ constituit peccatum mortale aliquando, non tamen ratione sui. v. 866, n. 12.

Circumstantia diei festi in eo qui peccat, nisi adsit contemptus festi, vel scandalum, nec aggravans est, nec est necessario confitenda. v. 883, n. 17.

Circumstantia loci sacri quare non præcise est aggravans in furto verbi gratia. v. 864, n. 3.

Circumstantia contemptus legis, et inobediendiæ præcepti est generalis conditio cujusque peccati, non circumstantia specialis. v. 867, n. 13.

Circumstantia frangendi plura præcepta circa eandem materiam, et speciem actus se habentia non est aggravans, ut fractio jejunii verbi gratia in die quadragesimali, qui simul est vigilia alicujus sancti, et similia: secus est si præcepta sint diversæ rationis, ut fractio castitatis voto alias firmatæ, nam tunc etiam mutatur species talis circumstantiæ. v. 883, n. 15.

Circumstantiæ fractivæ præceptorum ad diversas virtutes pertinentium, distinctam malitiam specie afferunt. v. 883, n. 15.

Circumstantia aggravans, vel minuens in quo differt a circumstantia specificante essentialiter, vel accidentaliter. v. 864, n. 2.

Circumstantia aggravans non addit malitiam numero distinctam, sed majorem extensionem, vel intentionem solum. v. 867, n. 14; 871, n. 25.

Circumstantia aggravans per modum multiplicationis, quæ sit. v. 871, n. 24.

Circumstantia aggravans faciens peccatum de veniali mortale, confitenda est in sacramento penitentiae. v. 879, n. 3.

Circumstantia minuens peccatum de mortali in veniale non est necessario confitenda in sacramento penitentiae. v. 879, n. 4.

Circumstantiæ pure aggravantes debent confiteri necessario in sacramento penitentiae. v. 880, n. 8.

Ex circumstantiarum aggravantium notitia dependet necessario quod confessarius medicinam adhibeat penitenti. v. 881, n. 12.

Circumstantiæ alleviantes peccata quando debeant confiteri, et quando non. v. 882, n. 13, 14.

Circumstantiæ pure aggravantes etiam speciem mutant, non quidem moralem, sed theologiam. v. 884, n. 18.

Circumstantiæ aggravantes confitendæ necessario quæ sunt. v. 883, n. 15.

Circumstantia scandali, vide scandalum.

Circumstantiæ plures concurrentes in uno actu quomodo judicandæ sint circa dandam speciem essentialem, vel accidentalem. v. 852, n. 51, vide injustitia, irreligio, luxuria et persona.

Circumstantiæ plures disparate se habentes, ita ut quælibet illarum possit dare speciem moralem actui, pluribus actibus internis electionis debent attingi, uno tamen externo attingi possunt. v. 852, n. 51.

Circumstantiæ quomodo pertinent ad actum interiorem. vi, 18, n. 11.

Ut aliqua circumstantia mutet speciem non est necesse quod ex intentione illius fiat actus. vii, 577, n. 7.

CLARITAS.

Claritas est dos corporis gloriosi tribuens transparentiam, et nitorem, et lucem illi. Quæ lux ejusdem speciei est cum luce nostra. v. 853, n. 52.

Claritas corporis gloriosi visibilis est ab oculis etiam non gloriosis. v. 351, n. 55.

Claritas corporis gloriosi supernaturalis est quoad causam sui, non quoad suam speciem. v. 353, n. 59.

Claritas, seu lux prædicta in quo sensu sit major luce solis. v. 353, n. 60.

Claritas ista derivatur ex gloria animæ. v. 355, n. 66, vide dotes corporis gloriosi.

CLAVIS.

Clavis ordinis solis sacerdotibus convenit, clavem vero jurisdictionis, etiam qui non sunt sacerdotes, possunt habere. vii, 214, n. 3.

CLEMENS.

Clemens papa designatus fuit a D. Petro in successorem. vii, 214, n. 3.

Ipsè tamen postea cessit et renuntiavit designationi Petri, in cujus locum electus est Linus. vii, 214, n. 3, vide sanctus Petrus.

CLEMENTIA.

Clementia est pars potentialis temperantiæ. vi, 488, n. 4, vide temperantia.

CLERICUS.

Clerici in minoribus constituti non obligantur ad recitandum officium divinum. vii, 816, n. 1.

Neque obligantur recitare aliquid loco officii. vii, 816, n. 2.

In sacris autem constituti tenentur ad officium recitandum. vii, 817, n. 3.

Clericus in sacris, si dispensetur, ut matrimonium contrahat, non liberatur ab onere recitandi. vii, 90, n. 8.

Clerici in susceptione sacri ordinis solum obligantur servare castitatem ex jure humano pontificio. vii, 881, n. 2.

Unde votum, quod in susceptione sacri ordinis emittunt, dispensari potest. vii, 881, n. 2.

CLERUS.

Apud clerum Romanum, præsertim apud cardinales, ab exordio Ecclesiæ fuit potestas eligendi papam directe, et per se. vii, 224, n. 22.

Clerus quantum valeat suis orationibus contra hostes. vii, 929, n. 4.

COACTUS.

Coactum quid sit, et in quo differat a violento. v. 408, n. 8.

COÆVUS.

Quatuor sunt coeva, id est, simul creata: natura angelica, cælum empyreum, materia corporalis informis informitate accidentali, id est, sine formositate et ornatu. ii, 700, n. 23.

COELUM.

Cælum imprimit mari virtutem, ad motum fluxus, et refluxus quæ virtus non potest recipi in ipso cælo, sed in mari, non tamen potest oriri ex mari, sed ex cælo. ii, 293, n. 24.

Nomine cæli intelliguntur omnia corpora superiora, quæ cælestem substantiam participant ab orbe lunæ, usque ad cælum corporeum. ii, 689, n. 9.

Sunt decem spheræ mobiles et rotundæ quæ moventur circulariter. ii, 689, n. 9.

Cælum empyreum est immobile et quadratum. ii, 689, n. 9.

Cælum est incorruptibile et intransmutabile in elementa. ii, 689, n. 10.

Quando dicitur numero 12 quod cæli sunt solvendi aut exurendi, sensus est quod solventur quantum ad mutationem accidentalem, secundum quod dicitur Isai. 66, et Apoc. 21, quod creabuntur cæli novi, et nova terra; sed quantum ad substantiam cælum et terra non corrumpentur. ii, 691, n. 14.

Cælum empyreum est creatum a Deo sine aliqua informitate, sed omnino perfectum. ii, 97, n. 35.

Cælum empyreum debuit ferri per creationem sicut cætera corpora cælestia, et elementa, cum sit multo perfectius illis. ii, 97, n. 35.

Cælum empyreum superat magnitudine reliquos orbis, cum sit supra omnes. ii, 97, n. 35.

Cælum empyreum non est subjectum motui et tempori, cum non moveatur neque in se, neque ab alio cælo. ii, 98, n. 36.

Cælum empyreum licet non moveatur, tamen in corpora mobilia influit aliquid pertinens ad permanentiam, et virtutem conservandi res inferiores, ut scilicet species rerum, et status iste duret, aut etiam aliquas qualitates occultas quæ ad majorem illius cæli dignitatem pertineat. ii, 700, n. 21.

Corpori cælesti non convenit habere qualitates contrarias, quia non est generabile, neque corruptibile. ii, 702, n. 5; 714, n. 2.

Cælum est primum principium alterans, ad quod cætera corpora alterativa reducuntur. v, 105, n. 39.

Cælum non venit in compositionem corporis humani. v, 334, n. 6.

Cælum non est corpus fluidum, sed solidum. v, 341, n. 24.

Cælum non pateretur violentiam quiescendo per cessationem motus Angeli. v, 418, n. 36; 420, n. 41; 423, n. 48.

An motus cæli sonum musicum edant, disquiritur late. vii, 903, n. 1.

Varia dicta de isto sono afferuntur. vii, 904, n. 3.

Non esse talem sonum probatur. vii, 906, n. 6.

COEXISTENTIA.

Coexistentia est dispar ratio inter coexistentiam Angeli ad partes temporis et ad partes spatii. iv, 670, n. 21.

COGITATIO.

Cogitationes cordis cur Angelus non cognoscat naturaliter, cum sit ens creatum, naturale et finitum. iv, 831, n. 1; 832, n. 3, vide concursus et scrutor corda.

Quomodo unus Angelus cogitationem possit cognoscere. iv, 1040, n. 15; 1042, n. 18; 1045, n. 21; 1047, n. 24.

Cogitatio sancta, vide gratia actualis operans, gratia actualis cooperans et Pelagius.

COGNITIO.

Cognitionis veritas unde petenda. iii, 131, n. 11.

Sui utrum Angelus se cognoscat, et quomodo se cognoscat. iv, 749, n. 4, vide reflexio sui.

Triplex est genus cognitionis: prima respicit existentiam: secunda quidditatem: tertia totalitatem objecti. iv, 787, n. 1.

Cognitio sumitur dupliciter. iv, 105, n. 16, vide notitia.

COGNOSCO.

Cognitio duplex, scilicet abstractiva et intuitiva. iv, 856, n. 14.

Cognitio comprehensiva est in Angelis respectu rerum omnium naturalium, non autem respectu entis supernaturalis, et divini, et moralis seu liberis. Ens enim morale, seu liberum (scilicet cogitationes cordis) et ens supernaturale, et divinum non comprehendunt. iv, 790, n. 5, vide futurum.

Ex hoc quod substantia aliqua est intellectualis, est comprehensiva, id est, assecutiva totius entis, quod subest suæ cognitionis. iv, 800, n. 22.

In cognitione comprehensiva alius est modus ex parte cognoscentis, et alius ex parte rei cognitæ. iv, 787, n. 1.

Potest Angelus non comprehensive procedere. iv, 886, n. 23.

Quidam tenent Angelum inferiorem comprehendere superiorem. Quidam autem id negant. Quidam mediam viam sequuntur. iv, 791, n. 8.

Angelus et se videt, et se comprehendit naturaliter, non autem Deum. iv, 787, n. 4; 791, n. 8.

Cognitio divina non specificatur formaliter, nec constituitur in ratione divinæ, per hoc quod sit productiva verbi, sed ex hoc quod sit actus purus. v, 459, n. 16.

Ad cognitionem intuitivam requiritur attinentiæ existentiæ et suppositi. v, 460, n. 17.

Verbum non dicitur genitum nisi per cognitionem rationalem, et in quantum redditur rationaliter cognitum. v, 462, n. 23.

Quamvis nulla cognitio creaturæ sit de substantia beatitudinis quasi beatificans, tamen aliqua creaturæ cognitio pertinet quasi necessaria ad aliquem actum beati. v, 369, n. 1.

Cognitio Dei per fidem non est vita æterna formaliter, sed visio. v, 163, n. 3.

Cognitio creata omnium creaturarum nequit esse beatitudo. v, 166, n. 9, 10.

Cognitio intellectus, vide intellectio, intellectus et visio.

Cognitio perfectior est dilectione. v, 233, n. 33.

Cognitio intuitiva, vide intuitiva cognitio.

Cognitio sensuum externorum, vide sensus externi.

Cognitio perfecta finis qualis est. v, 367, n. 5.

Cognitio rationis finis quid requirat. v, 382, n. 50.

Cognitio mystica, vide theologia mystica.

Natura cognoscens elevatur supra non cognoscentem in peculiari modo recipiendi alia a se, seu perfectiones aliorum. ii, 424, n. 12.

Verbum non dicitur imago respectu cuiuscumque objecti quod in se representat, vel cognoscitur a Patre, sed respectu ejus quod habet munus et officium speciei fecundantis, et per modum principii se habentis in intellectu, ut exprimat verbo. ii, 62, n. 15.

Deus non solum ad cognoscendum se, sed etiam ad cognoscendum creaturas, non solum utitur lumine, et virtute intellectiva infinita, sed etiam specie non quidem creata, sed increata. ii, 467, n. 14.

Divina essentia se habet ut species, ad cognoscendum ipsum Deum, et ad cognoscendum creaturas modo intellectivo, sed simplici manifestatione, sicut in speculo representatur imago, et sic habet magis modum speciei. ii, 473, n. 23.

Deus abstractivè cognoscit creaturas possibili. ii, 481, n. 7.

Medium cognoscendi est duplex, aliud quo, id est, species representativa, aliud in quo seu per quod, scilicet in quo continetur, vel a quo causatur sive se habeat per modum imaginis, aut signi, vel etiam per modum conditionis, aut connotati, cum quo habeat connexionem aliquam id quod cognoscitur. ii, 491, n. 13.

De fide est Deum cognoscere mala, et negationes. ii, 504, n. 21.

Deus ex parte rei cognitæ non cognoscit privationes et negationes, ut destructivas aliarum immediate per suam essentiam, sed mediante aliquo positivo creato, quod ad intelligentiam earum omnino requiritur. ii, 507, n. 5.

Deus non dicitur mediatum principium, et ratio cognoscendi mala, et privationes in illa serie et linea, qua a creaturis originantur defective, et sic fundantur in eis ut deficientibus. ii, 508, n. 8.

Mala cognoscuntur per bona, sicut res per suas definitiones, non sicut conclusiones per sua principia. ii, 508, n. 8.

Privatio non cognoscitur nisi per habitum oppositum. ii, 508, n. 8.

Deus potest cognoscere mala seu privationes, secundum quod a nostro intellectu formantur, vel cognoscuntur ad modum entis rationis, non tamen Deus format hujusmodi entia rationis, ex eo quod tales

privaciones cognoscat, vel formatas a nostro intellectu ad modum entis intelligat, ii, 509, n. 9.

Deus non solum cognoscit mala et privationes ratione sui fundamenti, seu ut se tenent ex parte fundamenti, vel subjecti, sed ut in re se habent. ii, 514, n. 15.

Nam Deus cognoscit peccato. ii, 514, n. 17.

Deus cognoscit mala et privationes non solum actu, et iudicio dissensus, aut negativo actu, sed et iudicio positivo assensus, quando in illis invenit veritatem, quæ est capax veri et perfecti assensus. ii, 519, n. 25.

Deus cognoscit infinita accidentia, quia per totam æternitatem durabunt, Angeli et hominis qui varios conceptus elicient, et sic erunt infiniti, Deus hos omnes cognoscit simul ex parte cognoscentis, successive ex parte hominum. ii, 521, n. 29.

De fide est Deum futura contingentia certo cognoscere. ii, 524, n. 5.

Deus non cognoscit decretum suum liberum ut futurum, pro quocumque signo in quo consideretur. ii, 537, n. 15.

Deus cognoscit peccatum, quantum ad id quod est privationis et defectus in decreto permissivo; quantum vero ad id quod entitativum est, cognoscit in decreto concurrenti positive cum illo actu. ii, 546, n. 11.

Res sunt presentes in æternitate, ut possunt intuitive cognosci a Deo in se ipsis et non solum prout sunt in causis. ii, 549, n. 2.

Implicat in terminis quod cognoscantur omnia possibilis, et non cognoscantur omnes modi et rationes effectuum. ii, 364, n. 21.

Visis omnibus possibilibus in Deo, non restat aliud cognoscendum in potentia ejus, et consequenter in essentia ejus. ii, 368, n. 32.

Ad Angelorum beatitudinem pertinet, ut cognoscant omnes quæ suo committuntur officio. ii, 369, n. 1.

Ad sanctorum beatitudinem pertinet, ut cognoscant omnes qui eorum beneficia implorant. ii, 369, n. 1.

Si beatus non cognosceret ea, quæ ad suum statum pertinent non haberet summam felicitatem. ii, 370, n. 2.

Cognoscere unum per aliud quando non est imperfectum. iii, 51, n. 55.

Cognoscere in actu exercito et signato quid. iii, 120, n. 18.

COLLECTIO.

Collectio tota creaturarum non est attingibilis extra Verbum. v, 165, n. 8.

Nec per plures species creatas nec per unam perfectam cognitionem. v, 166, n. 9.

Collectio creaturarum cognita, vide cognitio.

COLLEGIUM.

Collegium ecclesiasticum non censetur extinctum neque redire ad sæcularem principem per defectum omnium, qui sunt de collegio. vii, 927, n. 1.

COLLIGATIO.

Colligatio potentiarum, vide sympathia.

COLOR.

Color, visibilitas et lux quomodo se habeant respectu visus. v, 4, n. 6; n. 10.

Color corporis gloriosi qualis erit, vide corpus gloriosum.

Color quid sit? v, 354, n. 64.

Colores concurrunt effective cum luce ad producendas species intentionales visus secundum probabilem sententiam. vi, 387, n. 4. Vide species intentionales.

COLORATUS.

Colorata omnia unius generis sunt in movendo visum reducta ad unum principium visibilitatis, quod est lux. v, 105, n. 39.

Et quomodo hoc sit. v, 106, n. 41.

COLUMBA.

Columba quæ apparuit in Jordane non fuit creata sed educta. viii, 432, n. 36.

COMMISSIO.

Commissio, vide peccatum commissionis.

COMMUNICABILIS.

Essentia divina secundum se est communicabilis tribus Personis. iv, 261, n. 21.

COMMUNICABILITAS.

Universale dicit communicabilitatem, singulare autem dicit incommutabilitatem. iv, 236, n. 1; 237, n. 3.

Individuum, seu persona triplicem excludit communicabilitatem: primo universalis ad inferiora, secundo partis ad totum, tertio assumptibilis, seu terminabilis, ultimi termino ad aliquid dignius. iv, 237, n. 4.

Non datur intra Deum communicabilitas per compositionem aut sessionem unius cum alio, sed per summam simplicitatem et identitatem. iv, 72, n. 11.

COMMUNICO.

Dupliciter potest forma aliqua, seu esse communicari. Uno modo ob indigentiam sui, alio modo ex abundantia sui. iv, 263, n. 23.

Pater æternus communicat totam essentiam suo Filio, sed non totaliter, totam enim eam communicat, quantum ad quid, non autem totam, quantum ad aliquid. iv, 205, n. 1.

Communicatur esse a se in divinis. iv, 49, n. 23.

COMMUTATIVUS.

Commutativum non potest esse inter Deum et homines. iii, 537, n. 21.

COMMUTO.

Quando votum commutatur in aliam materiam, tenetur servare illam qui emisit votum ex vi voti quod antea emisit. vii, 882, n. 6, vide votum.

COMPENSATIO.

Compensatio beneficii fit per gratitudinem, et fieri potest secundum formam justitiæ tam distributiæ quam commutativæ, et quomodo. vi, 907, n. 11, vide justitia commutativa et justitia distributiva.

COMPLACENTIA.

Complacencia simplex quid, et ad quid dirigatur. iii, 883, n. 17.

Complacencia simplex quomodo fertur in objectum sub ratione existentis et esse. iii, 298, n. 40.

COMPLUTENSES.

Arguuntur Complutenses temeritatis dicentes Christum in sua sanctificatione dici Filium Dei naturalem respectu totius Trinitatis, et non solius Personæ Patris, per hoc solum quod sanctificatur, etc. iv, 167, n. 36; 168, n. 39.

COMPONO.

Utrum Angeli componantur. Respondetur quod componuntur non physice, sed metaphysice. iv, 703, n. 20; 580, n. 10, vide simplicitas.

Componere et dividere non spectat ad Angelum. iv, 862, n. 27.

Quid sit componere. iv, 864, n. 30.

Compositum fit ex partibus, et tamen non desinit creari. iv, 486, n. 1.

Fit enim ex partibus constituentibus, non fit autem ex eis, tamquam ex subjecto, a quo educatur aliquid; aut tamquam ex

termino a quo, qui relinquantur, iv, 486, n. 1, vide divisio et productio.

COMPOSITIO.

Compositionis et divisionis actus apprehensio et iudicium. iii, 118, n. 11.

Compositio quibus speciebus formanda. iii, 129, n. 33.

Compositio ut est secunda mentis operatio est coaptatio subjecti ad prædicatum. iv, 864, n. 30.

Ad compositionem et divisionem non sufficit pluralitas specierum. viii, 406, n. 26.

COMPREHENDO.

Nulla est creatura, quæ non possit comprehendere meliorari a Deo secundum accidentales perfectiones. ii, 56, n. 10.

Inter omnes rationes quibus patres, et Ecclesiæ doctores ostendunt divinitatem Spiritus sancti est, quia comprehendit Deum. ii, 406, n. 4.

Comprehendere omnia profunda Dei non est alicujus creaturæ. ii, 406, n. 4.

Christus per lumen supernaturale scientiæ infusæ melius res naturales comprehendebat quam Angelus, quia altiori lumine videbat, et sub ratione formali perfectiori. ii, 459, n. 10.

Si comprehenderetur Deus, penetraretur omni modo quo cognoscibilis est, et consequenter infinito, ita quod non solum videretur res infinita, et modus infinitus in ipso objecto repertus, sed modo infinito, adæquando et exhauriendo illo modo cognoscendi totam cognoscibilitatem objecti in his quæ pertinent ad se. ii, 411, n. 11.

Intellectus comprehendens causam debet cognoscere omnes effectus, et omnes rationes effectuum. ii, 411, n. 12.

Quia creaturæ pertinent ad Deum extrinsece, ut terminus factibilis ab eo, non potest Deus comprehendere, nisi videantur creaturæ, ut aliquid derivatum, et pertinet ad Deum. ii, 413, n. 15.

Sicut in corporalibus non comprehenditur aliqua quantitas, nisi tota includatur hic in intelligibilibus, nisi tota virtus rei penetraretur, et omnes ejus rationes non solum in se, sed in ordine ad omnes effectus non comprehenditur intelligibilitas ejus. ii, 414, n. 18.

Quatuor modi comprehendendi secundum Nominales. ii, 415, n. 19.

Beati non comprehendunt Deum, et creaturas ex vi visionis divinæ essentiæ; licet possint videre omnes creaturas concomitanter, vel eodem actu, vel diversis. ii, 415, n. 21.

Ad comprehendendum Deum sufficit cognitio omnium possibilium et ipsorum existentia ut possibilis. ii, 363, n. 20.

Non potest comprehendere unum attributum in Deo, nisi totus Deus comprehendatur, et quare. ii, 368, n. 33.

Comprehendere, seu comprehensive cognoscere, vide cognitio.

Nullus beatus comprehendit Deum. viii, 240, n. 17.

Licet cognoscantur omnia objecta scientiæ visionis, non tamen comprehenduntur. viii, 342, n. 28.

COMPREHENSIO.

Comprehensio sumitur dupliciter: primo, pro simplici rei apprehensione; secundo, pro cognitione exhauriente totum quod invenitur in re aliqua. ii, 407, n. 5.

Potest multiplex totalitas considerari. Primo, ex parte cognoscentis, quod scilicet toto conatu, et vi intelligendi cognoscat: secundo, ex parte objecti quod cognoscitur et manifestatur. ii, 408, n. 6.

Potest multiplici modo considerari totum quod est. Primo, si videatur tota ejus quantitas: secundo, si cognoscatur non solum quantum ad terminos quantitativos, sed etiam quantum ad terminos essentielles, ita ut totum quod pertinet ad quidditatem, et est formaliter, in ipsa re videatur: tertio, non solum quoad quantitatem vel essentiam, sed etiam quoad respectus ad ea quæ quoque modo ad se pertinent. ii, 408, n. 6.

Definitio comprehensionis est quod nihil de eo quod videtur lateat videntem. ii, 408, n. 6.

Comprehensio alicujus objecti non sumitur ex totalitate agnoscendi ex parte ipsius cognoscentis, sed ex parte ipsius rei cognitæ. ii, 409, n. 7.

Non potest consistere comprehensio alicujus objecti in conatu vel summo modo intelligendi, quo potest ex parte intelligentis. ii, 409, n. 8.

Comprehensio alicujus rei potest in duobus admittere latitudinem, vel in ipso modo cognoscentis, vel in ipsa ratione formali,

qua tenditur in tale objectum comprehenditur. ii, 459, n. 10.

Ad comprehensionem requiritur, quod videatur aliquid, non solum quantum ad prædicata, et formalitates quæ in ipso sunt, sed quoad omnia etiam extrinseca quæ ad se pertinent, scilicet ut in ipso fundatur, vel ab eo derivantur. ii, 411, n. 11.

Visio quæ ex vi sua et sui objecti primarii non videt creaturas, indiget aliunde adjuvari ut eas videat, et sic deficit ex se a comprehensione. ii, 415, n. 21.

Comprehensio, id est, tentio, seu assecutio dupliciter sumitur, essentialiter scilicet, et consecutive. v, 212, n. 40.

Comprehensio duplex est, alia affectiva, alia intellectiva. v, 212, n. 40.

Comprehensio, seu tensio, ut tenet se ex parte voluntatis, est dos animæ. v, 212, n. 40; 329, n. 16, vide delectatio, dos et visio.

Comprehensio creaturæ, tum quoad potentiam naturalem, quam obedientialem multo perfectius et excellentius fit per ipsam divinam essentiam, quæ est medium, et ratio formalis eminentior, et perfectior quacumque cognoscibilitate creata. ii, 490, n. 11.

Comprehensio habitualis suæ succedit spei in gloria, non est habitus distinctus a charitate et lumine gloriæ. vii, 360, n. 5.

Comprehensio dupliciter sumitur. viii, 337, n. 4.

Ad veram comprehensionem exigitur omnimodo adæquatio cognitionis cum objecto. viii, 338, n. 6.

Cognitio omnium creaturarum possibilium, sive in Verbo, sive extra Verbum arguit comprehensionem Dei. viii, 340, n. 17.

COMPREHENSOR.

Comprehensor, vide beatus, Christus et viator.

COMPRODUCO.

Comproduci, vide pars.

CONCEPTIO.

Christus Dominus in primo instanti conceptionis suæ meruit. iv, 896, n. 3.

Et fuit beatus et comprehensor. iv, 896, n. 3.

Conceptio, vide Maria Virgo.

CONCEPTUS.

Conceptus formalis quando dicatur idea, et quando non. iii, 6, n. 7; 15, n. 10.

Ex conceptu a nobis formato quid resultat. iii, 8, n. 12.

Conceptus realitatis munus duplex. iii, 18, n. 34.

Conceptus formalis Dei non habet rationem ideæ. iii, 19, n. 4.

Conceptus objectivus, et formalis quid. iii, 93, n. 1.

An in conceptu formali consistat veritas formalis. iii, 134, n. 10.

Esse de conceptu formali alterius quid sit. iv, 92, n. 13.

Conceptus Petri verbi gratia translatus ad intellectum Pauli non redderet illum formaliter intelligentem. v, 363, n. 12.

CONCILIIUM.

Concilii Senonensis auctoritas infirmatur. iii, 425, n. 8.

Ejus sensus de efficacia divinæ voluntatis explicatur. iii, 425, n. 9.

Quid de ea Concilium Tridentinum senserit. iii, 427, n. 11.

Concilium generale, si papa non sit præsens, vel legati non habeant instructionem ab illo, ante confirmationem pontificis, non est regula suprema fidei. vii, 151, n. 27.

Ad Concilium generale pertinet tractatus de depositione papæ, quoad declarationem criminis. vii, 258, n. 17.

Hoc autem Concilium, in ordine ad istum finem, congregari potest auctoritate Ecclesiæ, quæ est in ipsis episcopis, vel in majori parte. vii, 259, n. 18.

Concilium generale potest electores papæ superaddere, et eis committere potestatem eligendi papam, et si non sint cardinales. vii, 223, n. 21; 226, n. 27.

Non habet jus eligendi pontificem. vii, 224, n. 22; 226, n. 25.

In Concilio Africano præcipitur, ut primæ sedis episcopus non vocetur princeps sacerdotum, vel summus sacerdos, et quare. vii, 209, n. 24.

Concilium Basiliense injuste deposuit Euge-

nium, et tunc desiit esse Concilium legitimum, et cassatum est ab ipso Eugenio. vii, 210, n. 25.
Concilium Constantiense tres deposuit papas, quia ignorabat quis eorum esset legitimus. vii, 210, n. 25, vide Marcellinus papa.

CONCRETUM.

Concreta, vide abstractum.

Non potest concretum prædicari de abstracto. viii, 535, n. 22.

CONCUPISCENTIA.

Concupiscentiæ amor quid. iii, 508, n. 40; 509, n. 12.

Repugnat Deo. iii, 510, n. 43, vide amor.

Concupiscentiæ amor, vide amor.

Concupiscentia est passio appetitus sensitivi respiciens rem absentem, et sic est idem cum desiderio. vi, 209, n. 1.

Concupiscentia naturalis a non naturali formaliter differt in linea appetitivi. vi, 210, n. 3.

Concupiscentiam esse infinitam quo sensu intelligi debeat. vi, 211, n. 5.

Concupiscentia naturalior est homini secundum rationem genericam considerato quam ira, secundum rationem vero specificam naturalior est ira quam concupiscentia. vi, 231, n. 2.

Concupiscentia est latens, et insidiosa; ita autem est manifesta, non insidiosa, et quare. vi, 234, n. 10, vide ira.

Concupiscentia non consentienti nec etiam virtualiter nocet. vi, 394, n. 13.

CONCUPISCIBILIS.

Concupiscibilis, vide appetitus concupiscibilis.

CONCURSUS.

Concursus divinus quomodo dat libertatem. iii, 449, n. 41.

Concursu in simultaneo generalitas, et influentia in actionem consideranda. iii, 177, n. 5.

Concursus simultaneus formaliter non est communis bonis et malis actibus in quantum mali sunt. iii, 182, n. 13.

Concursus divinus, et auxilium divinum in quo discrepent. iii, 175, n. 1.

Concursus simultaneus quomodo influit. An eum negaverit Pelagius. iii, 182, n. 14.

Decretum concursus concomitantis cum causa contingenti, non sufficit ad determinandam veritatem. ii, 535, n. 41.

Concursum negat Deus Angelo, quo cordis cognoscat secreta. iv, 833, n. 6.

Concursus Dei generalis potest a Deo postulari in oratione, dummodo habeat aliquid contingentiam, quod a Deo detur, et in commodum cedat postulantis. vi, 729, n. 49; 730, n. 20; 743, n. 19.

Concursus Dei generalis ad quæ cognoscenda, et ad quæ opera bona moralia, et ad quas tentationes vincendas sufficiat, vide gratia specialis.

Concursus Dei, seu auxilium nequit formaliter consistere in aliquo actu, seu operatione causæ creatæ. vi, 805, n. 9.

Concursus Dei ad entitatem peccati, vide Deus.

CONDENSATIO.

Condensatio quantitatis, vide quantitas.

CONDITIO.

Conditio possidentis, vide possessio.

CONFESSARIUS.

Confessarius sine notitia circumstantiarum aggravantium (etiam non mutantium speciem) non potest imponere pœnitenti medicinalem pœnam necessariam, et sic debent tales circumstantiæ confiteri. v, 884, n. 12; 885, n. 20.

Confessarius quomodo se debeat gerere cum scrupulosis. vi, 458, n. 50, vide conscientia minister scrupulosus et scrupulum, scrupulosa, sacramentorum.

Confessarius debet sequi opinionem probabilem pœnitentis circa peccata, relicta probabiliori. vi, 193, n. 56.

Confessarius non debet se conformari pœnitenti circa peccata, si iudicet opinionem

pœnitentis improbabilem esse. vi, 193, n. 56.

Confessarius potest absolvere pœnitentem infirmum, qui est impeditus explicare sua peccata nisi in generali, vel mediis signis, dummodo sint signa in ordine ad confessionem. vi, 493, n. 56, vide minister sacramentorum.

CONFESSIO.

Confessio circumstantiarum aggravantium in sacramento pœnitentiæ, vide circumstantia aggravans et malitia.

Confessionis integritas, vide interruptio et multiplicatio.

Confessio fidei, vide fidei confessio.

Confirmatio in bono quid. iv, 982, n. 1.

Est a gratia Dei specialissima. iv, 1004, n. 31.

CONFIRMATIO.

Confirmatio tribui potest ex dispensatione papæ, a simplici sacerdote, licet ordinaria potestate solum competat episcopis. vii, 215, n. 5.

Confirmationis character activus et passivus. Illius fidei professio ac defensio, quasi ex officio, cum nec digna et ex fide virtute, sed actus ex circumstantia malus est. ix, 359.

CONFIRMATUS.

Confirmati in gratia, vide gratia et impeccabilitas.

CONFORMITAS.

Conformitas, vel difformitas ad legem formaliter considerata ad lineam moralem pertinet, objective autem ad lineam naturæ potest pertinere. vi, 8, n. 21.

Conformitas ad legem æternam debet inveniri in omni actu morali bono. vi, 24, n. 35.

Conformitas ad voluntatem divinam debet etiam inveniri in quolibet actu morali bono. vi, 24, n. 30.

Conformitas ista debet esse ad volitum formale, id est, motivum, quo Deus omnia vult. vi, 41, n. 2.

Conformitas cum voluntate divina volente permissionem peccati mei verbi gratia, et majorem humiliationem meam propter meum peccatum quomodo sit habenda. vi, 42, n. 7.

Conformitas cum omni volito materiali Dei non debet a nobis haberi semper, et quare. vi, 44, n. 10.

Conformitas cum aliquo volito materiali a Deo cognito a nobis certo, seu per revelationem, non est a necessario tenenda a nobis, etiam per voluntatem deliberativam, nisi adsit præceptum de conformando cum tali volito. vi, 45, n. 12.

Conformitas ad volitum materiale divinæ voluntatis laudabilis est absolute, si aliquid impedimentum non interveniat. vi, 49, n. 26.

Conformitas cum damnatione propria, etiam prout revelata a Deo, non est licita. vi, 49, n. 26.

Conformitas ad volitum Dei etiam materiale datur in beatis, quia fixe adhærent voluntati Dei secundum rationem, qua Deus vult, et sic complacent etiam de damnatione, morte, et permissione peccati reproborum. vi, 52, n. 34.

Conformitas ad voluntatem divinam, ut effectivam, et influentem in ipsam voluntatem creatam an sit necessaria in nostra voluntate. vi, 54, n. 39.

Conformitas ad volitum formale prælati non est necessaria in nostra voluntate, nisi ponat prælatus præceptum justum. vi, 55, n. 40.

CONJUX:

Conjux discrete dubitans de matrimonio contracto debet reddere debitum, sed non petere. v, 151, n. 23.

CONNEXIO.

Connexiones essentielles quomodo dicuntur veritates æternæ. iii, 138, n. 19.

Connexio virtutum, vide prudentia virtus acquisita, virtus intellectualis, virtus moralis et virtus theologica.

CONSCIENTIA.

- Conscientia quid sit? vi, 108, n. 4.
 Conscientia non pertinet ad voluntatem, sed ad intellectum. vi, 107, n. 6.
 Conscientia non est habitus, sed actus, id est, iudicium, seu dictamen de agendis in particulari. vi, 107, n. 8.
 Conscientia est iudicium intellectus practici, non speculativi. vi, 108, n. 9.
 Conscientia in iudiciis consultativis consistit, ideoque potest quis de facto agere contra conscientiam. vi, 109, n. 14.
 Conscientia bona formaliter a prudentia procedit. vi, 110, n. 16.
 Conscientia nominatur aliquando syndæresis, et quare. vi, 110, n. 16.
 Conscientia semper remanet quoad principia universalis, et aliquando remordens, et remurmurans. vi, 110, n. 16.
 Conscientia dicitur bona, vel mala non formaliter, sic enim pertineret ad voluntatem, sed regulative sicut intellectus practicus dicitur bonus, vel malus, quia regulat opera bona, vel mala. vi, 110, n. 17.
 Conscientia in dormientibus, et distractis etiam perseverat transacto actu ex determinatione virtuali relicta. vi, 111, n. 19.
 Conscientia dividitur ex parte objecti in bonam, malam, veram et falsam: ex parte modi in certam, dubiam, scrupulosam, probabilem et erroneam. vi, 112, n. 22.
 Contra conscientiam agere non est speciale peccatum præter legem, et obligationem propositam per tale dictamen. vi, 107, n. 5.
 Conscientia sequenda est conscientia certa, et probabilis practice; conscientia autem deponenda est conscientia dubia, scrupulosa, et erronea. vi, 128, n. 40.
 Conscientia deponi debet quando depositione cognoscitur digna. vi, 144, n. 2.
 Conscientia secura est illa, quæ prudenter formatur. vi, 115, n. 36.
 Conscientia probabilis alia est probabilis speculative, alia practice. vi, 112, n. 25.
 Conscientia probabilis potest sequi, dummodo sit probabilis practice prudentialiter, et non solum speculative, licet oppositum talis conscientia probabilis, et tutius. vi, 128, n. 40, vide opinio.
 Conscientia probabilis ut formetur ex quibus principiis in moralibus tam intrinsicis, quam extrinsicis dependeat. vi, 134, n. 18, vide iudicium et probabilitas.
 Conscientia probabilis an possit formari ex revelationibus privatis. vi, 140, n. 36.

- Conscientia probabilis non debet formari a viris illiteratis ex libris quos legunt, sed consulendo viros peritos facultatis. vi, 140, n. 37.
 Conscientia dubia quomodo deponenda sit, vi, 145, n. 4, vide dubium, possessio et possidens.
 Conscientia scrupulosa quomodo deponenda. vi, 144, n. 2, vide scrupulum.
 Conscientia erronea quomodo obliget. vi, 116, n. 1.
 Conscientia erronea iudicans Deum non esse amandum, sperandum, aut credendum, non potest dari. vi, 121, n. 18.
 Conscientia erronea vincibilis non solum ligat, sed obligat negative, et positive, id est, non solum ad non operandum, sed etiam ad operandum. vi, 122, n. 20.
 Conscientia erronea obligat obligatione proveniente a lege æterna formaliter, licet non proveniente materialiter. vi, 125, n. 29.
 Et quomodo hoc intelligatur absque eo quod Deus obliget, nec etiam materialiter ad peccatum. vi, 125, n. 30.
 Conscientia erronea vincibilis potest facere perplexum subjectum, ita ut peccatum sit agere juxta illam, et peccatum agere contra illam, dum potest deponi, et non deponitur. vi, 755, n. 30.
 Conscientia erronea invincibilis excusat a peccato. vi, 126, n. 32.
 Conscientia erronea ut sit invincibilis, et excusans quid requirat. vi, 126, n. 32.
 Conscientia erronea dum non deponitur obligat etiam contra præceptum prælati superveniens, tunc enim tale præceptum non obligat. vi, 126, n. 32.
 Conscientia ministri sacramentorum, vide confessarius, minister, probabilitas et sacramentorum.
 Conscientia principis circa leges ferendas, indictionem belli, impositionem tributorum, mutationem monetæ, et successionem ad regnum, vide bellum, numisma, princeps, regnum et tributum.
 Conscientia iudicis, vide iudex.
 Conscientia advocati, vide advocatus.
 Conscientia medici, vide medicus.
 Conscientia subditi, vide dubito et prælati.
 Conscientiam erroneam non teneamur sequi ex præcepto Dei. vii, 70, n. 23.

CONSECRATIO.

- Consecratio, vide eucharistia.

CONSEQUENTIA.

- In bona consequentia potest esse antecedens omnino necessarium, et consequens secundum quid. viii, 579, n. 28.

CONSERVATIO.

- Ex gratia creationis, est conservatio rei existentis, non autem ex gratia nature ejus superaddita. iv, 605, n. 6; 607, n. 10.

CONSILIIUM.

- Consilium quomodo procedat modo resolutionis. v, 579, n. 13.
 Consilium ad secundam operationem intellectus pertinet. v, 575, n. 3.
 Consilium an possit esse de fine. v, 578, n. 12, vide finis et necessarius.
 Consilium, et deliberatio circa media sunt terminative, circa finem initiative. v, 368, n. 10.
 Consilium inquisitionem includit, et sententiam, seu iudicium. v, 574, n. 1.
 Consilium ex parte inquisitionis imperfectionem dicit, et sic non est in Deo, bene tamen ex parte, qua dicit sententiam de re faciendam. v, 574, n. 1.
 Consilium in ordine ad electionem quomodo se habeat. v, 575, n. 2.
 Consilium ex ea parte, qua dicit inquisitionem non est necessarium in rebus minimis. v, 575, n. 2.
 Consilium virginitatis, et paupertatis voluntariæ, vide paupertas et virginitas.
 Consilium donum correspondet prudentiæ. vi, 675, n. 1; 662, n. 20.
 Consilium hoc distinguitur formaliter a fide. vi, 659, n. 13.
 Et explicatur ratio formalis, cui innititur in dirigendo ea quæ agenda sunt ex affectu, et experientia interna divinorum. vi, 657, n. 7.
 Consilium hoc innititur spei divinæ. vi, 658, n. 10.
 Et etiam innititur donis intellectus, sapientiæ et scientiæ. vi, 659, n. 13.
 Consilium hoc quomodo distinguitur a prudentia infusa ne propter illam superfluum sit. vi, 659, n. 14; 660, n. 15.
 Consilium hoc extenditur ad regulanda omnia illa agibilia, quæ per dona appetitivæ partis agenda sunt, scilicet per fortitudi-

THEOLOGIA X.

- nem, pietatem et timorem. vi, 661, n. 16.
 Consilium hoc, quæ, et quot operetur explicatur ex D. Gregorio. vi, 661, n. 17.
 Consilium hoc aliquando movet ad confundendum alios, ut recte res agatur. vi, 662, n. 20; 664, n. 23.
 Consilium hoc simpliciter est inferius dono scientiæ: secundum quid autem, et ex parte materiæ præfertur ei. vi, 503, n. 45.
 Recte consiliare non est consilium cum modo superveniente ipsi ab habitu, sed actus cum habitudine ad objectum modificatum. vii, 728, n. 11.
 Consilia evangelica sunt proprie materia voti, vide votum.
 Non est consilium evangelicum etiam homini fragili, qui utitur libidine, ducere uxorem. vii, 851, n. 8.
 Est tamen consilium salutare secundum regulas prudentiæ, permissum ab evangelio, et a D. Paulo. vii, 831, n. 8.

CONSTANTINUS.

- Constantinus, vide imperator.

CONSUBSTANTIALITAS.

- Unitas nature, et consubstantialitas in divinis probatur contra Arianos. iv, 25, n. 12; 89, n. 34; 120, n. 1; 129, n. 17; 132, n. 20; 133, n. 23.
 Eam primis negarunt Platonicus inter ethnicos, et Alogi, alique, ut Arius, et Origenista inter Christianos. iv, 5, n. 5.
 Consubstantialitas Spiritus sancti cum Patre et Filio. Voluntas divina, ut divina, non habet quod processio amoris sit substantialis, vel consubstantialis suo principio formalis, sed solum suo principio activo, seu operativo, videlicet ex eo quod actus ille immanens est, et sit processio secundum actum immanentem in tali principio quod non est capax accidentis, nec alterius substantiæ. iv, 138, n. 28.

CONSULO.

- Consulere minus malum, etiam culpam, quando et quomodo liceat. v, 579, n. 15.

CONTEMPTUS.

Angeli mali contemptus circa bona supernaturalia, videlicet circa gratiam, et gloriam, vide abusus, beatitudo et beneficio Dei abuti.

CONTENTIO.

Contentio orta inter Francos et Hispanos de die celebrationis paschalis, quæ controversia illustri miraculo fuit soluta. vii, 966, n. 15.

CONTINENTIA.

Hic continentia sumitur pro inclusione. Continentia alterius triplex est, alia formalis, alia eminentialis, alia virtualis. i, 645, n. 3.

Continentia est virtus subjectata in voluntate ut resistat voluntas passionibus insurgentibus. Estque pars potentialis temperantia; sicut etiam humilitas. vi, 428, n. 44; 428, n. 44, vide temperantia.

Continentia est dispositio ad temperandas passiones, et sic præcedere potest temperantiam, non autem ut virtus perfecta, et firma. vi, 707, n. 24.

Continentia non fuit in Christo. viii, 210, n. 1.

CONTINEO.

Continere formaliter est continere aliquid sub ea forma, sub qua nata est existere in se, sicut sol et ignis continent lucem. i, 645, n. 3.

Continere eminenter est continere aliquid sub ratione superiori excedente eam ut est in se, sicut sol continet calorem sub excellentiori forma quam est in igne, scilicet in forma cælesti. i, 645, n. 3.

Contineri eminenter contingit dupliciter, vel eminenter formaliter, vel eminenter virtualiter, et quomodo. i, 645, n. 3.

Contineri tantum virtualiter, est contineri in virtute causæ sibi æqualis, aut inferioris, ut in causa instrumentali, in dispositione ad formam, in semine, etc. i, 644, n. 3.

Nulla creatura potest continere eminenter aliam neque formaliter, neque virtualiter,

quantum ad omnes perfectiones quæ inveniuntur in tali creatura. i, 652, n. 20.

Deus potest ratione suæ infinitatis continere eminenter virtualiter omnes perfectiones creaturarum quoad perfectiones pure creatas. i, 652, n. 20.

Continens habet passiones insurgentes, sed resistit illis, temperatus autem non habet insurgentes passiones. v, 863, n. 82, vide incontinens et intemperatus.

CONTINGENS.

Contingentium futurorum cognitio, vide scientia Dei. In contradictoriis de contingenti, veritas est in altero extremo, et falsitas in altero, sed non determinate in isto potius quam in illo, sed in uno tantum distinctim. ii, 541, n. 4.

CONTINUATIO.

Continuatio actus boni vel mali per unam horam verbi gratia, non facit malitiam, vel bonitatem infinitam, nisi tantum in potentia. v, 876, n. 37, vide duratio et instans.

Continuatio actus fit vel ex electione ipsius continuationis, vel sine eo quod præcedat electio in exercitio continuando actum. vii, 446, n. 17.

Continuatio actus ex electione, ita est perfecte meritoria, quod non æquivaleret ei multiplicatio actum interruptorum in eadem duratione. vii, 447, n. 18.

Continuatio actus aliquando est ita magna, quod excedit in valore primam productionem, aliquando ita parva quod excedatur. vii, 447, n. 20.

Continuatio beatitudinis non potest esse objectum spei theologicæ, nec enim est ardua neque futura illis. vii, 359, n. 4.

CONTRACTUS.

Contractus ex timore gravi facti licet ex jure naturali poterant esse validi, non tamen sunt validi ex jure positivo, et quare. v, 441, n. 35.

Et qui sint isti contractus irriti facti a jure positivo, scilicet matrimonium, promissio vel solutio dotis, jurisdictio data vel

propagata, electio prælati, auctoritas tutorum, absolutio ab excommunicatione, testimonium testium testamentorum, votum solemne. v, 441, n. 37, vide juramentum et votum.

CONTRADICTORIUS.

Contradictoria duo de eadem re in multis materiis, solvuntur in divinis. iii, 340, n. 40.

Non absolute de Deo dicuntur. iii, 341, n. 41.

Duo contradictoria non possunt dare eadem esse simul verificari. iv, 52, n. 28.

An verificentur de eadem re simul, et semel in divinis. iv, 52, n. 28; 54, n. 29.

Hoc axioma male intellectum, Gilbertum aliosque populit in errores. iv, 183, n. 20.

Quomodo beatus videat in Deo non esse contradictoria, quæ viatores esse contradictoria putant. iv, 185, n. 25.

CONTRARIETAS.

Fundantia contrarietatem non possunt consistere in relatione. v, 687, n. 22.

CONTRARIUS.

Contrarium contrarietate mediata duplex est. v, 268, n. 60.

Contraria naturalia, moralia, artificialia, et respectiva quomodo differant inter se. v, 730, n. 14.

Contraria sunt circa idem ex imperfectione subjecti. viii, 564, n. 15.

CONTRITIO.

Contritio de peccatis nequit habere sine gratia speciali cum includat dilectionem Dei super omnia. vi, 753, n. 20, vide castitas, dilectio, gratia specialis, martyrium, perseverantia et tentatio.

Contritio quo sensu dicatur a D. Thoma. quod est a libero arbitrio, et a Deo quoad suam substantiam. vi, 767, n. 22.

Contritio perfecta est vera, et propria dispositio ad justificationem. vi, 887, n. 12.

Contritio, et dilectio Dei perfecta in quan-

tum sint dispositiones indigent favore superaddito, et misericordia Dei, ut homo justificetur. vi, 888, n. 16.

Contritio ut dispositio ultima non est elicitive a gratia habituali, sed ab auxilio; formatur autem a gratia. vi, 869, n. 12.

Contritio nullo modo formatur a gratia, et charitate tamquam a forma intrinseca. vi, 871, n. 17.

Contritio non dimanat tamquam propria passio a gratia, sed elicitor tamquam operatio. vi, 894, n. 21.

Contritio est meritoria gloriæ, non tamen gratiæ a qua formatur. vi, 894, n. 22.

Contritio informis nunquam datur. vi, 895, n. 25.

Contritio est dispositio ad justificationem, non forma justificans. vi, 869, n. 11.

Contritio convertit hominem ad Deum formaliter affective, non effective et radicaliter. vi, 871, n. 16.

Contritio præparat, et impetrat nobis justificationem. vi, 872, n. 20.

Contritio tollit rationem voluntarii ex parte affectus, sed non ex parte omnis effectus culpæ. vi, 880, n. 23.

Contritionis actus expellit peccatum, et justificat dispositive et causaliter, non formaliter. vi, 872, n. 20.

Contritionis actus non potest nec de facto, nec de possibili esse forma justificans. vi, 869, n. 11.

Contritionis actus non potest formaliter tollere totum quod relinquitur ex peccato. vi, 871, n. 14.

Contritionis actus ratione satisfactionis non habet tantum de recompensa, quantum actus peccati de injuria. vi, 872, n. 18.

Non potest esse forma justificans. viii, 34, n. 6.

Contritio non est dispositio necessaria, quæ posita necessario ponitur gratia. viii, 34, n. 6.

Non destruit habitualement, et permanentem maculam peccati. viii, 35, n. 8.

Non opponitur moralitati offensæ. viii, 35, n. 8.

Non est ipsa condonatio Dei. viii, 35, n. 8.

Si contritio esset forma justificans, jam superflueret gratia. viii, 35, n. 9.

Per contritionem non diligit hominem, ut gratum sibi ex parte personæ, sed ex parte actus: ipsa posita, relinquitur homo habitualiter aversus a Deo. viii, 36, n. 10.

Infusio gratiæ habitualis est omnino gratuita, etiam posita contritione. viii, 36, n. 11.

Hæreticum est dicere hominem per contritionem mereri de condigno, et justificari. viii, 37, n. 12.

Contritio prout præcedit gratiam, non habet vim satisfactionis ad æqualitatem pro culpa. viii, 37, n. 12.

Contritio non est physica, et naturalis dispositio ad gratiam. viii, 37, n. 12.

Contritio ut præcedens gratiam, non procedit ab ipsa effective, sed ab auxilio, et a libero arbitrio. viii, 37, n. 13.

Solum quantum ad informationem procedit a gratia, non vero quantum ad suam substantiam. viii, 37, n. 14.

Ut procedit ab auxilio, habet valorem imperfectæ satisfactionis pro culpa. viii, 38, n. 46.

Talis valor fundatur in aliquo intrinseco invento in ipsa contritione. viii, 40, n. 24.

Ante amicitiam causatam per gratiam, est satisfactoria. viii, 40, n. 25.

Antecedens ad gratiam non habet jus meriti etiam de congruo ad ipsam gratiam, bene tamen satisfactionis. viii, 41, n. 28.

Contritio, ultima dispositio ad gratiam, ex Dei misericordia, non ipsa sufficiens et a se. ix, 185.

CONTUMELIATIO.

Contumeliatio est species parvipensionis, provocantis ad iram, sicut despectus, et epiriasmus. vi, 233, n. 7, vide ira et parvipensio.

CONVENTIO.

Conventio in evangelio pactum significat quo Deus se obligat ad retribuendum pro meritis nostris. iv, 902, n. 16.

CONVERSIO.

De conversione eucharistica, vide eucharistia.

Conversio peccatoris est opus Dei. iv, 914, n. 28.

Conversio ad bonum commutabile est in omni peccato. v, 141, n. 15.

Conversio in peccato duplex est, una quæ

comitatur aversionem, alia quæ est reatus manens post peccatum. v, 716, n. 70.

Conversio actualis ad amorem sui, quæ virtualiter continet actum peccati præteritum est impedimentum positivum, et habituale, ne influxus gratiæ derivetur in animam. vi, 864, n. 6.

Conversio præcise ad finem ultimum non reddit formaliter hominem sanctificatum. vi, 877, n. 12.

Nec Deum reddit conversum ad hominem, licet voluntatem reddat conversam ad Deum. vi, 877, n. 12.

Conversione in homine posita ad Deum, non potest Deus de potentia absoluta homini reddi placatus per extrinsecam voluntatem tantum. vi, 877, n. 12.

Conversio naturalis efficax hominis ad Deum finem naturalem in statu puræ naturæ sufficit simul cum extrinseca condonatione, ut tollatur peccatum. vi, 878, n. 46.

Non potest conversio alicujus creaturæ in Deum. viii, 127, n. 20.

Terminus conversionis est corpus Christi prout ex pane. viii, 147, n. 42.

CONVERTO.

Convertendo se ad se peccavit Angelus malus superbiendo. iv, 938, n. 16.

Convertens se in Deum cum proposito postea peccandi non ponit finem ultimum in Deo. v, 146, n. 29.

COR.

Cor movetur vitaliter in suo motu licet moveatur a generante. v, 15, n. 28.

Cordis motus initiative est vitalis. v, 368, n. 9.

CORNELIUS.

Cornelius Actorum x consilii dono ductus ad Petrum ut instrueretur accessit. vi, 661, n. 18.

CORPOREUS.

Corporeus sensus, vide sensus et spiritalis.

CORPUS.

Corpus de extremo in extremum moveri nequit impertransito medio, sed bene id potest Angelus. iv, 670, n. 21.

Corpora omnia in ratione movendi alterative ad unum principium reducuntur, quod est cælum. v, 104, n. 38.

Corporis humani pulchritudo quid sit. v, 349, n. 51.

Corpus gloriosum habet dotem claritatis, vide claritas.

Corpus gloriosum habet lucem sicut sol. v, 350, n. 52.

Et densitatem. v, 354, n. 64.

Corpus istud compatitur secum lucem, colorem, transparentiam. v, 349, n. 51.

Corporis gloriosi agilitas, vide agilitas.

Ejus subtilitas, et impassibilitas, vide subtilitas et impassibilitas.

Corpora gloriosa discurrere poterunt per cælos. v, 348, n. 48.

Corpus gloriosum accidentaliter est incorruptibile. v, 297, n. 52.

Corpus gloriosum habet particulative modum corporum cælestium. v, 337, n. 16.

Corpora gloriosa habebunt odorem optimum. v, 338, n. 48.

Absque respiratione tamen percipiunt illum, quia ibi respirationem non habebunt. v, 339, n. 49.

Corpora gloriosa non comedent, licet facultas eis non desit. v, 340, n. 21.

Corpus gloriosum habebit in lingua quemdam humorem saporosissimum. v, 340, n. 21.

Et habebit verum tactum. v, 340, n. 22.

Corpora gloriosa loquentur in cælo. v, 341, n. 25.

CORRUPTIO.

Corruptio et corruptibilitas in quo consistant. v, 300, n. 59.

Corruptio habituum, vide habituum corruptio.

Corruptio boni naturalis est effectus: vii, 771, n. 23, vide macula et reatus.

Cujus oppositum nequit reparari, nisi per gratiam supernaturalem supposito statu elevationis ad finem supernaturalem. vii, 771, n. 23; 772, n. 4, vide peccatum.

CREATIO.

Repugnataliquam creaturam esse creatorem et creare ex nihilo, sive tamquam causa principalis sive instrumentalis. ii, 688, n. 4.

Opus creationis factum fuit simul et in instanti, nempe quando in principio creavit Deus cælum et terram, reliquis autem diebus non est creatum aliquid ex nihilo. ii, 714, n. 2.

Creatio terminata est primo die, quando Deus creavit cælum et terram, reliquis autem diebus fuerunt opera distinctionis, et ornatus. ii, 729, n. 3.

Necesse fuit prima viventia produci in statu perfecto ad generandum, et propagandum, et laborandum, unde et in ipsa productione aliorum viventium benedicuntur a Deo et ad propagationem inducuntur. ii, 755, n. 6.

In principio facta sunt individua cujuslibet speciei, in numero quam paucissimo, sicut homines solum facti sunt duo, masculus et femina. ii, 757, n. 10.

Animalia quæ ex putrefactione oriuntur non fuerunt producta in actu, sed in potentia tantum. ii, 758, n. 11.

Cum productiones monstruosæ non pertinent ad primam naturæ institutionem, sed potius ad naturæ corruptionem, ideo non fuerunt producta, ut monstra. ii, 758, n. 11.

Animalia orta ex commixtione sexuum diversæ speciei, ut mulus qui ex equa et asino, leopardus qui ex pardo et leæna, et similia non fuerunt producta. ii, 758, n. 11.

De sex diebus creationis, variæ sunt sententiæ. Alii veros autumant et naturales, non vero metaphoricos: alii non fuisse plures vere et naturaliter. ii, 780, n. 4.

D. Augustinus dixit istos dies non esse naturales, seu temporales, sed intelligibiles seu angelicos, qui distinguuntur non ex parte cognitionis, sed ex parte rerum cognitarum: ita quod primum opus ut cognitum ab Angelo sit primus dies, secundum opus secundus dies, etc. ii, 780, n. 4.

Quomodo sint intelligenda verba Ecclesiastici c. 18: *Qui vivit in æternum creavit omnia simul.* ii, 784, n. 6; 786, n. 10.

Deus omnia fecit dicto suo, et actione instantanea et indivisibili, imo et æterna ex parte sui, sed successiva et temporali ex parte rerum factarum. ii, 789, n. 15.

Quare mentio creationis aquæ non sit facta in Scriptura. ii, 787, n. 12; 789, n. 16.
 Quomodo intelligenda sint illa verba *spiritus Domini ferebatur* super aquas. ii, 789, n. 17.
 Spiritus ille qui ferebatur super aquas est Spiritus divinus. ii, 791, n. 20.
 Quomodo dicatur quod dies componitur ex vespera et mane. ii, 791, n. 20.
 An mundus fuerit productus verno, an æstivo, vel autumnali tempore, quo die, et et quo mense. ii, 792, n. 22.
 Creatio, vide compositum.
 Angeli creati sunt ante hoc universum, quantum ad tempus suæ creationis, neque extra hoc universum, sed in cælo, quantum ad locum. iv, 566, n. 8.
 Deus enim creavit omnia simul. iv, 568, n. 13.
 Quid fides doceat circa creationem, et articulum Dei creatoris. iv, 486, n. 1.
 Quid fides in hac parte probet, quid ratio. iv, 488, n. 3.
 Solvuntur objectiones contra creationem rerum ex nihilo. iv, 494, n. 10, vide Elohim.
 Creatio ex parte Dei quid. iv, 498, n. 16; 500, n. 4.
 Ex parte creaturarum quid. iv, 504, n. 10; 514, n. 25.
 Creatio influit totam entitatem, nihil præsupponendo, sed totum faciendo, in suo termino, et ex hoc dicitur universalissimus influxus. iv, 508, n. 17.
 Implicat creaturam vi nativa creare. Et hoc est contra Durandum. iv, 531, n. 16.
 Implicat dari instrumentum creationis physicum, contra Scotum. iv, 546, n. 17.
 Quod autem id sit contra Scotum, patet. iv, 531, n. 16.
 Generatio longe differt a creatione. iv, 508, n. 17.
 Relatio consecuta ad creationem, est accidens, et prædicamentalis, ut dicit Scotus et Vasquez. iv, 510, n. 19.
 Creatio non est mutatio realis, nec de prædicamento actionis, licet intelligatur ad modum mutationis. iv, 512, n. 22.
 Creationis opus, vide opera et opus.
 In prima rerum productione Deus produxit naturas non solum perfectas in se ipsis, sed etiam in ordine ad alia. viii, 326, n. 23.

CREATOR.

Ratio creatoris est unica in Deo secundum speciem atomam, vide Deus.

CREATURA.

Duplex est genus creaturæ. Unum extra tempus et motum, sicut Angeli, et cælum empyreum quod non movetur, alterum conjunctum tempori et motui, sive tempus ipsam efficiendo per suum motum, sicut cælum quod est primum alterans, sive sint res subjectæ tempori, et motui a quo alterantur, et corrumpuntur, sicut elementa et mixta. ii, 685, n. 3.
 Creaturæ primi generis perfectionem suam habent sine motu, et ideo in eodem instanti quo creantur perficiuntur et formantur a Deo, ut Angeli, et cælum empyreum. ii, 685, n. 3.
 Creaturæ secundi generis licet sint creatæ ex nihilo quantum ad prima corpora quæ non sunt ex aliis, tamen earum perfectio, et ornatus, modo successivo et mutabili fieri oportuit, quia earum natura tempori et mutationi saltem accidentali alligata est. ii, 685, n. 3.
 Creatura corporalis non est facta mediantibus Angelis, neque quantum ad materiam primam, neque quantum ad formas educendo illas immediate ex materia. ii, 686, n. 4.
 Nulla est creatura, quæ non possit meliorari a Deo secundum accidentales perfectiones. ii, 56, n. 10.
 Inter omnes rationes quibus patres, et Ecclesiæ doctores ostendunt divinitatem Spiritus sancti est, quia comprehendit Deum. ii, 406, n. 4.
 Comprehendere omnia profunda Dei non est alicujus creaturæ. ii, 406, n. 4.
 Creaturæ quomodo Deo cognitæ. iii, 26, n. 18.
 Non habent perfectam ideam in Deo rationem. iii, 25, n. 17; 26, n. 19.
 Creaturæ possibles quomodo dicantur bonæ. iii, 294, n. 34.
 Creaturarum possibilitas unde sumatur. iii, 891, n. 4.
 Quid sit illa. iii, 892, n. 6.
 Est prædicatum intrinsecum creaturarum. iii, 892, n. 7.
 Creaturarum possibilitas in quo consistit. iii, 893, n. 10.
 Quomodo participetur a Deo. iii, 896, n. 14, 45.
 Ex ejus destructione sequitur destructio omnipotentia. iii, 899, n. 19; 901, n. 22.
 Est differentia inter creaturas futuras et possibles. iv, 327, n. 28; 329, n. 32.

Essentia divina est æque perfecta sine creaturis, sicut modo et sine creaturis, inquam, se constituentibus, non autem sine creaturis, ut a se constitutis. iv, 329, n. 16.
 Creatura est positive finis ultimus peccati mortalis. v, 134, n. 3.
 Et Adrianus, qui oppositum sensit, nota temeritatis ab aliquibus inuritur. v, 134, n. 3.
 Creatura, quæ est finis ultimus peccati mortalis est convenientia propria ipsius peccantis, et quomodo. v, 137, n. 9; 141, n. 15.
 Creatura non est finis ultimus peccati venialis. v, 147, n. 34.
 Creatura irrationalis non est capax beatitudinis, bene tamen rationalis. v, 164, n. 4.
 Creatura rationalis solo Deo plene satiatur. v, 165, n. 5.
 Tota creaturarum collectio non est attingibilis extra Verbum. v, 165, n. 8.
 Nec per plures, nec per unam speciem creatam cognitione perfecta. v, 166, n. 9.
 Tota creaturarum collectio nequit esse beatitudo. v, 106, n. 10.
 Creaturæ possibles, vide possibilis.
 Creatura non est de facto causa principalis gratiæ quod est certum secundum fidem, nec sua virtute communicata a Deo potest esse causa principalis illius. vi, 849, n. 1.
 Creatura constituitur debitorum Deo primo, et per se per creationem. vii, 660, n. 18.
 Si aliqua creatura redderetur impossibilis, destrueretur divina omnipotentia. viii, 354, n. 40.

CREDO.

Qui credit revelata a Deo ex vana gloria, vel alio pravo fine, non credit ex fide divina, sed alia fide. vi, 401, n. 42; 402, n. 43.
 Credere non est actus solius intellectus, sed intellectus ut moti a voluntate. vi, 760, n. 2; 762, n. 8, vide pia affectio.
 Credere aliquid determinate, et explicitè, semper fuit necessarium necessitate medii. vii, 91, n. 1, vide fides.
 Post evangelium promulgatum necesse est explicitè credere mysterium Trinitatis, et incarnationis. vii, 93, n. 7, vide præceptum.

CREO.

Creatura bona nequeant esse beatitudo. v,

164, n. 4, vide beatitudo, bonum, divitiæ, fama, honor, potestas et voluptas.

CRUCIATUS.

Pœna peccati actualis est cruciatus perpetuus. iv, 1040, n. 1.

CULPA.

Culpa duplex, altera theologica et juridica, altera; et hæc rursus alia lata, alia levis, alia levissima. vii, 618, n. 1.

CULTUS.

Cultus jure prohibetur ut tamquam sancto alicui tribuatur, nisi auctoritate papæ. vii, 295, n. 6.
 Licitum est auctoritate privata, vel etiam episcopi cultum privatam exhibere personis, quæ non sunt canonizate, nec beatificatæ; non vero cultum publicum, id est, qui auctoritate publica institutus est ad colendos sanctos. vii, 304, n. 25.
 Ad quid se extendat cultus privatus dicitur. vii, 302, n. 19.
 Cultus qui exhibetur Deo per orationem, est subjectio inferioris petentis ad Deum. vii, 765, n. 18.
 Cultus sacer, et religiosus, ut distinguitur a civili, non est idem quod cultus latræ. vii, 782, n. 26.
 Cultus qui exhibetur sanctis, elicitur a dulia, et imperatur a latræ. vii, 645, n. 77; 783, n. 22.
 Cultus Religionis non denotat in creatura propriam excellentiam, secus vero cultus duliæ. vii, 645, n. 76, vide dulia.

CURIOSITAS.

Curiositas non fuit primum peccatum, in Angelo malo. iv, 938, n. 16.

CYRILLUS.

S. Cyrillus asseruit Spiritum sanctum a Filio emitti, et procedere. Et ejus epistola a quinta et sexta Synodo et ab Ephesina recepta fuit. iv, 333, n. 7.

Quare mentio creationis aquæ non sit facta in Scriptura. ii, 787, n. 12; 789, n. 16.
 Quomodo intelligenda sint illa verba *spiritus Domini ferebatur* super aquas. ii, 789, n. 17.
 Spiritus ille qui ferebatur super aquas est Spiritus divinus. ii, 791, n. 20.
 Quomodo dicatur quod dies componitur ex vespera et mane. ii, 791, n. 20.
 An mundus fuerit productus verno, an æstivo, vel autumnali tempore, quo die, et et quo mense. ii, 792, n. 22.
 Creatio, vide compositum.
 Angeli creati sunt ante hoc universum, quantum ad tempus suæ creationis, neque extra hoc universum, sed in cælo, quantum ad locum. iv, 566, n. 8.
 Deus enim creavit omnia simul. iv, 568, n. 13.
 Quid fides doceat circa creationem, et articulum Dei creatoris. iv, 486, n. 1.
 Quid fides in hac parte probet, quid ratio. iv, 488, n. 3.
 Solvuntur objectiones contra creationem rerum ex nihilo. iv, 494, n. 10, vide Elohim.
 Creatio ex parte Dei quid. iv, 498, n. 16; 500, n. 4.
 Ex parte creaturarum quid. iv, 504, n. 10; 514, n. 25.
 Creatio influit totam entitatem, nihil præsupponendo, sed totum faciendo, in suo termino, et ex hoc dicitur universalissimus influxus. iv, 508, n. 17.
 Implicat creaturam vi nativa creare. Et hoc est contra Durandum. iv, 531, n. 16.
 Implicat dari instrumentum creationis physicum, contra Scotum. iv, 546, n. 17.
 Quod autem id sit contra Scotum, patet. iv, 531, n. 16.
 Generatio longe differt a creatione. iv, 508, n. 17.
 Relatio consecuta ad creationem, est accidens, et prædicamentalis, ut dicit Scotus et Vasquez. iv, 510, n. 19.
 Creatio non est mutatio realis, nec de prædicamento actionis, licet intelligatur ad modum mutationis. iv, 512, n. 22.
 Creationis opus, vide opera et opus.
 In prima rerum productione Deus produxit naturas non solum perfectas in se ipsis, sed etiam in ordine ad alia. viii, 326, n. 23.

CREATOR.

Ratio creatoris est unica in Deo secundum speciem atomam, vide Deus.

CREATURA.

Duplex est genus creaturæ. Unum extra tempus et motum, sicut Angeli, et cælum empyreum quod non movetur, alterum conjunctum tempori et motui, sive tempus ipsam efficiendo per suum motum, sicut cælum quod est primum alterans, sive sint res subjectæ tempori, et motui a quo alterantur, et corrumpuntur, sicut elementa et mixta. ii, 685, n. 3.
 Creaturæ primi generis perfectionem suam habent sine motu, et ideo in eodem instanti quo creantur perficiuntur et formantur a Deo, ut Angeli, et cælum empyreum. ii, 685, n. 3.
 Creaturæ secundi generis licet sint creatæ ex nihilo quantum ad prima corpora quæ non sunt ex aliis, tamen earum perfectio, et ornatus, modo successivo et mutabili fieri oportuit, quia earum natura tempori et mutationi saltem accidentali alligata est. ii, 685, n. 3.
 Creatura corporalis non est facta mediante Angelis, neque quantum ad materiam primam, neque quantum ad formas educendo illas immediate ex materia. ii, 686, n. 4.
 Nulla est creatura, quæ non possit meliorari a Deo secundum accidentales perfectiones. ii, 56, n. 10.
 Inter omnes rationes quibus patres, et Ecclesiæ doctores ostendunt divinitatem Spiritus sancti est, quia comprehendit Deum. ii, 406, n. 4.
 Comprehendere omnia profunda Dei non est alicujus creaturæ. ii, 406, n. 4.
 Creaturæ quomodo Deo cognitæ. iii, 26, n. 18.
 Non habent perfectam ideam in Deo rationem. iii, 25, n. 17; 26, n. 19.
 Creaturæ possibles quomodo dicantur bonæ. iii, 294, n. 34.
 Creaturarum possibilitas unde sumatur. iii, 891, n. 4.
 Quid sit illa. iii, 892, n. 6.
 Est prædicatum intrinsecum creaturarum. iii, 892, n. 7.
 Creaturarum possibilitas in quo consistit. iii, 893, n. 10.
 Quomodo participetur a Deo. iii, 896, n. 14, 45.
 Ex ejus destructione sequitur destructio omnipotentia. iii, 899, n. 19; 901, n. 22.
 Est differentia inter creaturas futuras et possibles. iv, 327, n. 28; 329, n. 32.

Essentia divina est æque perfecta sine creaturis, sicut modo et sine creaturis, inquam, se constituentibus, non autem sine creaturis, ut a se constitutis. iv, 329, n. 16.
 Creatura est positive finis ultimus peccati mortalis. v, 134, n. 3.
 Et Adrianus, qui oppositum sensit, nota temeritatis ab aliquibus inuritur. v, 134, n. 3.
 Creatura, quæ est finis ultimus peccati mortalis est convenientia propria ipsius peccantis, et quomodo. v, 137, n. 9; 141, n. 15.
 Creatura non est finis ultimus peccati venialis. v, 147, n. 34.
 Creatura irrationalis non est capax beatitudinis, bene tamen rationalis. v, 164, n. 4.
 Creatura rationalis solo Deo plene satiatur. v, 165, n. 5.
 Tota creaturarum collectio non est attingibilis extra Verbum. v, 165, n. 8.
 Nec per plures, nec per unam speciem creatam cognitione perfecta. v, 166, n. 9.
 Tota creaturarum collectio nequit esse beatitudo. v, 106, n. 10.
 Creaturæ possibles, vide possibilis.
 Creatura non est de facto causa principalis gratiæ quod est certum secundum fidem, nec sua virtute communicata a Deo potest esse causa principalis illius. vi, 849, n. 1.
 Creatura constituitur debitorum Deo primo, et per se per creationem. vii, 660, n. 18.
 Si aliqua creatura redderetur impossibilis, destrueretur divina omnipotentia. viii, 354, n. 40.

CREDO.

Qui credit revelata a Deo ex vana gloria, vel alio pravo fine, non credit ex fide divina, sed alia fide. vi, 401, n. 42; 402, n. 43.
 Credere non est actus solius intellectus, sed intellectus ut moti a voluntate. vi, 760, n. 2; 762, n. 8, vide pia affectio.
 Credere aliquid determinate, et explicitè, semper fuit necessarium necessitate medii. vii, 91, n. 1, vide fides.
 Post evangelium promulgatum necesse est explicitè credere mysterium Trinitatis, et incarnationis. vii, 93, n. 7, vide præceptum.

CREO.

Creatura bona nequeant esse beatitudo. v,

164, n. 4, vide beatitudo, bonum, divitiæ, fama, honor, potestas et voluptas.

CRUCIATUS.

Pœna peccati actualis est cruciatus perpetuus. iv, 1040, n. 1.

CULPA.

Culpa duplex, altera theologica et juridica, altera; et hæc rursus alia lata, alia levis, alia levissima. vii, 618, n. 1.

CULTUS.

Cultus jure prohibetur ut tamquam sancto alicui tribuatur, nisi auctoritate papæ. vii, 295, n. 6.
 Licitum est auctoritate privata, vel etiam episcopi cultum privatam exhibere personis, quæ non sunt canonizate, nec beatificatæ; non vero cultum publicum, id est, qui auctoritate publica institutus est ad colendos sanctos. vii, 304, n. 25.
 Ad quid se extendat cultus privatus dicitur. vii, 302, n. 19.
 Cultus qui exhibetur Deo per orationem, est subjectio inferioris petentis ad Deum. vii, 765, n. 18.
 Cultus sacer, et religiosus, ut distinguitur a civili, non est idem quod cultus latræ. vii, 782, n. 26.
 Cultus qui exhibetur sanctis, elicitur a dulia, et imperatur a latræ. vii, 645, n. 77; 783, n. 22.
 Cultus Religionis non denotat in creatura propriam excellentiam, secus vero cultus duliæ. vii, 645, n. 76, vide dulia.

CURIOSITAS.

Curiositas non fuit primum peccatum, in Angelo malo. iv, 938, n. 16.

CYRILLUS.

S. Cyrillus asseruit Spiritum sanctum a Filio emitti, et procedere. Et ejus epistola a quinta et sexta Synodo et ab Ephesina recepta fuit. iv, 333, n. 7.

D

DÆMON.

- Dæmones, vide auxilium, cæcitas, curiositas Dei et funus.
- Dæmones non sunt mali ex natura sua, sed ex abusu suæ libertatis. iv, 894, n. 33.
- Boni enim aliquando fuerunt, sed in bonitate sua non permanserunt. iv, 904, n. 13; 911, n. 24; 958, n. 2; 964, n. 13; 977, n. 28.
- Per actum ergo proprium facti sunt mali. Quod in primo instanti suæ creationis non est effectum. iv, 920, n. 37.
- Peccarunt per superbiam usque ad contemptum et odium Dei, et ex consequenti voluerunt esse, ut Deus. iv, 942, n. 20.
- In speculativis manserint omnia integra in dæmonibus, non tamen sic in practicis. iv, 880, n. 15; 884, n. 21; 888, n. 25.
- Omnia peccata secundum reatum sunt in dæmonibus, quatenus homines ad ea excitant. iv, 884, n. 21, vide inconsideratio, insidia, obcæcatio, odium, miseriam et regula.
- Quomodo patiantur ab igne infernali, cum sint spiritus. iv, 370, n. 21; 373, n. 25.
- Dæmon, et anima possunt esse simul in eodem corpore, non secundum eandem habitudinem causæ. iv, 651, n. 27, vide expulsio.
- Dæmones ex prædictione futurorum, in id elaborarunt, ut pro diis haberentur. iv, 808, n. 7, vide descendere, desperatio, ignis et futurum.
- Dæmones in primo instanti meruerunt, in secundo demeruerunt, in tertio sunt damnati. iv, 979, n. 31, vide cruciatus, noctis tenebræ, nox et pœna.
- Dæmoni non est difficile ingentium belluarum ferociam domare. vii, 972, n. 25.
- Dæmones credunt ex metu voluntate non directiva boni propositi, sed electiva actus credendi, ne intellectus maneat suspensus. vii, 78, n. 5.
- In dæmonibus non est fides infusa, licet possit esse acquisita. vii, 105, n. 1.
- Dæmon tentavit Christum. viii, 495, n. 14.

DAMNATIO.

- Damnatio æterna est effectus reprobationis. iii, 860, n. 7.

- Damnatio æterna pejus malum est physice, quam odium Dei, non tamen in esse morali. v, 240, n. 38.
- Damnationis propriæ volitio etiam prout revelata a Deo non est licita. vi, 50, n. 28, vide conformitas.

DAMNATUS.

- Damnati carent auxilio sufficienti effectivo ad bonum. iii, 882, n. 42.
- In quo ab ipsis viatores eo nomine differant. iii, 882, n. 42.
- Damnatos fore beatificandos dixit Origenes. v, 246, n. 4; 278, n. 2.
- Damnatorum corpora sæculentiam habebunt. v, 348, n. 47.
- Damnati in die iudicii videbunt Christum fulgentissimum, et gloriam electorum. v, 352, n. 56.
- Ad quod eorum oculos non est necesse elevari supernaturaliter. v, 173, n. 57.
- Damnati non possunt divertere cogitationem pœnæ inflictæ, libere tamen cogitant objecta pertinentia ad culpam licet incessanter. v, 519, n. 19.
- Damnati non habent gratiam sufficientem, et tamen peccant propter liberam electionem, quam habuerunt in vita. vi, 827, n. 14.
- Damnati non habent præcepta affirmativa, sed negativa, sicque non peccant peccato omissionis, sed commissionis. vi, 827, n. 14.
- In damnatis non manet fides infusa, potest tamen mere acquisita. vii, 105, n. 1.
- In damnatis fidelibus manet character. vii, 106, n. 2.
- Damnati non alternatim, sed constipato impetu comprehendunt omnia pœnarum genera, secundum plura Scripturæ testimonia. vii, 953, n. 2.
- Damnatorum pœnæ maxime augentur propter invariabilitatem earum. vii, 954, n. 5.
- In damnatis non est futurus proprie timor. vii, 956, n. 9.
- Damnati quia creatorem offenderunt ab omni creatura offendentur. vii, 957, n. 10.
- Damnatorum non unica pœna, sed multiplex. vii, 957, n. 10.
- Damnati non sentient simul et confuse omnes pœnas. vii, 957, n. 10.

- Damnati ex pœnarum variatione non sentient refrigerium. vii, 957, n. 11, vide in verba pœnæ.

DAMNUM.

- Damnum secutum per accidens tam ex parte operis, quam ex parte operantis non imputatur facienti illud. vi, 31, n. 15, vide actus interior, eventus, etc. etc.
- Damnum consecutum ex alia causa præter voluntatem operantis, non est peccaminosum, et manifestatur exemplis. vi, 60, n. 30.
- Damnum mortis spiritualis consecutum ex persuasionem alicujus ad aliquod peccatum, verbi gratia ad consensum stupri, si non intendatur ipsum nocumentum, non auget malitiam. vi, 90, n. 30.
- Damnum sequendum ex aliqua actione quando, et quibus casibus teneatur quis evitare, evitando actionem ipsam. vi, 93, n. 42.
- Damna quæ sequuntur ex aliqua sententia probabili speculative reddunt talem opinionem practice improbabilem. vi, 138, n. 28.

DAVID.

- David excessit in cognitione mysteriorum fidei præcedentis. vii, 123, n. 12.

DEBITUM.

- Debitum quid respiciat. iii, 523, n. 3.
- Si quis non habuit intentionem ducendi uxorem, non tenetur, imo neque potest reddere debitum etiam stante præcepto Ecclesiæ. vii, 837, n. 2.
- Est multiplex, debitum legale seu strictum, et debitum morale seu decentiæ. viii, 1, n. 1.
- Debitum legale est inter Deum, et hominem fundatum in læsione, et injuria. viii, 88, n. 27.
- Non tamen potest esse debitum legale fundatum in ratione dati, et accepti. viii, 88, n. 27.

DECRETUM.

- Num detur decretum efficax Dei antecedens actum voluntatis humanæ, vide scientia Dei.
- Quid sit decretum absolutum ex parte Dei, et conditionatum ex parte objecti. ii, 574, n. 7.
- Voluntas et decretum absolutum, seu de facto positum a Deo, et conditionatum ex parte objecti, nullam imperfectionem, aut superfluitatem dicit, sed potius magnam Dei perfectionem. ii, 581, n. 18.
- Decreta conditionata ex parte objecti non ad hoc ponuntur, ut ex illis gratia sumat aliquam efficaciam, quæ per absoluta decreta datur a Deo de facto, sed ut veritates aliquæ in ratione futuritionis accipiant determinationem pro statu conditionato. ii, 593, n. 37.
- Decretorum divinorum efficaciam, et infallibilem duplex genus. iii, 217, n. 17.
- Decreta conditionata dantur in Deo. iii, 338, n. 37; 339, n. 38.
- Decreta absoluta ex parte Dei, et conditionata ex parte objecti ad cognoscenda futura et conditionata, necessario admittenda. iii, 339, n. 34.
- Decreta divina circa actus nostros liberos ut sic, quomodo efficaciam sint. iii, 347, n. 1.
- Decretum indifferens in Deo quid connotet. iii, 348, n. 4.
- Non potest reddi efficax ex determinatione causæ creatæ. iii, 348, n. 4.
- Quid illa determinatio causæ creatæ. iii, 350, n. 5.
- Decreta Dei nihil expectant, vel supponunt ex nostra voluntate, ut determinate, et efficaciter operentur, quia quod divinum est totum causat et nihil a creatura expectat. iii, 365, n. 1.
- Decreta indifferencia non stant nisi in scientia media. iii, 365, n. 1.
- Quæ ex ipsis inconvenientia resultent. iii, 365, n. 2; 370, n. 7; 374, n. 12; 379, n. 20.
- Decreta ex natura sua efficaciam, et determinata, non ex consensu subsequuto efficaciam denominationem sumentia dantur in Deo. iii, 382, n. 1.
- Decretum divinum est infallibile cui resisti non potest. iii, 410, n. 12.
- Decreta conditionata quæ. iii, 468, n. 1.
- Deo nec repugnantiam, nec indecentiam ullam inducunt. iii, 468, n. 1.
- Cur defensores scientiæ mediæ ea censent impossibilia. iii, 468, n. 1.

Probatur quod non conducant ad infallibilem rei liberæ cognitionem. III, 469, n. 2.
 Quoad effectum absolutum inefficacia sunt. III, 470, n. 4.
 Non repugnant Deo, nec ex parte objecti sui. III, 471, n. 6.
 Nec ex parte connotati. III, 472, n. 7.
 Nec ex parte prudentiæ, et gubernationis divinæ. III, 472, n. 8.
 Nec ex parte determinationis voluntatis Dei discernentis. III, 473, n. 9.
 Decreta conditionata in Deo probantur non inutilia nec otiosa. III, 475, n. 11, 12.
 Decretum Dei an importet necessitatem antecedentem. III, 645, n. 41.
 Decretum efficax Dei de executione et futitione alicujus rei non est efficax, nisi includat omnes modos quibus facienda est. VII, 757, n. 10.
 In divinis decretis nulla potest dari futitio etiam per nostros conceptus. VIII, 91, n. 3.
 Divina decreta distinguimus secundum ordinem ad diversa objecta. VIII, 91, n. 4.
 Implicat intelligere in aliquo priore decreto efficax incarnationis Christi, et non intelligere illud cum omnimoda determinatione ex parte personæ et naturæ, officii redemptoris, et naturæ passibilis. VIII, 100, n. 17.
 Decretum efficax Dei in tantum dicitur efficax, in quantum respicit exitum, seu eventum rei decretæ. VIII, 100, n. 18.
 Ante decretum efficax prædestinationis Christi fuit decretum pertinens ad providentiam generalem dandi esse homini, et gratiam, necnon homo prævisus est cadere. VIII, 107, n. 48.

DEFECTIBILITAS.

An recte inferatur defectibilitas operationis, ex defectibilitate in esse. IV, 876, n. 8.

DEFECTUS.

Defectus vel pœnalitates reproborum quomodo considerari debeant quomodo sint effectus reprobationis. III, 863, n. 12.
 Defectus dictaminis solum ex duplici capite oriri potest, aut quia regula ipsa, per quam actus dirigendus est, non plane consideratur, nec applicatur secundum se ad omnia regulabilia: aut quia aliquid

contrarium ipsi regulæ accipitur, ut convenientius sibi, sed regula rationis, vel naturalis lex abominatur, vel odio habetur, vel omittitur. IV, 882, n. 19.

DEFINITIO.

Definitio Benedicti XII circa id in quo consistit beatitudo nihil contra Thomistas nec Scotistas determinat. V, 169, n. 2.

DEFORMITAS.

Deformitas dæmonum unde proveniat. IV, 1019, n. 16.
 Deformitas positive sumpta non privative est constitutiva peccati. V, 699, n. 26, vide actus bonus et malus, dissonantia et privatio rectitudinis.

DEITAS.

Deitas sub ratione deitatis non est præcisa ratio credendi et testificandi, sed generalis et communis ratio omnium eorum quæ conveniunt Deo. VII, 13, n. 23.

DELECTABILIS.

Delectabile bonum, vide honestus.

DELECTATIO.

Delectatio quomodo perficiat operationem et ab illa causetur. V, 56, n. 24.
 Delectatio non est beatitudo formaliter. V, 214, n. 42.
 Quomodoque ad beatitudinem pertineat. V, 236, n. 27, vide amor, impeccabilitas, rectitudo, perpetuitas et satietas.
 Delectatio, seu fructio est dos animæ beatæ, et quomodo. V, 327, n. 11, vide dos.
 Delectationes tactus, vide tactus.
 Delectatio, seu gaudium ad concupiscibilem

pertinet, licet ab irascibili possit causari. VI, 203, n. 19; 203, n. 20.
 Delectatio passio est appetitus sensitivi; delectatio autem, quæ est in voluntate non est passio, sed actus fruitionis, qui dicitur gaudium. VI, 211, n. 1.
 Delectatio, aut tristitia in voluntate non fit mere passive se habente, sed operante, et eliciente actum. VI, 212, n. 3; 214, n. 8.
 Delectatio spiritualis major est, quam corporalis, quoad nos autem vehementius movet nos corporalis. VI, 213, n. 5.
 Delectatio tactus, vide tactus.
 Delectatio visus, vide visus.
 Delectationis causæ quot sint, vide actio, admiratio, benefacere, memoria, similitudo, spes et tristitia.
 Delectationis effectus sunt dilatatio cordis, perfectio operantis, sitis et desiderium sui. VI, 215, n. 7; 685, n. 52.
 Delectatio optima dicitur illa, quæ est de Deo in se viso. VI, 215, n. 12.
 Delectatio victrix, quæ sic vocatur a D. Augustino non consistit in solo indeliberato motu, sed in qualitate movente actum liberum. VI, 820, n. 20.
 Delectatio quæ succedit spei in patria, non est de consecutione Dei tamquam de objecto, sed de Deo consecuto. VII, 343, n. 13.
 Delectatio quæ correspondet charitati in patria est de Deo præsentis et consecuto, non quia consecutus, sed quia amicus. VII, 343, n. 13.

DELIBERATIO.

Deliberatio et consilium circa media sunt terminative, circa finem initiative. V, 368, n. 9.
 Deliberatio distinguitur in semiplenam, plenam, et plenissimam. VII, 840, n. 1.
 Actus qui fit cum semiplena deliberatione qui dicitur motus secundo primus, non est perfecte humanus, neque potest habere perfectam rationem vitii, vel virtutis. VII, 840, n. 1.
 In illo tamen reperiri potest peccatum veniale. VII, 840, n. 1.
 Non sufficit semiplena deliberatio ad votum. VII, 840, n. 3.
 Non tamen requiritur plenissima, sed sufficit plena. VII, 841, n. 4.
 Hæc plena deliberatio sufficit ad peccatum mortale. VII, 841, n. 7.

DELIBERO.

Deliberatum, et indeliberatum non variant actum extrinsece, sed tantum intrinsece. IV, 971, n. 21.
 Deliberatum, et liberum differunt. IV, 899, n. 7.
 Non repugnat, quod primus actus sit liber, quoad exercitium, si procedat cum iudicio perfecto, licet non sit deliberatus de actu deliberato. IV, 971, n. 21.
 Deliberare de fine quid sit. V, 368, n. 10.

DEMERITUM.

Demeritum debitam sibi facit pœnam secluso omni pacto, et ordinatione, et quare. VI, 903, n. 19.

DEMONSTRATIO.

Demonstratio, vide mundus.
 Demonstrationis actus non est habitus, sed dispositio, quia licet habeat firmitatem essentialem, non tamen primo, et per se habitam, sed ex alio principio derivatam, scilicet ex habitu. VI, 273, n. 9; 273, n. 10, vide visio habitus et beata.
 Ad demonstrationem evidentem non requiritur resolutio in causas, vel in effectus entitatis, sed sufficit in causas, vel fundamenta veritatis. VII, 42, n. 13.

DEMONSTRO.

Demonstrare, vide mundus.

DENARIUS.

Denarius diurnus quid significat in evangelio. VI, 903, n. 17.

DEPENDENTIA.

Ad dependentiam quid requiratur. IV, 52, n. 28.

DEPOSITIO.

Depositiō papæ, vide Concilium generale, Ecclesia et papa.

DESCENDO.

Licet descenderit Angelus malus ad inferiora bona, ascendit tamen per superbiam. iv, 956, n. 41.

Descendit Christus ad inferos quoad animam suam eo genere motus, quo Angeli moventur. iv, 630, n. 1, vide limbus.

DESIDERIUM.

Desiderium an Deo tribuendum. iii, 503, n. 2.

In quo distinguatur a gaudio. iii, 504, n. 3.

Desiderium naturale ultimi finis quomodo stet cum libertate. v, 97, n. 23.

Desiderium nequit esse actus in quo beatitudo formaliter constat, sicut nec quivis alius actus voluntatis. v, 214, n. 42, vide voluntas, assecutio et beatitudo.

Desiderium, et gaudium penes absentiam, et presentiam objecti specie distinguuntur. v, 218, n. 52.

Desiderium gloriæ corporis in beatis in honorem Dei est actus elicitus a charitate, ut autem est bonum nostrum a fruitione. vii, 366, n. 7.

Desiderium non respicit bonum ut assequendum in re, sed secundum se, et ut possibile in quo distinguitur a spe vii, 394, n. 14.

DESIDERO.

Desiderare bonum alicui non est desiderare illi bonum ut fini, sed ut subjecto. vii, 342, n. 11.

Desiderare gloriam aliis in beatis, est actus elicitus a charitate. vii, 343, n. 14.

Si alicui fiat absoluta revelatio de sua damnatione, et de peccato pro quo damnatur, poterit desiderare auxilium efficax pro evitando illo peccato. vii, 395, n. 16.

DESINO.

Desinere, vide annihilatio.

DESITIO.

Desitio, vide annihilatio.

DESPECTUS.

Despectus est species parvipensionis provocantis ad iram, sicut contumeliatio et epirasmus. vi, 233, n. 7, vide ira et parvipensio.

DESPERATIO.

Desperatio in dæmonibus supponit aliquod peccatum quod præcesserit. Non est ergo eorum primum peccatum. iv, 916, n. 14, vide damnatio et superbia.

Et idem est si sibi constaret per visionem beatam, non tamen haberet desperationem peccaminosam. v, 270, n. 64.

Desperatio contrariatur spei, non quia circa malum versetur, sed quia circa bonum per recessum ab illo tendit. vi, 225 n. 43.

Desperatio in bello causat audaciam per accidens. vi, 226, n. 44.

Desperatio supponit desiderium illius rei de qua desperamus. vii, 394, n. 14.

Ad desperationem sufficit impossibilitas boni æstimata. vii, 395, n. 15.

Desperatio dari non potest nisi corrumpatur iudicium practicum regulans actum spei. vii, 399, n. 24.

DESTINATIO.

Destinationis acceptio duplex in Scriptura explicatur, vide prædestinatio.

DETERMINATIO.

Determinatio voluntatis, per quid fiat. iv, 145, n. 8; 449, n. 9, vide voluntas.

Determinatio veritatis circa propositiones in materia contingenti est petenda ex decreto divino. iv, 825, n. 32.

DEUS.

De Deo in seipso non possumus aliquid cognoscere nisi per revelationem divinam, et non ex creaturis. i, 442, n. 4.

De Deo in se datur solum duplex revelatio, scilicet per visionem claram in patria, et per obscuram in via, scilicet per fidem. i, 442, n. 4.

Deus secundum absolutam rationem deitatis, et non sub aliquo attributo tantum, est subjectum attributionis et formale adæquatum theologiæ: subjectum vero adæquatum materiale extensive est quodcumque revelabile a Deo, prout subest virtuali revelationi Dei. i, 517, n. 4.

Deum esse per se notum secundum se, non autem nobis. i, 530, n. 4.

In hac propositione: Deus est assumitur terminus non communiter omnibus notis, sed ad cuius notitiam pervenitur post longum discursum. i, 531, n. 6.

Nomine Dei non solum intelligitur nobilissimum ens, in linea creata, id est, nobilissima creatura, sed ens nobilissimum extra omnem ordinem creaturarum. i, 531, n. 6.

Ille terminus Deus, quatenus significat ens supra omnem ordinem creaturarum, non constat nobis per sensum, neque ex vi primæ conceptionis intellectus qui solum concipit nunc objectum proportionatum sibi, quod est ens creatum, et pro illo primo statu valde confuse, et in communi, non autem ita nobile sicut Deus. i, 531, n. 6.

Non datur ignorantia invincibilis de Deo. i, 536, n. 17.

In practicis est principium per se notum, Deum esse colendum. i, 537, n. 18.

Non repugnat quod principia practica, supponant aliquid speculative notum per discursum, non enim quidquid est per se notum practice oportet, quod sit per se notum speculative. i, 537, n. 18.

Perveniens ad usum rationis, tenetur in pri-

mo instanti converti ad Deum non ut cognitum in particulari, et distincte, sed confuse, et in alio, scilicet sub ratione beatitudinis vel finis ultimi honesti. i, 537, n. 19.

Sunt quinque rationes principales ad probandum Deum esse, et quæ sint. i, 537, n. 19.

Explicantur illæ rationes principales. i, 537, n. 19.

Deus non potest poni in prædicamento, sive de facto, sive de possibili. i, 608, n. 2.

Si Deus poneretur in genere, deberet poni tamquam species, imo tamquam individuum. i, 608, n. 2.

Deus non potest habere speciem constitutam sub genere. i, 608, n. 2.

Omnis species contenta sub genere, debet constare ex genere, et differentia, quod Deo non potest convenire. i, 608, n. 2.

In Deo potest aliquid concipi ut commune, et ut singulare secundum præcisionem negativam, concipiendo scilicet naturam et non singularitatem. i, 614, n. 9.

Deus potest concipi per nostros actus ut communis quasi negative, non tamen tamquam universale vel genus. i, 614, n. 10.

Attributa et Personæ in Deo non distinguuntur nisi ratione. i, 619, n. 6.

Inter attributa Dei et essentiam datur distinctio rationis ratiocinata, cum fundamento in re, et non solum rationis ratiocinantis, et idem est de relationibus seu Personis respectu essentiæ. i, 621, n. 41.

Omnes perfectiones conveniunt Deo, ex ipsa ratione causæ efficientis. i, 636, n. 1.

Deus est ipsum esse subsistens; esse autem subsistens habet omnem perfectionem essendi. i, 639, n. 40.

Nulla perfectio abstrahens a Deo et creaturis est altior Deo, vel æqualis. i, 648, n. 9.

Deus perfectissime cognoscit omnia quæ sunt in creatura. i, 251, n. 17.

Differentia inter Deum et creaturas est, quod nulla creatura potest continere eminenter aliam neque formaliter neque virtualiter, quantum ad omnes perfectiones quæ inveniuntur in tali creatura: Deus autem ratione suæ infinitatis potest continere omnes perfectiones creaturarum eminenter virtualiter, quoad perfectiones pure creatas. i, 652, n. 20.

Non minus est perfectus Deus solus, quam Deus cum creatura. i, 653, n. 23.

Repugnat Deum esse in genere, quia deberet esse tamquam species quæ consurgit ex differentia contrahente genus, et consequenter tale genus dicit potentialitatem

- ad differentiam, quæ repugnat actui puro. I, 699, n. 14.
- Deus non dicitur infinitus quia non definitur seu non manifestatur ejus quidditas; sed quia non definitur tali modo, scilicet definitione constante ex genere et differentia, actu et potentia, qui sunt termini non solum definites, sed etiam finientes et limitantes quidditatem. I, 699, n. 15, vide infinitas et infinitum.
- Deus existit intime in omnibus rebus, vide existentia.
- Impossibile est quod Deus diffundat extra se virtutem habentem universalissimum modum producendi totum esse. II, 4, n. 9.
- Deus in omni re, et in omni effectu ita concurrat ad producendum et conservandum ejus esse, quod per ipsam virtutem incretam, et non per creatam et diffusam extra se operatur. II, 4, n. 9.
- Licet non omnia creentur a Deo ex nihilo, tamen ita subordinantur et dependent in suo esse ab influxu Dei, quod totaliter præbet illis esse, si quidem potest quamcumque rem annihilare per suspensionem influxus. II, 4, n. 4.
- Deus per suam essentiam est ipsum esse. II, 2, n. 2.
- Deus est immediatus immediatione suppositi seu indistans ab aliqua re. II, 8, n. 18.
- Deus proprie non potest agere per virtutem a se diffusam, quia virtus diffusa est effectus Dei et aliquid creatum, et a tali virtute creata non potest procedere aliquis influxus totius esse. II, 10, n. 24.
- Deus potest uti creatura tamquam instrumento, ad resuscitandum mortuum, vel producendam gratiam. II, 10, n. 24.
- Deus non potest uti instrumento ad creandum vel annihilandum. II, 10, n. 23.
- Deus præter virtutem quam imprimit instrumento ad producendam gratiam, vel alium effectum, requiritur quod influat in ipsum effectum immediate per seipsum, conservando illum in esse tali influxu, et istam conservationem Deus non potest facere mediante instrumento, vel virtute aliqua diffusa extra se. II, 10, n. 23, vide existentia Dei, immensitas Dei et præsentia Dei.
- Deus est actus purus carens omni compositione ex parte. II, 313, n. 10.
- Deus est finis universi, quia omnia propter semetipsum operatus est Dominus. II, 687, n. 3.
- Inter Deum et creaturas non datur solum similitudo intentionis sed realis. II, 473, n. 25.
- Deus non format entia rationis. II, 510, n. 41.
- Non repugnat Deo voluntas de facto habita circa aliquod volitum, et conditionata, seu inefficax ex parte alicujus effectus. II, 581, n. 18.
- Deus absoluta voluntate sua, id est, voluntate de facto in eo existente vult multa esse futura sub aliquo ordine, seu conditione, qua absolute futura non sunt, nec evenient in re. II, 583, n. 20.
- Deus in quo differt ab agente naturali, et an ideæ sit capax. III, 3.
- Plures in eo dantur ideæ non entitative, sed respective ad res ideatas, et eorum omnium quæ facit. III, 3.
- Deus non cognoscit creaturas per ideas extra se existentes, aut ab illis acceptas. III, 24, n. 14.
- Deus quomodo per intellectum suum apprehendit quod naturæ debitum est. III, 26, n. 18.
- In Deo res sunt ut in causa secundum modum causæ. III, 28, n. 23.
- Deus quomodo intelligit se intelligere multa per essentiam suam. III, 37, n. 18.
- Deus quibus de rebus habeat propriam, et per se ideam. III, 56, n. 4.
- Deus an habeat ideam de pure possibilibus. III, 55, n. 2, 3.
- Deus non solum est verus, sed ipsa veritas. III, 73, n. 1.
- Deus habet summum gradum vitæ. III, 72.
- An in intelligentia Dei, quæ simplicissima est, veritas inveniatur. III, 94, n. 4.
- Deus quomodo seipsum vult. III, 140.
- Deus est liberi arbitrii. III, 140.
- Dei efficacia, et necessitas a Pelagio negata. III, 142, n. 1.
- Donum Dei ut sic, ita est efficax ut non stet cum opposito actu voluntatis, licet potentiam ad actum non lædat. III, 215, n. 33.
- Deus potest aliquid privativum morale facere. III, 215, n. 33.
- Deus æterno, et immutabili suo decreto omnes actiones nostras tam bonas quam malas prædefinit, et prædeterminat: propositio quomodo intelligenda. III, 216, n. 34.
- In Deo an detur potentia distincta ab actu, distinctione rationis. III, 218, n. 6, vide potentia.
- Deo quid sit aliquid attribui secundum modum significandi quid ex parte rei significatæ. III, 222, n. 4.
- In Deo quomodo dari potest potentia distincta ab actu. III, 231, n. 24.
- In Deo datur ratio objecti, et speciei, non ratio potentia seu principii ex parte rei significatæ. III, 235, n. 32.

- Deum movere seipsum, seu motus in Deo quomodo intelligendus. III, 235, n. 34.
- Deus libere vult et operatur, ejus libertas ex ejus misericordia, et nostrarum precum exauditione probatur, tum ex ejus cognitione finis universalissima et perfectissima. III, 238, n. 3.
- Deus quomodo dicatur operari secundum consilium suæ voluntatis. III, 257, n. 11.
- Deus an creaturas possibiles diligit inefficaci quodam amore, seu simplici complacentia. III, 276, n. 2.
- Deus nullo modo amat creaturas possibiles. III, 483, n. 7.
- Deus an possit suspendere omnem actum circa esse, seu circa rem ut ordinatam ad esse. III, 287, n. 21.
- Deus an possit habere actum voluntatis reflexum quo velit actum suum suspendere circa determinatum objectum. III, 294, n. 34.
- Deus quomodo dicatur velle omnes salvos fieri. III, 296, n. 37.
- Deus quomodo diligendo suam potentiam nihil vult sibi impossibile. III, 301, n. 45.
- Quomodo gaudet de possibilitate creaturarum. III, 303, n. 49.
- Diligit necessario seipsum, et quæ intra se sunt. III, 304, n. 1.
- Deus clare visus cur necessario diligitur. III, 307, n. 5.
- Deus duplici modo res potest facere. III, 311, n. 14, 45.
- Dei decreta, et actus liberi an in nobis distingui possint, et qua regula utendum est ad ea distinguenda. III, 335, n. 30.
- In Deo quomodo perfectiones, actus, aut decreta distinguantur. III, 344, n. 47.
- Deus an respectu actuum liberorum ut sic habeat voluntatem efficacem antecedentem, quæ ex natura sua, et virtute causativa determinet actum liberum. III, 348, n. 3.
- Deus agit in causas secundas, ipsasque movet, et applicat ad operandum. III, 385, n. 4; 386, n. 5.
- Deus intra corda nostra operatur motum nostræ voluntatis, et aversas voluntates convertit. III, 396, n. 14.
- Dei infallibilitas exigit decretum ex natura sua efficax, et antedenter ad nostrum consensum, et determinationem. III, 405, n. 6.
- Deus an motum intra voluntatem nostram causare debeat. III, 407, n. 9.
- Deus non deest, nisi homines ei defuerint, propositio Concilii Tridentini verificata tum de gratia habituali sanctificante, tum de actuali auxiliante. III, 432, n. 19.
- Deus quid ultra debuit facere, et non fecit explicatur. III, 436, n. 25.
- Deus quomodo inter causas internas voluntatis computatur. III, 446, n. 37.
- Dei concursus datus, vel negatus non tollit libertatem. III, 451, n. 46.
- Deus non influit in malitiam peccati. III, 465, n. 66; 467, n. 69.
- Deum habere decreta conditionata ex Scriptura probatur. III, 474, n. 10.
- Potest variari objectum, nec variatur ejus voluntas. III, 495, n. 11.
- Deus vult omnes homines salvos fieri; Scripturæ locus quas patitur explicationes. III, 497, n. 31, 498.
- Deus quomodo se diligit. III, 503, n. 1.
- In Deo amor, et gaudium distinguuntur. III, 504, n. 3.
- Non potest se amare nisi ut præsentem. III, 506, n. 7, 8.
- Nec amore concupiscentiæ sive amicitia. III, 509, n. 11, 12.
- Deus est passionum incapax. III, 304, n. 1.
- Deus non potest habere odium, ut contrarium amoris et ab omni amore purificationem. III, 514, n. 5.
- Deus tristitiæ incapax. III, 516, n. 8.
- Quomodo abominantur peccatum. III, 517, n. 10.
- Deo quomodo ira tribui possit. III, 520, n. 15.
- In Deo non datur justitia commutativa, sed distributiva. III, 523, n. 4.
- In Deo datur justitia propria distincta a metaphorica. III, 533, n. 16.
- Deus non est capax obligationis et debiti. III, 536, n. 20.
- In Deo datur justitia distributiva. III, 545, n. 7.
- Quod nullam dicit imperfectionem. III, 547, n. 16.
- Deus qua lege, et debito peccata puniat. III, 557, n. 25.
- In eo an locum non habeat vindictio. III, 556, n. 24.
- Deus an aliquem reprobet. III, 566.
- Deus quomodo est imperii capax. III, 614, n. 37, 38.
- Deus ex simplici voluntate finis non præordinat, sed ex efficaci, et determinata intentione. III, 629, n. 49.
- Deus non prædefinit peccata. III, 650, n. 49.
- Non obligatur permittere malum ex vi suæ prædefinitionis. III, 653, n. 54.
- Deus an prius eligat unum præ alio ad gratiam, et ad media, seu merita, et ultimo ad gloriam. III, 659, n. 1.
- Deus habet summam et universalissimam providentiam a qua omnia pendent. III, 686, n. 7.
- Deus eligit ad gloriam ut ad coronam, et præmium, non ut ad donum gratuitum,

quomodo intelligendum. iii, 705, n. 10.
 Gratis Deus eligit ad gloriam, et Deus eligit ad gloriam dandam gratis quid æquivocationis includat. iii, 711, n. 17.
 Deus non est auctor peccati, quamvis sit auctor prædestinationis. iii, 750, n. 5.
 Deus quomodo elicit bonum ex aliquo malo. iii, 796, n. 14.
 Deus an ex motivo justitiæ punitivæ a regno suo excludat. iii, 813, n. 9.
 Deus non ex solo motivo justitiæ, sed et ostendendi suam libertatem, et supremum dominium movetur ad aliquos a regno suo excludendos. iii, 852, n. 49, 50.
 Dei voluntas salvandi omnes non repugnat voluntati puniendi, seu eligendi aliquos. iii, 855, n. 53.
 Non creat hominem ut puniat, sed ut fruatur se, et ad beatitudinem. iii, 856, n. 54.
 Deus quomodo omnia possibilea complectitur. iii, 888.
 Non potest facere quod præterita non fuerint. iii, 888.
 Potest multa facere quæ non facit, et meliora. iii, 888.
 Deus non solus est beatus, sed beatitudo aliorum. iii, 889.
 Est omnipotens ex fide. iii, 889, n. 1; 890, n. 2.
 Qui ejus potestatem decurtarint auctores. iii, 889, n. 1; 890, n. 2.
 Distinctio in Deo sive in ejus actibus quomodo formando. iii, 343, n. 45.
 Dei nomen vere competit Christo, ex Math. xxii, 7; Actor. ii, 34; Heb. i, 8 et 13; Psalm. xlv, 7 et xii, etc. iv, 26, n. 15.
 Deus est causa finalis rerum operarum ad extra. v, 41, n. 30, vide res.
 Deus non specificat religionem, nec pœnitentiam etiamsi in obliquo attingatur ab ipsis. v, 61, n. 33.
 Deus quomodo non vult unum propter aliud. v, 85, n. 17.
 Deus a peccante moraliter deseritur. v, 135, n. 4.
 Deus est finis ultimus peccati venialis non positive influens in illud, sed permissive, aut negative. v, 154, n. 52.
 Et quomodo hoc verificetur in peccato veniali existentis in mortali. v, 137, n. 57.
 Deus solus est plene satiativus creaturæ rationalis. v, 165, n. 6.
 Deus nequit informare creaturam per modum formæ vitalis, nec non vitalis; bene tamen per modum formæ terminantis, et speciei. v, 183, n. 33.
 Deus supplet munus causæ efficientis quantum ad effectum, non quoad modum actionis. v, 194, n. 56.

Deus quomodo unitur beato per modum speciei expressæ. v, 194, n. 56.
 Deus nec divinitus potest attingi a sensu corporeo, et quare. v, 195, n. 1.
 Deus potest velle cessationem visionis beatæ tamquam præternaturalem, non connaturalem ipsi visioni. v, 286, n. 25.
 Deus eodem actu diligit se necessario, et creaturas libere. v, 319, n. 41.
 Deus quomodo possit causare violentiam, vide agens, violentia et voluntas.
 Deus concurrir cum voluntate in actum simultaneo concursu. v, 499, n. 28.
 Deus non solum objective, et excitative movet voluntatem, sed etiam physice applicat ad agendum sine læsione libertatis. v, 500, n. 30.
 Deus clare visus necessitat voluntatem etiam quoad exercitium. v, 517, n. 15, vide voluntas.
 Dei operationes sive necessariae, sive liberæ terminatæ ad res nullo modo sunt propter finem. v, 42, n. 31.
 Deus quomodo dicatur agere propter finem. v, 42, n. 31.
 Dei intellectio, vide intellectio, operatio in-creata et visio Dei.
 Dei intelligere, vide intelligere.
 Dei visio, vide beatitudo, intellectio et visio.
 Dei cognitio per fidem non est vita æterna formaliter, bene tamen ejus visio. v, 163, n. 3.
 Dei visio in se nequit appeti ex effectibus naturalibus. v, 661, n. 11.
 Dei electio, vide electio.
 In Deo datur proprius amor præter gaudium. v, 219, n. 49.
 Dei amor non supponit objecta creata, sed efficit. v, 319, n. 41.
 Dei præsentia, vide præsentia.
 Diabolus inimicus Dei, vide Angelus.
 Diabolus inimicus Dei, aliquando apparat cum lumine in corporibus assumptis. v, 356, n. 69.
 Dii apud gentes quomodo erant ultimi fines. v, 136, n. 6; 146, n. 27.
 Deus est diligibilis a nobis necessario quoad specificationem, ut est quoddam bonum universalissimum. vi, 415, n. 34.
 In Deo an sint virtutes moderativæ passionum, vide exemplares virtutes.
 Deus per legem naturalem non præcipit impossibile absolute, sed possibile per gratiam. vi, 754, n. 3; 280, n. 3.
 Deus quomodo intelligatur: *Quod facienti quod in se est non denegat gratiam.* vi, 768, n. 25.
 Deus concurrir ad peccatum non quoad id quod est defectibile a Deo in ipso peccato, sed quoad id quod entitatis est in illo. Et explicatur exemplis. vi, 764, n. 13.

Et ad ipsam entitatem peccati non concurrir Deus motione morali per modum excitationis vel vocationis, quia hæc excitatio, seu persuasio fit media propositione objecti, ut allicientis voluntatem; objectum nequit allicere præscindendo a malitia. vi, 768, n. 25.
 Deus non deserit aliquem, id est, neminem privat gratia justificationis, nisi prius deseratur ab homine, id est, nisi prius homo peccet. vi, 826, n. 12.
 Deus ut cogat voluntatem nostram tollere debet indifferentiam judicii, quæ est origo indifferentiæ voluntatis: media autem motione physica non cogit voluntatem, quia hæc libertatem conservat. vi, 843, n. 18, vide motio et motus.
 Deus solus est causa principalis gratiæ, non vero creatura, nec virtute propria, nec virtute communicata a Deo. vi, 849, n. 1.
 Deus ex pacto obligatur ad retributionem pro meritis nostris. vi, 899, n. 3; 902, n. 16.
 In Deo reperitur formaliter justitia distributiva, in distribuendo præmia pro meritis. vi, 906, n. 6, vide justitia distributiva.
 Deus in distributione præmii homini dat dominium proprium, et creatum, relinendo adhuc supremum dominium. vi, 906, n. 8.
 Deus abdicare non potest dominium divinum. vi, 906, n. 8.
 Deum nobis multa donare verum est, et ex Scriptura constat. vi, 906, n. 8.
 Deus debitor redditur solum ex ordinatione sua. vi, 906, n. 8.
 Deo tribui potest debitum propriæ justitiæ, et non solum gratitudinis, vel fidelitatis. vi, 906, n. 8.
 Inter Deum, et homines non datur formaliter justitia commutativa, et quare. vi, 907, n. 10.
 Deus ex justitia reddit præmium pro meritis. vi, 907, n. 10.
 Deus non obliviscitur operum factorum gratia, sed manent in acceptatione divina. vi, 928, n. 3.
 Deus vere per peccatum injuriatur, et id ex Scriptura constans est. vi, 861, n. 4.
 Deus totaliter remittens peccatum perfecte remittit omnem satisfactionem, quam de jure posset exigere a peccatore. vi, 875, n. 10; 876, n. 11.
 Dei dilectio duplicem effectum habet in nobis, et quinam illi sint. vi, 876, n. 11.
 Deus sub ratione deitatis, est objectum materiale primarium fidei. vii, 21, n. 1, vide fides.
 Deus non est auctor mendacii, aut falsitatis, neque de potentia absoluta mentiri, aut falsum dicere potest. vii, 56, n. 6.

Deus non est causa falsitatis, aut erroris directe etiam sine mendacio. vii, 57, n. 8.
 Unde non potest infundere habitum erroris. vii, 58, n. 9.
 In his quæ pertinent ad fidem Deus non est occasio alicujus deceptionis, etiam per accidens. vii, 58, n. 9.
 Deus neque de potentia absoluta mentiri potest per alium tamquam per ministrum. vii, 59, n. 12.
 Deum esse scientem, et prudentem includitur in articulo omnipotentis. vii, 131, n. 6.
 Deus est judex supremus per modum universalissimæ causæ. vii, 174, n. 26.
 Unde non pertinet ad ipsum per se immediate judicare omnia, quæ controvertuntur in fide, sed mediantibus hominibus. vii, 174, n. 26, vide Scriptura sacra.
 Deus est causa extrinseca, propria et peculiaris devotionis. vii, 734, n. 3.
 Deus solum potest movere extrinsece voluntatem. vii, 734, n. 4.
 Deus movet voluntatem ad actum deliberatum, non præcise per gratiam excitantem, et per actum indeliberatum, sed peculiari auxilio, quo efficaciter illam præmoveret. vii, 734, n. 4.
 Deus ut bonum communicabile induit rationem auctoris naturalis, et supernaturalis, non absolute in se. vii, 407, n. 3.
 Deus induit rationem auctoris naturalis ut communicat nobis effectus naturales, et auctoris supernaturalis ut communicat nobis effectus supernaturales. vii, 407, n. 3.
 Distinctio Dei auctoris naturalis, et supernaturalis, etsi rationis sit tantum, sufficit ad distinguendos amores. vii, 407, n. 3.
 Deus clare visus est supra animam entitative, in esse tamen intelligibilis est objectum proportionatum animæ glorificatæ. vii, 422, n. 3.
 Deus potest diminuire charitatem, et habitus supernaturales sine culpa. vii, 468, n. 1.
 De facto tamen sine culpa hominis non tollit aliquid de habitu supernaturali. vii, 468, n. 1.
 In Deo ratio creatoris est una specie atomata, quamvis exigat plura attributa, et plures rationes divinas quasi specie inter se diversas. vii, 657, n. 10.
 Primum donum quod Deus creaturæ communicat, est ipsum esse ad quod alia sequuntur. vii, 660, n. 17.
 Deus habet rationem creditoris respectu creaturæ, primo et per se in quantum creans. vii, 660, n. 18.
 Deus qui est auctor naturæ per leges positi-

vas non destruit legem naturæ, sed potius perficit. vii, 740, n. 46.
 Deus non est objectum religionis. vii, 661, n. 20.
 Quomodo verum sit quod Deus colatur fide, spe et charitate. vii, 687, n. 24.
 Conspicere in Deo, idem est quod succurrere malo. vii, 760, n. 4.
 Dei reverentia, et admiratio in cordibus hominum incitatur severitate vindicantis ejus justitiæ, sicut a cæteris attributis. vii, 952, n. 1.
 Deus gratis Ecclesiæ suæ dedit potestatem domandi feras. vii, 964, n. 14.
 Deus neque in veteri, neque in nova lege semetipsum sine testimonio reliquit, quædam miracula semper alicubi perennando. vii, 967, n. 47.
 Non solum se habet respectu nostrum ut legislator, sed etiam ut ultimus finis. viii, 8, n. 7.
 Non acquisivit dominium de novo quasi intrinsece, sed quasi extrinsece acceptando actiones oblatas a Christo. viii, 76, n. 44.
 Permittit mala fieri, ut inde eliciat aliquid melius. viii, 442, n. 6.
 Potest uniri per modum speciei intelligibilis. viii, 428, n. 21.
 Potest uniri per modum existentie cum natura creata, non autem per modum intellectiois. viii, 308, n. 48.
 De fide est Deum esse incomprehensibilem. viii, 337, n. 1.
 Hæc propositio: Deus est homo, est in materia naturali. viii, 500, n. 6.
 Deus non ponitur in prædicamento. viii, 522, n. 25.

DEVOTIO.

Devotio est actus religionis. vii, 728, n. 44.
 Devotio extenditur ad sanctos. vii, 732, n. 40.
 Quæ tamen non terminatur ad ipsos, sed transit ad Deum. vii, 732, n. 40.
 Devotio est effectus contemplationis. vii, 733, n. 4.
 Devotio est causa lætitiæ. vii, 733, n. 4.
 Devotio, quæ est actus voluntatis est principalior actus religionis simpliciter loquendo, quam oratio, quæ est actus intellectus. vii, 750, n. 4.
 Quid sit devotio. vii, 724, n. 1.
 Non est actus heroicus. vii, 727, n. 8.
 Devotio importat promptitudinem quamdam, et quid sit. vii, 727, n. 8.
 Quando, et quomodo devotio sit actus electivus attingens media, quando vero finem. vii, 729, n. 44.

DIABOLUS.

Diabolus, vide Angelus.
 Diabolus aliquando apparet cum lumine in corporibus assumptis. v, 356, n. 69.
 Diabolus divina musica fugatur. vii, 907, n. 14.
 Diabolus inducens hominem ad peccandum contra duliam, peccat contra latriam. vii, 648, n. 84.

DIACONUS.

Diaconus, vide subdiaconus.

DIAPHANEITAS.

Diaphaneitas, vide lux.

DICO.

Dicere est proferre verbum. iv, 80, n. 24.
 Dicere imperfectum est, quando speciem impressam præsupponit. iv, 47, n. 21.
 Dici unum de uno, quod non de alio, non arguit distinctionem ex parte rei, sed solum distinctionem virtuales, seu fundamentalem. iv, 286, n. 39, vide notiones.

DICTAMEN.

Dictamen, vide iudicium.

DICTIO.

Dictio theologice non grammatica tenta, intrinsece est cognitio, quidquid secus dicat Scotus. iv, 442, n. 23.

DIDO.

Regina Dido Carthaginem Africæ extruxit. vii, 916, n. 44.

DIFFERENTIA.

Differentia essentialis constitutiva in moralibus nequit esse privatio, sed ordo cui annexa consecutive est privatio. v, 704, n. 31.
 Differentiæ essentialis actuum voluntatis in esse naturæ consideratorum distinctæ sunt a differentiis constitutivis in esse morali. vi, 1, n. 1.

DIFFERO.

Per eandem entitatem, qua aliquid constituitur, differt ab aliis. iv, 54, n. 29; 57, n. 33.
 Genitum et ingenitum in diversis naturis differunt genere, non autem in eadem natura, qualis est divina. iv, 63, n. 42.
 Deus enim generans, et Deus genitus sunt idem essentialiter, differunt autem personaliter. iv, 52, n. 28, vide specie differre.

DIFFICILIS.

Difficile mobile, vide mobilis.

DIGNIFICATIO.

Operis dignificatio derivatur a principio præcise media egressione. viii, 61, n. 35.

DIGNITAS.

Dignitas seu dignificatio operis et personæ requiritur ad meritum. v, 433, n. 54.
 Dignitas animarum quanta sit propter custodiam Angelorum. v, 246, n. 4.
 Dignitates, id est, prima principia, vide principium.

DILECTIO.

Dilectio, vide amicus, amor, charitas, Deus et voluntas,

Dilectio erga beatos quomodo spectat ad beatitudinem. v, 235, n. 26.
 Dilectio non est ita perfecta sicut cognitio, seu visio. v, 238, n. 33, vide cognitio, intellectus, visio et voluntas.
 Dilectio Dei tantum secundatio causat in beatissimam impeccabilitatem. v, 250, n. 17.
 Dilectio ad voluntatem pertinet: et quomodo differat ab amore, qui est passio. vi, 204, n. 31.
 Dilectio Dei super omnia naturalis ordinis datur, cum etiam in puris naturalibus Deus sit finis ultimus nostrarum actionum. vi, 746, n. 1.
 Dilectio Dei efficax super omnia, etiam naturalis ordinis ut detur in natura lapsa, specialem gratiam requirit, sive talis dilectio sit efficax in effectu, sive in affectu. vi, 248, n. 16.
 Dilectio Dei ut sit efficax quid requirat. vi, 247, n. 16.
 Dilectionis actus consideratus sine gratia est actus amicitie quasi dispositive, non formaliter. vi, 871, n. 17.
 Dilectio, vide amor.

DILIGO.

Utrum Pater, et Filius diligant se Spiritu sancto. iv, 330, n. 1.
 In statu innocentie non indigebat homo dono gratie superaddite naturalibus bonis, ad hoc, ut diligeret Deum super omnia, licet indigeret auxilio Dei, ad hoc eum moventis. iv, 893, n. 32.
 Angelus diligit se principaliter, et alium Angelum, sicut seipsum, naturali dilectione in quantum secum convenit in ratione generica, vel specifica; in quantum autem differt a se, diligit illum, non dilectione naturali, sed electiva. iv, 884, n. 21.

DIMINUTIO.

Diminutio habituum, vide habitus.

DIOSCORUS.

Dioscorus ausus est sententiam anathematis in Romanum pontificem S. Leonem intorquere. vii, 176, n. 4.

DISCURSUS.

An sit discursus in Angelis. iv, 846, n. 26; 847, n. 3; 849, n. 7; 886, n. 23; 993, n. 17.

Discursus qualiter sit in Angelo, vide Angelus.

Perfekte cognoscens non indiget discursu. viii, 586, n. 6.

DISPARATE.

Disparate, vide opponio.

DISPARATUS.

In disparatis relationibus possitne dari oppositio inter eas, absque eo quod una procedat ab alia. iv, 70, n. 9.

DISPENSATIO.

Dispensatio potest fieri in voto, imo et in voto castitatis quod a clericis fit in susceptione sacri ordinis. vii, 881, n. 2.

Secus vero in voto solemnem emisso a religioso in professione. vii, 881, n. 2, vide episcopus, irregularitas, matrimonium, papa et praelatus.

DISPOSITIO.

Duplex est dispositio: una connaturalis et alia obediens in instrumento elevato supra se. iv, 1028, n. 31.

Dispositio, et habitus per quid primo, et per se constituentur, ut distinguantur ab aliis speciebus qualitatis. vi, 242, n. 3, vide habitus.

Dispositio est ordo habentis partes, quæ definitione explicatur. vi, 245, n. 10; 246, n. 11.

Qui ordo partium formaliter distinguitur ab ordine partium quem dicunt quantitas, quando, et situs, etc. vi, 248, n. 16, 17.

Dispositionem, seu habitum ordinare ad

multa, et determinare indifferentiam potentiae, quomodo verificetur in gratia, lumine gloriae, specie intelligibili, scientia, et virtutibus. vi, 249, n. 19.

Dispositio quando redditur difficile mobilis ex aliquo accidentali statu, non fit essentialiter habitus, neque e contra habitus, etc. vi, 271, n. 4.

Dispositio ultima ad gratiam non potest ipsam gratiam mereri. vi, 925, n. 17.

Dispositiones supernaturales praecedentes gratiam possunt dici meritum illius de congruo ex parte operis, impeditum tamen ex parte personae. vi, 228, n. 1.

Dispositio ultima expellit formam dispositive, et causaliter, non formaliter. vi, 871, n. 16.

Dispositio sive proxima, sive remota debet habere aliquam causalitatem, et connexionem respectu formae ad quam disponit. vi, 883, n. 2.

Dispositio remota est quæ pertinet ad initium introductionis alicujus formae. vi, 884, n. 3.

Dispositio proxima est qua ultimo consummatur introductio formae. vi, 884, n. 3.

Quæ dispositiones dentur ad justificationem. vi, 885, n. 8.

Solum ultima dispositio est per se, et inseparabiliter conjuncta formae. vi, 889, n. 1.

Qui destruit dispositionem ad formam, destruit ipsam formam. vii, 343, n. 13.

Dispositiones requisitæ ad augmentum gratiae nullam habent causalitatem effectivam in ipsam gratiam. vii, 435, n. 4; 436, n. 5.

Dispositio ultima praecedit formam in genere causae materialis, et subsequitur ad illam in genere causae efficientis. vii, 454, n. 15.

Dispositionem proximam ad mortale peccatum, tenemur vitare sub mortali. vii, 471, n. 13.

Est dispositio duplex; altera omnino necessitans ad introductionem formae, altera non necessitans. viii, 34, n. 5.

DISSONANTIA.

Dissonantia ad legem, et ad rationalem naturam non formaliter constitutive, sed consecutive pertinet ad peccatum. v, 700, n. 28, vide actus bonus et privatio rectitudinis.

Dissonantiae relatio, quæ consequitur in peccato ad privationem rectitudinis consequitur. v, 706, n. 43.

DISTINCTIO.

Durandi error exploditur circa distinctionem modalem inter essentiam, et Personas in divinis. iv, 176, n. 10.

Distinctio trium divinarum Personarum, est vera, et realis, contra Sabellium. iv, 18, n. 2.

Distinctio orta ex contrarietate, negatione, aut privatione, imperfectionem dicit. iv, 73, n. 13.

Distinctio formalis ex natura rei, est distinctio virtualis, et potest vocari distinctio rationis. iv, 179, n. 16; 180, n. 17; 181, n. 18.

Distinctio rationis ratiocinantis est sine fundamento in re, et solum se tenet ex parte modi significandi eandem rem, sicut nomina synonyma non distinguunt rem aliquam, neque extrema diversa faciunt in conceptibus, sed conceptum de eadem re multiplicat. iv, 182, n. 19.

Distinctio autem rationis ratiocinatae seu fundatae in objecto ipso, et in nostra limitatione intelligendi, quatenus tanta eminentia nequit uno conceptu nostrae limitationis attingi, et sic conceptus dividitur juxta diversas formalitates, seu rationes explicatas in illis conceptibus, licet in re sint unum eminentialiter complectens omnes illas rationes, quæ a nobis non nisi cum ordine et connotatione ad rationes creatas, et limitatas explicari possunt. iv, 182, n. 19.

Distinctio virtualis, et antecedens omnem operationem intellectus, juxta Scotistas, an intercedat inter essentiam Dei, et divinas Personas, ut vult Alarcon. iv, 183, n. 21, vide Differo et diversitas.

DISTRACTIO.

Distractio a primo actu in Angelis malis peccaminosa fuit. iv, 963, n. 10.

DIVERSITAS.

Prædicatorum diversitas in divinis, non postulat diversam essentiam, sed diversam relationem, quia illa oppositio prædicatorum est relativa. iv, 52, n. 28.

Distingui diversitate naturæ idem est, ac

distingui penes absolutum et relativum. iv, 72, n. 12.

DIVINUS.

Divina natura, vide natura divina.

DIVISIO.

Divisio, ut est secunda mentis operatio, est propositio negativa, compositio ergo debet esse propositio affirmativa. iv, 864, n. 30.

DIVISUS.

Divisum unum potest dividi in membra quorum unum est species subalterna, aliud atoma. vi, 492, n. 12.

DIVITIÆ.

Divitiæ non sunt beatitudo. v, 164, n. 4, vide fama, honor, potestas et voluptas.

DO.

Beatius est dare quam accipere; id verum est in creaturis, non autem in divinis. iv, 43, n. 12.

DOCTOR.

Doctores idonei ad faciendam opinionem probabilem quales, et quot debeant esse. vi, 138, n. 28.

Doctores magnatum, seu principum auribus prurientes non sunt audiendi pro opinione probabiliori formanda. vi, 139, n. 34.

Doctores sacri post Apostolos reliquos excedunt in cognitione distincta mysteriorum fidei. vii, 122, n. 9.

Doctores capilli Ecclesiæ dicuntur, et quare. vii, 942, n. 4.

Doctores turres in Scriptura vocantur. vii, 944, n. 7.

Qualitates doctoris, et doctrinae depromuntur. vii, 949, n. 18.

DOCTRINA.

Doctrina antiquorum commendatur. vii, 939, n. 1.
Doctrinae unitas extollitur. vii, 848, n. 15.
Quam necessaria unitas doctrinae et disciplinae. vii, 848, n. 15.

DOLOR.

Est duplex dolor in damnatis. iv, 1010, n. 1.
Dolor compatitur cum visione beata in non puro comprehensore, et quare. v, 270, n. 63.

DOMINICUS.

S. Dominicus Spiritu sancto afflatus invenit modum recitandi rosarium beatissimae Virginis. vii, 804, n. 2.

DOMINIUM.

Dominium animae in corpus quomodo oritur ex fruitione Dei. v, 243, n. 45.
Dominium quomodo pertineat ad voluntatem, et quomodo ad intellectum. v, 603, n. 28.

DOMINUS.

Dominus non potest irritare promissionem factam homini a servo de ejus licentia. vii, 879, n. 42.
Dominus non potest irritare votum servi factum dum erat sub illius potestate, postquam illi tribuit libertatem. vii, 879, n. 2.

DONATISTA.

Donatistae apostolicam sedem cathedram pestilentiae nominabant. vii, 176, n. 4.

DONUM.

Dona supernaturalia, a solo Deo infunduntur: unde, et creari dicuntur. iv, 519, n. 1.
Quod debet sic intelligi, ut magis concreari, quam creari dicantur. iv, 519, n. 1.
Proprie enim non creantur, cum creatio sit tantum rerum subsistentium. iv, 519, n. 1.
Dona ejus vitae non sunt dotes animae beatae. v, 325, n. 6.
Nec dona Spiritus sancti, nec charismata, aut speciales revelationes, neque aureolae. v, 325, n. 7.

Dona Spiritus sancti in hac vita homines quasi aquilas efficiunt, ad ambulandum in via Dei. vi, 575, n. 8.

Dona Spiritus sancti, vocantur spiritus, et quare. vi, 575, n. 8.

Dona Spiritus sancti sunt infusa a Deo, et sic colligitur ex sacra Scriptura. vi, 581, n. 1.

Et est de fide supernaturalia esse, et nobis dari. vi, 583, n. 4.

Dona Spiritus sancti sunt habitus. vi, 584, n. 8.

Et eadem manent in patria, quae dantur hic. vi, 588, n. 23.

Distinguunturque ex diversa ratione formalis regulationis moralis a virtutibus theologis, et moralibus. vi, 585, n. 11.

Dona Spiritus sancti sunt necessaria ad salutem, et quomodo. vi, 593, n. 34; 703, n. 43.

Dona Spiritus sancti, non sunt perfectiora virtutibus theologis, sed illis deservientia. vi, 600, n. 56; 633, n. 85; 707, n. 24, vide virtus theologica.

Dona quo sensu dicantur a D. Thoma instrumenta Dei. vi, 603, n. 64.

Dona remanebunt in patria distincta a virtutibus. vi, 633, n. 85; 707, n. 24.

Dona ista non manent in peccante mortaliter. vi, 663, n. 21.

Quomodo, et quibus signis cognosci possit, an motio illa quam aliquis sentit, sit motio Spiritus sancti mediante dono vel non, ut exequatur vel non exequatur talem instinctum, absque consultatione aliorum. vi, 664, n. 24.

Dona ista esse septem probatur. vi, 689, n. 1.

Nec pauciora, nec plura. vi, 694, n. 14.

Donum unum solum est possibile dari de potentia absoluta, quod complectatur omnia ista dona, sed non esset ita conformiter ad capacitatem nostram limitatam, sicut nunc. vi, 695, n. 17.

Dona ista sunt species infimae, et quare. vi, 696, n. 19.

Dona Spiritus sancti sunt connexa inter se, et cum charitate. vi, 702, n. 10.

Dona ista dantur, ut homo sit bene mobilis a Spiritu sancto, non ut impellente, et movente effective, sed inhabitante cor, et movente directive, et regulative. vi, 703, n. 12; 707, n. 24.

Dona ista perfectiora sunt virtutibus intellectualibus, et moralibus, et quare. vi, 905, n. 3.

Inter ista dona perfectiora sunt intellectualia, quam appetitiva; inter intellectualia autem praestantius est donum sapientiae, secundo intellectus, tertio scientia, quarto consilium: inter appetitiva autem praestantior est pietas, secundo fortitudo, tertio timor. vi, 710, n. 35.

Quod intelligitur prout considerantur dona in ordine ad suos actus: nam secundum quid, et ex parte materiae consilium praefertur scientiae, et fortitudo praefertur pietati. vi, 710, n. 35.

Dona Spiritus sancti in particulari, vide intellectus donum, pietas donum, sapientia donum, scientia donum, consilium donum, fortitudo donum, timor donum.

Sunt habitus distincti a virtutibus. vii, 373, n. 1.

Et distinctio sumitur, quia dona operantur ex inspiratione divina, non solum ut auxiliante et movente, sed ut regulante. vii, 374, n. 3.

Dona Spiritus sancti respiciunt ut materiam proximam aliquid creatum, in quo differunt a virtutibus theologis. vii, 386, n. 14.

Est habitus distinctus a charitate. vii, 31, n. 19.

Non habet pro principali actu fugere malum, sed revereri bonum a quo potest malum infligi. vii, 378, n. 10; 381, n. 2.

Donum timoris correspondet temperantiae inadaequate ex parte actus secundarii. vii, 383, n. 5.

Actus iste principalis doni timoris, non respicit solum rationem boni in divina eminentia, sed in obliquo respicit rationem mali. vii, 382, n. 3.

Donum timoris respicit pro materia proxima subjectionem sui ad Deum. vii, 386, n. 14.

Donum timoris est infimum inter omnia dona Spiritus sancti, licet ex parte materiae habeant majorem extensionem et amplitudinem. vii, 387, n. 15.

Actus paupertatis spiritus, et actus beatitudinis luctus, sunt secundarii doni timoris,

pertinentque ad voluntatem. vii, 387, n. 15.

Actus paupertatis spiritus directius pertinet ad donum timoris, quam beatitudo luctus. vii, 387, n. 15.

Donum timoris fuit in Christo, et manet in beatis. vii, 388, n. 17.

DOS.

Dotes beatorum unde sumant metaphoram. v, 322, n. 1.

Dos tres condiciones requirit in matrimonio, et quales sint. v, 223, n. 2.

Dotes animae beatae sunt tres, vide comprehensio, delectatio, fructio et visio.

Et sunt habitus, non actus. v, 328, n. 14.

Beatitudo ipsa non est dos. v, 326, n. 9.

Dotes corporis gloriosi quatuor sunt, impassibilitas, agilitas, claritas, subtilitas. v, 332, n. 1.

Dotes istae sunt qualitates provenientes ex dominio animae supra corpus. v, 334, n. 7.

Dotes istae non sunt supernaturales quoad substantiam. v, 453, n. 60.

DRACHMA.

Drachma quid in Scriptura significet, vel quid valeat. vii, 80, n. 8.

DUBITO.

Dubitans an teneatur revelare secretum, vide secretum.

Subditus dubitans an obligetur ad horas canonicas persolvendas in tali vel tali casu, si illas omittit ex sententia, et iudicio praelati non peccat. vi, 154, n. 37.

Subditus dubitans adhuc post sufficientem diligentiam an tale praecipuum praelati obliget vel non, tenetur obedire praecipuum praelati. vi, 178, n. 5.

Dubitans de matrimonio contracto, vide conjux.

Dubitans an commiserit homicidium ante sufficientem diligentiam factam, et post illam (dummodo dubium maneat) pro irregulari se debet gerere. vi, 149, n. 15.

Dubitans de legitimatione post factam suf-

ficientem diligentiam tamquam legitimus potest se gerere. vi, 154, n. 32.
Dubitans de bello justo, vide bellum.
Dubitans an casus sit reservatus vel privilegium aliquod concessum, reservatio non obligat, et privilegium non juvat. vi, 155, n. 38.

DUBIUM.

Dubium de voto emisso, vide votum.
In dubio de jure possessionis ad quem scilicet pertineat, favendum est reo. vi, 154, n. 23.
Dubium cum stat post sufficientem diligentiam an sit lex vel non (et idem est de voto) non obligat talis lex. vi, 153, n. 36.
Dubium de re possessa, vide possideo.
In dubiis melior est conditio possidentis. Non solum hoc intelligendum in materia justitiæ, sed etiam in aliis virtutibus. vi, 147, n. 10.
In dubiis tutior pars est eligenda, et quomodo principium hoc debeat intelligi. vi, 147, n. 10.
In dubiis juris, et facti quomodo sit operandum. vi, 147, n. 10.
In dubio de potestate prælati, vel legitima electione, si post sufficientem diligentiam maneat dubium, judicandum est in favorem subditorum. vi, 154, n. 37.

DUELLUM.

Si calumniator provocat hominem ad duellum, qui calumniam patitur, poterit iste

ex consensu principis duellum acceptare. vii, 504, n. 5; 505, n. 6.

DULIA.

Dulia est pars potentialis justitiæ, et pars observantiæ. vi, 487, n. 1, vide justitia et observantia.
Quando aliquid creatum sumitur pro motivo actus adorationis, talis adoratio est dulia etiamsi persona, cui exhibetur, sit divina. vii, 662, n. 23.
Quod est materiale respectu religionis, comparatur ad dulum formaliter. vii, 633, n. 44.
Dulia est propter Deum, et ordinatur ad Deum ultimate. vii, 633, n. 45.

DURATIO.

Duratio est ipsamet existentia non discontinuata. iv, 222, n. 29.
Duratio, vel diuturnitas temporis solum est circumstantia aggravativa in actu morali. v, 840, n. 14.
Duratio primi instantis an pertineat ad substantiam actus boni, vel mali. v, 873, n. 30.
Duratio in actu bono, vel malo per unam horam verbi gratia, non facit malitiam, vel bonitatem infinitam nisi tantum in potentia. vi, 27, n. 4.
Duratio visionis, vide perpetuas.

E.

EBION.

Ebion negavit Christum Deum, vide incarnatio.

EBRIUS.

Ebrius, vide actio.

ECCLESIA.

Ecclesia non potest deficere a fide. i, 433, n. 5.
Ecclesia primis 400 annis sequebatur traditiones non scriptas, sicut modo. i, 439, n. 16.
Probationes sequuntur. i, 439, n. 16.
Christus non deseruit Ecclesiam sicut perperam dicunt heretici. i, 439, n. 17.

Ecclesia sequenda est in omnibus, et hæreses inde oriuntur, quia non credunt Ecclesiæ. i, 434, n. 8.
Ecclesia judicat quodnam sit purum Dei verbum. i, 436, n. 12.
Ecclesia et Scriptura in diverso genere se habent, et quælibet illarum propter suam supremam auctoritatem est ratio sui et aliorum: Ecclesia in genere ministeriali in proponendo, Scriptura in genere formali, et in testificando. i, 439, n. 16.
Ecclesia et fides habent confirmationem extrinsecam suæ infallibilitatis ab effectibus, scilicet a miraculis. i, 439, n. 17.
Ecclesia non evangelizat aliunde evangelia quam quod evangelizatum est, sed idem explicat. i, 441, n. 21.
Ecclesia et ejus Romanus pontifex potest considerari, vel ex propriis, vel ex his quæ habent ex infallibili assistentia Spiritus sancti, secundum promissionem Christi. i, 441, n. 23.
Ecclesia est columna et firmamentum veritatis. i, 441, n. 23.
Quod videtur Ecclesiæ non videtur hominibus solum, sed etiam Spiritui sancto. i, 441, n. 23.
Credimus Ecclesiam esse visibilem, non quia credimus aliquid ut visibile, cum fides sit de non visis. i, 441, n. 23.
Ecclesia non condit Scripturam, sed conditam explicat auctoritate et assistentia divina. i, 460, n. 12.
Ecclesia non reddit de fide omnia quæ declarat, sed solum illa quæ declarat ut pertinentia ad fidem. i, 460, n. 12.
Ecclesia non potest errare in gubernatione et moribus dirigendis, licet ea quæ ad mores pertinent non credantur. i, 460, n. 12.
Ecclesia nunquam proponit tamquam de fide illa quæ nullo modo immediate sunt revelata, neque implicite, neque explicite. i, 460, n. 12.
Ecclesia est instrumentum proponendi infallibiliter ex assistentia Spiritus sancti res credibiles, et seipsam. vii, 17, n. 7; 273, n. 18. Vide fides.
Ecclesia non concurrit ad rationem formalem specificativam fidei, nisi tamquam conditio seu applicativum eorum quæ sunt fidei. vii, 18, n. 9.
De fide est esse in Ecclesia aliquam visibilem regulam exterius proponentem et determinantem, sed fidei. vii, 140, n. 4.
In Ecclesia, etiam in lege veteri, fuit aliqua visibilis regula, ad quam pertinebat cognoscere de lege, et de veritate doctrinæ. vii, 128, n. 6, vide lex vetus.
In Ecclesia datur potestas judicandi, et de-

terminandi ea, quæ de fide tenenda sunt. vii, 162, n. 4, vide Scriptura sacra.
Ista autem potestas et regula non ponitur in tota Ecclesia, sed in uno supremo capite. vii, 178, n. 8; 186, n. 11.
Imo in lege veteri, in Ecclesia erat supremum caput in spiritualibus, scilicet, summus sacerdos. vii, 186, n. 11.
Ecclesia non est fundata supra confessionem fidei absolute sumptam, et secundum quod sit a quolibet homine, sed secundum quod fuit facta ab Apostolo Petro. vii, 179, n. 10.
Ecclesiæ unitas non servatur, nisi unum sit supremum caput in ea. vii, 174, n. 26; 241, n. 29.
Et hoc caput debet esse visibile, et quare. vii, 192, n. 30.
Neque est eadem ratio de regimine politico pro toto universo. vii, 193, n. 31.
Supremum autem caput in Ecclesia est Romanus episcopus successor Petri, non solum in episcopatu urbis Romæ, sed etiam in universali regimine totius Ecclesiæ. vii, 196, n. 2.
In Ecclesia possibilis est casus quo ipse pontificatus ab episcopatu urbis Romæ dividatur. vii, 203, n. 22.
Unde absolute in Ecclesia est potestas uniendo pontificatum alteri episcopatu, aut illum sine episcopatu alicui retinendi. vii, 208, n. 22.
In Ecclesia est potestas designativa, seu electiva pontificis. vii, 214, n. 3; 249, n. 12; 234, n. 12.
Hæc potestas tradita est Ecclesiæ a Christo Domino proxime et formaliter et ordinario modo, regulative autem seu architectonice ipsi papæ. vii, 216, n. 6.
In Ecclesia non est potestas collativa pontificatus, sed ad solum Christum pertinet: Ecclesia vero solum determinat, et designat personam. vii, 218, n. 9.
Ecclesiæ potestas, eo quod possit papam eligere non est supra papam. vii, 221, n. 16; 255, n. 11.
Et licet hæc potestas sit de jure divino, non tamen eodem jure applicata est ad determinatas personas; unde potest Ecclesia et pontifex hoc variare, secundum quod necessitas postulaverit. vii, 223, n. 21.
Ad Ecclesiam pertinet declarare et determinare quod papa sit canonicus et legitime electus, et quomodo. vii, 234, n. 12.
Ecclesia non potest errare in acceptanda quacumque regula fidei, sive scripta ut liber canonicus, sive animata ut est papa. vii, 236, n. 44.
Ecclesia acceptat electionem papæ, et electum quatenus acceptat illum ut regulam

ficientem diligentiam tamquam legitimus potest se gerere. vi, 154, n. 32.
Dubitans de bello justo, vide bellum.
Dubitans an casus sit reservatus vel privilegium aliquod concessum, reservatio non obligat, et privilegium non juvat. vi, 155, n. 38.

DUBIUM.

Dubium de voto emisso, vide votum.
In dubio de jure possessionis ad quem scilicet pertineat, favendum est reo. vi, 154, n. 23.
Dubium cum stat post sufficientem diligentiam an sit lex vel non (et idem est de voto) non obligat talis lex. vi, 153, n. 36.
Dubium de re possessa, vide possideo.
In dubiis melior est conditio possidentis. Non solum hoc intelligendum in materia justitiæ, sed etiam in aliis virtutibus. vi, 147, n. 10.
In dubiis tutior pars est eligenda, et quomodo principium hoc debeat intelligi. vi, 147, n. 10.
In dubiis juris, et facti quomodo sit operandum. vi, 147, n. 10.
In dubio de potestate prælati, vel legitima electione, si post sufficientem diligentiam maneat dubium, judicandum est in favorem subditorum. vi, 154, n. 37.

DUELLUM.

Si calumniator provocat hominem ad duellum, qui calumniam patitur, poterit iste

ex consensu principis duellum acceptare. vii, 504, n. 5; 505, n. 6.

DULIA.

Dulia est pars potentialis justitiæ, et pars observantiæ. vi, 487, n. 1, vide justitia et observantia.
Quando aliquid creatum sumitur pro motivo actus adorationis, talis adoratio est dulia etiamsi persona, cui exhibetur, sit divina. vii, 662, n. 23.
Quod est materiale respectu religionis, comparatur ad dulum formaliter. vii, 633, n. 44.
Dulia est propter Deum, et ordinatur ad Deum ultimate. vii, 633, n. 45.

DURATIO.

Duratio est ipsamet existentia non discontinuata. iv, 222, n. 29.
Duratio, vel diuturnitas temporis solum est circumstantia aggravativa in actu morali. v, 840, n. 14.
Duratio primi instantis an pertineat ad substantiam actus boni, vel mali. v, 873, n. 30.
Duratio in actu bono, vel malo per unam horam verbi gratia, non facit malitiam, vel bonitatem infinitam nisi tantum in potentia. vi, 27, n. 4.
Duratio visionis, vide perpetuas.

E.

EBION.

Ebion negavit Christum Deum, vide incarnatio.

EBRIUS.

Ebrius, vide actio.

ECCLESIA.

Ecclesia non potest deficere a fide. i, 433, n. 5.
Ecclesia primis 400 annis sequebatur traditiones non scriptas, sicut modo. i, 439, n. 16.
Probationes sequuntur. i, 439, n. 16.
Christus non deseruit Ecclesiam sicut perperam dicunt heretici. i, 439, n. 17.

Ecclesia sequenda est in omnibus, et hæreses inde oriuntur, quia non credunt Ecclesiæ. i, 434, n. 8.
Ecclesia judicat quodnam sit purum Dei verbum. i, 436, n. 12.
Ecclesia et Scriptura in diverso genere se habent, et quælibet illarum propter suam supremam auctoritatem est ratio sui et aliorum: Ecclesia in genere ministeriali in proponendo, Scriptura in genere formali, et in testificando. i, 439, n. 16.
Ecclesia et fides habent confirmationem extrinsecam suæ infallibilitatis ab effectibus, scilicet a miraculis. i, 439, n. 17.
Ecclesia non evangelizat aliunde evangelia quam quod evangelizatum est, sed idem explicat. i, 441, n. 21.
Ecclesia et ejus Romanus pontifex potest considerari, vel ex propriis, vel ex his quæ habent ex infallibili assistentia Spiritus sancti, secundum promissionem Christi. i, 441, n. 23.
Ecclesia est columna et firmamentum veritatis. i, 441, n. 23.
Quod videtur Ecclesiæ non videtur hominibus solum, sed etiam Spiritui sancto. i, 441, n. 23.
Credimus Ecclesiam esse visibilem, non quia credimus aliquid ut visibile, cum fides sit de non visis. i, 441, n. 23.
Ecclesia non condit Scripturam, sed conditam explicat auctoritate et assistentia divina. i, 460, n. 12.
Ecclesia non reddit de fide omnia quæ declarat, sed solum illa quæ declarat ut pertinentia ad fidem. i, 460, n. 12.
Ecclesia non potest errare in gubernatione et moribus dirigendis, licet ea quæ ad mores pertinent non credantur. i, 460, n. 12.
Ecclesia nunquam proponit tamquam de fide illa quæ nullo modo immediate sunt revelata, neque implicite, neque explicite. i, 460, n. 12.
Ecclesia est instrumentum proponendi infallibiliter ex assistentia Spiritus sancti res credibiles, et seipsam. vii, 17, n. 7; 273, n. 18. Vide fides.
Ecclesia non concurrit ad rationem formalem specificativam fidei, nisi tamquam conditio seu applicativum eorum quæ sunt fidei. vii, 18, n. 9.
De fide est esse in Ecclesia aliquam visibilem regulam exterius proponentem et determinantem, sed fidei. vii, 140, n. 4.
In Ecclesia, etiam in lege veteri, fuit aliqua visibilis regula, ad quam pertinebat cognoscere de lege, et de veritate doctrinæ. vii, 128, n. 6, vide lex vetus.
In Ecclesia datur potestas judicandi, et de-

terminandi ea, quæ de fide tenenda sunt. vii, 162, n. 4, vide Scriptura sacra.
Ista autem potestas et regula non ponitur in tota Ecclesia, sed in uno supremo capite. vii, 178, n. 8; 186, n. 11.
Imo in lege veteri, in Ecclesia erat supremum caput in spiritualibus, scilicet, summus sacerdos. vii, 186, n. 11.
Ecclesia non est fundata supra confessionem fidei absolute sumptam, et secundum quod sit a quolibet homine, sed secundum quod fuit facta ab Apostolo Petro. vii, 179, n. 10.
Ecclesiæ unitas non servatur, nisi unum sit supremum caput in ea. vii, 174, n. 26; 241, n. 29.
Et hoc caput debet esse visibile, et quare. vii, 192, n. 30.
Neque est eadem ratio de regimine politico pro toto universo. vii, 193, n. 31.
Supremum autem caput in Ecclesia est Romanus episcopus successor Petri, non solum in episcopatu urbis Romæ, sed etiam in universali regimine totius Ecclesiæ. vii, 196, n. 2.
In Ecclesia possibilis est casus quo ipse pontificatus ab episcopatu urbis Romæ dividatur. vii, 203, n. 22.
Unde absolute in Ecclesia est potestas uniendo pontificatum alteri episcopatu, aut illum sine episcopatu alicui retinendi. vii, 208, n. 22.
In Ecclesia est potestas designativa, seu electiva pontificis. vii, 214, n. 3; 249, n. 12; 234, n. 12.
Hæc potestas tradita est Ecclesiæ a Christo Domino proxime et formaliter et ordinario modo, regulative autem seu architectonice ipsi papæ. vii, 216, n. 6.
In Ecclesia non est potestas collativa pontificatus, sed ad solum Christum pertinet: Ecclesia vero solum determinat, et designat personam. vii, 218, n. 9.
Ecclesiæ potestas, eo quod possit papam eligere non est supra papam. vii, 221, n. 16; 255, n. 11.
Et licet hæc potestas sit de jure divino, non tamen eodem jure applicata est ad determinatas personas; unde potest Ecclesia et pontifex hoc variare, secundum quod necessitas postulaverit. vii, 223, n. 21.
Ad Ecclesiam pertinet declarare et determinare quod papa sit canonicus et legitime electus, et quomodo. vii, 234, n. 12.
Ecclesia non potest errare in acceptanda quacumque regula fidei, sive scripta ut liber canonicus, sive animata ut est papa. vii, 236, n. 44.
Ecclesia acceptat electionem papæ, et electum quatenus acceptat illum ut regulam

infallibilem fidei, et caput supremum. vii, 243, n. 29.

Non solum pie creditur, sed per consequentiam infallibilem inferitur Deum non permissurum quod eligatur et acceptetur a officio ab Ecclesia qui vere non habet condiciones ad id requisitas. vii, 243, n. 31.

Ad Ecclesiam pertinet judicare in omni eventu, quo datur rationabile dubium de veritate papæ, aut electionis ejus. vii, 254, n. 10.

Imo Ecclesia potest judicare et deponere papam, qui re est innocens, probatur tamen nocens. vii, 255, n. 13.

Impossibile tamen videtur quod Ecclesia judicet aliquem non esse papam, qui veri et in re sit papa. vii, 255, n. 13.

Non tamen directe ab Ecclesia papa judicatur: quomodo autem fiat. vii, 256, n. 14; 257, n. 16.

Ecclesiæ auctoritate congregari potest Concilium generale, ut tractetur de depositione, vel segregatione papæ propter crimen hæresis. vii, 262, n. 24.

Ecclesia non habet potestatem supra papam, etiam in casu hæresis: quomodo autem cum hoc stet quod deponatur ab Ecclesia. vii, 260, n. 21.

In Ecclesia, ejusque capite est auctoritas infallibilis ad discernendum ea quæ pertinent ad sacram, et authenticam Scripturam. vii, 267, n. 8; 278, n. 30.

Ecclesia temporibus Apostolorum usa fuit editione LXX interpretum. vii, 281, n. 37.

Ecclesia nunquam fuit sine sincera et pura Scripturæ editione. vii, 283, n. 42.

Ecclesia pures admittit translationes Scripturæ si vulgatæ non contrariantur. vii, 283, n. 42.

In Ecclesia est potestas ad canonizandum sanctos, in quo errare non potest, et oppositum est impium et scandalosum, errorique proximum. vii, 297, n. 8.

Ut Ecclesia celebret festum de aliquo tamquam de sancto, sufficit probabilitas et moralis certitudo de sanctitate ejus, non vero requiritur sententia, et judicium canonicum. vii, 302, n. 20.

Ecclesia instituit legem de veneratione personæ sacræ ex motivo virtutis religionis, et non virtutis duliæ. vii, 624, n. 21; 626, n. 24.

Ecclesia fuit in statu innocentie quasi materialiter et veluti in potentia. viii, 118, n. 30.

ECTASIS.

Ectasis est effectus amoris et quid sit. vi, 206, n. 7.

EFFECTUS.

Effectus a Deo tripliciter procedunt. iii, 347, n. 2.

Effectus a Deo tripliciter procedunt. iii, 347, n. 2.

Unus numero effectus non potest exire a duabus causis adæquatis et totalibus creatis. iv, 651, n. 27; 655, n. 33.

Effectus prout talis nequit specificare. v, 52, n. 16.

Effectus secutus ex omissione, vide omisio.

Idem potest produci adversis causis, in eodem instanti efficienter concurrentibus secundum diversos respectus. viii, 38, n. 15.

Quando aliquis effectus est motivum volendi causam, voluntas terminata ad effectum pendet ex voluntate terminata ad causam. viii, 119, n. 32.

EFFICACIA.

Efficacia divina duplex respectu liberi nostri arbitrii. iii, 201, n. 7.

In quo consistat. iii, 201, n. 8.

Probatur inevitabilis, nec tamen læsiva nostre libertatis. iii, 202, n. 10.

Infallibilis est non ex coactione, et coarctatione causarum inferiorum. iii, 202, n. 11; 205, n. 15.

Sensus D. Thomæ super hanc efficaciam explicatur. iii, 203, n. 12.

Item duplex ejus inevitabilitas. iii, 204, n. 13.

Efficacia in antecedenti quomodo dissentiat Calvinus a Thomistis. iii, 206, n. 16.

Qua ratione a quibusdam probatur hæc efficacia destruere libertatem nostram. iii, 207, n. 17.

Efficacia divinæ gratiæ in nobis ex omnipotentia, et dominio Dei posita est. iii, 209, n. 20.

Efficacia interna divinæ voluntatis causativa, non suppositiva nostri consensus qui-

bus principiis theologicis nitatur. iii, 410, n. 12, vide voluntas divina.

Efficacia antecedens quomodo efficax ad operandum. iii, 458, n. 58.

Efficacia infallibilis qua Deus operatur reducit ad divinam prædefinitionem. iii, 624, n. 11; 625, n. 12.

Ad summam potestatem, et dominium quod habet in homines. iii, 625, n. 13.

Efficacia intentionis est executiva finaliter, non effective. iii, 708, n. 13.

Efficacia voluntatis in suis actibus explicatur, et etiam inefficacia. v, 434, n. 18, vide voluntarium et voluntas.

Efficacia non negatur voluntati ex eo quod non sequatur effectus ob impedimentum extrinsecum, bene tamen si non sequatur, quia mutat propositum. v, 427, n. 59.

Efficacia creata frustrabilis est, non tamen divina. v, 427, n. 59.

Efficacia in Deo affectus et effectus eadem est. v, 427, n. 59.

EFFICIO.

Efficiens, vide principium efficiens.

Efficiens non solum producit existentiam, sed etiam quidditatem. v, 47, n. 7.

Quare per causam efficientem non fit demonstratio. v, 48, n. 9.

Duæ causæ efficientes totales, una increata, altera creata non repugnant simul, sicut duo ultimi fines totales. v, 107, n. 43.

Causæ efficientis munus supplet Deus, et quomodo. v, 194, n. 56, vide Deus.

ELECTIO.

Electio absoluta ad gloriam an sit ante prævisa merita, vel subsequatur. iii, 659, n. 4.

Electio ad gloriam, seu ad finem præcedit prædestinationem meritorum, et gratiæ non communem reprobis, et prædestinationis. iii, 678, n. 20.

Electio ad gratiam efficacem, et ad auxilia congrua est voluntas circa media. iii, 678, n. 21.

Electio personarum in particulari ad Christum pertinet. iii, 745, n. 6; 740, n. 7.

Electio ad media pure talia terminatur. v, 81, n. 8.

Electio quomodo se habeat respectu finis intermedii. v, 82, n. 9; 783, n. 70.

Electio potest fieri minoris boni præ majori, non tamen præ summo bono, et ut tali proposito. v, 254, n. 25.

Electio minoris, aut æqualis boni nequit esse sine motivo, aut iudicio medio quo præmineat tale bonum. v, 559, n. 9.

In tali electione sufficit pro motivo ipsam voluntatem illud minus bonum velle pro sua libertate, ita quod reddatur pro ratione voluntas. v, 561, n. 13.

Electio facta a Deo semper est de meliori ex parte motivi, quod est sua gratiosa liberalitas, licet non semper de meliori ex parte rei electæ. v, 563, n. 20.

Electio non potest esse de medio impossibili indicato ut tali, quia electio est voluntas efficax. v, 567, n. 1.

Electio substantialiter, et entitative est actus elicitus a voluntate: ordinative, seu directive est actus intellectus. v, 543, n. 2.

Electio non pertinet elicitive ad prudentiam, sed regulative. v, 556, n. 35.

Electio regulatur a prudentia non medio actu imperii, sed consilio, et iudicio. v, 600, n. 21.

Electio prælati facta ex metu an sit valida, vide cardinales, clerus, contractus, Ecclesia, imperator, papa et populus.

Multis de causis vitiosa potest reddi electio papæ, aut dubia, etiam si a legitimis electoribus fiat. vii, 229, n. 2.

Si persona cujus electio fit sit hæreticus manifestus, vel si iudicio sit privatus, et non sit vir, nulla est electio. vii, 229, n. 2.

Electio legitima papæ ex speciali auxilio et providentia Spiritus sancti fit. vii, 230, n. 4.

ELICIO.

Elicere, vide actus interior, violentia et voluntas.

ELECTOR.

Electores papæ proponunt electionem et electum, non tamquam personæ particula res sed in persona Ecclesiæ. vii, 243, n. 29.

ELECTUS.

Electi quantum ad numerum pauci, quantum ad pretium magni. i, 409, n. 41.

ELEMOSYNA.

Elemosynam esse in præcepto colligitur ex sacra Scriptura. v, 833, n. 75.

ELEVATIO.

Elevatio præcedit beatificationem, estque dispositio ad canonizationem, et quid sit dicitur. vii, 295, n. 4.

Elevatio quadrupliciter contingit. vii, 442, n. 18.

ELICIENTIA.

Elicientia, vide actus interior, violentia, et voluntas.

ELOHIM.

In principio creavit Elohim plurali numero. iv, 497, n. 13; 498, n. 16.

Non sequitur ex hoc loco Scripturæ, quod alii fuerint creatores cum Deo, Isaias enim dicit, quod Deus solus creavit, et nullus alius secum. iv, 497, n. 13; 498, n. 16.

Quod autem verbum creandi, debeat sumi rigorose, scilicet ex nihilo. iv, 497, n. 13; 498, n. 16.

EMANATIO.

De emanatione passionum. iv, 715, n. 36.

EMBRYO.

Embryo in genere animalis non est species perfecta, sed tendens ad perfectam. v, 798, n. 24.

ENS.

Omne ens creatum est ens per participationem, est ab alio non per essentiam esse tale et a se. i, 686, n. 4.

Nihil reale convertitur cum ente, et adæquat ipsum, nisi sit ipsum ens, siquidem ita transcendens est quod extra ipsum nihil est. i, 660, n. 7, vide bonum.

In passionibus entis radicale et formale coincidunt, et solum distinguuntur penes diversos conceptus seu habitudines. i, 667, n. 22.

Omne ens in quantum ens, est in actu, et suo modo perfectum; et omne perfectum habet rationem boni. i, 672, n. 1.

Passio entis eo modo quo passio est, non potest addere supra ens, possuntque importare solum connotationem aliquam aliqujus respectus rationis, juxta quam distinguantur ab ipso ente, et superaddant ei. ii, 53, n. 1.

Verum bonum, unum non possunt addere supra ens, nisi aliquid rationis. ii, 53, n. 1.

Ens rationis quomodo consistat in cognosci, et dicatur habere esse per rationem. iii, 43, n. 35.

Entis rationis ad formationem quid requiratur. iii, 50, n. 53; 51, n. 56.

Ens rationis quomodo cognoscitur a Deo antecedenter ad intellectum nostrum. iii, 54, n. 58.

Ens antecedenter ad verum quomodo dicit ordinem ad intellectum. iii, 118, n. 11.

Entis differentie possibile et necessarium. iii, 382, n. 1.

Si prædicetur de ente completo est completum, si de ente incompleto est incompletum. viii, 536, n. 26.

ENTITAS.

Omnis entitas constituens quidditatem, licet sit actualitas ex se tamen antecedenter ad esse existentie est nihil, et in potentia ad essendum extra causas. ii, 4, n. 10.

Entitate carentia, et ei opposita non habent ideam in Deo. iii, 56, n. 4.

EPICUREI.

Epicurei omnes delectationes esse bonas dicebant. vi, 215, n. 12, vide Stolei.

EPIKIA.

Epiikia in quo dictamine fundatur. v, 113, n. 12.

Et quomodo interpretetur legem. v, 385, n. 5.

Epiikia quomodo faveat exceptioni legis instante necessitate, et difficili recurso ad superiorem. vi, 160, n. 9.

Epiikia ad justitiam legalem pertinet. vi, 487, n. 31, vide justitia.

Epiikia ad quid ponatur, et quid sit. vii, 696, n. 18.

EPIRIASMUS.

Epiriasmus est species parvipensionis in impedimento propria voluntatis consistens, vide ira et parvipensio.

EPISCOPUS.

Episcopi sunt gubernatores Ecclesiarum, non ut legati, aut vicarii papæ, sed ut ordinarii dependenter tamen ab illo. vii, 195, n. 37.

Episcopi olim poterant concedere licentiam ut aliquis coleretur pro sancto. vii, 293, n. 2.

Nunquam tamen habuerunt jus canonizandi absolute et pro tota Ecclesia aliquem, sed concedebant ut in memoriam illius erigeretur altare, et fierent preces in suis diocesis. vii, 295, n. 6.

Istam autem auctoritatem quam habebant episcopi, Alexander III, soli pontifici reservavit. vii, 296, n. 7.

Episcopi secundum jus commune antiquum habebant facultatem dispensandi in irregularitate homicidii voluntarii liciti. vii, 634, n. 46.

Nec per decretum Concilii Tridentini eis conceditur, nec tollitur. vii, 635, n. 48.

Probabilius est episcopos non posse secundum jus antiquum dispensare in irregularitate homicidii voluntarii illiciti occulti. vii, 580, n. 4.

Probabile tamen est potuisse dispensare quantum ad obtinendum et retinendum beneficium simplex, et quantum ad retinendum beneficium curatum. vii, 581, n. 4.

Episcopi poterant dispensare in administratione ordinum minorum, non tamen in eorum susceptione. vii, 581, n. 5.

Probabilius est non posse episcopos idem circa dispensationem in eadem irregularitate post Concilium Tridentinum. vii, 581, n. 6.

Non possunt episcopi dispensare irregula-

ritate homicidii casualis publici. vii, 582, n. 7.

Bene tamen in irregularitate homicidii occulti. vii, 582, n. 7.

Etiamsi ex malitia alicujus sit deductum ad forum contentiosum. vii, 633, n. 45.

Post Concilium Tridentinum non possunt episcopi dispensare in irregularitate proveniente ex mutilatione voluntaria publica, sive licita, sive illicita. vii, 635, n. 49.

Possunt tamen dispensare in ea quæ provenit ex mutilatione illicita, quæ non est publica. vii, 635, n. 47.

ERASMUS.

Erasmus erravit dicendo symbolum Apostolorum ab ipsis non fuisse editum. vii, 134, n. 2.

ERROR.

Error speculativus non fuit primum peccatum in Angelo. iv, 936, n. 14, vide beatitudo, dæmon et Græcorum error.

Error de Deo quantum est ex se contrarius est visioni beatæ, non tamen ejus contrarietas exercetur ex parte subjecti. v, 302, n. 63.

ERUBESCENTIA.

Erubescencia est species timoris, quando timor est de turpitudine committenda. vi, 226, n. 2, vide timor.

ESSE.

Esse tale per essentiam dupliciter dicitur: primo quatenus ly per essentiam opponitur ei, quod est per participationem: secundo ut opponatur ei quod est tale accidentaliter, et sic esse tale per essentiam, est essentialiter. i, 685, n. 2.

Aliud est esse essentiae, et aliud esse existentiae. i, 686, n. 4.

Esse creatum est proprius effectus Dei in fieri, et conservari. ii, 2, n. 2; 40, n. 24; 12, n. 4.

Esse, est id quod est magis intimum unicuique rei, et profundius inest omnibus, quia est formalissimum respectu omnium, quæ in aliqua re sunt. II, 2, n. 2; 10, n. 24; 12, n. 4.

Per ly esse res quod est intimum non solum intelligitur esse existentia, sed etiam esse essentia, et in universum de omni eo, quod habet rationem entis participati a Deo. II, 8, n. 17.

Esse sequitur ad formam per se non absolute, sed in quantum tale verbi gratia ad formam humanam sequitur existentia ut humana, id est, ut sic restricta, et limitata et specificata. II, 15, n. 13.

Esse creatum est proprius effectus Dei, non absolute, et quantum ad omnia, nec ut talis speciei, nec ut transmutabile est, sed in quantum communicabile per influxum totalem. II, 15, n. 15.

Esse est effectus proprius Dei, secundum rationem ultimæ actualitatis, et secundum universalitatem suam qua respondet enti ut ens. II, 15, n. 15.

Esse secundum id quod habet de restrictione et specificatione, ex parte talis vel talis naturæ, cuius est esse, correspondet agenti creato quod producendo formam seu naturam producit etiam esse, ut restrictum ad talem formam. II, 15, n. 15.

Esse ubique est proprium Dei. II, 53, n. 2.

Deus dicitur esse ubique quantum ad omnia loca simpliciter, qua est in omnibus locis positivis actu, virtualiter autem etiam in infinitis, quæ poni possunt, et hoc ab intrinseco suæ naturæ. II, 53, n. 2.

Licet Deus sit totus in quolibet loco, non tamen dicitur esse totaliter respectu effectuum. II, 53, n. 2.

Esse ubique duo involvit, scilicet extensionem ad omne ubi, seu ad omnem locum, et modum existendi in quocumque loco, et in quocumque ubi. II, 53, n. 1.

Licet aliqua creatura possit esse ubique secundum quid et per accidens, non tamen simpliciter, neque per se, et ex sua natura. II, 53, n. 1.

Omne esse creatum est a Deo qui est principium totius esse, siquidem est primum et maximum ens. II, 687, n. 2.

Esse reale dicitur duobus modis: primo, ut opponitur enti rationis seu ex nihilo; secundo, ut est idem quod ratum et firmum, et sic opponitur rei non permanenti seu durandi, aut intentionali modo se habenti, quia non firmatur, neque habet radicem in subjecto, sicut colores transeunt per aerem in oculum in speciebus. II, 702, n. 5.

Esse aliquid per essentiam plus dicit, quam

esse aliquid essentiale, nam illud est proprium Dei. v, 290, n. 34.

ESSENTIA.

Tam divina essentia quam attributa et relationes, et quidquid formaliter est in Deo habent unicam et eandem intelligibilitatem, et immaterialitatem. II, 457, n. 11.

Attributa et relationes etiam prout a nobis concipiuntur distinctione rationis ab essentia, adhuc ex parte sua, seu ex parte rei cognitæ non possunt habere rationem objecti secundarii, licet ex parte modi cognoscendi ex parte nostra dicant connotationem ad creaturas per ordinem ad quas concipiuntur. II, 457, n. 13.

Licet Personæ et attributa pertineant ad objectum primarium fidei inadæquate, non tamen munus et officium speciei convenit attributis et essentia, sed sola essentia reddit intelligibiles relationes, et attributa ut ratio formalis. II, 460, n. 17.

Sola essentia habet rationem principii fecundantis intellectum paternum, per modum principii, et speciei. II, 460, n. 17.

Nulla est similitudo seu representatio divinæ essentia creatæ, tenens se ex parte objecti, id est, habens vicem seu representationem objecti ut est in se. II, 226, n. 6.

Deus non potest beatificare ratione essentia non visis Personis, et ita ratione solius essentia non beatificat, si ly solam excludat Personas ut necessario requisitas ad beatificandum, licet non præsentent ipsam rationem formalem beatitudinis. II, 327, n. 34.

Divina essentia est ens simplicissimum, utpote actus purus, nullam admittens compositionem, neque adjectionem ex sua ratione formali, unde debet constitui in essentia, et singularizari in individuo. II, 150, n. 6.

Essentia divina quomodo ad creaturas comparata a nobis intelligenda. III, 15, n. 9. Qualis est ejus cum eis similitudo. III, 23, n. 41; 25, n. 16.

Essentia divina ut cognita, et attackta seu expressa non est idea, sed ut cognoscens, et exprimens. III, 27, n. 22.

Est similis creaturæ similitudine eminentiali et inadæquate, non formali et limitata. III, 28, n. 25.

Essentia divina non exercet officium ideæ secundum ipsam essentiam absolute sump-tam, sed comparative ad creaturas. III, 30, n. 29.

Essentiæ divinæ ad creaturas comparatio duplex, eminentialis et formalis, utraque explicatur. III, 45, n. 49.

Essentia divina dupliciter accipi potest. IV, 188, n. 4.

Quomodo est, et quomodo non est de conceptu Personarum. IV, 189, n. 6.

Essentia divina, secundum se, est res subsistens, sed non persona. IV, 52, n. 28.

Non valet hoc argumentum: Essentia divina nec gignit, nec gignitur, nec procedit; sed quod nec gignit, nec gignitur, nec procedit, non est Deus: ergo essentia divina non est Deus. Est enim ibi fallacia accidentis. IV, 61, n. 39, 40.

Non valet etiam illud: Relatio, seu persona est essentia: essentia autem est communis: ergo persona est communis. IV, 52, n. 28, vide relatio.

ESSENIUS.

Esseni Judæorum secta quid de gratia et libero arbitrio sentirent. III, 142, n. 2.

EUBULIA.

Eubulia est virtus quæ ponitur pro consilio, pertinet quæ ad intellectum, sicut synesis et prudentia. v, 600, n. 21, vide prudentia et synesis.

Eubulia est virtus consiliativa, sive inquisitiva. VII, 833, n. 1.

EUCCHARISTIA.

In eucharistia quoad sumptionem considerata mittitur Filius ad sumentem: in eucharistia vero quoad consecrationem mittitur Filius specialiter ad sacramentum. IV, 461, n. 16.

Sub specie aliena; et sic est visibilis per aliud, non per se. IV, 461, n. 16, vide præsentia realis.

Eucharistiam suscipiens ex unitate vel alio peccato veniali, si tamen sit in gratia, recipiet fructum illius. v, 756, n. 44.

Eucharistia est sacramentum dignissimum. VII, 132, n. 9.

Pro sacramento eucharistiæ ponitur specia-

lis articulus, et quare. VII, 133, n. 10, vide sacramentum eucharistiæ.

Eucharistia verum sacramentum, a reliquis distinctum. S. Thomæ ratio vindicata. IX, 386.

Eucharistia verus animæ cibus et, ejus vita. Augmentum distinctum ab eo qui est proprius confirmationis. IX, 388.

Eucharistia essentialiter et in recto, species consecrata, pro quibus supponit Christi corpus extrinsece connotatum, ut in eis contentum et adoratum. Verba consecrationis, ipsa pars sacramenti et forma intrinseca (etsi efficiens) in genere signi. IX, 390.

Christi corpus sacramenti effectus; in eo res et sacramentum; unum cum sacramento, unumque sacramentum. Ejus caro cibus in quem convertamur, non ipsa signum aut sacramentum. IX, 392.

Sacerdos, eucharistiæ causa efficiens: ejus materia remota, et proxima; removenda illa, hæc ponenda. Eucharistia unum specie sacramentum, ut unum convivium unaque refectio: unitas numerica quæ, et unde. IX, 398.

Qualibet species ipsa sacramentum essentialiter. Eandem gratiam utraque conferri, ac una, quod totus in qualibet Christus. Auctoris sententia: verius forte aliam et aliam utraque præstari, ut non est tota significatio in una; nulla tamen hinc laicos gratia necessaria privari, aut affici injuria. IX, 404.

Eucharistiæ ipsa realis sumptio non necessaria absolute ut medium. IX, 410.

Baptismi et eucharistiæ in necessitate discrimen. IX, 412.

Eucharistia necessaria in voto, et non necessaria. Quid illud Eucharistiæ votum, sine quo non est salus. Eucharistia finis et consummatio omnium sacramentorum. IX, 412.

Utraque necessario consecranda species jure divino, in quo nihil relaxare Ecclesiæ liceat, nulla cogat necessitas. Dispensasse aliquando, commentitium. Juris divini relaxatio, qualis ei concessa. Excepta semper intelligitur sacramentorum substantia. IX, 425.

Eucharistiæ materia certa et dubia. Fermenti ritus aut azymi accidentalis, sub gravi præcepto cuique servandus pro ritu suæ Ecclesiæ. Nec satis caute, qui Græcos in azymo cogunt facere. IX, 433.

Aqua vino miscenda ex Ecclesiæ præcepto. Divinum videtur Cyprianus velle; sed large, pro eo quod est fundatum in Christi exemplo. Quid illa fiat, variæ sententiæ: tunc solum verti in sanguinem, cum

prius fuerit conversa in vinum, auctoris sententia, ipsa magis Innocentio III probata. ix, 441.

Eucharistiæ veritas, et transsubstantiatio, veraque conversio elementorum in corpus et sanguinem Christi stabilita. ix, 455.

Rite ex ipsis verbis Dominicis illata. ix, 463.

Vera manducatio discipulis intellecta, nec correctæ. Adoranda eucharistia. ix, 459.

In eucharistia figura cum veritate. ix, 461.

Conversio totalis, ipsa formalis in eucharistia; in ea mutatio metaphysica, etsi vera et realis. ix, 469.

Terminus, Christi corpus ut ex pane, et cum nova dependentia, quod sit reproductum. ix, 469.

Divina virtute potest quodlibet in quodlibet converti, uno ipso Deo excepto. ix, 475.

Transsubstantiatio, alia a creatione actio. Ejus subjectum et non subjectum. Panem non annihilari, una S. Thomæ ratio evincit. ix, 484.

Christi corporis in sacramento vera præsentia: ejus singularis modus, nec oculo corporeo ulla virtute visibilis. ix, 492.

Sed nec Angelus videre potest naturali lumine. ix, 496.

Christus Dominus consuetis verbis consecravit et Ecclesiæ traditis: quibus scilicet significatur conversio elementorum in corpus et sanguinem Christi. Reliqua ad substantiam formæ pertinere possunt: non tamen sunt de essentia. Græcorum invocatio quo spectet post verba Dominica. ix, 501.

Causant physice conversionem. ix, 511.

Eucharistiæ effectus gratia, sed non prima: quandoque et prima per accidens, ex communi ratione sacramenti sui que eminentia. ix, 516, 523.

Gloria, resurrectio corporum, mitigatio fœmitis: non est tamen horum omnium causa physica. ix, 518.

Pœnarum remissio illi propria ut est sacrificium. Causat in ipsa traiectione specierum. Remissio venialium, ejus ex opere operato effectus, sine etiam formali actu charitatis. ix, 519.

Eucharistiæ effectus proprius gratia cibans: communis, ipsa gratia, si desit in subjecto, nec obex ex malitia sit, vel ignorantia excusaverit. Dispositio per se et per accidens ac permissive. ix, 460.

Ei qui sibi conscius sit peccato mortali necessario præmittenda confessio, jure divino a Paulo promulgata. ix, 530.

Eucharistiæ capax omnis baptizatus. Data olim parvulis; nunc pro periculo irreverentiæ illis negata. Amentibus per intervalla lucida, vel etiam in extremis, cum

ad eam ante devotionem habuerint, secluso irreverentiæ periculo, dari debet. ix, 528, 534.

Jejunii naturalis legem excusat viatici necessitas, potestque sæpius iterari in eadem ægritudine, ac quoties ægroto ipsa devotio ac necessitas prudenter suaserit, ac per dierum aliquot intervalla. ix, 533.

Unicum verum in Ecclesia sacrificium, nempe eucharisticum. Vexatur pro eo Malachiæ locus et Danielis. ix, 547.

Pauli solutus de una Christi oblatione. Iteratio sacrificii ut imperfecta. Sacrificium eucharisticum, ipsum spiritualis cultus, a Christo primum in cœna exhibitus, et ab eo Ecclesiæ traditus. ix, 550.

Sacrificium eucharisticum, ipsum non consummativum nostræ salutis, sed sacrificium crucis. Tota ejus ratio in consecratione posita, quæ mystica Christi immolatio est: sumptio solum connotata, ut ad quam ordinetur immolatio. ix, 556.

Eadem hic consecrandi actio et offerendi, ponendi victimam et immolandi. ix, 561.

Sacrificium eucharistiæ propitiatorium et impetratorium. Impetratio ipsa non infallibilis; ad omnia se extendit. Remissio pœnæ proprius per se effectus, non remissio peccati aut infusio gratiæ. Incertum remittere venialia directe. ix, 563.

Sacrificii eucharistiæ valor infinitus. Determinatio effectus ex dispositione ejus quo offertur, non ex ministri voluntate. ix, 566.

Prodest pro quibus offertur (vinis et mortuis) in gratia constitutus: peccatoribus solum per modum impetrationis. ix, 568, vide, missa, sacramentum, et sacrificium.

EUGENIUS.

Injuste fuit depositus a Concilio Basiliensi, et in hoc non Concilium fuit legitimum, nec cum approbatione legatorum facta depositio. vii, 210, n. 25.

Eugenius papa cassavit Concilium Basiliense, et illud transtulit Florentiam, ibique legitime celebratum est Concilium Florentinum. vii, 210, n. 25.

EUTRAPELIA.

Eutrapelia virtus circa res ludicras moderate tractandas disponit. v, 821, n. 38.

Eutrapelia est pars potentialis temperantiæ, estque species modestiæ, quæ versatur circa ludos. vi, 488, n. 4, vide modestia et temperantia.

EUTYCHIUS.

Euty chius, vide subtilitas.

EVA.

Eva vere et realiter et non metaphorice ut docent aliqui, fuit formata ex costa Adami. ii, 763, n. 13.

Costa ex qua Eva fuit formata non erat supernumeraria, nec aliquid importabat monstruositatis, vel deformitatis, tum quia erat occulta, nec impediabat actiones Adami, neque augebat notabiliter ejus magnitudinem. ii, 766, n. 18.

Costa ex qua Eva formata fuit, crevit per additionem seu conversionem alterius materiæ. ii, 766, n. 20.

Quidam sentiunt non ablatam fuisse costam nudam ab Adamo, sed cum particulis carnis. ii, 767, n. 21.

Eva immediate a Deo facta fuit sicut et Adam. ii, 767, n. 23.

Costa qua formata fuit Eva fuit ablata absque dolore. ii, 767, n. 23, vide homo.

Quod Eva in nobiliori loco formata fuerit, scilicet in paradiso, hoc non fuit propter dignitatem mulieris, sed propter dignitatem principii, a quo erat oriunda. ii, 775, n. 35.

Eva amisit fidem consentiendo serpenti, non autem Adam. viii, 602, n. 14.

EVANGELIUM.

Aliud est evangelizare, et aliud evangelium explicare. i, 441, n. 21.

Evangelizare præter id quod evangelizatum est, est aliud evangelium condere. Explicare est circa illius intelligentiam melius se habere. i, 441, n. 21.

EVENTUS.

Eventus secutus ex actu exteriori quando superaddat actui malitiam vel bonitatem, et quando non. vi, 89, n. 28, vide damnum.

THEOLOGIA X.

EVIDENTIA.

Evidentia est ratio formalior respectu intelligibilium sub qua cæteri rationes formales continentur. v, 106, n. 41.

Evidentia credibilitatis attingitur a dono intellectus cum debita et recta æstimatione finis ultimi. vi, 613, n. 31.

Evidentia non stat cum fide, vide fides.

Evidentia in attestante dari potest sine hoc quod Deus videatur. vii, 37, n. 4.

Hæc autem evidentia se sola et formaliter non contrariatur fidei, bene tamen ut conjuncta aliis evidentibus propositionibus cum quibus discursus formatur. vii, 38, n. 3.

Oppositum hujus probabiliter defenditur. vii, 38, n. 4; 46, n. 6.

Evidentia credibilitatis mysteriorum fidei certo constat dari. vii, 44, n. 2.

Quæ compatitur cum fide eorundem mysteriorum. vii, 46, n. 6.

Evidentia credibilitatis cognitæ ut objectum distinctum non oritur ex fide, sed ex experientia. vii, 49, n. 13.

Attingitur tamen ab habitu fidei in ipso exercitio credendi per modum conditionis requisitæ ex parte objecti. vii, 50, n. 15.

Judicium de evidentia credibilitatis ut exercitiæ, est actus distinctus ab assensu credendi. vii, 52, n. 22.

EXCÆCATIO.

Excæcatio et obduratio consistunt in denegatione gratiæ efficaciæ, et aliquarum gratiarum sufficientium, non tamen omnium. vi, 827, n. 13.

EXCELLENTIA.

Major excellentia est venerari dulcia propter se quam latria propter aliud. vii, 637, n. 56.

Excellentia divina non est ratio formalis colendi creaturas. vii, 671, n. 17.

EXCOMMUNICATIO.

Ad incurrandam excommunicationem non est necessarium quod quis percutiat clericum ea intentione quia clericus est. vii, 623, n. 18.

10.

EXCOMMUNICATUS.

Pro excommunicatis non possumus orare oratione publica, bene tamen privata. vii, 799, n. 10; 800, n. 13.

Pro excommunicato tolerato non potest sacerdos pauper ad sui sustentationem offerre sacrificium missæ. vii, 800, n. 45.

EXECUTIO.

Executionis ordo est decretum, et actus voluntatis ab ordine intentionis distinctus et derivatus. iii, 329, n. 22.

Ordo executionis incipit ab electione. viii, 43, n. 10.

EXEMPLAR.

Exemplar externum non est formaliter idea, et quid si esset objective, et fundamentaliter exemplar. iii, 78, n. 34.

Internum et externum quomodo species emittendo concurrant. iii, 18, n. 34.

EXEMPLARIS.

Exemplares virtutes dicuntur tales, prout inveniuntur in Deo, qui est exemplar omnium virtutum. vi, 502, n. 44.

Exemplares virtutes, quæ sunt moderativæ passionum, neque in Deo, neque in Angelis, neque in incapacibus passionum ponuntur. vi, 507, n. 59.

EXISTENTIA.

Existencia non convenit naturæ nisi medio supposito, ita quod licet natura sit principium quo, tamen non redditur capax recipiendi existentiam ut quod nisi suppositata. i, 567, n. 2.

Existencia non solum unitur immediate ipsi supposito, ut objecto denominationis, sed etiam unitur ipsi supposito, ut immediate susceptivo coexistentiæ, et tamquam ei quod est ratio recipiendi talem unionem, et constituendo ex illo resultantem. i, 569, n. 4.

Non est par ratio de unione naturæ, et existentiam, et unione naturæ et accidentium, sicut de unione materiæ et formæ. i, 569, n. 4.

Ad ipsam existentiam formaliter solum pertinet reddere, et ponere rem extra causas, quod vero sit hujus vel illius perfectionis totum pendet ex natura, seu subjecto cuius est existentia. i, 569, n. 5.

Nomine existentiam intelligitur communiter illud quo aliquid denominatur positum extra causas, et extra nihil in facto esse. i, 574, n. 14.

Existencia et esse idem sunt in Deo. i, 575, n. 2.

In omnibus creaturis existentia et esse distinguuntur. i, 575, n. 2.

Existencia distinguitur a subsistentia, et utrum ab essentia. i, 575, n. 2.

Existencia non habet radicem in ipsa natura, sed præcise advenit ei ab extrinseco. i, 575, n. 2.

Existencia est communis substantiam et accidenti, subsistentia minime. i, 575, n. 2.

Existencia et esse recipitur in supposito, et non in natura. i, 575, n. 2.

Existencia distinguitur realiter ab essentia, et non solum ratione. i, 578, n. 6.

Ponitur compositio inter essentiam et existentiam etiam in Angelis. i, 579, n. 8.

Essentia Angeli et cujuscumque rei præter Deum est in potentia receptiva ad existentiam. i, 579, n. 8.

Major est differentia inter essentiam et existentiam, quam inter subsistentiam et naturam. i, 585, n. 18.

Existencia non est modus, sed realitas. i, 585, n. 18.

In quo consistat differentia inter subsistentiam et existentiam. i, 586, n. 21.

Existencia humanitatis in Christo suppletur per existentiam Verbi, et quomodo. i, 587, n. 22.

Nullum est inconveniens quod inter essentiam et existentiam detur relatio realis, sicut inter materiam et formam. i, 591, n. 33.

Esse existentiam aliud est ab esse essentiam. i, 591, n. 34.

Esse essentiam provenit a forma constituyente naturam, et est effectus formalis ejus. i, 594, n. 34.

Esse existentiam est etiam effectus formalis formæ, sed non formas constituentis, (quæ est pars naturæ) sed formæ supervenientis naturæ ex partione agentis, et hæc est existentia. i, 594, n. 34.

Existencia dupliciter consideratur, uno modo absolute, ut præcise habet hunc effectum qui est ponere rem extra causas: alio modo ut limitata et determinata ad talem speciem, quod sit existentia hominis vel equi. i, 594, n. 34.

Existencia in se nihil est quam ratio ipsa, et actualitas præbens formaliter esse. i, 592, n. 36.

In accidentibus datur distinctum esse seu existentia, ab existentia substantiali. i, 593, n. 38.

Existencia dicit realitatem accommodatam rei existenti. i, 593, n. 38.

Existencia in rebus compositis et unica est, et indivisibilis formaliter, sed virtualiter divisibilis. i, 595, n. 3.

Existencia dicitur divisibilis participative, et ex vi suæ informationis, seu modi informandi, dicitur etiam quanta per accidens. i, 597, n. 7.

Existencia est tota in toto, et inadæquate seu participative in partibus, non divisive, quia cum dicat rationem ultimi est indivisibilis. i, 597, n. 7.

Existencia eo modo est in partibus, quo punctum in partibus lineæ, in quibus non extenditur formaliter, sed virtualiter, illas omnes terminando. i, 597, n. 7.

Existencia Angeli est simplicior existentia corporis, quia est abstractio a materia, et sic non extenditur ad partes rei, neque immediate, neque mediate. i, 598, n. 11.

Repugnat existentiam dividi in partes, quia existentia est actus terminans ut ultima actualitas rei productæ, terminus autem dicitur rationem ultimi quod non dividitur, sed indivisibili modo terminat. i, 598, n. 11.

Existencia nunquam habet potentialitatem in ratione existentiam ad ulteriorem perfectionem, vel esse. i, 600, n. 11.

Existencia est actus immediatus suppositi. i, 601, n. 12, 13.

Existencia simpliciter prout distinguitur a coexistentia est actus suppositi, seu totius, sed participative convenit partibus. i, 601, n. 16.

Existencia est simpliciter perfectior actualitas quam essentia. i, 602, n. 17.

Existencia non se habet tamquam accidens prædicamentale, licet sit accidens prædicabile, quia contingenter dicitur de quacumque re creata. i, 604, n. 21.

Existencia creata duplex est conceptus, scilicet id quod ex suo genere præcise dicit, et id quod habet ex participatione essentiam, et naturæ cuius est existentia. i, 605, n. 22.

Existencia seu esse, ut participatum in essentia talis vel talis speciei habet imperfectionem juxta modum illius. i, 605, n. 23.

Existencia seu forma se habet ut principium et ratio existentiam, existentia vero ut effectus et complementum ejus. i, 605, n. 23.

Essentia ordinatur ad existentiam, sicut actus primus ad secundum in genere entis. i, 607, n. 26.

Existencia subordinatur essentiam in genere limitationis et specificationis. i, 609, n. 26.

Proprius actus entis est existentia. i, 600, n. 45.

Existencia convenit realitati, ut realitas est. i, 631, n. 29.

Alio modo res est in sua existentia, et alio modo in virtute suæ causæ. i, 645, n. 2.

Existencia est actus secundus, et forma est actus primus. i, 673, n. 4.

Existencia in eo quod existentia non est ulterius in potentia, quare est actus ultimus entitativus in essendo. i, 673, n. 4.

Existencia supponit actum primum entitativum, sicut operatio essentialiter supponit actum primum operativum. i, 673, n. 4.

Existencia quia in actualitate est perfectior et ex integro conceptu est actus ultimus, necessario supponit alios actus, qui non sunt ultimi, sed in potentia ad ipsum. i, 673, n. 4.

Existencia non potest determinari, et limitari ad aliquam speciem, nisi ratione formæ constituentis determinatam naturam specificam. i, 674, n. 5.

Si existentia conveniret immediate materiæ primæ carenti omni forma, et actu puro, non haberet in se unde determinaret illam existentiam, quia materia de se neque est species, cum non sit totalis natura, sed pars, seu principium ejus, neque est principium determinans et formaliter constituens naturam, cum de se sit principium indifferens et indeterminatum et in potentia ad omnes formas. i, 674, n. 5.

Existencia est actus ultimus entitativus nulli rei creatæ conveniens quidditative. i, 674, n. 5.

Licet existentia non sit radicaliter in substantia quantum ad connexionem, et specificationem, reducitur tamen ad ipsam; quantum ad limitationem et specificationem quam habet ex illa. i, 687, n. 6.

Existencia est prædicatum accidentale rei creatæ, et similiter operatio, quia exit ab ipsa natura jam constituta, et procedit ab ea. i, 687, n. 6.

Essentia rei sine existentia solum est ens in potentia et non actu appetibilis et bona, et sine operatione, et manet privata aliquo fine. i, 687, n. 6.

Existencia ad constituendum compositum, non se habet ut causa, sed ut effectus, seu quid consecutum, ad finalizandum autem in intentione se habet ut causa. i, 689, n. 12.

Seclusa existentia res possibles dicuntur habere diversam perfectionem essentialem. i, 690, n. 45.

Deus existit intime in rebus, cujus rei datur duplex ratio. ii, 2, n. 1.

Existentia in rebus creatis se habet ut conditio agendi, non ut ratio. ii, 14, n. 11.

Nulla existentia correspondet creaturæ, tamquam proprius effectus. ii, 14, n. 11.

Existentia non est propria forma, et per se primo conveniens creaturæ alicui, sed est conveniens Deo essentialiter. ii, 14, n. 11.

Cum existentia Dei conveniunt vivere, et intelligere, quia sunt de conceptu essentiali Dei, in quantum dicunt rationem actus puri, sed differunt in participatione. ii, 14, n. 12.

Existentia nunquam potest reduci in creaturam tamquam effectus proprius. ii, 14, n. 12.

Existentia sequitur ad formam humanam ut humana, id est, ut sic restricta, et limitata, et specificata. ii, 15, n. 13.

In existentia duo s'nt consideranda. Primum, ratio ultimæ actualitatis, secundum quam esse correspondet enti, ut ens est; secundum, ipsa specificatio, et limitatio existentie, secundum quam pertinet ad talem vel talem naturam. ii, 15, n. 15.

Existentia producitur ab agente creato, saltem sub ratione transmutari, et secundum specificationem, quam habet a forma. ii, 15, n. 15.

Deus est in se ipso, non per contactum, sed per identitatem et existentiam: contactus enim est ad alterum non ad se. ii, 28, n. 1.

Deus non habet immediate existentiam presentem ad spatia imaginaria, ita quod ex vi illius presentie possit intelligi presens alicui ponibili in spatio imaginario. ii, 32, n. 12.

Deus non est absens a spatiis imaginariis quantum ad virtutem, quia potest in illis creaturas producere, non quantum ad actualem existentiam. ii, 34, n. 17.

Existentia non est prædicatum essentiali, neque transcendentale, aut intrinsecum alicui rei creatæ, sed est pure contingens, et conveniens creaturæ, ex pura voluntate et beneficio Dei, et sic nunquam facit propositionem æternæ veritatis. ii, 696, n. 12.

Existentia non est actus constituens naturam, aut aliquem gradum, seu prædicatum naturæ, sed constitutum supponit, quia solum ponit illam extra causas. ii, 696, n. 13.

Existentia non plurificatur juxta pluralitatem partium, sed est unicus terminus, et

actus ipsius suppositi, seu totius. ii, 697, n. 15.

Unica existentia sufficit pro omnibus partibus constituentibus ipsum totum, sicut sufficit unica subsistentia pro unico supposito. ii, 697, n. 15.

Existentia est actus communissimus, id est, conveniens omni enti, neque ad aliud deservit, nisi ut ponat extra causas. ii, 698, n. 17.

Existentia rei a duplici principio dependet. iii, 321, n. 8.

Medina existimat non distingui existentiam a subsistentia. iv, 218, n. 21.

Et tamen revera distinguuntur penes suos effectus. iv, 218, n. 21.

Existentia est propria suppositi, seu subsistentis. iv, 258, n. 15.

Existentia non resultat ex propriis principiis naturæ, sed a Deo datur, et recipitur in natura, et ideo hæc multiplicari potest toties, quoties Deus voluerit annihilare, et reproducere eundem numero Angelum. iv, 597, n. 22.

Existentia non multiplicatur in relationibus divinis. iv, 218, n. 21.

Existentia est esse, quo aliquid est extra nihil, et extra puram possibilitatem in actu, et sic se habet, ut ultimum in ratione actus entitativi. iv, 218, n. 21.

Existentia nulli rei creatæ, etiam incorruptibili est essentialis. v, 48, n. 9; 303, n. 65.

Existentie comparatur intelligere a D. Thoma, et quomodo. v, 184, n. 37.

Existentia terminative se habet respectu naturæ. v, 188, n. 43.

Existentia ab essentia sumit suam perfectionem. vi, 320, n. 14.

Realiter distinguitur a natura creata. viii, 126, n. 11; 544, n. 5.

Non est terminus formalis generationis. viii, 136, n. 22.

Dupliciter potest recipi, vel subjective, vel terminative. viii, 516, n. 14.

EXISTO.

Nulla res dicitur existere, nisi in se realiter ponatur extra causas. i, 574, n. 14.

Operatio Dei est formalis ratio existendi in creaturis, non præcise ut se tenet ex parte Dei, sed ut infert et connotat immutationem passivam in creatura. ii, 26, n. 23.

Quando Deus dicitur existere in rebus per potentiam, ly per potentiam non sumitur pro potentia ut exequente ad extra, sed ut dirigente et gubernante. ii, 26, n. 23.

Quando Deus dicitur existere in rebus per essentiam, est idem atque esse per suam substantiam, non ita, quod ipsa substantia sit ratio formalis reddendi presentem, sed sit id, quod redditur presentem ut quod; ratio vero presentie ut quo est ipsa operatio potentie, ut physice tangens et influens, non ut solum gubernans. ii, 28, n. 27.

Deus non existit actu in spatiis imaginariis. ii, 30, n. 4.

Quotquot loca ponantur etiam infinita, Deus existit in quolibet. ii, 30, n. 4.

Deus ante omnem creaturam a se productam existit quidem in se, ad quod non requiritur presentia, sed sufficit existentia, qua in se existens est. ii, 30, n. 6.

Deus dicitur esse in spatiis imaginariis per virtutem infinitam et immensam, quia potest in quacumque designatione spatii producere rem aliquam existendo in illa per contactum immutativum. ii, 30, n. 6.

Hæc est differentia inter spiritualem substantiam creatam, et spiritualem substantiam creatam, quod hæc existendo non respicit in spatio imaginario aliquid quod possit facere in illo, bene tamen Deus. ii, 32, n. 11.

Deus existit supra mundum et extra mundum non spatiis locorum, sed ineffabili et singulari potentia. ii, 34, n. 47.

Deus existit supra totum modum dissimilitudine naturæ, non distantia spatii. ii, 34, n. 17.

Deus per excellentiam existit formaliter in se, et virtualiter nunquam abest. ii, 35, n. 19.

Deus existit in imaginariis et præteritis et futuris non actu sed virtute. ii, 35, n. 20.

Tres sunt modi generales existendi Dei in rebus, per essentiam, per presentiam, et per potentiam. ii, 41, n. 1.

Per tres istos modos existendi in rebus, excluduntur tres errores qui fuerunt circa divinam, et subjectionem creaturarum ad ipsam. ii, 44, n. 10.

Quo modo Deus existat in anima per gratiam. ii, 46, n. 132, vide gratia.

Existens in Deo non est quid contingens. iv, 218, n. 21.

F.

FABER.

Faber Stapulensis, vide Angelus.

EXPERIOR.

Experiri libertatem in aliqua re particulari potest esse finis ultimus appetentis. v, 140, n. 14.

EXPOSITORIUS.

In syllogismo expositoryo medium debet perfecte singularizari. iv, 66, n. 47.

EXPULSIO.

Expulsio Angeli per Angelum non arguit duos Angelos in eodem loco coexistere. iv, 653, n. 31.

EXTENSIO.

Extensionis augmentum in habitibus non fit per collectionem plurium qualitatum, nec per compositionem illarum, sed per novum modum. vi, 296, n. 10.

Quod quidem extensionis augmentum fit per extrinsecam additionem, id est, ad novum materiale objectum sub eadem ratione formali se extendens idem habitus. vi, 297, n. 13.

Cum quo extensionis augmento stat bene habitum augeri secundum essentiam, cum augetur secundum respectum ad suum specificativum. vi, 297, n. 14; 331, n. 9.

Extensionis augmentum non fit solum penes extrinsecam appositionem objecti, vel materie, sed per intrinsecam perfectionem realem in ipso habitu, qui augetur. vi, 296, n. 11.

Extensionis augmentum convenit habitibus probativis, seu discursivis. vi, 304, n. 32.

Non virtutibus moralibus, sive acquisitis, sive infusis, nec charitati, fidei, et spei, neque habitui primorum principiorum. vi, 305, n. 33.

FACIO.

Facere quod in se est quomodo intelligi de-

Seclusa existentia res possibles dicuntur habere diversam perfectionem essentialem. i, 690, n. 45.

Deus existit intime in rebus, cujus rei datur duplex ratio. ii, 2, n. 1.

Existentia in rebus creatis se habet ut conditio agendi, non ut ratio. ii, 14, n. 11.

Nulla existentia correspondet creaturæ, tamquam proprius effectus. ii, 14, n. 11.

Existentia non est propria forma, et per se primo conveniens creaturæ alicui, sed est conveniens Deo essentialiter. ii, 14, n. 11.

Cum existentia Dei conveniunt vivere, et intelligere, quia sunt de conceptu essentiali Dei, in quantum dicunt rationem actus puri, sed differunt in participatione. ii, 14, n. 12.

Existentia nunquam potest reduci in creaturam tamquam effectus proprius. ii, 14, n. 12.

Existentia sequitur ad formam humanam ut humana, id est, ut sic restricta, et limitata, et specificata. ii, 15, n. 13.

In existentia duo s'nt consideranda. Primum, ratio ultimæ actualitatis, secundum quam esse correspondet enti, ut ens est; secundum, ipsa specificatio, et limitatio existentie, secundum quam pertinet ad talem vel talem naturam. ii, 15, n. 15.

Existentia producitur ab agente creato, saltem sub ratione transmutari, et secundum specificationem, quam habet a forma. ii, 15, n. 15.

Deus est in se ipso, non per contactum, sed per identitatem et existentiam: contactus enim est ad alterum non ad se. ii, 28, n. 1.

Deus non habet immediate existentiam presentem ad spatia imaginaria, ita quod ex vi illius presentie possit intelligi presens alicui ponibili in spatio imaginario. ii, 32, n. 12.

Deus non est absens a spatiis imaginariis quantum ad virtutem, quia potest in illis creaturas producere, non quantum ad actualem existentiam. ii, 34, n. 17.

Existentia non est prædicatum essentiali, neque transcendentale, aut intrinsecum alicui rei creatæ, sed est pure contingens, et conveniens creaturæ, ex pura voluntate et beneficio Dei, et sic nunquam facit propositionem æternæ veritatis. ii, 696, n. 12.

Existentia non est actus constituens naturam, aut aliquem gradum, seu prædicatum naturæ, sed constitutum supponit, quia solum ponit illam extra causas. ii, 696, n. 13.

Existentia non plurificatur juxta pluralitatem partium, sed est unicus terminus, et

actus ipsius suppositi, seu totius. ii, 697, n. 15.

Unica existentia sufficit pro omnibus partibus constituentibus ipsum totum, sicut sufficit unica subsistentia pro unico supposito. ii, 697, n. 15.

Existentia est actus communissimus, id est, conveniens omni enti, neque ad aliud deservit, nisi ut ponat extra causas. ii, 698, n. 17.

Existentia rei a duplici principio dependet. iii, 321, n. 8.

Medina existimat non distingui existentiam a subsistentia. iv, 218, n. 21.

Et tamen revera distinguuntur penes suos effectus. iv, 218, n. 21.

Existentia est propria suppositi, seu subsistentis. iv, 258, n. 15.

Existentia non resultat ex propriis principiis naturæ, sed a Deo datur, et recipitur in natura, et ideo hæc multiplicari potest toties, quoties Deus voluerit annihilare, et reproducere eundem numero Angelum. iv, 597, n. 22.

Existentia non multiplicatur in relationibus divinis. iv, 218, n. 21.

Existentia est esse, quo aliquid est extra nihil, et extra puram possibilitatem in actu, et sic se habet, ut ultimum in ratione actus entitativi. iv, 218, n. 21.

Existentia nulli rei creatæ, etiam incorruptibili est essentialis. v, 48, n. 9; 303, n. 65.

Existentie comparatur intelligere a D. Thoma, et quomodo. v, 184, n. 37.

Existentia terminative se habet respectu naturæ. v, 188, n. 43.

Existentia ab essentia sumit suam perfectionem. vi, 320, n. 14.

Realiter distinguitur a natura creata. viii, 126, n. 11; 544, n. 5.

Non est terminus formalis generationis. viii, 136, n. 22.

Dupliciter potest recipi, vel subjective, vel terminative. viii, 516, n. 14.

EXISTO.

Nulla res dicitur existere, nisi in se realiter ponatur extra causas. i, 574, n. 14.

Operatio Dei est formalis ratio existendi in creaturis, non præcise ut se tenet ex parte Dei, sed ut infert et connotat immutationem passivam in creatura. ii, 26, n. 23.

Quando Deus dicitur existere in rebus per potentiam, ly per potentiam non sumitur pro potentia ut exequente ad extra, sed ut dirigente et gubernante. ii, 26, n. 23.

Quando Deus dicitur existere in rebus per essentiam, est idem atque esse per suam substantiam, non ita, quod ipsa substantia sit ratio formalis reddendi presentem, sed sit id, quod redditur presentem ut quod; ratio vero presentie ut quo est ipsa operatio potentie, ut physice tangens et influens, non ut solum gubernans. ii, 28, n. 27.

Deus non existit actu in spatiis imaginariis. ii, 30, n. 4.

Quotquot loca ponantur etiam infinita, Deus existit in quolibet. ii, 30, n. 4.

Deus ante omnem creaturam a se productam existit quidem in se, ad quod non requiritur presentia, sed sufficit existentia, qua in se existens est. ii, 30, n. 6.

Deus dicitur esse in spatiis imaginariis per virtutem infinitam et immensam, quia potest in quacumque designatione spatii producere rem aliquam existendo in illa per contactum immutativum. ii, 30, n. 6.

Hæc est differentia inter spiritualem substantiam creatam, et spiritualem substantiam creatam, quod hæc existendo non respicit in spatio imaginario aliquid quod possit facere in illo, bene tamen Deus. ii, 32, n. 11.

Deus existit supra mundum et extra mundum non spatiis locorum, sed ineffabili et singulari potentia. ii, 34, n. 47.

Deus existit supra totum modum dissimilitudine naturæ, non distantia spatii. ii, 34, n. 17.

Deus per excellentiam existit formaliter in se, et virtualiter nunquam abest. ii, 35, n. 19.

Deus existit in imaginariis et præteritis et futuris non actu sed virtute. ii, 35, n. 20.

Tres sunt modi generales existendi Dei in rebus, per essentiam, per presentiam, et per potentiam. ii, 41, n. 1.

Per tres istos modos existendi in rebus, excluduntur tres errores qui fuerunt circa divinam, et subjectionem creaturarum ad ipsam. ii, 44, n. 10.

Quo modo Deus existat in anima per gratiam. ii, 46, n. 132, vide gratia.

Existens in Deo non est quid contingens. iv, 218, n. 21.

F.

FABER.

Faber Stapulensis, vide Angelus.

EXPERIOR.

Experiri libertatem in aliqua re particulari potest esse finis ultimus appetentis. v, 140, n. 14.

EXPOSITORIUS.

In syllogismo expositoryo medium debet perfecte singularizari. iv, 66, n. 47.

EXPULSIO.

Expulsio Angeli per Angelum non arguit duos Angelos in eodem loco coexistere. iv, 653, n. 31.

EXTENSIO.

Extensionis augmentum in habitibus non fit per collectionem plurium qualitatum, nec per compositionem illarum, sed per novum modum. vi, 296, n. 10.

Quod quidem extensionis augmentum fit per extrinsecam additionem, id est, ad novum materiale objectum sub eadem ratione formali se extendens idem habitus. vi, 297, n. 13.

Cum quo extensionis augmento stat bene habitum augeri secundum essentiam, cum augetur secundum respectum ad suum specificativum. vi, 297, n. 14; 331, n. 9.

Extensionis augmentum non fit solum penes extrinsecam appositionem objecti, vel materie, sed per intrinsecam perfectionem realem in ipso habitu, qui augetur. vi, 296, n. 11.

Extensionis augmentum convenit habitibus probativis, seu discursivis. vi, 304, n. 32.

Non virtutibus moralibus, sive acquisitis, sive infusis, nec charitati, fidei, et spei, neque habitui primorum principiorum. vi, 305, n. 33.

FACIO.

Facere quod in se est quomodo intelligi de-

beat in materia de gratia, vide gratia et Semipelagiani. vi, 853, n. 4.

FALSITAS.

Falsitas a fallentia dicta. iii, 71.
An sit in rebus extra intellectum. iii, 71.
Non invenitur formaliter in sensu. iii, 71.
Opponitur contrarie veritati. iii, 71.
Ubi falsitas invenienda. iii, 86, n. 27.
Falsitas ibi est ubi veritas. iii, 86, n. 29.
Non datur transcendentalis. iii, 86, n. 29.
Falsitas in quo vero est contraria. iii, 86, n. 29.
Falsitatis seu fictionis negatio veritatem non constituit, sed supponit. iii, 90, n. 39.
Falsitas et veritas in sola compositione et divisione proprie reperitur. iii, 120, n. 16.

FALSUS.

Falsum non est in rebus, sed in mente. iii, 86, n. 29.
Falsum non est objectum intellectus. iii, 115, n. 3.
Falsum in rebus non datur, nisi in ordine ad intellectum nostrum. iii, 115, n. 4.

FAMA.

Fama nequit esse beatitudo. v, 164, n. 4, vide divitiæ, honor, potestas et voluptas.
Fama et honor sunt subjective in honorante, sed fundamentaliter in honorato. viii, 9, n. 8.

FATUM.

De fato et libero arbitrio Pharisei et Sadducei quid sentirent. iii, 143, n. 3.

FELICITAS.

Felicitas, vide beatitudo.
Felicitas vita est secundum Aristotelem. v, 169, n. 2.
Felicitas ad contemplationem pertinet estque in parte animæ rationali essentialiter, in parte autem sensitiva participative, ut

scilicet obediatur rationi. vi, 429, n. 46, vide virtus moralis.

FELIX.

Felix papa prius fuit antipapa subrogatus ab Acacio in locum Liberii, postea autem fuit rite electus, et hæresim damnavit. vii, 231, n. 6, vide Liberius papa.

FEMINA.

Quam antiquum velamen respectu feminarum. vii, 893, n. 5.
Varia exempla feminarum velamine incedentium. vii, 895, n. 7.
Feminarum ornatus varius, ac superfluus, quam sit reprehensibilis. vii, 899, n. 15.
Feminarum familiaritas et collocutio fugienda. vii, 902, n. 18.

FERITAS.

Feritas est vitium deterius vitio crudelitatis. vi, 503, n. 3.

FERVOR.

Fervor est effectus amoris pro re absenti qui datur per desiderium intensum de consecutione amati. vi, 208, n. 10.

FIDELITAS.

Fidelitas est pars potentialis justitiæ, et una ex septem speciebus justitiæ non rigorosæ, vocaturque etiam veritas. vi, 487, n. 1, vide justitia.
Fidelitatis virtus est pars potentialis justitiæ, quia deficit a ratione debiti. vii, 861, n. 12.

FIDES.

Contra paganos de fide disputaturus ratione et discursu non eos convincet. i, 390, n. 2.

Fidei prædicatio duplici via solet introducti. Primo, per miracula: secundo, per viam disputationis, et suasionis. i, 390, n. 2.

Triplici modo potest generaliter probari excellentia nostræ fidei. Primo, per viam negationis: secundo, per rationes positivas: tertio, per similitudines et exempla. i, 391, n. 5.

Fides non destruit lumen naturæ, sed perficit, et elevat. i, 392, n. 7.

Rationes positivæ quibus res fidei possunt ostendi sunt in duplici genere. i, 393, n. 8.

Antequam fides proponatur infidelibus, prius convenit scire, an errant circa ea quæ ratio naturalis potest assequi de Deo. i, 393, n. 9.

Ea quæ ad credibilitatem nostræ fidei maxime persuadent ad duo capita reducuntur. i, 395, n. 12.

Similitudines et exempla naturalia conducunt ad persuadendas res fidei. i, 399, n. 19.

Inter instrumenta quæ proponunt nobis res fidei, unum est alio manifestius. i, 402, n. 26.

De fide catholica disputaturus contra Judæos et contra hæreticos, prius debet cum ipsis convenire de Scripturis et principiis fidei quæ admittunt. i, 410, n. 1.

Datur in Ecclesia iudex ineffabilis in proponenda, et discernenda doctrina fidei, et ejus controversiis, qui est successor S. Petri pontifex Romanus. i, 431, n. 3.

Quomodo comparentur inter se, fides, theologia, sacra doctrina. i, 443, n. 2.

De rebus divinis et supernaturalibus possumus habere fidem non solum infusam et supernaturalem, sed etiam acquisitam et humanam. i, 443, n. 2.

Fides acquisita, et fides infusa differunt plusquam specie. i, 443, n. 5.

Fides infusa est supernaturalis ordinis, acquisita naturalis. i, 443, n. 5.

Ecclesia non reddit de fide omnia quæ declarat, sed solum illa quæ declarat ut pertinentia ad fidem. i, 460, n. 12.

Ecclesia nunquam proponit de fide illa quæ nullo modo sunt immediate revelata neque implicite, neque explicite. i, 460, n. 12.

In veritatibus fidei potest aliquid contineri virtualiter dupliciter, scilicet illative tantum, et virtualiter implicite. i, 461, n. 16.

Objectum formale fidei, non est Deus sub ratione deitatis, sed sub ratione veritatis primæ ut testificantis. i, 517, n. 5.

Veritas prima revelans est objectum formale fidei non subjectum. i, 517, n. 5.

Deus sub ratione deitatis seu secundum se,

est subjectum primarium fidei. i, 517, n. 5.

Fides est unus habitus, non tamen scientia infusa, quia fides innititur primæ veritati ut revelanti, et revelatur a scientia Dei ut est una, quod non convenit scientiæ infusæ. ii, 48, n. 7.

Fides non dicitur unus habitus ratione specierum, sed ratione luminis et virtutis inclinantis ad assensum et ad iudicium, siquidem fides utitur pluribus speciebus quoad representationem. ii, 48, n. 17.

Angeli adhuc viatores habuerunt fidem. iv, 575, n. 26.

Fides autem est impossibilis cum visione beatifica. iv, 575, n. 26.

Non est paratus pro fide mori ex motivo charitatis, qui est in peccato mortali, sed ex affectu ad fidem. v, 143, n. 19.

Cognitio Dei per fidem non est vita æterna formaliter. v, 163, n. 3.

Amor regulatus per fidem, vide amor.

Fides divina eminenter est practica. v, 353, n. 24.

Fides, et visio de eodem objecto repugnant simul propter privationem, quam unus actus dicit respectu alterius in subjecto. v, 552, n. 26.

Fides habet pro objecto adæquato non solum Deum testificantem, sed etiam omnia ab ipso testificata. v, 476, n. 21.

Fides substantialiter pertinet ad intellectum. v, 551, n. 24.

Fides obscuritatem dicit tamquam aliquid sibi formale, non constitutum, sed completivum. v, 714, n. 64.

Fidei confessio ex supernaturali fide orta nequit oriri ex motivo vanæ gloriæ. v, 752, n. 34, vide attritio.

Fidei confessio exterior elicitive procedit ab habitu fidei. v, 798, n. 22.

Fides in esse naturæ probabile est quod est perfectior charitate. vi, 13, n. 34.

Fides non augetur extensive. vi, 305, n. 34, vide extensio.

Fides compatitur cum discursu theologico, quia hic non facit evidentiam simpliciter, sed deductam ex principiis creditis per fidem. vi, 465, n. 6.

Fides non sufficit ad regulandum actus supernaturales aliarum virtutum, sed requiritur prudentia infusa. vi, 518, n. 28.

Fides potest esse sine spe in aliquibus peccatoribus sicut et fides, et spes sine charitate. vi, 532, n. 6.

Fides assentitur credendis, sed non penetrat mente ea quæ dicuntur, hoc enim facit donum intellectus experiendo divina, et spiritualia, licet non credendo. vi, 621, n. 51, vide intellectus donum.

Fidei assensus simplex est, non scientificus, seu resolutorius, hoc enim ad scientiam, et sapientiam pertinet. vi, 639, n. 19.

Fides est practica, et speculativa, sicut et visio beata, et donum sapientiæ, scientiæ, et intellectus. vi, 692, n. 9.

Fides an fuerit in Christo, vide in verbo Christus.

Fidei actus supernaturalis est quoad substantiam, quia licet species sint naturalis ordinis secundum se, coordinatio tamen illarum ad formandum indicium fidei, fit a fide, et idem est de actu prophetiæ. vi, 766, n. 17; 766, n. 18.

Fides participat intelligere divinum sub ratione principii proximi, seu actus primi cognoscendo supernaturalia, actus autem fidei participat intelligere divinum per modum operationis in actu secundo. vi, 794, n. 10.

Fides in statu infirmi dispositio est ad gratiam, ut formata autem gratiam præsupponit. vi, 799, n. 10; 800, n. 11, vide spes.

Fide divina per immediatum assensum nequit aliquis scire sibi esse remissa peccata, et oppositum est hæreticum. vi, 855, n. 1.

Neque etiam per fidem divinam mediate colligendo illud ex principiis revelatis, et aliis experienciis adjunctis, et hoc est contra Catherinum. vi, 855, n. 1.

Fidem supernaturalem se habere nequit aliquis certo cognoscere certitudine signata, et reflexa, bene tamen exercita. vi, 857, n. 6.

Fides non sufficit justificare. vi, 884, n. 3.

Fides tripliciter dividitur ab hæreticis. vi, 884, n. 4.

Fides supernaturalis requiritur ad justificationem, non solum ex parte motivi, sed etiam ex parte rei creditæ. vi, 885, n. 8.

Fides humana non est virtus, cum non procedat certo et infallibiliter, sicut nec opinio, nec suspicio. vi, 436, n. 2.

Fides fructus (quæ non est habitus, sed quædam certitudo, et firmitas in penetratione rerum fidei) correspondet dono intellectus, et consequitur ad ipsum tamquam fructus ejus. vi, 606, n. 10; 612, n. 26.

Recte D. Thomas a fide tamquam a primo fundamento exordium in hac secunda secundæ sumpsit. vii, 1.

Multiplex acceptio fidei traditur. vii, 1.

Ratio formalis fidei in ratione credendi est prima veritas in testificando. vii, 10, n. 14.

Revelatio divina prout importat Dei locutionem sumendo illam prout est actio ex parte Dei, non solum est conditio, sed ratio formalis fidei. vii, 12, n. 18.

Ratio non visi et revelati ut passive se tenet in objecto, et ipsum lumen a Deo infusum,

non pertinet ad rationem formalem fidei. vii, 12, n. 18.

Fidei objectum formale est aliquid reale. vii, 13, n. 22.

Fidei resolutio ex specie sua non petit fieri in propositionem Ecclesiæ, vii, 15, n. 3; 136.

Fides autem ut in nobis requirit propositionem Ecclesiæ proponentis, et applicantis res fidei. vii, 136.

Unde fides nititur divino testimonio tamquam rationi formali, Ecclesiæ autem testimonio tamquam instrumento et organo Dei loquentis. vii, 17, n. 6.

Fides sine ullo discursu formali procedit in credendo a sua ratione formali ad rem creditam. vii, 19, n. 12.

Fidei objectum materiale primum, sive subjectum formale veritatum est Deus sub ratione deitatis. vii, 21, n. 1.

Alia tamen extra Deum, licet in ordine ad ipsum, pertinent ad objectum fidei secundario. vii, 22, n. 3.

Inter quæ non est ordo illationis, vel majoris infallibilitatis in credendo. vii, 22, n. 3.

Fides non compatitur cum scientia, neque cum alio actu evidenti. vii, 27, n. 7.

Fides compatitur cum evidentia in attestante se sola, et omni alio secluso. vii, 38, n. 3, vide evidentia.

Fidei mysteria sunt evidenter, et nimium credibilia. vii, 44, n. 2.

Non est necessarium ad credendum fide infusa deducere per consequentiam rationes, et motiva credibilitatis; hoc enim pertinet ad sapientes, sed requiritur saltem aliquod motivum credibilitatis attingere evidenter. vii, 46, n. 5.

Fides optime compatitur cum evidentia credibilitatis. vii, 46, n. 6, vide evidentia.

Fidei non potest subesse falsum, neque ex Deo dicente, neque etiam per accidens et materialiter. vii, 56, n. 6; 72, n. 43, vide Deus.

Fidei actus necessario requirit piam affectionem. vii, 77, n. 3.

Fides supernaturalis necessaria est necessitate medii ad utramque salutem. vii, 91, n. 1.

Imo ita est necessaria, quod in nullo casu potest suppleri. vii, 91, n. 1.

Ideoquæ credere aliquid fide divina determinate semper fuit necessarium necessitate medii. vii, 91, n. 1.

Fides Christi et Trinitatis ante promulgationem evangelii quomodo fuerit necessaria, explicatur. vii, 92, n. 5; 93, n. 6.

Post promulgationem sufficientem evangelii probabilissimum est necessariam esse

necessitate medii Christi fidem explicitam. vii, 95, n. 10.

Etsi non sit improbable hanc fidem explicitam suppleri posse in aliquo casu per fidem implicitam. vii, 95, n. 10.

De fide datur præceptum quantum ad exercendum actum credendi. vii, 101, n. 2, vide præceptum.

Fidei mysteria omnes tenentur scire quantum ad substantiam. vii, 177, n. 6.

Majores autem in Ecclesia tenentur proportionate ad officia quæ exercent scire etiam subtilissima mysteria fidei. vii, 178, n. 8.

Fidei confessio exterior quando obliget. vii, 109, n. 9.

Est actus elicited a fide. vii, 764, n. 15.

Fides infusa non est in dæmonibus, neque in damnatis. vii, 105, n. 1.

Neque etiam manet in hæretico. vii, 107, n. 5.

Neque etiam in beatis. vii, 109, n. 11.

Fidei habitus est supernaturalis quoad substantiam. vii, 113, n. 2.

D. Thomas explicatur. vii, 114, n. 3.

Fide communi non creduntur revelationes privatae, vide revelationes privatae.

Judicium de rebus fidei, et earum propositio pertinet ad aliquam visibilem regulam, et non ad iudicium uniuscujusque. vii, 140, n. 4, vide Ecclesia et papa.

Proponens proxime res fidei credendas non habet infallibilem auctoritatem ad non errandum, etiam actualiter, et per modum transeuntis. vii, 153, n. 30.

Fidei unitas non salvatur, si in Ecclesia non sit unum supremum caput. vii, 183, n. 16.

Non est idem aliquid esse de fide, et esse de jure divino. vii, 204, n. 15.

Quid sit per se primo et immediate de fide: Quid vero mediate, et per se secundo. vii, 231, n. 6.

De fide divina immediate est, hunc hominem in particulari rite electum et acceptatum ab Ecclesia esse summum pontificem et Petri successorem. vii, 233, n. 10.

Quando aliquid est de fide, per se non est necesse quod sint etiam de ea, quæ connectuntur cum illo, sed erunt conclusiones theologice. vii, 242, n. 28.

Fides originatur et pendet a voluntate, formaliter tamen est in intellectu. vii, 333, n. 21.

Fides informis non habet rationem virtutis perfectæ quantum ad statum, bene tamen quoad essentiam. vii, 346, n. 3.

Est idem habitus essentialiter cum fide formata. vii, 346, n. 3.

Quid sit fidem informari a charitate. vii, 347, n. 4.

Aliter formatur a charitate ac virtutes mo-

rales; informatur a charitate, sicut virtutes morales a prudentia. vii, 347, n. 4; 348, n. 5.

Fidei actus, aut confessio exterior, si est propter malum finem, non procedit ab habitu fidei. vii, 349, n. 8.

Fides non amittitur per desperationem. vii, 309, n. 24.

Supernaturalis fides est unicus habitus specie. vii, 416, n. 36.

Fides justificans, ipsa fides viva et charitate formata: fides, lex evangelii. ix, 151.

Fides causa gratiæ ut dispositio; sacramenta ut instrumenta. ix, 153.

FIDUCIA.

Fiducia non ad indicium intellectus pertinet formaliter, sed causaliter, formaliter autem ad voluntatem pertinet. vi, 221, n. 5.

Fiducia est in voluntate. vii, 218, n. 18.

FILIATIO.

Filiatio datur in Deo. iv, 20, n. 5.

Convenit illi, cui a patre adoptante nihil debetur. viii, 619, n. 7.

Filiatio adoptiva non est effectus formalis gratiæ habitualis. viii, 621, n. 19.

Si esset effectus esset secundarius separabilis ab illa ob incapacitatem subjecti. viii, 621, n. 19.

Filiatio adoptiva solum convenit supposito. viii, 621, n. 20.

Filiatio inspicit esse genitum completum. viii, 626, n. 32.

FILIUS.

Filius Dei, in quodam priori procedit, ut Filius; et in quodam posteriori, ut spirator; idque secundum modum nostrum concipiendi tantum. iv, 318, n. 14.

Diabolus ferre non valens gloriam Filii Dei, eam per hæreticos, pro viribus, impugnat. iv, 17, n. 1.

Divinitas Filii est vera, et propria. iv, 26, n. 14.

Non autem metaphorica, seu participata cum essendi novitate, sicut hæretici voluerunt. iv, 26, n. 14.

Filius Dei, in quantum homo, est minor Patre, non autem in quantum Deus. iv, 35, n. 1; 43, n. 12, vide sapientia.
 Quomodo dicatus primogenitus omnis creaturæ. iv, 37, n. 3.
 Quod dedit Pater Filio, majus omnibus est, scilicet divinitas ei ab ipso communicata. Hæc enim sola est omnibus rebus major. iv, 41, n. 9.
 Filius Dei habet esse a se increatum, quia per has processiones communicatur illudmet esse, quod est in duo principio. iv, 49, n. 23.
 Filius procedit, ut Verbum, idque citra ullam imperfectionem. iv, 76, n. 19.
 Durandus denegat Filio Dei propriam Verbi rationem. iv, 106, n. 17.
 Sed præsertim. iv, 106, n. 18.
 An possit Spiritus Sanctus dici filius naturalis ratione sanctitatis divinæ, qua sanctus est. iv, 167, n. 36; 168, n. 39, vide Platonici.
 Filium Dei incœpisse dixit Arius. v, 184, n. 29.
 Filium Dei libere genitum fuisse dicebant Ariani. v, 379, n. 40.
 Filii Dei qui dicuntur Genesis sexto, non sunt Angeli, sed filii Seth. v, 247, n. 7.
 Filius, vide parens.
 Filius per eandem virtutem colit Patrem ut principium generationis sui, et ut gubernatorem et providentem. vii, 664, n. 21.
 Elipandus et Felix errarunt dicendo Christum fuisse Filium Dei adoptivum. viii, 609, n. 3.
 Filius naturalis incapax est filiationis adoptivæ. viii, 619, n. 7.
 Filius exheredatus potest a patre naturali adoptari. viii, 619, n. 7; 621, n. 15.
 Sicut etiam potest adoptari quantum ad bona non jure naturali debita. viii, 621, n. 15.

FINIS.

Finis efficacia antecedit efficaciam, et efficientiam causæ efficientis. iii, 328, n. 20.
 Finis determinatio est in potestate liberi arbitrii. iii, 443, n. 34.
 Finis electio, et dilectio præcedit præparationem mediorum, et prædestinationem. iii, 677, n. 18.
 In peccato superbæ Angeli multiplex finis fuit; scilicet finis ultimus deordinatus, in quo fine includitur finis cui, id est, ipsemet Angelus, et finis qui, id est, res volita sibi, tamquam materia propriæ excellentiæ. iv, 946, n. 27.

Finis definitio. v, 5, n. 7.
 Non debet poni in definitione finis, quod sit causa amoris sui. v, 5, n. 7.
 Finis quomodo sit idem cum bono. v, 30, n. 9; 376, n. 30.
 Quo sensu sint finis, et bonum objectum appetitus naturalis, ac irrationalis. v, 6, n. 10.
 Sive finis sit adæquata ratio bonitatis, sive non, semper verificatur omnes actiones humanas esse propter finem. v, 7, n. 11.
 Formalis ratio finis, materialis, et conditio requisita explicatur. v, 4, n. 6.
 Creatura rationali convenit agere propter finem se movendo, et dirigendo in ipsum. v, 10, n. 21.
 Quomodo res inanimata agantur in finem, et quomodo bruta in ipsum se moveant. v, 10, n. 21, vide brutum.
 Ut aliquid se moveat ad finem requiritur, et apprehensio finis, et indeterminatio operantis. v, 12, n. 23; 12, n. 24.
 A fine moveri immediate solum potest appetitus elicitus, non autem innatus. v, 12, n. 24.
 Ad agendum propter finem sufficit quod importetur directio activa in finem. v, 42, n. 33.
 Aliquando vero dicit passivam directionem. v, 42, n. 33.
 Ad hoc ut aliquid se moveat in finem, non sufficit instinctus, sed requiritur discursus. v, 12, n. 24.
 Et debet habere dominium sui actus. v, 12, n. 24.
 Ad operandum propter finem sufficit virtualis relatio in ipsum finem. v, 14, n. 26; 16, n. 31.
 Finis bonus supernaturalis, nec virtualiter influit in actum peccati venialis. v, 17, n. 32.
 Prima volitio finis quomodo sit propter finem. v, 17, n. 33.
 Quid sit apprehendere finem, et quid apprehendere rationem finis. v, 40, n. 26.
 Rationem finis cognoscere, non est cognoscere quidditatem finis, sed proportionem. v, 40, n. 26.
 Omnia agunt propter finem, sive ut mota ab alio, sive ut moventia se. v, 41, n. 29.
 Movere se in finem, et moveri a fine, vide moveo.
 Finis est principium in genere operationum humanarum. v, 28, n. 5.
 Et est principium, et terminus actus. v, 46, n. 3.
 Finis non est omnino quid extrinsecum actui, cum sit principium, et terminus. v, 46, n. 5.
 Finis quomodo alliciat amore fuit. v, 30, n. 11.

Finis est objectum proximum actus intentionis, respectu vero electionis est ratio movendi. v, 55, n. 21; 772, n. 41, vide electio et intentio.
 Extrema convenientiæ finis sunt subjectum ipsum, et media. v, 40, n. 27.
 Finis quomodo specificet, et quomodo non. v, 55, n. 21; 655, n. 1.
 Finis tam in ratione appetibilis, quam in ratione moralis, specificat actum voluntatis. v, 56, n. 23.
 Non tamen in utraque ratione specificat immediate omnes actus humanos. v, 58, n. 27.
 Finis, qui est objectum intentionis, circumstantia est actus exterioris. v, 60, n. 31; 656, n. 4.
 Finis dat mediis rationem formalem sub qua generalem, non specialem. v, 60, n. 31.
 Finis mediate specificat actus exteriores, et imperatos. v, 60, n. 32.
 Finis intrat in obliquo in specificativo medii. v, 61, n. 33.
 Ab illoque essentialiter pendet mediorum bonitas. v, 61, n. 33.
 Finis est circumstantia, et motivum secundum diversam rationem. v, 63, n. 36; 772, n. 41.
 Datque circumstantiam mediis, et quomodo. v, 66, n. 43.
 Finis triplex consideratio explicatur. v, 63, n. 37.
 Quomodo finis se habeat in voluntariis, sicut principia in speculativis. v, 65, n. 42.
 Finis quomodo non connectatur per se cum mediis, sed media potius ex voluntate operantis determinentur. v, 65, n. 42.
 Finis se habet ad media, sicut lux ad colores. v, 65, n. 41; 67, n. 46.
 Finis in actibus de se indifferentibus non est circumstantia, sed conditio objecti. v, 68, n. 48.
 In finibus non debet dari processus in infinitum. v, 87, n. 1.
 In finibus autem non per se subordinatis potest dari processus infinitus syncategorematicæ. v, 89, n. 5.
 In subordinatis autem per se, nec categorématique, nec syncategorematicæ. v, 89, n. 4.
 Finem naturaliter desiderari, quomodo nec cum indifferentia, et libertate. v, 99, n. 26.
 Et quomodo hoc fiat in motu primo naturæ intellectivæ. v, 99, n. 26, 27.
 Finis perfecta cognitio, vide cognitio.
 De fine, quomodo deliberatur. v, 368, n. 10.
 Quid sit in finem actualiter referri. v, 109, n. 3.
 Quid virtualiter, et in quo consistat. v, 109, n. 3.

Finis præintensus, et præconceptus dupliciter manet virtualiter in aliquo effectu. v, 110, n. 6.
 In memoria quomodo maneat, et quomodo exinde moveat. v, 110, n. 6.
 Quid sit interpretative referri in finem. v, 112, n. 10.
 Et quid sit habitualiter referri in finem, et in quo ab aliis modis referendi distinguatur. v, 113, n. 13.
 Ad agendum propter finem non requiritur actualis cognitio finis. v, 125, n. 34.
 Finis, qui non se habet ut objectum, non specificat, sed circumstantiat actum. v, 375, n. 27.
 Finis et media sumpta, ut objectum quod diversis actibus attinguntur. v, 482, n. 3.
 Unico autem, si unum attingatur ut ratio formalis alterius. v, 483, n. 5.
 Finis quando est circumstantia distinctam bonitatem moralem præbet actui imperato, ac objectum talis actus, et distinctum meritum. v, 657, n. 6.
 Finis dupliciter influit in actus, et physice et moraliter, aliterque in actus corporeos et externos, aliter in immanentes. v, 666, n. 34.
 Finis bonus moraliter fit malus, si circumstantia ei deserviens sit mala. v, 745, n. 17.
 Fines remoti quomodo accidentaliter se habeant respectu actus. v, 70, n. 54.
 Finis proximus potest dare speciem essentialem in esse moris, et accidentalem in esse naturæ. v, 71, n. 55.
 Finis proximus dupliciter dat speciem actui. v, 104, n. 38.
 Finis proximus, seu particularis semper debet ultimo, et universali subordinari. v, 147, n. 32.
 Aliter tamen, et aliter in distinctis actibus. v, 154, n. 52.
 Fines particulari non satiatur voluntas. v, 140, n. 14.
 Finis operis aliquando est etiam simul finis operantis. v, 842, n. 21.
 Finis operantis, sive ultimus, sive intermedius circumstantia est præbens accidentalem bonitatem, vel malitiam actui imperato. v, 658, n. 12, vide actus bonus et bonitas moralis.
 Fines intermedii dantur secundum expressam D. Thomæ et Aristotelis sententiam. v, 77, n. 2.
 Fines intermedii non solum electionem terminant, sed intentionem. v, 81, n. 8.
 Fines secundarii subordinantur primario, non ut media, sed ut fines imperfecti. v, 79, n. 6.
 Definitio finis quomodo conveniat finibus intermediis. v, 83, n. 13.

- Fines intermedii etiam sunt delectabiles et honesti. v, 84, n. 16.
- Non potest aliquis habere simul duos ultimos fines totales et adæquatos. v, 91, n. 9.
- Finis ultimus apprehendi debet ut perfecte satiativus appetitus. v, 91, n. 9.
- Non debet satiari finis ultimus in una serie rerum, sed in omnibus. v, 91, n. 9.
- Nec dicitur plene satiari, quia solus ipse satiat, sed quia terminat, et complet omnia alia, quæ in tantum appetuntur, in quantum sibi subordinantur. v, 91, n. 9.
- Dii gentiliū quomodo habebant rationem ultimi finis. v, 94, n. 17.
- Plura inter se disparata possunt appeti ut subordinata uni tertio tamquam ultimo fini. v, 95, n. 18.
- Non est necesse dari semper finem ultimum distinctum a proximo, neque e contra. v, 82, n. 10.
- Voluntas quomodo in finem ultimum fertur, vide voluntas.
- Finis ultimus ex quibus materialibus integretur. v, 102, n. 30.
- Materialia ista ad libitum voluntatis variantur, non tamen ratio ultimi finis, ut plene satiativi etiam apparentis. v, 102, n. 30.
- Finis ultimus quomodo habet vim genericam in causando. v, 104, n. 36.
- Cum quo comparatur, quod det circumstantiam actui. v, 104, n. 36.
- Finis ultimus in ratione causæ universalizantis est unus. v, 104, n. 38; 142, n. 16.
- Estque unus numero. v, 141, n. 15.
- Finis ultimus quomodo habeat unitatem ex unitate appetentis. v, 142, n. 17.
- Habens unum ultimum finem, quomodo possit velle alium æqualem superflue. v, 95, n. 19.
- Quem finem ultimum habeat peccans in pura natura, et iterum conversus ad Deum auctorem tantum naturalem. v, 95, n. 19.
- Finis ultimus est circumstantia cujusque actionis. v, 109, n. 2.
- Finis ultimus in omni actione datur, sive humana, sive non humana. v, 115, n. 16.
- In finem ultimum tamquam in rem volitam referri potest actus dupliciter. v, 119, n. 25.
- Finis ultimus non solum est ratio formalis sub quo appetendi, sed etiam est res volita. v, 119, n. 25; 120, n. 26.
- Ut in finem ultimum aliqua actio referatur, non sufficit relatio habitualis, nec requiritur actualis, sed sufficit virtualis. v, 123, n. 32.
- Maleque in hac parte pro opposita citantur Cajetanus et Scotus. v, 123, n. 32.
- Nec sufficit interpretativa. v, 126, n. 38.
- Finis ultimi intentio quomodo, et quamdiu virtualiter maneat. v, 127, n. 40.
- Finis ultimus peccati mortalis positive est creatura. v, 134, n. 3; 137, n. 9, vide Adrianus.
- Finis ultimus peccati mortalis, est convenientia propria peccantis. v, 137, n. 9; 140, n. 14.
- Finis ultimus cui, et cujus gratia peccati mortalis est ipsemet peccans mortaliter, et quomodo. v, 137, n. 9; 140, n. 14.
- Finis ultimus positive constitui potest in aliquo bono particulari ad experiendam libertatem. v, 140, n. 14.
- Finis ultimus peccantis mortaliter unus est, licet ex pluribus materialibus integretur. v, 142, n. 16.
- Finis cui dat regulam juxta quam sumit unitatem finis cujus gratia. v, 142, n. 17.
- Inter partes materiales finis ultimi una potest magis amari quam alia. v, 144, n. 21.
- Non dantur plures finis ultimi, nec disjunctive, nec copulative. iv, 145, n. 25.
- Finem ultimum ponit in creatura, qui ex ignorantia crassa peccat graviter, putans se obsequium Deo præbere. v, 146, n. 29.
- Qui propter amicum omittit peccare mortaliter, plus amat amicum quam Deum intensive, sed non appetitive, nec in ratione finis ultimi. v, 146, n. 31.
- Ponens ultimum finem in creatura, an iudicet illam esse summum bonum. v, 147, n. 32.
- Finis ultimus peccati venialis non est creatura. v, 149, n. 40.
- Sed Deus, non positive influendo, sed negative, et permissive. v, 154, n. 52.
- Et quomodo hoc verificetur in peccato veniali existentis in mortali. v, 157, n. 57.
- Duo ultimi fines unus transeunt, et alius permanent, nequeunt dari. v, 151, n. 45.
- Conversus ad finem ultimum creatum, et volens peccare venialiter ex intentione finis creati, mortaliter peccat. v, 153, n. 48.
- Finis ultimus peccati venialis per accidens talis, quis sit, et quomodo. v, 149, n. 40; 154, n. 50.
- Finis ultimi assecutio est beatitudo formaliter, et essentialiter. v, 193, n. 7; 210, n. 34.
- Finis ultimus hominis est Deus clare visus. v, 215, n. 43.
- Ad finem ultimum, seu beatitudinem in communi necessatur voluntas quoad specificationem. v, 303, n. 1.
- Finis est principium operandi voluntatis, ex quo sumit suas vires voluntas. vi, 720, n.

- 6; 734, n. 7; 745, n. 26; 249, n. 9; 776, n. 4.
- Finis ultimus peccantis mortaliter non est aliqua materia in particulari, nisi tantum materialiter; formaliter autem est amor sui. vi, 777, n. 6.
- Finis est duplex, scilicet objectivus, et formalis. vii, 339, n. 4.
- Finis est ratio formalis amandi media. vii, 673, n. 2.
- Finis ultimus non potest esse nisi unus. vii, 619, n. 4.
- Ultimus positive finalizat, et operans, et operationem. viii, 49, n. 13.
- Quando finis non est connaturaliter debitus statui rerum, assignatur aliqua ratio motiva, vel impulsiva quare intendatur. viii, 94, n. 16.
- Finis cujus gratia, semper est nobilior effectu. viii, 95, n. 18.
- Quando finis, et media sunt connexa ex natura rei, amor necessarius finis est etiam necessarius medii. viii, 577, n. 49.
- rum, quia in illo loco ubi erant aquæ, seu ad quem aquæ perveniebant incepit aer, et aquæ incepit deprimi usque ad terram vel circa: et ille locus aeris qui incepit esse ubi aquæ erant ante, incepit habere vim et firmitatem ad retinendum, et condensandum vapores. ii, 723, n. 49.
- Deus fecit firmamentum in medio aquarum, quia posuit secundam aeris regionem pro nubibus, in eo loco, ubi erant prius aquæ, quæ totum illud spatium, in quo est secunda aeris regio occupabant. Et aer ille subintrans loco aquæ accepit in secunda regione virtutem servandi aquas, et condensandi in nubes. ii, 724, n. 21.
- Manserunt aquæ supra firmamentum non quidem fluidæ et densæ, sed vaporabiles, seu nubes, recedentibus aliis aquis ad inferiorem locum, et subintrante ære loco illarum. ii, 724, n. 21.
- Ubi incipit secunda regio aeris incipiunt condensari vapores et conglomerantur nubes, una supra aliam, et sic dicuntur esse aquæ supra firmamentum. ii, 724, n. 21.
- Firmamentum secundo die factum est; aer non de novo tunc creatus quoad substantiam, sed tunc de novo diffusus ad locum secundæ regionis, ubi antea erant aquæ, et de novo accepit virtutem ad retinendum vapores et condensandum in nubes, et paulatim resolvendum, ne simul decidat tota pluvia, et hoc modo Deum divisisse inter aquas et aquas, quia illa secunda regio est quasi terminus et limes quo perveniunt aquæ vaporabiles, divisæ et elevate ab aquis fluentibus. ii, 725, n. 33.
- Dicitur firmamentum factum, quia in loco qui occupabatur ab aquis incepit esse aer, cum nova virtute condensandi nubes, non quod de novo fuerit creatum quoad substantiam. ii, 726, n. 25.
- Imperio Dei aquæ illæ quæ obtinebant secundam regionem aeris cæperunt recedere versus terram, et aer intrare loco illarum, unde firmamentum fuit. ii, 726, n. 25.
- Sic aer dicitur cælum, unde aves quæ in eo volant dicuntur volucres cæli. ii, 726, n. 26.
- Secunda regio aeris dicitur facta secunda die, non quoad suam substantiam, seu quoad officium firmamenti, accipiendo tunc virtutem firmandi et continendi aquas vaporabiles, condensando illas in nubes. ii, 726, n. 25.
- Firmamentum divisit aquas ab aquis, non tamquam medium interpositum ut paries, sed tamquam terminus et limes quo aquæ perveniunt. ii, 726, n. 25.
- Firmamentum dicitur a firmitate. ii, 726, n. 25.

FIRMAMENTUM.

- Firmamentum non est corpus cæleste, sed æereum. i, 614, n. 16; 618, n. 4, 5.
- Pluribus in locis sacre Scripturæ dicuntur aquæ esse supra cælos seu firmamentum. i, 618, n. 5; 620, n. 9.
- Per illas aquas quæ dicuntur esse supra cælos seu firmamentum non oportet intelligere aliquid de natura corporis cælestis, quia corpus cæleste, non potest vocari aqua nisi metaphorice, et improprie. i, 620, n. 9.
- Si per firmamentum intelligatur cælum sidereum, tunc illæ aquæ supra firmamentum non erunt de natura aquarum elementarium, sed dicitur illud cælum aquæum propter solam diaphaneitatem. ii, 726, n. 26.
- Non potest dici quod aqua elementalis, seu corpus aliquod elementale sit supra cælum sidereum, quia hoc contra suam naturam poneretur supra cælos seu firmamentum. ii, 726, n. 26.
- Aquæ quæ sunt supra firmamentum, sunt aquæ vaporabiles, seu vapores qui condensantur in nubes; aquæ vero quæ sunt sub firmamento sunt aquæ ordinariæ, et fluidæ quibus utimur. ii, 726, n. 28.
- Loca Scripturæ quibus dicuntur aquæ esse supra cælos, seu firmamentum intelliguntur de aquis nubium, quæ etiam sunt aquæ cæli, eo modo quo aer etiam appellatur cælum in Scriptura. ii, 720, n. 43.
- Firmamentum dicitur factum in medio aqua-

FIRMITAS.

Firmitas non solum dicitur de re dura aut solida, de ea quæ valet retinere et coercere aliam, sive sit dura in se et solida, sive tenuis, dummodo habeat vim, sic aer accepit a Deo vim et virtutem ad condensandas et continendas nubes. II, 726, n. 25.

FLUXUS.

Fluxus et refluxus maris ex impressione cælesti non est præternaturalis aquæ sed perficiens illam. V, 831, n. 69.

FOMES.

Fomes peccati nihil aliud est quam appetitus irascibilis et concupiscibilis ad bonum sensibile sine subiectione ad rationem. VII, 491, n. 1.

FONS.

Fontes ad sacrum baptisma ministrandum quotannis a Deo repleti soliti in Hispania. VII, 965, n. 13.

Fontium Hispanicorum limphæ magno et frequenti haustu non minuuntur. VII, 966, n. 15.

Fontium Hispanicorum divinitus aquas scaturientium mira comprobatio. VII, 966, n. 15.

FORMA.

Formæ non possunt procedere ab aliquo agente, nisi vel operante per intellectum et per ideam tamquam artifex, vel operante naturaliter et fine artificio, sicut generatio ab animali. II, 689, n. 9.

Facere formas naturales per intellectum, per sapientiam, per ideam et per artem solum pertinet ad Deum qui est naturæ conditor et psalmator. II, 689, n. 9.

Forma duplex, altera substantialis, altera accidentalis. II, 695, n. 8.

Forma non potest produci nisi unita materiæ. II, 695, n. 9.

Forma intelligibilis quid, quid naturalis, et quomodo utraque operetur. III, 4, n. 2.

Formæ munus est actuare, et distinguere id quod informat. III, 32, n. 7.

Forma extrinseca debet entitative distingui ab effectu formali, vel nulla daretur. III, 33, n. 9.

Formæ substantiales non subsistentes, et accidentales propriæ quando habent proprias, et adæquatas ideas. III, 60, n. 15; 61, n. 17.

Formæ apprehensæ consideratio duplex. III, 220, n. 10.

Quomodo informant intellectum. III, 220, n. 10.

Aliud est formam esse subsistentem, et aliud esse subsistentem in abstractione formali. IV, 699, n. 12.

Sic forma est triplex, scilicet incompleta, inherens et subsistens: forma autem intellectualis subsistens est persona. IV, 50, n. 25, vide abstracta, ordo, persona et pluralitas.

Formæ informantis munus vitaliter, vel non vitaliter repugnat Deo. V, 182, n. 31.

Forma enim informans semper est pars, et minus toto. V, 183, n. 33.

Forma, id est, actus, vide actus.

Deus potest communicari creaturis per modum formæ terminantis, et per modum speciei. V, 186, n. 40.

Distinctio inter formas informantes, et terminantes traditur. V, 187, n. 42.

Ad excludendam formam oppositam, vel privationem sufficit radicaliter tantum habere formam. V, 261, n. 43.

Formæ duæ substantiales nequeunt esse in eodem composito simul. V, 770, n. 33.

Forma extrinsece denominans dupliciter denominat, et mediante aliquo intrinseco recepto in denominato, et mediante pura assistentia extrinseca sui. VI, 62, n. 18.

Corruptibilis potest a multis efficientibus corrumpi, sicut et opposita produci. VII, 44, n. 36.

Creata quantumvis superior, non potest continere omnem perfectionem inferioris, nec in ratione actualitatis, nec in ratione causæ. VIII, 107, n. 12.

Photini, et Nestorii errores referuntur. VIII, 610, n. 8.

FORTITUDO.

Fortitudo est virtus, quæ subjectatur in appetitu sensitivo. VI, 417, n. 3.

Estque in parte irascibili. VI, 422, n. 27; 424, n. 8, vide temperantia, virtus moralis et voluntas.

Fortitudo est virtus cardinalis, et habet alias quatuor virtutes minus principales, et quasi potentiales, scilicet magnanimitatem,

magnificentiam, patientiam et perseverantiam. VI, 487, n. 3.

Fortitudo virtus cardinalis circa pericula mortis versatur. VI, 487, n. 3.

Fortitudo donum correspondet virtuti fortitudinis, quæ est in irascibili. VI, 685, n. 4.

Fortitudo donum in quo formaliter differat a fortitudinis virtute. VI, 676, n. 29.

Et quomodo consolidet infirmitatem operantis, et depellat trepidationem, quod non facit virtus fortitudinis, etiamsi sit virtus fortitudinis infusæ. VI, 678, n. 35.

Fortitudo donum ad plures materias se extendit, universaliusque quam fortitudinis virtus. VI, 681, n. 40.

Fortitudo donum præstantius est dono timoris, et non præfertur pietati nisi secundum quid, et ex parte materiæ. VI, 710, n. 34.

FRANCOFORDIENSIS.

Francofordiense Concilium est authenticum. VIII, 610, n. 8.

FRANGO.

Frangere præcepta, vide præceptum.

FRATICELLI.

Fraticelli docuerunt cessasse in Ecclesia Romana Petri auctoritatem, ad ipsos que esse translata. VII, 178, n. 7.

FRUCTUS.

Fructus Spiritus sancti non distinguuntur ab operibus donorum, et virtutum, et sunt actus cum delectatione, et gustu spiritus, suntque duodecim. VI, 711, n. 33, 39.

FRUITIO.

Fruitio non est formaliter assecutio beatitudinis. V, 216, n. 48; 226, n. 6, vide beatitudo, amicitia, assecutio, delectatio, desiderium, gaudium et voluntas.

Fruitio est quies voluntatis de re assecuta. V, 216, n. 48.

Ex fruitione Dei quomodo sotiatur dominium animæ corpus. V, 243, n. 45.

Fruitio, seu delectatio est dos animæ beatæ. V, 330, n. 19, vide comprehensio, dos et visio.

Fruitio in delectatione, seu gaudio consistit, in amore præsuppositive tantum. V, 537, n. 4.

Fruitio perfecta, et imperfecta quomodo differant. V, 538, n. 6.

Fruitionis objectum est finis ultimus, ultimus quidem saltem respectu aliquorum. V, 538, n. 6.

Fruitionis objectum quod est res, quæ est finis, objectum quo est adeptio. V, 539, n. 11.

Fruitio, intentio, et volitio simplex quando versantur circa eundem finem, specie morali conveniunt, non physica, et quare. V, 539, n. 13.

Fruitio imperfecta etiam in primo amore rei invenitur, et quare. VI, 203, n. 20.

Fruitio est effectus amoris pro re præsentis in qua quiescit amans. VI, 208, n. 10, vide fervor et tristitia.

FRUOR.

Frui aliquo est illi ut ultimo fini adherere. V, 135, n. 4.

Frui utendis est finem ultimum constituere in creatura. V, 135, n. 4.

FUGA.

Fuga mali pertinet ad diversa principia, secundum quod pertinet ad diversa motiva. VII, 385, n. 10, vide donum timoris.

FUMUS.

Fumus jecoris piscis de quo Tobie sexto quomodo fugavit dæmonem. IV, 572, n. 21.

FUR.

Quo sensu qui mæchatur ut furetur, dicitur magis fur quam mæchus. V, 68, n. 47; 783, n. 69.

FUROR.

Furor est species quædam accidentalis iræ, contingitque quando prævalet desiderium vindictæ. VI, 236, n. 6.

FUTIRITIO.

Futiritio designat existentiam et durationem, nondum presentem, non autem quidditatem ipsam precise. iv, 805, n. 1.

FUTURUS.

Futurum dupliciter sumitur. Primo, pro futuratione in causa; secundo, pro futuratione in effectu, id est, eventus ipsius rei nondum in re posita. ii, 522, n. 2.

Futura ex parte Dei cognoscunt in decreto divinae voluntatis causativo ipsius futurationis rerum. ii, 526, n. 15.

Futura contingentia ex vi objecti sui, seu veritatis objectivae, non habent determinatam veritatem, nec sunt cognoscibilia ut determinate futura. ii, 528, n. 2.

Res contingens ex propria veritate objectiva, antequam sit de facto producta, solum fundat veritatem per modum futuri. ii, 529, n. 3.

Futurum quod cognoscitur ut in se est, non cognoscitur ut futurum est, sed ut praesens. ii, 549, n. 2.

Deus non cognoscit futura contingentia, ut sunt sibi futura et suae cognitioni, sed nobis futura. ii, 549, n. 2.

Conditionalia futura considerata ut precise pertinent ad vim consequentiae, et illationis cognoscuntur a Deo per scientiam simplicis intelligentiae, sicut quidditates rerum, et possibilis, non vero ex vi decreti liberi. ii, 574, n. 6.

Nullum est futurum conditionatum contingens, quod non habeat aliquid absoluti in se, vel supponat, ratione cuius etiam in Deo postulat decretum absolutum. ii, 583, n. 2.

Tria sunt genera futurorum. Primum est eorum, quae eventura sunt necessario: secundum est eorum, quae ut plurimum eveniunt per causas naturales impedibilis, raro autem impeditas: tertium est eorum quae omnino contingenter eveniunt. iv, 805, n. 1.

Est duplex modus cognoscendi ista futura, scilicet ut in se ipsis, vel in virtute causarum, a quibus procedet eorum existentia. iv, 805, n. 1.

Ea in se ipsis non potest cognoscere Angelus quoad existentiam, et durationem. iv, 805, n. 1; 825, n. 32.

Sed videt in sua causa futura quidem necessaria, certo et evidenter; contingentia autem quae ut plurimum eveniunt, in sua causa proxima conjecturaliter, non evidenter et certo. iv, 806, n. 4.

Certo enim scire futura est signum certissimum divinitatis. iv, 806, n. 4.

Angeli ergo futura (mere contingentia) nisi ex divina revelatione cognoscere non possent, certo et evidenter. iv, 806, n. 4.

Est valde difficile reddere rationem, cur ea certo non cognoscant, cum, antequam fiant, eorum habeant speciem. iv, 806, n. 4; 1013, n. 5.

Ratio tamen S. Thomae est omnium optima. iv, 815, n. 16.

Aliae enim, quas reddunt alii, vel sunt fuitiles, vel valde claudicantes. iv, 811, n. 10; 812, n. 13.

Species Angelorum non representant rem aliquam, nisi prout pertinet ad hoc universum, et participat in eo naturam, et esse ab ideis divinis: et haec est ratio D. Thomae, cur Angeli non cognoscant futura mere contingentia. iv, 815, n. 16.

Quando dicit S. Thomas quod res non existentes non habent naturam, per quam assimilantur speciebus angelicis, non loquitur ibi de sola similitudine relativa, quae fundatur in convenientia extremorum, sed de assimilatione completiva, et determinativa specierum ad ista individua. iv, 829, n. 40, vide futiritio, praeterita, sapientia et tempus.

Dupliciter representantur futura Angelo, scilicet primo, supernaturaliter, seu mediante revelatione: secundo, per speciem immediate representativam futuri non in suis causis, vel in aliqua causa, sed extra illas omnes in se ipso. iv, 819, n. 22.

Futurum quidem non in re, et ex parte eventus, sed secundum practicum et prudentiale dictamen. vii, 393, n. 11.

G.

GABELLA.

Gabella, vide princeps et tributum.

GAUDIUM.

Gaudium in quo distinguatur a desiderio. iii, 504, n. 4.

In quo ab amore. iii, 504, n. 5.

Gaudium non est actus, in quo consistit formaliter beatitudo, nec quilibet alius actus voluntatis. v, 216, n. 47, vide voluntas, assecutio, beatitudo, comprehensio, delectatio, desiderium, intellectus et visio.

Gaudium, et desiderium penes absentiam, et praesentiam specificè distinguuntur. v, 218, n. 52.

Gaudium in quo sensu dicatur vita aeterna. v, 226, n. 4.

Gaudium, seu delectatio ad concupiscibilem pertinet, licet ab irascibili possit causari. vi, 203, n. 19.

Gaudium proprie invenitur in ratione utentibus. vi, 210, n. 3.

GENERATIO.

Semper gignit Pater, et semper nascitur Filius, quia fit generatio sine essendi novitate. iv, 65, n. 45.

Generatio imperfecta, qualis est in creaturis est mutatio, procedit enim de potentia ad actum, non autem generatio quae reperitur in divinis, procedit enim ab actu semper ad actum. iv, 50, n. 27; 124, n. 3; 125, n. 9.

Est enim origo viventis a vivente principio vitae conjuncto in similitudinem naturae. iv, 121, n. 2, 4.

Quomodo denegetur Spiritui sancto. iv, 140, n. 1.

Error Durandi circa generationem Verbi. iv, 106, n. 17; 117, n. 33.

Et error item Molinae. iv, 110, n. 22.

Et Scoti quoque. iv, 208, n. 5, vide essentia.

Generatio habituum, vide ars, habituum generatio, opinio, scientia virtus et vitium.

THEOLOGIA X.

GENERO.

Generare est perfectio, et generari est etiam perfectio in divinis tanta, quanta est prima. iv, 64, n. 44.

GENITALIS.

Genitalium motus non subduntur imperio rationis. v, 606, n. 35.

GENTILIS.

Gentiles quomodo colebant deos suos, vide Deus.

Actiones virtuosae gentilium respiciunt Deum, et quomodo. v, 123, n. 30; 144, n. 20; 146, n. 31.

GENUS.

Genus non sumitur a materia physica, quae est altera pars compositi, sed ab ipso toto, quatenus in eo convenitur aliquid de potentia, aliquid de actu determinante et contrahente hanc potentiam. iv, 580, n. 10, vide gradus.

Non in quolibet genere in essendo, seu praedicando datur unum principium primum causativum specierum contentarum sub ipso, bene tamen in genere motiva potentiarum. v, 106, n. 41.

Genus morale, vide morale genus.

GILBERTUS.

Gilberti error ponentis realem distinctionem inter essentiam et Personas merito damnatus est. iv, 147, n. 7; 176, n. 9. Suarez jure invehitur in illos, qui existi-

FUTIRITIO.

Futiritio designat existentiam et durationem, nondum presentem, non autem quidditatem ipsam precise. iv, 805, n. 1.

FUTURUS.

Futurum dupliciter sumitur. Primo, pro futuratione in causa; secundo, pro futuratione in effectu, id est, eventus ipsius rei nondum in re posita. ii, 522, n. 2.

Futura ex parte Dei cognoscunt in decreto divinae voluntatis causativo ipsius futurationis rerum. ii, 526, n. 15.

Futura contingentia ex vi objecti sui, seu veritatis objectivae, non habent determinatam veritatem, nec sunt cognoscibilia ut determinate futura. ii, 528, n. 2.

Res contingens ex propria veritate objectiva, antequam sit de facto producta, solum fundat veritatem per modum futuri. ii, 529, n. 3.

Futurum quod cognoscitur ut in se est, non cognoscitur ut futurum est, sed ut praesens. ii, 549, n. 2.

Deus non cognoscit futura contingentia, ut sunt sibi futura et suae cognitioni, sed nobis futura. ii, 549, n. 2.

Conditionalia futura considerata ut precise pertinent ad vim consequentiae, et illationis cognoscuntur a Deo per scientiam simplicis intelligentiae, sicut quidditates rerum, et possibilis, non vero ex vi decreti liberi. ii, 574, n. 6.

Nullum est futurum conditionatum contingens, quod non habeat aliquid absoluti in se, vel supponat, ratione cuius etiam in Deo postulat decretum absolutum. ii, 583, n. 2.

Tria sunt genera futurorum. Primum est eorum, quae eventura sunt necessario: secundum est eorum, quae ut plurimum eveniunt per causas naturales impedibilis, raro autem impeditas: tertium est eorum quae omnino contingenter eveniunt. iv, 805, n. 1.

Est duplex modus cognoscendi ista futura, scilicet ut in se ipsis, vel in virtute causarum, a quibus procedet eorum existentia. iv, 805, n. 1.

Ea in se ipsis non potest cognoscere Angelus quoad existentiam, et durationem. iv, 805, n. 1; 825, n. 32.

Sed videt in sua causa futura quidem necessaria, certo et evidenter; contingentia autem quae ut plurimum eveniunt, in sua causa proxima conjecturaliter, non evidenter et certo. iv, 806, n. 4.

Certo enim scire futura est signum certissimum divinitatis. iv, 806, n. 4.

Angeli ergo futura (mere contingentia) nisi ex divina revelatione cognoscere non possent, certo et evidenter. iv, 806, n. 4.

Est valde difficile reddere rationem, cur ea certo non cognoscant, cum, antequam fiant, eorum habeant speciem. iv, 806, n. 4; 1013, n. 5.

Ratio tamen S. Thomae est omnium optima. iv, 815, n. 16.

Aliae enim, quas reddunt alii, vel sunt fuitiles, vel valde claudicantes. iv, 811, n. 10; 812, n. 13.

Species Angelorum non representant rem aliquam, nisi prout pertinet ad hoc universum, et participat in eo naturam, et esse ab ideis divinis: et haec est ratio D. Thomae, cur Angeli non cognoscant futura mere contingentia. iv, 815, n. 16.

Quando dicit S. Thomas quod res non existentes non habent naturam, per quam assimilantur speciebus angelicis, non loquitur ibi de sola similitudine relativa, quae fundatur in convenientia extremorum, sed de assimilatione completiva, et determinativa specierum ad ista individua. iv, 829, n. 40, vide futiritio, praeterita, sapientia et tempus.

Dupliciter representantur futura Angelo, scilicet primo, supernaturaliter, seu mediante revelatione: secundo, per speciem immediate representativam futuri non in suis causis, vel in aliqua causa, sed extra illas omnes in se ipso. iv, 819, n. 22.

Futurum quidem non in re, et ex parte eventus, sed secundum practicum et prudentiale dictamen. vii, 393, n. 11.

G.

GABELLA.

Gabella, vide princeps et tributum.

GAUDIUM.

Gaudium in quo distinguatur a desiderio. iii, 504, n. 4.

In quo ab amore. iii, 504, n. 5.

Gaudium non est actus, in quo consistit formaliter beatitudo, nec quilibet alius actus voluntatis. v, 216, n. 47, vide voluntas, assecutio, beatitudo, comprehensio, delectatio, desiderium, intellectus et visio.

Gaudium, et desiderium penes absentiam, et praesentiam specificè distinguuntur. v, 218, n. 52.

Gaudium in quo sensu dicatur vita aeterna. v, 226, n. 4.

Gaudium, seu delectatio ad concupiscibilem pertinet, licet ab irascibili possit causari. vi, 203, n. 19.

Gaudium proprie invenitur in ratione utentibus. vi, 210, n. 3.

GENERATIO.

Semper gignit Pater, et semper nascitur Filius, quia fit generatio sine essendi novitate. iv, 65, n. 45.

Generatio imperfecta, qualis est in creaturis est mutatio, procedit enim de potentia ad actum, non autem generatio quae reperitur in divinis, procedit enim ab actu semper ad actum. iv, 50, n. 27; 124, n. 3; 125, n. 9.

Est enim origo viventis a vivente principio vitae conjuncto in similitudinem naturae. iv, 121, n. 2, 4.

Quomodo denegetur Spiritui sancto. iv, 140, n. 1.

Error Durandi circa generationem Verbi. iv, 106, n. 17; 117, n. 33.

Et error item Molinae. iv, 110, n. 22.

Et Scoti quoque. iv, 208, n. 5, vide essentia.

Generatio habituum, vide ars, habituum generatio, opinio, scientia virtus et vitium.

THEOLOGIA X.

GENERO.

Generare est perfectio, et generari est etiam perfectio in divinis tanta, quanta est prima. iv, 64, n. 44.

GENITALIS.

Genitalium motus non subduntur imperio rationis. v, 606, n. 35.

GENTILIS.

Gentiles quomodo colebant deos suos, vide Deus.

Actiones virtuosae gentilium respiciunt Deum, et quomodo. v, 123, n. 30; 144, n. 20; 146, n. 31.

GENUS.

Genus non sumitur a materia physica, quae est altera pars compositi, sed ab ipso toto, quatenus in eo convenitur aliquid de potentia, aliquid de actu determinante et contrahente hanc potentiam. iv, 580, n. 10, vide gradus.

Non in quolibet genere in essendo, seu praedicando datur unum principium primum causativum specierum contentarum sub ipso, bene tamen in genere motiva potentiarum. v, 106, n. 41.

Genus morale, vide morale genus.

GILBERTUS.

Gilberti error ponentis realem distinctionem inter essentiam et Personas merito damnatus est. iv, 147, n. 7; 176, n. 9. Suarez jure invehitur in illos, qui existi-

mant S. Thomam et S. Bonaventuram imposuisse Gilberto. iv, 176, n. 9.
Fundamenta Gilberti. iv, 177, n. 11.

GLORIA.

Gloria quomodo gratia dicatur. iii, 664, n. 3.
Gloria ex miseratione et gratia, non ex meritis data, quem sensum patiat. iii, 666, n. 4.
Gloria est causa finalis gratiæ et meritorum. iii, 705, n. 10.
Gloria ut corona et præmium quid importat. iii, 706, n. 11.
Homines sunt capaces gratiæ et gloriæ, sicut Angeli. iv, 975, n. 26.
Christus, ut viator, merebatur, non gloriam animæ, sed gloriam corporis, et alia extrinseca. iv, 975, n. 27.
Gloria licet sit gratia consummata, realiter distinguitur ab habitu gratiæ. vi, 925, n. 17.
Gloriæ quantitas commensuratur cum quantitati habitus gratiæ. vii, 456, n. 22.
Gloria non datur gratis, nisi tantum in sua radice. viii, 36, n. 11.
Non potest denegari in perpetuum decedenti in gratia. viii, 46, n. 5.

GLORIFICATIO.

Glorificatio seu consecutio finis est effectus prædestinationis. iii, 751, n. 1.
Glorificationis nomine quid veniat. iii, 753, n. 3.
Glorificatio reprobos a prædestinatis distinguit, et qui ad eam effectus. iii, 756, n. 5.

GLORIOSUS.

Gloriosum corpus, vide corpus.

GNOME.

Gnome est virtus, quæ est pars potentialis prudentiæ. vi, 693, n. 13, vide Eubulia et synesis.

GRADUATIO.

Graduatio est penes diversas naturas, seu formas. iv, 701, n. 14.
Tertia consequentia. iv, 701, n. 14.

GRADUS.

Gradus intellectualitatis pro sensu perfecte assimilet Angelos Deo. iv, 572, n. 24.
Gradus genericus, specificus, et numericus pro sensu proveniat ab eadem entitate. iv, 590, n. 13.
Gradus vitæ quomodo distinguantur. v, 43, n. 34.
Gradus metaphysici sunt idem realiter. viii, 125, n. 9.

GRÆCUS.

Circa Spiritum sanctum Græci errarunt dicentes eum a solo Patre procedere. iv, 329, n. 33.
In quo errore fuit quandoque Theodoretus, sed ab eo subinde respicit. iv, 329, n. 33.
Quidam loco Theodoreti legunt Theodoricum. iv, 330, n. 1.
In eo quoque errore jacuit Damascenus dum dixit Spiritum sanctum esse per Filium, sed non a Filio. iv, 330, n. 1.
Multi vero ex patribus Græci in eo errore non sunt versati. iv, 330, n. 1.
Eo tamen aspersus fuit Theophylactus. iv, 329, n. 32.
Urbanus II in Concilio Barensi Sancti Anselmi recordatus, videns Græcos defendere errorem suum circa processionem Spiritus sancti, contra ipsos eum accendit, qui eorum impetum non minus docte quam fortiter repressit. iv, 329, n. 32.
Qui error in aliis Conciliis quoque condemnatus est. iv, 334, n. 2, vide Cyrillus.
Græci et Armeni singularitatem primatus Romani pontificis negarunt. vii, 177, n. 5.

GRATIA.

Quomodo Deus sit in anima per gratiam. ii, 49, n. 8.

Deus in anima per modum cogniti et amati. ii, 49, n. 8.
Esse cognitum et amatum sumitur dupliciter, etc. ii, 49, n. 8.
Quando dantur dona gratiæ sanctificantis, non solum dantur ipsa dona, quæ sunt quedam accidentia nobis inhærentia, sed etiam datur nobis ipsa Persona Spiritus sancti qui habitat in nobis. ii, 49, n. 8.
Charitas seu gratia habet se ut dispositio infusa, seu diffusa a Deo, ut ipse Spiritus sanctus personaliter nobis detur, et maneat nobiscum. ii, 49, n. 8.
Supposita dispositione charitatis et gratiæ in anima resultat spiritualis modus præsentia realis, et physicæ respectu Dei, in quantum existit in anima, per modum rei possessæ et fruibilis ab ipsa, consummate quidem in gloria; hic autem ista unio fruitionis est inchoata et imperfecta. ii, 49, n. 9.
Deus mediante gratia existit in anima speciali modo, et non solum dando dona sua, sed et personaliter inhabitando. ii, 49, n. 9.
Non solum ratione immensitatis, sed etiam speciali modo Deus fit realiter et physice præsens secundum substantiam animæ habenti gratiam, ad quam præsentiam, gratia et charitas dispositivæ se habent. ii, 49, n. 8.
Per nulla dona naturalia, vel extra gratiam sanctificantem potest Deus attingi ut finis ultimus possessus et fruibilis, sed solum per gratiam et charitatem, per quam homo habet potestatem fruendi Deo in se ipso immediate. ii, 49, n. 9.
Præsentia Dei ut possessi, non solum est unio affectiva, sed etiam realis et physica, quatenus ipse Deus personaliter datur, aut mittitur, ut inhabitet et sit in anima, non solum per modum agentis, sed per modum amici conviventis animæ ipsi, et possessi ab ipsa. ii, 53, n. 1.
Illa unio non est per modum speciei, sicut in visione gloriæ, sed ad illam tendens, tamquam inchoata quædam et imperfecta fruitio et possessio Dei. ii, 53, n. 1.
Gratia unionis ex sua ratione est permanentior et immutabilior quam gratiæ et formæ supernaturales. ii, 408, n. 16.
Pelagiani ut adstruerent libertatem, negarunt efficaciam gratiæ, et decreti prævenientis humanas voluntates. ii, 678, n. 2.
Lutherani, Calvinistæ et similes sustulerunt libertatem humanæ voluntatis, ut gratiæ efficaciam defenderent. ii, 678, n. 2.
Catholici sustinent quod licet detur infallibilitas ex parte Dei, tam in præscientia, quam in voluntate, potest conservari libertas ex nostra parte. ii, 678, n. 2.

Divisi sunt catholici circa modum explicandi infallibilitatem gratiæ. ii, 678, n. 2.
Thomistarum opinio: Etiam si gratia et prædestinatio sint infallibilia ab instrinseco et antecedenter, tamen non destruunt libertatem nostram, neque inferunt necessitatem in consequenti, scilicet quod non detur libertas, sed inserunt libertatem per infallibilem et necessariam consequentiam. ii, 678, n. 3.
Ratio dicti Thomistarum: Divina voluntas et præscientia sunt causa actus nostri, non solum quantum ab substantiam, sed etiam quantum ad modum, scilicet contingentiam et libertatis ejus, ii, 678, n. 3.
Infallibiliter actus fit non quomodocumque, sed fit contingenter, et libere. ii, 678, n. 3.
Deus causat infallibiliter actum et modum qui est libertas. ii, 678, n. 3.
Deus decreto suo antecedenti ad omnem actum nostrum efficaciter movet voluntatem nostram, nec destruitur libertas. ii, 679, n. 4.
Opinio Calvinii: Calvinus admisit efficaciam infallibilem divinæ voluntatis, seu decretum efficax antecedenter ad omnem actum nostrum, et inde dicebat necessario tolli libertatem arbitrii, in quo sane errabat. ii, 679, n. 5.
Calvinus non erravit sustinendo gratiam Dei esse efficacem, sed dicendo quod propterea libertas tolleretur. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit negando gratiam sufficientem. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit quando dixit nullam dari gratiam excitantem, seu moraliter attractantem, sed moventem solum vi physica, ut bruta moventur, et sicut equus movetur a sessore. ii, 679, n. 5.
Calvinus negavit illam distinctionem de necessitate consequentis, et tollentis libertatem, et de necessitate consequentiæ salvantis libertatem. ii, 679, n. 5.
Necessitas consequentiæ, seu conditionata non lædens libertatem est doctrina sanctorum. Refertur in decretis, et admittitur a jurisperitis. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit in hoc quod dixit Deum movere ad actionem, non solum consideratam ut entitas est, sed etiam ad malum quod in ea includitur. ii, 679, n. 5.
Calvini opinio de Adamo ante peccatum: Adam, inquit, ante peccatum habuit libertatem, nec Deus determinaverat quid esset acturus. ii, 680, n. 7.
Præscientia qua Deus vidit illius peccatum, inquit Calvinus, non abstulit ab eo libertatem, quia constituebat Calvinus illam præscientiam post peccatum ipsum fac-

mant S. Thomam et S. Bonaventuram imposuisse Gilberto. iv, 176, n. 9.
Fundamenta Gilberti. iv, 177, n. 11.

GLORIA.

Gloria quomodo gratia dicatur. iii, 664, n. 3.
Gloria ex miseratione et gratia, non ex meritis data, quem sensum patiat. iii, 666, n. 4.
Gloria est causa finalis gratiæ et meritorum. iii, 705, n. 10.
Gloria ut corona et præmium quid importat. iii, 706, n. 11.
Homines sunt capaces gratiæ et gloriæ, sicut Angeli. iv, 975, n. 26.
Christus, ut viator, merebatur, non gloriam animæ, sed gloriam corporis, et alia extrinseca. iv, 975, n. 27.
Gloria licet sit gratia consummata, realiter distinguitur ab habitu gratiæ. vi, 925, n. 17.
Gloriæ quantitas commensuratur cum quantitati habitus gratiæ. vii, 456, n. 22.
Gloria non datur gratis, nisi tantum in sua radice. viii, 36, n. 11.
Non potest denegari in perpetuum decedenti in gratia. viii, 46, n. 5.

GLORIFICATIO.

Glorificatio seu consecutio finis est effectus prædestinationis. iii, 751, n. 1.
Glorificationis nomine quid veniat. iii, 753, n. 3.
Glorificatio reprobos a prædestinatis distinguit, et qui ad eam effectus. iii, 756, n. 5.

GLORIOSUS.

Gloriosum corpus, vide corpus.

GNOME.

Gnome est virtus, quæ est pars potentialis prudentiæ. vi, 693, n. 13, vide Eubulia et synesis.

GRADUATIO.

Graduatio est penes diversas naturas, seu formas. iv, 701, n. 14.
Tertia consequentia. iv, 701, n. 14.

GRADUS.

Gradus intellectualitatis pro sensu perfecte assimilet Angelos Deo. iv, 572, n. 24.
Gradus genericus, specificus, et numericus pro sensu proveniat ab eadem entitate. iv, 590, n. 13.
Gradus vitæ quomodo distinguantur. v, 43, n. 34.
Gradus metaphysici sunt idem realiter. viii, 125, n. 9.

GRÆCUS.

Circa Spiritum sanctum Græci errarunt dicentes eum a solo Patre procedere. iv, 329, n. 33.
In quo errore fuit quandoque Theodoretus, sed ab eo subinde respicit. iv, 329, n. 33.
Quidam loco Theodoreti legunt Theodoricum. iv, 330, n. 1.
In eo quoque errore jacuit Damascenus dum dixit Spiritum sanctum esse per Filium, sed non a Filio. iv, 330, n. 1.
Multi vero ex patribus Græci in eo errore non sunt versati. iv, 330, n. 1.
Eo tamen aspersus fuit Theophylactus. iv, 329, n. 32.
Urbanus II in Concilio Barensi Sancti Anselmi recordatus, videns Græcos defendere errorem suum circa processionem Spiritus sancti, contra ipsos eum accendit, qui eorum impetum non minus docte quam fortiter repressit. iv, 329, n. 32.
Qui error in aliis Conciliis quoque condemnatus est. iv, 334, n. 2, vide Cyrillus.
Græci et Armeni singularitatem primatus Romani pontificis negarunt. vii, 177, n. 5.

GRATIA.

Quomodo Deus sit in anima per gratiam. ii, 49, n. 8.

Deus in anima per modum cogniti et amati. ii, 49, n. 8.
Esse cognitum et amatum sumitur dupliciter, etc. ii, 49, n. 8.
Quando dantur dona gratiæ sanctificantis, non solum dantur ipsa dona, quæ sunt quedam accidentia nobis inhærentia, sed etiam datur nobis ipsa Persona Spiritus sancti qui habitat in nobis. ii, 49, n. 8.
Charitas seu gratia habet se ut dispositio infusa, seu diffusa a Deo, ut ipse Spiritus sanctus personaliter nobis detur, et maneat nobiscum. ii, 49, n. 8.
Supposita dispositione charitatis et gratiæ in anima resultat spiritualis modus præsentia realis, et physicæ respectu Dei, in quantum existit in anima, per modum rei possessæ et fruibilis ab ipsa, consummate quidem in gloria; hic autem ista unio fruitionis est inchoata et imperfecta. ii, 49, n. 9.
Deus mediante gratia existit in anima speciali modo, et non solum dando dona sua, sed et personaliter inhabitando. ii, 49, n. 9.
Non solum ratione immensitatis, sed etiam speciali modo Deus fit realiter et physice præsens secundum substantiam animæ habenti gratiam, ad quam præsentiam, gratia et charitas dispositivæ se habent. ii, 49, n. 8.
Per nulla dona naturalia, vel extra gratiam sanctificantem potest Deus attingi ut finis ultimus possessus et fruibilis, sed solum per gratiam et charitatem, per quam homo habet potestatem fruendi Deo in se ipso immediate. ii, 49, n. 9.
Præsentia Dei ut possessi, non solum est unio affectiva, sed etiam realis et physica, quatenus ipse Deus personaliter datur, aut mittitur, ut inhabitet et sit in anima, non solum per modum agentis, sed per modum amici conviventis animæ ipsi, et possessi ab ipsa. ii, 53, n. 1.
Illa unio non est per modum speciei, sicut in visione gloriæ, sed ad illam tendens, tamquam inchoata quædam et imperfecta fruitio et possessio Dei. ii, 53, n. 1.
Gratia unionis ex sua ratione est permanentior et immutabilior quam gratiæ et formæ supernaturales. ii, 408, n. 16.
Pelagiani ut adstruerent libertatem, negarunt efficaciam gratiæ, et decreti præventivæ humanas voluntates. ii, 678, n. 2.
Lutherani, Calvinistæ et similes sustulerunt libertatem humanæ voluntatis, ut gratiæ efficaciam defenderent. ii, 678, n. 2.
Catholici sustinent quod licet detur infallibilitas ex parte Dei, tam in præscientia, quam in voluntate, potest conservari libertas ex nostra parte. ii, 678, n. 2.

Divisi sunt catholici circa modum explicandi infallibilitatem gratiæ. ii, 678, n. 2.
Thomistarum opinio: Etiam si gratia et prædestinatio sint infallibilia ab instrinseco et antecedenter, tamen non destruunt libertatem nostram, neque inferunt necessitatem in consequenti, scilicet quod non detur libertas, sed inserunt libertatem per infallibilem et necessariam consequentiam. ii, 678, n. 3.
Ratio dicti Thomistarum: Divina voluntas et præscientia sunt causa actus nostri, non solum quantum ab substantiam, sed etiam quantum ad modum, scilicet contingentiam et libertatis ejus, ii, 678, n. 3.
Infallibiliter actus fit non quomodocumque, sed fit contingenter, et libere. ii, 678, n. 3.
Deus causat infallibiliter actum et modum qui est libertas. ii, 678, n. 3.
Deus decreto suo antecedenti ad omnem actum nostrum efficaciter movet voluntatem nostram, nec destruitur libertas. ii, 679, n. 4.
Opinio Calvinii: Calvinus admisit efficaciam infallibilem divinæ voluntatis, seu decretum efficax antecedenter ad omnem actum nostrum, et inde dicebat necessario tolli libertatem arbitrii, in quo sane errabat. ii, 679, n. 5.
Calvinus non erravit sustinendo gratiam Dei esse efficacem, sed dicendo quod propterea libertas tolleretur. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit negando gratiam sufficientem. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit quando dixit nullam dari gratiam excitantem, seu moraliter attractantem, sed moventem solum vi physica, ut bruta moventur, et sicut equus movetur a sessore. ii, 679, n. 5.
Calvinus negavit illam distinctionem de necessitate consequentis, et tollentis libertatem, et de necessitate consequentiæ salvantis libertatem. ii, 679, n. 5.
Necessitas consequentiæ, seu conditionata non lædens libertatem est doctrina sanctorum. Refertur in decretis, et admittitur a jurisperitis. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit in hoc quod dixit Deum movere ad actionem, non solum consideratam ut entitas est, sed etiam ad malum quod in ea includitur. ii, 679, n. 5.
Calvini opinio de Adamo ante peccatum: Adam, inquit, ante peccatum habuit libertatem, nec Deus determinaverat quid esset acturus. ii, 680, n. 7.
Præscientia qua Deus vidit illius peccatum, inquit Calvinus, non abstulit ab eo libertatem, quia constituebat Calvinus illam præscientiam post peccatum ipsum fac-

tum ex humana libertate. II, 850, n. 7.
 Post peccatum, inquit, liberum hominis arbitrium fuit extinctum. II, 680, n. 7.
 Deus, inquit, decreto suae voluntatis determinavit, quid homo esset factururus, ex quo decreto humana libertas fuit ablata. II, 680, n. 7.
 Calvinus dixit praevenientem gratiam non esse excitantem, sed tantum moventem sine excitatione. II, 680, n. 7.
 Calvinus non admisit efficaciam antecedentem gratiae, nisi cogentem, ac necessitantem. II, 681, n. 10.
 Calvinus dicit: Deus habet decretum efficax antecedens nostram libertatem ipsamque laedit. II, 681, n. 10.
 Thomistae dicunt: Datur decretum efficax antecedens, simul movens et excitans, non solum movens sine excitatione, nec solum excitans sine motione, sed simul excitans et movens, quod nedum non destruit liberum arbitrium, sed ipsum conservat, imo perficit. II, 680, n. 8.
 Differentia doctrinae Pelagii et Calvinii. II, 681, n. 9.
 Qui tenent scientiam mediam dicunt: Gratia Dei, et decretum non est efficax antecedenter ad libertatem nostram, sed ea praevisa, ac praesupposita; si autem antecedenter se habet ad libertatem nostram sive praevisione determinationis nostrae voluntatis, tollit libertatem. II, 681, n. 10.
 Cum efficacia Dei agentis sit universalissima, et omnia complectatur tam in substantia, quam in modo, ex ipsa sumitur, quod ipse actus habeat substantiam determinatam, id est, talem speciem et naturam, verbi gratia, quod sit potius velle quam nolle, amor quam odium, et quod habeat modum sibi proprium, puta, quod sit liber, seu contingens, necessarius vel coactus. II, 682, n. 12.
 Sicut Deus immutabilis existens, effectum mutabilem operatur modo immutabili, utpote immotus permanens, omnia mutans, Deus ex modo operandi infallibilitatem habens, quia infallibili modo, id est, summe perfecto operatur, ex parte effectus operati, aliquod fallibile et contingens operatur. II, 682, n. 12.
 Deus non tollit libertatem per causationem suam antecedentem, quia est prima radix, et principium libertatis. II, 682, n. 13.
 S. Prosper in responsione, ad capita Gallo- rum: « Gratia non abolet, inquit, sed abolet liberum arbitrium. » II, 683, n. 14.
 Deus infallibili modo ex parte sua vult actus nostros esse liberos, et contingentes, quare ex parte rei volitae non destruit libertatem

sed adstruit. II, 683, n. 14, vide liberum arbitrium.
 Gratiae appellatione quid veniat, quot ejus genera, et quomodo eam acceperit Pelagius. III, 149, n. 5; 150, n. 6.
 Gratiae praevenientis decretum de se solo est efficax et independens a libero arbitrio. III, 211, n. 24.
 Quomodo eo proposito non possumus non velle dissentire aut resistere. III, 212, n. 25.
 Gratia cui aequaliter imperitur, aequaliter cum ea conari debet. III, 213, n. 29.
 Gratiam oblatam acceptare liberum est, sed non efficacem vel inefficacem reddere. III, 213, n. 30.
 Gratia est adaequata nostrae conversionis causa. III, 213, n. 31.
 Gratia et efficacia divina libertatis nostrae radix est, nec cum in voluntatem influit libertatem tollit. III, 216, n. 34.
 Gratiae et divini auxilii efficaciam explicare non licet. III, 405, n. 7.
 Gratia efficax potest in vacuum recipi. III, 432, n. 20.
 Gratia sola non operamur, sed ex libero arbitrio. III, 439, n. 29.
 Gratiae et praedestinationis infallibilitas unde petenda. III, 657, n. 6, vide praedestinatio.
 Facienti quod in se est Deus non denegat gratiam. Scripturae locus explicatur. III, 718, n. 5.
 Gratia interrupta per peccatum dupliciter consideranda. III, 754, n. 1.
 An sit effectus praedestinationis. III, 758, n. 7.
 Gratia ut primo collata non pertinet ad solam providentiam generalem in praedestinato. III, 361, n. 1.
 Gratitude acceptio duplex quomodo est in Deo. III, 554, n. 19.
 Spiritus sanctus dicitur simpliciter esse in anima in qua est gratia sanctificans. IV, 455, n. 6.
 Est autem secundum quid in quibus sunt gratiae gratis datae, vel aliqua earum. IV, 457, n. 9, vide notitia, propheta et scientia sanctorum.
 Quando quis proficit in gratia, et charitate, fit nova missio divinarum Personarum ad animam. IV, 457, n. 9.
 In beatis est gratia consummata, et perfecta. IV, 459, n. 13, vide donum et gloria.
 De Angelis dicit S. Augustinus quod Deus est simul condens naturam, et largiens gratiam: gratia ergo concreatur, contra Vasquez. IV, 524, n. 4.
 Educitur enim de potentia subjecti obedienti non naturali, educatione supernaturali non naturali. IV, 527, n. 12.

Diabolus semper Dei gratiam abominatus est, eo quod esset superbissimus. IV, 593, n. 37.
 Gratia viae est imperfecta, et ista est principium meriti; gratia patriae est perfecta et ista est principium fruitionis. IV, 975, n. 26, vide nox et Pelagius.
 Gratia subsequens requiritur ad actus externos propter difficultates in illis vincendas in eadem bonitate. V, 107, n. 45.
 Gratia subsequens intelligitur illa, quae requiritur ad actus subsequentes primam conversionem. V, 107, n. 45.
 Gratia sacramentalis ex opere operato tantum datur per extremam susceptionem sacramenti. VI, 102, n. 66.
 Gratia non est habitus operativus, sed participatio divinae naturae, et sanctificativa. VI, 244, n. 9.
 Gratia subjectatur in essentia animae ut distincta a suis potentiis. VI, 282, n. 24; 404, n. 1.
 Gratia non est formaliter virtus, sed radicaliter, quia non est formaliter operativa. VI, 404, n. 1.
 Hoc nomen gratiae, quot acceptiones. VI, 719, n. 2.
 Gratiae diversa munera explicantur, ut sanantis verbi gratia, elevantis, auxiliantis, moventis, etc. VI, 722, n. 14.
 Gratiam Dei ad singulos actus dari (ut Concilia et patres contra Pelagium docent, quomodo est intelligendum. VI, 744, n. 23; 821, n. 33.
 Gratia non datur facienti quod in se est, ex viribus naturae, ita quod ad sic dandam illam sit pactum. VI, 770, n. 32, vide justificatio et Semipelagianii.
 Et quomodo intelligatur illa propositio: *Facienti quod in se est Deus non denegat gratiam*. VI, 770, n. 32; 853, n. 1.
 Gratia per Christum gratia specialis est orta ex meritis Christi, et beneficio incarnationis. VI, 784, n. 10.
 Gratia dicit jus ad gloriam dum est in subjecto: non tamen dicit jus ut semper sit in subjecto, cum in hac vita vertibiliter sit in illo. VI, 596, n. 15.
 Gratia habitualis sanctificans plures effectus habet in subjecto, et qui sint, et quot. VI, 791, n. 2.
 Gratia si poneretur in re inanimata, non denominaret illam sanctam et justam, sed tantum sustentaretur ab illa. VI, 791, n. 3.
 Gratiae habitualis primarius effectus formalis est reddere hominem participem divinae naturae. VI, 791, n. 3.
 Gratia habitualis dicitur vita aeterna, semen Dei, et fons aquae in sacris litteris. VI, 791, n. 3.

Gratia habitualis est participatio divinae naturae non moraliter, sed physice. VI, 793, n. 7.
 Estque participatio formalis naturae divinae consistentis in intellectualitate, et infinitate, ut in se est objective, non tamen est participatio talis infinitatis modo infinito in se, et subjective. VI, 795, n. 12; 850, n. 2.
 Gratia est participatio Dei in se, non per modum representationis (hoc enim repugnat rei creatae) sed per modum virtutis tendentis in Deum. VI, 795, n. 13.
 Gratia distinguitur realiter a charitate, et aliis virtutibus. VI, 795, n. 13.
 Gratiae effectus tribuuntur illi ut principio radicali, iidemque effectus tribuuntur charitati, ut principio proximo. VI, 802, n. 1.
 Gratiae effectus licet etiam tribuantur charitati, hic tamen qui est esse radicem primam omnium formarum, et operationum supernaturalium, et elevare naturam per modum naturae ad supernaturalem statum soli gratiae competit. VI, 800, n. 1.
 Casu in quo gratia separaretur a charitate, habens gratiam sine charitate diceretur amicus Dei radicaliter; casu vero in quo charitas separaretur a gratia, habens charitatem sine gratia diceretur gratus Deo dispositive, non formaliter. VI, 802, n. 2.
 Gratia opponitur peccato quatenus peccatum quoad effectus est in essentia animae. VI, 802, n. 2, vide charitas, macula et peccatum.
 Gratia est perfectior charitate, cum contineat illam radicaliter, et licet dicatur inveniri charitatem in Deo et non gratiam gratia etiam invenitur in Deo non sub nomine gratiae, sed nomine divinae naturae. VI, 803, n. 4.
 Gratiam se habere nemo potest cognoscere per fidem divinam immediate (seclusa revelatione) et oppositum est haereticum, nec per fidem divinam mediate colligendo, ut ait Catherinus, nec tali certitudine, ut non sit aliqua formido, cujus oppositum docet Soto, bene tamen probabilissimis conjecturis potest id colligere. VI, 855, n. 1.
 Et conjecturae istae ut probabiles sint, quae, et quot requirant ex parte subjecti, vitae, et motuum ejus. Ubi optimam doctrinam tradit author. VI, 857, n. 8.
 Gratiae causa quae sit, vide Deus, causa et creatura.
 Gratia non potest quantumcumque perfectior sit esse productiva alterius, nec dari possunt plures gratiae specie distinctae. VI, 851, n. 56.
 Gratia non creatur physice, sed educitur, moraliter tamen dicitur creari cum sine merito detur. VI, 854, n. 2.

Gratia habitualis, quæ etiam est prima per modum sanctificantis, et remittentis peccata, non potest cadere sub merito de condigno. vi, 923, n. 8.

Gratiam primam potest quis de congruo alteri mereri. vi, 928, n. 4.

Gratiam primam alterius de facto nullus hominum potest de condigno mereri. vi, 928, n. 4.

Gratiæ agumentum sub merito cedit. vi, 920.

Gratia tollit rationem maculæ, et offensæ repectam in peccato tamquam unica forma, sed non secundum unicam formalitatem. vi, 860, n. 1; 862, n. 6.

Gratia ad tollendam intrinsecam privationem maculæ solum indiget intrinseca formalitate sanctificationis sine alio favore, vel acceptione Dei. vi, 862, n. 6.

Gratia tollit rationem offensæ, seu injuriæ in peccato reperta, non sub præciso conceptu sanctificantis, sed ut est effectus gratiæ voluntatis Dei condonantis injuriam. vi, 862, n. 6.

Gratia potest a Deo procedere non ut effectus condonantis injuriam, sed præcise sanctificantis nos. vi, 862, n. 6.

Gratia sumi potest vel pro extrinseca voluntate Dei nullo effectu in nobis relicto, vel pro dono infuso, vel actuali vel habituali. vi, 856, n. 4.

Gratia justificationis donum distinctum est ab actu pœnitentiæ, et dilectionis. vi, 668, n. 7.

Gratia extrinseca saltem est necessaria ut peccatum remittatur. vi, 873, n. 1.

Gratia destruendo maculam peccati, destruit simul ordinem ad actum præteritum. vi, 882, n. 4, 5.

Gratia habitualis posita in subjecto non indiget alio favore extrinseco superaddito ut justificet, sed formaliter habet justificare. vi, 888, n. 16.

Gratia est effectus proveniens ex voluntate Dei remittente offensam, et convertente se ad nos. vi, 889, n. 17.

Gratia habitualis in instanti in quo infunditur non concurrat effective neque ad remissionem culpæ, neque ad contritionem elicendam, sed ad utrumque formaliter. vi, 891, n. 12.

Gratia non per aliquam operationem est causa remissionis culpæ. vi, 891, n. 12.

Gratia quomodo formet contritionem in genere causæ formalis, et non efficientis. vi, 893, n. 16.

Gratia nullo modo est forma intrinseca contritionis. vi, 893, n. 16.

Gratia dicitur forma virtutum in quantum

dat esse spirituale animæ ut sit susceptiva virtutum. vi, 893, n. 17.

Gratia specialis non requiritur ut homo aliquas veritates speculativas cognoscat, sed sufficit concursus generalis. vi, 725, n. 4.

Gratia specialis non requiritur ut homo quamlibet veritatem naturalem seorsum cognoscat, bene tamen ut omnes collectivæ. vi, 730, n. 23.

Gratia specialis non requiritur ad discursus theologicos formandos quoad bonitatem consequentiæ; quoad veritatem autem illatam requiritur, si veritas sit certa, et demonstrata, secus autem si sit opinativa. vi, 734, n. 39, 40.

Gratia specialis non requiritur ad quodcumque opus bonum morale, neque ad quodcumque tentationem levem vincendam. vi, 737, n. 5.

Articuli Michaelis Baii hanc doctrinam censurantes, damnati sunt a Sede apostolica. vi, 744, n. 23.

Gratia specialis requiritur ad vincendam totam collectionem levium tentationum. vi, 742, n. 17, 18.

Gratia specialis requiritur ad quodcumque opus bonum conducens ad salutem. vi, 746, n. 28.

Et ad vincendas graves tentationes, dilectionem Dei super omnia, etiam ordinis naturalis, et impletionem omnium mandatorum in natura lapsa. vi, 750, n. 14; 751, n. 16, vide dilectio.

Gratia specialis requiritur in natura integra ad vincendas graves tentationes, quæ sunt contra supernaturalia, contra naturalia autem in tali statu non poterat esse tentatio gravis, nec per suggestionem demonis, nec per rebellionem appetitus. vi, 751, n. 15.

Gratia specialis requiritur ad omnia opera, quæ nequeunt exerceri sine resistentia gravium tentationum, ut ad martyrium, perseverantiam in bono usque ad mortem, castitatem perpetuam, et contritionem. vi, 753, n. 20.

Gratia specialis, quæ ad suprascripta omnia requiritur quoad substantiam talium operum, gratia sanans debet esse. vi, 755, n. 25.

Quæ quidem gratia actualis est, et ad implenda omnia mandata, et diligendum Deum super omnia supposita elevatione ad statum supernaturalem, auxilium supernaturale debet esse; non tamen requiritur quod sit gratia sanctificans ex præcisa ratione objecti, sed tantum per accidens, et in aliquibus operibus. vi, 755, n. 26.

Gratia specialis requiritur ad impletionem

totius legis naturalis tam in statu naturæ lapsæ, quam puræ naturæ, et quare. vi, 757, n. 2.

Gratia specialissima requiritur ad vitanda omnia peccata venialia in omni materia, ligans fomitem, et præveniens rationem, ne deliberet in materia etiam levi contra vel præter regulam rationis. vi, 779, n. 11, vide Maria Virgo.

Gratia specialis requiritur etiam in homine justo (licet frequentius illi detur, quam peccatori propter defectum indignitatis ad vitandam gravem tentationem, et implendam totam legem, quia adhuc manet in eo rebellio appetitus inferioris, et debilitas rationis. vi, 782, n. 5.

Gratia specialis etiam in statu innocentie requirebatur ad perseverandum, et quare. vi, 788, n. 10; 789, n. 12, vide angelus, homo et perseverantia.

Gratia supernaturalis requiritur ad omnia illa, quæ sunt ordinis supernaturalis. vi, 760, n. 1, vide virtus infusa.

Gratia supernaturalis requiritur ad sanandum hominem quoad corruptionem etiam boni naturalis, in quam incidit per peccatum, quod intelligendum est supposito statu elevationis ad finem supernaturalem. vi, 772, n. 4.

Gratia supernaturalis, et peccatum immediate privative opponuntur supposita elevatione ad finem supernaturalem. vi, 772, n. 4.

Gratia supernaturalis saltem extrinseca ipsius voluntatis Dei requiritur ad reparationem a peccato quoad effectus morales, quos inducit, scilicet quoad remissionem culpæ, et reatum pœnæ æternæ, etiam in statu puræ naturæ. vi, 773, n. 6.

Gratia supernaturalis requiritur ex parte principii ad hoc ut existens in peccato mortali possit omnia peccata mortalia vitare. vi, 775, n. 1.

Gratiæ supernaturales, aliæ sunt extraordinariæ, et miraculosæ, ut conversio Pauli verbi gratia, aliæ ordinariæ, et generales. vi, 793, n. 7.

Gratia supernaturalis non dicitur ordinaria, vel extraordinaria respectu personæ, cui datur (respectu enim hujus omnis gratia supernaturalis est extraordinaria) sed respectu habitus. vi, 784, n. 11.

Gratia actualis dividitur in sufficientem, et efficacem. vi, 841, n. 11, vide gratia efficax et gratia sufficiens.

Gratia actualis prima, seu auxilians nullo modo potest cadere sub meritum, nec de congruo, nec de condigno, et quare. vi, 922, n. 7.

Gratia actualis ab habituali distinguitur in

hoc, quod ista datur per modum principii, et virtutis permanentis, illa vero datur per modum operationis, et cum ipsa operatione cessat, quia datur transeunter. vi, 814, n. 8; 841, n. 11; 843, n. 14.

Gratia actualis dividitur in operantem, et cooperantem, vide gratia actualis cooperans et gratia actualis operans.

Gratia operans interna quid sit, et quomodo in duplici motione intellectus, et voluntatis consistat. vi, 804, n. 7.

Gratia operans externa in quo consistat, et quomodo sit a solo Deo, et non a nobis. vi, 804, n. 8.

Gratia operans habet effectum sine nobis consentientibus deliberate, licet non sine nobis elicientibus, talisque effectus est actus indeliberatus. vi, 805, n. 10; 808, n. 17; 809, n. 20; 809, n. 21.

Gratia operans non consistit in sancta cogitatione, sed in aliqua motione voluntatis per subministrationem virtutis præter illam motionem, quæ fit ex parte objecti propositi. vi, 806, n. 12, vide Pelagius.

Gratia operans quomodo differat a cooperante. vi, 807, n. 13.

Gratia operans etiam datur in Angelis pro primo actu in quo libere operantur, sed non deliberate, seu se movendo, et ideo non potuit esse peccatum in primo actu ipsorum. vi, 808, n. 15.

Gratia operans substantialiter est eadem a gratia excitans, pulsans, vocans. vi, 808, n. 18.

Et in quo differant. vi, 808, n. 18.

Gratia operans effective comparatur respectu actus eliciendi, formaliter respectu subjecti in quo est. vi, 809, n. 20.

Gratia operans est qualitas per modum motionis, seu transeunter data, non per modum permanentis. vi, 809, n. 20.

Gratia cooperans, seu adjuvans dupliciter sumitur: primo, generaliter pro omni auxilio, quod aliquo modo potest conducere ad bonum opus; secundo, specialiter prout adjuvans distinguitur a gratia operante. vi, 813, n. 6.

Gratia adjuvans, seu cooperans quomodo ponebatur a Pelagianis. vi, 815, n. 10.

Gratiæ cooperantis munus est opus inceptum conversionis nostræ adjuvare elicendo cum ipsa nostra voluntate liberum consensum. vi, 815, n. 10.

Gratia cooperans, quæ est actualis, et non habitualis non determinat potentiam quoad speciem actus, sed quoad exercitium. vi, 813, n. 7.

Gratia ista adjuvans non est sancta cogitatio, hoc enim etiam Pelagius admittebat. vi, 813, n. 7.

Gratia cooperans non consistit in ipso motu subito, et indeliberato voluntatis, sed in motione Dei per modum qualitatis impressæ potentia ad eliciendum actum liberum. vi, 816, n. 11; 823, n. 5.

Gratia cooperans requirit concursum concomitantem, sed non in illo solo consistit, sed etiam in nuper dictis. vi, 818, n. 15.

Gratia sufficiens definitur secundum D. Augustinum. vi, 823, n. 4.

Gratia sufficiens adæquate ex multis requisitis tam physicis, quam moralibus constat, et quænam illa sint. vi, 823, n. 5.

Gratia sufficiens aliquem effectum facit, sed non illum qui ultimo intenditur, iste enim est consensus liber ad quem gratia efficax requiritur. vi, 824, n. 7.

Gratia sufficiens in ordine naturali ex multis etiam requisitis tam physicis, quam moralibus constat, et quænam ista sint. vi, 824, n. 7.

Gratia sufficiens ad salutem non omnibus hominibus in particulari datur (ut parvulis, qui moriuntur in utero matris, et adultis, habentibus tantum infidelitatem negativam) sed in generali tantum quatenus Deus paratus est quantum est ex se dare illam, vi, 825, n. 8.

Gratia sufficiens datur cuilibet homini, cui imponitur præceptum aliquod, saltem in ordine ad illud tempus, quo implendum est, alioquin non obligaret præceptum, explicaturque quanta, et qualis gratia sufficiens sit necessaria ad hoc. vi, 825, n. 9.

Gratia sufficiens datur damnatis, et tamen peccant propter liberam electionem, quam habuerunt dum viverent. vi, 827, n. 14.

Gratia sufficiens realiter intrinsece differt ab efficaci. vi, 829, n. 4; 832, n. 12.

Gratia efficax non ponitur a D. Augustino in congruo vocatione nude sumpta, sed etiam addendo vires voluntati ad operandum. vi, 836, n. 1.

Gratia efficax non consistit in motione sola morali, sed in physica, quia moralis motio non est infallibilis ab extrinseco. vi, 841, n. 10, vide motio et motus.

Gratia efficax non consistit in solo decreto Dei, neque in actibus indeliberatis, sed in qualitate a Deo immissa per modum transeuntis, cujus effectus formalis est reddere actum primum causæ secundæ applicatum, et actuatum ultimate ex conjunctione ad primam causam, ut operetur. vi, 841, n. 10.

Et sic supponit gratia efficax virtutem ad actum primum quoad speciem actus. vi, 845, n. 20.

Gratiam efficacem habere quo sensu verificetur esse in manu hominis. vi, 824, n. 7.

Gratia efficax relinquit potentiam antecedentem ad oppositum, non consequentem, et quid sit hoc. vi, 825, n. 9.

Gratia efficax non pendet a consensu propriæ voluntatis quantum ad posse amittere, vel retinere ipsam. vi, 822, n. 3.

Gratia efficax non denegatur alicui nisi ponatur impedimentum, et si non culpæ, saltem inconsiderationis, vel alterius defectus, qui antecedenter, vel comitanter est cum ipsa denegatione auxilii, et saltem in priori naturæ præcedit. vi, 826, n. 12; 835, n. 16.

Gratia efficax variis nominibus appellatur a D. Augustino, et traditur ejus definitio. vi, 828, n. 1.

Gratia efficax ex se est efficax ab intrinseco, et infallibiliter, non ex consensu nostro, et per aliquid reale intrinsecum distinguitur a gratia sufficienti. vi, 829, n. 4; 832, n. 12, vide Semipelagiani.

Gratia efficax non tollit libertatem, cum Deus, qui radix est et causa libertatis, non solum det facere, sed et libere facere. vi, 835, n. 16.

Gratiæ efficacis carentia non est origo peccati, sed defectibilitas nostra. vi, 834, n. 15; 836, n. 1.

Gratia efficax tollit indifferentiam suspensionis, non tamen indifferentiam libertatis. vi, 846, n. 23.

Gratia sanans ad quæ opera requiratur, et quomodo, vide gratia specialis.

Gratia excitans eadem est substantialiter ac gratia operans, pulsans, et vocans. vi, 808, n. 18, vide gratia actualis operans.

Et in quo differant. vi, 808, n. 18.

Gratia excitans, seu operans exordium est totius nostræ justificationis. vi, 813, n. 6; 813, n. 7.

Gratia adjuvans, vide gratia actualis cooperans.

Gratia sanctorum patrum potuit de congruo incarnationem mereri, et quare. vi, 925, n. 15.

Gratia sanctorum patrum quomodo effective procedens ab incarnatione, ejusque executionem prævisam supponens, incarnationem roauerit, seu merito suo causaverit. vi, 925, n. 15.

Gratiæ gratis datæ non sunt habitus, sed actuales motiones, et aliquando alicui actus donorum Spiritus sancti sunt gratiæ gratis datæ, ut sermo sapientiæ, sermo scientiæ, ubi sapientiæ et scientiæ sunt dona, et sermones illarum sunt gratiæ gratis datæ. vi, 589, n. 25.

Gratiæ gratis datæ in peccantibus mortaliter possunt esse. vi, 644, n. 31.

Quia in ædificationem aliorum dantur, non

in propriam justificationem. vi, 702, n. 11.

Gratia Christi non potest augeri naturaliter, bene tamen de potentia Dei absoluta. vii, 432, n. 8.

Gratia in adultis infunditur juxta mensuram dispositionis physicae, non meritoria. vii, 434, n. 2.

Gratiæ augmentum promeremur per actus imperatos ab aliis virtutibus. vii, 676, n. 7.

Gratia non augetur quin simul augeatur caritas. vii, 446, n. 15.

Gratia amissa quando recuperatur per poenitentiam non semper redit secundum totam intensionem, sed juxta dispositionis intensionem. vii, 457, n. 26; 459, n. 30.

Gratia ex natura rei opponitur peccato habituali. vii, 461, n. 4.

Tollitque reatum poenæ æternæ. vii, 444, n. 9.

Tollit etiam conversionem ad creaturam, et cum Deo facit consortium. vii, 444, n. 9.

Gratia ita repugnat cum peccato actuali ut non possint conjungi, etiam de potentia absoluta. vii, 444, n. 10.

Gratia corrumpitur per peccatum, non in se, sed quantum ad ejus informationem in subjecto. vii, 466, n. 23.

Imo nec per unum instans compatitur cum peccato actuali, et multo minus per aliquod tempus. vii, 465, n. 15.

Habet duo, scilicet esse effectum remissionis divinæ tollentem offensam, et dare homini rectitudinem ad esse supernaturale; rectificando etiam actus ab ea procedentes. vii, 21, n. 44.

Ad gratiam solum pertinet tollere offensam gratuito, non autem satisfactive. vii, 21, n. 45.

Gratia opponitur malitiæ peccati, non autem læsioni juris divini. vii, 21, n. 45.

Gratia ejusdem valoris est ante, et post peccatum; et sic ipsa posita manet læsio divina, non satisfacta. vii, 22, n. 47.

Absentia gratiæ secundum se considerata habet tantum rationem poenæ, nisi relinquatur ex actu voluntario præcedenti. vii, 23, n. 52.

Deus de sua potentia absoluta potest producere gratiam, ita perfectam in aliquo puro homine, ut de condigno alteri possit mereri primam gratiam. vii, 30, n. 74.

Posita gratia redditur homo justus, et sanctus, sine favore extrinseco supervenienti gratiæ, non tamen sine favore extrinseco concessionis gratiæ. vii, 28, n. 67.

Si per impossibile Deus poneret gratiam in anima, et nollet remittere offensam, sine æquali satisfactione, aut mere gratis, ille homo perpetuo maneret exclusus a regno. vii, 28, n. 68.

Unica causa formalis nostræ justificationis est gratia habitualis. vii, 34, n. 7.

Posita gratia habituali tollitur totaliter, et ratio maculæ, et injuriæ. vii, 41, n. 26.

Gratia expellit peccatum secundum quod est remissibile perfecte. vii, 44, n. 36.

Gratia habet duo, alterum dignificare personam, et alterum actionem. vii, 66, n. 53.

Dignitas major gratiæ in ratione dignificantis personam, non constituit opus magis meritorium. vii, 66, n. 53.

Gratia intensior reddit personam magis gratam in ratione sanctitatis, et justitiæ. vii, 66, n. 53.

Aliqua pura creatura non potest esse causa principalis physica gratiæ. vii, 256, n. 23.

In statu innocentia prout in illo statu, non ordinabatur efficaciter ad consequendam gloriam. vii, 268, n. 31.

Gratia Adami revixit, non sub formalitate gratiæ pertinentis ad statum innocentia. vii, 270, n. 42.

Gratiæeductio de potentia animæ, non creatio. ix, 210.

Obedientialis ad eam potentia, et quæ illa. Nulla actio media, ut non siteductio vel creatio. Non educi lucem et species. Improbabilis Cabrera opinio. ix, 210.

Gratiæ ipsa substantia a sacramentis, non sola ejus unio cum anima: instrumentalis in eam influxus; instrumenti prævia motio, ut subjiciatur principali agenti, non ut aliquid circa gratiam disponat. ix, 183.

Gratiæ sacramentali peculiaris perfectio intrinseca, eique peculiariter debita auxilia. Educitur gratia de potentia animæ, ut accidens et qualitas, non ut gratia et participatio divini esse. ix, 274.

Gratia sacramentalis necessaria: idem habitus ac gratia communis, modo ab ea distincto. ix, 284.

Ejus hic modus et formalitas, quid auxilii nomine. ix, 289.

GRATITUDO.

Gratitudinis acceptio duplex quomodo est in Deo. iii, 554, n. 19.

Gratitudo est pars potentialis justitiæ, et pars observantiæ: et pars gratitudinis est vindictio pro retributione malorum. vi, 702, n. 11, vide justitia et observantia.

Gratitudo est specialis virtus quando exclu-

Gratia cooperans non consistit in ipso motu subito, et indeliberato voluntatis, sed in motione Dei per modum qualitatis impressæ potentia ad eliciendum actum liberum. vi, 816, n. 11; 823, n. 5.

Gratia cooperans requirit concursum concomitantem, sed non in illo solo consistit, sed etiam in nuper dictis. vi, 818, n. 15.

Gratia sufficiens definitur secundum D. Augustinum. vi, 823, n. 4.

Gratia sufficiens adæquate ex multis requisitis tam physicis, quam moralibus constat, et quænam illa sint. vi, 823, n. 5.

Gratia sufficiens aliquem effectum facit, sed non illum qui ultimo intenditur, iste enim est consensus liber ad quem gratia efficax requiritur. vi, 824, n. 7.

Gratia sufficiens in ordine naturali ex multis etiam requisitis tam physicis, quam moralibus constat, et quænam ista sint. vi, 824, n. 7.

Gratia sufficiens ad salutem non omnibus hominibus in particulari datur (ut parvulis, qui moriuntur in utero matris, et adultis, habentibus tantum infidelitatem negativam) sed in generali tantum quatenus Deus paratus est quantum est ex se dare illam, vi, 825, n. 8.

Gratia sufficiens datur cuilibet homini, cui imponitur præceptum aliquod, saltem in ordine ad illud tempus, quo implendum est, alioquin non obligaret præceptum, explicaturque quanta, et qualis gratia sufficiens sit necessaria ad hoc. vi, 825, n. 9.

Gratia sufficiens datur damnatis, et tamen peccant propter liberam electionem, quam habuerunt dum viverent. vi, 827, n. 14.

Gratia sufficiens realiter intrinsece differt ab efficaci. vi, 829, n. 4; 832, n. 12.

Gratia efficax non ponitur a D. Augustino in congruo vocatione nude sumpta, sed etiam addendo vires voluntati ad operandum. vi, 836, n. 1.

Gratia efficax non consistit in motione sola morali, sed in physica, quia moralis motio non est infallibilis ab extrinseco. vi, 841, n. 10, vide motio et motus.

Gratia efficax non consistit in solo decreto Dei, neque in actibus indeliberatis, sed in qualitate a Deo immissa per modum transeuntis, cujus effectus formalis est reddere actum primum causæ secundæ applicatum, et actuatum ultimate ex conjunctione ad primam causam, ut operetur. vi, 841, n. 10.

Et sic supponit gratia efficax virtutem ad actum primum quoad speciem actus. vi, 845, n. 20.

Gratiam efficacem habere quo sensu verificetur esse in manu hominis. vi, 824, n. 7.

Gratia efficax relinquit potentiam antecedentem ad oppositum, non consequentem, et quid sit hoc. vi, 825, n. 9.

Gratia efficax non pendet a consensu propriæ voluntatis quantum ad posse amittere, vel retinere ipsam. vi, 822, n. 3.

Gratia efficax non denegatur alicui nisi ponatur impedimentum, et si non culpæ, saltem inconsiderationis, vel alterius defectus, qui antecedenter, vel comitanter est cum ipsa denegatione auxilii, et saltem in priori naturæ præcedit. vi, 826, n. 12; 835, n. 16.

Gratia efficax variis nominibus appellatur a D. Augustino, et traditur ejus definitio. vi, 828, n. 1.

Gratia efficax ex se est efficax ab intrinseco, et infallibiliter, non ex consensu nostro, et per aliquid reale intrinsecum distinguitur a gratia sufficienti. vi, 829, n. 4; 832, n. 12, vide Semipelagiani.

Gratia efficax non tollit libertatem, cum Deus, qui radix est et causa libertatis, non solum det facere, sed et libere facere. vi, 835, n. 16.

Gratiæ efficacis carentia non est origo peccati, sed defectibilitas nostra. vi, 834, n. 15; 836, n. 1.

Gratia efficax tollit indifferentiam suspensionis, non tamen indifferentiam libertatis. vi, 846, n. 23.

Gratia sanans ad quæ opera requiratur, et quomodo, vide gratia specialis.

Gratia excitans eadem est substantialiter ac gratia operans, pulsans, et vocans. vi, 808, n. 18, vide gratia actualis operans.

Et in quo differant. vi, 808, n. 18.

Gratia excitans, seu operans exordium est totius nostræ justificationis. vi, 813, n. 6; 813, n. 7.

Gratia adjuvans, vide gratia actualis cooperans.

Gratia sanctorum patrum potuit de congruo incarnationem mereri, et quare. vi, 925, n. 15.

Gratia sanctorum patrum quomodo effective procedens ab incarnatione, ejusque executionem prævisam supponens, incarnationem roauerit, seu merito suo causaverit. vi, 925, n. 15.

Gratiæ gratis datæ non sunt habitus, sed actuales motiones, et aliquando alicui actus donorum Spiritus sancti sunt gratiæ gratis datæ, ut sermo sapientiæ, sermo scientiæ, ubi sapientiæ et scientiæ sunt dona, et sermones illarum sunt gratiæ gratis datæ. vi, 589, n. 25.

Gratiæ gratis datæ in peccantibus mortaliter possunt esse. vi, 644, n. 31.

Quia in ædificationem aliorum dantur, non

in propriam justificationem. vi, 702, n. 11.

Gratia Christi non potest augeri naturaliter, bene tamen de potentia Dei absoluta. vii, 432, n. 8.

Gratia in adultis infunditur juxta mensuram dispositionis physicae, non meritoria. vii, 434, n. 2.

Gratiæ augmentum promeremur per actus imperatos ab aliis virtutibus. vii, 676, n. 7.

Gratia non augetur quin simul augeatur caritas. vii, 446, n. 15.

Gratia amissa quando recuperatur per poenitentiam non semper redit secundum totam intensionem, sed juxta dispositionis intensionem. vii, 457, n. 26; 459, n. 30.

Gratia ex natura rei opponitur peccato habituali. vii, 461, n. 4.

Tollitque reatum poenæ æternæ. vii, 444, n. 9.

Tollit etiam conversionem ad creaturam, et cum Deo facit consortium. vii, 444, n. 9.

Gratia ita repugnat cum peccato actuali ut non possint conjungi, etiam de potentia absoluta. vii, 444, n. 10.

Gratia corrumpitur per peccatum, non in se, sed quantum ad ejus informationem in subjecto. vii, 466, n. 23.

Imo nec per unum instans compatitur cum peccato actuali, et multo minus per aliquod tempus. vii, 465, n. 15.

Habet duo, scilicet esse effectum remissionis divinæ tollentem offensam, et dare homini rectitudinem ad esse supernaturale; rectificando etiam actus ab ea procedentes. vii, 21, n. 44.

Ad gratiam solum pertinet tollere offensam gratuito, non autem satisfactive. vii, 21, n. 45.

Gratia opponitur malitiæ peccati, non autem læsioni juris divini. vii, 21, n. 45.

Gratia ejusdem valoris est ante, et post peccatum; et sic ipsa posita manet læsio divina, non satisfacta. vii, 22, n. 47.

Absentia gratiæ secundum se considerata habet tantum rationem poenæ, nisi relinquatur ex actu voluntario præcedenti. vii, 23, n. 52.

Deus de sua potentia absoluta potest producere gratiam, ita perfectam in aliquo puro homine, ut de condigno alteri possit mereri primam gratiam. vii, 30, n. 74.

Posita gratia redditur homo justus, et sanctus, sine favore extrinseco supervenienti gratiæ, non tamen sine favore extrinseco concessionis gratiæ. vii, 28, n. 67.

Si per impossibile Deus poneret gratiam in anima, et nollet remittere offensam, sine æquali satisfactione, aut mere gratis, ille homo perpetuo maneret exclusus a regno. vii, 28, n. 68.

Unica causa formalis nostræ justificationis est gratia habitualis. vii, 34, n. 7.

Posita gratia habituali tollitur totaliter, et ratio maculæ, et injuriæ. vii, 41, n. 26.

Gratia expellit peccatum secundum quod est remissibile perfecte. vii, 44, n. 36.

Gratia habet duo, alterum dignificare personam, et alterum actionem. vii, 66, n. 53.

Dignitas major gratiæ in ratione dignificantis personam, non constituit opus magis meritorium. vii, 66, n. 53.

Gratia intensior reddit personam magis gratam in ratione sanctitatis, et justitiæ. vii, 66, n. 53.

Aliqua pura creatura non potest esse causa principalis physica gratiæ. vii, 256, n. 23.

In statu innocentia prout in illo statu, non ordinabatur efficaciter ad consequendam gloriam. vii, 268, n. 31.

Gratia Adami revixit, non sub formalitate gratiæ pertinentis ad statum innocentia. vii, 270, n. 42.

Gratiæeductio de potentia animæ, non creatio. ix, 210.

Obedientialis ad eam potentia, et quæ illa. Nulla actio media, ut non siteductio vel creatio. Non educi lucem et species. Improbabilis Cabrera opinio. ix, 210.

Gratiæ ipsa substantia a sacramentis, non sola ejus unio cum anima: instrumentalis in eam influxus; instrumenti prævia motio, ut subjiciatur principali agenti, non ut aliquid circa gratiam disponat. ix, 183.

Gratiæ sacramentali peculiaris perfectio intrinseca, eique peculiariter debita auxilia. Educitur gratia de potentia animæ, ut accidens et qualitas, non ut gratia et participatio divini esse. ix, 274.

Gratia sacramentalis necessaria: idem habitus ac gratia communis, modo ab ea distincto. ix, 284.

Ejus hic modus et formalitas, quid auxilii nomine. ix, 289.

GRATITUDO.

Gratitudinis acceptio duplex quomodo est in Deo. iii, 554, n. 19.

Gratitudo est pars potentialis justitiæ, et pars observantiæ: et pars gratitudinis est vindictio pro retributione malorum. vi, 702, n. 11, vide justitia et observantia.

Gratitudo est specialis virtus quando exclu-

dit rationem debiti superioris, Dei scilicet, vel parentis. vii, 661, n. 21.
Gratitudo, pietas, observantia, dulcia, et aliae virtutes quae respectu hominum distinguuntur specie, respectu Dei adjuvantur in una virtute religionis. vii, 662, n. 22.
Gratitudo deficit a iustitia commutativa in ratione debiti. viii, 84, n. 41.

GRAVITAS.

Gravitas peccatorum ex conversione ad obiectum, non ex aversione sumitur. v, 724, n. 94.

GREGORIUS.

Quare respicit Gregorius vocari universalis episcopus. vii, 209, n. 24.

HABITUALIS.

Habitualis relatio in finem, vide relatio finis.
Habitualis relatio in Deum compatitur cum peccato veniali. v, 443, n. 13; 454, n. 46; 456, n. 56.
Habitualis relatio in Deum non dicit influxum in actum, sed meram concomitantiam cum illo. v, 443, n. 13; 454, n. 46.
Habitualis ordinatio in Deum inventa in peccato veniali non se habet mere concomitanter in subjecto, sed aliquo modo influxive. v, 454, n. 46.

HABITUDO.

Habitudo ad volita creata non est necessaria in Deo. iii, 230, n. 21.
Habitudo, vide actus immanentes et intellectio.

GULOSUS.

Gulosus, vide luxuriosus.

GUSTUS.

Gustus corporis gloriosi, vide corpus.

GUTTA.

Gutta sanguinis Christi propter unionem ad Verbum pro redemptione generis humani suffecisset. viii, 56, n. 14.

GYMNASIA.

Gymnasia liberarum disciplinarum turres in Scriptura sacra vocantur. vii, 944, n. 7.

HABITUS.

Habitus mere existens in subjecto, et non operans, cum dictamine ad oppositum compatitur. v, 444, n. 15; 425, n. 34.
Habitus tractu temporis per introgressum contrariorum minuuntur, et corrumpuntur. v, 428, n. 42.
Habitus virtutum et vitiorum non habent pro genere predicabili de ipsis habitum entitative sumptum (hoc enim subjectum est, non genus) sed habitum ut moralem. v, 643, n. 43.
Habitus adaequate dividitur in bonum et malum, vitium et virtutem, non autem datur habitus indifferens. v, 798, n. 22.
Habitus et dispositio primo, et per se important convenientiam, vel inconvenientiam ad naturam: ex consequenti respiciunt actum, vel operationem. vi, 242, n. 3, vide dispositio.
Habitus quomodo differat a potentia, secunda specie qualitatis, et cur a philosopho in primo loco collocetur. vi, 250, n. 32.

Habitus quod subjectum debeat habere. vi, 253, n. 4.

Habitus operativi non sunt capacia membra externa corporalia, quia non habent indifferentiam consuetudine superabilem, quae necessario requiritur ad subjectum habitus. vi, 256, n. 7, 8.

Habitus in quo distinguatur ab auxilio efficaci. vi, 253, n. 30.

Habitus dantur in potentiis sensitivis appetitivis quatenus moventur a ratione, et etiam possunt dari ex eadem ratione in potentiis sensitivis apprehensivis interioribus. vi, 256, n. 10.

Non autem in exterioribus. vi, 261, n. 37.

Habitus debet esse difficile mobilis essentialiter, et ex principio specificativo, primo scilicet, et per se, seu per modum actus primi, non autem per modum actus secundi, et ut habens derivatam ab alio principio essentialem immobilitatem. vi, 272, n. 6, vide demonstratio et visio beata.

Habitus quomodo sit difficile mobilis, vide mobile.

Habitus non addit potentiae virtutem in linea, et specie potentiae, sed actuationem, et determinationem ad actum eliciendum. vi, 289, n. 34.

Habitus et potentia unam integram causam efficiunt indivisibiliter respectu actus eliciendi. vi, 286, n. 26.

Habitus non solum ad substantiam actus concurrunt, sed etiam ad modum. vi, 294, n. 40; 80, n. 23.

Habitus disponit potentiam, et in actum intensiorem ipso habitu porumpat, et ad hunc conatum habendum, a quibus causis applicetur potentia, vi, 291, n. 39; 293, n. 41.

Habitus non est subjectum virtutis, sed genus. vi, 374, n. 8.

Habitus et actus si considerentur entitative, ut solum quoad supra praedicata entitative, non se habent ut genus, sed ut fundamentum moralitatis, vel subjectum: si vero considerentur, ut dirigibiles per regulas rationis, sic sunt genera ad diversos modos moralitatis. vi, 383, n. 33.

Habitus non solum in linea naturae, sed in genere moris etiam sunt operativi, et non mere relativi, ut putavit Scotus. vi, 384, n. 35; 344, n. 41.

Habituum augmentum, vide extensio et intensio.

Habitus quando extensive augeantur per assuefactionem ad talem materiam, et quando per assuefactionem solummodo extrinsecam ei impedimenta tollantur. vi, 312, n. 47.

Habitus intellectivi evidentes uno actu solum

possunt generari, licet subjectum recipiens ad exercendum illum prompte requirat multipliciter actuum: habitibus autem pertinentes ad appetitum, ut virtutes, et etiam habitus opinionis, pluribus actibus indigent, ut generentur. vi, 345, n. 4.

Habitus quando pluribus actibus indiget ut generetur, per priores actus non generatur, sed per ultimum; priores autem tantum disponunt subjectum ad illum, causantque quamdam qualitatem, quae ad speciem dispositionis pertinet; et quomodo hoc fiat. vi, 346, n. 6.

Habitus contrariatur formaliter alii habitui; actui vero non opponitur formaliter, sed effective. vi, 362, n. 2.

Habitus duo contrarii bene compatiuntur, in eodem subjecto simul in gradibus remissis, ut habitus vitii et virtutis: sed hoc intelligitur entitative et physice, non moraliter. Duo vero actus oppositi nullo modo compatiuntur, quia non solum opponuntur ut forma, sed ut motus. vi, 363, n. 6, 7.

Habitus non expelluntur unico actu opposito, sed pluribus. Quod intelligitur non de habitibus infusis, qui unico actu opposito expelluntur, sed de acquisitis. vi, 362, n. 4.

Habitus corrumpuntur per se a contrariis habitibus oppositis formaliter. vi, 361, n. 4.

Habitus per accidens corrumpuntur ex defectu causae conservantis, et ex defectu exercitii, et per oblivionem. vi, 363, n. 8.

Habitus existentes in parte spiritali non corrumpuntur ex destructione subjecti, id est, hominis, sed manent in anima separata. vi, 365, n. 47, vide scientia et species intentionales.

Habitus intellectuales, vide ars, habitus, primorum principiorum, opinio, prudentia, scientia et virtus intellectualis.

Habitus intellectuales perfectiores sunt habitibus virtutum moralium specificative et in quantum intellectuales; virtutes autem morales excedunt ipsos habitus intellectuales quod denominationem virtuosum et boni tenent ex parte subjecti. vi, 382, n. 34; 682, n. 46; 557, n. 14.

Habitus intellectualis vocatur lumen, quo potentia determinatur ad cognoscendum obiectum determinatum. vi, 437, n. 6; 438, n. 7.

Habitus intellectualis non est collectio specierum, neque aliqua species, sed qualitas distincta ordinans illas sub tali immaterialitate. vi, 437, n. 6; 438, n. 7.

Habitus intellectuales practici, vide ars et prudentia.

dit rationem debiti superioris, Dei scilicet, vel parentis. vii, 661, n. 21.
 Gratitude, pietas, observantia, dulcia, et alia virtutes quæ respectu hominum distinguuntur specie, respectu Dei adjuvantur in una virtute religionis. vii, 662, n. 22.
 Gratitude deficit a justitia commutativa in ratione debiti. viii, 84, n. 41.

GRAVITAS.

Gravitas peccatorum ex conversione ad objectum, non ex aversione sumitur. v, 724, n. 94.

GREGORIUS.

Quare respicit Gregorius vocari universalis episcopus. vii, 209, n. 24.

HABITUALIS.

Habitualis relatio in finem, vide relatio finis.
 Habitualis relatio in Deum compatitur cum peccato veniali. v, 443, n. 13; 454, n. 46; 456, n. 56.
 Habitualis relatio in Deum non dicit influxum in actum, sed meram concomitantiam cum illo. v, 443, n. 13; 454, n. 46.
 Habitualis ordinatio in Deum inventa in peccato veniali non se habet mere concomitanter in subjecto, sed aliquo modo influxive. v, 454, n. 46.

HABITUDO.

Habitudo ad volita creata non est necessaria in Deo. iii, 230, n. 21.
 Habitudo, vide actus immanentes et intellectio.

GULOSUS.

Gulosus, vide luxuriosus.

GUSTUS.

Gustus corporis gloriosi, vide corpus.

GUTTA.

Gutta sanguinis Christi propter unionem ad Verbum pro redemptione generis humani suffecisset. viii, 56, n. 14.

GYMNASIA.

Gymnasia liberarum disciplinarum turres in Scriptura sacra vocantur. vii, 944, n. 7.

HABITUS.

Habitus mere existens in subjecto, et non operans, cum dictamine ad oppositum compatitur. v, 444, n. 15; 425, n. 34.
 Habitus tractu temporis per introgressum contrariorum minuuntur, et corrumpuntur. v, 428, n. 42.
 Habitus virtutum et vitiorum non habent pro genere prædicabili de ipsis habitum entitative sumptum (hoc enim subjectum est, non genus) sed habitum ut moralem. v, 643, n. 43.
 Habitus adæquate dividitur in bonum et malum, vitium et virtutem, non autem datur habitus indifferens. v, 798, n. 22.
 Habitus et dispositio primo, et per se important convenientiam, vel inconvenientiam ad naturam: ex consequenti respiciunt actum, vel operationem. vi, 242, n. 3, vide dispositio.
 Habitus quomodo differat a potentia, secunda specie qualitatis, et cur a philosopho in primo loco collocetur. vi, 250, n. 32.

Habitus quod subjectum debeat habere. vi, 253, n. 4.

Habitus operativi non sunt capacia membra externa corporalia, quia non habent indifferentiam consuetudine superabilem, quæ necessario requiritur ad subjectum habitus. vi, 256, n. 7, 8.

Habitus in quo distinguatur ab auxilio efficaci. vi, 253, n. 30.

Habitus dantur in potentiis sensitivis appetitivis quatenus moventur a ratione, et etiam possunt dari ex eadem ratione in potentiis sensitivis apprehensivis interioribus. vi, 256, n. 10.

Non autem in exterioribus. vi, 261, n. 37.

Habitus debet esse difficile mobilis essentialiter, et ex principio specificativo, primo scilicet, et per se, seu per modum actus primi, non autem per modum actus secundi, et ut habens derivatam ab alio principio essentiali immobilitatem. vi, 272, n. 6, vide demonstratio et visio beata.

Habitus quomodo sit difficile mobilis, vide mobile.

Habitus non addit potentia virtutem in linea, et specie potentia, sed actuationem, et determinationem ad actum eliciendum. vi, 289, n. 34.

Habitus et potentia unam integram causam efficiunt indivisibiliter respectu actus eliciendi. vi, 286, n. 26.

Habitus non solum ad substantiam actus concurrat, sed etiam ad modum. vi, 294, n. 40; 80, n. 23.

Habitus disponit potentiam, et in actum intensiorem ipso habitu porumpat, et ad hunc conatum habendum, a quibus causis applicetur potentia, vi, 291, n. 39; 293, n. 4.

Habitus non est subjectum virtutis, sed genus. vi, 374, n. 8.

Habitus et actus si considerentur entitative, ut solum quoad supra prædicata entitative, non se habent ut genus, sed ut fundamentum moralitatis, vel subjectum: si vero considerentur, ut dirigibiles per regulas rationis, sic sunt genera ad diversos modos moralitatis. vi, 383, n. 33.

Habitus non solum in linea nature, sed in genere moris etiam sunt operativi, et non mere relativi, ut putavit Scotus. vi, 384, n. 35; 344, n. 4.

Habituum augmentum, vide extensio et intensio.

Habitus quando extensive augeantur per assuefactionem ad talem materiam, et quando per assuefactionem solummodo extrinsecam ei impedimenta tollantur. vi, 312, n. 47.

Habitus intellectivi evidentes uno actu solum

possunt generari, licet subjectum recipiens ad exercendum illum prompte requirat multipliciter actuum: habitibus autem pertinentes ad appetitum, ut virtutes, et etiam habitus opinionis, pluribus actibus indigent, ut generentur. vi, 345, n. 4.

Habitus quando pluribus actibus indiget ut generetur, per priores actus non generatur, sed per ultimum; priores autem tantum disponunt subjectum ad illum, causantque quamdam qualitatem, quæ ad speciem dispositionis pertinet; et quomodo hoc fiat. vi, 346, n. 6.

Habitus contrariatur formaliter alii habitui; actui vero non opponitur formaliter, sed effective. vi, 362, n. 2.

Habitus duo contrarii bene compatiuntur, in eodem subjecto simul in gradibus remissis, ut habitus vitii et virtutis: sed hoc intelligitur entitative et physice, non moraliter. Duo vero actus oppositi nullo modo compatiuntur, quia non solum opponuntur ut forma, sed ut motus. vi, 363, n. 6, 7.

Habitus non expelluntur unico actu opposito, sed pluribus. Quod intelligitur non de habitibus infusis, qui unico actu opposito expelluntur, sed de acquisitis. vi, 362, n. 4.

Habitus corrumpuntur per se a contrariis habitibus oppositis formaliter. vi, 361, n. 4.

Habitus per accidens corrumpuntur ex defectu causæ conservantis, et ex defectu exercitii, et per oblivionem. vi, 363, n. 8.

Habitus existentes in parte spiritali non corrumpuntur ex destructione subjecti, id est, hominis, sed manent in anima separata. vi, 365, n. 47, vide scientia et species intentionales.

Habitus intellectuales, vide ars, habitus, primorum principiorum, opinio, prudentia, scientia et virtus intellectualis.

Habitus intellectuales perfectiores sunt habitibus virtutum moralium specificative et in quantum intellectuales; virtutes autem morales excedunt ipsos habitus intellectuales quod denominationem virtuosum et boni tenent ex parte subjecti. vi, 382, n. 34; 682, n. 46; 557, n. 14.

Habitus intellectualis vocatur lumen, quo potentia determinatur ad cognoscendum objectum determinatum. vi, 437, n. 6; 438, n. 7.

Habitus intellectualis non est collectio specierum, neque aliqua species, sed qualitas distincta ordinans illas sub tali immaterialitate. vi, 437, n. 6; 438, n. 7.

Habitus intellectuales practici, vide ars et prudentia.

Habitus intellectuales manent in homine post hanc vitam, licet non maneant quoad dependentiam a phantasmatibus. vi, 568, n. 4, vide species intentionales.

Habitus virtutum, et vitiorum, vide virtus et vitium.

Habitus primorum principiorum non augentur extensive. vi, 296, n. 10; 303, n. 22, vide extensio.

Habitus primorum principiorum nulla deceptione, aut oblivione corrumpuntur, quia non datur assensus oppositus illis. vi, 365, n. 16, vide habituum corruptio.

Habitus primorum principiorum est distinctus ab intellectu, et speciebus. vi, 440, n. 14.

Et est acquisitus, non innatus. vi, 442, n. 19.

Et quo sensu dicatur naturalis. vi, 446, n. 29.

Habitus primorum principiorum est virtus intellectualis. vi, 445, n. 26.

Ad habitum primorum principiorum generandum non sufficit simplex apprehensio terminorum, sed requiritur iudicium, nec iste habitus innititur inductioni tamquam rationi formali, sed tamquam conditioni, et hoc in aliquibus tantum principiis. vi, 450, n. 4.

Habitus primorum principiorum unico tantum actu generatur. vi, 450, n. 7.

Habitus primorum principiorum non solum ponitur pro principiis particularibus scientiarum naturalium, sed etiam pro communissimis principiis, etiam metaphysicæ, et mathematicæ. vi, 453, n. 15.

Habitus primorum principiorum speculativorum unicus est pro omnibus principiis, quia innituntur eidem rationi formali omnia principia, et sunt ejusdem immaterialitatis quoad se, licet non quoad manifestationem conclusionum; habitus autem principiorum practitorum, qui est syndæresis, distinctus est ab habitu primorum principiorum speculativorum. vi, 457, n. 26, vide syndæresis.

Habitus primorum principiorum est species subalterna sub se continens habitum primorum principiorum speculativorum, et syndæresim. vi, 460, n. 34.

Habitus supernaturalis dat totam virtutem agendi potentia, quam elevat, et quare. vi, 246, n. 12; 276, n. 2.

Et in hoc differt etiam ab habitibus acquisitis. vi, 279, n. 7.

Habitus acquisiti non dispositive tantum, nec solum præparando objectum, aut tollendo impedimenta, sed primario effective influunt in operationem. vi, 276, n. 4.

Influuntque in substantiam actus, et speciem illius sub diverso modo a potentia, quatenus scilicet dant promptitudinem, et firmitatem. vi, 281, n. 15.

Habitus corporales, et species potentiarum apprehensivarum minuuntur, et corrumpuntur ex nimia alteratione corporali, quia dependent ex dispositione recta organii, et temperamento primarum qualitatum. vi, 364, n. 11.

Habitus corporales appetitus qui etiam sunt morales, et non pure physici non corrumpuntur ex alteratione corporali, nisi destruat iudicium, et subjectio appetitus ad rationem. vi, 364, n. 12.

Habitus scientiæ, vide scientia.

Habitus opinionis, vide opinio.

Habitus artis, vide ars.

Habitus theologiæ, vide theologia.

Habitus piæ affectionis, vide pia affectio.

Habitus Angelorum, vide Angelus.

Habitus brutorum, vide brutum.

Habitus non manet destructa ratione formali sub qua. vii, 328, n. 12.

Habitus virtutis acquisitus non habet immediatam oppositionem cum peccato actuali. vii, 466, n. 83.

Habitus existens in una potentia potest se extendere ad hoc quod physice operetur in alia. vii, 761, n. 9.

Habitus inferior nunquam potest imperare superiori formaliter, bene tamen superiori virtualiter. vii, 749, n. 19.

Nullus habitus supernaturalis potest produci ab aliqua creatura tamquam a causa principali. viii, 257, n. 30.

Habitus ponitur ad auferendum indeterminationem potentia, vel dando illi totam virtutem, vel facilitatem. viii, 412, n. 19.

HADRIANUS.

Hadrianus nota temeritatis inuritur ab aliquibus circa assignationem finis ultimi peccati mortalis. v, 134, n. 3.

HÆCCEITAS.

An hæcceitas sit principium individuationis in Deo. iv, 588, n. 9.

Diversæ hæcceitates, quæ sunt in Angelis, nihil sunt aliud, quam plures individuationes, seu plures differentia individuales et substantiales. iv, 595, n. 48.

HÆRESIS.

Materia hæreseum varia et multiplex. i, 429, n. 1.

An ratio formalis in quam omnes hæreses conspirant, sit oppositio ad Ecclesiam, quatenus est proponens res fidei. i, 429, n. 1.

Hæreses inde oriuntur, quod Ecclesiæ non credunt. i, 434, n. 8.

Erravit Angelus, ut Pelagius credens ex se habere meritum de condigno, ut Deus sibi daret beatitudinem, si creditur Suarez. iv, 948, n. 31.

S. Thomas negat perpetuo errorem speculationum in Angelis intervenisse. iv, 953, n. 37.

Erravit ergo practice in quantum superbiuit. iv, 956, n. 41, vide Abailardus, Noetus et regula.

Hæreses omnes generaliter in exercitio auctoritatem summi pontificis negant. vii, 476, n. 4, vide Romanus pontifex.

Hæresis Anglicana refertur. vii, 477, n. 6.

Eadem refutatur, vii, 485, n. 19.

HÆRETICUS.

In hæretico non manet fides infusa quoad articulos quos credit, nec etiam quoad articulos quos non discredidit. vii, 107, n. 5.

Hæretici subversio et delictum est in sequendo proprium iudicium in rebus fidei sine attentione ad supremum caput Ecclesiæ. vii, 139, n. 1.

Hæretici recentiores ut Lutherus, Brentius et alii negarunt regulam exteriorem fidei in Ecclesia. vii, 440, n. 3.

Hæretici occulti quamdiu ab Ecclesia non condemnantur, et præsciuntur, sunt partes Ecclesiæ, et cum ipsa communicant in exteriori communicatione. vii, 252, n. 5.

Hæreticus sacerdos potest conficere sacramentum et absolvere in extrema necessitate. vii, 252, n. 6.

Non debet censeri hæreticus qui paratus est corrigi, et non est pertinax in hæresi. vii, 253, n. 8.

Hæreticorum fautores in his quæ ad hæresim ordinantur, ejusdem criminis censentur cum hæreticis in jure. vii, 257, n. 16.

Hæretici redarguendi non sunt ex sacra Scriptura quam ad libitum negant, vel

admittunt, sed ex apostolica traditione per quam constat de legitima Scriptura. vii, 271, n. 15.

Hæretici errabant asserendo esse inutile, et impium invocare sanctos, et hæc est antiquissima hæresis. vii, 68, n. 37.

HEBDOMAS.

Quomodo debeant intelligi hebdomades de quibus Daniel. i, 415, n. 14.

De præciso articulo temporis, quo illæ hebdomades incipiunt numerari. i, 416, n. 43.

Singulis septem annis (qui faciebant apud Judæos unam hebdomadem annorum) terra vacabat ab agricultura, et dicebatur annus ille sabbaticus, quia terra sabbatizabat, id est, non laborabat agricultura. i, 425, n. 27.

Ex septem hebdomadibus annorum quæ sunt annus fiebat jubilæus in quo omnes possessiones vendite ad priores dominos revertebantur. i, 425, n. 27.

Circa illas hebdomades vide. i, 425, n. 26.

HEBRAICUS.

Hebraica editio in his in quibus consentit, saltem in sensu cum vulgata, recipienda est, secus si in aliquo ab illa dissentit. vii, 235, n. 46.

Quando vulgata edita est ex Hebræo, lunc erat Hebraica in sua puritate. vii, 286, n. 48.

HIERONYMUS.

S. Hieronymus vetus testamentum in Latinum ex Hebræo transtulit, novum autem Græcæ fidei reddidit, jubente Damaso papa, ex qua translatione, et veteri, Itala dicta, vulgata conflata est. vii, 264, n. 28.

Hieronymus defenditur contra Vasquez. viii, 233, n. 53.

HIERUSALEM.

Quomodo debeat intelligi desolatio et rædificatio Hierusalem, de quibus Daniel. i, 445, n. 12.

HISPANIA.

In Hispaniam classes Salomonis veniebant ad urbem Tartessum. vii, 917, n. 42.
 Hispania ditissima auri et argenti temporibus Romanorum. vii, 919, n. 47.
 Imo abundans pretiosis gemmis. vii, 920, n. 48.
 Quanta Salomoni copia divitiarum ex Hispania accrescit. vii, 921, n. 21.
 Antiquitas studiorum ac litterarum in Hispania, maxima poësis. vii, 946, n. 12.

HISTORIA.

Historia de femina in papam electa est falsa. vii, 243, n. 31.

HOMICIDIUM.

Quid sit homicidium voluntarium, et casuale in rigore metaphysico. vii, 515, n. 8.
 Quidque secundum juris dispositionem. vii, 515, n. 9.
 Quomodo vulnus ex quo sequitur mors debeat esse grave, ut illud homicidium sit voluntarium, et non casuale. vii, 520, n. 40.
 Homicidium indirecte secutum ex influxu morali præstito ab intendente alium finem, quamvis malum, censendum est casuale respectu illius secundum juris dispositionem. vii, 756, n. 28.
 Nomine homicidii voluntarii in materia irregularitatis comprehenditur occisio hominis voluntaria etiam licita. vii, 731, n. 40.
 Quando occisio hominis facta in defensionem propriam comprehendatur sub homicidio. vii, 631, n. 41.

HOMO.

Corpus hominis immediate factum est a Deo, sub ea organizatione qua humanum, id est, susceptivum et capax animæ rationalis. ii, 757, n. 10.
 Basilides, Cerinthus et Manichæi crediderunt corpus hominis formatum ab Angelis, et

hæc verba Dei: *Faciamus hominem, etc.* ad Angelos fuisse dicta. ii, 757, n. 10.

Utrum corpus hominis fuit formatum in instanti, vel successive. ii, 762, n. 10.

Corpus hominis fuit formatum de limo, aut luto, et non creatum ex nihilo, sed ex præjacente materia. ii, 762, n. 41.

Corpus humanum mixtum, et ideo ex materia quatuor elementorum factum. ii, 762, n. 41.

Homo medius inter corporales et spirituales creaturas, et ex omnibus participans. ii, 762, n. 41.

Corpus hominis formatum in dispositione perfecta, in qua homo posset operari, excolere terram, generare, gubernare. ii, 763, n. 12.

Primus homo, utpote totius humani generis caput in statu perfectissimo factus, in pulchritudine, temperamento, proceritate, ætate, vigore sensuum. ii, 763, n. 13.

Homo formatus in ætate juvenili, sicut homo triginta aut quadraginta annorum. ii, 763, n. 13.

Fabula Mosis Barcephæ, quod tanta fuerit proceritas primorum parentum, ut mare pedibus transierint. ii, 763, n. 43.

Lucidus putavit fuisse staturæ gigantæ. ii, 763, n. 43.

Error est dicere quod primi parentes caruerint visu ante peccatum. ii, 763, n. 43.

Habitudo ad voluta creato non est necessaria in Deo. iii, 230, n. 21.

Homo non potest sine efficaci auxilio operari, quomodo intelligendum. iii, 212, n. 27.

Homo quod ex inæqualitate gratiæ alius salvatur, alius non, quomodo explicatur in sensu catholico. iii, 213, n. 29.

Homo per quid meretur. iii, 555, n. 22.

Hominem viribus naturæ aliqua bona opera moralia facere non repugnat. iii, 735, n. 24.

Homo in statu innocentiae, vide diligo.

Non indigebat dono gratiæ superadditæ naturalibus bonis ad hoc ut diligeret Deum, super omnia, licet indigeret auxilio Dei ad hoc eum moventis. iv, 893, n. 32.

Homo, vide actio.
 Homo purus in pura natura peccans, vide ultimus et peccans finis.

Homo in pura natura non potest habere perfectam felicitatem, seu beatitudinem. v, 168, n. 14.

Homo licet extrinseco auxilio indigeat ad suam beatitudinem consequendam, quo non indigent aliæ res, nobilior est illis. v, 168, n. 14.

Non stat hominem converti ad Deum super:

HONESTUS.

Ratio boni honesti, et delectabilis invenitur etiam in finibus intermediis. v, 80, n. 784, n. 16.

HONOR.

Honor nequit esse beatitudo. v, 164, n. 4, vide divitiæ, fama, potestas et voluptas.
 Honor, qui exhibetur sanctis, habet motivum specificativum in eis, quamvis ultimate transeat ad Deum. vii, 640, n. 80.
 Honor in quo differat a laude, secundum Aristotelem. vii, 629, n. 37.
 Honor duplex, latræ scilicet et dulci debetur Deo, et humanitati Christi, et quare. vii, 629, n. 37.
 Homo reddendo honorem Deo nunquam adquirit jus, quod habet Deus ut honoretur. viii, 26, n. 60.

HONORIUS.

Honorius papa I an fuerit hæreticus Monothelita, non est certum, sed ab hæresi defenditur. vii, 611, n. 26.
 Damnatio illius in septima Synodo generali supposita videtur. vii, 241, n. 26.

HORA.

Subditus qui ex sententia, et iudicio prælati in casu an obligetur canonicas horas persolvere, omittit illas, non peccat. vi, 154, n. 37, vide officium divinum.
 Horæ canonicæ sic appellantur, quia certis diei temporibus juxta regulam Ecclesiæ preces a Deo offeruntur. vii, 806, n. 2.
 Horæ canonicæ componi possunt ex his quæ in Scripturis canonicis continentur, et ex his quæ componuntur ab Ecclesiæ doctoribus. vii, 807, n. 6.
 Optime sunt dispositæ quantum ad earum partes integrales. vii, 813, n. 2.
 Tantum sunt septem. vii, 813, n. 2.

naturaliter, quin Deus convertatur ad ipsum. v, 260, n. 39.

Homo in repentinis operatur secundum finem præconceptum. v, 486, n. 15.

Homo quid possit velle, et cognoscere sine gratia, et quid non, vide gratia, gratia specialis, intellectus et voluntas.

Homo nisi sit in natura integra, et sana, nequit pervenire ad perfectam beatitudinem consistentem in adeptione omnium virtutum, tam intellectualium, quam moralium, bene tamen potest consequi imperfectam beatitudinem. vi, 733, n. 35.

Homo habet potentiam libertatis ad omnia bona opera, non tamen ad illa habet sine gratia potentiam firmitatis, seu vires, et prima pars est contra Lutheranos, secunda contra Pelagianos. vi, 757, n. 3.

Homo ut reddatur dignus dilectione Dei, aliquo intrinseco indiget, ad hoc autem ut ei remittatur culpa sufficit gratia extrinseca supernaturalis ipsius voluntatis. vi, 773, n. 8.

Homo existens in peccato mortali an possit omnia peccata mortalia vitare, vide peccatum mortale.

Homo existens in peccato mortali, non tenetur statim penitere, sed suo tempore (cum de hoc sit præceptum affirmativum, quia potest vitare quodlibet peccatum mortale designatum sine gratia, licet collective omnia, id est, cum continuatione, non possit omnia vitare sine illa. vi, 777, n. 7.

Homo in statu innocentiae non poterat peccare venialiter, quia donum justitiæ originalis fomitem auferbat. vi, 575, n. 7, vide justitia originalis.

Homo justus indiget, etiam speciali gratia ad vitandas graves tentationes, et implendum totam legem, licet talia auxilia frequentius illi dentur, quam peccatori, propter defectum indignitatis. vi, 586, n. 15.

Homo etiam in statu innocentiae indigebat auxilio speciali ad perseverandum, quia perseverantia ex prædestinatione est, et prædestinatio est specialis providentia. vi, 789, n. 12.

Homo obligatur ex lege naturali ad distribuendum unicuique juxta merita sua. vi, 899, n. 3.

Homo solum in Deo redditur stabilis. vii, 713, n. 6.

Homo in statu naturæ lapsæ indiget gratia sanante ad dilectionem Dei auctoris supernaturalis super omnia. vii, 418, n. 7.

Homo lapsus potest redire ad tantam dignitatem, quantum habuit in statu innocentiae. viii, 32, n. 80.

HOSTIA.

De fide constat [hostia] consecrata corpus Christi contineri, sed a fide non creditur hanc hostiam in particulari esse consecratam, licet absolute et sine conditione adoranda sit. vii, 76, n. 52; 239, n. 21.

HUMANITAS.

Quando patres dicunt humanitatem Christi satisfecisse, non excludunt suppositum Christi Domini. viii, 53, n. 5.
 Humanitas fuit sanctificata ex unione ad Verbum. viii, 192, n. 7.
 Non redditur sancta modo infinito per gratiam unionis. viii, 200, n. 36.
 Humanitas ut gratificata per gratiam habitalem est constitutum capitis proximum formale in Christo. viii, 252, n. 12.
 Ex unione ad Verbum non recepit aliquam virtutem physicam, quam in se non haberet cum propria existentia. viii, 439, n. 7.
 Instrumentaliter causat nostram justificationem, et miracula. viii, 427, n. 7.
 Etiam prout existens in caelo concurrat, ut instrumentum physicum ad causandum ea quae sunt in terra. viii, 429, n. 20.
 Non causat physice instrumentaliter causam in nobis mediantibus Angelis. viii, 430, n. 22.
 Potestas quam habet humanitas ad patranda miracula est aliquid reale creatum. viii, 428, n. 2.
 Haec potestas, nec est qualitas completa materialis, aut spiritualis per modum permanentis, vel transeuntis communicata. viii, 430, n. 4.
 Nec est aliqua qualitas incompleta materialis, aut spiritualis. viii, 441, n. 15.
 Humanitas Christi constituitur in actu primo in ratione instrumenti physici, per motionem, aut elevationem Dei, seu usum passivum receptum in humanitate. viii, 442, n. 17.
 Non est causa principalis physica nostrae justificationis. viii, 452, n. 3.
 Non potest esse causa physica principalis donorum Spiritus sancti. viii, 455, n. 20.
 Est tamen causa physica instrumentalis. viii, 456, n. 23.
 Si ante assumptionem esset infecta aliqua culpa, malitiosoque habitu, posita unione totaliter mundaretur. viii, 487, n. 34.

Non fuit adoptata. viii, 619, n. 6.
 Fuit praedestinata ad unionem cum Persona Verbi. viii, 642, n. 4.
 Et si sit sancta sanctitate per essentiam, non tamen est sancta per essentiam. viii, 622, n. 23.

HUMIDUS.

Humidum radicale per esum arboris vitae in statu innocentiae purificaretur. v, 348, n. 17.

HUMILITAS.

Diabolus gratiae Dei adversatus est, eo quod infensus esset virtuti humilitatis. iv, 953, n. 37.
 Angeli boni, e contra valde meruerunt eo quod humiliaverunt semetipsos, sese recognoscentes in gratia creatos. iv, 964, n. 13.
 Humilitas est virtus subjectata in voluntate, estque potentialis temperantiae, sicut etiam continentia. vi, 424, n. 28, vide modestia et temperantia.
 Et est species modestiae. vi, 488, n. 4.
 Humilitas in medio consistit, sicut omnes aliae virtutes morales. vi, 734, n. 40.
 Humilitas non importat formaliter rationem dispositionis ad justificationem. vi, 886, n. 9.
 Humilitas est religio. viii, 697, n. 19.
 Praeminet tamen aliis virtutibus quae sunt circa passiones. viii, 697, n. 20.

HYPOSTASIS.

Nomen hypostasis, personae, suppositi, subsistentiae, et primae substantiae, ad singulare in genere substantiae pertinet. iv, 236, n. 1.
 Nomine hypostasis, seu substantiae plures olim sunt decepti. iv, 238, n. 5.
 Nomina hypostasis, subsistentia, suppositum, res naturae, etiam in creatis distinguuntur, non ex parte rei significatae, sed ex parte modi significandi. Nec tamen sunt synonyma, quia habent originem ex diversis principiis. iv, 241, n. 11.
 Hypostasis non est idem, quod subsistentia, sed idem quod substantia. iv, 260, n. 19.

I.

IDEA.

Idea sunt plures in Deo ut attingunt res ideatas, licet sint unum entitative ex parte Dei. i, 630, n. 28.
 Visio beata attingit entitatem omnium idearum, quae non sunt aliud a substantia Dei, non tamen attingit omnes ideas respective secundum quod denominantur ad creaturas, sed juxta modum penetrationis divinae essentiae plus vel minus vident de ideis divinis. i, 630, n. 28.
 Ideae dantur in Deo, quia est agens intellectuale. iii, 3.
 Dantur plures non entitative, sed respective ad res ideatas. iii, 3.
 Dantur eorum omnium quae Deus facit ideae practicae, respectu eorum quae de facto fiunt, respectu vero possibilitium cognoscitive tantum. iii, 3.
 Ideae divinae, vide Deus.
 Ideae appellatione quid veniat. iii, 4, n. 1.
 Hujus nominis usus tam in Scriptura, quam in patribus et scholasticis. iii, 4, n. 1.
 Idearum necessitas declaratur. iii, 4, n. 2.
 Ideas in Deo ponendi, et praedestinationes praedeterminativas, eadem est ratio. iii, 5, n. 4.
 Ideae definitio expenditur. iii, 2, n. 5.
 An sit conceptus objectivus. iii, 2, n. 6.
 Est conceptus formalis. iii, 6, n. 7.
 Et forma in mente artificis. iii, 6, n. 8.
 Quo modo consistit in conceptu. iii, 9, n. 13.
 Ideae causalitatis differentiae. iii, 10, n. 17.
 Cur ei causalitatis formalis extrinseca tribuenda. iii, 13, n. 23.
 In idea quomodo concurrat ratio causae efficientis. iii, 14, n. 27.
 Formatur ex intentione ponendi aliquid in esse. iii, 14, n. 27.
 Quomodo respicit pro objecto ipsum ideatum. iii, 16, n. 20.
 Idea divina non est homogonea et adaequata creaturae, repraesentative tamen et causative totum quod in creatura est continet. iii, 17, n. 32.
 Quomodo in Deo plures ideae probantur. iii, 20, n. 4; 27, n. 20, 21.
 Idea in Deo non est creatura cognita objective. iii, 21, n. 5.
 Idea quo sensu divina essentia nuncupatur. iii, 22, n. 7.

Idea est divina essentia, ut est similitudo rerum eminentialis. iii, 24, n. 14.
 Est principium operandi artificis ut cognoscenti, et intendenti. iii, 24, n. 15.
 Idea potest esse rei dissimilis. iii, 28, n. 26.
 Idearum pluralitas in Deo a D. Thoma subtiliter probatur. iii, 34, n. 12.
 Ex quibus respectibus petenda. iii, 34, n. 12.
 Et in quo respectus illi fundari debeant. iii, 34, n. 13.
 Sumitur ex essentia divina, non ut est ratio cognoscendi ipsas creaturas, sed ut est res cognita diversimode comparabilis, et participabilis a creaturis. iii, 34, n. 14; 35, n. 15.
 Ideae in Deo plures sunt non realiter et entitative, sed formaliter et in officio ideandi. iii, 31, n. 5.
 Idearum multiplicitas non officit divinae simplicitati. iii, 31, n. 6.
 Ex Scripturis et patribus probatur. iii, 32, n. 7.
 Ratione. iii, 32, n. 8.
 In ideis ratio cognoscendi, et ratio causae exemplaris quomodo distinguenda. iii, 38, n. 20.
 Idea, scientia, et ars divina differunt. iii, 45, n. 41, 42.
 Idearum pluralitas cur sumatur ex pluralitate materiali objectorum, et non ex ratione formali. iii, 45, n. 41.
 Idea quomodo est attributum et conceptus Dei. iii, 49, n. 50.
 Idea de pure possibilitibus an detur in Deo. iii, 55, n. 2.
 Ideae officium duplex. iii, 55, n. 2.
 Idea nisi fuisset ab aeterno in Deo, nulla daretur veritas ab aeterno. iii, 136, n. 15.
 Ideae per praedefinitiones explicatae. iii, 616, n. 1.

IDEM.

Quae sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se. iv, 54, n. 29.
 Quomodo id sit intelligendum. iv, 55, n. 31; 60, n. 37.

IDENTITAS.

Identitas, vide aequalitas, communicabilitas et idem.

HOSTIA.

De fide constat [hostia] consecrata corpus Christi contineri, sed a fide non creditur hanc hostiam in particulari esse consecratam, licet absolute et sine conditione adoranda sit. vii, 76, n. 52; 239, n. 21.

HUMANITAS.

Quando patres dicunt humanitatem Christi satisfecisse, non excludunt suppositum Christi Domini. viii, 53, n. 5.

Humanitas fuit sanctificata ex unione ad Verbum. viii, 192, n. 7.

Non redditur sancta modo infinito per gratiam unionis. viii, 200, n. 36.

Humanitas ut gratificata per gratiam habitalem est constitutum capitis proximum formale in Christo. viii, 252, n. 12.

Ex unione ad Verbum non recepit aliquam virtutem physicam, quam in se non haberet cum propria existentia. viii, 439, n. 7.

Instrumentaliter causat nostram justificationem, et miracula. viii, 427, n. 7.

Etiā prout existens in cælo concurrat, ut instrumentum physicum ad causandum ea quæ sunt in terra. viii, 429, n. 20.

Non causat physice instrumentaliter causam in nobis mediantibus Angelis. viii, 430, n. 22.

Potestas quam habet humanitas ad patranda miracula est aliquid reale creatum. viii, 428, n. 2.

Hæc potestas, nec est qualitas completa materialis, aut spiritualis per modum permanentis, vel transeuntis communicata. viii, 430, n. 4.

Nec est aliqua qualitas incompleta materialis, aut spiritualis. viii, 441, n. 15.

Humanitas Christi constituitur in actu primo in ratione instrumenti physici, per motionem, aut elevationem Dei, seu usum passivum receptum in humanitate. viii, 442, n. 17.

Non est causa principalis physica nostræ justificationis. viii, 452, n. 3.

Non potest esse causa physica principalis donorum Spiritus sancti. viii, 455, n. 20.

Est tamen causa physica instrumentalis. viii, 456, n. 23.

Si ante assumptionem esset infecta aliqua culpa, malitiosoque habitu, posita unione totaliter mundaretur. viii, 487, n. 34.

Non fuit adoptata. viii, 619, n. 6.

Fuit prædestinata ad unionem cum Persona Verbi. viii, 642, n. 4.

Et si sit sancta sanctitate per essentiam, non tamen est sancta per essentiam. viii, 622, n. 23.

HUMIDUS.

Humidum radicale per esum arboris vitæ in statu innocentie purificaretur. v, 348, n. 17.

HUMILITAS.

Diabolus gratiæ Dei adversatus est, eo quod infensus esset virtuti humilitatis. iv, 953, n. 37.

Angeli boni, e contra valde meruerunt eo quod humiliaverunt semetipsos, sese recognoscentes in gratia creatos. iv, 964, n. 13.

Humilitas est virtus subjectata in voluntate, estque potentialis temperantiæ, sicut etiam continentia. vi, 424, n. 28, vide modestia et temperantia.

Et est species modestiæ. vi, 488, n. 4.

Humilitas in medio consistit, sicut omnes aliæ virtutes morales. vi, 734, n. 40.

Humilitas non importat formaliter rationem dispositionis ad justificationem. vi, 886, n. 9.

Humilitas est religio. viii, 697, n. 19.

Præeminet tamen aliis virtutibus quæ sunt circa passiones. viii, 697, n. 20.

HYPOSTASIS.

Nomen hypostasis, personæ, suppositi, subsistentiæ, et primæ substantiæ, ad singulare in genere substantiæ pertinet. iv, 236, n. 1.

Nomine hypostasis, seu substantiæ plures olim sunt decepti. iv, 238, n. 5.

Nomina hypostasis, subsistentia, suppositum, res naturæ, etiam in creatis distinguuntur, non ex parte rei significatæ, sed ex parte modi significandi. Nec tamen sunt synonyma, quia habent originem ex diversis principiis. iv, 241, n. 11.

Hypostasis non est idem, quod subsistentia, sed idem quod substantia. iv, 260, n. 19.

I.

IDEA.

Ideæ sunt plures in Deo ut attingunt res ideatas, licet sint unum entitative ex parte Dei. i, 630, n. 28.

Visio beata attingit entitatem omnium idearum, quæ non sunt aliud a substantia Dei, non tamen attingit omnes ideas respective secundum quod denominantur ad creaturas, sed juxta modum penetrationis divinæ essentiæ plus vel minus vident de ideis divinis. i, 630, n. 28.

Ideæ dantur in Deo, quia est agens intellectuale. iii, 3.

Dantur plures non entitative, sed respective ad res ideatas. iii, 3.

Dantur eorum omnium quæ Deus facit ideæ practice, respectu eorum quæ de facto fiunt, respectu vero possibilitium cognoscitive tantum. iii, 3.

Ideæ divinæ, vide Deus.

Ideæ appellatione quid veniat. iii, 4, n. 1.

Hujus nominis usus tam in Scriptura, quam in patribus et scholasticis. iii, 4, n. 1.

Idearum necessitas declaratur. iii, 4, n. 2.

Ideas in Deo ponendi, et prædestinationes prædeterminativas, eadem est ratio. iii, 5, n. 4.

Ideæ definitio expenditur. iii, 2, n. 5.

An sit conceptus objectivus. iii, 2, n. 6.

Est conceptus formalis. iii, 6, n. 7.

Et forma in mente artificis. iii, 6, n. 8.

Quo modo consistit in conceptu. iii, 9, n. 13.

Ideæ causalitatis differentiæ. iii, 10, n. 17.

Cur ei causalitatis formalis extrinseca tribuenda. iii, 13, n. 23.

In idea quomodo concurrat ratio causæ efficientis. iii, 14, n. 27.

Formatur ex intentione ponendi aliquid in esse. iii, 14, n. 27.

Quomodo respicit pro objecto ipsum ideatum. iii, 16, n. 20.

Idea divina non est homogœna et adæquata creaturæ, repræsentative tamen et causative totum quod in creatura est continet. iii, 17, n. 32.

Quomodo in Deo plures ideæ probantur. iii, 20, n. 4; 27, n. 20, 21.

Idea in Deo non est creatura cognita objective. iii, 21, n. 5.

Idea quo sensu divina essentia nuncupatur. iii, 22, n. 7.

Idea est divina essentia, ut est similitudo rerum eminentialis. iii, 24, n. 14.

Est principium operandi artificis ut cognoscenti, et intendenti. iii, 24, n. 15.

Idea potest esse rei dissimilis. iii, 28, n. 26.

Idearum pluralitas in Deo a D. Thoma subtiliter probatur. iii, 34, n. 12.

Ex quibus respectibus petenda. iii, 34, n. 12.

Et in quo respectus illi fundari debeant. iii, 34, n. 13.

Sumitur ex essentia divina, non ut est ratio cognoscendi ipsas creaturas, sed ut est res cognita diversimode comparabilis, et participabilis a creaturis. iii, 34, n. 14; 35, n. 15.

Ideæ in Deo plures sunt non realiter et entitative, sed formaliter et in officio ideandi. iii, 31, n. 5.

Idearum multiplicitas non officit divinæ simplicitati. iii, 31, n. 6.

Ex Scripturis et patribus probatur. iii, 32, n. 7.

Ratione. iii, 32, n. 8.

In ideis ratio cognoscendi, et ratio causæ exemplaris quomodo distinguenda. iii, 38, n. 20.

Idea, scientia, et ars divina differunt. iii, 45, n. 41, 42.

Idearum pluralitas cur sumatur ex pluralitate materiali objectorum, et non ex ratione formali. iii, 45, n. 41.

Idea quomodo est attributum et conceptus Dei. iii, 49, n. 50.

Idea de pure possibilitibus an detur in Deo. iii, 55, n. 2.

Ideæ officium duplex. iii, 55, n. 2.

Idea nisi fuisset ab æterno in Deo, nulla daretur veritas ab æterno. iii, 136, n. 15.

Ideæ per prædefinitiones explicatæ. iii, 616, n. 1.

IDEM.

Quæ sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se. iv, 54, n. 29.

Quomodo id sit intelligendum. iv, 55, n. 31; 60, n. 37.

IDENTITAS.

Identitas, vide æqualitas, communicabilitas et idem.

IDIOMA.

Secundum fidem ex mysterio incarnationis secuta fuit vera communicatio idiomatum, viii, 507, n. 1.

Explicatur in quo consistat. viii, 507, n. 1.

IGNORANTIA.

Ignorantia est vulnus a peccato relictum. iii, 844, n. 34.

Qui ex ignorantia crassa graviter peccat putans se obsequium præstare Deo, finem ultimum ponit in creatura. v, 145, n. 30.

Ignorantia antecedens tollit voluntarium. v, 386, n. 7.

Ignorantia est causa admirationis, et delectationis etiam, sed hujus tantum per accidens. vi, 211, n. 10.

Ignorantia causat involuntarium. vii, 838, n. 6.

Unde ignorantia circa substantiam voti, vel circumstantiam gravissimam annullat votum. vii, 838, n. 6.

IGNIS.

Angeli mali, licet sint spiritus, patiuntur tamen ab igne infernali. iv, 570, n. 17.

Hoc autem est difficillimum ad explicandum. iv, 1008, n. 34.

Illi enim sunt incorporei; ignis autem inferni est corporeus. iv, 1010, n. 1.

Quod tamen quidam negant. iv, 1013, n. 5; 1032, n. 1, vide dæmon, miseria et pœna.

S. Augustinus dicit ignem illum miris, et ineffabilibus modis cruciare. iv, 1015, n. 9, vide qualitas.

Ignis licet habeat plures operationes quomodo tendat ad unum. v, 40, n. 26.

Ignis duæ potissimæ proprietates. vii, 957, n. 10.

Ignis et aqua non agent in corpora damnatorum actione naturali. vii, 957, n. 11.

ILLITERATUS.

Illiterati viri non debent formare dictamen opinionis probabilis ex libris quos legunt,

sed consulendo peritos facultatis: multa enim quæ legunt judicant se intelligere, et non est ita. iv, 146, n. 37.

ILLUMINATIO.

Quoad ordinem gloriæ illuminatio fit a Deo. iv, 1061, n. 15.

Responsio ad objecta. iv, 1061, n. 15.

Illuminatio non est actio aliqua physice influens et effective intra intellectum Angelii illuminati aliquod lumen, vel speciem, sed solum externe proponit objectum clarior, et manifestius quoad ordinem gloriæ illuminatio fit a Deo, vide Angelus.

ILLUMINO.

Angelus superior illuminat inferiorem, procedendo cum magisterio, et doctrina. iv, 1053, n. 1; 1059, n. 10.

Non e contra. iv, 1061, n. 16.

Angelus illuminans convenit in aliquo cum homine docente, et in aliquo excedit. iv, 1057, n. 8.

Nihil producitur physice in intellectu superioris, sed bene in intellectu superioris, puta conceptus, quem directe ordinat ad inferiorem, objective non physice. iv, 1057, n. 8.

Illuminantur Angeli in his quæ pertinent ad ordinem naturæ, gratiæ et gloriæ. iv, 1061, n. 15.

Quoad ordinem naturæ, proponitur quoddam dubium. iv, 1061, n. 15.

IMAGINATIO.

Imaginatio per species insensatas in brutis cognoscit convenientiam rei. v, 40, n. 26.

IMAGO.

Aliud est imago, quæ est verbum formatum a nobis per intellectionem, et aliud imago, quæ est anima, quæ facta est ad imaginem Dei. ii, 231, n. 16.

Imago est duplex, una in re alterius naturæ, ut imago regis in denario; et hæc

imago ordinatur pure ad representandum; alio modo in re ejusdem naturæ, sicut imago regis in filio suo, et hæc est perfecta imago, nec ordinatur solum ad representandum, sed ad propagandum naturam sui principii. iv, 127, n. 14; 154, n. 20.

Imagines per se non sunt dignæ, nec capaces honoris. vii, 673, n. 2.

IMMATERIALITAS.

Immaterialitas non est radix cognitionis, sed est ratio, quo aliquid fit cognoscitivum. ii, 429, n. 23.

IMMEDIATE:

Virtus spirativa quomodo sit immediate in Patre, et Filio. iv, 377, n. 30, vide operator.

Substantia debet esse media inter Deum, et accidens ut operetur per aliquid distinctum a se. iv, 715, n. 36.

IMMENSITAS.

Immensitas in Deo consideratur a nobis ad modum quantitatis virtualis, quatenus id facit immensitas in Deo, quod quantitas in corporibus, scilicet reddere præsentem rebus et locis. ii, 18, n. 5.

Deus immensitate suæ virtutis attingit omnia, quæ sunt in loco, cum sit universalis causa essendi. ii, 20, n. 9.

Immensitas est ratio formalis existendi Deum in rebus. ii, 20, n. 9.

Attributum immensitatis ad duo attributa consequitur, et habet respectum secundum duplicem considerationem. ii, 23, n. 14.

Immensitas considerata quantum ad suam extensionem et spheram, cui potest assistere, et coexistere, cum sphaera illius sit infinita, et omni termino carens, sequitur ad attributum infinitatis, quia infinito convenit esse ubique. ii, 23, n. 14.

Immensitas considerata secundum quod dicit rationem formalem et modum habendi contactum ad res, quibus assistit, sequitur ad virtutem operativam. ii, 23, n. 14.

Attributum immensitatis distinguitur ab

aliis attributis, quæ respiciunt res ad extra ratione diversæ formalitatis, vel respectus, quo immensitas respicit creaturas, vel alia attributa. ii, 24, n. 16.

Immensitas ut contactiva non est causa operationis, sed est potius fundata in operatione, quatenus præsupponit operationem, ut est ab omnipotentia, et reddit ipsam operationem contactivam, sic immensitas non est ante operationem secundum se, licet sit ratio ipsius operationis ut sit contactiva. ii, 27, n. 25.

Immensitas non fundatur in concursu Dei quomodocumque influente in ipsas causas secundas ad suos particulares effectus, quasi determinando illas et actuando, verum adjuvando ut producant, sed in ipso influxu, quo vel immediate res creat, vel producit, vel conservat in esse. ii, 27, n. 25.

Immensitas Dei magis fundatur in concursu simultaneo, quo insitit esse in effectus, quam in concursu prævio quo determinat causas. ii, 27, n. 25.

Immensitas non habet pro effectu formali facere rem præsentem per immediatam comparisonem et applicationem ad spatia, quasi necessario substantia alligetur seu applicetur illis. ii, 36, n. 23.

Effectus formalis immensitatis est reddere Deum contactivum seu potentem agere in omnem creaturam extra se, in quacumque parte spatii. ii, 36, n. 23.

Deus habet immensitatem ita absolutam, quod est omnino independens a spatiis, nec respicit illa, implendo ea immediate, sed tamquam agens effectivum quod prius res effectas, quam loca seu spatia, in quibus efficit. ii, 36, n. 23.

Ad immensitatem pertinet ponere contactum ad res; contactus autem ille est immutativus. ii, 41, n. 33.

Sicut æternitas facit Deum æternum in se, ac immensitas facit Deum existentem in se. ii, 41, n. 33.

Æternitas opposito modo procedit ad immensitatem, et unde. ii, 41, n. 33.

IMMUTABILITAS.

Immutabilitas Dei potest probari, vel ex effectibus a posteriori, vel ex aliis attributis divinis. ii, 53, n. 1.

Immutabilitas Dei demonstratur ostendendo deveniendum esse ad aliquod principium immobile, quod a nullo dependeat, nec immutetur. ii, 53, n. 1.

Immutabilitas Dei tum in natura, tum in suo divino proposito, pluribus in locis declaratur in sacra Scriptura. II, 53, n. 2.
Simplicitas et infinitas sunt propria fundamenta immutabilitatis divinæ. II, 54, n. 3.
Pluribus rationibus probatur omnimoda immutabilitas Dei. Prima, quia est actus purus: secunda, non est subjectum capax, et susceptivum motus: tertia, Deus est infinitus, et ratione suæ infinitatis nihil de novo potest illi advenire. II, 54, n. 3.

IMPASSIBILITAS.

Impassibilitas est dos corporis gloriosi. V, 332, n. 4.
Impassibilitas non causat solum effectum negativum. V, 334, n. 8.
Impassibilitas omnia corruptiva repellit, et quomodo. V, 337, n. 16.

IMPECCABILITAS.

Impeccabilitas nulli creaturæ competit ex sua natura. IV, 872, n. 1.
Sed tantum ex gratia. IV, 872, n. 21.
Pauci autores hinc veritati contradicunt. IV, 872, n. 21, vide distinctio, imperfectio et regula.
Adhuc si in beato non esset dilectio, per solam visionem esset impeccabilis. V, 243, n. 44; 250, n. 17.
Impeccabilitas quomodo pertineat ad beatitudinem. V, 235, n. 24, vide amor, dilectio et satietas.
Impeccabilitas ex duplici causa potest provenire. V, 247, n. 11.
Impeccabilitas causam intrinsecam habet in peccato. V, 248, n. 12.
Confirmati in gratia quomodo habeant impeccabilitatem. V, 248, n. 13.
Impeccabilitatis radix est visio Dei. V, 248, n. 13.
Impeccabilitatem causat secundo amor. V, 250, n. 17.
Impeccabilitas Christi, vide Christi impeccabilitas.

IMPEDIMENTUM.

Impedimentum quid sit, et quomodo differat a necessario, et in quibus motibus, et non motibus inveniatur. V, 408, n. 8.

IMPERABILIS.

Imperabiles actus qui possint esse. V, 606, n. 34, vide intellectus, et potentia loco motiva.

IMPERATOR.

Imperatores Romanæ Ecclesiæ defensores, ipsique promulgarunt, et observari fecerunt primatum ipsius Ecclesiæ. VII, 209, n. 23.

Præcipue hoc fecit Constantinus conferens etiam bona temporalia, et splendorem quasi imperialem. VII, 209, n. 23.

Nunquam vero primatus iste ab aliquo imperatore concessus intelligitur tamquam ab instituyente, et ordinante. VII, 209, n. 23.

Imperatores et principes sæculares ex variis causis se introduxerunt in ordinatione apostolicæ Sedis, aliquando per potestatem usurpatam, aliquando vero per tolerantiam Ecclesiæ, ex urgente aliqua necessitate. VII, 225, n. 24.

Nunquam tamen exercitio eligendi papam usi sunt, sed tantum approbandi electionem, aut permittendi ut pontifex electus consecraretur, aut componendi dissensiones, si quæ in electionibus pontificum contigissent. VII, 225, n. 24.

IMPERATUS.

Imperati actus, vide actus interior, etc.

IMPERIUM.

Imperium an sit penes Deum et quomodo. III, 613, n. 36; 614, n. 37.

Imperium datur circa aliquos actus voluntatis, qui pertinent ad executionem post electionem. V, 597, n. 13.

Imperii actus consistit in iudicio practico post electionem secuto. V, 597, n. 14.

Imperii iudicium est per modum denuntiationis et intimationis obligantis, non per modum simplicis enuntiationis. V, 599, n. 17.

Imperium non sequitur immediate electionem, sed usum. V, 599, n. 19.

Imperium est actus prudentiæ. V, 595, n. 10; 596, n. 11, vide prudentia.

Imperium non fit per instinctum, et ante omnem actum voluntatis, sed per arbitrium, nec versatur circa finem, sed circa media, et eorum executionem. V, 597, n. 14.

Imperium est actus intellectus formaliter, præsupponit tamen actum voluntatis, a qua efficaciam accipit. V, 591, n. 1; 605, n. 33.

Imperium quod actus intellectus est, efficaciam participat a voluntate: et unde talis efficaciam primo oriatur. V, 492, n. 10; 551, n. 24.

Imperium est actus distinctus a iudicio antecedente electionem. V, 583, n. 3.

Imperium datur in homine etiam respectu sui ipsius. V, 583, n. 5; 599, n. 17.

Imperium movet ad executionem hic et nunc faciendam quoad specificationem, et quoad exercitium. V, 603, n. 28.

Imperium non versatur circa actus externos, ut fines sunt formaliter, sed quatenus sunt operationes tendentes in finem. V, 590, n. 23.

Imperium absolute, et simpliciter sequitur libere, et non necessario ad electionem. V, 601, n. 22.

Imperium non est actus iustitiæ. V, 606, n. 35.

Imperium large sumptum antecedere potest electionem, non autem rigorose, et proprie sumptum. V, 608, n. 4.

Imperio rationis quæ subdantur, et quæ non: quæ cum resistantia, et quæ sine illa. V, 608, n. 5.

Imperium pertinet substantialiter ad intellectum, præsuppositive ad voluntatem, et quare. VII, 746, n. 15.

Imperium specificatur, non a re quam imperat, sed ab ordine ad inferiorem per modum moventis. VII, 766, n. 22.

Quomodo imperium distinguatur ab oratione. VII, 719, n. 18.

Qui requiratur ut imperium sit efficax. VII, 720, n. 20.

IMPLETIO.

Impletio præcepti, vide præceptum.

IMPOSSIBILIS.

Impossibile appeti potest, non quidem ut assequibile, sed ut objectum complacentiæ,

et inanis delectationis. IV, 944, n. 22, vide velleitas.

Impossibile iudicatum ut tale potest terminare actum voluntatis inefficacis. V, 569, n. 7, vide voluntas inefficax.

Impossibile per se, seu ab intrinseco, et per accidens quid sit, et quomodo attingatur a voluntate. V, 570, n. 13.

IMPUTABILITAS.

Imputabilitas sequitur ad actum voluntarium prout regulatum a ratione, et lege. V, 630, n. 35.

IN.

In particula aliquando æquivalet per in sacra Scriptura, aliquando non. V, 131, n. 50.

INANIMATUS.

Inanimata absque extrinseco auxilio consequuntur beatitudinem suam, non tamen homo, qui in hoc ipso nobilior est. V, 168, n. 15.

INCANTATOR.

Incantatoris cujusdam civitatis Satemburgensis notabilis narratio. VII, 972, n. 24.

INCARNATIO.

Incarnatio et merita Christi sunt causa prædestinationis. III, 742, n. 1.

Incarnatio Verbi divini multa motiva habuit, redemptioni tamen hominum subordinata. V, 763, n. 16.

In incarnationis opere multa inveniuntur. VIII, 95, n. 19.

Motivum primum incarnationis, seu finis cujus gratia, fuit ostensio gloriæ divinæ. VIII, 95, n. 20.

Non fuit ipsa incarnationis dignitas, sed ut valens ad manifestandam gloriam Dei per

viam misericordiae, et justitiae. viii, 115, n. 13.

Incarnatio ut redemptiva fuit motivum, ut Deus vellet ipsam absolute. viii, 115, n. 13.

Ut redemptiva est propinquior fini a Deo intento. viii, 115, n. 13.

D. Thomas reputat probabile, quod si Adam non peccaret, Christus veniret in carne impassibili. viii, 104, n. 33.

Deus non decrevit incarnationem ante gratiam datam per providentiam generalem. viii, 114, n. 16.

Incarnatio dicitur bonum occasionatum, quia praesupposito aliquo materiali volita fuit. viii, 115, n. 17.

Incarnatio non fuit occasionaliter volita, sicut punitio, aut poena. viii, 115, n. 17.

Fuit volita, praesupposito peccato, ut materia redemptionis. viii, 115, n. 17.

Terminus formalis incarnationis est humanitas. viii, 131, n. 1.

Tantum ratione distinguitur incarnatio ab actione assumptiva. viii, 134, n. 6.

Si daretur in materia humana propria existentia, posset esse instrumentum physicum ad incarnationem. viii, 161, n. 16.

De facto non fuit causa physica instrumentalis respectu incarnationis. viii, 162, n. 1.

Immediate humanitas fuit terminata ad subsistentiam relativam, et secundario ad existentiam, ut modificatam per subsistentiam Verbi. viii, 169, n. 1.

INCLINATIO.

Inclinatio naturalis aliquando solum est in re ex suppositione alicujus status. v, 422, n. 47.

Inclinatio quando et quomodo, sive amor vitae dicatur naturalis: quandoque contra illam facere, sit peccatum. vii, 287, n. 50.

Quomodo homo habeat duas naturales inclinationes, et quae sint. vii, 287, n. 50.

INCOMMUNICABILIS.

Quod per se non existit, sed in alio, non potest esse incommunicabile. iv, 242, n. 15, vide communicabilitas et individuum, Persona divina.

INCOMPREHENSIBILIS.

Deum esse incomprehensibilem Scriptura apertissime dicit, et patres communiter docent. ii, 405, n. 1.

Testimonia Scripturae et patrum. ii, 405, n. 1.

De fide est Deum esse incomprehensibilem, sumendo incomprehensibilitatem pro aliquo peculiari attributo et perfectione, quam non explicat ly invisibilis, vel ineffabilis. ii, 406, n. 3.

Scriptura et patres communiter distinguunt inter hoc quod est Deum esse invisibilem et incomprehensibilem. ii, 406, n. 3.

Nomine invisibilitatis, sic intelligitur Deus invisibilis quod tamen per gratiam videri potest; incomprehensibilis vero, ita ut per gratiam non comprehendatur, alias nulla singularis perfectio per incomprehensibilitatem diceretur, quae non per invisibilitatem. ii, 406, n. 4.

Deus est incomprehensibilis a quocumque intellectu creato quantumcumque elevato. ii, 410, n. 10.

INCOMPREHENSIBILITAS.

Incomprehensibilitas Dei non reducitur ad incomprehensibilitatem effectuum Dei in se, sed ad infinitatem Dei in se. ii, 412, n. 13.

Non potest intellectus creatus exhaurire omnem cognoscibilitatem, seu omnem modum cognoscibilitatis quem ex se fundat divina essentia, quia licet videat illam in se, et infinitatem ejus, et modum infinitatis ejus, tamen non potest comparationem illius eminentiae erga creaturas omnes attingere et evolvere, unde derivatur incomprehensibilitas. ii, 412, n. 13.

Incomprehensibilitate videntur creaturae, et ut sunt creatrix essentia, et ut ab illa essentia derivantur in se, et in participatione ad extra non quomodocumque, sed per adaequationem cum cognitione divina et exhauriendo omnem cognoscibilitatem ejus. ii, 413, n. 15.

Licet tota creatrix essentia videntur ut est in se, et ut efficiens est, quantum ad perfectionem absolutam potentiae illius, seu virtutis efficientis in se, et ex parte subjecti in quo est, non tamen comparative secundum suam eminentiam, et ut tangit objectum quod participatur a se, sic enim

incomprehensibilitate gaudet, nec ad purum evolvi potest. ii, 413, n. 15.

INDICTIO.

Indictio belli, vide bellum et princeps.

INCONSIDERATIO.

Angeli mali peccarunt ex inconsideratione. iv, 992, n. 14.

Sed illa inconsideratio fuit mere malitiosa, non vero involuntaria. iv, 996, n. 20.

INDIFFERENS.

Indifferens, vide actus indifferens et iudicium.

INCONTINENS.

Incontinens in quo differat ab intemperato. v, 862, n. 81, vide contineo.

INDIFFERENTIA.

Indifferentia duplex est, alia suspensiva, alia dominativa. v, 505, n. 41.

Indifferentia actuum duplex est, alia naturalis, alia moralis, et in quo differant. v, 791, n. 2.

Indifferentia est vera species moralitatis. v, 792, n. 7.

Indifferentia moralis species negativa est, et incompleta, et in quo sensu hoc intelligatur. v, 795, n. 15.

Indifferentia moralis non subieitur determinatae regulae rationis. v, 798, n. 24.

Indifferentia moralis est speciei moralis sub quadam praecisione, qua attingit objectum sine circumstantiis, et cum hac non descendit ad individua. v, 807, n. 49, vide species, id est, quidditas.

Indifferentia, vide libertas, liberum et necessitas.

Indifferentia voluntatis, vide libertas voluntatis.

INCORRUPTIBILIS.

Incortuabilia non egent multiplicari. iv, 598, n. 24.

Corpora damnatorum post diem iudicii erunt incorruptibilia, sed non impassibilia. iv, 1015, n. 9.

INCORRUPTIBILITAS.

Incortuibilitas beatitudinis, vide perpetuitas.

INDEFECTIBILITAS.

Indefectibilitas oritur ex hoc, quod aliquid est sibi recta regula, vel habet eam sibi semper annexam. iv, 876, n. 8.

INDELIBERATUS.

Indeliberatum sumi potest duobus modis, scilicet private, et negative. iv, 899, n. 7.

Indeliberati actus, vide motus subiti.

INDIVIDUATIO.

Individuatio, vide subsistentia.

Utrum haecitas, an vero materia sit principium individuationis. iv, 588, n. 9, vide haecitas et Vasquez.

Individuatio in substantiis est gradus intrinsecus, et substantialis; et sic intrinsecum principium postulat, et substantiale. iv, 595, n. 98.

Individuatio, sine multiplicatione naturae, non exigit materiam, neque materiale principium, neque ordinem ad illud, sed sufficit formam ipsam esse completam, et irreceptibilem, seu non dicere ordinem ad aliquid, in quo recipiatur, sed in se manere. iv, 597, n. 22.

INDIVIDUO.

Anima individuatur per ordinem ad corpus. iv, 597, n. 22.

INDIVIDUUS.

Individuorum omnium dantur ideæ in Deo. iii, 63, n. 24.

Individuus, vide singularis et subsistentia. Quod perfecte, et complete individuum est, ut suppositum, vel persona, perfecte incommunicabile est. iv, 236, n. 13.

Individuum, seu persona excludit triplicem communicabilitatem. iv, 237, n. 4.

Individua substantia idem est quod prima substantia. iv, 239, n. 6; 242, n. 15.

Individuum dupliciter sumitur, scilicet logice et physice. iv, 243, n. 16.

Individuum vagum, quomodo plura complectatur sub conceptu communi. iv, 249, n. 24.

Neque est analogum. iv, 249, n. 26.

INDUCTIO.

Inductio non est consequentia, nec discursus efficax et necessarius, sed topicus, et fallibilis. vi, 450, n. 7.

INDULGENTIA.

Indulgentiæ per actus exteriores, non per voluntatem lucrandi, lucrantur. vi, 79, n. 1.

INFERIOR.

Actiones liberæ Angeli superioris non sunt cognitæ inferiori, nec e converso nisi in quantum Angelus voluerit manifestare. ii, 124, n. 3.

Angelus inferior in suis actionibus liberis nullo modo subditur superiori. ii, 124, n. 3.

Superioris Angeli operationes ex ipso modo

procedendi sunt uniformiores, et simpliciores quam inferiorum, etiam si libere fiant, quia magis universaliter, et unite procedunt. ii, 126, n. 6.

Inferior Angelus procedit cum minori ordine et uniformitate, quia confusius intelligit, et multo magis Angeli mali qui minus ordinate procedunt in his quæ sunt ad finem. ii, 126, n. 6.

Licet Angelus inferior in suis operationibus liberis non subdatur Angelo superiori effective, tamen subditur exemplariter. ii, 126, n. 7, vide Angelus.

INFERNUS.

In inferno nulla est redemptio, vel remissio, quidquid dicant Origenistæ. iv, 982, n. 4, vide ignis.

INFIDELIS.

Infidelis opus virtuosum, vide gentilis. Infidelis esset qui non crederet revelationi privativæ sibi a Deo factæ. vii, 416, n. 7.

INFIDELITAS.

Infidelitas quo sensu sit privata debita rectitudine, et quo non. v, 733, n. 23, vide actus malus.

Infidelitas physice, et non solum demeritorie fidei opponitur, unde ipsam a subjecto expellit. vii, 408, n. 7.

Infidelitas secundum se opponitur spei theologicæ, eamque destruit. vii, 335, n. 25.

INFINITAS.

Infinitas essentialis habet duo fundamenta. Primum, carentiam terminorum, quibus forma finitur modo physico, scilicet per receptionem in materia, vel per ordinem ad illam: secundum, carentiam terminorum, quibus res aliqua finitur et limitatur modo metaphysico, scilicet ex defectu generis et differentia, qui sunt ter-

mini limitantes metaphysice essentiam. i, 672, n. 1.

Deus caret omni limitatione ex parte generis et differentia, unde habet infinitatem. i, 673, n. 3.

Infinitas Dei non est secundum potentialitatem et materialitatem, sed secundum perfectionem et actualitatem, siquidem est actus purus. i, 673, n. 3.

Omnis forma quæ caret omni principio limitante sicut Deus, habet infinitatem. i, 673, n. 3.

Angelus caret omni ordine ad materiam, et sic habet quamdam infinitatem, sed non simpliciter in genere entis, quia habet formam, quæ est existentiam limitatam, quia in se receptam, et sic habet potentialitatem, et ordinem ad esse limitatum. i, 698, n. 12.

Deus non dicitur habere infinitatem quia non definitur seu non manifestatur ejus quidditas, sed quia tali modo non definitur, scilicet definitione constante ex genere et differentia, ex actu et potentia, qui sunt termini non solum definiens, sed etiam finientes et limitantes quidditatem. i, 699, n. 15.

Non potest probari infinitas divina ex aliquo effectu infinito a se producto, quia talis non datur verbi gratia infinitus numerus, vel quantitas, etc. i, 700, n. 17.

Infinitas divina solum potest probari, vel ex modo operandi, quia exigit infinitatem virtutis, et consequenter essentia, ad quam sequitur virtus; vel ex modo essendi, quia caret principiis finientibus aliquam essentiam, quales sunt genus et differentia, actus et potentia, recipiens et receptum. i, 700, n. 17.

Nulli creaturæ potest convenire virtus ad creandum, quia requiritur virtus infinitatem habens. i, 700, n. 17.

Deus dicitur et est infinitus, quia est id quo majus excogitari non potest, hæc tamen ratio non probat infinitatem Dei positivam et categorematicam, licet probet infinitatem negativam et syncategorematicam. i, 701, n. 19.

Infinitas duplex est. iv, 227, n. 38.

Una in genere curis, simpliciter, et alia propria in unoquoque genere. Ita distinguit pater Suarez. iv, 227, n. 38.

In genere entis non potest multiplicari; bene autem infinitas in genere moris. vii, 65, n. 48.

INFLEXIBILITAS.

Inflexibilitas Angeli non consistit in immobilitate actus, quoad exercitium, sed quoad specificationem. iv, 990, n. 11.

Nec est propria passio Angeli ab eo inseparabilis per ipsam Dei potentiam absolutam. iv, 990, n. 11.

Nunquam tamen ab ipso removebitur, est enim accidens commune inseparabile ex principiis individui. iv, 992, n. 14; 1001, n. 26.

Inflexibilitas, vide Angelus.

INFLUO.

Speciei intelligibili convenit influere effective in actum. iv, 874, n. 4.

INFLUXUS.

Influxus Dei simultaneus a Pelagio negatus, a D. Augustino adstruitur, et quid sit. iii, 476, n. 4.

Influxus divinus quomodo repelli potest. iii, 448, n. 40.

Influxus divinus in peccati malitiam non cadit. iii, 465, n. 66; 466, n. 67.

Influxus charitatis connaturalis est virtutibus per se infusis, secus autem virtutibus acquisitis, et quare. vi, 946, n. 17.

INGENITUS.

Ingenitum esse. iv, 298, n. 38, vide innascibilitas et interim.

INHÆRENTIA.

Inhærentia non est modus unionis respectu accidentis ordine ad subjectum. viii, 450, n. 42.

INHÆSIO.

Inhæsiō (quæ effectus amoris est) est intima conglutinatio effectus cum amato in omnibus, quæ illius sunt. vi, 207, n. 5.

INIMICITIA.

Inimicitia inter homines non ponit intrinsicam aversionem, et indignitatem. vi, 879, n. 18; 880, n. 20.

Inimicitia respectu Dei non separatur a ratione peccati, et intrinseca aversione a fine ultimo. vi, 879, n. 18; 880, n. 20.

INIMICUS.

Inimici, vide oratio.

INJURIA.

Injuria quæ fit sanctis in suis reliquiis, vel imaginibus, habet duplicem malitiam, scilicet contra duliam, et contra religionem. vii, 646, n. 80, vide veneratio.

Injuriam sanctorum æstimat Deus, ut propriam, sicut res eam quæ fit Filio, aut amicis suis specialibus. vii, 646, n. 80.

Injuria Dei, et sanctorum est ejusdem speciei. vii, 578, n. 7.

Qualiter injuria sumat speciem a circumstantia, diverso modo ac veneratio. vii, 636, n. 54, 55.

Injuria personæ sacræ, quæ non est specialiter prohibita non habet malitiam sacrilegii. vii, 644, n. 74.

Injuria sanctorum est prohibita a Deo, non solum propter sanctitatem personalem, sed quia sunt aliquid Dei. vii, 646, n. 80.

Distinctio inter injuriam et venerationem sanctorum. vii, 646, n. 80.

Injuria quæ fit in sanctos, non potest præcindi a Deo tamquam ab ultimo specificativo. vii, 646, n. 80, vide honor et sacrilegium.

Stat bene aliquid esse injuriam sanctorum viæ, et non respectu sanctorum patriæ. vii, 647, n. 84.

Injuria quæ regulariter fit contra personam rationalem, ut est imago Dei, et contra duliam, ex intentione tamen operantis potest esse contra religionem. vii, 648, n. 84.

Per injuriam deprimitur persona injuriata: et sic ad ejus satisfactionem non solum exigitur quod injurians redeat ad amicitiam, sed quod etiam humilietur. viii, 48, n. 22.

Injuria causata per peccatum recipitur in Deo. viii, 6, n. 4.

Consistit in aliqua moralitate. viii, 6, n. 4.

Ob maximam inferioritatem nostram erga Deum non habemus obligationem reddendi aliquid ipsi ex justitia stricte dictam, propter injuriam. viii, 6, n. 4.

Injuria illata Deo est rigorosa injuria. viii, 6, n. 4.

Non resarcitur per subjectionem creaturæ, siquidem hæc subjectio semper fuit debita, sed per subjectionem personæ æqualis. viii, 7, n. 5.

Injuria irrogata Deo est infinita simpliciter, ly simpliciter sumpto pro absolute. viii, 16, n. 32.

Est infinita, quatenus, læso Deo, læduntur omnes dignitates creaturæ. viii, 16, n. 32.

Non tamen lædit majestatem divinam omnimodo, quo injuriabilis est; et sic non est infinita omnibus modis. viii, 17, n. 34.

Per hanc injuriam injuriantur omnes creaturæ, quia Deus caput illarum est. viii, 17, n. 35.

Quia attingit Deum ipsum deserendo est infinita simpliciter. viii, 18, n. 36.

Injuria non consistit proprie in aliquo intrinseco peccati. viii, 18, n. 38.

Si per impossibile darentur duo dii æquales, injuria irrogata ab uno alteri esset major quasi physice injuria illata ab homine, non autem esset major moraliter. viii, 27, n. 61.

INJUSTITIA.

De peccato injustitiæ. iv, 936, n. 44.

Utrum Angelus illud peccatum committere possit, respondet auctor sub distinctione. iv, 936, n. 44, vide peccatum.

Injustitia, et irreligio quomodo trahantur ad speciem essentialem luxuriæ ab ipsa luxuria. v, 850, n. 44, vide circumstantia personæ, irreligio, luxuria et persona.

INNASCIBILIS.

Fuit necessarium assignare Patri notionem innascibilis contra Arium. iv, 277, n. 24.

Si duo essent innascibiles, non opponerentur relative, sed naturæ diversitate distinguerentur. iv, 67, n. 3; 74, n. 40.

INNASCIBILITAS.

De ista materia. iv, 299, n. 4.

Innascibilitas non constituit Personam Patris. iv, 403, n. 27, vide notio.

INNOCENS.

Quando et quomodo innocens sit, vel non sit tradendus tyranno a republica, vel a se ipso, in remedium totius communitatis. vii, 481, n. 1; 482, n. 3.

INNOCENTIA.

Innocentiæ status, vide diligo et homo.

Status innocentie perfectio, per subjectionem ad Deum, et ab eo recipiendo, non per sacramenta. In eo signa externa, sed speculativa, non gratia practica. ix, 444.

Ejus status nulla ignorantia quasi privativa: scientia a Deo per sensibilia, ut objecta, non ut media. ix, 448.

Status irreparabilis: incertum an ullo in eo poenitentia. Fuissent sacrificia: quid illa a sacramentis differant: in patria, nulla ipsa futura. ix, 424.

INOBEDIENTIA.

Non subdici superiori, ut præcipienti, et ut superiori, est conditio specialis peccati inobedientiæ. iv, 938, n. 46.

INSPIRABILITAS.

Cur inspirabilitas non sit notio. iv, 273, n. 46; 279, n. 28.

INSTANS.

Utrum motus Angeli in spatio possit fieri in instanti. iv, 876, n. 8.

Deus in instanti operatur. iv, 682, n. 14.

Non autem sic Angelus. iv, 957, n. 4; 963, n. 40.

Non oportet, quod in quolibet instanti rationis divino res videatur perfecte, et explicitè quantum ad omnia, quæ illi possunt convenire. viii, 447, n. 27.

Instans primum durationis actus boni, vel mali, an pertineat ad substantiam illius. v, 872, n. 28, vide duratio.

Instantia infinita in potentia, et finita in actu, quid sint. v, 876, n. 37.

Correspondet tamen initium viæ Angelorum malorum, seu primum illorum instans instanti nostro. iv, 958, n. 2; 961, n. 7.

INSTANTIA.

Instantia seu prioritates rationes in Deo quomodo assignanda. iii, 343, n. 44.

INSTINCTUS.

Instinctus quid sit, et loco cujus detur. v, 543, n. 2.

Instinctus Dei requiritur pro primo actu voluntatis, qui est simpliciter primus totius vitæ, pro primis vero motorum negotiorum, aliquando solum, et quare. v, 529, n. 44.

Instinctus in quo differat a prophetia. v, 529, n. 45.

Instinctus non involvit imperium. v, 596, n. 11.

Instinctus brutorum quomodo formetur in eis, et quid sit. vi, 257, n. 42.

INSTRUMENTUM.

Duplex instrumentum, scilicet vitale quod habet in se aliquod principium actus; et inanimatum, quod non movetur nisi medio impulsu, sicut cum lapis movetur. ii, 270, n. 34.

De ratione instrumenti est ut operetur aliquid ultra propriam virtutem, quam habet a natura sua, et quæ sibi facta sit propria ex participatione alterius, ita ut ista virtus non sit subjecta proprio motui, et usui, sed alterius cui deservit et ministrat. ii, 272, n. 36.

De ratione instrumenti maxime essentielle est, ut condistinquatur contra causam principalem tamquam aliquid ei inferius. ii, 272, n. 36.

Non sufficit quod instrumentum sit ei inferius quantum ad dependentiam in causando, sed oportet quod ei deserviat et ministret, et ei assimiletur effectus et a quo moveatur. ii, 272, n. 36.

Ad causam instrumenti magis attenditur ordo ad principale agens, cui ministrat, quam ad effectum, quem non sibi, sed principali agenti assimilat, causa autem principalis directius respicit effectum, quem ut proprium et similem sibi intendit. *ii, 272, n. 37.*

Ad discernendum causam principalem a causa instrumenti, non debet attendi a quo principio virtus operans derivetur, et an sit elevata, vel extra proportionem propriae et nativae virtutis ejus cui datur, an non, sed solum ad quem finem datur, scilicet ad assimilandum sibi. *ii, 272, n. 37.*

Implicat dari instrumentum creationis physicum. *iv, 546, n. 17; 548, n. 20.*

Ignis inferni agit in demones et in animas, ut instrumentum elevatum a Deo omnipotente, cui omnis creatura obedire nata est. *iv, 849, n. 7; 1028, n. 31.*

Instrumenta divinae virtutis etiam in distans possunt operari. *v, 534, n. 59.*

Physicum non potest dari ad creationem. *viii, 162, n. 1.*

Instrumentum conjunctum eodem actu quo redditur agens constituitur instrumentum, non autem instrumentum separatum. *viii, 281, n. 43.*

Res effecta dicit ordinem transcendentalem ad instrumentum ut elevatum a causa principali. *viii, 435, n. 53.*

Motio, per quam elevatur instrumentum supernaturale, potest aliquo modo vocari operatio perfectiva, seu effectiva instrumenti. *viii, 444, n. 24.*

Motio recepta in humanitate Christi, et in aliis instrumentis corporeis entitative est materialis, terminative autem spiritualis. *viii, 444, n. 24.*

Quando instrumentum est excellentissimum, et conjunctum causae principali, potest communicare virtutem aliis instrumentis. *viii, 459, n. 40.*

Instrumenti operatio praevia: vere agat necesse est, ut subjiciatur principali agenti. *ix, 214.*

Creationis instrumentum esse non potest. *ix, 215.*

Virtus in eo spiritualis, seu magis ad spirituale, ipsa motio ut quid intentionale. *ix, 220.*

Virtus instrumenti nec qualitas permanens, nec potentia obedientialis activa, nec sola assistentia extrinseca; sed motio intentionalis. *ix, 222.*

Motio in instrumento, ipsa causae principalis actio illi imprimens, sibi que illud subjiciens. Motio praevia, ipsa virtus instru-

menti in actu primo nec alia virtus instrumenti propria. *ix, 237.*

Instrumenti virtus praevia, non ipsa potentia obedientialis: ipse modus agendi creaturae ex subjecto, a quo nec ipsa abstrahunt divina instrumenta. Actio creativa, ipsa substantia. *ix, 276.*

Motionis terminus in instrumento, forma aliqua, quorundam sententia. Virtus ut forma agentis principalis; instrumenti ut motio. *ix, 235.*

Motio instrumenti et auxilium praeviens, diversa. Virtus in instrumento active et passive. *ix, 238.*

Virtus instrumenti, ipsa causae principalis in esse intentionali. Actus primus simul cum secundo, ex uno influxu agentis principalis. *ix, 263.*

Dei imperium virtualiter transiens instrumentum. Intelligentia vero caelo imprimi. *ix, 265.*

In instrumentis divinis nullus per se necessarius motus proprius. *ix, 267.*

In instrumentis gratiae virtus nec corporea, nec ens proprie, sed ad incorporeum. Aliis entitative corporea, virtualiter spiritualis. *ix, 241, 260.*

Instrumenta naturalia et conjuncta, ipsa a se elevata; non separata, aut etiam phantasma. *ix, 244, 265.*

Usus instrumenti, ipsa ejus elevatio. Motio ipse motus instrumenti realiter, formaliter quid praevium. *ix, 261.*

INSULA.

In insula Melitensi non inveniuntur noxia animalia. *vii, 964, n. 11.*

INTEGRITAS.

Integritas confessionis, vide interruptio et multiplicatio.

INTELLECTIO.

Intellectio ut est actus, et operatio intelligentis, non petit per se loquendo terminum productum, ad quem ordinetur tamquam causalitas et via, sed solum petit terminum ut objectum circa quod versetur. *ii, 235, n. 24.*

Intellectio ipsa non se habet ut objectum

terminans, seu imago repraesentans illud, sed ut attingentia vitalis, et actus elicitus a potentia, quo tale objectum attingit, et cognoscit. *ii, 236, n. 25.*

In beatis datur formalis notitia elicita, quae est intellectio, formalis vero notitia quae est repraesentatio, seu conceptus non datur in beatis, ut formata et producta ab ipsis, sed unita et communicata, scilicet divina essentia loco speciei expressae. *ii, 237, n. 27.*

Intellectio subsistens, et constituens naturam formaliter est natura ipsa, quae vult, et quae creat, sed non est formaliter ratio volitionis vel creationis. *ii, 447, n. 40.*

Creaturae sunt objectum secundarium divinae intellectionis. *ii, 457, n. 10.*

Principia limitantia intellectionem, sunt specificativum et receptionem. *iv, 703, n. 19.*

Ad secundam, etc. intellectio habet duplicem habitudinem, alteram ad objectum, quod intelligit, et ut sic non est productiva; alteram ad Verbum, in quo repraesentatur res intellecta, et ut sic est productiva. *iv, 118, n. 38.*

Distinguuntur in nobis haec quatuor, scilicet intellectus, ut potentia; species impressa, intellectio, et Verbum seu species expressa. *iv, 94, n. 6.*

Scotus ponit duas actiones in intellectu, scilicet intellectionem, et dictionem. *iv, 97, n. 7.*

Secundum autem S. Thomam, est una, et eadem actio attingens duos terminos inadaequatos. *iv, 97, n. 7, vide intelligo.*

In quo consistat formaliter agere, seu intellectio, et in quo formaliter consistat dictio, seu locutio. *iv, 99, n. 9.*

Intellectio, et dictio quomodo differant. *v, 493, n. 13.*

Intellectio est actus omnium perfectissimus, et sic in illo consistit beatitudo formaliter. *v, 223, n. 59.*

Intellectio Petri verbi gratia transmissa ad intellectum Pauli non reddit illum formaliter intelligentem. *v, 363, n. 12.*

Quomodo intellectio respiciat intellectum, ut causam efficientem sui. *v, 194, n. 56.*

Intellectio divina nequit reddere intelligentem intellectum creatum. *v, 178, n. 22.*

Dicere quod de facto oppositum contingat, censuris inuritur a theologis. *v, 178, n. 22.*

Intellectio ut reddat intelligentem informationem veram postulat. *v, 184, n. 37.*

Intellectio neque est forma intentionalis, nec repraesentativa, nec terminativa, sed informativa. *v, 184, n. 37.*

Intellectio creata prout comparata ad intel-

ligentem, rationem dicit processionis, et elicentiae vitalis; non vero prout comparata ad rem intellectam. *v, 191, n. 49.*

Increata non potest etiam de potentia Dei absoluta uniri per modum intellectionis cum aliquo intellectu creato. *viii, 301, n. 11.*

Intellectio duo dicit, alterum secundum communem conceptum operationis vitalis, et sic dicit ordinem originis: alterum respective ad objectum, et sic non importat rationem originis. *viii, 305, n. 37.*

INTELLECTIVUS.

Deus est summe intellectivus, quia est summe immaterialis, utpote actus purus caret non solum omni materia, sed etiam omni potentialitate. *ii, 419, n. 1.*

INTELLECTUALIS.

Naturae intellectuales distinguuntur specie inter se, in genere intellectualitatis. *ii, 236, n. 6.*

Intellectualis visio, vide visio.

INTELLECTUALITAS.

In Deo intellectualitas est primum constitutum naturae, et radix attributorum. *i, 419, n. 21.*

In Deo nullo modo potest, etiam nostra ratione concipi intellectualitas per modum actus primi, comparative ad intelligere per modum actus secundi. *ii, 438, n. 20.*

In Deo dantur aliqua attributa pertinentia ad intellectualitatem Dei, ut sapientia, providentia, et similia. *ii, 441, n. 25.*

Ex ratione perfectae intellectualitatis concluditur esse existentiae naturae angelicae. *iv, 572, n. 21, vide gradus, intellectus et intelligo.*

INTELLECTUS.

Cum intellectus sit ultima et summa perfectio intellectualis naturae non oportet quod sit indefectibile in entitate. *ii, 102, n. 5.*

Omnis intellectus creatus habet suam specificam distinctionem seorsum ab alio in-

Intellectu, et sicut intellectus animæ distinguitur ab intellectu Angeli, et unius Angeli ab alio. ii, 163, n. 6.

Duplex est objectum nostri intellectus, unum proportionatum, et connaturale, aliud extrinsecum, licet non proportionatum, non tamen extra latitudinem totius potentiae. ii, 163, n. 7.

Major est capacitas passiva intellectus quam virtus activa. ii, 163, n. 6.

Distinctio specifica intellectuum sumitur penes diversam virtutem, et activitatem quam habet quilibet intellectus in operando, juxta graduationem suam, secundum quod magis vel minus accedit ad ipsam rationem actus puri. ii, 168, n. 13.

Intellectus ex vi ipsa sua generica ratione hoc ipso quod immaterialis est, cognoscitivus est quidditatum, et rerum in universali. ii, 168, n. 13.

Intellectus ita est potentia operativa et vitalis, quod est independens ab objecto intentionaliter, et representative, quia trahit aliud a se, et fit unum cum illo ad producendum intellectionem. ii, 172, n. 21.

Intellectus noster respectu sui objecti connaturalis, est in pura potentia, et tamquam tabula rasa, quare indiget intellectu agente, qui ei formas proprias et connaturales imprimat. ii, 172, n. 22.

In nobis est intellectus possibilis et agens, non in Angelo, qui non habet possibilem. ii, 172, n. 22.

Intellectus non elevatur ut potentia passiva, et ad operandum pure nota, sed ut potentia vitalis et intellectiva, quæ movetur ab objecto, ut realiter operetur. ii, 172, n. 22, vide potentia.

Potentia passiva immaterialis intellectus, non est distincta ab ipsa virtute activa et vitali, qua intellectus producit cognitionem, sed est eadem potentia. ii, 174, n. 4.

Intellectus trahit res ad se, per assimilationem ad illas. ii, 242, n. 8, vide lumen gloriæ.

Omnis intellectus creatus quantumcumque perfectus debet habere pro objecto specifico connaturali immaterialitatem illam, quæ est ei conformis, et propria suo intellectui. ii, 288, n. 17, vide visio beatifica.

Intellectus Angeli et hominis licet specie naturali differant, tamen capacitate obedientiali conveniunt, non vero intellectus et voluntas, etiam in eodem nomine et Angelo. ii, 403, n. 17.

Objectum primum et specificativum divini intellectus ex parte rei cognitæ, et at-

tactæ per rationem formalem cognoscendi est ens divinum ut est in se, in tota sua latitudine, ut etiam includit attributa, et relationes, et quidquid formaliter est in Deo. ii, 457, n. 10.

Intellectus Dei non format aliquod ens rationis, nec respectus ideales. iii, 41, n. 30, 31; 43, n. 36.

Intellectus quomodo circa verum et falsum versetur. iii, 416, n. 8.

Quomodo respiciat verum. iii, 447, n. 10.

Intellectus simplex quomodo dicatur unus. iii, 422, n. 20.

Intellectus quomodo plura simul cognoscere possit. iii, 427, n. 30.

Intellectus in discursu non intelligit plura per modum unius. iii, 430, n. 36.

Intellectus divinus cur decipi non possit. iii, 434, n. 44.

Intellectus constituitur per formam intelligibilem. iii, 218, n. 8.

Intellectus noster est potentia passiva respectu specierum, activa vero respectu intellectionis. iv, 709, n. 27; 945, n. 29.

Intellectus agens est in nobis, non autem in Angelis; denotat enim magnam imperfectionem. iv, 755, n. 28.

Assimilatio intellectus ad objectum, semper respicit identificationem, non in esse entitativo, sed in esse intelligibili. iv, 88, n. 32.

Pertinet ad intellectum nostrum, et intelligere, et dicere seu manifestare id, quod intelligit. iv, 93, n. 4, vide operatio.

Intellectus in qualibet cognitione etiam displicenti perficitur, non violentatur. v, 413, n. 23.

Intellectus, et appetitus sensitivus movent moraliter voluntatem. v, 493, n. 12.

Intellectus a solo Deo potest accipere species infusas, et lumen. v, 503, n. 36.

Intellectus non habet ex se movere efficienter, sed ex participatione voluntatis. v, 592, n. 2.

Intellectus actus potest esse etiam imperatus per quamdam reflexionem. v, 856, n. 62; 858, n. 68.

Intellectus est perfectior voluntate. v, 223, n. 59.

Intellectus est radix voluntatis, et immaterialior illa. v, 223, n. 59.

In intellectu actu consistit beatitudo formaliter, et essentialiter. v, 201, n. 17.

Intellectus attingit rem increatam, non tamen sensus rem spirituales, et quæ sit differentia. v, 195, n. 4.

Intellectus ratio formalis est verum, v, 416, n. 18.

Intellectus dicit universalitatem circa omne ens. v, 165, n. 5; 223, n. 60.

Intellectus non intendit producere verbum, nisi ut in illo objectum contempletur. v, 174, n. 42.

Intellectus naturaliter intelligit principia per se nota, non tamen hoc, vel illud in particulari petit. v, 102, n. 30.

Intellectus est radix potestatis ad peccandum. v, 265, n. 52.

Intellectus non habet determinatam inclinationem ad hanc veritatem potius quam ad illam, etiamsi sit veritas per se nota. vi, 441, n. 16.

Intellectus debilitatur per peccatum in proponendo, et dirigendo bono morali. vi, 443, n. 20.

Intellectus ad cognoscendas aliquas veritates speculative non indiget speciali gratia, seu concursu tantum generali. vi, 446, n. 28.

Intellectus non indiget speciali gratia ad quamlibet veritatem naturalem seorsum cognoscendam, bene tamen ad omnes copulative, seu collective, et ad hoc secundum indiget speciali gratia non ex defectu virtutis intrinsecæ, sed propter impedimenta extrinsecæ. vi, 730, n. 23.

Quod intelligitur in veritatibus speculative, non in practiceis. vi, 734, n. 42.

Intellectus ad discursus theologicos non indiget gratia speciali quoad bonitatem consequentiæ, quoad veritates autem illatas, si illæ sint certæ, et demonstratæ, requirit gratiam specialem propter dependentiam ab influxu fidei, non autem si sint veritates opinativæ, quia non influit fides. vi, 734, n. 39.

Intellectus donum non consistit in apprehensione terminorum, hoc enim se habet antecedenter, et dispositive, sed in iudicio discretivo veritatis. vi, 606, n. 9.

Et hoc iudicium quomodo distinguatur a iudiciis donorum sapientiæ, et scientiæ. vi, 609, n. 17; 649, n. 47.

Intellectus dono correspondet fructus, qui est fides, non sumendo fidem pro habitu, sed pro quadam certitudine. vi, 612, n. 26.

Intellectus dono correspondet beatitudo illa quæ est munditia cordis. vi, 607, n. 13; 624, n. 49, vide munditia cordis.

Intellectus donum deservit maxime internæ contemplationi, et quomodo. vi, 609, n. 19.

Intellectus donum reddit cor altum, non ut exaltetur cor (quod fit per scientiam acquisitam) sed ut exaltetur Deus. vi, 610, n. 20.

Intellectus donum quomodo distinguatur in suo iudicio a iudicio, seu assensu fidei. vi, 611, n. 25.

Intellectus donum circa quæ versetur, et quomodo. vi, 609, n. 19.

Et quomodo attingat evidentiam credibilitatis rerum fidei. vi, 613, n. 29.

Intellectus donum non variatur essentialiter, sed idem manet in patria. vi, 615, n. 34.

Estque in via evidens imperfecte, in patria perfecte. vi, 616, n. 37.

Intellectus donum quomodo distinguatur ab actibus aliorum habituum, tam acquiritorum, quam infusorum, et fidei, et prudentia. vi, 620, n. 50.

Intellectus donum quæ, et quot præstet circa divinorum cognitionem. vi, 621, n. 51.

Ubi mirificam doctrinam tradit auctor ex Scripturis divinis depromptam. vi, 621, n. 51.

Intellectus donum penetrat, et rimatur occulta, et sensum litteralem sacræ Scripturæ. vi, 622, n. 54.

Intellectus donum in via regulatur a fide, in patria a lumine gloriæ. vi, 627, n. 67.

Non tamen in via elicit actum fidei, nec in patria actum visionis. vi, 628, n. 69; 631, n. 80.

Intellectus donum quæ, et qualia præstet in patria. vi, 610, n. 76, 77.

Intellectus donum ad utramque pertinet partem, speculativam scilicet, et practicam, sic enim docet D. Thomas in secunda secundæ quæstione vii, articulo iii et vi. Oppositum docens ejus, quod docuerat in prima secundæ ex aliena sententia, scilicet quod non erat istud donum practicum. vi, 692, n. 7, 8, vide sapientiæ donum et scientiæ donum.

Intellectus donum correspondet fidei, sicut, et scientiæ donum. vi, 698, n. 25.

Intellectus donum est præstantius scientiæ dono et consilii, non tamen sapientiæ. vi, 710, n. 30.

Intellectus est perfectior voluntate. vii, 387, n. 15; 426, n. 6.

Intellectus est potentia, cui primo et per se competit ordinare. vii, 745, n. 10.

Intellectus agens respicit præcipue abstrahere species a phantasmatibus. viii, 332, n. 50.

INTELLIGIBILIS.

Indiget enim specie intelligibili. iv, 717, n. 40.

Intelligibilia omnia quomodo sint unius generis in ratione veri. v, 106, n. 40.

INTELLIGO.

Ultima perfectio intelligentis non consistit in hoc, quod producat effectus, sed in eo, quod ipse constituatur in actu secundo intelligens. ii, 235, n. 24.

Intelligere se habet ad intellectum in actu, sicut esse ad ens actu. ii, 235, n. 24.

Deum esse intelligentem et scientem absoluta fides est. ii, 419, n. 1.

Præter fidem, veritas ista lumine naturali nota est. ii, 419, n. 1.

Immaterialitas est principium intelligendi. ii, 419, n. 1.

Nomine immaterialitatis intelligitur non solum purificatio a materia, prout præcise dicit negationem, seu negationem illius, sed prout dicit elevationem supra modum materiæ, quantum ad hoc quod est recipere alia a se. ii, 422, n. 10.

Intelligere in actu secundo, in Deo pertinet ad constitutionem naturæ, quatenus est purus et ultimus actus. ii, 434, n. 10.

In Deo idem est intelligere et esse. ii, 435, n. 14.

Secunda Persona in divinis hoc habet speciale, quod ex vi processionis, illi communicatur intelligere, quod est ipsum Verbum, id est, imago ejus, a quo procedit, quod habet Spiritus sanctus. ii, 436, n. 15.

Natura divina non consistit in intelligere activo, ut præcindit ab intelligi passivo, sed ut comprehendit utrumque in sua ratione formali. ii, 437, n. 18.

Verbum procedit ut similitudo in eadem natura, quia intelligere est esse, sumendo intelligere ut etiam includit ipsum intelligi terminative, quia est actus purus in genere intelligibili. ii, 437, n. 18.

Deus est primum intelligibile per modum actus puri, et ideo per locum intrinsicum et formaliter est sua intellectio, quæ est ultima perfectio, et actus ipsius intelligibilis. ii, 446, n. 38.

Quomodo intelligere sit radix attributorum. ii, 447, n. 40.

Aliquando sapientia et scientia, et similia attributa sumuntur pro ipso intelligere in sua latitudine, et sic idem est sapientia quod intelligere et scientia Dei. ii, 447, n. 41.

Intelligere Angeli, non est ejus substantia. iv, 692, n. 1.

Intelligere ex duplici principio limitatur, scilicet ex objecto, a quo habet specificationem, et ex subjecto, a quo habet indi-

viduationem; et si est subsistens, caret utraque. iv, 699, n. 12; 701, n. 15.

Intelligere Angeli, non est suum esse. iv, 703, n. 19.

Intelligere in Angelo, est finitum entitative, habens tamen ordinem ad objecta infinita. iv, 707, n. 24.

Intelligere est quoddam pati. iv, 80, n. 24.

Hoc tamen non impedit quominus sit etiam quoddam agere. iv, 80, n. 24; 104, n. 15.

Intelligere formalissime est actus vitalis et viventis. iv, 103, n. 14.

Intelligere est actio perfecta, et sine motu, et in se est actus quidam secundus. iv, 115, n. 30.

Intelligere essentielle, seu commune toti Trinitati fit notionale, et paternum, per additionem relationis, et ut modificatum. iv, 116, n. 32.

Intelligere comparatur existentia, et quomodo. v, 184, n. 37.

Intelligere Dei est ejus substantia, et esse; intelligere vero creatum est operatio. v, 184, n. 27.

Intelligere Dei nequit communicari animæ Christi. v, 186, n. 40.

Intelligere quo sensu dicatur a philosopho quoddam pati. v, 192, n. 50.

INTEMPERATUS.

In temperatus in quo differt ab incontinenti. v, 862, n. 81, vide temperatus.

INTENSIO.

Intensio habituum non fit per introductionem novæ formæ perfectioris, et destructionem antecedentis. vi, 315, n. 3.

Nec fit per additionem novæ entitatis, seu realitatis, seu gradus ad gradum. vi, 316, n. 5.

Sed per majorem radicationem in subjecto. vi, 319, n. 13.

Quæ major radicatio non consistit in nova, et perfectiori existentia, seu inhærentia ejusdem qualitatis, nec in perfectiori unione ipsius qualitatis cum subjecto. vi, 320, n. 14.

Nec in expulsionem contrarii, nec in nova vi informativa. vi, 324, n. 17.

Sed in novo modo unionis, seu applicationis formæ ad subjectum vincente potentiali-

tatem, seu indifferentiam ipsius subjecti. vi, 322, n. 19, vide extensio.

Intensionis modus, qui producitur per intensionis motum, virtualiter est divisibilis, formaliter autem indivisibilis est, seu entitative. vi, 333, n. 13.

Permotum intensionis inter instans et instans non producitur aliquid in facto esse, sed solum tunc est fluxus, et fieri ipsius modi indivisibilis producendi in instanti terminativo motus. vi, 335, n. 18.

Intensio potest dari in qualitate etiam separata a subjecto, quæ consistit in aptitudinali unione ad subjectum, non in actuali, et hoc fiet etiam mediante novo modo superaddito. vi, 337, n. 26.

INTENTIO.

Intentionis ordo, et executionis in voluntate divina assignantur. iii, 323, n. 12.

An intentionis ordo quatenus finem respicit ante media, sit efficax. iii, 324, n. 13; 324, n. 14.

Ordo executionis an sit aliquid decretum in mente habitum distinctum a decreto quo Deus vult aliquid per modum intentionis. iii, 324, n. 14.

Intentio non est simplex actus volendi, sed volendi finem. iii, 324, n. 7.

Intentionis ordo circa quid versatur. iii, 331, n. 24.

Intentionis ordo, et executionis quomodo in Deo distinguuntur. iii, 333, n. 28.

Intentio prima voluntatis quomodo sit actio humana, vide actiones humanæ.

Intentio prima potest esse libera, sed non deliberata perfecte. v, 25, n. 46.

Ad specificationem intentionis non intrant media inclusa in obliquo in fine. v, 64, n. 33.

Intentionis actus specificatur a fine directe. v, 63, n. 37.

Intentio terminatur ad finem intermedium, et quomodo. v, 84, n. 8.

Intentio finis realiter existens est causa realis electionis mediorum. v, 486, n. 14.

Intentio finis transacta virtualiter in determinatione quadam ipsius potentia manet, et quæ sit ista determinatio, et quomodo maneat. v, 486, n. 14, vide relatio virtualis.

Intentio, et fruitio an differant specie, vide fruitio.

Intentio seu actus interior, qui est sine suo bono, ex prava electione vitiatur si in

illam influit, ut qui furatur verbi gratia ad dandam eleemosynam. vi, 26, n. 3.

Intentio bona diminuit malitiam prævæ electionis, non formaliter et intrinsece, sed motive et extrinsece, non tamen illam aufert omnino. vi, 34, n. 16.

Intentio bona diminuens malitiam prævæ electionis, non diminuit ex parte intendentis et operantis, sed ex parte rei intentæ, secundum quam rationem influit in electionem illam. vi, 35, n. 25.

Intentio bona duplicem bonitatem potest habere, ex parte scilicet intendentis, et ex parte rei intentæ. vi, 38, n. 33.

Intentio actualis est tutior, et securior quam virtutis in ministrandis sacramentis, et tamen potest quis licite uti virtuali tantum. vi, 190, n. 47.

Intentio generalis volendi conficere sacramenta non sufficit ad determinate hic et nunc sacramentum conficiendum. vi, 918, n. 20, 23.

Non potest dari unus motus intentionis, nisi in ordine ad unum terminum formalem. viii, 94, n. 17.

Tanto est efficacior, quanto modo magis determinatio procedit. viii, 100, n. 17.

Intentio efficax finis assequibilis indifferenter per diversa media non determinat ad unum medium indeterminate. viii, 108, n. 53.

Efficax intentio Dei semper respicit rem cum omnimoda determinatione ad statum assequibilitatis. viii, 100, n. 18.

Intentio efficax Dei infert determinationem medii in ordine ad finem consequendum, in quo distinguitur ab intentione humana. viii, 108, n. 53.

INTERMEDIUS.

Intermedia, vide finis.

INTERPRETATIVUS.

Interpretativa relatio in finem, vide relatio finis.

INTERRUPTIO.

Interruptio præcise physica actuum moralium non facit distinctum peccatum numero, sed tantum partialiter distinctum. v, 97, n. 52.

INTUITIVUS.

Intuitiva cognitio et abstractiva stare possunt respectu diversorum, licet illud negat Vasquez. Ex exemplo enim, quod affert, convincitur. iv, 856, n. 14.

Intuitiva cognitio presentiam objecti requirit. v, 339, n. 20.

INVIDIA.

Quid sit invidia. iv, 936, n. 14.

Invidia impulit diabolus ad bellum cum homine. iv, 938, n. 16.

Invidia est species tristitiæ, licet accidentalis, et materialis. vi, 27, n. 15.

INVOLUNTARIUS.

Involutarium quid sit. v, 408, n. 8.

IRA.

Ira quid. iii, 519, n. 14.

Quomodo Deo tribui possit. iii, 519, n. 14. Includit tristitiam, et dolorem. iii, 520, n. 15.

Ira non convenit Angelo, prout dicit passionem corporalem, sed bene prout est simplex voluntatis affectus appetentis vindictam sine passione corporali. iv, 938, n. 16.

Ira quomodo differat ab odio. v, 463, n. 10, vide odium abominationis et odium inimicitiae.

Ira non opponitur contrarie aliqua passio, sed solum per cessationem ab actu. vi, 497, n. 3.

Ira ad irascibilem pertinet, oriturque ex spe et desiderio, ex tristitia etiam, et ex audacia. vi, 230, n. 4.

Et sic ad concupiscibilem solet pertinere casualiter. vi, 231, n. 2.

Ira objectum est vindicta, et secundum hanc respicit rationem boni, ex parte autem objecti, cui vult illam, respicit malum. vi, 230, n. 4.

Ira magis naturalis est homini, quam concupiscentia, si consideretur homo in quan-

tum rationalis: si autem consideretur secundum rationem genericam, naturalior est homini concupiscentia, individualiter autem loquendo cholericis naturalior est ira. vi, 231, n. 2.

Ira non est gravior odio, sed e contra, quia ira semper respicit aliquam rationem iusti, et æqualitatis. vi, 231, n. 3.

Et sic facta satisfactione cessat, et non ita excludit misericordiam, sicut odium excludit, licet ira ex parte modi magis excludat illam, quia impetuosior est. vi, 231, n. 3.

Ira proprie est secundum quemdam modum rationis, et collationis, et sic proprie tantum invenitur in hominibus, et circa illos exercetur, improprie tamen datur ira in brutis, et in hominibus circa res ratione carentes. vi, 232, n. 4.

Ad iram tria concurrunt, concitatio motus irascentis, et tunc ira vocatur fellea, quia fel concitatur ex cholera: tristitia ex injuria illata, et tunc ira est mania, quia diu manet in memoria: vindicta desiderata, et quando hæc prævalet dicitur ira furor. vi, 232, n. 5.

Ira causæ sunt parvipensio, excellentia injuriati, et parvitas injuriantis. vi, 232, n. 6, vide parvipensio.

Effectus iræ sunt delectatio in appetitu, accensio sanguinis circa cor, evaporatio fellis, conturbatio oculorum, faciei, et linguæ, et taciturnitas, et in mente perturbatio iudicii. vi, 232, n. 6.

Ira non est insidiatrix, sed manifesta, quia quærit per vindictam ostendere excellentiam. Concupiscentia autem est latens, et insidiosa, quia plus induit turpitudinis, quam excellentiæ, et arduitatis. vi, 234, n. 11.

IRASCIBILIS.

Irascibilis, vide appetitus irascibilis.

IRREGULARIS.

Irregularis manet adultus qui differt baptismum usque ad mortis periculum, et tunc necessitate compulsus recipit illum. vii, 601, n. 6.

Irregularis est ille qui differt baptismum et non poterit ad sacros ordines promoveri. vii, 601, n. 7.

Irregularis fit ille qui baptizatur in loco ubi

peregrinatur et est incognitus. vii, 601, n. 7.

Irregulares sunt adulti ab hæreticis baptizati. vii, 626, n. 26.

Quid de aliorum sacramentorum indebito usu. vii, 626, n. 27.

Irregularis manet qui infert alicui vulnus lethale, etiamsi statim percussus intereat fulmine vel aliquo alio casu fortuito. vii, 549, n. 2.

Irregularis manet advocatus patrocinium ferens in causa injusta, sive in favorem Dei, sive accusatoris, si sequitur mors aut mutilatio alicujus, secus vero est dicendum quando causa est justa. vii, 565, n. 5.

IRREGULARITAS.

Irregularitas homicidii injusti quæ communiter est imposita omnibus, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus nullam habet rationem censuræ. vii, 504, n. 5.

Bene tamen ea, quæ clericis est imposita. vii, 505, n. 7.

Et differentia inter præfatas irregularitates. vii, 505, n. 8.

Clerici mutilantes, aut occidentes incurrunt irregularitatem, quæ est censura, et canonicum impedimentum. vii, 506, n. 9.

Non vero incurrunt irregularitatem si non fit occisio, aut mutilatio, etiamsi sit percussio gravis, quod intelligendum est de irregularitate quæ est canonicum impedimentum. vii, 506, n. 9.

Distinctio et definitio duplicis irregularitatis. vii, 506, n. 3.

Irregularitas non est introducta jure divino in lege evangelica, sed jure ecclesiastico. vii, 333, n. 20.

Irregularitas illa solum est admittenda, quæ continetur in jure quod est simpliciter jus. vii, 333, n. 20.

Irregularitas quomodo a summo pontifice possit imponi. vii, 525, n. 5.

Nonnullæ irregularitates et impedimenta in ordine ad ministeria sacerdotum fuerunt imposita in lege veteri ex jure divino positivo. vii, 527, n. 9.

Irregularitas bigamiæ incurritur ab habente duas uxores ante baptismum sive post, vel ante unam, et postea alteram. vii, 527, n. 11.

Irregularitas vero homicidii non incurritur ab occisore ante baptismum, et quare. vii, 528, n. 15.

Irregularitas quando dicatur expressa injuria, vel non. vii, 530, n. 23.

Irregularitas quæ est censura non potest imponi ab Ecclesia propter actum mere internum. vii, 544, n. 2.

Neque illa quæ est canonicum impedimentum. vii, 546, n. 8.

Irregularitas non incurritur a persona sive ecclesiastica, sive sæculari habente temporale dominium ipsum delegando aliis, etiamsi isti ex vi potestatis sibi commissæ malefactores occidant. vii, 559, n. 8.

Et idem dicitur de delegato prædictam jurisdictionem et potestatem aliis subdelegatis committente. vii, 560, n. 12.

Irregularitas non incurritur a conditore legis qua decernitur aliquod flagitium plecendum pena mortis. vii, 561, n. 16.

Irregularitas quando et quomodo incurratur ab accusatore in causa sanguinis. vii, 549, n. 4; 574, n. 29.

Quomodo mors vel mutilatio facta ratione denuntiationis, inducat vel non irregularitatem. vii, 570, n. 15.

Ministri agentes coram tribunali de causa propter quam delinquens tradendus est brachio sæculari pena mortis puniendum, non incurrunt irregularitatem. vii, 573, n. 24.

Imo nec si ipse iudex ecclesiasticus inferat penam mortis. vii, 573, n. 24.

Quid de ejus intentione. vii, 574, n. 28.

Irregularitas quomodo incurratur vel non a teste in causa sanguinis. vii, 575, n. 2.

Quid de cæteris ministris justitiæ. vii, 577, n. 2.

Et quid de medicis et chirurgis, et aliis ferentibus exercitia pietatis. vii, 578, n. 4.

Irregularitas inducitur ex actione, quæ proxime, et per se influit in mortem, sive mutilationem: non tamen si concurrat remote et per accidens. vii, 578, n. 6.

Irregularitas an incurratur a clerico consulto a iudice de crimine malefactoris digno morte. vii, 578, n. 6.

Et quid de confessario respectu penitentis, verbi gratia iudicis non volentis interficere malefactorem secundum jus dignum mortis. vii, 578, n. 6.

Irregularitas non incurritur a laicis militantibus ex præcepto in bello justo propter bonum commune reipublicæ vel principis, sive propter defendendam vitam innocentium. vii, 579, n. 2.

Irregularitas quæ est censura non incurritur a clericis in bello justo, quando instat præceptum naturale bellandi, mutilantibus sive occidentibus. vii, 580, n. 2.

Nec incurritur irregularitas, quæ est canonicum impedimentum. vii, 580, n. 2.

Quomodo clerico liceat absque incursu irre-

gularitatis exhortare milites ad pugnam. vii, 581, n. 6.

Irregularitas non incurritur a clericis, qui intersunt bello justo contra prohibitionem Ecclesiæ, si solum sacramenta ministrent. vii, 582, n. 40.

Secus si bellum sit injustum, et ibi existant sine licentia superioris, si tamen sequatur mors vel mutilatio. vii, 582, n. 41.

Irregularitas non inducitur ex homicidio secuto ex omissione culpabili solum contra præceptum charitatis. vii, 584, n. 3.

Inducitur tamen si ommissio sit culpabilis contra justitiam. vii, 584, n. 4.

Irregularitas quæ est canonicum impedimentum, inducitur ex homicidio secuto ex negligentia culpabili venialiter. vii, 584, n. 8, 9.

Irregularitas non inducitur ab illo, qui facit opus illicitum non periculosum, nec inductivum mortis, et adhibet sufficientem diligentiam, etiamsi sequatur mors. vii, 590, n. 5.

Inducitur vero, si opus fuerit periculosum et inductivum mortis. vii, 591, n. 9.

Irregularitas an incurritur a percussione alterum vulnere non lethali, morte tamen secuta ex malo regimine, vel alia de causa. vii, 592, n. 4.

An incurritur irregularitas ab eo qui choram ducit, sive saltat cum muliere gravida, aborsu secuto. vii, 592, n. 15.

Quid dicendum, de alente feram, ut leonem, qui tamen occidit aliquem. vii, 593, n. 16.

Quid de puero intra tempus infantie cum rationis usu, aut extra sine illo, alium occidente. vii, 593, n. 16.

Quid de caute sagittam vel gladium extrahente de homine percusso, si acceleretur mors. vii, 593, n. 17.

Irregularitas quomodo inducatur ex abscissione membri hominis. vii, 594, n. 5.

Irregularitas an incurritur ab eo qui sibi membrum abscindit, aut partem membri. vii, 596, n. 12.

Et quæ sit irregularitas quæ inducitur. vii, 596, n. 1.

Quid de præbente voluntarie alteri occasionem, vel causam culpabilem, ut illi abscinderetur membrum. vii, 597, n. 4.

Irregularitas an incurritur ex læsione facta

proximo circa occisionem et mutilationem. vii, 598, n. 6.

Irregularitas contracta ex mutilatione voluntaria licita, sive illicita, sive etiam ex casuali, erat reservata summo pontifici secundum jus commune. vii, 612, n. 15.

Irregularitas quæ est censura tantum potest auferri per bullam cruciatam novam post Pium V. vii, 614, n. 3.

Irregularitas homicidio illicito inducta potest auferri per bullam cruciatam, ea parte quæ est censura canonicum impedimentum. vii, 614, n. 5.

Irregularitas quæ incurritur propter enormem percussione clericis citra occisionem aut mutilationem, potest auferri per bullam. vii, 615, n. 7.

Per ingressum religionis non tolluntur omnes irregularitates, et oppositum est omnino improbable. vii, 615, n. 8.

Ideoquæ non est tutum in conscientia non petere dispensationem a prælato post ingressum religionis ab irregularitate, etiam quæ pure censura est contracta ante ingressum. vii, 615, n. 9, vide episcopus et prælatus.

Irregularitas ut inducatur ex iteratione baptismi debet esse iteratio perfecta et completa. vii, 601, n. 5.

IRRELIGIO.

Irreligio, et injustitia quomodo trahantur ad rationem specificam luxuriæ in sacrilegio, et adulterio, etc. v, 850, n. 44, vide circumstantia personæ, luxuria et persona.

ISRAELITA.

Israelitis fastidiosis manna nauseam excitavit. vii, 954, n. 5.

Israelitæ mense aprili de Ægypto exierunt. vii, 962, n. 7.

Israelitæ morem colendi vitulum ab Ægyptiis acceperunt. vii, 962, n. 7.

J.

JACOB.

Jacob accessit ad Liam cum errore invincibili, et sic non peccavit. v, 835, n. 22.

Jacob accedens ad Liam licet falso speculative, practice tamen, et prudenter judicabat esse suam uxorem. vi, 25, n. 33.

Jacob non est mentitus patri suo dicens se esse Esau, et quare. vi, 37, n. 31.

Jacob non fuit mentitus quando patri suo dixit: Ego sum primogenitus tuus Esau. vi, 61, n. 17.

JOACHIM.

Joachim abbas affirmavit Apostolos sensum evangelii non percepisse, sed quod primus omnium sanctus Benedictus agnovit. vii, 120, n. 1.

JOANNES.

Joannes animæ Christi dixit de facto communicari essentiam divinam loco intellectio- nis propriæ. v, 175, n. 15, vide Christus.

De Joanne Baptista quando dicit Ecclesia, quod fugit in desertum, ne levi saltem maculare vitam fame possset, non est sensus, quod evitavit omne peccatum veniale, sed omnem famam etiam levem peccati. vi, 779, n. 11, vide Apostolus, Maria et Virgo.

Joannes Baptista ad legem gratiæ pertinebat. vii, 121, n. 5.

Quando Joannes Baptista discipulos ad Christum misit ut interrogarent eum: Tu es qui venturus es, etc. non dubitavit de Christo an esset, sed illos misit ut in cognitione Christi firmarentur. vii, 128, n. 6.

Joannes condemnatus fuit in Concilio constantiensi, quia dicebat quod Christus erat divinitas, et humanitas sigillatim. vii, 542, n. 53.

JOB.

Job nec venialiter peccavit toto tempore suæ tribulationis. vii, 64, n. 25.

JOSEPH.

Joseph non fuit mentitus quando dixit quod erat augur. vii, 65, n. 26.

JOVINIANUS.

Joviniani hæretici dogmata attinguntur. iii, 145, n. 7.

JUDÆUS.

Judæorum error, gratiam ad justificationem non requiri sed legem sufficere. iii, 142, n. 1.

Eorum sectæ tres præcipuæ, Essenorum, Phariseorum, et Sadducæorum. iii, 142, n. 2.

JUDAS.

Judæ proditoris casus, frustrabile esse nostra voluntate divinum auxilium ostendit. iii, 440, n. 30.

Judas Iscarioth, vide pœnitentia.

JUDEX.

Judex tam inferior, quam superior in sententia danda circa factum debet sequi probabiliorem sententiam, et non tantum probabilem: circa jus potest vero uti sententia probabili tantum, relicta probabiliori. vi, 180, n. 13.

Quæ doctrina tenet in civilibus, et criminalibus suo modo. vi, 180, n. 13.

JUDICIUM.

Quomodo dies judicii dicatur a Filio Dei ignorari, cum ipse sit omniscius. iv, 39, n. 5.

gularitatis exhortare milites ad pugnam. vii, 581, n. 6.

Irregularitas non incurritur a clericis, qui intersunt bello justo contra prohibitionem Ecclesiæ, si solum sacramenta ministrent. vii, 582, n. 40.

Secus si bellum sit injustum, et ibi existant sine licentia superioris, si tamen sequatur mors vel mutilatio. vii, 582, n. 41.

Irregularitas non inducitur ex homicidio secuto ex omissione culpabili solum contra præceptum charitatis. vii, 584, n. 3.

Inducitur tamen si ommissio sit culpabilis contra justitiam. vii, 584, n. 4.

Irregularitas quæ est canonicum impedimentum, inducitur ex homicidio secuto ex negligentia culpabili venialiter. vii, 584, n. 8, 9.

Irregularitas non inducitur ab illo, qui facit opus illicitum non periculosum, nec inductivum mortis, et adhibet sufficientem diligentiam, etiamsi sequatur mors. vii, 590, n. 5.

Inducitur vero, si opus fuerit periculosum et inductivum mortis. vii, 591, n. 9.

Irregularitas an incurritur a percussione alterum vulnere non lethali, morte tamen secuta ex malo regimine, vel alia de causa. vii, 592, n. 4.

An incurritur irregularitas ab eo qui choram ducit, sive saltat cum muliere gravida, aborsu secuto. vii, 592, n. 15.

Quid dicendum, de alente feram, ut leonem, qui tamen occidit aliquem. vii, 593, n. 16.

Quid de puero intra tempus infantie cum rationis usu, aut extra sine illo, alium occidente. vii, 593, n. 16.

Quid de caute sagittam vel gladium extrahente de homine percusso, si acceleretur mors. vii, 593, n. 17.

Irregularitas quomodo inducatur ex abscissione membri hominis. vii, 594, n. 5.

Irregularitas an incurritur ab eo qui sibi membrum abscindit, aut partem membri. vii, 596, n. 12.

Et quæ sit irregularitas quæ inducitur. vii, 596, n. 1.

Quid de præbente voluntarie alteri occasionem, vel causam culpabilem, ut illi abscinderetur membrum. vii, 597, n. 4.

Irregularitas an incurritur ex læsione facta

proximo circa occisionem et mutilationem. vii, 598, n. 6.

Irregularitas contracta ex mutilatione voluntaria licita, sive illicita, sive etiam ex casuali, erat reservata summo pontifici secundum jus commune. vii, 612, n. 15.

Irregularitas quæ est censura tantum potest auferri per bullam cruciatam novam post Pium V. vii, 614, n. 3.

Irregularitas homicidio illicito inducta potest auferri per bullam cruciatam, ea parte quæ est censura canonicum impedimentum. vii, 614, n. 5.

Irregularitas quæ incurritur propter enormem percussione clericis citra occisionem aut mutilationem, potest auferri per bullam. vii, 615, n. 7.

Per ingressum religionis non tolluntur omnes irregularitates, et oppositum est omnino improbable. vii, 615, n. 8.

Ideoquæ non est tutum in conscientia non petere dispensationem a prælato post ingressum religionis ab irregularitate, etiam quæ pure censura est contracta ante ingressum. vii, 615, n. 9, vide episcopus et prælatus.

Irregularitas ut inducatur ex iteratione baptismi debet esse iteratio perfecta et completa. vii, 601, n. 5.

IRRELIGIO.

Irreligio, et injustitia quomodo trahantur ad rationem specificam luxuriæ in sacrilegio, et adulterio, etc. v, 850, n. 44, vide circumstantia personæ, luxuria et persona.

ISRAELITA.

Israelitis fastidiosis manna nauseam excitavit. vii, 954, n. 5.

Israelitæ mense aprili de Ægypto exierunt. vii, 962, n. 7.

Israelitæ morem colendi vitulum ab Ægyptiis acceperunt. vii, 962, n. 7.

J.

JACOB.

Jacob accessit ad Liam cum errore invincibili, et sic non peccavit. v, 835, n. 22.

Jacob accedens ad Liam licet falso speculative, practice tamen, et prudenter judicabat esse suam uxorem. vi, 25, n. 33.

Jacob non est mentitus patri suo dicens se esse Esau, et quare. vi, 37, n. 31.

Jacob non fuit mentitus quando patri suo dixit: Ego sum primogenitus tuus Esau. vi, 61, n. 17.

JOACHIM.

Joachim abbas affirmavit Apostolos sensum evangelii non percepisse, sed quod primus omnium sanctus Benedictus agnovit. vii, 120, n. 1.

JOANNES.

Joannes animæ Christi dixit de facto communicari essentiam divinam loco intellectus propriæ. v, 175, n. 15, vide Christus.

De Joanne Baptista quando dicit Ecclesia, quod fugit in desertum, ne levi saltem maculare vitam fame possset, non est sensus, quod evitavit omne peccatum veniale, sed omnem famam etiam levem peccati. vi, 779, n. 11, vide Apostolus, Maria et Virgo.

Joannes Baptista ad legem gratiæ pertinebat. vii, 121, n. 5.

Quando Joannes Baptista discipulos ad Christum misit ut interrogarent eum: Tu es qui venturus es, etc. non dubitavit de Christo an esset, sed illos misit ut in cognitione Christi firmarentur. vii, 128, n. 6.

Joannes condemnatus fuit in Concilio constantiensi, quia dicebat quod Christus erat divinitas, et humanitas sigillatim. vii, 542, n. 53.

JOB.

Job nec venialiter peccavit toto tempore suæ tribulationis. vii, 64, n. 25.

JOSEPH.

Joseph non fuit mentitus quando dixit quod erat augur. vii, 65, n. 26.

JOVINIANUS.

Joviniani hæretici dogmata attinguntur. iii, 145, n. 7.

JUDÆUS.

Judæorum error, gratiam ad justificationem non requiri sed legem sufficere. iii, 142, n. 1.

Eorum sectæ tres præcipuæ, Essenorum, Phariseorum, et Sadducæorum. iii, 142, n. 2.

JUDAS.

Judæ proditoris casus, frustrabile esse nostra voluntate divinum auxilium ostendit. iii, 440, n. 30.

Judas Iscarioth, vide pœnitentia.

JUDEX.

Judex tam inferior, quam superior in sententia danda circa factum debet sequi probabiliorem sententiam, et non tantum probabilem: circa jus potest vero uti sententia probabili tantum, relicta probabiliori. vi, 180, n. 13.

Quæ doctrina tenet in civilibus, et criminalibus suo modo. vi, 180, n. 13.

JUDICIUM.

Quomodo dies judicii dicatur a Filio Dei ignorari, cum ipse sit omniscius. iv, 39, n. 5.

Certe eam non ignorat, sed quia de ea tacuit, nec eam revelare voluit, ad modum ignorantis sese habuit in hoc. *iv*, 39, *n.* 5.

Quod iudicium præcedere debeat appetitum. *v*, 12, *n.* 24.

Ad iudicium practicum formandum, quod iudicium speculativum præcedere debeat. *v*, 147, *n.* 32.

Ad securitatem beatitudinis requiritur iudicium de inamissibilitate ejus. *v*, 283, *n.* 18.

Circa motus subitos non datur iudicium indifferens, sed determinatum. *v*, 307, *n.* 9.

Iudicium primum Angeli in primo instanti, quomodo sit regulativum actionis liberæ quoad exercitium; et quomodo non possit Angelus cessare moraliter ab illo, si ponatur præceptum operandi. *v*, 522, *n.* 26.

Iudicium omne practicum non est infallibile, et efficax semper, bene tamen iudicium, seu dictamen imperii. *vi*, 109, *n.* 13.

Iudicium prudens, seu practica probabilitas ut formetur, ex quibus principiis tam intrinsicis, quam extrinsecis dependeat. *vi*, 135, *n.* 20.

Iudicium intellectus, in quo consistit donum intellectus, vide intellectus donum: et in quo consistit donum sapientiæ, et scientiæ, etc., vide scientiæ sapientiæ donum et donum.

Iudicium duplex est, aliud simplex, aliud resolutorium, seu analyticum. *vi*, 640, *n.* 20.

Iudicium de rebus fidei pertinet ad aliquam visibilem regulam exterius proponentem, et non ad solum uniuscujusque iudicium. *vii*, 140, *n.* 4, vide Ecclesia.

JUDITH.

Judith an sit mentita in aliquo Holoferni. *vi*, 37, *n.* 30.

JURAMENTUM.

Juramentum factum ex metu licet sit de consensu interno non obligat, servandum tamen est, et quare. *v*, 442, *n.* 38, vide contractus et votum.

Juramentum factum femine de ipsa in uxorem ducenda obligat. *vii*, 851, *n.* 8.

Factum vero de aliquo quod utile non esset proximo, sed præcise relatum in cultum Dei, si sit de re opposita consiliis, nullum

est, sive formaliter, sive tamquam impedimentum. *vii*, 851, *n.* 8.

JUS.

Jus commutativum quid. *iii*, 250, 9.

In quo consistit. *iii*, 534, *n.* 18; 537, *n.* 21.

Jus divinum ultimi finis læsum per peccatorem reparatur ex perfecta justitia per Christum, imperfecta autem satisfactione per pœnitentiam. *vi*, 860, *n.* 12.

Jus divinum læditur per peccatum, quatenus præponit creaturam Deo. *vi*, 862, *n.* 6.

Reparare jus læsum, est objectum justitiæ proprie dictæ. *vi*, 3, *n.* 5.

Lex divina proprie non dicitur jus, sed fas. *vii*, 4, *n.* 9.

JUSTIFICATIO.

Justificationis nostræ causa finalis est gloria Dei, et Christi, et vita æterna. *iii*, 689, *n.* 10.

Justificationis initium a gratia excitante sumitur secundum Concilium Tridentinum. *v*, 23, *n.* 42.

Justificationis initium nullo modo oritur ex viribus naturæ, seu operibus ordinis naturalis. *vi*, 770, *n.* 32, vide Semipelagiani.

Justificatio est maximum opus ex parte rei factæ. *vi*, 896, *n.* 1.

Justificatio impii est liberalius donum quam glorificatio justi. *vi*, 896, *n.* 1.

Justificatio quomodo, et quando dicatur opus miraculosum. *vi*, 896, *n.* 1.

Justificatio est remissio peccatorum quando fit per motum e contrario. *vi*, 859, *n.* 1.

Justificatio aliam mutationem dicit quam remissio peccatorum. *vi*, 863, *n.* 3.

Justificatio non peccatoris non habet destruere conversionem ad finem pravum. *vi*, 864, *n.* 7.

Justificatio impii, et justificatio non peccatoris non distinguuntur specie. *vi*, 865, *n.* 9.

Justificatio de facto non fit nisi per aliquid intrinsicum, et inherens nobis. *vi*, 866, *n.* 2.

Justificationem non fieri aliqua extrinseca denominatione de fide est contra hæreticos. *vi*, 866, *n.* 2.

Justificatio aliquando fit non per actum elicatum, sed per formam habitualement, et in quibus casibus. *vi*, 866, *n.* 2.

Justificatio nequit tamquam per formam fieri per actum contritionis, aut dilectionis, nec de facto, nec de possibili. *vi*, 868, *n.* 7.

Justificatio nec de potentia absoluta fieri potest formaliter per actum. *vi*, 871, *n.* 15.

Justificatio adulatorum requirit motum liberi arbitrii, et in hoc differt a justificatione parvuli. *vi*, 883, *n.* 1.

Justificatio non fit per non imputationem peccati, qua solum tegitur, non sanatur. *vi*, 884, *n.* 4.

Justificationi non sufficit credere aliquod objectum naturale sub motivo supernaturali, sed rem supernaturalem cognoscere necesse est. *vi*, 885, *n.* 8.

Justificatio requirit conversionem ad Deum finem supernaturalem cum spe salutis, et coronæ. *vi*, 885, *n.* 8.

Justificatio quasnam dispositiones requirat. *vi*, 885, *n.* 8.

Justificatio in sacramentis, ipsa gratuita, et si quis dispositus accedat; nec sibi ipse auctor illius, sed a Deo misericorditer impetrat. Ejus nobis Deus auctor, et si non sine nobis. *ix*, 170.

JUSTINIANUS.

Justinianus decrevit Christum Dominum non assumpsisse defectus corporales. *viii*, 473, *n.* 2, vide libertas et necessitas.

JUSTITIA.

Justitia in Deo dari probatur. *iii*, 502, *n.* 1.

Justitia quid. *iii*, 503, *n.* 1.

Datur in Deo. *iii*, 503, *n.* 1.

Ejus species duplex, distributiva, et commutativa. *iii*, 503, *n.* 1.

Ejus partes potentiales. *iii*, 503, *n.* 1.

Quid justitia rigorosa. *iii*, 503, *n.* 1.

Justitia legalis quæ, et unde sic dicta. *iii*, 522, *n.* 2.

Quomodo est in principe, et quomodo in Deo. *iii*, 522, *n.* 2.

An includat imperfectionem quod justitiæ commutativæ duo attribuantur. *iii*, 523, *n.* 3.

Probatur non dari. *iii*, 524, *n.* 5.

Unde peti posset ista imperfectio. *iii*, 526, *n.* 7.

Justitiam commutativam a distributiva quæ conditiones distinguant. *iii*, 538, *n.* 22.

Principales earum differentie. *iii*, 541, *n.* 2.

Justitiæ distributivæ perfectiones. *iii*, 547, *n.* 10.

Imperfectiones quæ non sunt de ejus intrinsicæ, et formali ratione. *iii*, 551, *n.* 15.

Ab extrinseco quid respicit. *iii*, 551, *n.* 15.

Justitia vindicativa quæ, et quomodo pars justitiæ commutativæ. *iii*, 556, *n.* 24.

Justitia legalis, quæ respicit conservationem boni communis, est finis superior ad particulares virtutes. *v*, 668, *n.* 41, vide regnum.

Justitia non ponitur in appetitu (cum non moderetur passiones) sed in voluntate. *vi*, 427, *n.* 39; 482, *n.* 9.

Justitia directe, et propter se respicit alterum, non enim moderatur passiones; aliæ vero virtutes morales moderativæ passionum, sicut misericordia, et mansuetudo, etc. licet respiciant alterum, non tamen directe, et propter se. *vi*, 482, *n.* 9.

Justitia rigorosa est virtus cardinalis, et est illa, quæ respicit debitum legale, seu rigorosum, satisfaciens ad æqualitatem, et dividitur in tres species, scilicet commutativam, distributivam, et legalem, ad legalem autem pertinet epikiia, ut regulativa ejus. *vi*, 487, *n.* 1; 693, *n.* 13.

Justitia non rigorosa (quæ pars potentialis justitiæ nominatur) respicit debitum non legale, sed morale, et non pervenit ad æqualitatem. *vi*, 487, *n.* 1.

Justitia non rigorosa dividitur in septem species, scilicet religionem, pietatem, observantiam, cujus partes sunt dulia, obedientia, gratitudo, cujus pars est vindicatio, fidelitatem seu veracitatem, liberalitatem, affabilitatem seu amicitiam. *vi*, 487, *n.* 1; 693, *n.* 13.

Justitia est perfectior virtus in genere virtutum moralium appetitivarum. *vi*, 563, *n.* 25.

Justitia quos actus eliciat in statu beatitudinis. *vi*, 569, *n.* 7.

Justitia legalis architectonice est in principe; ministerialiter in subditis. *vi*, 567, *n.* 37.

Justitia legalis etiamsi dictet, et ordinet de cultu Dei, ordinando ipsum ad bonum commune, non imperat religioni, sed ministrat. *vi*, 567, *n.* 38.

Justitia commutativa in dato, et accepto fundatur: distributiva vero in proportionem personæ ad rem. *vi*, 907, *n.* 9.

Ad justitiam tam commutativam, quam distributivam pertinere potest beneficii compensatio. *vi*, 907, *n.* 11, vide compensatio.

Ad justitiam tam commutativam, quam distributivam spectat retributio pœnæ pro demeritis, et secundum formam utriusque fit. *vi*, 909, *n.* 15, vide retributio.

Justitia commutativa formalis, et propria non est inter Deum, et homines. vi, 910, n. 17.

Justitia commutativa imperfectionem dicit Deo repugnantem. vi, 910, n. 17.

Justitia distributiva, et commutativa differunt ex parte materiæ, formæ, medii quod observant, et ex parte personarum quas respiciunt. vi, 904, n. 2.

Justitia distributiva reperitur formaliter in Deo, seclusis imperfectionibus, in distributione præmiorum pro meritis. vi, 906, n. 6.

Justitia distributiva, non fundatur in ratione dati, et accepti. vi, 906, n. 6.

Justitia distributiva est vera species justitiæ proprie dictæ. vi, 907, n. 9.

Justitia distributiva vere, et proprie reperitur in retributione meritorum, servans tamen modum justitiæ commutativæ. vi, 909, n. 14.

Justitiæ originalis idoneum faciebat quod concupiscentia, et appetitus obedirent rationi, et fomitem aufererat. vi, 780, n. 13.

Et ideo solum poterat esse peccatum contra supernaturalia in tali statu. vi, 789, n. 12.

Justitia legalis est virtus, quæ respicit bonum commune, et invenitur in subditis, et in principe licet diversimode. vii, 693, n. 10.

Distincta virtus est a virtute obedientiæ in subdito, et quare. vii, 695, n. 13.

Justitia legalis non est virtus generalis per essentiam, sed per imperium. vii, 695, n. 13.

Quo sensu præferatur religioni. vii, 691, n. 3.

Conditiones exactæ ad justitiam rigorosam sunt quinque, nempe ut bonum æquetur debito, ut sit proprium debitoris, ut non sit alio titulo debitum, quod sit ad alterum, et quod aliam satisfactionem exigere non possit creditor. viii, 2, n. 4.

Unius ad seipsum tantum metapherice datur justitia. viii, 67, n. 7.

Justitia debet esse inter duo principia ut quod. viii, 68, n. 8.

Sufficit quod sit ad alterum, vel formaliter, vel virtualiter. viii, 69, n. 14.

Ad justitiam perfecte exercendam requiritur, quod dona ita sint propria, quod non sint donata a creditore. viii, 69, n. 15.

Justitia vindicativa nunquam pervenit ad justitiam commutativam perfectam. viii, 84, n. 10.

Justitia commutativa non potest inveniri in pura creatura in ordine ad Deum. viii, 84, n. 10.

Nec invenitur in Deo. viii, 86, n. 18.

Justitia commutativa formalis respicit debitum rigorosum inter utramque partem fundatum in præcisa commutatione dati, et accepti. viii, 86, n. 20.

Cum Deus ex vi dati non possit absolute constitui debitor, ideo in ipso non reperitur justitia commutativa formalis. viii, 86, n. 20.

Reperitur in Deo solum quantum ad modum. viii, 87, n. 21.

JUSTUS.

Justa facere non juste quomodo intelligatur a philosopho. v, 821, n. 40; 863, n. 82.

Justus nequit aliquis dici, vel gratus sine receptione physica gratiæ. vi, 881, n. 23.

JUVENIS.

Juvenes abundant spe, et quare. viii, 684, n. 15.

L.

LAMECH.

Lamech non est certum Cainum occidisse. viii, 60, n. 15.

LANGUOR.

Languor animi est effectus amoris, qui pro re amata absentis datur, et est tristitia quædam. vi, 207, n. 5.

LAPIS.

Lapis non redderetur videns per visionem sibi communicatam, quia non vitaliter eliceret illam. v, 414, n. 25.

LATRIA.

Latria, vide religio infusa.

Latria summa servitus est, cujus correlativum est summum dominium. vi, 693, n. 22.

LATRO.

Res semel ablata injuste licet si latro eam in loco tuto constituerit, habet tamen jus ut ab ipso per vim non auferatur a vero domino, sed via juridica. vii, 432, n. 7.

LAURENTIUS.

Laurentius Valla erravit dicendo symbolum Apostolorum ab ipsis non fuisse editum. vii, 134, n. 2.

LAUS.

Laus, et meritum principaliter sunt in voluntate originative, consummative autem non semper, sed etiam in appetitu sensitivo ut subjicibili rationi. vi, 431, n. 52.

LEX.

Differentia legis divinæ et humanæ. i, 395, n. 12.

Legem Judæorum finiendam esse per Messiam ostenditur. i, 421, n. 19.

In lege veteri erat potestas in Ecclesia, ad discernendum controversias de lege, de cæremoniis. i, 432, n. 4.

Angelus non potest peccare speculative, sed bene practice contra legem naturalem, sed bene potest peccare contra legem supernaturalem. iv, 878, n. 13, vide regula.

Legis honestas, vide peccans mortaliter.

Lex etiam ponitur incapaci transgrediendi

illam, et quare. v, 266, n. 54, vide beatus et Christus.

Lex ad bonum commune, non ad privatum dirigitur, illi tamen princeps condens ipsam subicitur ex æquitate naturali. v, 589, n. 17.

Lex est quoddam imperium, seu præceptum, quod ad intellectum pertinet, non ad voluntatem. v, 595, n. 10.

Lex significatur nomine lucis in sacra Scriptura, et quare. v, 595, n. 10.

Lex in sacra Scriptura cur dicatur voluntas, et quo sensu. v, 603, n. 28.

Lex tres actus habet, prohibere, permittere, et præcipere. v, 792, n. 9.

Lex permissive se habet tantum circa objecta actuum indifferentium. v, 792, n. 9, vide actus indifferens et indifferentia.

Lex divina non proprie dicitur jus, sed fas. vi, 861, n. 5.

Lex divina relinquitur ab arbitrio peccantis mortaliter, vide arbitrium et peccans mortaliter.

Lex non obligat quando post factam sufficientem diligentiam, an detur, vel non, manet adhuc dubium. vi, 436, n. 22, vide votum.

Legi æternæ conformari debet omnis actus moralis, et quomodo. vi, 22, n. 25, vide actus bonus.

Lex humana solum actus externos punit, non internos, et quare. v, 104, n. 73.

Lex naturalis non præcipit impossibile absolute, sed possibile per gratiam. vi, 754, n. 23.

Lex naturalis, ut tota impleatur, requirit specialem gratiam, tam in statu naturæ lapsæ, quam puræ naturæ, et quare. vi, 757, n. 2.

Lex aliquem actum præcipiens per se respicit et determinat finem virtutis, ad quam pertinet talis actus per legem præceptus, secus est de voto. vii, 873, n. 7.

Lex non perficitur per promulgationem, sed per actum ordinativum qui sit actus intellectus. vii, 749, n. 23.

In lege veteri erat concilium seniorum quorum primus princeps sacerdotum dicebatur. vii, 147, n. 18.

Ad illud concilium pertinebat judicare de lege, et de veritate doctrinæ, et de prophetis an essent veri, vel falsi. vii, 147, n. 18.

LIBER.

Liber vitæ metaphora est. iii, 566.

Est ipsa Dei notitia. iii, 566.

Justitia commutativa formalis, et propria non est inter Deum, et homines. vi, 910, n. 17.

Justitia commutativa imperfectionem dicit Deo repugnantem. vi, 910, n. 17.

Justitia distributiva, et commutativa differunt ex parte materiæ, formæ, medii quod observant, et ex parte personarum quas respiciunt. vi, 904, n. 2.

Justitia distributiva reperitur formaliter in Deo, seclusis imperfectionibus, in distributione præmiorum pro meritis. vi, 906, n. 6.

Justitia distributiva, non fundatur in ratione dati, et accepti. vi, 906, n. 6.

Justitia distributiva est vera species justitiæ proprie dictæ. vi, 907, n. 9.

Justitia distributiva vere, et proprie reperitur in retributione meritorum, servans tamen modum justitiæ commutativæ. vi, 909, n. 14.

Justitiæ originalis idoneum faciebat quod concupiscentia, et appetitus obedirent rationi, et fomitem aufererat. vi, 780, n. 13.

Et ideo solum poterat esse peccatum contra supernaturalia in tali statu. vi, 789, n. 12.

Justitia legalis est virtus, quæ respicit bonum commune, et invenitur in subditis, et in principe licet diversimode. vii, 693, n. 10.

Distincta virtus est a virtute obedientiæ in subdito, et quare. vii, 695, n. 13.

Justitia legalis non est virtus generalis per essentiam, sed per imperium. vii, 695, n. 13.

Quo sensu præferatur religioni. vii, 691, n. 3.

Conditiones exactæ ad justitiam rigorosam sunt quinque, nempe ut bonum æquetur debito, ut sit proprium debitoris, ut non sit alio titulo debitum, quod sit ad alterum, et quod aliam satisfactionem exigere non possit creditor. viii, 2, n. 4.

Unius ad seipsum tantum metapherice datur justitia. viii, 67, n. 7.

Justitia debet esse inter duo principia ut quod. viii, 68, n. 8.

Sufficit quod sit ad alterum, vel formaliter, vel virtualiter. viii, 69, n. 14.

Ad justitiam perfecte exercendam requiritur, quod dona ita sint propria, quod non sint donata a creditore. viii, 69, n. 15.

Justitia vindicativa nunquam pervenit ad justitiam commutativam perfectam. viii, 84, n. 10.

Justitia commutativa non potest inveniri in pura creatura in ordine ad Deum. viii, 84, n. 10.

Nec invenitur in Deo. viii, 86, n. 18.

Justitia commutativa formalis respicit debitum rigorosum inter utramque partem fundatum in præcisa commutatione dati, et accepti. viii, 86, n. 20.

Cum Deus ex vi dati non possit absolute constitui debitor, ideo in ipso non reperitur justitia commutativa formalis. viii, 86, n. 20.

Reperitur in Deo solum quantum ad modum. viii, 87, n. 21.

JUSTUS.

Justa facere non juste quomodo intelligatur a philosopho. v, 821, n. 40; 863, n. 82.

Justus nequit aliquis dici, vel gratus sine receptione physica gratiæ. vi, 881, n. 23.

JUVENIS.

Juvenes abundant spe, et quare. viii, 684, n. 15.

L.

LAMECH.

Lamech non est certum Cainum occidisse. viii, 60, n. 15.

LANGUOR.

Languor animi est effectus amoris, qui pro re amata absentis datur, et est tristitia quædam. vi, 207, n. 5.

LAPIS.

Lapis non redderetur videns per visionem sibi communicatam, quia non vitaliter eliceret illam. v, 414, n. 25.

LATRIA.

Latria, vide religio infusa.

Latria summa servitus est, cujus correlativum est summum dominium. vi, 693, n. 22.

LATRO.

Res semel ablata injuste licet si latro eam in loco tuto constituerit, habet tamen jus ut ab ipso per vim non auferatur a vero domino, sed via juridica. vii, 432, n. 7.

LAURENTIUS.

Laurentius Valla erravit dicendo symbolum Apostolorum ab ipsis non fuisse editum. vii, 134, n. 2.

LAUS.

Laus, et meritum principaliter sunt in voluntate originative, consummative autem non semper, sed etiam in appetitu sensitivo ut subjicibili rationi. vi, 431, n. 52.

LEX.

Differentia legis divinæ et humanæ. i, 395, n. 12.

Legem Judæorum finiendam esse per Messiam ostenditur. i, 421, n. 19.

In lege veteri erat potestas in Ecclesia, ad discernendum controversias de lege, de cæremoniis. i, 432, n. 4.

Angelus non potest peccare speculative, sed bene practice contra legem naturalem, sed bene potest peccare contra legem supernaturalem. iv, 878, n. 13, vide regula.

Legis honestas, vide peccans mortaliter.

Lex etiam ponitur incapaci transgrediendi

illam, et quare. v, 266, n. 54, vide beatus et Christus.

Lex ad bonum commune, non ad privatum dirigitur, illi tamen princeps condens ipsam subicitur ex æquitate naturali. v, 589, n. 17.

Lex est quoddam imperium, seu præceptum, quod ad intellectum pertinet, non ad voluntatem. v, 595, n. 10.

Lex significatur nomine lucis in sacra Scriptura, et quare. v, 595, n. 10.

Lex in sacra Scriptura cur dicatur voluntas, et quo sensu. v, 603, n. 28.

Lex tres actus habet, prohibere, permittere, et præcipere. v, 792, n. 9.

Lex permissive se habet tantum circa objecta actuum indifferentium. v, 792, n. 9, vide actus indifferens et indifferentia.

Lex divina non proprie dicitur jus, sed fas. vi, 861, n. 5.

Lex divina relinquitur ab arbitrio peccantis mortaliter, vide arbitrium et peccans mortaliter.

Lex non obligat quando post factam sufficientem diligentiam, an detur, vel non, manet adhuc dubium. vi, 436, n. 22, vide votum.

Legi æternæ conformari debet omnis actus moralis, et quomodo. vi, 22, n. 25, vide actus bonus.

Lex humana solum actus externos punit, non internos, et quare. v, 104, n. 73.

Lex naturalis non præcipit impossibile absolute, sed possibile per gratiam. vi, 754, n. 23.

Lex naturalis, ut tota impleatur, requirit specialem gratiam, tam in statu naturæ lapsæ, quam puræ naturæ, et quare. vi, 757, n. 2.

Lex aliquem actum præcipiens per se respicit et determinat finem virtutis, ad quam pertinet talis actus per legem præceptus, secus est de voto. vii, 873, n. 7.

Lex non perficitur per promulgationem, sed per actum ordinativum qui sit actus intellectus. vii, 749, n. 23.

In lege veteri erat concilium seniorum quorum primus princeps sacerdotum dicebatur. vii, 147, n. 18.

Ad illud concilium pertinebat judicare de lege, et de veritate doctrinæ, et de prophetis an essent veri, vel falsi. vii, 147, n. 18.

LIBER.

Liber vitæ metaphora est. iii, 566.

Est ipsa Dei notitia. iii, 566.

Est solum pro vita gloriæ. iii, 566.
 In eo quidam simpliciter scripti; quidam secundum quid. iii, 566.
 Liberum primo et per se quid. iii, 253, n. 4.
 Deliberatum autem, et indeliberatum, sunt modi extrinseci et extrinsece variantes rationem actus moralis: quare actus erit liber, licet non sit deliberatus. iv, 973, n. 24.
 Angeli in primo instanti suæ creationis elegerunt quod voluerunt actu liberi arbitrii secundum S. Thomam. iv, 896, n. 3.
 Id tamen quidam negant. iv, 896, n. 3.
 Contra quos arguitur a priori. iv, 899, n. 7, vide deliberatio.
 Liberum quid sit. v, 369, n. 12.
 Aliud est eminenter liberum, aliud formaliter liberum. v, 369, n. 12.
 Liberum formaliter tale non est perfectius necessarium, quod eminenter, et radicaliter est liberum. v, 239, n. 36.
 Liberum et voluntarium non sunt idem. v, 360, n. 1.
 Quid sit liberum formaliter, quid liberum eminenter. v, 370, n. 13.
 Liberum quoad specificationem, et quoad exercitium, quid sint. v, 512, n. 2.
 Liber actus non est necesse quod duret magis quam per unicum instans, sed potest in illo solo instanti cessare per ultimum esse, v, 523, n. 32.
 Liberum arbitrium, vide arbitrium liberum.
 Omnes libri Canonici designati a Tridentino sunt æqualis auctoritatis, non solum quoad fidelium ædificationem, sed etiam ad confirmationem dogmatum in Ecclesia. vii, 294, n. 3.
 Liberum arbitrium, vide arbitrium.

LIBERALITAS.

Liberalitas est virtus in parte concupiscibili subjectata, originata tamen a voluntate, et moderatur concupiscentiam habendi pecuniam. vi, 424, n. 28, vide magnificentia.
 Liberalitas est pars potentialis justitiæ, et una ex septem speciebus justitiæ non rigorosæ. vi, 487, n. 1, vide justitia.

LIBERIUS.

Liberius injuste fuit depositus, et in exilium deportatus ab Acacio, et in ejus locum Felix subrogatus. vii, 242, n. 27.

Postea autem in damnationem Athanasii consentiens, et cum hæreticis communicans a Clero Romano, abrogata ejus dignitate, Felix electus est. vii, 242, n. 27.

LIBERTAS.

Libertas in Deo manifesta est modus totius libertatis intricatissimus. iii, 237, n. 1.
 Libertas, et dominium in operando est intellectualis naturæ proprium. iii, 238, n. 2.
 Libertas humana in quo posita est. iii, 239, n. 5.
 Quid libertas divina. iii, 239, n. 5.
 De ea hæreticorum quorundam sententia. iii, 239, n. 5.
 Libertas volitionis divinæ consistit in summa, et absoluta independentia a creaturis quas respicit ut objecta inadæquata. iii, 254, n. 5.
 Est perfectissima, actualissima, et intima. iii, 254, n. 6.
 Libertatis divinæ indifferentia non potest dari penes egredi vel non egredi a potentia voluntatis, sed penes tangere vel non tangere objectum creatum. iii, 262, n. 1.
 Libertati divinæ non obstat quod indivisibili æternitatis mensura mensuretur. iii, 268, n. 7.
 Libertatem nostram cum intrinseca divinæ voluntatis efficacia componi non implicat. iii, 400, n. 1.
 Libertas actus moralis, liberum, et necessarium sunt modi intrinseci et extrinsece variantes rationem ipsius actus. iv, 971, n. 21.
 Libertas voluntatis est multiplex, scilicet contrarietatis, contradictionis, et complacentiæ. Libertas contrarietatis, seu quoad specificationem actus est circa bonum, et malum. iv, 888, n. 25; 915, n. 29.
 Libertas contradictionis, seu quoad exercitium actus, est ad velle, et non velle. iv, 915, n. 30.
 Libertas complacentiæ est in voluntate, quando objectum, quod elegit, sic ei placeat, ut ei mordicus adhaerescat, vide inflexibilitas.
 Libertas contrarietatis, et contradictionis an sit in Angelo in pura natura considerato. iv, 888, n. 25; 893, n. 31.
 Voluntas, ut sit libertate pollens, non indiget tempore: ex suo enim modo operandi perfecto operatur in instanti. iv, 899, n. 7.

Ad hoc autem, ut reducatur libere de potentia ad actum, debet determinari a Deo, ut a principio libertatis creatæ. iv, 904, n. 13.
 Non pertinet ad perfectionem libertatis posse velle et non velle defectuose, sed posse velle et non velle, non coacte, et quoad exercitium. iv, 918, n. 34.
 De libertate Angelorum, et motione Dei in via eorundem. iv, 963, n. 10, vide actus.
 Ex libertate merito infert D. Thomas secreta cordis esse Angelo incognoscibilia, nisi ea Deus revelet. iv, 835, n. 11; 839, n. 16.
 Ea enim non pertinent ad rationem universi, quia determinatio illorum a solo Deo dependet, qui est supra universum. 846, n. 26.
 Sublata libertate a voluntate tolleretur ab ea peccabilitas. iv, 872, n. 1; 874, n. 4.
 Tunc autem vel esset, sicut brutum, vel esset sicut beati. iv, 894, n. 33.
 Ex vi autem intellectualitatis, non potest carere libertate. iv, 894, n. 33.
 Libertas non læditur per hoc quod Deus moveat, et applicet physice voluntatem ad agendum. v, 504, n. 40.
 In libertate non est perfectio posse peccare, sed defectus, ut patet in libertate Dei, et Christi. v, 247, n. 8.
 Libertas contradictionis, et contrarietatis, in quo distinguantur. v, 265, n. 53.
 Libertas voluntatis ex indifferentia pendet iudicii. v, 310, n. 15.
 Cum motu primo naturæ intellectivæ quomodo stet libertas. v, 99, n. 27.
 Libertatis diffinitio quanto rigore ab aliquibus explicetur. v, 368, n. 12.
 Libertas est modus vitalitatis intrinsece. v, 388, n. 14.
 Et sic nequit esse libertas non vitalis. v, 388, n. 14.
 Libertas actus in unico, et primo instanti salvatur, et quomodo. v, 523, n. 29; 523, n. 30.
 Libertas actus in nobis ratione hujus status nequit exerceri nisi in tempore. v, 525, n. 36.
 Libertas quomodo sit in primo instanti, et non sit peccatum. v, 526, n. 39.
 Libertas non est genus moralitatis, sed materialiter presupposita. v, 620, n. 10, vide actus moralis.
 Libertas actus quomodo realiter dependeat a potentia ut potente non elicere. v, 636, n. 54.
 Libertas Christi, vide Christi amor et Christi meritum.

Libertas an tollatur a gratia efficaci, seu physica præmeditatione, vide gratia efficax, motio et motus.
 Libertas reperitur intrinsece in omnibus potentiis, quæ non moventur despote a voluntate; in illis autem quæ despote moventur invenitur solum per extrinsecam denominationem. vii, 764, n. 16.

LIGO.

Ligati sunt dæmones, et quoad detentionem in loco, et quoad executionem operationum suarum liberarum impeditam; non enim agunt ubi volunt, nec sicut volunt. iv, 1017, n. 12; 1019, n. 16; 1021, n. 20.
 Detentio eorum, quoad locum, supponit prius passivam detentionem impeditivam operationum potentiarum factam ab aliquo corpore, cujus loco manent ligati. iv, 1024, n. 24.
 Ligamen autem, quo ligantur, subjectatur in omnibus potentiis requisitis, et concurrentibus ad potentias externas. iv, 1024, n. 20, vide locus.

LIMBUS.

Animæ patrum erant in limbo, velut in carcere honorario. iv, 633, n. 7.
 Quando anima Christi descendit ad limbum patrum, lucem sensibilem et exteriorem produxit, qua locum illum illustravit. iv, 633, n. 7.

LIQUEFACTIO.

Liquefactio est effectus amoris resolvens cordis duritiam ne obsistat rei amatae ut ad se interet. vi, 208, n. 9, vide vulneratio.

LOCUS.

Locus est duplex, scilicet rei intrinsecus, et extrinsecus. iv, 610, n. 1.

Angeli sunt in loco diffinitive. iv, 610, n. 1.
 Opinio Scoti circa hoc. iv, 613, n. 5.
 Durandi. iv, 610, n. 4.
 Variæ sententiæ opinio. iv, 614, n. 9.
 Causa effectiva existentiae Angeli in loco, est illius voluntas. iv, 615, n. 40.
 Substantia Angeli secundum se, et remota operatione non est formalis, et immediata ratio contactus angelici ad locum: neque immediatum, et proximum fundamentum presentiae localis, sed solum radicale principium in quantum est radix operationis, et virtutis. iv, 615, n. 11.
 Suarez, Vazquez, et Molina, non explicant sufficienter presentiam Angeli in loco, et rationem formalem existendi in loco. iv, 617, n. 14.
 S. Thomas docet Angelum esse in loco per contactum virtutis. iv, 621, n. 20.
 Angelus modo præternaturali potest esse in loco per passionem, et non per operationem. iv, 625, n. 23.
 Angelus non potest esse in pluribus locis adæquatis. iv, 643, n. 9; 647, n. 19.
 Sed bene potest esse in duplici loco inadæquato. iv, 646, n. 17.
 Angelus non operando potest manere sine loco positivo. iv, 676, n. 7.
 Secundus casus est, vide loquor et medium.
 Ex eo quod plura corpora sint in eodem loco non multiplicatur denominatio a loco, sed respectus materialiter multiplicatur. vi, 86, n. 23.
 Quilibet locus circumscriptivus terminat adæquate tam intensive, quam extensive corpus. vii, 174, n. 16.

LOCUTIO.

Locutio Angelorum inter se est difficillima explicatu iv, 1033, n. 3.
 Quatuor conditiones requisitæ ad veram, et essentialem locutionem, in nostra locutione reperiuntur, quas omnes in angelica non reperies. iv, 1033, n. 3.
 Medium locutionis angelicæ, an se teneat ex parte audientis, an ex parte loquentis. iv, 1033, n. 4, vide loquor et medium.
 Locutio Angelorum cum hominibus debet fieri modo quodam corporali. iv, 1033, n. 3.
 Locutio erit propria in corporibus gloriosis, et quomodo. v, 341, n. 24.
 Locutio quomodo formetur. v, 343, n. 31.

LOGICA.

Logica, vide ars.

LOQUOR.

Quomodo spiritualiter loquantur Angeli inter se. iv, 1032, n. 1.
 Id dubium solvere valde difficile est. iv, 1033, n. 3.
 Inter se autem, vel cum Deo, debet esse spiritualis. iv, 1033, n. 3.
 Animæ separatæ, cum sint intellectuales, et sociabiles, loquuntur inter se. iv, 1033, n. 3.

LUMEN.

Lumen gloriæ requiritur ex parte potentiæ passivæ, non per modum capacitatis, sed dispositionis, et proportionis. ii, 169, n. 14.
 Ad visionem beatificam requiritur lumen gloriæ elevans intellectum. ii, 238, n. 1.
 Lumen gloriæ nullo modo potest intelligi, quod sit ipsa divina essentia manifestans seipsam, sine aliquo superaddito ipsi potentiæ, neque quod sit divina essentia per modum speciei et loco objecti. ii, 240, n. 4.
 Lumen gloriæ requiritur ad hoc ut intellectus sit susceptivus formæ sublimioris, quæ est essentia divina, quæ est species intelligibilis intellectus creati. ii, 242, n. 7.
 Ad visionem divinam requiritur lumen gloriæ, et divina essentia locospeciei. ii, 242, n. 7.
 Triplex est medium ad videndum Deum. Primum est lumen sub quo res videtur: secundum, forma visibilis, qua res videtur, et determinatur per illam ad speciale objectum: tertium est medium, in quo sicut inspiciendo in speculum videntur ea quæ repræsentantur in speculo. ii, 241, n. 6; 242, n. 8.
 Etiam si lumen sit omnino determinatum in ratione virtutis, adhuc tamen exigit concursus objecti, qui est distinctum a concursu luminis. ii, 242, n. 8.
 Lumen non potest esse species expressa, si quidem hæc debet procedere a lumine, seu potentia elevata, mediante actione vitali tamquam terminus ejus. ii, 244, n. 9.
 Lumen est qualitas se tenens ex parte potentiæ, et virtutis ejus, et quasi complementum vitalitatis ejus et concurrrens solum per modum efficientis. ii, 245, n. 11.

Ad rationem luminis gloriæ elevantis non sufficit concursus Dei simultaneus. ii, 245, n. 11.
 Lumen gloriæ se habet per modum virtutis confortantis ipsum intellectum. ii, 246, n. 12.
 Lumen gloriæ requiritur ut elevatio dispensans ad recipiendam essentiam divinam, et per modum virtutis ad eliciendam visionem. ii, 246, n. 13.
 Requiritur lumen gloriæ per modum virtutis elevantis intellectum, non per modum representationis. ii, 249, n. 16.
 Lumen gloriæ requiritur ad immutandam et elevandam potentiam non ex parte objecti sicut species, sed ex parte virtutis, quæ est improporionata ad utendum specie ita elevata, nisi amplius roboretur. ii, 250, n. 20.
 Intellectus noster non habet aciem videndi Deum, nisi per lumen ordinis superioris, quia visio illa omnes ordines naturalis virtutis excedit. ii, 251, n. 21.
 Lumen dicitur similitudo non representativa, sed elicitiva, quatenus producit ad videndum Deum, et sic constituit intellectum Deo similem, in eo quod sicut Deus se videt, ita et intellectus. ii, 252, n. 22.
 Lumen gloriæ se tenet ex parte potentiæ intellectivæ, non ex parte objecti repræsentativa. ii, 253, n. 1.
 Lumen gloriæ nihil tractat cum sensibilibus ut ab illis species intelligibiles educat, neque ullam aliam speciem creatam ad repræsentandum Deum formare potest. ii, 253, n. 1.
 Lumen gloriæ circa potentiam intellectivam duplex munus exercet redactum ad genus causæ efficientis, et dispositivæ, et quodnam. ii, 354, n. 3.
 In visione beatifica licet intellectus concurrat tamquam principium vere vitale, et vere influens, tamen ratio influendi est unica, scilicet desumpta ex lumine gloriæ, quæ intellectum perficit et elevat, quod non concurrat per propriam virtutem naturalem, in suo ordine naturali manentem, sed elevatam. ii, 259, n. 14.
 Potentia et lumen gloriæ ita se habent in ordine ad actum visionis eliciendum quod tota ratio proxime proportionans virtutem potentiæ ad operandum, etiam suum partialem influxum habet a lumine gloriæ, non vero ante ipsum. ii, 260, n. 18.
 Intellectus ratione potentiæ est activus radicaliter respectu visionis beatæ, et habet vitalitatem radicalem remotam, proximam autem et formalem habet a lumine. ii, 263, n. 23.
 Et si lumen sit omnino determinatum in ra-

tionem virtutis, tamen adhuc exigit concursus objecti, qui est distinctus a concursu luminis. ii, 242, n. 8.
 Essentia divina seu lumen divinum, loco speciei unitur intellectui beati. ii, 273, n. 1.
 Lumen gloriæ requiritur ad unionem essentiam divinam intellectui. ii, 874, n. 4.
 Respectu visionis divinæ cum intellectu, per modum speciei intelligibilis, lumen gloriæ habet rationem causæ materialis et dispositivæ. ii, 274, n. 4.
 Lumen gloriæ requiritur ut dispositio ad unionem cum divina essentia, non tamen ut dispositio expellens aliquid contrarium, nullum est enim contrarium quod expellatur per lumen gloriæ. ii, 275, n. 6.
 Lumen gloriæ solum requiritur ad hoc ut intellectus, qui est inferioris ordinis, per illud elevetur, et trahatur ad sublimiorem dispositionem, in qua maneat objectum proportionatum ad illam unionem. ii, 275, n. 6.
 Cum essentia divina non informet intellectum per modum qualitatis et inhæssionis (quod est impossibile) sed pure in esse intelligibili, consequenter ad talem unionem requiritur necessario potentiam esse proxime habitatam et proportionatam per lumen gloriæ. ii, 275, n. 6.
 Lumen gloriæ non potest esse connaturale alicui creaturæ, nisi creatura esset divinæ naturæ, quod est impossibile. ii, 281, n. 3; 282, n. 7.
 Implicat dari substantiam seu intellectum creatum supernaturalem, cui connaturale sit lumen gloriæ. ii, 282, n. 5.
 De fide est intellectuales creaturas quæ nunc sunt, non esse naturaliter beatas, sed supernaturaliter, et per lumen elevans. ii, 282, n. 5.
 Creatura rationalis solum est in potentia ad beatitudinem, seu lumen gloriæ. ii, 282, n. 5, vide supernaturale et supernaturalitas.
 Lumen gloriæ datur intellectui ad elevandum et proportionandum illum ad formam intelligibilem increatam quæ est divina essentia, ut utatur illa, et videat illam, et sic datur per modum virtutis activæ, et ad eliciendam visionem Dei in se tamquam proxima et formalis virtutis operandi actum vitalem, vitalitate supernaturali, seu vitæ æternæ. ii, 284, n. 9.
 Lumen gloriæ habet pro specificativo connaturali et immediato ipsum Deum in se, et non creatum intelligibile. ii, 288, n. 47.
 Lumen gloriæ etiam quoad substantiam est ordinis divini, quia ex sua specie respicit

Deum pro objecto immediato. ii, 297, n. 27.

Deus non potest facere aliquem intellectum, qui non sit elevabilis a lumine gloriæ, et lumen gloriæ quod non sit elevativum illius, sed illi connaturale. ii, 295, n. 30.

Intellectus noster indiget lumine gloriæ ad videndum Deum, non solum quia est minoris virtutis quam ipsum objectum, quod est Deus, sed quia est inferioris ordinis, et non nisi obedientialiter et elevabiliter respiciens illud, non naturaliter. ii, 296, n. 31.

Licet lumen gloriæ non sit forma propria Dei, quantum ad inhæSIONEM in ipso, est tamen propria quantum ad participationem, et ut elevativa ad consortium Dei, et sic nulli extra Deum potest esse connaturalis, et elevativa. ii, 298, n. 3.

Lumen gloriæ triplici modo se habet in intellectu beati respectu potentie intellectivæ. Primo, in genere causæ formalis: secundo, respectu divinæ essentia per modum causæ dispositivæ, et materialis: tertio, respectu visionis in genere causæ efficientis. ii, 297, n. 1.

Requiritur lumen etiam de potentia absoluta ad eliciendam visionem, nec sufficit sola extrinseca assistentia Dei, neque solus concursus simultaneus, sed requiritur necessario impressio alicujus virtutis receptæ in intellectu. ii, 298, n. 4.

Intellectus creatus potest participare lumen gloriæ dupliciter. Primo, per modum formæ immanentis, et sic beatos facit: secundo, per modum passionis transeuntis, et sic lumen gloriæ fuit in S. Paulo. ii, 299, n. 5.

Lumen gloriæ eminentius est lumine prophetico, et comparatur ad ipsum, sicut lumen principiorum ad ea quæ deducuntur ex principiis. ii, 330, n. 6, vide visio beata.

Lumen beatificum sic attingit divinam essentiam, quod attingit principium earum virtutum quæ videntur in lumine prophetico per modum transeuntis. ii, 330, n. 6.

Licet lumen gloriæ non sit principium vitæ radicale ut quod (hoc enim est anima) est tamen vitale ut quod, id est, ex participatione vitæ divinæ, elevans ad modum vitæ superiorum. ii, 361, n. 14.

Lumen gloriæ non potest esse connaturale alicui creaturæ. ii, 281, n. 3.

Lumen gloriæ ex sua natura est perpetuum. v, 294, n. 45.

Lumen gloriæ, et visio non sunt proprietates quarto modo gratiæ, sed in præmium ei conferuntur. v, 301, n. 62.

Nec etiam sunt proprietates gratiæ prout consummata. v, 301, n. 62.

Lumen vocatur habitus intellectualis, et quare, vide habitus intellectualis.

Lumen gloriæ est habitus perfectior charitate. vi, 558, n. 12; 560, n. 18; 564, n. 29.

Lumina gloriæ ejusdem speciei sunt. vi, 851, n. 6.

Intensio luminis non clarificat plura objecta, quando sunt disparata, bene tamen quando connexa. viii, 346, n. 6.

Sine sui variatione attingit Deum, et decretum liberum. viii, 367, n. 28.

LUMINARI.

Luminaria facta sunt a Deo in quatuor fines. Primo, ut dividant diem ac noctem: secundo, ut sint in signa: tertio, ut sint in tempora, dies et annos: quarto, ut luceant in firmamento et illuminent terram. ii, 750, n. 15.

Prima die facta sunt luminaria quantum ad substantiam, sed quarta die intelliguntur facta quantum ad supra dicta officia. ii, 750, n. 15.

Quando dicitur quod luminaria fuerunt facta, ut dividant diem ac noctem, non intelligitur de divisione diei et noctis absolute, sic enim illa divisio facta est prima die, sed prout nox et dies sunt magis, vel minus breves, calidiores, vel frigidiores, nebulosi, vel sereni, hujus vel illius temperamentis, et denique prout subsunt motibus propriis planetarum. ii, 750, n. 16.

Quando dicitur quod luminaria facta sunt in signa, certum est quod non significant nisi id in quod influunt, et consequenter nec possunt significare actus liberos, et quæcumque dependentia a causa spirituali et libera. ii, 750, n. 17.

Luminaria facta sunt a principio, et quarta die acceperunt speciales virtutes. ii, 708, n. 20; 709, n. 21.

Quando dicit D. Thomas, quæstione 70, articulo primo ad primum fuisse luminaria formata quarta die, per collationem dicit determinatæ virtutis, quæ determinatio virtutis intelligitur penes diversos illos motus et aspectus, et exercitium influendi in hæc inferiora. ii, 709, n. 22.

LUTHERANI.

Lutherani molliores quid de libero arbitrio sentirent. iii, 198, n. 2.

LUTHERUS.

Lutheri sententia de libero arbitrio. iii, 198, n. 2.

Lutherus existimavit superfluum esse orationem ad justificationem. vii, 754, n. 2.

LUX.

Lux est proprietas solis sumpta solum secundum suam substantiam, aut etiam secundum intensionem, sed ut est cœlestis, id est, ut habens talem modum operativum, et influxivum in hæc inferiora, et ut est potens producere aliquos effectus, quod non facit alia lux solaris. ii, 294, n. 27.

Lux solaris invenitur solum connaturaliter in sole, in reliquis vero corporibus non invenitur nisi participative. ii, 294, n. 27.

Lux non invenitur in aliis corporibus cum ea perfectione, ut in sole, sed cum aliqua modificatione longe diversa. ii, 294, n. 27.

Ratio spiritualitatis excluditur a luce, quia lux percipitur a sensu visus, visus autem est sensus corporeus. ii, 699, n. 20.

Quia officium lucis est manifestare, tractum est nomen lucis ad omnem manifestationem etiam spiritualem, licet proprie et directe significet manifestationem sensibilem. ii, 699, n. 20.

Ratio corporis, seu corporalis substantiæ excluditur a luce, quia est in eodem loco cum corpore diaphano, quare lux non est corpus. ii, 700, n. 23.

Lux est qualitas corporalis et sensibilis habens esse reale, et non solum intentionale, et non habet contrarium, dependetque in fieri et conservari a luminoso. ii, 702, n. 5.

Lux dicitur qualitas, quia est forma efficiens subjectum, non forma substantialis, alioquin quando diffunditur per aerem, vel aliud diaphanum corrumpere formam aeris, vel etiam duæ formæ substantiales essent in eadem materia. ii, 702, n. 5.

Lux non est quantitas, alias vel divideret quantitatem diaphani, vel essent duæ quantitates penetratæ in eodem loco. ii, 702, n. 5.

Lux non est relatio prædicamentalis, quia lux non est ad alterum, sed habet effec-

tum absolutum in subjecto, non minus quam calor, scilicet reddere illud lucidum, et visibile. ii, 702, n. 5.

Lux habet esse permanens in ipso luminoso, ubi permanenter existit tamquam propria passio, tum in re illuminata, ubi permanenter existit dependenter a luminoso, et causat aliquos effectus permanentes, et naturales, sicut calorem. ii, 702, n. 5.

Lux habet quosdam effectus intentionales, quatenus reddit colores ultimo visibiles, et causat species intentionales usque ad visum. ii, 702, n. 5.

Lux non habet contrarium, quia non expellitur nisi per tenebras, quæ sunt privatio quædam. ii, 702, n. 5.

Lux est qualitas corporis cœlestis, cui non convenit habere qualitates contrarias, quia non est generabilis neque corruptibilis. ii, 702, n. 5.

Opus distinctionis operum Dei incipit a formatione lucis, et segregatione inter lucem et tenebras. ii, 703, n. 9.

In quo subjecto lux creata fuerit sunt variae sententiæ. ii, 703, n. 9.

Lux facta fuit in aliquo corpore cœlesti, neque in alio quam in sole, qui est subjectum connaturale lucis, sive sit ejus propria passio, sive accidens inseparabile. ii, 707, n. 15.

Lux illa prima die communicabatur lunæ et stellis. ii, 707, n. 15.

Illam lux usque ad quartam diem non acceperat virtutem lucendi, cum illa determinatione et modificatione, quæ requiritur ad faciendam varietatem et distinctionem temporum, secundum diversum temperamentum caloris et frigoris. ii, 707, n. 15.

Lux est proprietas solis formati in statu perfecto, non solum in formis, et solum in sua entitate considerati in primo instanti creationis. ii, 712, n. 28.

Lux ut influxiva in generationem horum inferiorum, non fuit debita soli in primo instanti, quia tunc non erat adhuc motus. ii, 713, n. 29.

Lux prima die creata est quoad virtutem illuminativam in communi, sed post modum data est ei virtus determinata ad speciales effectus. ii, 747, n. 9, vide sol.

Producitur ab Angelis lux in loco, in quo existunt. iv, 633, n. 8, vide limbus.

Lux, vide color.

Lux compatitur respectu visus cum diaphaneitate in corpore glorioso. v, 333, n. 5; 334, n. 6.

Lux se habet ad colores sicut finis ad media. v, 66, n. 44.

Lux est primum principium visibilitatis ad

quod omnia colorata in ratione visibilitatis reducuntur. v, 104, n. 38; 106, n. 41.
 Quid sit lux. v, 354, n. 63.
 Lux corporis gloriosi ejusdem speciei est cum luce communi. v, 179, n. 26; 350, n. 52.
 Lux stellæ magorum ejusdem speciei erat cum nostra. v, 351, n. 55.
 Lux compatitur simul cum colore in corpore glorioso. v, 351, n. 55.
 Lux corporis gloriosi visibilis etiam est ab oculis non gloriosis. v, 352, n. 56.
 Et supernaturalis quoad causam sui, non tamen in se quoad suam speciem. v, 252, n. 56.
 Lux corporis gloriosi, in quo sensu sit major luce solis. v, 352, n. 56.
 Lux capax est intensionis, et remissionis, quia licet formaliter non habeat contrarium, habet tamen virtualiter, non ratione tenebrarum, sed ratione opacitatis. vi, 324, n. 24.
 Lux concurrat effective cum coloribus ad producendas species visibiles secundum probabilem sententiam. vi, 387, n. 4, vide species intentionales.

LUXURIA.

Quidam ex patribus antiquioribus dixerunt Angelos malos luxuriam carnalem exercuisse cum filiabus hominum pulcherrimis. iv, 932, n. 8.
 Existimarunt enim Angelos habere corpora nostris subtiliora. iv, 932, n. 8.
 Scotus dicit peccatum Angelorum malorum

fuisse luxuriam spiritualem qua per nimium amorem, et delectationem de proprio decore, et felicitate, luxuriante venustate propria, delectati sunt, quod superbiam improprie esse putat, propriam vero cupiditatem, et luxuriam circa suum decorem. iv, 932, n. 8.
 Quod autem fuerit superbia proprie dicta, probatur. iv, 932, n. 8; 634, n. 11.
 Delectatio autem, quæ reperitur in omnibus peccatis, non est luxuria spiritualis. iv, 934, n. 11.
 Ex amore sui non denominatur peccatum luxuriæ peccatum: amor enim sui est principium omnis peccati. iv, 940, n. 17.
 Luxuriæ species essentielles sunt, licet ex circumstantia personarum varientur, et quomodo. v, 847, n. 35; 852, n. 48, vide circumstantia personæ.
 Luxuriæ species quomodo sumantur a diversa conditione personarum. v, 450, n. 17.
 Luxuria quomodo contrahat cum irreligione, aut injustitia speciem essentialem adhuc intra genus libidinis. v, 852, n. 49.

LUXURIOSUS.

Luxoriosus, avarus, et gulosus non consequuntur voluntate ea quæ amant, sed aliis potentiis: sic etiam beatus non voluntate, sed intellectu consequitur beatitudinem. v, 1230, n. 16.

M.

MACARIUS.

Macarius et Monothelita, vide Monothelita.

MACEDONIUS.

Macedonius, vide Spiritus sanctus.

MACULA.

Macula peccati non compatitur cum visione beata permanenti. v, 260, n. 39.
 Macula peccati in quo consistat. v, 716, n. 70.
 Macula peccati formaliter dicit privationem, virtualiter contrarietatem ratione actus a quo causatur. v, 724, n. 92.
 Macula est effectus peccati per quam priva-

tur homo nitore gratiæ, et rectitudine conversionis ad Deum. vi, 771, n. 1, vide Corruptio, et reatus.

Macula peccati subjectatur in essentia animæ. Macula non consistit formaliter in conversione positiva; sed in privatione rectitudinis naturalis, sive supernaturalis, cum ordine, et relatione ad actum præteritum. vi, 881, n. 24.

Maculæ relatio ad actum præteritum non potest tolli per suspensionem Dei. vi, 881, n. 24.

Macula peccati non est ipsa relatio ad actum præteritum; hæc enim est connotatio, seu modus intrinsecus, et quomodo. vi, 882, n. 3, 4.

Maculæ relatio ad actum præteritum est relatio rationis. vi, 882, n. 3, 4.

Macula peccati opponitur gratiæ physice et moraliter. vii, 466, n. 20.

Non tollitur nisi per aliquid intrinsecum reale physicum. viii, 195, n. 49.

MAGISTER.

Magister, qualitatis magistri describuntur. vii, 949, n. 18, vide doctor.

MAGNANIMITAS.

Magnanimitas est virtus respiciens magnos honores. v, 840, n. 14, vide quantitas.
 Magnanimitas ad fortitudinem pertinet tamquam pars potentialis illius. vi, 487, n. 3, vide fortitudo.

MAGNIFICENTIA.

Magnificencia est virtus respiciens magnos sumptus. v, 840, n. 14, vide quantitas.

Magnificencia est virtus subjectata in parte irascibili, originata tamen a voluntate, et moderatur spem, et audaciam erga magnos sumptus. vi, 424, n. 27, vide liberalitas.

Magnificencia ad fortitudinem pertinet quasi pars potentialis illius. vi, 487, n. 3, vide fortitudo.

Magnificencia consistit in medio, et quomodo. vi, 528, n. 17.

THEOLOGIA X.

MAGNITUDO.

Magnitudo, vide quantitas.

MAHUMETES.

Mahumetes, vide Trinitas.

MALITIA.

Ex pluribus malitiis specie distinctis repertis in eodem actu, una tantum debet esse illi essentialis. v, 72, n. 58; 761, n. 10, vide actus moralis et finis.

Quomodo plures malitiæ ex æquo ex parte objecti adunentur in uno actu. v, 761, n. 11, vide actus moralis et finis.

Et quæ differentia sit inter intellectum, et voluntatem circa tales malitias. v, 761, n. 11.

Malitia moralis objecti quomodo crescat intra propriam speciem objecti, et circumstantia adjuncta. v, 868, n. 17, vide circumstantia mala.

Malitia duplex mortalis in actu peccaminoso, licet una sit essentialis, et altera accidentalis, confiteri debet in sacramento penitentiæ. v, 879, n. 5.

Malitia actus exterioris supra interiorem, vide actus interior, et exterior, etc.

Malitia infinita peccati solum ex Deo desumitur. vii, 634, n. 46.

Qualis malitia sit peccati occisionis propriæ. vii, 478, n. 3.

MALUM.

Malum non habet ideam in Deo. iii, 56, n. 4.

Malum culpæ quo sensu dicatur majus malo pœnæ. v, 820, n. 37.

Malum pœnæ compatitur cum visione beata in subjecto non pure comprehensore, sed etiam viatore, et quare. v, 270, n. 63.

Malum morale, vide actus malus.

Malum simpliciter non est commune per modum generis malo physico, et malo morali. v, 743, n. 61.

Malum simpliciter quid privativum oppositum enti est. v, 723, n. 91.

quod omnia colorata in ratione visibilitatis reducuntur. v, 104, n. 38; 106, n. 41.
 Quid sit lux. v, 354, n. 63.
 Lux corporis gloriosi ejusdem speciei est cum luce communi. v, 179, n. 26; 350, n. 52.
 Lux stellæ magorum ejusdem speciei erat cum nostra. v, 351, n. 55.
 Lux compatitur simul cum colore in corpore glorioso. v, 351, n. 55.
 Lux corporis gloriosi visibilis etiam est ab oculis non gloriosis. v, 352, n. 56.
 Et supernaturalis quoad causam sui, non tamen in se quoad suam speciem. v, 252, n. 56.
 Lux corporis gloriosi, in quo sensu sit major luce solis. v, 352, n. 56.
 Lux capax est intensionis, et remissionis, quia licet formaliter non habeat contrarium, habet tamen virtualiter, non ratione tenebrarum, sed ratione opacitatis. vi, 324, n. 24.
 Lux concurrat effective cum coloribus ad producendas species visibiles secundum probabilem sententiam. vi, 387, n. 4, vide species intentionales.

LUXURIA.

Quidam ex patribus antiquioribus dixerunt Angelos malos luxuriam carnalem exercuisse cum filiabus hominum pulcherrimis. iv, 932, n. 8.
 Existimarunt enim Angelos habere corpora nostris subtiliora. iv, 932, n. 8.
 Scotus dicit peccatum Angelorum malorum

fuisse luxuriam spiritualem qua per nimium amorem, et delectationem de proprio decore, et felicitate, luxuriante venustate propria, delectati sunt, quod superbiam improprie esse putat, propriam vero cupiditatem, et luxuriam circa suum decorem. iv, 932, n. 8.
 Quod autem fuerit superbia proprie dicta, probatur. iv, 932, n. 8; 634, n. 11.
 Delectatio autem, quæ reperitur in omnibus peccatis, non est luxuria spiritualis. iv, 934, n. 11.
 Ex amore sui non denominatur peccatum luxuriæ peccatum: amor enim sui est principium omnis peccati. iv, 940, n. 17.
 Luxuriæ species essentielles sunt, licet ex circumstantia personarum varientur, et quomodo. v, 847, n. 35; 852, n. 48, vide circumstantia personæ.
 Luxuriæ species quomodo sumantur a diversa conditione personarum. v, 450, n. 17.
 Luxuria quomodo contrahat cum irreligione, aut injustitia speciem essentialem adhuc intra genus libidinis. v, 852, n. 49.

LUXURIOSUS.

Luxoriosus, avarus, et gulosus non consequuntur voluntate ea quæ amant, sed aliis potentiis: sic etiam beatus non voluntate, sed intellectu consequitur beatitudinem. v, 1230, n. 16.

M.

MACARIUS.

Macarius et Monothelita, vide Monothelita.

MACEDONIUS.

Macedonius, vide Spiritus sanctus.

MACULA.

Macula peccati non compatitur cum visione beata permanenti. v, 260, n. 39.
 Macula peccati in quo consistat. v, 716, n. 70.
 Macula peccati formaliter dicit privationem, virtualiter contrarietatem ratione actus a quo causatur. v, 724, n. 92.
 Macula est effectus peccati per quam priva-

tur homo nitore gratiæ, et rectitudine conversionis ad Deum. vi, 771, n. 1, vide Corruptio, et reatus.

Macula peccati subjectatur in essentia animæ. Macula non consistit formaliter in conversione positiva; sed in privatione rectitudinis naturalis, sive supernaturalis, cum ordine, et relatione ad actum præteritum. vi, 881, n. 24.

Maculæ relatio ad actum præteritum non potest tolli per suspensionem Dei. vi, 881, n. 24.

Macula peccati non est ipsa relatio ad actum præteritum; hæc enim est connotatio, seu modus intrinsecus, et quomodo. vi, 882, n. 3, 4.

Maculæ relatio ad actum præteritum est relatio rationis. vi, 882, n. 3, 4.

Macula peccati opponitur gratiæ physice et moraliter. vii, 466, n. 20.

Non tollitur nisi per aliquid intrinsecum reale physicum. viii, 195, n. 49.

MAGISTER.

Magister, qualitatis magistri describuntur. vii, 949, n. 18, vide doctor.

MAGNANIMITAS.

Magnanimitas est virtus respiciens magnos honores. v, 840, n. 14, vide quantitas.
 Magnanimitas ad fortitudinem pertinet tamquam pars potentialis illius. vi, 487, n. 3, vide fortitudo.

MAGNIFICENTIA.

Magnificencia est virtus respiciens magnos sumptus. v, 840, n. 14, vide quantitas.

Magnificencia est virtus subjectata in parte irascibili, originata tamen a voluntate, et moderatur spem, et audaciam erga magnos sumptus. vi, 424, n. 27, vide liberalitas.

Magnificencia ad fortitudinem pertinet quasi pars potentialis illius. vi, 487, n. 3, vide fortitudo.

Magnificencia consistit in medio, et quomodo. vi, 528, n. 17.

THEOLOGIA X.

MAGNITUDO.

Magnitudo, vide quantitas.

MAHUMETES.

Mahumetes, vide Trinitas.

MALITIA.

Ex pluribus malitiis specie distinctis repertis in eodem actu, una tantum debet esse illi essentialis. v, 72, n. 58; 761, n. 10, vide actus moralis et finis.

Quomodo plures malitiæ ex æquo ex parte objecti adunentur in uno actu. v, 761, n. 11, vide actus moralis et finis.

Et quæ differentia sit inter intellectum, et voluntatem circa tales malitias. v, 761, n. 11.

Malitia moralis objecti quomodo crescat intra propriam speciem objecti, et circumstantia adjuncta. v, 868, n. 17, vide circumstantia mala.

Malitia duplex mortalis in actu peccaminoso, licet una sit essentialis, et altera accidentalis, confiteri debet in sacramento penitentia. v, 879, n. 5.

Malitia actus exterioris supra interiorem, vide actus interior, et exterior, etc.

Malitia infinita peccati solum ex Deo desumitur. vii, 634, n. 46.

Qualis malitia sit peccati occisionis propria. vii, 478, n. 3.

MALUM.

Malum non habet ideam in Deo. iii, 56, n. 4.

Malum culpæ quo sensu dicatur majus malo pœnæ. v, 820, n. 37.

Malum pœnæ compatitur cum visione beata in subjecto non pure comprehensore, sed etiam viatore, et quare. v, 270, n. 63.

Malum morale, vide actus malus.

Malum simpliciter non est commune per modum generis malo physico, et malo morali. v, 743, n. 61.

Malum simpliciter quid privativum oppositum enti est. v, 723, n. 91.

Malum pœnæ amatur a Deo, licet sit contrarium naturæ, quia tantum contrariatur naturæ particulari, non tamen amatur malum culpæ formaliter sumptum. v, 725, n. 96.

Malum morale, vide bonum.

Ex duobus malis minus est eligendum urgente necessitate, et de quibus malis hoc intelligatur. vi, 156, n. 41.

Malum duplex est, culpæ, et pœnæ. vi, 682, n. 46.

Malum culpæ non possumus petere a Deo. vii, 791, n. 2.

Mala pœnæ possumus desiderare et petere pro nobis, ut deserviant alicui fini honesto, alias non. vii, 796, n. 13.

MANIA.

Mania est species iræ, et contingit quando in irato prævalet tristitia de injuria illata diu manens in memoria, a qua tales irati dicuntur amari. vi, 232, n. 6.

MANICHÆI.

Manichæi dicebant nullas prophetias veteres loqui de Christo. i, 412, n. 4.

Manichæorum asserta hæretica. iii, 147, n. 1.

Manichæorum hæresis de animarum in corpora dejectione ob peccata ab iis in cœlo prius perpetrata. iii, 717, n. 2.

MANSUETUDO.

Mansuetudo est pars potentialis temperantiæ. vi, 488, n. 4, vide clementia et temperantia.

MANUS.

Quomodo dicimur esse in manu Dei. iii, 436, n. 25.

MARCELLINUS.

Non est certum Marcellinum idolis metu mortis sacrificasse. vii, 211, n. 26.

Si tamen ut verum asseratur, Concilium Sinuesanum illum non deposuit. vii, 211, n. 26.

Quo autem sensu a Concilio dicatur damnatus. vii, 211, n. 26.

MARCUS.

Marcus evangelista gloriosum agonem in Alexandria sub Nerone consummavit. vii, 960, n. 3.

Marcus evangelista in Serapidis festo et debacchatione passus est. vii, 961, n. 6.

MARE.

Duæ qualitates in aqua maris. Prima, condensatio et crassities, est enim crassior aquis fluviorum: secunda, salsedo quæ proprietas fuit illi indita ab auctore naturæ, nec potest tribuit soli, nam radii solis maxima flumina et lacus feriunt, et non imprimunt illis salsedinem. ii, 737, n. 19.

Salsior est aqua maris in superficie, quam in profundo, quare si proprie non accipit salsedinem a sole, tamen multum juvatur a sole, unde sal coagulatur ardore solis. ii, 737, n. 19.

Licet sint plura maria, omnia tamen habent continuationem et influentiam, vel manifestam, vel occultam ex oceano, qui est omnium marium caput et principium. ii, 738, n. 20, vide aqua, fluxus et refluxus.

MARIA.

Unde constat Mariam supra Angelos esse, cum sint viæ naturæ creatoris omnibus superiores. Id fit ex vi gratiæ, et gloriæ, quibus ipsa est præstantior. iv, 566, n. 8.

Spiritus sanctus supervenit in Mariam, ut fieret mater Dei. iv, 463, n. 18, vide maternitas.

Maria virgo ex dono intellectus interrogavit Angelum: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco.* vi, 621, n. 52.

Beatissimæ Virgini Mariæ soli fuit concessum privilegium non peccandi venialiter per totam vitam. vi, 778, n. 10.

Quæ specialissima gratia ligavit mariæ fomi-

tem ante conceptionem, et postea illum extinxit, sicut fiebat in statu innocentis per donum justitiæ originalis. vi, 780, n. 13.

De Maria Virgine quomodo cum celebratione conceptionis illius stet probabilitas sententiæ, quod fuit in peccato concepta. vii, 302, n. 20.

Beatissima virgo Maria adæquavit charitatem beatorum, quoad modum operandi sine interruptione diligendo Deum ex toto conatu charitatis, et sine peccato veniali. vii, 433, n. 10.

Maria castitatem vovit. vii, 869, n. 2.

MARITUS.

Maritus non potest irritare promissionem factam homini ab uxore de ejus licentiâ. vii, 878, n. 11.

MARTYR.

Valentinus gentilis se jactabat primum martyrem fore pro Patris eminentia, non ut ceteri martyres, pro Christi gloria: sed tabernæ condemnatus, et morti adjudicatus, nihil non egit etiam cessando palinodiam, ut mortem effugeret, quam tamen non evasit. iv, 16, n. 21.

Martyres quomodo amant vitam suam, quando eam pro fide exponunt. v, 472, n. 10.

Martyres ad bestias damnati, cum divina virtute illæsi servarentur, id gentiles magi-cæ illusioni tribuebant. vii, 972, n. 25.

MARTYRIUM.

Martyrii meritum consummatur in morte in fieri. iv, 979, n. 31.

Martyrium quomodo sit actus fortitudinis materialiter, et charitatis formaliter. v, 767, n. 28; 861, n. 78.

Martyrii præmium essentiale non perditur ex eo quod martyrium impediatur invito homine, bene tamen præmium accidentale, et quare. vi, 86, n. 20.

Martyrium nequit exerceri sine speciali gratia. vi, 753, n. 20, vide castitas, contritio, dilectio, gratia specialis, perseverantia et tentatio.

MASSILIENSES.

Massilienses dicti Semipelagiani, quia partim contradicebant Pelagianis, in hoc scilicet quod asserebant bona opera esse ex gratia, et partim conveniebant cum illis in hoc quod dicebant quod initia bonorum operum erant a nobis. i, 460, n. 14.

Massilienses admittebant duplex Dei propositum seu decretum. Unum absolutum et independens a nostra voluntate, quoad media sufficientia, aliud quoad efficaciam dependens a nostra voluntate prævisa ante omne decretum per Dei præscientiam, qua Deus prævidebat si daretur tale vel tale adjutorium, quid voluntas faceret. i, 460, n. 14.

Dicebant omnes tolli virtutes, fatalemque induci necessitatem, si Dei propositum nostras præveniat voluntates. i, 460, n. 14.

Dicebant referente S. Prospero, in epistola ad Augustinum, ex parvulis alios perdi, alios salvari, quales futuros in annis majoribus, si viverent, divina scientia præciverit. i, 461, n. 16.

Dicebant quod adultis quibusdam fides prædicatur, aliis non, quia prævidit Deus illos credituros, alios non. i, 461, n. 16.

Nolebant concedere quod gratia Dei omnia merita præveniret, sed supponebant aliquam voluntatem, si non de facto inventam, vel futuram, saltem quæ esset, si viveret homo. i, 461, n. 16.

Media scientia ponebatur ab ipsis, sicut modo ponitur, scilicet quod Deus præscit quid sit factura voluntas ante omne decretum Dei quod voluntatem præveniat, ut posita illa conditione velit. i, 419, n. 17.

Refugiebant admittere omnem præventionem voluntatis per decretum Dei, quo putabant illi tolli libertatem. i, 419, n. 17.

Sustinebant Deum uti operibus prævisis ab hac scientia quam hodie vocant mediam, ut intuitu illorum Deus daret gratiam, vel electionem. i, 419, n. 17.

Non negabant decretum præveniens per modum proponentis objectum et moraliter moventis. i, 419, n. 17.

Massilienses et Semipelagiani distinguebant inter bona, seu fidem, et initia boni operis: bona opera dicebant esse ex gratia et recte, initia autem bonorum operum a nobis. ii, 566, n. 16.

Massilienses dicebant initia bonorum operum esse desideria, petitiones et excitationes. ii, 565, n. 16.

Massilienses hæretici qui, et quo tempore. iii, 188, n. 2.
Eorum hæresis prædestinatorum dicta. iii, 188, n. 2.
Massiliensium error de prædestinatione. iii, 603, n. 27.
Refellitur. iii, 608, n. 28; 609, n. 29.
Massiliensium error circa electionem, et prædestinationem. iii, 672, n. 11.
Massiliensium error de honorum operum executione. iii, 718, n. 4.
Massiliensium error de numero prædestinatorum. iii, 883, n. 1.

MATERIA.

Materia est actu vera, et verum ens reale, non rationis, et actu facta a Deo. i, 673, n. 3.
Materia secundum se, et seorsum a forma habet suum esse actu, et actum entitativum, licet non formalem. i, 673, n. 3.
Materia secundum se, id est, ut privata forma non est existens, sed appetens existentiam, et tendens ad illam. i, 673, n. 4.
Materia non est actus primus, nec secundus, sed capax utriusque. i, 673, n. 4.
Materia est receptiva omnium formarum. i, 673, n. 4.
Materia neque est species, neque est principium determinans, et formaliter constituens naturam. i, 679, n. 16.
Materia de se est indifferens ad omnes formas, et capax earum. i, 679, n. 16.
Materia non corrumpitur, ex eo quod una existentia tollitur, ablata forma, quia tollitur una existentia inadæquate, et hoc per subrogationem alterius, et ita non desinit esse, sed diversis existentibus subijcitur, quarum quælibet inadæquate illi convenit, sicut et ipsa forma. i, 679, n. 16.
Materia non est bonum intrinsece, et formaliter, et quasi possessive loquendo ex se, et ex propriis, neque est bonum oppositum malo, seu privationi, sed susceptivum ejus, est tamen bonum quasi participative, et tamquam aliquid ordinatum ad bonum, et in potentia ad ipsum. i, 675, n. 6.
Materia potest considerari, vel secundum se tantum, et entitatem suam absolutam, vel secundum ordinem. i, 675, n. 6.
Materia est bona in potentia, sicut ens in potentia. i, 676, n. 8.
Materia est ens in potentia ad formam. i, 673, n. 3.
Materia secundum se caret non solum actu formali, sed entitativo. i, 673, n. 3.

Materia prima secundum se, non est immediate capax existentiae, sed mediante forma. i, 673, n. 3.
Materia est bona bonitate ordinis, non tamen bonitate possessionis, et informationis, quia non habet actu esse, neque formam ex se, sed solum tendentiam. i, 677, n. 9.
Materia non dicitur bona bonitate quæ opponitur malo, et excludit malum, seu privationem, sed bonitate quæ ordinatur ad bonum, et est in potentia ad possidendum ipsum, recipit autem tam bonum quam malum, id est, tam formam quam privationem. i, 677, n. 9.
Una materia est perfectior altera perfectione extrinseca et participativa, quæ est perfectio ordinis, non absoluta. i, 677, n. 9.
Materia non est appetibilis a forma ratione sui, et sub statu naturæ nudæ, et privatæ omni forma, sed appetitur modus essendi in materia, quem habet forma. i, 677, n. 10.
Materia est facta a Deo subordinata et subiecta formæ, non ut privata omni forma. i, 677, n. 11.
Materia bona est, prout est sub forma, et ratione ordinis ad illam, non ut subest privationi, et ut denudatur omni forma, sub hoc enim statu non est facta a Deo. i, 678, n. 12.
Materia prima licet non sit recepta, non tamen est actus, neque forma, et sic ex ista irreceptione non habet infinitatem perfectionis, sed potentialitatis. i, 698, n. 12.
Materia sine ulla forma, seu actu primo, non est immediate capax actus ultimi, qui est existentia. ii, 290, n. 19.
Ultra materiam primam, non est alia materia, ut possit aliquid fieri, alias illa materia non esset prima. ii, 688, n. 4.
Materia prima non potuit sub informitate substantiali, seu carentia omnis formæ substantialis præcedere ipsam formam, nisi tantum aliqua prioritate naturæ seu causalitate. ii, 695, n. 9.
Materia corporalis non solum loquendo de prioritate naturæ, sed etiam durationis, non potuit nec de facto, nec de possibili existere sine forma substantiali. ii, 695, n. 9.
Implicat contradictionem quod materia possit esse sine forma. ii, 696, n. 10.
Materia secundum se caret omni actu entitativo, seu existentia, nec potest illum habere nisi mediante aliqua forma substantiali. ii, 696, n. 11.
Materia prima est entitas quædam potentialis primo et per se ordinata ad constituendum cum forma quidditatem, et naturam si quidem species et quidditas rerum corporalium componitur ex materia et forma. ii, 696, n. 13.

Materia prima est communis terræ et aquæ, et omni mixto, et est in potentia ad omnia. ii, 729, n. 3.
Materia prima habet ideam in Deo. iii, 56, n. 5; vi, 57, n. 7.
Sub diverso respectu. iii, 57, n. 8.
Est incapax existentiae. iii, 57, n. 8.
Ordo materiæ ad formam est aliquid factibile a Deo. iii, 59, n. 11.
Habitudo materiæ primæ est realis, et ideata a Deo. iii, 59, n. 13.
Materia prima ut adjuncta formæ ideam habet. iii, 59, n. 14.
Est duplex, scilicet physica, et metaphysica. Physica autem est duplex, scilicet sublunaris, et cælestis. iv, 574, n. 1; 575, n. 5.
Omni materia physica carent Angeli, non autem omni materia metaphysica. iv, 584, n. 1.
Non est eadem materia visibilium, et invisibilium. iv, 580, n. 10.
Ex S. Augustino implicat dari materiam spirituales. iv, 582, n. 12.
Est necesse, quod materia prima careat omni actu entitativo, si careat omni actu formali. iv, 578, n. 8.
Materia prima quomodo creetur a Deo. iv, 492, n. 8; 521, n. 4.
Qui deberet esse. iv, 521, n. 4.
Qui deberet esse et contra Vazquez. iv, 521, n. 4.
Materia dicitur potentia substantialis, non quomodocumque, sed in ordine ad componendum cum forma substantiali, tamquam cum parte, et principio specificationis, cum quo componit ipsam naturam, seu speciem. iv, 580, n. 10.
Proprium munus materiæ est divisionem partium facere secundum diversam incommunicabilitatem, et quare. iv, 593, n. 16.
Genus sumitur a materia ut aliquid potentiale est ad plures formas, et formaliter determinabile. Multiplicatio ab ea, ut divisibilis est substantialiter per partes, et non specificæ. iv, 593, n. 16, vide ordo.
Materiæ primæ appetitus, vide appetitus.

MATERIALIS. *

Partes materiales finis ultimi, vide beatitudo et finis.

MATERNITAS.

Non est maternitas in divinis, sed bene paternitas. iv, 123, n. 5.

Dignitas maternitatis in Maria Virgine congrue, et connaturaliter exigebat sanctitatem. iv, 463, n. 18.

MATHEMATICA.

Mathematica non est actu bona prout subest abstractioni, quia sub illo statu non movet, licet in re bona sit, remoto tali statu. i, 678, n. 13.
Mathematica ex vi suæ abstractionis et conceptus excludit a quantitate statum sensibilem, nec considerat quantitatem, secundum illam realitatem qua potest cadere sub sensu, secundum extensionem imaginabilem præcise. i, 680, n. 20.
Mathematica considerat quantitatem quantum ad id præcise, quod habet de ratione interminata, et secundum id quod habet a materia, non secundum terminationem et modum quem habet a forma, ratione cuius redditur sensibilis. i, 680, n. 20.
Quantitas mathematica habet conceptum positivum quantitatis interminatæ, eo modo quo quantitas potest inveniri sive imaginario, sive sensibilibiter in ratione entis veri. i, 680, n. 20.
Quantitas mathematica abstrahit a subjecto, eo modo quo quantitas in eucharistia sine subjecto manet, hæc enim non amittit sensibilitatem, licet actualem inhaerentiam non habeat, sed est abstractio quantitatis ab ipsa sensibilitate, quam habet in ordine ad subjectum, seu ad formam sensibilem, a qua illam participat. i, 681, n. 21.
Mathematicæ cultor non considerat essentiam et naturam lineæ, aut integritatem, et perfectionem ejus, prout est sensibilis, sed solum prout est imaginabilis. i, 681, n. 22.
Mathematica non facit horologia executive (quod ad fabrum pertinet) sed directive, et idem est de instrumentis nauticis. vi, 475, n. 4.

MATRIMONIUM. ®

Matrimonium, vide conjux et dos.
Matrimonium factum ex metu an sit validum, vide contractus.
Matrimonii usus non fit illicitus per castitatem, sed per votum virginitatis. vi, 492, n. 14; 501, n. 41.
Matrimonio manet quis obligatus, si voveat de non ducenda uxore, si postea ducat,

licet peccaverit ducendo illam. vii, 864, n. 5.
De matrimonio contrahendo non potest fieri validum votum. vii, 864, n. 5.
Qui tamen jurat feminæ matrimonium cum illa contrahere tenetur adimplere. vii, 864, n. 6.
Matrimonium ex natura sua est impeditum majoris boni. vii, 864, n. 6.
Si quis matrimonium contrahat post emissum votum religionis, et si peccet contrahendo, semel tamen consummato potest reddere, et petere debitum. vii, 864, n. 6.
Quod etiam verum est etiamsi explicite promiserit perseveraturum in religione: nam consummato semel matrimonio non tenetur amplius servare castitatem. vii, 865, n. 7.
Matrimonium ratum non consummatum dissolvitur jure divino per professionem solemnem. vii, 884, n. 2.
In matrimonio rato non consummato papa non potest dispensare. vii, 884, n. 2.
Matrimonii materia ipsa Tridentino non mutata; sed quæ erat, quasi corrupta. Materia semper eadem, verus et legitimus consensus; idemque forma, ut acceptatio. Cui opinio formam esse verba sacerdotis conjungentis sponso, nec alias matrimonium sacramentum esse. ix, 66.
Matrimonium nutu solo confici potest, et in absentia, quod illa sit ratio contractus; et contractum Dominus ad esse sacramenti elevaverit. ix, 590, 616, 619.

MATTHÆUS.

D. Matthæus noluit dispensare cum Iphigenia moniali ut nuberet. vii, 885, n. 6.

MATTHIAS.

D. Matthiæ electio declarata est aliquo visibili signo. vii, 213, n. 2.

MATUTINÆ.

Licitum est, et sine ullo scrupulo potest fieri separatio matutinarum a laudibus, quando privatim recitantur. vii, 815, n. 6.
Sed quando sic dividuntur, matutinæ terminari debent per Te Deum laudamus, quod ad matutinas pertinet. vii, 815, n. 6.

In choro tamen hoc non licet facere, sicut nec modo licet dividere nocturnas. vii, 815, n. 6.

MEDICAMENTUM.

Nullum medicamentum est ita salubre, quin aliqua ex parte non noceat. viii, 478, n. 11.

MEDICUS.

Medicus in curatione infirmi, et adhibendis medicamentis quomodo se debeat gerere in conscientia. v, 185, n. 34.
Medicus promittens infirmo, quod illum curabit, si non adimpleat promissum, et propter hoc patiat infirmus magnum detrimentum, peccat mortaliter. vii, 857, n. 1.

MEDIUM.

Triplex est medium, scilicet sub quo ex parte potentiae, medium quo, quod est species intelligibilis, sicut lapis est in oculo per speciem (constat autem speciem lapidis in oculo, non esse medium prius cognitum) et denique medium in quo aliquid cognoscitur tamquam in re prius cognita. ii, 188, n. 13.
Media moraliter ad finem inducentia, et physica in quo differant. iii, 681, n. 2.
Media quibus prædestinatio nostra perficitur a Deo procedunt. iii, 765, n. 1.
Medium locutionis angelicæ an se teneat ex parte loquentis, an ex parte audientis. iv, 1033, n. 3.
In re tam difficili satius est S. Thomæ, quam cunctis aliis adherere, sententiæ enim aliorum sunt plenæ magnis inconvenientibus. iv, 1039, n. 12.
Angelus moveri potest motu discreto, etc. impertransito medio. iv, 662, n. 10; 666, n. 15; 671, n. 22.
Media, et mediorum volitio sunt propter finem. v, 17, n. 33.
Media, et subjectum ipsum sunt extrema convenientiæ finis. v, 40, n. 27.
Mediorum bonitas, vide bonitas.
In specificativo medii intrat finis in obliquo. v, 61, n. 33.
Media autem inclusa in obliquo in fine non

pertinent ad specificationem intentionis, et quæ sit differentia utriusque. v, 61, n. 33.

Unde proveniat mediis diversitas in ratione morali. v, 60, n. 32.

Medium quomodo involvat ordinem ad finem. v, 63, n. 38.

Multa media respiciunt accidentaliter fines particulares, et quomodo. v, 64, n. 39.

Quomodo dicant media proportionem ad finem. v, 66, n. 44.

Quomodo media non a fine, sed a voluntate operantis determinentur. v, 66, n. 44.

In mediis sæpe invenitur bonitas propria, subordinata tamen fini. v, 79, n. 6.

Media pure talia solum terminant electionem. v, 81, n. 8.

Circa media datur deliberatio terminative, et consilium: circa finem initiative. v, 367, n. 8.

Medium habet intrinsecam bonitatem licet relate, et dependenter a fine. v, 474, n. 16, vide bonum.

Media in ratione objecti univoce habent bonitatem cum bonitate finis, non tamen in ratione essendi. v, 480, n. 33.

Medium virtutis quid sit, et dividitur in medium rei, et medium rationis. vi, 524, n. 1.

Et hoc secundum medium pertinet ad virtutes, illud primum ad justitiam. vi, 524, n. 3.

Recedere a medio virtutis, tam reali, quam rationis quomodo, et quando sit peccatum. vi, 525, n. 7.

Medium virtutis datur in omnibus virtutibus moralibus. vi, 527, n. 13.

Et intellectualibus, tam speculativis, quam practicis. vi, 529, n. 19.

Mediorum diversitas non variat rationem boni. vii, 336, n. 30.

Medium non solum requisitum ad executionem, sed etiam constitutivum boni in ratione possibilis, intrinsece se habet ad specificationem. vii, 336, n. 30.

Medium aliquando est necessarium ad finem ex ipsa natura finis, aliquando ex determinatione dirigentis ad illum. vii, 769, n. 10.

Medii necessitas est multiplex. vii, 769, n. 30.

MEMBRUM.

Membra exteriora non sunt subjectum peccati, nisi extrinsece tantum, et denominative. vi, 58, n. 9, vide peccatum et potentia.

MEMORIA.

Memoriæ occurrunt multa, quæ in manu nostra non sunt ex motione spirituum vitalium quibus insident species. v, 607, n. 2.

Memoria est causa delectationis, in quantum representat cognitionem rei delectabilis. vi, 214, n. 9, vide actio, admiratio, benefacere, motio, motus, similitudo, spes, et tristitia.

MENDACIUM.

Mendacium licet regulariter dicatur animo fallendi, ad rationem tamen illius ex necessitate hoc non requiritur. vii, 54, n. 3.

MENSURA.

Mensura duplex, intrinseca et extrinseca. ii, 62, n. 14.

Mensura extrinseca est quæ mensurat aliquid extra se, et ideo per applicationem, et continentiam illius dicitur mensura. ii, 62, n. 14.

Mensura intrinseca, est illa quæ inest rei mensurata, et ita non mensurat per applicationem, unde habet perfectionem mensuræ. ii, 62, n. 14.

Mensura ordinatur ad notificandam qualitatem formalem, vel virtutalem rei mensurate. ii, 62, n. 15.

Ut mensuratum et mensura habeant relationem realem requiritur distinctio realis inter illa. ii, 62, n. 15.

Quanto perfectior est mensura, tanto perfectius conjungitur suo mensurato. ii, 65, n. 22.

Mensuratum tunc est imperfectum quando est subjectum, et dependens a mensura, et ab illa distinguitur, eique subordinatur; quando autem non identificatur cum ipsa mensura, tunc non includit imperfectionem, sed habet in se perfectionem mensuræ. ii, 66, n. 24.

Quando mensura est intrinseca, idem quod est mensura est etiam forma, alioquin non esset intrinseca, id est, per informationem mensurans. ii, 71, n. 37.

Mensura intrinseca non est sub eadem formalitate, forma et mensura, sed est forma ut constituit formaliter, est autem mensura ut respicit quantitatem aliquam virtualem, vel formalem uniformitatem affectam, et sic mensuratum. ii, 71, n. 37.
 Prima mensura omnium æviterorum est ipsa Dei æternitas. ii, 73, n. 5.
 Ratio mensuræ non est aliquid relativum, sed absolutum in quo fundatur relatio. ii, 115, n. 16.
 Licet omnes Angeli eodem instanti creati sint, et tantum duraverit unus quantum alter, et omnes incorruptibiles, tamen quia permanentia unius in substantia sua est simplicior quam alterius, potest esse mensura respectu alterius in permanendo. 117, n. 17, vide æternitas et ævum.
 Mensura duplex quantitatis, et perfectionis, utraque explicatur. iii, 33, n. 10.
 Primum in unoquoque genere est mensura cæterorum illius generis. v, 26, n. 1.
 Mensura, id est, regula appetibilitatis, seu convenientiæ, vide arbitrium, finis ultimus, peccans mortaliter et persona.
 Nulla mensura creata coexistit alteri nisi quando est. viii, 384, n. 21.

MENTIOR.

Mentiri non est idem formaliter atque dicere falsum. vii, 54, n. 2.
 Qui mentitur in sacramento pœnitentiæ fingendo aliquod peccatum quod sit materia totalis confessionis, peccat mortaliter, et graviter. vii, 856, n. 11.

MEREOR.

Angelus in primo instanti meruit beatitudinem. iv, 709, n. 27.
 Erat enim in natura integra. iv, 709, n. 27.
 Merens debet esse in gratia ut merito supernaturali mereatur. vi, 899, n. 4.
 Merens debet esse in statu viæ ut mereatur. vi, 900, n. 6.
 Non repugnat de potentia absoluta, quod in termino adeptæ beatitudinis mereatur aliquis ulteriorem gradum, et augmentum illius. vi, 900, n. 8.

MERITUM.

Ad meritum quomodo necessario sit ordinatio, et pactum aliquod, seu promissio ex parte Dei. iii, 552, n. 17.
 Merita, et gratia pertinent ad media ordinata ad finem. iii, 677, n. 19.
 Merita Christi causa sunt prædestinationis nostræ. iii, 746, n. 8.
 Meriti valor in homine justo procedit a gratia quæ a Deo datur. iii, 737, n. 27.
 Meriti principium non cadit sub meritum. iii, 734, n. 30.
 Distinguitur a satisfactione. iii, 3, n. 5.
 Duplex meritum somniat Cajetanus. iv, 973, n. 24.
 Sed illud refellitur. iv, 975, n. 26: 979, n. 30, vide libertas.
 Ad meritum in actibus requiritur virtualis saltem relatio in Deum ultimum finem. v, 130, n. 48.
 Ad meritum de condigno qualis relatio in Deum requiratur, et qualis ad meritum de congruo. v, 132, n. 52.
 Ad meritum requiritur dignificatio personæ, et operis. v, 133, n. 54.
 Meritum potest esse in primo instanti, sicut et libertas, non tamen peccatum. v, 539, n. 9.
 Meritum est propria passio actus boni moraliter, sicut et demeritum mali. v, 746, n. 18.
 Meritum non solum est in actu morali bono ex virtute superiori imperante, sed ex inferiori eliciente actum. v, 771, n. 36.
 Meritum essentielle correspondet charitati ut imperanti, actibus autem aliarum virtutum imperatis a charitate meritum accidentale. vi, 85, n. 19, vide charitas et præmium.
 Meritum Christi, vide Christi meritum.
 Meritum, et laus originative sunt semper in voluntate, consummative autem non semper, sed etiam in appetitu sensitivo, ut subjicibili rationi. vi, 431, n. 52.
 Meriti ratio est quedam proprietas actus humani, secundum quam aliquo modo se habet erga alterum. vi, 899, n. 1.
 Meritum in communi tres conditiones habet, et quæ illæ sint. vi, 899, n. 2.
 Meritum communi consideratum dividitur in meritum condignum, et congruum. vi, 899, n. 3.
 Meritum condignum est illud quod habet in se valorem, et æqualitatem cum præmio. vi, 899, n. 3.

Meritum congruum est quod exceditur a præmio in valore, est tamen condicens ut ei sic excessive retribuatur a retribuente. vi, 899, n. 3.
 Meritum de condigno aliud est de rigore justitiæ; aliud de condignitate tantum. vi, 899, n. 3.
 Meritum de rigore justitiæ inducit obligationem ut non possit non acceptari ibidem: secus quod non est de rigore justitiæ. vi, 899, n. 3.
 Meritum supernaturale tres speciales conditiones requirit præter tres generales ad meritum in communi requisitas; et quænam illæ sint. vi, 899, n. 4.
 Meritum an repugnet in statu beatitudinis, et unde ista repugnantia proveniat. vi, 900, n. 6.
 Meritum quomodo requirat pro conditione necessaria carentiam præmii. vi, 900, n. 8.
 Meritum quale, et quomodo requirat pactum, ut obligationem strictam retribuendi inducat. vi, 902, n. 13.
 Meritum secluso pacto, et ordinatione divina non inducit obligationem in Deo ad retribuendum. vi, 962, n. 16.
 Quomodo intelligi debeat in merito potius attendi affectum, quam effectum. vi, 908, n. 12.
 Ad meritum requiritur influxus charitatis, et qualis. vi, 913, n. 7.
 Ad meritum non requiritur influxus actualis charitatis. vi, 321, n. 45.
 Meritum respicit justitiam distributivam, quæ non exigit æqualitatem personarum in quo distinguitur a satisfactione perfecta. viii, 31, n. 75.
 Ad omne meritum prius attenditur dignitas personæ apud Deum. viii, 42, n. 30; 63, n. 41.
 Meritum de condigno non potest dari in aliqua pura creatura respectu incarnationis. viii, 152, n. 4.
 Meritum de congruo potest dici dupliciter, nempe et ex præcisa misericordia Dei, et ex intrinseco valore. viii, 152, n. 3.
 Principium meriti non potest cadere sub merito. viii, 157, n. 25.
 Conditiones meriti sunt quatuor. viii, 156, n. 1.
 Meritum et præmium possunt esse in eodem instanti reali. viii, 595, n. 29.

METAPHORA.

Metaphoræ dicuntur locutiones in sensu seu suppositione impropria, quando no-

men significat unum, et accommodatur alteri quod proprie non significat, sed per quamdam similitudinem, vel comparationem seu translationem, sicut Deus dicitur ignis consumens, Christus vocatur leo. i, 512, n. 16.
 Ad metaphoram pertinent parabolæ, tropi, similitudines, ænigmata. i, 512, n. 16.
 De convenientia utendi metaphoris. i, 524, n. 12.
 Non fuit necessarium simpliciter, id est, omnibus modis vel absolute uti metaphoris, sed fuit conveniens, et melius. i, 524, n. 12.

METAPHORICUS.

Metaphorica aliquando de Deo dicuntur. iii, 503, n. 1.

METAPHYSICA.

Metaphysica non tractat de Deo, tamquam de subjecto formali adæquato, seu attributionis, sed agit de illo, tamquam de subjecto principali dignitatis, quia subjectum ejus est ens in communi, et ad Deum non ascendit nisi per effectus et non descendit ut a cognito primario ad alia objecta, ut ad secundaria. i, 519, n. 11.
 Metaphysica reflectit supra sua principia defendendo et explicando illa. i, 521, n. 4.

METUS.

Metus, vide timor.

MICHAEL.

Michael Baius liberum arbitrium sine gratia, et Dei adjutorio non nisi ad peccatum valere aiebat. vi, 727, n. 12; 738, n. 7.

MINISTER.

Minister sacramentorum quomodo debeat procedere in duabus opinionibus non æque probabilibus pertinentibus ad administra-

tionem sacramenti. vi, 187, n. 40, vide confessarius, probabilitas practica et sententia.

Minister sacramentorum non debet uti forma, vel materia minus probabili, et quæ non est in usu Ecclesiæ (extra casum necessitatis) etiam metu mortis compulsus. vi, 193, n. 56.

Ministri sanctitas nihil ipsa directe confert in sacramento ad majorem gratiæ effectum; sed solum impetrando aliqua auxilia, aut magis preparando, ut quis devotius illud recipiat. ix, 482.

ALERE FLAMMAM
MIRACULUM.

Miracula non sunt consideranda ut sunt opera quædam portentosa et extraordinaria, sic enim contingit dari multa miracula fallacia, quæ etiam fecerunt et faciunt pseudopropheta. i, 396, n. 13.

Miracula nude sumpta abstrahendo a veris vel falsis non sunt primæ probationes nostræ fidei. i, 396, n. 13.

Ex substantia miraculorum discernuntur vera miracula a falsis, quando constat aliqua totam vim naturæ excedere, ut suscitatio mortui, illuminatio cæci, immutatio corporum celestium, et similia. i, 396, n. 13.

Dæmones possunt facere solum aliqua miracula ex motu locali, et applicatione causarum naturalium. i, 396, n. 13.

Miraculum corporis mortui quod opera dæmonis vivum apparet non exercet opera vitalia. i, 396, n. 13.

Non potest fieri verum miraculum resurrectionis mortui, aut illuminationis cæci virtute diaboli, sed si quis apparenter resuscitatus est, vel ille non erat vere mortuus, sed simulatorie, vel cadaver motu dæmonis erectum fuit, et videbatur ambulare, sed vere non vivebat. i, 405, n. 33.

Qui per miraculum resuscitantur virtute divina, exercent actiones vitales sicut antea, idque non ad horam, sed diu, et per multum tempus. i, 405, n. 33.

Miraculum cæci qui dicitur illuminatus a Vespasiano non erat vere cæcus, sed obnubilatus habebat oculos qui arte medica potuerunt curari, sed arte dæmonis illa curatio fuit procurata. i, 405, n. 33.

Virgo vestalis quæ in cribro gestavit aquam, non fuit vere miraculum, quia virtute Angeli potuit detineri aqua ne caderet. i, 405, n. 33.

Ignis de cælo potest deijci per motum An-

geli, vel dæmonis, sicut per causas naturales deijcitur fulmen, et non est miraculum i, 405, n. 33.

Prodigia quæ faciet antichristus non erunt miracula, sed operatione dæmonis fient. i, 405, n. 33.

Nunquam in Ecclesia cessavit donum miraculorum. i, 406, n. 35.

Non requiruntur nova miracula pro conversione infidelium, quia modo non plantatur fides in mundo, sed plantata propagatur, unde sufficiunt antiqua miracula. i, 406, n. 35.

Tria in miraculis Christi observanda. Primum, substantia ipsa miraculorum ut suscitatio Lazari et aliorum, illuminatio cæci nati secundum, modus faciendi, scilicet: solo imperio, et propria potestate, et in tanta multitudine, ut quando sanavit sororum Simonis: tertium, ipsa doctrina qua dicebat se Deum, faciendo talia miracula. i, 396, n. 13.

Miracula probantur vera ex circumstantiis. i, 396, n. 14.

Differentia inter vera et falsa miracula sumitur a fine propter quem fiunt. i, 396, n. 13.

Differentia inter miracula Christi et antichristi. i, 397, n. 15.

Miracula apud sepulcra plurium sanctorum contra venenatas belluas patrantur, ibique aliqua referuntur exempla. vii, 965, n. 12.

Miracula specialissima a Deo quotannis fieri solita, et quare. vii, 965, n. 18.

Virtus patrativa miraculorum non fuit in Christo per modum permanentis. viii, 317, n. 25.

Ad miracula causanda dupliciter possunt concurrere sancti, et physice et moraliter. viii, 435, n. 52.

MISERIA.

De miseria damnatorum, ex Suarez. iv, 983, n. 3; 985, n. 6.

Miseriæ negatio est conditio beatitudinis. v, 140, n. 14; 141, n. 15.

MISERICORDIA.

Misericordia Dei est adæquata nostræ conversionis causa. iii, 213, n. 31.

Misericordia in Deo probatur. iii, 502.

Omnia Dei opera sunt misericordia, et veritas. iii, 502.

Misericordia quomodo Deo tribuenda. iii, 362, n. 4.

Respicit malum alienum ut sublevandum. iii, 562, n. 1.

Non est in Deo prout importat dolorem appetitus sensitivi. iii, 562, n. 2.

Misericordia est species tristitiæ, licet accidentalis: et hanc tristitiam moderatur misericordia in sublevatione alienæ miseriæ. vi, 566, n. 36.

Misericordia duplex est, alia in appetitu sensitivo, quæ moderatur tristitiam de malo proximi; altera in voluntate, quæ est affectus sublevandi alienam miseriam, et illa est inferior justitia: ista est maxima inter virtutes. vi, 566, n. 36.

Misericordia non importat rationem dispositionis ad justificationem. vi, 886, n. 9.

Misericordiæ virtus non est ita perfecta sicut religio. vii, 697, n. 49.

MISSA.

Missa, vide stipendium.

Missarum stipendium ut vacet simoniæ lahe: ex se obligatio quasi ex justitia. Potest et dives sacerdos accipere: nec pauper pluribus uno sacro potest satisfacere, etsi alias id concessum est, possitque etiam-nun ex justa causa Ecclesia indulgere. Totum stipendium quod acceperis, illi tribuendum, per quem onus implet; nisi titulo beneficii juveris. ix, 569.

MISSIO.

Missio de principali non significat aliquid notionale, id est, ipsam processionem originis, qua una Persona procedit ab alia, scilicet aliquid essentielle, videlicet productionem effectus, in quo manifestatur; processionem autem notionalem, ex consequenti. iv, 449, n. 10.

Duplex est missio, scilicet visibilis, et invisibilis. iv, 450, n. 4.

Per cognitionem, et amorem naturalem Deus non est in anima, ut cohabitans, et conjuvans nec per modum missionis. iv, 463, n. 18; 466, n. 1.

Missio invisibilis fit tantum secundum donum gratiæ sanctificantis. iv, 455, n. 6.

Quantum ad terminum est a tota Trinitate. viii, 647, n. 21.

MITTO.

Solus Pater nunquam legitur missus: sola ergo Personæ procedentes diuntur mitti. iv, 449, n. 10.

Una Persona non potest mittere se. iv, 449, n. 10.

Nisi in sensu, qui proponitur. iv, 449, n. 10. Patri non convenit mitti, bene tamen Filio et Spiritui sancto. viii, 648, n. 25.

Filius dicitur absolute missus, non tamen prædestinatus. viii, 650, n. 22.

MIXTIO.

Mixtio quid sit. v, 334, n. 6.

MOBILIS.

Mobile facile, vel difficile quot modis accipitur, et quo illorum intelligatur habitum esse difficile mobile, non vero dispositionem. vi, 270, n. 1.

MODESTIA.

Modestia est pars potentialis temperantiæ, quæ refrænât nimietates in ordinatu, in cognitione, in vanitate, et dividitur in humilitatem, quæ refrænât superbiam; in studiositatem, quæ refrænât curiositatem, quæ est circa ludos. vi, 488, n. 4, vide temperantia.

MODUS.

Modi substantiæ sunt existentia, vel unio. iv, 698, n. 8.

Modus quartus per se non solum dicit efficientiam, sed et rationem formalem operandi. v, 48, n. 8.

Modus in diligendo Deum est non habere modum secundum D. Bernardum. v, 366, n. 4.

Modus intensionis, vide intensio.
Modus unionis non datur inter humanitatem et Verbum. viii, 141, n. 16.

MOECHIA.

Qui furatur ut mœchetur quo sensu sit magis mœchus quam fur. v, 68, n. 47; 782, n. 68.

MONACHUS.

Monachus, vide religiosus.

MONASTERIUM.

Monasteria etiamsi spoliata sint, aut desolata, debent personis ejusdem professionis restitui. vii, 935, n. 15.

MONETA.

Moneta, vide numisma et princeps.

MONIALIS.

Quæ sub voto solemniter vivunt in congregatione, et ex institutione vel consuetudine habent assistentiam chori, tenentur officium divinum recitare. vii, 820, n. 6.

MONOTHELITA.

Monothelita, et Macarius unam tantum voluntatem, et operationem in Christo ponebant. v, 178, n. 24.

MORALIS.

Moralis actus, vide actus moralis, delibero, libertas et liberum.

Moralis bonitas, vide bonitas moralis.
Morale genus tres habet species, bonum, malum, et indifferens. v, 679, n. 1.

MORALITAS.

Moralitas quomodo de bona in malam per objecti mutationem variatur. iii, 105, n. 38.

Moralitas non est in actu necessario. v, 620, n. 9.

Moralitas actuum, vide actiones humanæ, actus moralis et libertas.

Moralitatis species sumitur ex objecto relato ad rationem, non ex libertate. v, 813, n. 47, vide libertas.

Moralitatis differentia sunt bonum, et malum. v, 623, n. 19.

Moralitas in actibus immediate elicitis a voluntate, sive bonis, sive malis, non est sola denominatio extrinseca, sed ordo realis ad objectum. v, 621, n. 15; 683, n. 12, vide actus moralis.

Moralitas est species accidentalis respectu actus in esse naturæ considerati. v, 624, n. 21; 642, n. 11.

Moralitas in objecto solum potest aliquando importare respectum rationis ad legem, vel privationem, aut deformitatem, quod quidem non tollit actum ad ipsum objectum per positivum realem respectum tendere. v, 690, n. 29.

Moralitatis principia quo sint. v, 639, n. 1.

Moralitas in objecto non sumitur ab actionibus, sed a regulis rationis prudentiæ. v, 646, n. 20.

Moralitas actus indifferens. v, 646, n. 23, vide actus indifferens.

Moralitas in actibus membrorum exteriorum denominatio extrinseca est. v, 663, n. 27.

Moralitas in actibus externis (cum sit denominatio extrinseca) potest variari invariata entitate actus, non tamen in internis. v, 663, n. 27; 671, n. 52.

Moralitas variata regulatione variatur, cum consistat in illa. vi, 590, n. 27.

Moralitas, vide libertas.

MORS.

Mors in statu peccati est effectus reprobationis. iii, 861, n. 8.

Mors naturalis est pœna peccati originalis. iii, 886, n. 8.

Dupliciter mors consideranda, vel ut corruptio naturalis, vel ut terminus viæ ad beatitudinem, vel ad pœnam. iii, 893, n. 10.

Qui sibi mortem infert, bonum etiam, et beatitudinem appetit. v, 467, n. 19, 20.

Non est paratus ad mortem pro fide ex motivo charitatis, qui est in peccato mortali, sed ex pia affectione ad fidem. v, 143, n. 19.

Mortem sibi inferre propter periculum castitatis non debet aliquis nisi ex instinctu Dei. vi, 37, n. 30.

Mors justorum, ut est conditio requisita ad habendam gloriam, ex speciali Dei providentia provenit. vi, 788, n. 7, vide perseverantia.

MOS.

Mores proprie pertinent ad solos homines. v, 617, n. 1.

MOTIO.

Motio moralis qua Deus movet prædestinatos in quo consistit. iii, 614, n. 38.

Motio Dei ad actum indeliberatum, cum illo transit, quia non movet ad plures actus, sed ad illum solum. vi, 821, n. 23, vide actus indeliberatus.

Motio moralis est illa quæ movet mediante propositione objecti, suasionem, et allicientiam attrahens voluntatem. vi, 837, n. 3; 838, n. 4.

Motio physica infallibiliter movens ad actum ponenda est in voluntate, quæ quidem non tollit libertatem. vi, 837, n. 3; 843, n. 14.

Sicque ponitur a D. Augustino et a D. Cyrillo Alexandrino. vi, 837, n. 6.

Motio moralis ex natura sua est fallibilis. vi, 840, n. 8.

MOTIVUM.

Motiva ad peccandum in Angelis. iv, 893, n. 31; 874, n. 33.

Motivum peccandi in Angelo nullum aliud fuit, quam superbiæ motivum. iv, 934, n. 11.

MOTUS.

Moveri potest Angelus utroque motu, scilicet discreto, et continuo, in infinitum syn-

categorematicæ. iv, 670, n. 21, vide co-existentialis et velocitas.

Descendere, quoad animam Christi est motus. iv, 610, n. 1.

Motu discreto potest Angelus se movere de uno loco ad alium, relinquendo priorem locum, pertransitis intermediis. iv, 649, n. 23, vide Angelus.

Motus distinguitur per actionem, et passionem. v, 45, n. 2.

Motus naturalis quando est imperfectior libero. v, 316, n. 34.

Motus naturalis, qui active procedit a re, causari debet a generante, non autem motus ad quem res concurrat passive tantum. v, 533, n. 56.

Motus progressivus animalis mixtus ex violento et naturali, non est duplex, sed unus motus. v, 434, n. 18.

Motus progressivus animalis quomodo sit naturalis, et violentus respectu diversorum. v, 409, n. 10.

Motus duplex, alter absolutus, alter conditionatus nequit esse in actu executivo. v, 434, n. 19.

Motus primo primi quomodo sint humani. v, 23, n. 44.

Cum motu primo naturæ intellectivæ quomodo stet indifferens libertatis. v, 99, n. 37.

Circa motus subitos non datur iudicium indifferens, sed determinatum. v, 309, n. 14; 367, n. 7.

Motus subiti quomodo causentur a Deo. v, 365, n. 18.

Motus subiti non sunt perfecte voluntarii. v, 367, n. 7.

In motibus primo primis non invenitur voluntarium simpliciter. v, 410, n. 12.

Nec violentia. v, 410, n. 12.

Motus violentus, vide violentia et violentus.

Motus localis perfectior est ex parte modi operandi quam motus alterationis. v, 610, n. 8.

Motus corporis gloriosi, vide agilitas.
Motus cordis, vide cor.

Motus est causa delectationis, et quare. vi, 213, n. 5, vide actio, administratio, benefacere, memoria, similitudo, spes et tristitia.

Motus omnis ordinis naturalis, neque dispositiones proximæ sunt, neque remotæ ad justificationem. vi, 883, n. 2.

Motus fidei supernaturalis est dispositio remota respectu justificationis. vi, 883, n. 2.

Motus intensionis, vide intensio.

MOVEO.

Ut quid ab alio quid movetur. iii, 72.
 Moveri a fine, et movere se in finem, vide finis, actiones humanæ et bruta..
 Movetur Angelus intrinsece in sua substantia, et anima etiam separata. iv, 610, n. 1.
 Angeli moventur localiter, licet secus sentiant Durandus, et Hervæus. iv, 655, n. 33, vide corpus; et Pars.
 Movere se ad finem non est solum actu elicto vitaliter se movere, sed est præstitura sibi finem, id est, finaliter se movendo. v, 43, n. 34; 366, n. 3.
 Quare ad movendum se in finem requiratur intellectus. v, 43, n. 34.
 Quo sensu id quod prius movet, specificet. v, 68, n. 47.
 Motus quo aliquid constituitur aptum, ut se moveat, datur ab auctore naturæ. v, 99, 27.
 Perfectius est quod movet ex parte specificationis, quam quod movet ex parte applicationis, et impulsus. v, 237, n. 32.
 Movere quoad exercitium ad causam efficientem pertinet. v, 311, n. 17.

MOYSES.

Moysi, et Paulo qualiter data fuit visio Dei, vide perpetuitas.
 Moyses an sit excusandus ob occisionem Ægyptii. vi, 37, n. 30, 32.
 Moyses quomodo dicatur mortuus ab osculo Domini, juxta Hebræum Deuteronomii. vi, 784, n. 9, 10.
 Moyses excessit Abraham in claritate cognitionis rerum supernaturalium. vii, 121, n. 4; 123, n. 12.
 Vidit divinam essentiam. vii, 121, n. 4.
 Moyses in monte quando a Domino legem accepit, plenam habuit notitiam eorum, quæ ad legem spectabant. vii, 124, n. 13.
 Moyses non peccavit in occisione Ægyptii. vii, 510, n. 8.

MULIER.

Mulierem electam fuisse in papam apocryphum est. vii, 243, n. 31.
 Mulier quæ vovit non nubere, ut lenoni placeat, vel ut facilius scortetur, non manet obligata ad votum. vii, 867, n. 4, vide votum.
 Mulieris planta dentem serpentis præveniens, et caput ejus leviter premens statim totum corpus ejus interiit. vii, 154, n. 32.

MULTIPLICATIO.

Multiplicatio non est in Angelis, quoad individua ejusdem speciei. iv, 584, n. 1.
 Multiplicatio, et genus sumuntur a materia, sed diversimode. iv, 594, n. 17, vide existentia et subsistentia..
 Multiplicatio plus petit, quam incommunicabilitatem, scilicet divisionem cum distinctione formali. iv, 597, n. 22.
 Omnis multiplicatio, sine specifica, aliquam limitationem et imperfectionem involvit. iv, 199, n. 12.
 Multiplicatio Personarum ad intra non repugnat naturæ divinæ. iv, 44, n. 15.
 Multiplicatio actuum moralium quando faciat distincta peccata, et quando non: quod declaratur exemplis. vi, 95, n. 47.

MULTIPLICICO.

Naturam intellectualem multiplicari, ex eo quod est intellectualis, non repugnat, modo dicat ordinem ad materiam. iv, 586, n. 5.
 Sed bene repugnat naturam intellectualem omnino separatam et irreceptibilem in materia, ad instar formæ numerice, seu individualiter multiplicari. iv, 586, n. 5.
 Incorruptibilia non egent multiplicare, vide natura attributa et incorruptibile.
 Multiplicata entitate reali, necesse est multiplicari, id quod ad talem entitatem sequitur. iv, 208, n. 5; 21, n. 18.
 Multiplicato inferiori, multiplicatur superius, si multiplicetur inferius realiter, et entitative, non autem si multiplicetur tantum terminative. iv, 287, n. 43.

MULTITUDO.

Multitudo Angelorum excedit numerum rerum materialium. iv, 601, n. 30.
 Non quoad individua, sed quoad species earum. iv, 601, n. 30.
 Multitudo individuorum conducit ad perfectionem universi in rebus corruptibilibus, non autem in rebus incorruptibilibus. iv, 601, n. 30.

MUNDITIA.

Munditia cordis est beatitudo correspondens dono intellectus. vi, 208, n. 8.
 Munditia cordis duplex est, una quæ pertinet ad virtutes, alia ad donum intellectus, vide intellectus donum.

MUNDUS.

In sacra Scriptura distinguuntur quatuor genera operum divinorum, quibus totius mundi visibilis opificium perfectum fuit. ii, 685, n. 2.
 Primum opus est creationis opus: secundum, est opus distinctionis: tertium, est opus ornatus: quartum, est opus consummationis et completionis. ii, 685, n. 2.
 Potuit Deus unico opere producere omnia quæ sunt in mundo cum omni sua perfectione. ii, 685, n. 3.
 Deus distinxit illa quatuor opera: primo, ut ex parte Dei ostenderetur ejus sapientia in ordinandis et proportionandis rebus ipsis, tollendo earum imperfectionem, et confusionem, quod fieri non potuisset, si prius sub statu imperfecto, confuso et incomposito non fuissent productæ: secundo, ex parte creaturæ, ut ostenderetur ejus dependentia. ii, 685, n. 3.
 Mundus fuit sub tenebris per aliquod spatium, et durationem temporis. ii, 693, n. 2.
 Tenebræ non durarunt spatio diei integræ, quia ipsa prima die, qua mundus est creatus, facta est lux, siquidem sine luce non est dies. ii, 693, n. 2.
 Mundus fuit creatus in æquinotio (sive vernali, sive autumnali) et ideo primus dies fuit æqualis diei et noctis. ii, 693, n. 3.
 Non potest probari naturali demonstratione, quod mundus inceperit in tempore. iv, 491, n. 7; 492, n. 8.

NABUCHODONOSOR.

Nabuchodonosoris cum Pharaone comparatio. iii, 439, n. 29.

Multi philosophi posuerunt mundum æternum. iv, 488, n. 3.
 Aristoteles circa eternitatem mundi quid præcipue intenderit. iv, 492, n. 8.

MUSICA.

Quam sit Deo grata in ejus laudem. vii, 909, n. 14.

MUTABILIS.

Omnis creatura est mutabilis, vel quantum ad locum, et alia accidentia. ii, 54, n. 4.
 Creatura dicitur mutabilis quantum ad esse, non solum per potentiam extrinsecam agentis dantis, vel tollentis esse effective, sed etiam per potentiam materialem tenentem se ex parte creaturæ, per quam est indifferens ad habendum vel amittendum esse. ii, 55, n. 6.

MUTATIO.

Ad mutationem seu motum tria requiruntur. Primo, potentialitas cum privatione, quæ se habet ut terminus a quo: secundo, subjectum mutabile, et susceptivum diversarum formarum ad quas fit mutatio: tertio, terminus ad quem, qui est forma de novo producta. ii, 54, n. 3.
 In mutatione metaphysica qualis est creatio non requiritur subjectum, sed solum est transitus ex termino a quo, ad terminum ad quem. ii, 54, n. 3.
 Mutatio requisita ad remissionem peccati multipliciter fieri potest. vi, 873, n. 3.

MYSTICUS.

Mystica cognitio, vide theologia mystica.

NATURA.

Homo secundum suam naturam non habet finem ultimum determinatum materialit

MOVEO.

Ut quid ab alio quid movetur. iii, 72.
 Moveri a fine, et movere se in finem, vide finis, actiones humanæ et bruta..
 Movetur Angelus intrinsece in sua substantia, et anima etiam separata. iv, 610, n. 1.
 Angeli moventur localiter, licet secus sentiant Durandus, et Hervæus. iv, 655, n. 33, vide corpus; et Pars.
 Movere se ad finem non est solum actu elicto vitaliter se movere, sed est præstitura sibi finem, id est, finaliter se movendo. v, 43, n. 34; 366, n. 3.
 Quare ad movendum se in finem requiratur intellectus. v, 43, n. 34.
 Quo sensu id quod prius movet, specificet. v, 68, n. 47.
 Motus quo aliquid constituitur aptum, ut se moveat, datur ab auctore naturæ. v, 99, 27.
 Perfectius est quod movet ex parte specificationis, quam quod movet ex parte applicationis, et impulsus. v, 237, n. 32.
 Movere quoad exercitium ad causam efficientem pertinet. v, 311, n. 17.

MOYSES.

Moysi, et Paulo qualiter data fuit visio Dei, vide perpetuitas.
 Moyses an sit excusandus ob occisionem Ægyptii. vi, 37, n. 30, 32.
 Moyses quomodo dicatur mortuus ab osculo Domini, juxta Hebræum Deuteronomii. vi, 784, n. 9, 10.
 Moyses excessit Abraham in claritate cognitionis rerum supernaturalium. vii, 121, n. 4; 123, n. 12.
 Vidit divinam essentiam. vii, 121, n. 4.
 Moyses in monte quando a Domino legem accepit, plenam habuit notitiam eorum, quæ ad legem spectabant. vii, 124, n. 13.
 Moyses non peccavit in occisione Ægyptii. vii, 510, n. 8.

MULIER.

Mulierem electam fuisse in papam apocryphum est. vii, 243, n. 31.
 Mulier quæ vovit non nubere, ut lenoni placeat, vel ut facilius scortetur, non manet obligata ad votum. vii, 867, n. 4, vide votum.
 Mulieris planta dentem serpentis præveniens, et caput ejus leviter premens statim totum corpus ejus interiit. vii, 154, n. 32.

MULTIPLICATIO.

Multiplicatio non est in Angelis, quoad individua ejusdem speciei. iv, 584, n. 1.
 Multiplicatio, et genus sumuntur a materia, sed diversimode. iv, 594, n. 17, vide existentia et subsistentia..
 Multiplicatio plus petit, quam incommunicabilitatem, scilicet divisionem cum distinctione formali. iv, 597, n. 22.
 Omnis multiplicatio, sine specifica, aliquam limitationem et imperfectionem involvit. iv, 199, n. 12.
 Multiplicatio Personarum ad intra non repugnat naturæ divinæ. iv, 44, n. 15.
 Multiplicatio actuum moralium quando faciat distincta peccata, et quando non: quod declaratur exemplis. vi, 95, n. 47.

MULTIPLICICO.

Naturam intellectualem multiplicari, ex eo quod est intellectualis, non repugnat, modo dicat ordinem ad materiam. iv, 586, n. 5.
 Sed bene repugnat naturam intellectualem omnino separatam et irreceptibilem in materia, ad instar formæ numerice, seu individualiter multiplicari. iv, 586, n. 5.
 Incorruptibilia non egent multiplicare, vide natura attributa et incorruptibile.
 Multiplicata entitate reali, necesse est multiplicari, id quod ad talem entitatem sequitur. iv, 208, n. 5; 21, n. 18.
 Multiplicato inferiori, multiplicatur superius, si multiplicetur inferius realiter, et entitative, non autem si multiplicetur tantum terminative. iv, 287, n. 43.

MULTITUDO.

Multitudo Angelorum excedit numerum rerum materialium. iv, 601, n. 30.
 Non quoad individua, sed quoad species earum. iv, 601, n. 30.
 Multitudo individuorum conducit ad perfectionem universi in rebus corruptibilibus, non autem in rebus incorruptibilibus. iv, 601, n. 30.

MUNDITIA.

Munditia cordis est beatitudo correspondens dono intellectus. vi, 208, n. 8.
 Munditia cordis duplex est, una quæ pertinet ad virtutes, alia ad donum intellectus, vide intellectus donum.

MUNDUS.

In sacra Scriptura distinguuntur quatuor genera operum divinorum, quibus totius mundi visibilis opificium perfectum fuit. ii, 685, n. 2.
 Primum opus est creationis opus: secundum, est opus distinctionis: tertium, est opus ornatus: quartum, est opus consummationis et completionis. ii, 685, n. 2.
 Potuit Deus unico opere producere omnia quæ sunt in mundo cum omni sua perfectione. ii, 685, n. 3.
 Deus distinxit illa quatuor opera: primo, ut ex parte Dei ostenderetur ejus sapientia in ordinandis et proportionandis rebus ipsis, tollendo earum imperfectionem, et confusionem, quod fieri non potuisset, si prius sub statu imperfecto, confuso et incomposito non fuissent productæ: secundo, ex parte creaturæ, ut ostenderetur ejus dependentia. ii, 685, n. 3.
 Mundus fuit sub tenebris per aliquod spatium, et durationem temporis. ii, 693, n. 2.
 Tenebræ non durarunt spatio diei integræ, quia ipsa prima die, qua mundus est creatus, facta est lux, siquidem sine luce non est dies. ii, 693, n. 2.
 Mundus fuit creatus in æquinoctio (sive vernali, sive autumnali) et ideo primus dies fuit æqualis diei et noctis. ii, 693, n. 3.
 Non potest probari naturali demonstratione, quod mundus inceperit in tempore. iv, 491, n. 7; 492, n. 8.

NABUCHODONOSOR.

Nabuchodonosoris cum Pharaone comparatio. iii, 439, n. 29.

Multi philosophi posuerunt mundum æternum. iv, 488, n. 3.
 Aristoteles circa eternitatem mundi quid præcipue intenderit. iv, 492, n. 8.

MUSICA.

Quam sit Deo grata in ejus laudem. vii, 909, n. 14.

MUTABILIS.

Omnis creatura est mutabilis, vel quantum ad locum, et alia accidentia. ii, 54, n. 4.
 Creatura dicitur mutabilis quantum ad esse, non solum per potentiam extrinsecam agentis dantis, vel tollentis esse effective, sed etiam per potentiam materialem tenentem se ex parte creaturæ, per quam est indifferens ad habendum vel amittendum esse. ii, 55, n. 6.

MUTATIO.

Ad mutationem seu motum tria requiruntur. Primo, potentialitas cum privatione, quæ se habet ut terminus a quo: secundo, subjectum mutabile, et susceptivum diversarum formarum ad quas fit mutatio: tertio, terminus ad quem, qui est forma de novo producta. ii, 54, n. 3.
 In mutatione metaphysica qualis est creatio non requiritur subjectum, sed solum est transitus ex termino a quo, ad terminum ad quem. ii, 54, n. 3.
 Mutatio requisita ad remissionem peccati multipliciter fieri potest. vi, 873, n. 3.

MYSTICUS.

Mystica cognitio, vide theologia mystica.

NATURA.

Homo secundum suam naturam non habet finem ultimum determinatum materialiter.

et in particulari, sed solum vage et in communi, et secundum rationem beatitudinis, seu boni. ii, 481, n. 23.
 Natura studet paucitate, et brevitate, nisi propter bonum speciei. iv, 598, n. 24.
 Natura quomodo semper tendat ad unum. v, 101, n. 29.
 Natura est radix diversorum motuum, proprietatum, et operationum secundum diversos gradus. v, 101, n. 29.
 Natura lapsa, et integra, vide Adam, dilectio, gratia specialis, tentatio, vires et voluntas.
 Naturæ status, vide status naturæ.
 Natura divina constituitur per intellectualitatem in actu summo, qui est actus secundus. vi, 794, n. 10.
 Natura humana terminata sua subsistentia non potest terminari subsistentia divina. viii, 181, n. 1.
 Terminata subsistentia divina non habet appetitum ad propriam subsistentiam. viii, 184, n. 15.
 Natura appellatur etiam essentia, quidditas, substantia, usia. viii, 123, n. 1.
 Natura incapax propriæ subsistentiæ non potest assumi immediate a Persona divina. viii, 185, n. 10.
 Natura accidentalis capax propriæ existentiæ est assumptibilis ab existentia divina. viii, 186, n. 12.
 In tali casu non diceretur Deus, verbi gratia albus. viii, 186, n. 13.
 Natura irrationalis, si assumeretur a Deo, posset dici sancta. viii, 498, n. 31.

NATUS.

Nati in die conversionis S. Pauli non abhorrent angues. vii, 964, n. 41.

NAVIS.

Naves Salomonis quo pergebant. vii, 916, n. 10.
 Naves olim sine velis, aut carbasis mare transibant. vii, 918, n. 14.

NECESSARIUS.

Necessarium quod eminenter, et radicaliter est liberum, perfectius est quam liberum formaliter. v, 239, n. 35.

Necessarium non est idem quod violentum potest enim esse a principio intrinseco, ut patet in motibus primo primis, et in brutis. v, 408, n. 8.
 Necessarium quoad specificationem quid sit, et quid necessarium quoad exercitium. v, 512, n. 2.
 Necessarium est duplex, vel simpliciter, vel ad melius esse. vii, 769, n. 29.

NECESSITAS.

Necessitas infallibilitatis quæ. iii, 213, n. 29.
 Necessitatem aliquam in Deo ponere erga objecta creata nullum inconveniens. iii, 308, n. 9.
 Necessitas in Deo quoad specificationem non oritur ex parte creaturarum. iii, 314, n. 48, 49.
 Necessitas et contingentia rerum in divina voluntate originantur. iii, 382, n. 4.
 Necessitas antecedens libertatem tollit, non consequens. Quod explicatur, et quid sit illa necessitas antecedens. iii, 436, n. 25.
 Necessitas ab aliqua priori est necessitas absoluta et explicatur. iii, 444, n. 35.
 Necessitas antecedens quæ. iii, 644, n. 40.
 Necessitas est duplex. v, 303, n. 65.
 Necessitas quoad exercitium quomodo proveniat a voluntate in patria. v, 310, n. 45.
 Necessitas voluntatis ex duplici capite potest provenire, et quæ sint ista capita. v, 370, n. 13; 519, n. 20.
 Necessitas antecedens, et suppositio antecedens differunt, quia illa cogit voluntatem et necessitat, hæc non, quia licet influa, in voluntatem antecedenter, non tamen necessitat, cum ipsamet libertatem possit influere. vi, 843, n. 17.
 Duplex est necessitas, alia medii, alia præcepti, et illarum differentia. vii, 90, n. 1; 769, n. 29, vide articuli fidei, fides, præceptum et symbolum.
 Ex suppositione non tollit libertatem. viii, 697, n. 105.

NECESSITO.

Necessitatur voluntas quoad specificationem, et exercitium ad amorem Dei clare visi. v, 286, n. 24; 305, n. 6.
 Necessitatur voluntas quoad specificationem a beatitudine in communi, seu a fine ultimo. v, 303, n. 1.

Voluntas a nullo objecto necessitatur quoad exercitium in via. v, 312, n. 20.
 Necessitatur voluntas in motibus subitis a propositione objecti. v, 315, n. 33; 370, n. 13, vide motus primo primi, etc.
 Necessitatur appetitus brutorum in actibus suis, et quomodo. v, 309, n. 13; 370, n. 13.
 Necessitari potest voluntas a Deo in elicientia actus sui, non tamen potest violentari, et quare. v, 414, n. 24.

NEGATIO.

Negationes dupliciter possunt videri, et qualiter a beatis videantur. v, 283, n. 17.

NEMESIS.

Nemesis est virtus quæ tristatur de prosperitate malorum. vi, 217, n. 15.

NESTORIUS.

Nestorius posuit unionem incarnationis in persona tantum secundum quamdam dignitatem moralem. viii, 129, n. 25.

NOETIUS.

Noetius fuit hæreticus, vide Sabellius.

NOLITIO.

Nolitio in Deo est solum circa existentiam possibilium, non circa earum possibilitatem aut quidditatem. iii, 276, n. 3.

NOMEN.

Ut nomina sint synonyma requiritur quod idem significant non quomodocumque, sed

THEOLOGIA X.

ut subest eidem conceptui ultimo. i, 630, n. 28.
 Nomina non imponuntur solum ad significandum res, sed etiam conceptus, ideo nominamus sicut concipimus. i, 630, n. 28.
 Si aliquis Deum per ipsum videret imponderet illi unum nomen, quod non significaret bonitatem tantum, vel sapientiam tantum, sed significata omnium istorum includeret. i, 632, n. 30.
 Hæc nomina, bonitas, vita non conveniunt Deo solum causaliter, sed essentialiter, id est, formaliter. i, 642, n. 6.
 Hoc nomen qui est magis proprium Dei, quantum ad id a quo imponitur, scilicet ab esse quod solum est essentialiter Deo, sed quantum ad id quod imponitur, Deus est magis proprium ad significandam divinam. ii, 432, n. 8.
 Hoc nomen qui est non significat quid est Deus, sed quoddam pelagus substantiæ infinitum. ii, 432, n. 8.
 Nomina quæ significant aliquas perfectiones non importantes ex se imperfectionem, ut bonitas, vita, et sunt proprie in Deo, et magis proprie quam in creaturis. ii, 448, n. 1.
 Nomina quæ important in sua significatione ipsum modum quo tales perfectiones sunt in creatura, scilicet limitate, materialiter mutabiliter, talia non sunt in Deo ex parte modi, sex excellentiori, et eminentiori modo. ii, 448, n. 2.

NOTIO.

Notiones sunt quinque, puta quatuor positivæ, scilicet paternitas, filiatio, spiratio, activa, et spiratio passiva, et una negativa, scilicet innascibilitas. iv, 273, n. 16; 275, n. 20.

Notiones latius patent quam relationes, et relationes quam proprietates in divinis. iv, 289, n. 2.

Notiones sunt nomina in abstracto sumpta, scilicet illa forma, seu nota, qua, ut ratione formali innotescit nobis, et distinguitur propria aliqua ratio Personæ, ut paternitas. iv, 289, n. 2.

Actiones non tribuuntur notionibus in abstracto, possunt tamen propter indemnitate substantiva personalia, et essentialia dici de notionibus. iv, 290, n. 4, vide voluntarium.

Cur inspirabilitas non sit notio. iv, 273, n. 16.

Quomodo spiratio activa est notio, cum non sit proprietas. iv, 279, n. 28.

NOTIONALE.

Attributa notionalia, seu personalia ab essentialibus distinguuntur. iv, 196, n. 19.

NOTITIA.

Notitia et verbum procedens per cognitionem est imago, et similitudo expressa non ipsius virtutis, et potentiae intellectivae, ut est virtus operativa, nec ipsius subjecti ut accidens, et ut qualitas inherens, sed est ipsius objecti, cuius est similitudo. ii, 187, n. 11.

Definitio notitiae intuitivae est, quod sit rei praesentis seu existentis prout existens est, id est, ut in exercitio existit et prout existentia et praesentia ipsa exercetur in re. ii, 324, n. 29.

Notitia aliquando sumitur pro eo, quod intellectus concipit cognoscendo, non vero pro actu intellectus cognoscentis. iv, 103, n. 16.

Conceptio quomodo procedat ex notitia secundum S. Thomam. iv, 115, n. 30.

Aliquando potest notitia verbum producere. Non formatur enim nisi per cognitionem, et intellectionem, secundum esse intelligibile, et intellecti in actu ipsius objecti. iv, 116, n. 31.

Illa notitia, ex qua procedit amor viget in ferventibus divino amore. iv, 455, n. 6.

Notitia, seu cognitio supernaturalis, quae habetur de Deo, aut est per visionem beatam, aut per scientiam infusam evidentem, aut per fidem. iv, 977, n. 28.

Notitia intuitiva simplex incapax est habituum propter magnam determinationem suam. vi, 261, n. 20.

Optime potest cognosci ab aliquo quam cognoscatur ejus objectum intuitive. vii, 376, n. 14.

NOVITAS.

Novitatem amor impatiens in sinistros saepe doctrinae fetus degenerat. iv, 166, n. 34, vide Complutenses.

NOVITIUM.

Novitium non tenentur ad officium divinum recitandum. vii, 820, n. 7.

Novitium an teneantur ex solo proposito ingrediendi religionem permanere in illa. vii, 834, n. 5.

NOX.

Noctis tenebrae sunt symbolum damnationis. iv, 982, n. 1.

Utrum omne auxilium, quod denegatur beatis, nomine noctis significari possit. iv, 983, n. 3.

Quidam negant omne auxilium denegari beatis. Equidem aliquid pertinens ad auxilium sufficiens datur damnatis, et aliquid denegatur. iv, 985, n. 6.

Nox corporalis habet duplicem causam, unam extrinsecam, aliam intrinsecam. Extrinseca est solis absentia: intrinseca est interpositio terrae inter nos, et solem ipsum: ita nox spiritualis damnatorum habet duplicem causam, unam extrinsecam, puta subtractionem gratiae divinae, tam actualis, quam habitualis; aliam intrinsecam, nempe adhaesionem immutabilem ad peccatum. iv, 982, n. 1.

NUMERUS.

An numerus dicat imperfectionem. iv, 292, n. 10.

Numerus Personarum divinarum dividit solum realitatem relativam, et facit pluralitatem. iv, 293, n. 11.

Sic autem non dicit imperfectionem. Non enim componit unum ex pluribus, nec addit aliquid per aggregationem in uno super aliud, nec mensurat multa per unum tamquam per quid simplicius, quae tria imperfectionem important. iv, 292, n. 10, 11.

De numero in divinis, ex concilio Toletano II. iv, 343, n. 25.

NUMISMA.

Numisma quomodo definiatur. iv, 168, n. 38.

NUPTIAE.

Nuptiae unde sic denominentur. vii, 893, n. 5.

O.

OBOECATIO.

Oboecationis damnatorum causa duplex, scilicet subtractio gratiae divinae actualis et habitualis, et propria ipsorum malitia. iv, 982, n. 1, vide daemon, damnatio, miseria, nox, poena et regula.

OBDURATIO.

Obduratio, vide execratio, obstinatio et Pharao.

OBEDIENTIA.

Obediencia est pars potentialis justitiae, et pars observantiae. vi, 487, n. 1, vide justitia et observantia.

Virtus obedientiae inferior est religione. vii, 704, n. 38.

Est pars potentialis justitiae. viii, 68, n. 13.

Obediencia Christi, vide Christus.

Ad hoc quod scias quid sit obedientia, oportet quod scias quid sit obedire in rebus difficilibus. viii, 210, n. 23.

Qui non didicit per obedientiam subesse, nunquam novit bene praecipiendo praesse. viii, 210, n. 23.

OBJECTUM.

Objecta peccati superbiae Angeli quatuor numerantur. iv, 940, n. 17.

Objecta cognitionis angelicae sunt tria: cognoscit enim se, inferiora sibi, et superiora ad se. iv, 787, n. 1.

Modo inferiora sibi non sint intra suas causas, vide futurum.

Modo non sint pertinentia ad genus moralitatis, ut sunt secreta cordis, vide cogitatio et scutari corda.

Modo sint aliquid universi. iv, 782, n. 27; 849, n. 7, vide futurum.

Supernaturalia objecta quomodo cognoscit Angelus. iv, 863, n. 33.

Objectum intellectus redditur immateriale. iv, 575, n. 5.

Objectum terminativum quomodo dat speciem potentiae activae, et actioni. v, 53, n. 18.

Et quomodo specificet potentiam cognoscitivam. v, 55, n. 20.

Objectum terminativum tantum, est objectum secundarium, et sic nequit specificare. v, 55, n. 20.

Objectum terminativum primum est etiam motivum, et specificans. v, 55, n. 20.

Objectum proximum actus intentionis est finis. v, 55, n. 21.

Objectum secundarium speciem accidentalem dat actui morali. v, 840, n. 15.

Objectum voluntatis est finis, et bonum, vide finis et voluntas.

Objectum ut tale solum specificat actum, non autem quoad exercitium movet, neque etiam in patria. v, 310, n. 15.

Objectum nullum necessitat in via quoad exercitium. v, 312, n. 20.

Objectum adaequatum voluntatis est bonum abstrahens a bono finis et medii, et quomodo. v, 475, n. 20.

Objectum adaequatum cujuslibet potentiae non solum coalescit ex objecto formali et primario, sed etiam ex materiali et secundario, licet cum suo ordine. v, 476, n. 21.

Objectum propositum per intellectum non movet voluntatem efficienter; sed finaliter et formaliter. v, 488, n. 1; 636, n. 52.

Objectum intellectus bene potest concurrere effective ad actum ejus, non autem objectum voluntatis, et quare. v, 511, n. 58.

Objectum in vi solius objectivae motionis nequit necessitare voluntatem quoad exercitium: excipitur Deus clare visus. v, 517, n. 14.

Objectum actus interioris, vide actus interior, etc. et bonitas moralis.

Objectum actus boni dicitur conforme rationi, non ut mere proponenti, sed ut formatae per syndæresim, prudentiam, divinaeque praecipua. vi, 22, n. 25.

NOTIONALE.

Attributa notionalia, seu personalia ab essentialibus distinguuntur. iv, 196, n. 19.

NOTITIA.

Notitia et verbum procedens per cognitionem est imago, et similitudo expressa non ipsius virtutis, et potentiae intellectivae, ut est virtus operativa, nec ipsius subjecti ut accidens, et ut qualitas inherens, sed est ipsius objecti, cuius est similitudo. ii, 187, n. 11.

Definitio notitiae intuitivae est, quod sit rei praesentis seu existentis prout existens est, id est, ut in exercitio existit et prout existentia et praesentia ipsa exercetur in re. ii, 324, n. 29.

Notitia aliquando sumitur pro eo, quod intellectus concipit cognoscendo, non vero pro actu intellectus cognoscentis. iv, 103, n. 16.

Conceptio quomodo procedat ex notitia secundum S. Thomam. iv, 115, n. 30.

Aliquando potest notitia verbum producere. Non formatur enim nisi per cognitionem, et intellectionem, secundum esse intelligibile, et intellecti in actu ipsius objecti. iv, 116, n. 31.

Illa notitia, ex qua procedit amor viget in ferventibus divino amore. iv, 455, n. 6.

Notitia, seu cognitio supernaturalis, quae habetur de Deo, aut est per visionem beatam, aut per scientiam infusam evidentem, aut per fidem. iv, 977, n. 28.

Notitia intuitiva simplex incapax est habituum propter magnam determinationem suam. vi, 261, n. 20.

Optime potest cognosci ab aliquo quam cognoscatur ejus objectum intuitive. vii, 376, n. 14.

NOVITAS.

Novitatem amor impatiens in sinistros saepe doctrinae fetus degenerat. iv, 166, n. 34, vide Complutenses.

NOVITI.

Novitii non tenentur ad officium divinum recitandum. vii, 820, n. 7.

Novitii an teneantur ex solo proposito ingrediendi religionem permanere in illa. vii, 834, n. 5.

NOX.

Noctis tenebrae sunt symbolum damnationis. iv, 982, n. 1.

Utrum omne auxilium, quod denegatur beatis, nomine noctis significari possit. iv, 983, n. 3.

Quidam negant omne auxilium denegari beatis. Equidem aliquid pertinens ad auxilium sufficiens datur damnatis, et aliquid denegatur. iv, 985, n. 6.

Nox corporalis habet duplicem causam, unam extrinsecam, aliam intrinsecam. Extrinseca est solis absentia: intrinseca est interpositio terrae inter nos, et solem ipsum: ita nox spiritualis damnatorum habet duplicem causam, unam extrinsecam, puta subtractionem gratiae divinae, tam actualis, quam habitualis; aliam intrinsecam, nempe adhaesionem immutabilem ad peccatum. iv, 982, n. 1.

NUMERUS.

An numerus dicat imperfectionem. iv, 292, n. 10.

Numerus Personarum divinarum dividit solum realitatem relativam, et facit pluralitatem. iv, 293, n. 11.

Sic autem non dicit imperfectionem. Non enim componit unum ex pluribus, nec addit aliquid per aggregationem in uno super aliud, nec mensurat multa per unum tamquam per quid simplicius, quae tria imperfectionem important. iv, 292, n. 10, 11.

De numero in divinis, ex concilio Toletano II. iv, 343, n. 25.

NUMISMA.

Numisma quomodo definiatur. iv, 168, n. 38.

NUPTIAE.

Nuptiae unde sic denominentur. vii, 893, n. 5.

O.

OBOECATIO.

Oboecationis damnatorum causa duplex, scilicet subtractio gratiae divinae actualis et habitualis, et propria ipsorum malitia. iv, 982, n. 1, vide daemon, damnatio, miseria, nox, poena et regula.

OBDURATIO.

Obduratio, vide execratio, obstinatio et Pharao.

OBEDIENTIA.

Obediencia est pars potentialis justitiae, et pars observantiae. vi, 487, n. 1, vide justitia et observantia.

Virtus obedientiae inferior est religione. vii, 704, n. 38.

Est pars potentialis justitiae. viii, 68, n. 13.

Obediencia Christi, vide Christus.

Ad hoc quod scias quid sit obedientia, oportet quod scias quid sit obedire in rebus difficilibus. viii, 210, n. 23.

Qui non didicit per obedientiam subesse, nunquam novit bene praecipiendo praesse. viii, 210, n. 23.

OBJECTUM.

Objecta peccati superbiae Angeli quatuor numerantur. iv, 940, n. 17.

Objecta cognitionis angelicae sunt tria: cognoscit enim se, inferiora sibi, et superiora ad se. iv, 787, n. 1.

Modo inferiora sibi non sint intra suas causas, vide futurum.

Mode non sint pertinentia ad genus moralitatis, ut sunt secreta cordis, vide cogitatio et scutari corda.

Modo sint aliquid universi. iv, 782, n. 27; 849, n. 7, vide futurum.

Supernaturalia objecta quomodo cognoscit Angelus. iv, 863, n. 33.

Objectum intellectus redditur immateriale. iv, 575, n. 5.

Objectum terminativum quomodo dat speciem potentiae activae, et actioni. v, 53, n. 18.

Et quomodo specificet potentiam cognoscitivam. v, 55, n. 20.

Objectum terminativum tantum, est objectum secundarium, et sic nequit specificare. v, 55, n. 20.

Objectum terminativum primum est etiam motivum, et specificans. v, 55, n. 20.

Objectum proximum actus intentionis est finis. v, 55, n. 21.

Objectum secundarium speciem accidentalem dat actui morali. v, 840, n. 15.

Objectum voluntatis est finis, et bonum, vide finis et voluntas.

Objectum ut tale solum specificat actum, non autem quoad exercitium movet, neque etiam in patria. v, 310, n. 15.

Objectum nullum necessitat in via quoad exercitium. v, 312, n. 20.

Objectum adaequatum voluntatis est bonum abstrahens a bono finis et medii, et quomodo. v, 475, n. 20.

Objectum adaequatum cujuslibet potentiae non solum coalescit ex objecto formali et primario, sed etiam ex materiali et secundario, licet cum suo ordine. v, 476, n. 21.

Objectum propositum per intellectum non movet voluntatem efficienter; sed finaliter et formaliter. v, 488, n. 1; 636, n. 52.

Objectum intellectus bene potest concurrere effective ad actum ejus, non autem objectum voluntatis, et quare. v, 511, n. 58.

Objectum in vi solius objectivae motionis nequit necessitare voluntatem quoad exercitium: excipitur Deus clare visus. v, 517, n. 14.

Objectum actus interioris, vide actus interior, etc. et bonitas moralis.

Objectum actus boni dicitur conforme rationi, non ut mere proponenti, sed ut formatae per syndæresim, prudentiam, divinaeque praecipua. vi, 22, n. 25.

Objectum materiale et formale non est necesse quod distinguantur tamquam duo objecta, sed tamquam duæ formalitates ejusdem objecti. vii, 6, n. 1.

Objectum formale et materiale fidei, vide fides.

Non est idem objectum essenziale, et objectum formale. vii, 323, n. 1.

Objectum spei, vide spes.

Objectum et illius consecutio non sunt duo objecta. vii, 339, n. 3.

Objectum secundarium non attingitur, nisi sub habitudine ad primum. vii, 341, n. 6.

Objectum charitatis, vide charitas.

OBLIGATIO.

Obligationis nomen quid importet. iii, 523, n. 3.

OBSCURITAS.

Obscuritas fidei, vide fides.

OBSERVANTIA.

Observantia est virtus, quæ reveretur auctoritatem alterius. vi, 267, n. 37.

Estque pars potentialis justitiæ, cujus partes sunt dulia, obedientia et gratitudo, et hujus pars est vindictio. vi, 487, n. 4; 671, n. 17, vide justitia.

OBSTINATIO.

Obstinatio, vide inflexibilitas.

Quod est hominibus mors, id lapsus est Angelis. iv, 982, n. 4.

Obstinatio quid. iv, 982, n. 2.

OBSTINO.

Damnati sunt obstinati in malo. iv, 982, n. 2.

OCCASIO.

Occasio peccandi, vide motivum et objecta peccati.

Occasionem peccandi accepit Angelus ex majore Dei beneficio. iv, 893, n. 31.

Sicut ex beneficio incarnationis sumpserunt deicidæ occasionem Deum incarnatum occidendi. iv, 893, n. 31.

OCCIDO.

Licetum est occidere alium in defensionem propriæ vitæ cum moderamine inculpata tutelæ. vii, 485, n. 1.

Quod verum est, etiamsi aggressus culpabilem causam dederit aggressori. vii, 488, n. 13.

Idem licet propter aliquod maximum nocuum reipublicæ vitandum. vii, 486, n. 4.

Imo teneretur se non defendere, in prædicto casu, vel propter aliquod maximum bonum commune. vii, 486, n. 4.

Occidere non licet aggressorem monacho aut clerico in defensionem honoris, aut vitæ, quando per fugam potest se defendere. vii, 500, n. 11.

Licebit vero fugere occidendo innocentem opponentis se fugæ illorum, si aliter fugere non possint. vii, 500, n. 11.

Licebit autem non se defendere occidendo aggressorem, quando aggressus bonis conjecturis existimat se esse in gratia, et vult pati mortem propter vitandam æternam damnationem aggressoris. vii, 294, n. 3.

Imo et aggressus sæcularis occidere potest innocentem oppositum ab aggressore in sui defensionem, ut simul occidat aggressorem, si aliter non se possit defendere. vii, 500, n. 11.

OCCISIO.

Occisio, vide mors.

Occisio propria quale peccatum sit. vii, 478, n. 3.

Quamvis in peccato occisionis reperiatur multiplex ratio malitiæ, non est multiplex peccatum absolute loquendo in ordine ad confessionem. vii, 481, n. 14.

Duo casus in quibus specialiter tenetur aggressus seipsum defendere, etiam cum occisione aggressoris. vii, 487, n. 12.

Conditiones quatuor requisitæ ut occisio aggressoris in defensionem propriam sit licita. vii, 489, n. 17.

Occisio alicujus privata auctoritate, non potest assumi tamquam medium ad aliquem finem quantumcumque bonum, aut utile. vii, 492, n. 7.

Occisio aggressoris respectu defensionis propriæ vitæ, non se habet eodem modo sicut se habet occisio malefactorum respectu boni communis reipublicæ. vii, 395, n. 17.

Occisio aggressoris est licita cum moderamine, etc. in defensionem honorum temporalium, quando illa sunt magni momenti, secus si sint parvi. vii, 498, n. 2.

Idem dicendum est de honore. vii, 499, n. 5. Quando autem bona temporalia sint magni aut parvi momenti, judicandum est respective, et etiam absolute in se ipsis. vii, 498, n. 3.

Occisio alicujus in singulari certamine sive duello, non habet rationem propriæ defensionis, sed potius aggressionis, ideoque non est licita in honoris defensionem. vii, 499, n. 8.

OCEANUS.

Oceanus est locus in quem aquæ congregatæ fuerunt. ii, 738, n. 20.

ODIUM.

Odium formaliter in Deo reperitur. iii, 512, n. 1.

Metaphorice, et consecutive. iii, 513, n. 4.

Duplex est, abominationis, et inimicitiae. iii, 513, n. 4.

Quomodo utrumque Deo conveniat. iii, 513, n. 3.

Odium importat nolitionem boni, et volitionem mali. iii, 514, n. 5.

Ejus definitio. iii, 514, n. 5.

Quomodo nascitur ex amore. iii, 515, n. 6.

Quo nomine Deo repugnet. iii, 515, n. 7.

Odium Dei est in dæmonibus per accidens. iv, 701, n. 14; 884, n. 21.

Odio enim habent Deum, in quantum fa-

cit in eis particulares effectus, qui eorum voluntati contrariantur. iv, 894, n. 33; 936, n. 14.

Odio etiam habent Angelos bonos, in quantum diversificantur penes justitiam, et injustitiam. iv, 893, n. 31; 894, n. 33.

Odium Dei est peccatum capitale, seu primum, seu initiale; sed ultimum, seu finale. iv, 936, n. 14.

Odium Dei est gravissimum inter peccata. v, 240, n. 37.

In esse tamen physico pejus malum est damnatione æterna. v, 240, n. 37.

Odium Dei, et sui ipsius non est violentum, sed voluntarium respectu voluntatis, quia non est contra inclinationem propriam formaliter, sed tantum materialiter. v, 554, n. 30.

Odium Dei et respicit Deum ut in se absolute, sed ratione effectuum quos causat displicentes oderunt. v, 465, n. 16.

Odium Dei quo sensu dicat privationem rectitudinis, et quo non. v, 733, n. 23, vide actus malus, adulterium et infidelitas.

Odium Dei aliquid boni habet ratione entitatis actus, et fugæ a nocivis. v, 735, n. 28.

Odium inimicitiae quomodo distinguatur ab ira. v, 462, n. 8.

Odium inimicitiae non tendit in malum sub ratione mali, sed sub ratione boni, ut destructivi contrarii, seu inimici: destructio autem contrarii bona est. v, 462, n. 8.

Odium inimicitiae quomodo opponatur amori inimicitiae. v, 462, n. 8; 464, n. 11.

Odium abominationis in actu fugæ consistit; odium autem inimicitiae in actu prosecutionis. v, 463, n. 10.

Odium Dei, et similia peccata etiam sublata lege æterna Dei formaliter, manente tamen radicaliter, essent intrinsece mala. vi, 23, n. 27, 28.

Odium aliquando ex similitudine per accidens causatur. vi, 206, n. 4.

Odium duplex est abominationis, et inimicitiae. vi, 208, n. 12.

Odium non potest dari per se loquendo respectu sui ipsius in aliquo, nec respectu veritatis in communi secundum se, bene tamen respectu rerum in universali. vi, 209, n. 14.

Odium gravius est quam ira, quia hæc aliquam rationem justitiae induit. vi, 231, n. 3. Et sic magis, excludit misericordiam, quam ira. vi, 231, n. 3, vide ira.

Odium Dei in esse moris est pessimum in genere peccati. vii, 428, n. 11.

In genere autem physico non est tantum malum sicut æterna privatio visionis beatificæ. vii, 428, n. 4.

ODOR.

Odor inestimabilis erit in corporibus gloriosis. v, 338, n. 18.

Qui odor diffundetur per cælum absque alteratione physica, et percipietur a beatis absque respiratione, qua ibi carebunt. v, 339, n. 19.

OFFICIUM.

Non est de jure divino, quod ab aliquibus personis recitetur. vii, 814, n. 2.

Antiquissimum est in Ecclesia, et a temporibus Apostolorum, non tamen ita est antiqua obligatio ad illud recitandum. vii, 812, n. 4.

Illius distributio in diurnum, et nocturnum, et divisio per horas canonicas, earumque antiquitas. vii, 814, n. 3, vide horæ canonicæ.

Illud recitare tenentur in sacris constituti. vii, 817, n. 3, vide clerici, diaconi, religiosi et sacerdotes.

OMISSIO.

Peccatum primum Angeli non fuit omissionis, sed commissionis. iv, 956, n. 41.

Omissio est pura negatio, vel privatio actus. iv, 945, n. 29.

Omissio adimpletionis præcepti, cum fuerit voluntarie, habuit peccatum commissionis sibi adjunctum. iv, 927, n. 3; 930, n. 6.

Imo eam præcessit peccatum commissionis. iv, 930, n. 6.

Nec ipsa omissio potest habere rationem finis secundum se, nisi induat aliquam rationem, quæ positive appetatur, ut propter contemptum vel odium Dei, propter commoditatem propriam vel ad experiendum libertatem. iv, 932, n. 8; 936, n. 14.

Omissionem culpabilem nequit habere beatus cum necessario Deum amet. v, 306, n. 7.

In omissione quæ, et quot concurrunt. v, 384, n. 3.

In omissione cessatio actus dupliciter potest contingere. v, 385, n. 4.

Omissio non est voluntaria remoto omni actu tam intellectus, quam voluntatis circa aliquod objectum. v, 385, n. 5.

Omissio ratione obligationis influit moraliter in effectum. v, 388, n. 8.

Sicut et ratione obligationis omissio imputabilis ad culpam. v, 387, n. 12.

Omissio voluntaria ex specie sua non petit actum, bene tamen prout in individuo. v, 389, n. 19.

Ut omissio sit voluntaria non requiritur obligatio, seu præceptum, bene tamen ut sit imputabilis ad culpam. v, 393, n. 30.

Effectus autem ex omissione secutus sine præcepto non est voluntarius. v, 393, n. 30.

Quod intelligitur de voluntario indirecto. v, 400, n. 49.

Omissio illa est voluntaria quam omittens actu advertit. v, 398, n. 42.

Omissio reddit actum oppositum involuntarium private. v, 398, n. 42.

Omissio metaphysice sumpta non dicit actum, moraliter autem concomitanter debet dicere actum. v, 724, n. 92.

Omissio actus indifferentis ex specie, vide actus indifferens.

Omissio orationis, vide oratio.

OMITTO.

Omittere enim finem bonum, nullum alium finem appetendo, et ab omni actu cessando, non est Angelo, imo nec homini conaturale. iv, 930, n. 6; 932, n. 8.

OMNIPOTENTIA.

Nihil incredibile est respectu omnipotentiae Dei. i, 409, n. 30.

Effectus formalis omnipotentiae non est producere res effective, sed reddere Deum potentem producere. ii, 38, n. 23.

Omnipotentia Dei non reddit creaturas intelligibiles per modum speciei, et in esse intelligibili, sed per modum causæ efficientis, ut in se sint et existant, non ut a ratione formali, per quam redduntur Deo intelligibiles, vel representatæ. ii, 493, n. 19.

Omnipotentia non passiva, sed activa in Deo datur. iii, 888.

Omnipotentia quomodo dicatur posse in non ens. iii, 904, n. 28.

Abailardus ita Deo Patri tribuit omnipotentiam, ut eam deneget Filio Dei, et Spiritui sancto. iv, 15, n. 19.

Quod autem æque omnipotentia conveniat Filio, ac Patri ipsi, recte docetur. iv, 29, n. 18; 37, n. 3.

Responsio ad loco sacrae Scripturae, quæ omnipotentiam Dei Filio denegare videntur. vi, 39, n. 5.

Omnipotentia, vide Christus et potentia.

OPERATIO.

Operationis et cooperationis rerum inferiorum causa et principium est Deus. iii, 387, n. 6.

Operatio quid importat, et quomodo Deo tribuitur. iii, 218, n. 18.

Operatio in Deo quomodo dicatur voluntas signi. iii, 482, n. 4.

Operatio et esse sunt actus diversi in rebus creatis. iv, 713, n. 33.

Operatio prima intellectus nostri est simplicium apprehensio; secunda, est compositio, et divisio; tertia est discursus: secunda et tertia non est in Angelis, sed bene prima. iv, 846, n. 26; 862, n. 27.

Operatio quomodo causetur a delectatione, et illam causet. v, 56, n. 24.

Operatio increata nequit reddere operans agens creatum. v, 177, n. 21.

Operatio intellectus, vide cognitio et intellectio.

Operatio sensuum externorum, vide sensus.

Operatio ex metu facta, vide timor.

Operatio voluntaria, vide voluntarium.

Operatio necessaria, vide necessarius et necessitas.

Operatio libera, vide libertas et liberum.

Vitalis debet procedere ab agente, et esse forma intrinseca illius. viii, 302, n. 20.

Explicatur illud principium: operatio sequitur ad esse. viii, 486, n. 28.

Operatio in esse moris respicit suppositum. viii, 486, n. 28.

Operatio Christi, vide actio et Christus.

OPEROR.

Operari libere, et indifferenter quid. iii, 253, n. 4.

Operari libere et indifferenter quid. iii, 253, n. 4.

Nulla substantia creata operatur immediate. iv, 709, n. 27.

Substantia prius, et immediatius ordinatur ad esse, quam ad operari. iv, 712, n. 31.

Operari enim sequitur esse. iv, 715, n. 36.

OPHIR.

Ophir in Hispania fuit juxta Brachatham, et Gallæciam. vii, 924, n. 27, vide Tharsis.

OPINIO.

Opinionum diversitas est in Angelis, etiam bonis, circa ea quæ cognoscunt conjecturaliter. Concordantur tamen subinde, postquam divinam voluntatem consuluerunt. iv, 990, n. 12.

Opinio probabilis est illa, quæ apparet sic omnibus, aut pluribus, aut etiam paucioribus, et maxime versatis in illa scientia. vi, 138, n. 32, vide minister, princeps dubitans, probabilitas practica et sacramentorum iudex.

Opinio probabilis ut talis sit, et ut practice sequi possit quos doctores requirat quot, et quantæ auctoritatis, et probitatis. vi, 138, n. 29, vide doctor et Princeps.

Opinio probabilis speculative, practice autem habens damnum secutum non est probabilis practice. vi, 136, n. 26.

Opiniones duæ probabiles oppositæ circa idem bene possunt formari, et quare. vi, 142, n. 45.

Opinio probabilis practice tuta est, et sequi potest etiam relicta probabiliori. vi, 143, n. 50, vide probabilitas practica.

Opinio probabilis speculative tantum, et non practice non est tuta, nec sequenda. vi, 143, n. 50, vide conscientia probabilis.

Inter duas opiniones æque probabiles quid determinet iudicium ad inclinandum in unam potius quam in aliam. vi, 144, n. 53.

Opinio probabilior, et securior debet sequi, et non solum probabilis, quando sequitur damnum tertii, vel communitatis. vi, 168, n. 38, vide princeps.

Opinionis habitus non datur in Angelo. vi, 266, n. 35.

Opinio, et vitium non sunt difficile mobiles essentialiter. vi, 270, n. 2.

Opinio non est ex specie sua habitus, sed solum accidentaliter, et ratione status. Et sic intelligendus est D. Thomas quando vocat eam habitum. vi, 275, n. 14; 351, n. 19; 352, n. 21, vide et vitium.

Opinio non potest unico actu generari, sed pluribus. vi, 345, n. 4, vide ars, habitus, scientia, virtus et vitium.

Opinio non est virtus, cum non procedat certo, et infallibiliter, sicut nec fides humana, nec suspicio. vi, 436, n. 2.
Opinio et scientia de eodem non possunt simul esse. vii, 36, n. 30.
Potest dari opinio speculativa de denegatione auxilii sufficientis, nunquam tamen existimatio practica. vii, 345, n. 17.
Non potest compati cum scientia. viii, 297.
Opinio probabilis in sacramentis, quam sequi liceat: aliud a dubio. In dubiis tutior pars eligenda, non tutior opinio, aut magis probabilis: opiniones in sacramentis probabiles, ipsæ tutæ. Quæ opinio et probabilitas dubium excludat. ix, 99.

OPPOSITIO.

Oppositio duplex est, alia physica, alia moralis. vii, 460, n. 2.
Oppositio physica dividitur in quatuor species. vii, 460, n. 2.
Oppositio ex natura rei, alia est immediata, alia mediata. vii, 460, n. 2.

OPUS.

Opera Dei omnia sunt misericordia, et veritas. iii, 502.
Operum honorum appellatione quid veniat. iii, 703, n. 7, vide meritum.
Opera moraliter bona ordinis naturalis, neque ex pacto Christi cum Patre, neque propter auxilium datum per Christum habent infallibilem connexionem cum gratia. iii, 782, n. 11.
Opera bona naturalia non habent congruitatem fundatam in aliquo merito, sed in mera misericordia Dei. iii, 725, n. 25.
Opus bonum hominis procedit a prima gratia ut a principio. iii, 758, n. 7.
Opera bona naturalis ordinis an sint effectus prædestinationis. iii, 779, n. 5.
Opera bona moralia naturalis ordinis sunt effectus prædestinationis. iii, 287, n. 19.
Etiam opera mortua. iii, 788, n. 20.
Opus bonum nullum facere, est signum obdurationis. iv, 984, n. 4.
Opus meritorium, vide meritum.
Opera omnia humane adducuntur in iudicium Dei. v, 813, n. 17.

Operæ quæ adducuntur debent esse bona, vel mala, ut præmio, vel supplicio subiiciantur, non autem indifferentia. v, 813, n. 17, vide actus indifferentens.

Opera omnia hominis deliberata referri in bonum finem virtualiter saltem præcipit Deus. v, 819, n. 33.

Opera omnia ex præcepto naturali, si deliberate fiant, debent referri saltem virtualiter in finem honestum, scilicet in gloriam Dei. v, 833, n. 75.

Opus bonum morale, quam gratiam requirat, et quomodo, vide gratia specialis, gratia supernaturalis, homo, tentatio et voluntas.

Opus bonum ut conducat ad salutem, aliquo modo debet ordinari in finem supernaturalem. vi, 744, n. 24.

Opera bona naturalia aliquando procedunt ex auxilio supernaturali, sicut et imperari possunt a virtute supernaturali in ordine ad finem supernaturalem. vi, 770, n. 32.

Opus meritorium, et supernaturale indiget gratia per Christum. vi, 784, n. 10.

Opera bona moralia a charitate non ordinata, quomodo de congruo mereri dicantur. vi, 918, n. 21.

Per opera naturalis ordinis facta sine auxilio gratiæ per Christum non possumus mereri vitam æternam. vi, 916, n. 13, 14.

Opus maximum ex parte modi agendi est creatio. vi, 896, n. 1.

Opera consilii sunt propria materia voti, vide votum.

Opera bona, non solum sunt meritoria vitæ æternæ, sed etiam augmenti gratiæ. vii, 441, n. 1.

ORATIO.

Orationes, quæ diriguntur ad Patrem, innuunt totam Trinitatem intendi. iv, 43, n. 42.

Oratio non fit in Ecclesia pro damnatis. iv, 982, n. 1.

Non omnia pro quibus potest esse oratio ad Deum possunt sperari, nisi sint ardua. vi, 224, n. 9.

Oratio potest fieri a nobis pro concursu generali, dummodo habeat aliquid contingentiae, quod a Deo detur, quia sic induit rationem beneficii generalis, licet non specialis. vi, 729, n. 19; 743, n. 20, vide concursus Dei.

Oratio et si sit medium convenientissimum ad justificationem, non tamen est propria, et specialis dispositio ad illam. vi, 886, n. 9.

Fideles tenentur habere notitiam necessitatis orationis, ipsas orationes sciendo. vii, 104, n. 8.

Oratio est actus rationis practicae. vii, 741, n. 4.

Oratio per ordinationem ad superiorem ultimate perficitur, et constituitur. vii, 748, n. 18.

Oratio ad Deum non fit ex indigentia ipsius, quia scilicet objectum quod petit homo fiat ei intelligibile. vii, 748, n. 19.

Oratio ad Deum est conveniens et utile medium ad aliquid obtinendum. vii, 754, n. 1.

Oratio non potest mutare decreta divina. vii, 754, n. 2.

Respectu Dei oratio non se habet ut causa movens, et excitans ipsum. vii, 754, n. 2.

Oratio sola non sufficit ad salutem. vii, 757, n. 8.

Oratio non tollit quod ea quæ per ipsam obtinentur, sint gratuita. vii, 757, n. 8.

Oratio est actus elicitus a religione. vii, 759, n. 1.

Non solum moraliter, sed physice. vii, 761, n. 9.

Oratio sequitur immediate ad actum devotionis. vii, 761, n. 9.

Est in præcepto. vii, 761, n. 9.

Oratio respicit pro materia mentem nostram quam offert in cultum Deo. vii, 761, n. 9.

Essentialiter oratio est oblatio. vii, 761, n. 9.

Oratio habet duplicem respectum, primus ad rem quam obtinere volumus, secundus personam a qua petimus. vii, 766, n. 20.

Per orationem exhibetur cultus Deo. vii, 766, n. 20.

Oratorio specificatur ab ordine ad superiorem, non a re quam petit. vii, 767, n. 23.

Oratio destruitur in ratione virtutis, si petat indecentia. vii, 767, n. 23.

Secundum quod est petitio oratio est essentialiter actus virtutis dantis Deo cultum, non autem alicujus doni. vii, 767, n. 23.

Oratio non est necessaria ad salutem necessitate medii parvulis, bene tamen adultis ex natura rei, et etiam ex institutione Christi. vii, 770, n. 32.

Non tamen oratio est medium necessarium pro semper, sed aliquando in vita. vii, 770, n. 33.

Oratio cadit sub præcepto divino et naturali. vii, 772, n. 37.

Quod verum est non solum propter necessitatem obtinendi aliquam rem, sed propter ipsum actum orationis, et cultum qui in ipso exhibetur Deo. vii, 772, n. 39.

Orationis ommissio, aliquando est speciale peccatum contra religionem. vii, 773, n. 40.

Orationis privatae ommissio pro animabus purgatorii non videtur peccatum. vii, 776, n. 1.

Orationis ommissio quando instat necessitas, ut sit peccaminosa, requirit duas conditiones. vii, 777, n. 2.

Orationis ommissio, quando urget tentatio contra aliquam virtutem, habet duas malitias, alteram contra illam virtutem, aliam contra religionem. vii, 777, n. 2.

Quando vero urget necessitas subveniendi proximo, et non suppetit aliud medium, orationis ommissio habet malitiam contra charitatem, aut misericordiam. vii, 777, n. 2.

Oratio quæ est actus religionis, ad solum Deum dirigitur tamquam per ipsum implenda. vii, 776, n. 1.

Oratio exhibetur sanctis sive Angelis, sive hominibus ut intercessoribus. vii, 780, n. 10; 784, n. 15.

Orationes nostras non dirigimus ad animas purgatorii, nec petimus ab eis suffragia, bene autem a vivis. vii, 790, n. 41.

Orationes nostræ dirigi debent ad gratiam, et gloriam. vii, 779, n. 7.

ORDINATIO.

Ordinatio, id est, respectus, vide relatio.

ORDO.

Ordinis Prædicatorum encomia ex summis pontificibus Eugenio, Leone, Gregorio. ii, 255, n. 7.

Dieteria et criminationes contra ordinem Prædicatorum patris Alarcon. ii, 255, n. 7.

Ordo formæ ad materiam non est relatio prædicamentalis, sed bene transcendentalis, pertinetque ad genus substantiæ incompletæ. iv, 597, n. 23.

Ubi est ordo processionis, et originis unius ab alio, non potest esse simultas naturæ. iv, 54, n. 29.

An id sit verum in divinis. iv, 68, n. 20, vide origo.

In sacri ordinis susceptione fit votum solemne castitatis. vii, 874, n. 1, vide votum.

Per sacri ordinis susceptionem eximitur filius a patria potestate. vii, 875, n. 6, vide parens.

Ordinis character potentia activa; inchoative in minoribus, in sacerdotio perfecta. Characteris potestas ipsa instrumentaria, non tamen pure obediens. Minister necessitatis in baptismo sine characteris præstat, quod ex illo sacerdos, quasi ex proprio munere. ix, 355.

ORIGENES.

Origenes credidit quod creature corporales sunt ex secunda Dei intentione propter peccata spiritualis creaturæ. ii, 187, n. 3.

Origenes de sufficientia liberi arbitrii quod censerit. iii, 445, n. 7.

Origenis error animas ante corpora extitisse, et pro suis vel meritis vel demeritis in corpora dejectas. iii, 717, n. 2.

Verbum, seu Dei Filium Origenes negavit: unde in hoc fons quidam Arii fuit. iv, 5, n. 5.

Patres Origenem defendentes, dicunt illius scripta fuisse ab hæreticis depravata. iv, 5, n. 5.

Origenis error circa beatos, et damnatos. v, 246, n. 4; 278, n. 2.

ORIGINALIS.

Originale peccatum contrahit anima, simul ac infunditur in corpus: corpus enim est infectum. iv, 920, n. 26.

Originale peccatum non compatitur cum visione beata. v, 260, n. 39.

ORIGO.

Inter ea, quæ ad ordinem notionalem spectant, tria inveniuntur, ad quæ omnia alia possunt reduci. Primum est relatio: secundum est origo: tertium est notio. iv, 394, n. 7.

Quidam tenent formam constitutivam Personarum in divinis esse originem, non vero relationem. iv, 395, n. 8.

Oppositum tenet S. Thomas. iv, 395, n. 8.

Respondetur ad fundamenta primæ opinionis, quæ contrariatur S. Thomæ. iv, 396, n. 12.

ORO.

Orandum est pro inimicis, qui sunt in statu viæ, non autem pro iis, qui jam sunt in termino. iv, 982, n. 1.

Orare ad sanctos ut ad patronos, et intercessores apud Deum, non est tribuere illis cultum latriæ. vii, 783, n. 22.

Orare non possumus pro damnatis ad aliquod bonum obtinendum. vii, 797, n. 5.

Orare pro inimicis licitum est, non tamen tenetur homo semper in particulari pro illis orare. vii, 803, n. 21.

Non requiritur ad hoc quod in actu signato orans cogitet se velle colere Deum. vii, 768, n. 25.

OTIOSUS.

Otiosum verbum, vide verbum otiosum.

P.

PACTUM.

Pactum datur ex parte Dei quo Deus se obligat ad retribuendum pro meritis nostris. vi, 903, n. 17, vide conventio.

Pactum non requiritur in merito erga ho-

minem ut maneat obligatus homo ad retributionem. vi, 903, n. 17.

Pactum Dei cum hominibus innotuit ipsis eo ipso quod eis proponitur in præmium vita æterna. vi, 904, n. 2.

Pactum, seu ordinatio ista Dei non est nuda promissio in materia fidelitatis. vi, 906, n. 6.

PAPA.

Papa in casu hæresis postquam ut hæreticus declaratus est, vitandus est ab Ecclesia. vii, 211, n. 26.

Papæ tradidit Christus principaliter et architectonice potestatem designandi pontificem. vii, 213, n. 2.

Plerique existimant ipsum Papam habere potestatem eligendi successorem. vii, 214, n. 3.

Probabilis tamen est non posse designare illum, sed hanc auctoritatem esse in Ecclesia, in papa autem directive, seu regulative. vii, 214, n. 3.

Unde potest papa formam electionis mutare, et electores instituere. vii, 215, n. 4; 216, n. 7; 218, n. 9, 10.

Papæ potestas immediate confertur a Christo, Ecclesia vero solum designat personam. vii, 216, n. 6.

Potestas autem quam habet papa ut episcopus Romanus est, et illius peculiaris diæcesis, sic habet illam sicut cæteri episcopi. vii, 215, n. 5.

In papa non requiritur moralis dignitas ut verus sit papa, si sit rite electus. vii, 222, n. 18.

Supra potestatem episcopalem, papæ auctoritas solum addit ampliorem potestatem jurisdictionis. vii, 222, n. 19.

Si papa electus non sit episcopus, consecratur ab Ostiensi. vii, 222, n. 19.

Si papa electus non est ordinatus, recipit a Christo potestatem jurisdictionis gubernativam Ecclesiæ, jurisdictionem autem sacramentalem per sacramentum ordinis, vel consecrationem episcopalem. vii, 223, n. 20.

Si papa electus sit manifestus hæreticus, non est habendus pro pontifice. vii, 230, n. 4.

Nec etiam si papa non sit vir, vel si sit iudicio privatus. vii, 230, n. 4.

De fide divina immediate est hunc hominem in particulari rite electum, et acceptatum ab Ecclesia esse papam, et Petri successorem. vii, 233, n. 10.

Credens aliquid definitum a papa, in exercitio credit etiam fide divina veram esse definitionem, et definitum verum esse papam. vii, 238, n. 18.

Per consequentiam theologiam infertur Deum non permissurum quod eligatur, et acceptetur pacifice ab Ecclesia papa, qui non habet condiciones requisitas. vii, 243, n. 31.

Papam, antequam aliquem actum papalem exerceat, tenetur Ecclesia acceptare tamquam caput legitimum. vii, 246, n. 37.

Qui negaret hunc hominem esse papam postquam pacifice acceptatus est, non solum esset schismaticus, sed etiam hæreticus, quia habet perversum dogma. vii, 249, n. 44.

Papa potest renuntiare pontificatui, neque ad hoc est necessario expectandus Ecclesiæ consensus. vii, 250, n. 1.

Id tamen cum magna consultatione fieri debet, et ob causas urgentissimas. vii, 250, n. 1.

Papa deponi potest propter hæresim. vii, 251, n. 2.

Ad hoc autem requiritur quod hæresis sit publica, et iudice notoria. vii, 252, n. 4.

Item requiritur quod papa sit incorrigibilis, et pertinax in hæresi. vii, 252, n. 6.

Si papa bis correptus tertio relabatur in hæresim, non est admittendus, sed tamquam incorrigibilis habendus est, et deponendus, etiamsi paratus sit corrigi. vii, 252, n. 6.

Si papa in perpetuam incidat demeritum quæ humana arte curabilis non sit, hoc ipso sedes vacat. vii, 254, n. 9.

Quando dubitatur de valore electionis papæ, potest deponi ab Ecclesia, sicut factum fuit in Concilio Constantiensi, in quo iudicatum est de tribus pontificibus dubiis, et duo fuerunt depositi. vii, 254, n. 10; 255, n. 11.

Qui indubitate non est papa, sed dubius, tenetur obedire Concilio. vii, 255, n. 11.

Papa non potest deponi propter alia crimina excepta hæresi. vii, 256, n. 14.

Papa non habet superiorem in terra a quo iudicetur: unde neque propter hæresim directe iudicatur. vii, 256, n. 14.

Si papa sit fautor hæreticorum in his quæ ad hæresim ordinantur, et in hoc sit incorrigibilis, deponi potest. vii, 257, n. 16.

Etiam si papa juraverit se renuntiatum pontificatui, cogi non potest ab Ecclesia ut iuramentum adimpleat. vii, 258, n. 17.

Tractatus de depositione papæ quoad declarationem criminis pertinet ad Concilium generale. vii, 258, n. 17.

Papa autem tale Concilium ad hunc finem congregatum annullare, aut recusare non potest. vii, 259, n. 19.

Papa hæreticus per ipsum factum hæresis præcise, non privatur pontificatu, nec deponitur. vii, 260, n. 21.

Ordinis character potentia activa; inchoative in minoribus, in sacerdotio perfecta. Characteris potestas ipsa instrumentaria, non tamen pure obediens. Minister necessitatis in baptismo sine characterē præstat, quod ex illo sacerdos, quasi ex proprio munere. ix, 355.

ORIGENES.

Origenes credidit quod creaturæ corporales sunt ex secunda Dei intentione propter peccata spiritualis creaturæ. ii, 187, n. 3.

Origenes de sufficientia liberi arbitrii quod censerit. iii, 445, n. 7.

Origenis error animas ante corpora extitisse, et pro suis vel meritis vel demeritis in corpora dejectas. iii, 717, n. 2.

Verbum, seu Dei Filium Origenes negavit: unde in hoc fons quidam Arii fuit. iv, 5, n. 5.

Patres Origenem defendentes, dicunt illius scripta fuisse ab hæreticis depravata. iv, 5, n. 5.

Origenis error circa beatos, et damnatos. v, 246, n. 4; 278, n. 2.

ORIGINALIS.

Originale peccatum contrahit anima, simul ac infunditur in corpus: corpus enim est infectum. iv, 920, n. 26.

Originale peccatum non compatitur cum visione beata. v, 260, n. 39.

ORIGO.

Inter ea, quæ ad ordinem notionalem spectant, tria inveniuntur, ad quæ omnia alia possunt reduci. Primum est relatio: secundum est origo: tertium est notio. iv, 394, n. 7.

Quidam tenent formam constitutivam Personarum in divinis esse originem, non vero relationem. iv, 395, n. 8.

Oppositum tenet S. Thomas. iv, 395, n. 8.

Respondetur ad fundamenta primæ opinionis, quæ contrariatur S. Thomæ. iv, 396, n. 12.

ORO.

Orandum est pro inimicis, qui sunt in statu viæ, non autem pro iis, qui jam sunt in termino. iv, 982, n. 1.

Orare ad sanctos ut ad patronos, et intercessores apud Deum, non est tribuere illis cultum latriæ. vii, 783, n. 22.

Orare non possumus pro damnatis ad aliquid bonum obtinendum. vii, 797, n. 5.

Orare pro inimicis licitum est, non tamen tenetur homo semper in particulari pro illis orare. vii, 803, n. 21.

Non requiritur ad hoc quod in actu signato orans cogitet se velle colere Deum. vii, 768, n. 25.

OTIOSUS.

Otiosum verbum, vide verbum otiosum.

P.

PACTUM.

Pactum datur ex parte Dei quo Deus se obligat ad retribuendum pro meritis nostris. vi, 903, n. 17, vide conventio.

Pactum non requiritur in merito erga ho-

minem ut maneat obligatus homo ad retributionem. vi, 903, n. 17.

Pactum Dei cum hominibus innotuit ipsis eo ipso quod eis proponitur in præmium vita æterna. vi, 904, n. 2.

Pactum, seu ordinatio ista Dei non est nuda promissio in materia fidelitatis. vi, 906, n. 6.

PAPA.

Papa in casu hæresis postquam ut hæreticus declaratus est, vitandus est ab Ecclesia. vii, 211, n. 26.

Papæ tradidit Christus principaliter et architectonice potestatem designandi pontificem. vii, 213, n. 2.

Plerique existimant ipsum Papam habere potestatem eligendi successorem. vii, 214, n. 3.

Probabilius tamen est non posse designare illum, sed hanc auctoritatem esse in Ecclesia, in papa autem directive, seu regulative. vii, 214, n. 3.

Unde potest papa formam electionis mutare, et electores instituere. vii, 215, n. 4; 216, n. 7; 218, n. 9, 10.

Papæ potestas immediate confertur a Christo, Ecclesia vero solum designat personam. vii, 216, n. 6.

Potestas autem quam habet papa ut episcopus Romanus est, et illius peculiaris diæcesis, sic habet illam sicut cæteri episcopi. vii, 215, n. 5.

In papa non requiritur moralis dignitas ut verus sit papa, si sit rite electus. vii, 222, n. 18.

Supra potestatem episcopalem, papæ auctoritas solum addit ampliorem potestatem jurisdictionis. vii, 222, n. 19.

Si papa electus non sit episcopus, consecratur ab Ostiensi. vii, 222, n. 19.

Si papa electus non est ordinatus, recipit a Christo potestatem jurisdictionis gubernativam Ecclesiæ, jurisdictionem autem sacramentalem per sacramentum ordinis, vel consecrationem episcopalem. vii, 223, n. 20.

Si papa electus sit manifestus hæreticus, non est habendus pro pontifice. vii, 230, n. 4.

Nec etiam si papa non sit vir, vel si sit iudicio privatus. vii, 230, n. 4.

De fide divina immediate est hunc hominem in particulari rite electum, et acceptatum ab Ecclesia esse papam, et Petri successorem. vii, 233, n. 10.

Credens aliquid definitum a papa, in exercitio credit etiam fide divina veram esse definitionem, et definitum verum esse papam. vii, 238, n. 18.

Per consequentiam theologiam infertur Deum non permissurum quod eligatur, et acceptetur pacifice ab Ecclesia papa, qui non habet condiciones requisitas. vii, 243, n. 31.

Papam, antequam aliquem actum papalem exerceat, tenetur Ecclesia acceptare tamquam caput legitimum. vii, 246, n. 37.

Qui negaret hunc hominem esse papam postquam pacifice acceptatus est, non solum esset schismaticus, sed etiam hæreticus, quia habet perversum dogma. vii, 249, n. 44.

Papa potest renuntiare pontificatui, neque ad hoc est necessario expectandus Ecclesiæ consensus. vii, 250, n. 1.

Id tamen cum magna consultatione fieri debet, et ob causas urgentissimas. vii, 250, n. 1.

Papa deponi potest propter hæresim. vii, 251, n. 2.

Ad hoc autem requiritur quod hæresis sit publica, et iudice notoria. vii, 252, n. 4.

Item requiritur quod papa sit incorrigibilis, et pertinax in hæresi. vii, 252, n. 6.

Si papa bis correptus tertio relabatur in hæresim, non est admittendus, sed tamquam incorrigibilis habendus est, et deponendus, etiamsi paratus sit corrigi. vii, 252, n. 6.

Si papa in perpetuam incidat demeritiam quæ humana arte curabilis non sit, hoc ipso sedes vacat. vii, 254, n. 9.

Quando dubitatur de valore electionis papæ, potest deponi ab Ecclesia, sicut factum fuit in Concilio Constantiensi, in quo iudicatum est de tribus pontificibus dubiis, et duo fuerunt depositi. vii, 254, n. 10; 255, n. 11.

Qui indubitate non est papa, sed dubius, tenetur obedire Concilio. vii, 255, n. 11.

Papa non potest deponi propter alia crimina excepta hæresi. vii, 256, n. 14.

Papa non habet superiorem in terra a quo iudicetur: unde neque propter hæresim directe iudicatur. vii, 256, n. 14.

Si papa sit fautor hæreticorum in his quæ ad hæresim ordinantur, et in hoc sit incorrigibilis, deponi potest. vii, 257, n. 16.

Etiam si papa juraverit se renuntiatum pontificatui, cogi non potest ab Ecclesia ut iuramentum adimpleat. vii, 258, n. 17.

Tractatus de depositione papæ quoad declarationem criminis pertinet ad Concilium generale. vii, 258, n. 17.

Papa autem tale Concilium ad hunc finem congregatum annullare, aut recusare non potest. vii, 259, n. 19.

Papa hæreticus per ipsum factum hæresis præcise, non privatur pontificatu, nec deponitur. vii, 260, n. 21.

Supra papam Ecclesia nullam superioritatem, aut potestatem habet etiam in casu hæresis. vii, 260, n. 21.

Cum quo stat posse Ecclesiam per declarationem criminis deponere, et ministerialiter papam deponere. vii, 260, n. 21.

Auctoritative autem a Christo deponitur. vii, 261, n. 23.

Papa errare non potest, sed infallibilem habet potestatem ad discernendum ea, quæ pertinent ad sacram Scripturam. vii, 267, n. 8.

Auctoritatem papa habet discernendi, et determinandi, in quo libro, vel in qua versione contineatur veritas fidei. vii, 283, n. 42.

Papa in particulari beatificatione non iudicat ipsam personam esse sanctam absolute, et simpliciter. vii, 294, n. 3, vide beatificatio.

Sine papæ auctoritate nullus potest coli ut sanctus. vii, 294, n. 3.

Papa habet potestatem ad canonizandum sanctos. vii, 297, n. 8.

In illaque errare non potest papa, et oppositum est impium, et scandalosum. vii, 299, n. 11.

Neque etiam errare papa potest practice in beatificatione sanctorum. vii, 302, n. 19.

Neque errare potest papa in legibus quas universali Ecclesiæ proponit. vii, 308, n. 4.

Cum hoc stat quod circa applicationem prudentialem ad singulares personas, aut sentiendum aliquid, vel circa circumstantias legum errare papa potest. vii, 310, n. 5.

Neque etiam papa errare potest in approbatione alienius religionis. vii, 311, n. 6.

Quando papa præcipit legem aliquam, illam Ecclesiæ proponendo, non facit de fide, nec definit eam materiam quam præcipit in particulari. vii, 312, n. 10.

Erit tamen de fide quod moralitas talis præcepti non est mala. vii, 312, n. 10.

Papæ auctoritas non est supra auctoritatem Scripturæ, sed supra explicationem ejus, et determinationem eorum, quæ dubia sunt. vii, 155, n. 34.

Varii errores circa auctoritatem papæ. vii, 175, n. 2.

Papa dispensare potest in voto castitatis, quod clerici in susceptione sacri ordinis emittunt. vii, 881, n. 2.

Dispensare tamen papa non potest in promissione facta homini, et ab ipso acceptata. vii, 882, n. 4.

Neque papa dispensare potest in voto solemniori religiosorum. vii, 883, n. 1.

Neque etiam in matrimonio raro, et non consummato. vii, 883, n. 1, vide Romanus pontifex, et summus pontifex.

PARATÆ.

Paratæ fuerunt hæretici, vide Trinitas.

PARENS.

Parentes possunt irritare omnia vota filiorum emissa ante annos pubertatis. vii, 880, n. 3.

Quod etiam intelligendum est post tale tempus impletum. vii, 880, n. 3.

Non tamen parentes possunt irritare votum solemne quod fit in sacri ordinis susceptione, etiamsi fiat a puero ante annos pubertatis. vii, 880, n. 6.

PARS.

Partes non sunt in Angelo: et tamen in eo est motus continuus, vel discretus. iv, 659, n. 7; 662, n. 10.

Partes non producuntur per se, sed com-
producuntur: totum autem bene producitur. iv, 220, n. 25.

PARTICIPATIO.

Participatio alia moralis, alia physica, alia virtualis, alia formalis, et singulæ explicantur. vi, 792, n. 5.

Participatio Dei ut est in se per modum representationis repugnat, non autem Dei ut in se est per modum virtutis tendentis in ipsum. vi, 795, n. 13.

PARTICIPO.

Participatum, seu participative tale: Omne, quod habet esse participatum, est ab eo, quod est essentialiter tale, et independens a quocumque. iv, 494, n. 10.

PARTICULA.

Particula simpliciter, vide simpliciter.

PARVIPENSIO.

Parvipensio est motivum formale iræ, et habet tres species, despectum, contumeliationem, et epiriasmum, id est, impedimentum propriæ voluntatis. vi, 233, n. 7, vide ira.

PARVULUS.

Parvuli non reddent rationem in iudicio Dei respectu propriæ voluntatis. v, 814, n. 19.

PASSIO.

Passiones Deo attribui non possunt. iii, 900, n. 21.

De emanatione passionum. iv, 717, n. 39.

Passio sumit speciem ab actu, qui est terminus. v, 45, n. 2; 50, n. 13.

Triplex modus est passionis. v, 49, n. 14.

Passio quæ proprie est talis, debet esse inter terminum a quo, et ad quem. v, 49, n. 11.

Passio specificatur a termino, etiam prout in executione. v, 53, n. 18.

Passiones appetitus sensitivi vocantur tales, quia fiunt cum transmutatione corporali. vi, 194, n. 2.

Passiones inveniuntur proprie in appetitu sensitivo, non in potentiis cognoscitivis, neque in voluntate. vi, 195, n. 5.

Passiones sunt undecim, et quomodo opponantur inter se. vi, 199, n. 7.

Passiones appetitus, quæ contrarietatem non habent, formaliter tamen distinguuntur. vi, 198, n. 6.

Passiones appetitus prout regulantur imperio rationis sunt bonæ, vel malæ moraliter. vi, 201, n. 11, vide peripatetici et stoici.

Passiones quomodo augeant, vel minuant aliquando bonitatem, vel malitiam moralem. vi, 201, n. 13.

Passiones appetitus tam irascibilis, quam concupiscibilis, quem ordinem habeant inter se. vi, 202, n. 15; 423, n. 23.

Passiones aliquæ appetitus sensitivi differunt essentialiter penes præsens, et absens, et quare. vi, 375, n. 9, vide absentia et præsentia.

PATER.

An sit formale constitutum personæ Patris. Circa hoc valde divisi sunt auctores. iv, 399, n. 19.

An Pater æternus sit solus Deus. iv, 38, n. 4.

Pater æternus habet esse a se, id est, non communicatum: Filius autem habet esse a se, id est, non factum. iv, 49, n. 23.

PATIENTIA.

Patientia ad fortitudinem, tamquam potentialis pars illius pertinet. vi, 487, n. 3, vide fortitudo.

Patientia in voluntate subjectatur, non in appetitu sensitivo, etiamsi sit moderativa passionum. vi, 487, n. 4.

PAULUS.

Concilium Braccarense primum tribuit Prisciliano hæresim Pauli Samosatani. iv, 4, n. 4.

Paulo, et Moysi qualiter data fuit visio Dei, vide perpetuitas.

Quomodo videns divinam essentiam Paulus fidem non amiserit. vii, 31, n. 20.

Paulus in insula Melitensi invasus a vipera nihil mali passus est. vii, 964, n. 11.

PAUPERTAS.

Paupertatis voluntariæ non est præceptum in evangelio, sed consilium. v, 833, n. 75.

Paupertas spiritus est beatitudo correspondens dono timoris. vi, 685, n. 53; 686, n. 57.

PAX.

Quo sensu intelligatur beatitudinem hominis in pace consistere. v, 227, n. 6.

PECCABILITAS.

An recte peccabilitas inferatur ex libertate creaturæ. iv, 874, n. 4; 893, n. 31; 894, n. 33; 896, n. 3.

Si dicas, ex deficientia in esse seu peccabilitate non semper infertur defectibilitas operationis, ex majori enim defectibilitate, non semper infertur minor, ut patet in corpore celesti, respondetur id verum esse, quando una non sequitur ad aliam. iv, 877, n. 10, vide defectibilitas.

PECCATOR.

Peccator a peccato resurgens an semper resurgat ad totam gratiam quam amisit. iii, 760, n. 9; 161, n. 10.

Peccator avertens se a vera beatitudine ad apparentem convertitur. v, 118, n. 22.

Actio virtuosa peccatoris quomodo respiciat Deum. v, 119, n. 24; 143, n. 19.

Creatura quæ est finis peccati mortalis est convenientia propria peccatoris, ut appetibilis juxta propriam voluntatem, et non juxta legem divinam. v, 137, n. 9.

Peccator iterum reproductus erit sine peccato ratione novæ creationis. vi, 878, n. 17.

In peccatore potest esse actus sperandi alteri beatitudinem. vii, 344, n. 18.

Non solum peccator peccat contra Deum legislatorem committendo lethale peccatum, sed etiam contra ipsum ut ultimum finem. viii, 8, n. 7.

Non solum peccator peccat contra obedientiam, sed etiam contra justitiam. viii, 8, n. 7.

PECCATUM.

In peccato tria reperiuntur. Primum, materialitas peccati, id est, actus ille, quo committitur vel occasionatur: secundum, privatio realis et physica: tertium, ratio defectus seu privationis moralis. ii, 514, n. 17.

Deus non videt peccata in decreto aliquo positivo circa illa, sed in decreto permissivo, seu quoad peccati materiale, ut entitas est in prædeterminativo. ii, 657, n. 28.

Positio decreti permissivi, ut est permissivum, habet infallibilem connexionem cum

peccato ex parte defectus; et positio decreti concurrenti ad entitatem peccati, ut entitas positiva est, habet infallibilem connexionem cum entitate peccati, ut præcise est entitas, non ut est defectus. ii, 657, n. 28.

In peccatis duo reperiuntur, aliud ad privativum spectans, aliud ad positivum: utrumque explicatur. iii, 463, n. 65.

In peccati malitiam Deus nullo modo influit. iii, 465, n. 66.

Peccatum quomodo odit Deus. iii, 518, n. 13.

Peccata non prædefiniuntur a Deo. iii, 650, n. 49.

Peccati materiale non potest esse in rerum natura sine malitia. iii, 651, n. 51.

Nec peccatum, nec effectus ejus a Deo prædestinatur. iii, 750, n. 5.

Peccati permissio ex parte Dei quid. iii, 788, n. 1.

An sit effectus prædestinationis. iii, 790, n. 3; 791, n. 5.

Peccatum formaliter pro malitia, non est effectus prædestinationis. iii, 789, n. 2.

Peccati permissio ex motivo pœnitentiæ an possit esse effectus prædestinationis. iii, 797, n. 16.

Peccatum originale an sit causa reprobationis. iii, 823, n. 5.

In quibus. iii, 838, n. 28.

Peccato originali Deus non usus est ut ratione adæquata reprobationis omnium. iii, 839, n. 30.

Sensus D. Augustini aperitur. iii, 403, n. 32, 33.

Peccati permissio, et denegatio gratiæ efficacis sunt effectus reprobationis. iii, 864, n. 13.

Angelorum peccatum fuit mortale, non veniale. iv, 925, n. 46.

Idque peccatum commissionis, et non solius omissionis. iv, 929, n. 4.

Peccatum originale contrahit anima, quando in corpus infunditur; corpus enim est infectum. iv, 920, n. 37.

Peccatum injustitiæ duobus modis committi potest. Primo, ex eo, quod aliquis vult accipere aliena bona, vel jura, in commodum proprium: secundo, quod vult ea sibi, in ejus nocumentum. Primo modo Angelus non committit peccatum injustitiæ, sed tantum secundo modo. iv, 937, n. 15.

Peccatum Angeli non fuit peccatum in Spiritum sanctum: ergo non fuit irremissibile. iv, 997, n. 21.

Distinguo antecedens, ex ipsa ratione objecti sui, consequens ex ipsa ratione subjecti operantis. iv, 998, n. 24, vide permissio peccati.

In omni peccato est conversio ad bonum commutabile. v, 134, n. 1.

Peccatum nec actuale, neque habituale, neque originale compatiuntur cum visione Dei. v, 261, n. 40.

Peccatum non solum opponitur rectitudini formali voluntatis, sed etiam eminentiali, et radicali. v, 274, n. 75.

Peccatorum gravitas, vide gravitas.

In peccato illud positivum quod fundat privationem quid sit. v, 717, n. 75.

Peccatum an consistat in positivo, vel privativo. v, 699, n. 26, vide actus malus et privatio.

Quid sentiat de hoc Divus Thomas. v, 712, n. 59.

Peccata opposita virtutibus theologicis quomodo principaliter consistant in aversione objectiva, quam formali. v, 714, n. 65; 465, n. 14, vide aversio.

Peccatum etiamsi consistat in positivo sub ratione deficientis, et deformis non causatur a Deo, bene tamen sub ratione entis. v, 717, n. 73.

Peccatum ex ignorantia, ex malitia, et ex infirmitate, seu passione quomodo distinguantur. v, 463, n. 15.

Peccata cur non sint paria. v, 640, n. 4.

Peccatum quomodo sit contra præceptum negativum, quomodo contra affirmativum. v, 738, n. 37.

Peccatum non remittitur nisi per gratiam habitalem, vel consummatam, vel unionem hypostaticam. v, 263, n. 47.

Peccata omnia sunt contra legem Dei æternam, et quomodo. vi, 23, n. 26.

In peccatis species theologica est penes offensam Dei, et aversionem ab illo. v, 883, n. 16.

Peccata quare non sint paria. v, 738, n. 36.

Peccati mortalis finis ultimus unus est, licet ex pluribus materialibus constet. v, 142, n. 16.

Peccati mortalis finis ultimus, vide Pecco.

Peccatum mortale habens duplicem mortalem malitiam quoad utramque debet confiteri in sacramento pœnitentiæ. v, 879, n. 5.

In peccato veniale existentis in gratia, nec virtualiter influit finis supernaturalis gratiæ, sed amor, aut commoditas propria. v, 16, n. 31.

Peccatum veniale compatiatur cum habituali relatione in Deum per habitum charitatis, non tamen est in illo actualis, vel virtualis relatio in Deum. v, 113, n. 13; 125, n. 35.

Nec interpretativa. v, 114, n. 15.

Peccati venialis subjectum, vide Pecco.

Peccatum ex objecto veniale positive respi-

cit creaturam ut finem proximum, et quomodo. v, 149, n. 40; 151, n. 45.

Quid sit habitu tantum referri peccatum veniale in Deum. v, 154, n. 51.

Virtualis relatio in Deum in peccato veniali non est. v, 151, n. 46.

Peccatum veniale per accidens tale quem finem ultimum, et qualiter habeat. v, 149, n. 40.

Peccatum in ordine ad peccatorem relinquit pro effectu privationem quandam rectitudinis rationis. v, 860, n. 2.

Peccati venialis finis ultimus est Deus non positive influens, sed negative, et permissive. v, 154, n. 52.

Et quomodo hoc verificetur in peccato veniali existentis in mortali. v, 157, n. 57.

Peccatum originale unde sumat mortalitatem. v, 723, n. 91.

Peccata commissionis, et omissionis non ex parte motivi, et rationis formalis, sed ex parte operationis differunt. v, 692, n. 2.

Peccatum commissionis tria dicit, et quæ sint. v, 692, n. 3.

Peccatum commissionis quomodo sit contra præceptum negativum. v, 737, n. 32.

Peccati subjectum est quælibet potentia, quæ potest moveri, et reprimi ad actus suos per voluntatem, non tamen sunt subjecta peccati membra exteriora, nisi extrinsece tantum, et denominative. vi, 58, n. 9.

Peccati subjectum esse solam voluntatem, quomodo sit intelligendum. vi, 78, n. 37.

Si dubitatur an peccatum sit reservatum post sufficientem diligentiam manente dubio, reputandum est tamquam non reservatum. vi, 155, n. 38.

Peccatum quodlibet etiam veniale potest evitari secundum potentiam physicam libertatis, non tamen secundum moralem potentiam, id est, potentiam includentem vires, et principia ad resistendum peccato. vi, 758, n. 5.

Peccatum tria damna infert, scilicet maculam, reatum pœnæ æternæ, et corruptionem boni naturalis. vi, 771, n. 1, 2, 3.

Peccatum, et gratia supernaturalis opponuntur privative, et immediate supposito statu elevationis ad finem supernaturalem. vi, 772, n. 4.

Reparatio a peccato in statu puræ naturæ quoad effectus physicos, quos inducit peccatum, non indiget forma supernaturali quoad modum. vi, 772, n. 5, vide gratia supernaturalis.

Reparatio a peccato quoad remissionem culpæ, et reatum pœnæ æternæ, etiam in statu puræ naturæ requirit gratiam supernaturalem, saltem extrinsecam. vi, 873, n. 1.

Peccata omnia mortalia, ut evitentur ab existenti in peccato mortali gratia supernaturalis requiritur ex parte principii, id est, requiritur, quod homo justificetur ut illa evitare possit. vi, 776, n. 3.

Et sequitur ut de potentia tamen absoluta poterit evitare illa omnia ex manute potentia Dei, et continuis auxiliis specialibus ordinis naturalis. vi, 777, n. 6.

Peccati mortalis finis, vide finis.

Peccatum est in voluntate quantum ad actum; quoad effectum vero est in essentia animæ, et non solum in potentiis, scilicet quantum ad maculam: et sic opponitur charitati quatenus est in voluntate; gratia vero quatenus est in anima. vi, 797, n. 3.

Peccati origo non est carentia gratiæ efficaci, sed defectibilitas voluntatis. vi, 838, n. 5.

Peccatum commissum etiam in statu puræ naturæ non potest perfecte deleri, nisi per actum dilectionis Dei supernaturalis. vi, 875, n. 10.

Peccatum factum etiam in statu puræ naturæ subdit peccatorem satisfactioni supernaturali. vi, 875, n. 10.

Ut tollatur peccatum quantum ad privationem, et indignitatem intrinsicam requiritur aliqua mutatio physica in subjecto, etiam de potentia absoluta. vi, 876, n. 11.

Peccatum desinit esse, si peccator annihilatur. vi, 878, n. 17.

Peccatum non relinquit solam obligationem reatus extrinsecam et moralem, sed intrinsicam aversionem. vi, 880, n. 20.

Peccatum non solum demeritorie, sed etiam physice opponitur gratiæ. vi, 881, n. 2.

Peccatum in infantibus expellitur sine ullo merito, solum per physicam oppositionem. vi, 881, n. 2.

Peccatum, macula, et gratia non possunt esse simul etiam de potentia absoluta. vi, 882, n. 3, 4.

Peccatum mortale quibus viribus destituat voluntatem. vi, 733, n. 35, vide intellectus.

Peccatum mortale tollit principium vitæ moralis, quod est finis. vi, 773, n. 6.

Peccatum actuale proprie non dicitur remitti, sed cessare transeunte actu, vel expelli per oppositum actum. vi, 860, n. 2.

Peccatum in ordine ad Deum infert quamdam rationem offensæ, quæ est lesio juris divini. vi, 860, n. 2.

Et veram, et propriam injuriam infert Deo. vi, 861, n. 4.

In peccato distingui debent injuria seu offensæ quam infert Deo, et macula, quam inducit ipsi peccanti. vi, 861, n. 4.

Peccatum lædit jus divinum præferendo creaturam Deo. vi, 861, n. 4.

In peccato mortali non est duplex malitia, altera ratione proprii objecti, altera ratione injustitiæ læsivæ juris divini. vi, 861, n. 4.

Ex peccato actuali remanet in anima habitualis conversio ex parte affectus ad finem pravum. vi, 863, n. 4.

Per peccatum non solum operatio, et actus deordinantur, sed etiam ipsum subjectum, et anima. vi, 871, n. 14.

Peccata omnia venialia, ut evitentur, requiritur specialissima gratia, seu privilegium. Quod nulli sancto fuit concessum nisi Beatissimæ Virgini Mariæ; cujus oppositum est censurabile. vi, 779, n. 11, vide gratia specialis et Maria Virgo.

Peccata omnia venialia poterat homo vitare in statu innocentie, quia justitia originalis auferbat fomitem. vi, 780, n. 13, vide justitia originalis.

Votum peccata omnia venialia vitandi collective, an sit validum, vide votum.

Peccatum originale in essentia ipsa animæ subjectatur. vi, 799, n. 10.

Peccatum veniale non stat cum solo originali. vii, 400, n. 22.

Peccatum habituale sumptum pro macula physice, et ex natura rei opponitur formæ sanctificantis, sive formaliter sanctificet, ut gratia, sive eminenter. vii, 98, n. 19.

Peccatum actuale ita repugnat cum gratia, ut nec de potentia absoluta possint conjugi. vii, 268, n. 10.

Peccatum non corrumpit gratiam in se, sed informationem illius. vii, 464, n. 42.

Peccatum positum in subjecto ita necessario infert maculam in anima, ut nec de potentia absoluta possit impediri. vii, 467, n. 26.

Non potest peccatum esse simul cum gratia, nec per unum instans. vii, 467, n. 26.

Peccatorum venialium frequentia non est dispositio proxima ad mortale peccatum per se loquendo. vii, 472, n. 15.

Peccatum veniale impedit fervorem charitatis. vii, 469, n. 7.

Omne peccatum in ratione peccati solum est contra Deum. vii, 634, n. 46.

Peccati malitia infinita solum ex Deo desumitur. vii, 634, n. 46.

Malitia conversionis est finita, et in hac differunt specie peccata secundum diversa objecta proxima ad quæ terminatur conversio. vii, 634, n. 46.

Peccatum diaboli inducentis hominem ad peccandum habet malitiam contra dulciam, et latram. vii, 648, n. 84.

Peccatum reperitur intrinsece in intellectu, et appetitu sensitivo. vii, 764, n. 16.

Peccatum ad mortem, aut irremissibile, est peccatum finalis impenitentia, vel difficillimum ad remittendum. vii, 799, n. 11.

Peccatum actuale non habet immediatam oppositionem cum habitu virtutis acquisitæ. vii, 466, n. 23.

Peccatum actuale habet oppositionem privativam cum gratia, non formaliter, sed efficienter, et necessario. vii, 467, n. 26.

Peccatum veniale habituale non tollitur per aliquam formam habitualem, sed tollendo impedimentum. vii, 470, n. 8.

Peccata venialia omnia non possunt habere tantum de reatu sicut unum mortale, sed solum dispositive faciunt mortale. vii, 471, n. 12.

Non existenti peccato Christus non veniret in mundum. vii, 25, n. 58.

In peccato mortali non solum est transgressio præcepti, sed etiam læsio divini honoris. vii, 6, n. 4.

Peccatum contra legem principis est tantum peccatum inobedientiæ, non tamen injustitiæ. vii, 6, n. 1.

Peccatum tamen contra Deum est inobedientiæ, et injustitiæ. vii, 6, n. 1.

Peccatum habet infinitatem quamdam. vii, 16, n. 32.

Probabile est peccatum esse simpliciter infinitum. vii, 17, n. 35.

Non tamen peccatum est omnimodo infinitum, quia æstimatio moralis latitudinem patitur. vii, 17, n. 35.

Probabile est etiam peccati infinitatem esse secundum quid. vii, 19, n. 39.

In peccato solum inveniuntur duo, et ratio malitiæ, et ratio injuriæ. vii, 19, n. 39.

Peccatum est contra bonum intellectuale; infinitum analogice. vii, 19, n. 41.

Peccatum, et avertit a fine proximo, seu a bono finito morali, et a fine ultimo. vii, 26, n. 59.

Secundum aversionem a fine ultimo peccatum includit rationem offensæ infinitæ. vii, 26, n. 59.

Peccatum in ratione actus non destruit gratiam tamquam forma opposita directe, sed ut opposita directe influentiæ divinæ. vii, 36, n. 10.

Peccatum opponitur multis, ideoque a multis expellitur. vii, 44, n. 36.

Non potest peccatum tolli per nudam sustentiam pœnæ, sed per actum voluntarium. vii, 46, n. 5.

Distinguitur a peccato mortali, in eo quod veniale solum est contra Deum legislatorem, non vero contra Deum ut ultimum finem. vii, 48, n. 10.

Finalizatur peccatum a fine charitatis veluti negative. vii, 48, n. 11.

Non facit peccatum contra jus divinum, sed contra modum juris divini. vii, 48, n. 12.

Facit peccatum contra præceptum, non tamen contra finem præcepti. vii, 48, n. 13.

Non tollit peccatum jus infinitum, sed modum juris infiniti, seu extensionem ejus. vii, 48, n. 13.

Aliquando remittitur peccatum per actum non directe oppositum ipsi. vii, 50, n. 17.

Omnia peccata actualia sunt præmissa a Deo ante decretum incarnationis implicite in peccato originale. vii, 117, n. 24.

Peccatum originale destructum per baptismum nihil damnationis retinet in renatis. vii, 47, n. 8.

Peccatum mortale non remittitur sine pœnitentia; probatque ratio S. Thomæ: quandoque tamen ea virtualis sufficit, id est, actus charitatis; sed non cum quis sibi conscius est peccati mortalis. ix, 665.

Nec de potentia absoluta tolli potest peccatum sine pœnitentia, ut est voluntaria Dei offensæ, manente eadem persona: secus reatus pœnæ. Visione beata eminenter tollitur et in radice; multo magis unione hypostatica. ix, 669.

Peccatum veniale pœnitentia virtuali tollitur, tum ex opere operantis, tum ex opere operato per sacramenta et sacramentalia: nunquam tamen per hæc immediate, sed ex fervore aliquo charitatis, vel motu religioso in Deum aut divina, qui sit peccati venialis virtualis displicentia, ut retardat effectum in Deum. ix, 675.

Peccatum veniale concomitans, susceptioni sacramenti ejusque effectui non omnino officit: secus mortale, sæpe etiam cum quis de illo attritus accedit. ix, 175.

PECCO.

Peccans in pura natura, et iterum conversus ad Deum auctorem naturalem, quem finem ultimum habeat. v, 97, n. 22.

Peccans mortaliter est regula sibi propriæ convenientiæ. v, 142, n. 17, vide arbitrium, finis ultimus et persona.

Distinctio peccantis venialiter et mortaliter traditur. v, 147, n. 33.

Peccans beatitudinem veram ex parte rationis formalis non deserit, sed ex parte materialis tantum. v, 118, n. 22.

Peccans mortaliter ultimum finem ponit in creatura positive. v, 134, n. 3.

Peccans mortaliter avertitur a Deo, seu illum deserit. v, 135, n. 5.

Peccans mortaliter est finis cui, et cujus

gratia ipsius peccati mortalis, et quomodo. v, 155, n. 53.
 Peccans mortaliter non per se, sed per accedens odio habet honestatem legis. v, 141, n. 15.
 Peccans mortaliter non est paratus mori pro fide ex motivo charitatis, sed ex affectu ad fidem. v, 143, n. 19.
 Peccans mortaliter cum spe penitentiae ultimum finem ponit in creatura, sed non permanentem. v, 146, n. 29.
 Peccans mortaliter ex ignorantia crassa putans se obsequium præstare Deo, ultimum finem ponit in creatura. v, 146, n. 30.
 Peccans mortaliter qualiter iudicet creaturam esse summum bonum. v, 147, n. 32.
 Peccans venialiter non ponit ultimum finem in creatura fruendo illa proprie. v, 149, n. 40.
 Neque ex parte operis, neque ex parte operantis. v, 153, n. 48.
 Existens in peccato mortali, et volens peccare venialiter ex intentione finis ultimi creati, mortaliter peccat. v, 153, n. 48.
 Peccans mortaliter non tenetur statim penitere, sed suo tempore (cum de hoc sit tantum præceptum affirmativum) quia licet non possit omnia peccata venialia collective, seu continuative vitare sine gratia, potest tamen quodlibet designatum vitare. vi, 778, n. 9.
 Peccans in statu puræ naturæ, si convertatur ad Deum finem naturalem, tollet saltem effective aversionem a Deo sine naturali. vi, 878, n. 17.

PELAGIANI.

Pelagianorum error de sufficientia liberi arbitrii. iii, 918, n. 3.

PELAGIUS.

Pelagius Dei efficaciam, et necessitatis primus negator. iii, 142, n. 1.
 Pelagii hæresis ex Origenis et Joviniani errore conflata. iii, 145, n. 8.
 Pelagii error superiorum hereseon colluvies, et farrago. iii, 146, n. 9.
 Pelagius ex Scotia oriundus, in orientem migrans monachum agit, de eoque Isidori Pelusiotæ testimonium. iii, 146, n. 9.
 Pelagii hæresis præcipua. iii, 147, n. 1.
 Pelagii discipulorum de gratia adjuvante, et subsequente sensus. iii, 135, n. 20.

Pelagius ad actiones naturales divinum auxilium, et gratiam omnino negat. iii, 148, n. 3.
 Deinde requiri solum ad facilius, non ad simpliciter. iii, 149, n. 4.
 Pelagii sententia de gratia non data ex meritis, et de gratia remissiva peccatorum. iii, 151, n. 7.
 Item quod gratia ad singulos actus datur. iii, 157, n. 19.
 Quo dolo gratiam internam Pelagius confessus est. iii, 159, n. 22.
 Quid de simultaneo Dei concursu, et de sufficienti auxilio Pelagius senserit, quid item ejus discipuli. iii, 182, n. 14; 186, n. 21.
 Fuit Pelagius impugnator gratiæ, vide hæresis.
 Pelagii discipuli nonidem prorsus cum ipso senserunt, gratiam tamen, qualis est in se, nunquam illi admiserunt. iv, 6, n. 7.
 Pelagius non negabat illuminationem objectivam intus factam a Deo. v, 501, n. 32.
 Pelagius, quid nomine gratiæ intelligebat. vi, 744, n. 23.
 Pelagius nomine gratiæ, etiam fatebatur illustrationem internam ex parte intellectus moventem voluntatem. vi, 814, n. 8.

PER.

Spiritus sanctus sit similis Patri, et Filio, et vi suæ processiois, per se primo, non per se in quarto modo perseitatis. iv, 460, n. 25, 26.
 Vel sit eis similis, etc. ut persona spirata subsistens, non autem ut persona nata, et propagata. iv, 461, n. 27; 463, n. 31.
 Per se in primo modo, et per se in secundo modo, quid sit. iv, 310, n. 1.
 Per particula in sacra Scriptura æquivalet aliquando particulæ in, non tamen semper. v, 131, n. 50.

PERFECTIO.

Perfectiones aliæ sunt pure increatæ, ut esse actum purum, esse creatorem; aliæ sunt pure creatæ, ut esse dependens, esse factum, esse in potentia, esse positum in prædicamento; aliæ medio modo se habent, quæ ex vi sui formalis conceptus non dicunt determinate perfectionem creatam, neque increatam, potest tamen ad utrumque trahi, et hæc vocari solet perfectio simpliciter simplex. i, 645, n. 1.
 Perfectio simpliciter simplex est quod in

quolibet ente melior sit ipsa quam non ipsa. i, 645, n. 1.
 Perfectiones simpliciter simplices ex aliquo adjuncto, ratione cuius limitentur possunt convenire Deo, vel creaturis, possunt esse creatæ vel increatæ. i, 645, n. 1.
 Perfectio in alio contenta potest considerari dupliciter, vel quoad essentiam suam sive naturam, vel quoad modum et statum essendi. i, 645, n. 2.
 Alio modo perfectio invenitur in re, scilicet materialiter et entitative, alio modo in intellectu intentionaliter et intelligibiliter. i, 645, n. 2.
 Perfectiones simpliciter simplices conveniunt Deo, et creaturis analogice, non analogia metaphorica, seu duorum conceptuum, sed analogia proportionata, in qua compatitur analogum esse formaliter et proprie in utroque analogato. i, 647, n. 8.
 Nulla perfectio abstrahens a Deo et creaturis, est altior Deo vel æqualis, quia non est ejusdem rationis univocæ in Deo et in creaturis. i, 648, n. 9.
 Perfectiones ex suo genere creatæ, et ab intrinseco positæ in prædicamento, non sunt in Deo formaliter eminenter, sed solum virtualiter eminenter. i, 648, n. 10.
 Perfectiones quæ sunt in certo genere, ex suo quidditativo conceptu et formali, spectant ad aliud genus, ut animal, equus, lapis. i, 649, n. 12.
 Perfectiones creatæ determinati generis non sunt formaliter eminenter in Deo, sed eminenter virtualiter. i, 650, n. 15.
 De perfectionibus Dei quæ sunt in ipso formaliter et quæ sunt eminenter vide. ii, 448, n. 3.
 Perfectiones naturales sunt effectus prædestinationis. iii, 784, n. 13.
 Perfectio seu perfectum, vide bonum.

PERFECTUS.

Non est perfectius semper id quod ordini generationis est posterius. v, 237, n. 32.
 Perfectius est id et quod movet ex parte specificationis, quam quod movet ex parte applicationis, et impulsus. v, 237, n. 32.

PERIPATETICI.

Peripatetici afferebant passiones moderatas per rationem esse bonas; immoderatas

autem malas. vi, 201, n. 12, vide passio et Stoici.

PERMANENTIA.

Permanentia, vide successivus.

PERMISSIO.

Ut posita permissione divina homo cadit in peccatum, ita continuata permissione, peccatum continuatur. iv, 983, n. 3.

PERPETUITAS.

Perpetuitas quomodo pertineat ad beatitudinem. v, 235, n. 24.
 Perpetuitas intrinseca est visioni beatæ, et ratione status perfecti competens. v, 277, n. 1.
 Moysi, et Paulo data fuit perpetuitas amissibiliter, quia non per modum status. v, 278, n. 5; 299, n. 55.
 Beatus in exercitio debet videre perpetuitatem suæ beatitudinis. v, 283, n. 16.
 Perpetuitatis beatitudinis cessationem potest velle Deus tamquam præternaturalem ipsi visioni, non ut connaturalem. v, 286, n. 25.
 Perpetuitas, seu incorruptibilitas an sit essentialis visioni beatæ. v, 289, n. 33.
 Perpetuitatis actualis duratio prædicatum contingens est respectu visionis beatæ. v, 290, n. 35.
 Perpetuitas visionis beatæ non ex subjecto, sed ex se debet sumi. v, 295, n. 46.

PERSEVERANTIA.

Perseverantiæ auxilium est inamissibile, et hominem reddit immobilem in bono independentem a libero arbitrio, quam patitur explicationem hæc propositio. iii, 214, n. 32.
 Perseverantiæ ad infallibilitatem quid requiratur. iii, 657, n. 7.
 Perseverantia non est titulus, sed conditio dandi merita. iii, 684, n. 5.

Perseverantia in bono defuit Angelis malis. iv, 894, n. 33.

Non perseverantia defuit bonis, qui per primum actum, beati sunt effecti. iv, 967, n. 16.

Primus enim ille actus fuit continuatione unus, non autem pure et indivisibiliter unicus. iv, 977, n. 28; 1007, n. 32.

Perseverantia est virtus intendens diurnitatem in operando. v, 840, n. 14, vide quantitas.

Perseverantia ad fortitudinem tamquam pars potentialis illius pertinet. vi, 487, n. 3, vide fortitudo.

Perseverantia in bono usque ad mortem nequit haberi sine gratia speciali. vi, 754, n. 22, vide castitas, contritio, dilectio, gratia specialis, martyrium et tentatio.

Et etiam perseverantia quæ est pro brevissimo tempore, usque ad mortem, conjungendo gratiam cum assecutione finis, quia est donum specialis providentiæ, et effectus principalis prædestinationis. vi, 786, n. 3; 789, n. 42.

Perseverantiæ donum non solum dicit auxilium sufficiens, sed efficax, quo de facto aliquis perseveret usque in finem. vi, 788, n. 9.

Perseverantiæ donum potest salvari aliquando cum sola protectione extrinseca Dei, ut in illis qui statim ac justificantur, sine aliqua operatione moriuntur; aliquando autem requirit etiam auxilia interna. vi, 788, n. 9, 10.

Perseverantiæ donum solum prædestinationis datur, omnibus autem datur auxilium sufficiens ad perseverandum, cum de hoc detur præceptum, et infundatur habitus virtutis perseverantiæ cum aliis virtutibus. vi, 789, n. 11.

Perseverantia alia est donum, quæ consistit in actuali executione perseverantiæ; alia est habitualis, quæ est virtus, quæ datur tam prædestinationis, quam non prædestinationis; illa vero prædestinationis tantum. vi, 786, n. 3; 789, n. 11.

Perseverantia est virtus specialis quando ex propria intentione finis persistit in bono. vii, 447, n. 18.

PERSONA.

Unaquaque Persona singulariter plenus est Deus. iv, 191, n. 11.

Personæ divinæ vere, et realiter distinguuntur inter se. iv, 18, n. 3; 21, n. 6; 22, n. 8.

In Deo nequeunt esse plures Personæ improductæ. iv, 65, n. 46.

Persona, secundum Boetium, est rationalis naturæ individua substantia; vel secundum Richardum a S. Victore, est divinæ naturæ incommunicabilis existentia. iv, 236, n. 1.

Præfert Scotus istam secundam definitionem primæ. iv, 237, n. 3.

Objectiones contra primam definitionem traditam a Boetio. iv, 239, n. 7.

Solvuntur vero, iv, 240, n. 10.

Persona significat naturam cum quodam modo existendi per se. iv, 242, n. 15.

Persona est nomen commune rationis, ut ly aliquis homo. iv, 247, n. 21.

Persona divina significat relationem, ut subsistentem. iv, 243, n. 17.

Id est, per modum substantiæ. iv, 243, n. 17.

Quæ sit forma constituens in divinis Personas. iv, 392, n. 1, vide origo.

Personæ dignitas requiritur ad meritum. v, 133, n. 54.

Persona ipsa peccans mortaliter est finis cui, et cujus gratia peccati mortalis. v, 437, n. 9, vide pecco.

Persona cui volumus bonum est finis cui. v, 442, n. 17.

Persona conjuncta quid sit. v, 440, n. 33.

Personæ circumstantia quomodo in luxuria variet species illius essentialiter specificæ. v, 851, n. 46, vide circumstantia personæ et luxuria.

Persona sacra habet duas dignitates. vii, 626, n. 35; 629, n. 35.

In persona rationali reperitur ratio formalis objecti virtutis religionis, scilicet consecratio. vii, 626, n. 28.

Quæ personæ dicantur sanctæ, quæ vero sacræ. vii, 642, n. 70.

Tres Personæ divinæ quamvis inter se relative oppositæ, ad creandum indivisibiliter adunantur. vii, 424, n. 14.

Personæ divinæ exhibetur adoratio dulciæ quando motivum actus est aliquid creatum, ut contingit in persona Christi. vii, 428, n. 11.

Dat moralitatem actui secundum quod est circumstantia considerata a ratione ut conditio, seu accidens concomitans actum. vii, 50, n. 15.

Non est terminus formalis incarnationis. vii, 133, n. 9.

Persona Christi est composita compositione ex his. vii, 148, n. 3.

Omnes tres Personæ divinæ simul possunt assumere eandem naturam. vii, 171, n. 1.

Et si quælibet Persona divina terminaret adæquate intensive naturam assumptam, non tamen intensive. vii, 173, n. 11.

In casu quo tres Personæ divinæ eandem humanitatem assumerent, diceretur unus homo simpliciter. viii, 175, n. 21.

Et similiter si una Persona divina terminaret tres naturas humanas, non dicerentur tres homines simpliciter. viii, 176, n. 23.

Persona divina sanctificat realiter et intrinsece humanitatem. viii, 194, n. 16.

Hæc autem potestas apostolica illi collata nulli episcopatu determinate est alligata, ex institutione evangelica, prout a Christo ante ascensionem facta. vii, 200, n. 6.

Unde S. Petrus aliquo tempore nullum habuit episcopatum. vii, 200, n. 6.

PHANTASIA

Phantasia, et æstimativa in homine discurrunt circa singularia. vii, 336, n. 13.

PERSONALITAS.

Personalitas solum est diligibilis per bonitatem absolutam. viii, 201, n. 44.

Personalitas in divinis. Personalitas id est, quo formaliter constituitur Persona divina, et nihil aliud importat in natura rationali, vel intellectuali, quam subsistentiam, et supposititalitatem in quacumque substantia. iv, 241, n. 12, vide relatio.

PHANTASMA.

Phantasma non concurret cum intellectu agente effective, sed instrumentaliter objective. v, 511, n. 59.

PERSUASIO.

Persuasio ad peccatum, vide damnum.

PHARAO.

Pharaonis et Nabuchodonosoris pietas et disparitas. iii, 439, n. 29.

Pharao adhuc obduratus, et excæcatus peccabat, quia dignum se præbuit antea tali obduratione. vi, 827, n. 5.

PETITIO.

Petitiones orationis dominicæ convenientes assignantur. vii, 803, n. 1.

PHARISÆUS.

Pharisæorum error de Deo et de fato. iii, 142, n. 2.

PETO.

Petere decentia est circumstantia orationis. vii, 767, n. 23.

Petere aliquid, et illud desiderare pertinet ad diversas virtutes. vii, 768, n. 25.

PHILOPONUS.

Philoponus, vide Trinitas.

PETRUS.

S. Petrus non habuit episcopatum Antiochenum firmando ibi Sedem apostolicam absolute, sed ad tempus. vii, 207, n. 20.

Unde adhuc in vita S. Petrus illud dereliquit, et successorem in eo designavit S. Evodius et Romæ fixit sedem vii, 207, n. 20.

S. Petrus fundamentum et caput Ecclesiæ a Christo constitutus præ cæteris Apostolis. vii, 179, n. 9.

PHILOSOPHIA.

Philosophia non habet dirigere finem virtutum neque de ipso tractare sub ratione boni et virtutis, licet tractet sub ratione veri et quidditatis. i, 516, n. 23.

PHILOSOPHUS.

Philosophus christianus non habet fidem de ista veritate: ille Deus est. vii, 30, n. 16. Certior tamen philosophus est de illa quam

gentilis in promptitudine animi, habitu, non actu. vii, 31, n. 19.
Imo majorem certitudinem ille philosophus habere quam gentilis, etiam loquendo de certitudine actuali, defenditur. vii, 31, n. 19.
Semel habita demonstratione non potest ille philosophus uti fide circa eandem propositionem, etiam pro diverso tempore. vii, 31, n. 19.

PHOTINUS.

Photinus Christum negavit Deum. iv, 4, n. 4.
Non tamen negabat propterea Trinitatem. iv, 4, n. 4.

PIETAS.

Pietas est virtus, quæ est pars potentialis justitiæ, et una ex septem speciebus justitiæ non rigorose, et est quæ reddit honorem parentibus. vi, 672, n. 18. vide justitia.
Pietatis virtus etiam extenditur ad fratres, et cognatos. vi, 672, n. 18.
Pietatis donum correspondet religioni, et toti materiæ justitiæ, quæ in voluntate est. vi, 666, n. 1.
Pietatis donum, et timoris donum eodem vocabulo nominantur in aliquibus codicibus Hebraicis, Isaia ii, non tamen in vulgata. vi, 666, n. 1.
Pietatis donum quomodo, et in quo differat a dono timoris. vi, 666, n. 1.
Pietatis donum a religione infusa differt in eo quod hæc honorat Deum debito beneficii; illud ratione honoris, qui in Deo est. vi, 667, n. 8.
Pietatis donum reverentiam habet exhibere sacris Scripturis altiori modo, quam religio exhibet. vi, 671, n. 16.
Pietatis donum misericordiam aliis habet exhibere. vi, 671, n. 16.
Pietatis donum respicit pro materia primaria exhibere cultum Deo respiciendo ipsum ut patrem, et secundario extenditur ad alias personas, quibus in gratia communicat respiciendo ut fratres; quæ secunda extensio in ordine ad creaturas non convenit religioni, et quare. vi, 671, n. 16.
Pietatis donum quomodo se extendat ad omnem materiam justitiæ, et sub qua ratione formali, et motivo. vi, 675, n. 27.
Pietatis donum præfertur omnibus donis Spiritus sancti appetitivis, scilicet fortitudi-

nis, et timoris; quod quidem intelligitur simpliciter, et considerando dona in ordine ad actus suos; secundum quid autem, et ex parte materia fortitudo præfertur pietati. vi, 710, n. 35.
Virtus pietatis est pars potentialis justitiæ, non quia deficit a ratione debiti, sed quia non potest reddere æquale. vii, 861, n. 12.
Abstrahit a Filio adoptivo, et naturali. viii, 619, n. 6.

PISCINA.

Piscina Hispanica ad sacrum baptismum ministrandum divinitus repleta solita. vii, 965, n. 43.
Piscinæ Hispanicæ lymphæ haustu nullatenus minuuntur. vii, 966, n. 15.
Piscinæ Hispanicæ, illiusque miraculi mira comprobatio. vii, 966, n. 15.

PISCIS.

Quando dicit Scriptura quod Deus creavit cete grandia, non est accipiendum ly creavit in sensu rigoroso, pro creatione ex nihilo, nam ad productionem illorum usus est materia aquæ, sed ita dixit, ut exprimat specialem efficientiæ modum, et proprium Dei. ii, 754, n. 5.
Pisces sunt crassiores avibus, et substantiæ magis aqueæ. ii, 756, n. 7.
Pisces facti sunt ex aqua crassiori. ii, 756, n. 7.

PIUS.

Piæ affectionis habitus potest dari in Angelis circa res naturales. vi, 267, n. 37.
Pia affectio non est virtus perfecta, sed quædam dispositio, et sic non connectitur cum virtutibus, sicut neque attritio supernaturalis. vi, 550, n. 59.
Pia affectio supernaturalis est quoad substantiam. vi, 550, n. 59.
Judicium præcedens piæ affectionem est supernaturale, evidentiam credibilitatis importans, et sic est evidens practice, non speculative. vi, 763, n. 10.
Pia affectio voluntatis requiritur ad ipsam

specificationem actus credendi. vii, 77, n. 3.

Pia affectio voluntatis necessario requiritur quoties de novo aliqua veritas creditur. vii, 81, n. 4.

Pia affectio ad credendum est supernaturalis, non solum quantum ad modum, sed etiam quantum ad substantiam. vii, 72, n. 45.

Ad illam requiritur auxilium gratiæ supernaturale. vii, 72, n. 45.

Requiritur etiam antecedere iudicium supernaturale, quod tamen non est assensus fidei. vii, 82, n. 6.

Ad generandam piæ affectionem credendi, licet requiratur iudicium de credibilitate, non tamen sufficit. vii, 82, n. 7.

Unde ulterius requiritur iudicium practicum proponens objectum voluntati in ratione boni, et convenientis. vii, 84, n. 13.

Ad piæ affectionem eliciendam requiritur principium in voluntate per modum habitus. vii, 81, n. 1.

Iste habitus piæ affectionis non est directus, et per se virtus moralis, sed qualitas quædam habitualis reductive pertinens ad fidem. vii, 89, n. 6.

Neque est quarta virtus theologica. vii, 334, n. 22.

PLANTA.

Num tertia die opificii mundi omnes species plantarum fuerint productæ, vide terra.

Plantæ quomodo habeant finem determinatum a natura. v, 43, n. 34, vide brutum.

PLATONICI.

Platonici errarunt circa mentem divinam, eam esse primam creaturam asserentes. iv, 4, n. 4, 5.

PLURALITAS.

Pluralitas Personarum in divinis, vide productio.

Perfectio relativorum stare non potest sine pluralitate. iv, 73, n. 13; 74, n. 15.

Pluralitas rerum in divinis, est pluralitas relationum subsistentium oppositarum. Ex

quo non sequitur compositio in divinis. iv, 295, n. 13, vide numerus.

POENA.

In dæmonibus duplex est poena, scilicet poena damni, et poena sensus. iv, 1010, n. 1.

Pœna sensus in eis non est phantastica, neque falsa, sed vere, et in re est affligens. iv, 911, n. 24, vide ignis.

Proinde qui intentionalem, vel moralem tantum afflictionem pro pœna provenire dixerunt, sunt valde diminuti, circa explicationem illius objecti afflictivi. iv, 1016, n. 10.

Pœna ignis ponit aliquid contrarium in spiritu, non quod corrumpat, sed quod liget, et impediatur operationes naturales. iv, 1026, n. 29, vide ligo.

Diabolus quibusdam persuadet pœnas inferni esse aliquando finiendas. iv, 982, n. 2.

In sententia Arrubalis pœna sensus non est distincta realiter, sed tantum modaliter, vel ratione ratiocinante a pœna damni. iv, 1017, n. 12.

In sententia autem patris Alarcon pœna sensus est tantum ficta apprehensio. Probat autem quod sit falsa illius opinio. iv, 1024, n. 24, 25.

Quando solvitur Angelus malus, et finitur operari id, quod intendit, pœna ejus non cessat, sed mutatur materialiter non formaliter: semper enim, et ubique dæmones cruciantur. iv, 1027, n. 30; 1028, n. 31.

Pœnæ damnatorum augentur propter invariabilitatem. vii, 954, n. 5.

Pœnarum damnatorum vicissitudo vix potest explicari. vii, 955, n. 6.

Pœnæ damnatorum inexplicabiles, et incogitabiles. vii, 955, n. 7.

In pœnis damnatorum duo maxime attendenda, et quæ. vii, 953, n. 8.

In pœnis damnatorum aliqua admittitur vicissitudo, seu variatio. vii, 956, n. 9.

Pœnæ damnatorum variæ, et multiplices. vii, 956, n. 9.

Pœnarum varietas non afferet damnatis aliquid refrigerium. vii, 957, n. 11, vide damnatus.

Pœna non amatur directe a Deo. viii, 111, n. 63.

POENITENTIA.

Pœnitentia, redemptio, punitio, etc. quomodo sint effectus prædestinationis. iii, 798, n. 18.

Pœnitentia virtus non potest elicere actum doloris in statu innocentie, aut beatitudinis, cum nullum sit peccatum, elicit tamen actum electionis, et gaudii de dolore habito peccati, vel possibili haberi, et sic datur in talibus statibus hæc virtus, quia ratione nature capacitas est ad peccatum, licet non sit ratione status. vi, 713, n. 6.

Unde ubi non est capacitas peccati non est hæc virtus pœnitentie. vi, 539, n. 25.

Pœnitentiam dari infusam a Deo est ita certum, quod oppositum asserere est proximum errori. vi, 512, n. 9.

Pœnitentia consistit in medio, et potest esse peccatum per excessum in illa, ut in Juda patet, qui pœnitendo peccavit desperando. vi, 529, n. 18, vide sacramentum pœnitentie.

Perfectior est pœnitentie quam religio acquisita, non vero infusa. vii, 702, n. 32.

Virtus est pœnitentie distincta a religione. vii, 83, n. 7.

Pœnitentie virtus continetur sub justitia commutativa. vii, 84, n. 9.

Petrus Oxomensis non recte sentiens de pœnitentie sacramento, probante Sixto IV, damnatus. vii, 585.

Pœnitentie sacramentum a reliquis distinctum, fides docet. ix, 576.

Joannis locus de illo vindicatus. ix, 581.

Omnino tempore et statu post peccatum, necessaria pœnitentia, ut sacramentum novæ legis a Christo immediate post resurrectionem institutum. ix, 586.

Sacramenti pœnitentie forma necessaria in verbis posita: Absolvo te, sola necessaria et sufficientia: haud tamen facile preces, aliaque ex Ecclesie usu et pro sacramenti maiestate omittenda. ix, 588.

Invocatio Trinitatis, sacerdotis arbitrio relicta: omittens a peccatis tuis, videtur graviter peccare. ix, 592.

Sensus formæ, sacramentum absolutionis impendo, sententia S. Thomæ. Præsumptuosum illi et pene erroneum, proferendam esse modo deprecativo aut optativo. Vera sunt ejus verba etiam in sacramento infirmi, et cum jam per contritionem charitate formatam remissa sunt peccata, vel alias expiata. ix, 593.

Sacramentum pœnitentie, pœnitentis confessione constat et sacerdotis absolutione,

proque illis supponit: peccata materia remota et circa quam ipsa destruenda et connotata. ix, 599.

Tenetur dubius an commiserit, vel an sit mortale, quod commisit, confiteri: quod est dubium facti, non legis. ix, 604.

Contritio seu attritio supernaturalis ex motivo et principio necessaria, ut sit pars sacramenti: non tamen sufficiens ut disponat ad illius effectum, nisi dolor ipse sit cum spe veniæ et efficaci emendationis proposito: quod cum ignoranti bona fide abest, fit sacramentum informe. ix, 608, 627.

Fictio ut tollatur. ix, 6 5.

Nulla est absolutio sacramentalis in absentia; idque ex ipsa Christi institutione et tribunalis natura, quod exercetur in hoc sacramento: absolvendus tamen moribundus, quem testentur qui adsunt, pœnitentiam expetiisse priusquam sensibus destitueretur; fuit hæc perpetua praxis Ecclesie; nec illi Clemens VIII detractum voluit sua constitutione. ix, 625.

Habet et pœnitentia, quod sit res et sacramentum: idque illi cum reliquis novæ legis sacramentis commune est: contritionem scilicet ut subordinatur absolutioni, et significat dandam gratiam ex ipsa vi sacramenti. ix, 620.

Pœnitentia virtus, species justitiæ est, sed imperfecta: ex se non inclinans ad faciendum æquale, quod illud creature ad Deum offensum impossibile est. Ac nec charitas, nec religio est, sed ipsa per se virtus ex speciali motivo. ix, 647.

Pœnitentia effective moraliter expellit peccatum. Operari eam physice mediate ad justificationem, probabile: effective in se, formaliter in effectu, sed quasi materialiter et mediate, disponendo subjectum ut sit capax gratiæ a Deo recipiendæ, et cooperando in sua justificatione. ix, 659.

Per pœnitentiam reviviscunt merita, reditque deperdita gratia: non autem per sequens peccatum redeunt peccata remissa. Pro ratione dispositionis, qua quis resurgit, plus aut minus recipit de gratia amissa: totum vero, cum in instanti separationis se anima per actum ferventiorum plena disponit. ix, 692.

POENITEO.

Pœnitens, vide confessarius.

POLITICUS.

Politice virtutes sunt, quæ communiter usi-

tantur apud homines, quibus virtutibus utuntur in rebus temporalibus moderate. vi, 707, n. 25.

Differuntque accidentaliter a virtutibus purgatoriis, et purgati animi; possuntque ab illis etiam essentialiter differre secundum aliam considerationem. vi, 907, n. 25.

Politice virtutes, et purgatorie, et purgati animi dantur tam in ordine supernaturali, quam naturali. vi, 707, n. 23.

POLLUTIO.

Pollutio nocturna quomodo reddatur voluntaria in sua causa, et mala. vi, 93, n. 40.

Pollutio secuta ad actionem, ad quam exercendam tenetur quis ex urgente necessitate, non est imputabilis ad culpam. vi, 151, n. 23, vide aborsus.

POPULUS.

Populus Romanus non habuit jus eligendi papam, sed solum illi conveniebat electionem factam a clero admittere, et admittendo approbare. vii, 225, n. 24.

Postea iste consensus populi ab electione exclusus est. vii, 225, n. 24.

POSITIO.

Positiones, id est, prima principia, vide principium.

POSITIVUS.

Positivum illud in peccato, quod fundat privationem, quid sit. v, 749, n. 79.

POSSE.

Sæpe variatur appellatio ly posse quando est sermo de libertate. iv, 917, n. 33; 918, n. 34, vide sensus compositus et divisus.

POSSESSIO.

Possessio, vide assecutio, beatitudo, comprehensio et visio.

Possessio, et tentionem dicit, et jus utendi re tenta. v, 222, n. 58.

Possessio Dei per visionem ipsius fit. v, 222, n. 58.

Possessio quomodo definiatur. vi, 145, n. 4.

Possessionis jus quando dubitatur ad quem pertineat, favendum est reo. vi, 151, n. 23.

POSSIBILIS.

Possibile et impossibile petuntur ex ratione repugnantie, vel non repugnantie, sed explicanda est repugnantia, vel non repugnantia penes habitudinem terminorum, quatenus prædicatum subjecto repugnat, vel non repugnat. ii, 478, n. 4.

Non impedit dari ideam de re possibili. iii, 280, n. 9.

Quomodo Deus cognoscat creaturas possibles, vide scientia Dei.

Possibilia nec libere nec necessario amantur. iii, 282, n. 12.

Possibiles creature consideratæ in statu possibilitatis, ut tollentis esse, et ordinem ad esse non possunt amari, bene tamen alias, sed non a Deo. v, 571, n. 15.

POSSIBILITAS.

Possibilitas petitur ex ipsa ratione repugnantie. ii, 478, n. 4.

Status non repugnantie cum exclusione actualis existentie pro aliqua differentia temporis, dicitur status puræ possibilitatis. ii, 479, n. 5.

Possibilitas creaturarum quid. iii, 892, n. 6, vide creatura.

Possibilitatis status nullam bonitatis rationem includit. iii, 277, n. 5.

Possibilitas ad esse duplex, activa et passiva, utraque explicatur. iii, 280, n. 9.

Possibilitatis status qui. iii, 280, n. 9.

Possibilitas incarnationis non probatur a D. Thoma in argumento Sed contra, bene tamen in corpore articuli. viii, 1, n. 1.

POSSEDEO.

Possidentis conditio ut sit legitima requirit detentionem rei, et bonam fidem sine dolo. vi, 145, n. 4, vide dubium.

POTENTIA.

- Potentia sensitiva adæquatur objecto suo motivo. i, 647, n. 6.
- Potentia intellectiva non adæquatur objecto suo motivo, sed terminativa solum. i, 647, n. 6.
- Potentia intellectiva ex ipsa communi et generica ratione intellectualitatis determinate caret omni materia. i, 647, n. 6.
- Nulla potentia potest elevari ad attingendum aliquid ultra latitudinem sui objecti specificativi, neque habet ad hoc potentiam obedientialem, sicut visus non potest elevari ad videndum Deum. ii, 163, n. 6.
- Si potentia elevaretur ultra suum specificativum transiret limites suæ essentia. ii, 163, n. 6.
- Specificatio essentialis ipsius potentia totaliter et adæquate sumitur ex suo objecto specificativo. ii, 163, n. 6.
- Aliqua potentia potest habere capacitatem ad plures formas, seu actus, ad quos non habet connaturalitatem. ii, 165, n. 10.
- Est aliquid in potentia dupliciter. Primo, naturaliter respectu eorum, quæ possunt reduci in actum per agens naturale: secundo, respectu eorum quæ non possunt reduci, nisi per aliquod aliud agens. ii, 165, n. 10.
- Potentia sensitiva non constituuntur in genere cognoscitivo per exclusionem perfectam omnis materialitatis. ii, 167, n. 12.
- In sensibus datur potentia passiva, perfectibilis et mutabilis ab objecto, modo intentionali seu immateriali. ii, 173, n. 23.
- Duplex est potentia, alia logica, alia physica, quid sint. ii, 478, n. 3.
- Duplex est iterum potentia. Potentia antecedens, quæ est potentia secundum se, seu potentia instructa sufficienter ad operandum: et est potentia consequens, quæ est potentia conjuncta, et applicata operationi. ii, 649, n. 14.
- Non constituitur in motione seu qualitate transeunte, sed ad motionem in rebus creatis supponitur potentia obedientialis consistens in non repugnantia, ut Deus ex illa, vel in illa, et per illam efficiat quidquid voluerit. ii, 256, n. 9.
- Potentia obedientialis ad hoc ordinatur, ut vel aliqua forma superior educatur ex aliquo subjecto, vel ut in illa recipiatur, vel ut per illam fiat actus aliquis, vel effectus supernaturalis, et quomodo. ii, 256, n. 9.

- Potentia antecedens, et consequens quid. iii, 212, n. 25.
- Potentia vera, et propria ratio respectu procedentium a divina voluntate sive notionaliter ad intra, sive essentialiter ad extra in Deo salvatur. iii, 222, n. 3.
- Item ratio potentia respectu actus secundi. iii, 223, n. 4.
- Potentia virtualis in Deo quid. iii, 224, n. 8.
- Quid potentia logica, quid physica. iii, 225, n. 9, 10.
- Potentia physica, et influxiva in Deo quid. iii, 226, n. 12.
- Potentia sub qua consideratione in Deo significatur. iii, 227, n. 15; 228, n. 17.
- Potentia Dei passiva non est, sed activa, et infinita. iii, 888.
- Potentia activa datur in Deo. iii, 909, n. 1.
- An potentia executiva distinguatur in eo, nostro modo concipiendi ab intellectu, et voluntate. iii, 909, n. 2.
- Potentia ordinata, ordinaria, et absoluta in Deo quid sint. iii, 918, n. 3.
- Potentia est principium, ut quo: id autem, cujus est potentia, est principium ut quod. iv, 710, n. 28.
- Potentia est duplex, scilicet naturalis, et obedientialis et nulla substantia creata, est potentia, qua operatur. iv, 710, n. 28, vide dispositio.
- Objectiones Scoti contra hoc axioma. iv, 710, n. 28.
- Cum potentia dicatur ad actum, oportet quod secundum diversitatem actuum, sit diversitas potentialium. Hoc autem intelligitur de potentia essentialiter ordinata ad actum, et de actu adæquato illius potentia. iv, 711, n. 30; 713, n. 33.
- Duplex est potentia, scilicet passiva, et activa. iv, 709, n. 27; 711, n. 30.
- Aliter loquendum est de potentia activa, et de cognoscitiva. iv, 740, n. 9.
- Potentia, et actus an sint semper in eodem genere. iv, 582, n. 12.
- Esse in potentia objectiva, est esse in potentia, ad hoc, ut aliquid recipiat. iv, 697, n. 8, vide posse.
- Quid sit potentia generativa, et spirativa in Deo. iv, 421, n. 9.
- De potentia Filii, et de potentia Spiritus sancti male sensit Abailardus. iv, 15, n. 49.
- Potentia quælibet, quæ per voluntatem movetur, et reprimitur ad actus suos, est subjectum peccati, non autem membra exteriora, nisi tantum denominative, et extrinsece. v, 873, n. 30.
- Potentia antecedens, et consequens quid sint. v, 523, n. 31.

- Potentia superior per realem impressionem movet potentiam inferiorem, non per solam sympathiam. v, 671, n. 48.
- Potentia activa, vide objectum.
- Potentia cognoscitiva quomodo specificatur ab objecto terminativo. v, 55, n. 20.
- Potentia nequeunt elevari divinitus exeundo extra limites suarum rationum formalium adæquatarum. v, 195, n. 1; 196, n. 2.
- Potentia loco motiva sine ulla resistentia subditur imperio rationis. v, 609, n. 6.
- Potentiarum sympathia, seu colligatio, vide sympathia.
- Potentia physica, et potentia moralis quomodo intelligantur in materia de gratia. vi, 749, n. 10; 757, n. 4; 775, n. 1.
- Potentia antecedens, et consequens explicatur. vi, 846, n. 23.
- Potentia sensitiva appetitiva capaces sunt proprie passionum; non autem apprehensive; nec voluntas. vi, 195, n. 5.
- Potentia sensitiva appetitiva capaces sunt habituum quatenus obediunt, et moventur a ratione, qua ratione etiam sunt capaces eorundem potentia interiores apprehensiva sensitiva. vi, 256, n. 10.
- Potentia quæ sunt principia actuum, et non moventur despote a voluntate, participant libertatem, et moralitatem intrinsecam. vii, 764, n. 16.
- Secus vero est de potentiis quæ non sunt principia actuum, sed organa, et instrumenta. vii, 764, n. 16.
- Tamquam propria passio sequitur ad naturam, non autem ad existentiam. viii, 422, n. 21.
- Sequitur ad naturam prout in patre. viii, 424, n. 30.
- Potentia obedientialis activa repugnat, non passiva. Potentia vitalis passiva formaliter, radicaliter activa. ix, 247.
- Tota virtus formalis activa a principali movente. ix, 247.
- Unde repugnet potentia obedientialis activa, non passiva. ix, 251.
- Potentia obedientialis ipsa creatura: passiva et materialis in ordine ad receptionem, activa in ordine ad effectum ex virtute recepta et elevato. ix, 252.
- Passiva respectu Dei cui obedit; activa respectu ejus ad quod obedit. ix, 254.
- Potentia vitales ipsa causæ principales supernaturalium actuum, quod se moveant, quod effectus eis assimilatur; et si in eis habitus vel auxilium est tota ratio formalis agendi. ix, 258.

POTESTAS.

- Potestatis divinae erga voluntatem nostram efficacia ostenditur. iii, 412, n. 13, vide Deus et voluntas.
- Potestas nequit esse beatitudo. v, 366, n. 4, vide divitiæ, fama, honor et voluptas.
- Quomodo intelligitur illud axioma: Qui potest, et tenetur, et non facit, peccat. v, 392, n. 26.
- Differentia inter ecclesiasticam, et civilem potestatem. vii, 513, n. 4.
- De facto nullus successit in potestate apostolica supra totam Ecclesiam sine aliquo determinato episcopatu. vii, 203, n. 11.
- Potestas electiva papæ quibus de jure competat. viii, 223, n. 21; 234, n. 12; vide cardinalis, clerus, Ecclesia, electio papæ et imperator.

PRACTICUS.

- Practicum et speculativum sunt differentia essentialia habituum intellectualium. i, 506, n. 4.
- Practicum et speculativum non diversificant potentias, sed habitus. i, 511, n. 14.
- Practicum et speculativum quomodo differant. vi, 458, n. 29.

PRÆCEPTUM.

- Præceptum, vide lex.
- Præceptum naturale est de referendis omnibus humanis actionibus saltem virtualiter in finem bonum, scilicet in gloriam Dei. v, 833, n. 75.
- Præceptum de faciendis omnibus operibus deliberatis propter nomen Christi non datur. v, 833, n. 75.
- Præceptum virginitatis an sit, vide virginitas.
- Præceptum paupertatis voluntariae an sit, vide paupertas.
- Præceptum eleemosynæ an sit, vide eleemosyna.
- Præcepta duo frangere, quæ sunt ejusdem rationis habentia se circa eandem materiam, et speciem actus, non est circumstantia aggravans, ut cum quis, verbi gratia frangit jejunium quadragesimalis diei

simulque vigiliæ alicujus sancti, secus est si præcepta sint circa eundem actum, sint tamen diversæ rationis, et distincti motivi ut peccare, verbi gratia contra castitatem voto simul firmatam, imo tunc speciem, mutat. v, 881, n. 12.

Præcepta an obligent stante metu gravi, et quæ sunt ista præcepta. v, 442, n. 39.

Præceptum de quo dubitatur an obliget, vel non ex parte materiæ præceptæ, adhuc post sufficientem diligentiam manente dubio, debet subditus obedire. vi, 870, n. 20, vide dubit et prælatas.

Præcepta virtutum possunt impleri, etiam si mala intentione, et non debito, nec virtuoso modo id fiat, ut qui implet, verbi gratia præceptum elemosynæ ex vanitate, implet vere præceptum illud. vi, 526, n. 8.

Præcepta legis naturalis, vide Deus et lex naturalis.

Præceptorum omnium impletio ex lege Dei habet connexionem cum vita æterna, et sic requirit auxilium supernaturale. vi, 550, n. 60; 769, n. 30.

Præceptorum naturalium omnium impletio specialem gratiam requirit tam in statu naturæ lapsæ quam puræ; et qua ratione. vi, 757, n. 2.

Et etiam in homine justo, quia adhuc in eo manet rebellio appetitus, et obscuritas, debilitasque rationis. vi, 782, n. 5.

Præceptum datur de actu credendi. vii, 401, n. 2.

Aliquod præceptum fidei est divinum positivum, connaturale tamen statui gratiæ et aliquod humanum secundum diversas considerationes. vii, 401, n. 2.

Duplex præceptum datur de fide, alterum negativum, affirmativum alterum. vii, 402, n. 4.

Decalogi præcepta tenentur omnes scire ut bene operentur. vii, 404, n. 8.

Possunt tamen ad illa præcepta reduci ea, quæ pertinent ad alias virtutes. vii, 404, n. 8.

Datur præceptum de veneratione sanctorum cultu dulci. vii, 645, n. 77.

Præceptum orationis non est determinate de mentali, aut vocali. vii, 772, n. 36.

Præceptum orationis quod propter ipsam orationem imponitur, obligat ut non abstinemus ab illo intra unam mentem per se loquendo. vii, 384, n. 6.

Præcepto orationis sufficienter satisfacit qui quotidie recitat horas canonicas, aut diebus festis assistit missæ. vii, 774, n. 43.

In quo casu obliget præceptum orationis. vii, 775, n. 45.

Præceptum orationis non solum est propter necessitatem obtinendi aliquid a Deo, sed

propter cultum qui in ipsa exhibetur. vii, 771, n. 35, vide omissio.

Per eandem actionem potest impleri obligatio duplicis præcepti. vii, 78, n. 51.

PRÆCISIO.

Duplex est præcisio, una per non inclusionem, alia per non expressionem. iv, 201, n. 27.

PRÆDEFINIO.

Omnia a Deo prædefinienda et determinanda. iii, 260, n. 6.

PRÆDEFINITIO.

Prædefinitionis nomen quid sonet. iii, 616, n. 1.

Prædefinitionum vis a S. Dionysio expressa. iii, 616, n. 1.

Quid designent. iii, 618, n. 2.

Prædefinitio circa actus liberos creatos an detur in Deo. iii, 619, n. 3.

Qui tenent affirmativam. iii, 619, n. 4.

Prædefinitionum efficacium positio inevitabilis probatur. iii, 626, n. 45.

Probatur item ex causalitate universalissima divinæ voluntatis omnia causantis, et operantis. iii, 628, n. 16.

Prædefinitiones antecedentes efficaciter operantes dantur in Deo, ut et decreta infallibilia. iii, 660, n. 3.

PRÆDESTINATIO.

Prædestinatio in rigore, et in illa strictissima significatione, qua modo sumitur apud scholasticos, accipitur pro solo decreto Dei dandi et transmittendi in vitam æternam. ii, 602, n. 14.

Prædestinatio in sua significatione latiori, et prout usurpatur a D. Augustino sumitur pro quocumque decreto præordinante et prædefiniendo, seu statuente res, quas Deus facere intendit, aut disponit etiam sub conditione. ii, 602, n. 14, vide scientia media.

Doctorum Lovaniensium sententia contra eos qui prædestinationem secundum præscientiam dixerunt. ii, 531, n. 5.

Prædestinationis appellatione quid veniat. Quid de ea senserint Semipelagiani. iii, 680, n. 3.

Prædestinatio in Deo datur. iii, 564.

Quid prædestinatio. iii, 564.

Ejus comparatio ad reprobationem. iii, 564.

Prædestinatio ex parte effectuum juvari potest. iii, 564.

Prædestinationis comparatio ad suas causas. iii, 564.

Nulla ejus datur causa ex parte nostri. iii, 564.

Ejus certitudo. iii, 564.

Prædestinatio de fide est in Deo ponenda. iii, 568, n. 2.

Ejus impugnatores gentiles, atheistæ, et hæretici. iii, 568, n. 2.

Prædestinatio ex duplici destinationis significatione derivatur. iii, 568, n. 2.

Prædestinationis duplex definitio expenditur. iii, 568, n. 2.

Rejiciuntur quædam recentiorum definitiones. iii, 569, n. 3.

Ejus objectum adæquatum quid includat. iii, 570, n. 5.

Unde petatur ejus objectum formale. iii, 571, n. 6.

In prædestinatione Christi distinguitur subjectum, et terminus. iii, 572, n. 8.

Prædestinationis præscientia, præparatio, et certitudo quomodo intelligantur. iii, 573, n. 9.

Prædestinatio an sit distinctum attributum a providentia. iii, 578, n. 45; 579, n. 1.

An consistat in actibus intellectus vel voluntatis. iii, 579, n. 1.

Prædestinatio pertinet ad vim cognoscitivam, scilicet ad præscientiam. iii, 584, n. 8.

Includit efficaciam ordinativam ac præparativam mediorum. iii, 589, n. 16.

Prædestinatio in intellectu pertinet ad partem practicam. iii, 592, n. 1.

Prædestinatio non solum ordinem rebus imponit ad finem, sed et ipsum exitum, et eventum ordinat. iii, 604, n. 17.

Non differt a non prædestinatione solum ex præscientia eventus, sed ex ipso ordine, et electione prædestinantis ad talem eventum. iii, 601, n. 17.

Prædestinationis effectus distinctio. iii, 655, n. 1.

Prædestinationis divinæ certitudo ex quibus petatur. iii, 655, n. 2.

Prædestinationis causæ ex parte Dei, et ex nostra sumendæ. iii, 658.

Prædestinatio secundum rationem electionem

præsupponit, et electio dilectionem. iii, 677, n. 19.

Prædestinationis an detur aliqua causa ex parte nostra. iii, 716, n. 1.

Prædestinationis causa repugnat ex parte nostra. iii, 720, n. 7.

Prædestinationis efficacia non incipit a nobis. iii, 727, n. 17.

Prædestinationis subjectum, et effectus quomodo distinguantur. iii, 748, n. 1.

Effectus ad tria capita reducendi. iii, 748, n. 2.

Quæ conditiones requirantur ut aliquid sit effectus prædestinationis. iii, 749, n. 3; 749, n. 4.

Prædestinatio est transmissio efficax creaturæ rationalis in beatitudinem. iii, 751, n. 1.

Prædestinationis effectus spirituales qui. iii, 751, n. 1.

Prædestinationis effectus omnes tam communes sunt reprobis, quam prædestinatis præter ultimam perseverantiam. iii, 762, n. 11.

Prædestinationis effectus aliquid potest esse dupliciter. iii, 776, n. 1.

Prædestinationis opus est ex pura Dei misericordia, et voluntate. iii, 834, n. 25.

Prædestinationis immutabilitas statuitur. iii, 883, n. 1.

Prædestinatio perficitur, et consistit in actu intellectus. vii, 749, n. 22.

Iste actus intellectus non est præscientia rerum quasi speculativa, sed practica, qua ordinatur creatura in vitam æternam. vii, 753, n. 32.

Respicit ad ordinis exitum. viii, 93, n. 12.

Prædestinatio Angelorum absolute considerata fuit ante prædestinationem Christi, quantum autem ad perfectionem accidentalem subsecuta est. vii, 267, n. 69.

Prædestinatio Christi, vide Christus.

PRÆDESTINO.

Prædestinatum inter, et non prædestinatum an discretio efficax incipiat a gloria, an a gratia. iii, 660, n. 5.

Scripturæ sacræ, et D. Augustini mens aperitur. iii, 663, n. 1.

Prædestinatorum hæresis quæ. iii, 568, n. 2.

Prædestinatorum numerus certus, et definitus apud Deum. iii, 565.

Prædestinatorum numerus quomodo Deo certus dicitur. iii, 566, n. 4.

Prædestinatorum electio ad gloriam, quoad materialem designationem unius præ alio,

est ex meritis Christi efficaciter applicatis istis potius quam illis. III, 745, n. 6.
Prædestinati substantia non potest quomodo-
cumque sumatur esse prædestinationis
effectus. III, 776, n. 1.
Prædestinatorum de numero quid sentien-
dum. III, 885, n. 7.

PRÆDETERMINATIO.

Prædeterminatio, vide prædefinitio.
Ex sola prædeterminatione ad actum mate-
rialem peccati, vel ex positione cogitatio-
nis, quoad entitatem, unde potest oriri
peccatum, nulla refunditur malitia in Deum
quando supponitur creatura in tali statu,
quod possit se movere, et formare dicta-
men defectuosum. IV, 921, n. 40; 923, n.
43.
Prædeterminatio physica non tollit liberta-
tem, sed indifferentiam suspensionis. V,
373, n. 24.
Prædeterminatio physica, vide motio et mo-
tus.

PRÆDETERMINO.

Voluntas indiget præmoveri, et prædetermi-
nari a Deo in omni actu suo libero. IV,
904, n. 13; 905, n. 16; 914, n. 28.

PRÆDICATIO.

Prædicationes in divinis, seu applicationes
prædicatorum, seu attributorum in Perso-
nis divinis regulæ. IV, 403, n. 27, vide Pra-
xeas et Trinitas.
Istæ prædicationes sunt veræ, Deus generatæ:
Deus est genitus, Deus est de Deo. VIII,
503, n. 20.
Ista: Deus est homo est æternæ veritatis. VIII,
503, n. 19.
Ista est vera: Homo est Deus. VIII, 505, n. 1.
Ista est falsa: Christus est homo dominicus.
VIII, 505, n. 1.
Explicatur in quo sensu sit verum dicere:
Deus assumpsit hominem. VIII, 505, n. 1.
Ista prædicatio: Christus est servus absolute
est vera. VIII, 506, n. 10.
Per communicationem idiomatum, quæ con-
veniunt naturæ divinæ possunt dici de ho-

mine tamquam de supposito nostræ huma-
næ. VIII, 505, n. 4.
Hæc est vera prædicatio: Christus est persona
composita, sicut hæc est falsa: Verbum est
persona composita. VIII, 512, n. 14.
Hæc non est vera: Christus est humanitas et
divinitas simul sumptæ. VIII, 512, n. 13.
Hæc est vera: Deus factus est homo. VIII, 514,
n. 2.
Hæc est falsa: Deus factus est substantia.
VIII, 515, n. 12.
Ista absolute est falsa: Homofactus est Deus.
VIII, 517, n. 1.
Ista absolute est falsa: Christus est creatura.
VIII, 518, n. 1.
Ista est falsa: Hic homo, demonstrato Christo,
incipit esse. VIII, 522, n. 1.
Ista est falsa: Christus lit, sicut hæc est vera,
Christus gignitur. VIII, 524, n. 4.
Ista: Homo est creatura reduplicando natu-
ram humanam est vera. VIII, 524, n. 1.
Ista: Christus in quantum homo est Deus re-
duplicando suppositum est vera. VIII, 529,
n. 1.
Ista: Christus in quantum hic homo est Deus
est vera. VIII, 529, n. 1.
Hæc: Christus secundum quod homo est per-
sona est vera. VIII, 530, n. 1.

PRÆDICATOR.

Prædicatores injuriam inferunt fidei, si in
concionibus utuntur mendaciis, aut falsis
miraculis ad confirmandas res fidei. VII,
78, n. 5.
Prædicatores qui miracula falsa, aut incerta,
aut prophetias, quæ Scriptura non const-
tant, prædicant, excommunicantur a Con-
cilio Lateranensi. VII, 78, n. 5.

PRÆDICO.

De homine Christo sine reduplicatione præ-
dicatur quidquid essentialiter, et attribu-
tally convenit Deo, per communicatio-
nem idiomatum. VIII, 508, n. 10.
De Deo, aut de Christo non possunt prædi-
cari illa prædicata absolute, quæ conve-
niunt cum quadam appellatione formali,
vel virtuali. VIII, 508, n. 10.
Possunt prædicari opposita privatione, non
contradictorie. VIII, 508, n. 10.
Ob quatuor rationes aliqua prædicata, etiam

per communicationem idiomatum non
possunt dici de Deo. VIII, 508, n. 10.
Quæ sunt naturæ divinæ non possunt de hu-
mana prædicari in abstracto. VIII, 514, n. 6.
Dupliciter potest prædicari esse de essentia
subjecti, vel ratione suppositi, vel ratione
formæ. VIII, 502, n. 16.
Quando prædicatum est indifferens ad to-
tum, et ad partem pertinere, solum cum
restrictione est prædicandum. VIII, 518,
n. 1.

PRÆLATUS.

Prælatus, vide conformitas.
Prælatus de cujus legitima potestate dubita-
tur, vide dubito.
Prælatus potest ponere præceptum circa ali-
quid sequendo probabilem sententiam,
etiam relicta probabiliori, et subditus
etiamsi sequatur probabiliorum, tenetur
ei obedire. VI, 177, n. 2.
Prælatus religionum possunt dispensare cum
sibi subditis in omnibus irregularitatibus,
in quibus episcopi ex facultate Tridentini
cum suis possunt. VII, 703, n. 36, 37.
De quibus irregularitatibus absolvunt prælati,
quando in capitulis proferunt formam dis-
pendi. VII, 703, n. 36, 37.
Prælatus irritare potest quæcumque vota
emissa a religioso, de rebus voluntariis.
VII, 876, n. 3.
Imo irritare potest prælatus vota emissa de re-
bus necessariis ad salutem. VII, 876, n. 3.
Prælatus dispensare potest votum subditi
de transeundo ad arctiorem religionem,
non tamen irritare. VII, 876, n. 4.
Dispensare etiam potest prælatus, et irritare
vota religiosorum facta de ejus licentia.
VII, 877, n. 5.
Peccabit tamen prælatus sine causa irritan-
do illa. VII, 877, n. 5.
Non tamen potest prælatus irritare promissio-
nem factam homini a religioso de li-
centia ejus. VII, 866, n. 10.
Transgrediens autem præceptum prælati
unico tantum peccato peccat. VII, 873, n. 9.

PRÆMIUM.

Præmium essentialiale, et accidentale marty-
rii, vide aureola et martyrism.
Præmium essentialiale correspondet charitati
imperanti, virtutum autem aliarum acti-
bus imperatis a charitate, præmium acci-
dentale. VI, 85, n. 19.
Præmium et pretium differunt, et quomodo.
VI, 941, n. 20.

Præmii solutio ad justitiam distributivam
spectat. VI, 941, n. 20.
Præmium essentialiale crescit ad mensuram
charitatis, sive in actibus elicitis a chari-
tate, sive in actibus imperatis. VII, 662, n.
22.

PRÆNATURALIS.

Prænaturale includitur in definitione violen-
ti data ab Aristotele. V, 406, n. 4.

PRÆORDINATIO.

De præordinatione, prædeterminatione, et
prædefinitio quid supponat D. Thomas.
III, 623, n. 9, vide prædefinitio.

PRÆSCIO.

Præscivit Angelus malus homines habitu-
ros communem cum Angelis beatitudinem
sempiternam. Dicit enim S. Bernardus
quod hoc vidit in Verbo (supple non clare
viso, sed per revelationem, manifestato.)
IV, 940, n. 35.

PRÆSENS.

Deus per suam substantiam dicitur præ-
sens rebus, immediate tangere. II, 17, n. 1.
Deus est præsens rebus per contactum
suum intrinsicum, non absolute in se,
sed prout immutat creaturam immuta-
tione temporali. II, 25, n. 18.
Ante operationem Deus non erat præsens
positive ibi, postea producit, quia ibi nihil
erat ante omnem Dei operationem, sed so-
lum virtute erat præsens, et in se ipso exis-
tens cum potestate, et virtute ponendi ibi
creaturam, et immutandi illam. II, 25, n.
20.
Deus non est præsens denominative, nisi
supponendo aliquid voluntarium, scilicet
immulationem creaturæ. II, 26, n. 23.
Deus est præsens per suam substantiam, non
ita quod substantia sit ratio formalis,
qua redditur præsens ut quod; ratione ve-
ro presentis ut quo est ipsa operatio po-
tentis, ut physice tangens et influens,
non ut solum gubernans. II, 28, n. 27.

Deus est actu in æternitate, et omnes res physice facit præsentem. ii, 41, n. 33.
Non solum ratione immensitatis, sed etiam speciali modo Deus fit realiter, et physice præsens secundum substantiam animæ habenti gratiam. ii, 49, n. 8.

PRÆSENTIA.

In creaturis spiritualibus ut in Angelis ratio contactus, et præsentia ad corpora, est quantitas virtualis, quatenus operatur circa illa. ii, 22, n. 13.

Deus ante suam operationem est in se ipso formaliter; extra vero ubique virtualiter, et potestative, quia ubique potest exercere præsentiam et contactum suum, non tamen de facto, et positive est ibi, quia positive non immutat. ii, 25, n. 20.

Præsentia Dei et contactus non habetur voluntate et natura, quantum ad rationem formalem talis contactus et præsentia. ii, 26, n. 23.

Præsentia Dei quantum ad connotationem, et immutationem ex parte creaturæ convenit Deo voluntate, non natura, et ideo Deus ab æterno non habet præsentiam et contactum ad creaturas actu, sed potestate et virtute. ii, 26, n. 23.

Licet in Scriptura non semper explicetur præsentia Dei per modum actionis, in aliis locis explicatur. ii, 27, n. 25.

Ante vel ultra mundum præsentia Dei est infinita in se ipso et virtualiter respectu omnium, quæ possunt poni in spatiis imaginariis. ii, 36, n. 23.

Præsentia Dei non est denominatio extrinseca, licet ratio præsentia Dei ad res non sit realiter et intrinsece in Deo, sed solum sit relatio realis. ii, 37, n. 26.

Fundamentum præsentia Dei est aliquid intrinsecum in Deo, non per modum ubi passive se habentis, sed per modum præsentia activæ et contactus, immutans rem cui est præsens. ii, 37, n. 26.

Differentia inter præsentiam divinam, et spiritus creati, et quæ. ii, 38, n. 27.

Quando ponitur, et movetur aliquod corpus ultra mundum, Deus non est de novo in illo, per præsentiam aliquam in ipso Deo receptam, qua substantia Dei, de novo dicitur præsens et applicata. ii, 39, n. 29.

Præsentia quæ requiritur in re visa ad intuitionem est præsentia realis, et physica. ii, 73, n. 5, vide existentia Dei.

Amor non contentus effectiva unione ad objectum, quærit unionem effectivam, et rea-

lem in quantum potest, quod est præsentia realis. iv, 467, n. 4; 472, n. 9; 472, n. 10; Maxime vero. iv, 475, n. 14; 481, n. 19.

Pater Vasquez tenet unionem gratia, et Amoris, solum esse affectivam, non substantialem. iv, 467, n. 3.

Contra discipulos S. Thomæ, qui tenent missionem Personarum divinarum ita Personas ipsas dare, quod realem, et entitativam suæ substantia præsentiam habent in animo. iv, 464, n. 1; 467, n. 3; 469, n. 7.

Præsentia et absentia non variant amicitiam, sed gaudium, et desiderium, et alios actus similes. v, 218, n. 52.

Præsentia Dei per immensitatem non est Dei ut fruibilis, sed ut operantis. v, 222, n. 57.

Præsentia objecti requiritur in sensibus externis, quia de ratione formali est talis cognitionis. v, 339, n. 20.

Præsentia et absentia non variant essentialiter genus intelligibile, bene tamen appetitus sensitivos, et quare. vi, 210, n. 2.

PRÆSUMPTIO.

Præsumptio, id est, interpretatio, vide relatio.

Præsumptio non consistit in sola omissione præcepti spei, sed in motu positivo inordinate sperandi. vii, 399, n. 25.

Præsumptio est motus diversæ speciei a desperatione. vii, 399, n. 25.

Destruit præsumptio habitum spei, non solum quando est adjuncta infidelitati, sed etiam ex suo genere quando est peccatum mortale circa beatitudinem sperandam. vii, 399, n. 26.

PRÆTERITUM.

Quomodo ab Angelo cognoscantur præterita. iv, 822, n. 26.

Vasquez negat sanctos patres dicere præterita cognosci ab Angelis: contrarium tamen patet. iv, 823, n. 28; 825, n. 33.

Actus liberi, voluntatis etiam præteriti, quorum nullum est relictum vestigium, sunt Angelo incognoscibiles. iv, 843, n. 23.

PRECARIO.

Precario habere aliquid dedignantur superbi. iv, 950, n. 35.

PRETIUM.

Pretium magnum non solum attenditur in multitudine, sed in rei valore. i, 409, n. 41.

Pretium solum attendit ad valorem rei, non dignitatis, et proportionis personæ ad mercedem, et in hoc differt a præmio. vi, 907, n. 9, vide præmium.

Pretii solutio ad justitiam commutativam pertinet. vi, 907, n. 9.

Pretium passionis Christi non est applicatum de facto isti, vel illi in particulari. vi, 882, n. 28.

PRIMOGENITUS.

Primogenitus, vide Filius Dei.

PRIMUS.

Primum in intentione est ultimum in executione, explicatur. iii, 332, n. 27.

Primum in unoquoque genere in eo in quo primum, est simplicius cæteris. vi, 20, n. 16.

PRINCEPS.

Princeps ad faciendum leges uti potest opinione probabili, et non solum probabiliori. vi, 459, n. 4.

Princeps qualiter se debeat gerere in consulendis doctoribus pro opinione probabili in praxi sequenda. vi, 440, n. 35.

Princeps in indictione belli non debet uti opinione probabili, et minus secuta, relicta securiori, et quare. vi, 460, n. 9.

Princeps in impositione tributorum debet duci certa necessitate, et evidenti. vi, 464, n. 23.

Et exhaustis jam suis facultatibus. vi, 465, n. 28, vide tributum.

Princeps, qui negligens est in inquirendo de bonis suis defectu ministrorum usurpatis, ut restaurentur, et ex illis succurri possit necessitati, et tamen imponit tributa, peccat mortaliter propter usurpationem alieni, nisi sit necessitas instantanea. vi, 465, n. 29.

THEOLOGIA X.

Princeps ad mutationem monetæ non potest sequi probabilem sententiam relicta probabiliori, et securiori. vi, 468, n. 38.

Princeps supremus etiam in causa propria iudex est, quia iudices delegare potest pro illa causa. vi, 172, n. 55.

Princeps quanto magis superior est, tanto minus illi manifestatur veritas, nisi in his quæ placitura sunt ipsi, et hoc contingit propter plures doctores, plures quidem in numero, sed magis auribus prurientes, quam vera proferentes. vi, 174, n. 65.

Princeps quomodo potest leges novas facere mortis inflictivas. vii, 474.

PRINCIPIUM.

Est duplex, ut quo, seu (quod idem est) formale, vel instrumentarium; et radicale, seu operativum. iv, 710, n. 28; 715, n. 36. Principium quo essendi, est forma; principium autem, quo operandi, est virtus accidentalitatis, in re creata. iv, 718, n. 1.

Principium efficiens dupliciter consideratur. v, 46, n. 4.

Principium formale operandi est principium specificativum operationis, et quomodo. v, 49, n. 10.

Principium quomodo se habeat ad specificandas causas æquivocas. v, 56, n. 23.

Principiorum veritas quomodo connectatur cum conclusione. v, 65, n. 42.

Principiorum veritas non circumstat, sed specificat veritatem conclusionis. v, 66, n. 44.

Principia per se nota ad unum principale reduci debent. v, 102, n. 30.

Principium se movendi duplex est, efficiens scilicet et finis. v, 362, n. 8.

Principia prima medio probativo carent; redduntur enim nota ex terminis, non ex probatione. vi, 450, n. 7.

Principia prima alia sunt dignitates, quæ sunt universalissima principia, et omnibus per se nota; alia sunt positiones, seu suppositiones, quæ sunt nota per se, et quoad sapientes, non tamen quoad omnes communiter. vi, 451, n. 9.

PRIORITAS.

Quatuor modi prioritatis assignantur, scilicet durationis, naturæ, originis et rationis. iv, 434, n. 6.

In rigore nulla est plane prioritas in divinis. iv, 434, n. 8.
 Duas tamen ultimas admittunt Scotus, et Vasquez. iv, 434, n. 8.
 An sibi in hoc S. Thomas contradixerit. iv, 436, n. 12.
 Negat id noster auctor. iv, 436, n. 11.

PRISCILLIANISTÆ.

Priscillianistarum error animas in celo peccasse, et ob id in corpora dejectas. iii, 717, n. 2.
 Priscillianistæ dicebant dari Trinitatem Trinitatis. iv, 4, n. 4.

PRISCILLIANUS.

Priscillianus. iv, 4, n. 4, vide hæreticus.
 Priscillianus auctor fuit erroris, videlicet, quod Deus est auctor mendacii, et falsitatis. vii, 53, n. 1.

PRIUS.

Prius non est semper prius ordine perfectionis, quod ordine generationis est posterius. v, 237, n. 32.

PRIVATIO.

Mala, defectus, et privationes non sunt in Deo, neque formaliter, neque virtualiter, quia non sunt participationes Dei, cum entia non sint, et nihil participetur a Deo, nisi per modum entis, seu tamquam defectus seu deviatio ab ente. i, 652, n. 18.
 Ad cognoscendas privationes non debet Deus intueri solum seipsum, et in se immediate privationes videre, quia non est immediata connexio et derivatio a Deo ad privationes. i, 652, n. 18.
 Privatio in facto esse in quo consistat. v, 733, n. 35.
 Privatio intrinsece in se nihil positivum dicit, exerceri tamen nequit sine aliquo positivo. v, 391, n. 24.
 Privatio rectitudinis non constituit speciem mali moralis, nec species peccatorum dis-

tinguit secundum D. Thomam. v, 699, n. 27.
 Privatio rectitudinis formaliter consecutive tantum pertinet ad peccatum. v, 722, n. 87.
 Privatio in fieri, et in facto esse quomodo distinguantur. v, 800, n. 28.
 Privatio existens in subjecto, tolli non potest nisi vel destructo subjecto, vel posita forma privationi contraria. vi, 877, n. 12.
 Privatio tolli non potest per suspensionem concursus. vi, 877, n. 12.
 Privatio aversionis non tollitur per contritionem ex omni parte et absolute, sed dispositive, et quomodo. vi, 880, n. 22.

PRIVILEGIUM.

Privilegium non suffragatur, si est dubium an sit concessum. vi, 155, n. 38.

PROBABILIS.

Probabilis opinio, vide opinio.

PROBABILITAS.

Probabilitas practica ex quibus principiis tam intrinsicis, quam extrinsicis dependeat. vi, 134, n. 18, vide conscientia probabilis et iudicium.
 Probabilitas practica in materia sacramentorum ea erit, quæ securior, seu tutior fuerit in praxi. vi, 135, n. 20, vide sententia.

PROCESSIO.

Ad processionem, et originem duo pertinent. iv, 277, n. 24, vide pluralitas et productio.
 Quod autem sit intra Deum vera et realis processio, non ficta et metaphorica, rite probatur. iv, 69, n. 7.
 Processio Spiritus sancti, vide Spiritus sanctus.

PROCESSUS.

Processus in infinitum non datur in finibus. v, 87, n. 1.

PRODIGALITAS.

Prodigalitas duos excessus dandi, et recipiendi habet, tamquam conditiones obiecti, non tamquam circumstantias. v, 867, n. 13.

PRODUCTIO.

Sine productione, et sine realibus processio- nibus ad intra, esse non potest pluralitas Personarum. iv, 671, n. 22.

PROFESSIO.

Per professionem solemnem dissolvitur iure divino matrimonium ratum, non consummatum. vii, 884, n. 2.

PROLIXITAS.

Prolixitas, vide brevitatis.

PROMISSIO.

Promissionis Dei infallibilitas unde petatur. iii, 657, n. 7.
 Promissio necessario requiritur ad votum. vii, 834, n. 5.
 Promissio simplex facta homini, obligat saltem sub veniali. vii, 857, n. 1.
 Etiam si promissio facta ex suo genere non obliget sub mortali, contingere potest aliquando in individuo, quod omissio adimplentionis illius sit mortalis. vii, 857, n. 1.
 Conditiones requisitæ ut promissio simplex obliget. vii, 821, n. 1.
 Ex genere suo promissio simplex non obligat sub mortali. vii, 222, n. 4.
 Promissio legalis, quæ fit coram testibus, et tabellione obligat sub mortali, et quare. vii, 78, n. 5.

PROMITTO.

Ex genere enim suo promittens solum tenetur ex fidelitate. vii, 822, n. 4.

PROPHETA.

In oraculis prophetarum, alia clare, alia ponuntur obscure, et quare. i, 405, n. 33.
 In prophetis, qui non sunt in gratia, non est illustratio mentis, quæ faciat æstimationem de ultimo fine. iv, 455, n. 7.
 Dicitur propheta etiam ratione scientiæ infusæ, et imaginariæ cognitionis. viii, 314, n. 13.

PROPHETIA.

Omnis prophetia est ejusdem speciei atomæ. ii, 404, n. 19.
 Per fidem, et spem, et prophetiam, et alia dona supernaturalia extra gratiam dicitur Spiritus sanctus mitti secundum quid. iv, 466, n. 1.
 Prophetia ab instinctu differt. v, 259, n. 45.
 Prophetia non est habitus, sed lumen per modum transeuntis, et quare. vi, 585, n. 13; 602, n. 62; 767, n. 21.
 Prophetia potest etiam dari in infideli, ut in Balaam. vi, 575, n. 13; 644, n. 3.
 Quia datur in aliorum ædificationem, potius quam in justificationem propriam. vi, 699, n. 29, vide gratiæ gratis datæ.
 Prophetiæ actus supernaturales sunt quoad substantiam, quia licet species sint secundum se naturalis ordinis, ordinatio tamen illarum fit a lumine prophetico, et idem est de actu fidei. vi, 767, n. 20, vide virtus infusa.
 Per donum prophetiæ duo conferuntur, nempe acceptio, sive representatio rerum et iudicium de ipsis rebus. viii, 314, n. 13.
 Non datur per modum habitus. viii, 318, n. 28.
 Aliquando est obscura. viii, 386, n. 30.
 Prophetiæ est multiplex gradus. viii, 386, n. 30.
 Ad prophetiam exigitur, quod sit rerum pro-

cul existentia a propheta. viii, 386, n. 30.
Christus fuit verus propheta. viii, 314, n. 13.

PROPINQUITAS.

Ratione propinquitatis, non dat Christus sedere petentibus ad dexteram suam, aut ad sinistram. iv, 39, n. 4.

PROPOSITIO.

Propositiones per se notæ sunt in duplici differentia, aliæ quæ constant determinato subjecto et prædicato; aliæ quæ constant prædicato disjuncto, ut esse et non esse. i, 534, n. 11.

Non repugnat dari propositionem per se notam quoad nos de Deo ut contento in aliqua ratione communi. i, 534, n. 11.

In rebus non inveniuntur propositiones formaliter, seu significative, nam pertinent ad voces, et conceptus, inveniuntur tamen objective, et fundamentaliter, quod sufficit ut dicatur propositio per se nota objective. i, 535, n. 13.

Propositiones modales de præterito et futuro regulantur per suas de inesse, et ad illas reducuntur, ita quod veritatem quam habent quæcumque illa sit, sive determinativa, sive indeterminata dependet necessario a verificatione suæ de inesse. ii, 540, n. 2.

Determinata veritas propositionis de futuro, quantum ad id quo futuritionis est, et existentia, non habetur ex ipsa propria ratione propositionis, vel ex eo, quod ex ipsa possint fieri propositiones contradictoriæ. ii, 553, n. 10.

Unde hoc. ii, 553, n. 10.

Omnis conditionalis propositio, vel est necessario vera, vel necessario falsa. ii, 572, n. 1.

Propositionum conditionalium sensus sunt plures. ii, 572, n. 1.

Propositio quando de vera in falsam, vel e converso mutatur, quid mutetur. iii, 103, n. 29.

Propositiones modales, quæ fiunt cum hoc modo contingenter, non sunt contradictoriæ. vi, 142, n. 45.

PROPOSITUM.

Propositum Dei et decretum idem sunt. i, 425, n. 26.

Propositum voluntatis non sufficit ad votum. vii, 834, n. 5.

Sufficit tamen secundum aliquos ut homo obligetur sub veniali ad perseverandum in proposito. vii, 834, n. 5.

Qui habuit propositum faciendi aliquid, potest illud non adimplere absque mendacio, dum tamen intentionem habuerit quando fecit propositum. vii, 835, n. 7.

PROPRIETAS.

Proprietates, quæ in rigore sunt tales non possunt esse magis perpetuæ, quam essentia. v, 301, n. 61.

Proprietates beatitudinis licet sint in voluntate, ex actu tamen intellectus consequuntur radicaliter, et primordialiter. v, 242, n. 42.

PROTERVITAS.

Protervitas dæmonum est secundum quod non subduntur divinæ sapientiæ. iv, 992, n. 14.

PROVIDENTIA.

Providentiæ extensio. iii, 564.

Providentiæ modus ut se tenet ex parte Dei, et ex parte creaturarum. iii, 564.

Providentia debet consistere in actu ordinativo executionis, qui sequitur post electionem, et imperium vocatur. iii, 604, n. 21.

Providentia et prudentia non potest consistere in notitia simplici aut conditionata mediorum, prout antecedit omne decretum liberum. iii, 587, n. 12.

Providentia an consistat in actibus intellectus, vel voluntatis. iii, 579, n. 1.

Providentia consistit formaliter in actu intellectus præsupponente actum voluntatis. iii, 583, n. 6.

Providentia est pars prudentiæ. iii, 584, n. 7.

Providentia præparat media ad finem. iii, 385, n. 4.

Providentia divina debet se extendere ad om-

nia quæ quocumque modo habent esse, et nihil respicit nisi ut a se ordinatum. iii, 598, n. 11.

Providentia divina non tollit modum operandi alicujus agentis. vii, 754, n. 1.

Prius intelligitur providentia generalis circa ordinem naturæ et gratiæ, quam prædestinatio. viii, 108, n. 30.

Post providentiam generalem incipit prædestinatio. viii, 108, n. 52.

Providentia specialis dicitur dupliciter, vel ratione effectus provisi, vel ratione modi efficacis in ordine ad consequendum finem. viii, 270, n. 40.

Providentia pertinens ad statum innocentie fuit specialis ratione effectus, nempe gratiæ, non ratione finis. viii, 270, n. 40.

PRUDENTIA.

Prudentiæ actus ad cognitionem spectat. iii, 586, n. 10.

Prudentia et providentia ad intellectum pertinent. iii, 584, n. 7.

Earum finis. iii, 593, n. 2.

Prudentia est vere, et formaliter in Deo. iii, 605, n. 24.

In quo constituitur. iii, 606, n. 25.

Prudentia, et ejus regulatio non compatiuntur sine veritate practica, bene tamen sine veritate speculativa, vide Jacob et veritas.

Prudentia tres actus habet, scilicet iudicium, consilium et imperium, quorum ultimus est præcipuus illius. v, 556, n. 35; 595, n. 10; 600, n. 21.

Prudentia non elicit electionem, sed regulat. v, 556, n. 35.

Prudentia est una pro omnibus virtutibus. v, 556, n. 35.

Prudentia regulat electionem non medio actu imperii, sed consilio, et iudicio. v, 600, n. 21.

Prudentia de omnibus circumstantiis pertinentibus ad aliquem actum disponit, et sic non permittit advertenter fieri ex aliquo malo, vel sine malo. v, 750, n. 29.

Prudentia ex qua parte sit capax augmenti extensivi, et ex qua non. vi, 314, n. 53.

Prudentia non potest oblivione corrumpi, etiamsi notitiæ in singulari deficient, corrumpitur tamen ex corrupta æstimatione voluntaria de agendis. vi, 367, n. 28.

Prudentia vera acquisita manet in peccatore, sed non prudentia simpliciter in ordine ad finem totius vitæ. vi, 400, n. 40.

Et etiam manent virtutes acquisitæ. vi, 400, n. 40.

Prudentia supponit tectam intensionem finis, et ex eo sumit iudicium, et consilium de mediis. vi, 467, n. 4; 734, n. 42.

Prudentia, et ars infallibiliter procedunt ex parte modi procedendi, et regula, defectibilitas vero solum est ex parte materiæ, et sic sunt vere, et propriæ virtutes intellectuales practiciæ. vi, 468, n. 7.

Prudentia, et ars in quibus differant. vi, 469, n. 1.

Prudentia per regulas arbitrias, ars per certas, et determinatas procedit. vi, 470, n. 3.

In prudentia tres actus requiruntur, iudicium, consilium, et præceptum. vi, 474, n. 2; 483, n. 11.

Prudentia speculativa non est dabilis. vi, 475, n. 7.

Prudentia unica tantum est pro omnibus virtutibus moralibus regulandis, quia sub unica ratione formali dirigit eas. vi, 495, n. 20.

Prudentia in ordine ad gubernationem aliorum in varias species dividitur. vi, 348, n. 10.

Species autem prudentiæ sunt regnativa, æconomica, et militaris. vi, 490, n. 8; 693, n. 13.

Prudentia est principalior omnium virtutum cardinalium. vi, 497, n. 25; 503, n. 54.

Prudentia etiam in medio consistit, ut aliæ etiam virtutes morales, et intellectuales, tam speculativæ, quam practiciæ, opponiturque illi per defectum imprudentia, per excessum astutia. vi, 529, n. 18, 19.

Prudentia connexa est cum omnibus virtutibus moralibus (cum debeat præsupponere rectam intensionem circa omnes materias virtutum) et virtutes morales cum ipsa. vi, 332, n. 2.

Prudentia præstituit finem aliis virtutibus non ut intendendum, sed ut exequendum. vi, 202, n. 50.

Prudentiæ partes potentiales sunt syaesis, eubulia, et gnome. vi, 487, n. 3.

Prudentia etiam supernaturalis potest ferri in aliquod quod in re sit falsum, sed probabiliter iudicatur conveniens et rectum. vii, 72, n. 45.

Prudentia non regulat actus virtutum theologiarum. vii, 205, n. 16.

Prudentia infusa non datur sine virtutibus moralibus infusis, et charitate. vii, 205, n. 16.

Prudentia dividitur essentialiter penes ordinem ad diversos subditos quibus imperat. vii, 766, n. 22; 767, n. 23.

Prudentia est circa singularia præcise. viii, 100, n. 19.
Prudentia Christi, vide Christus.

PSYLLI.

Psyllorum corporibus ingentum est serpentum exitiale virus. vii, 965, n. 12.
Psyllis mos fuit liberos natos protinus serpentibus objicere. vii, 965, n. 12.

PUER.

Pueri, videt actio.
Pueri in limbo gaudere poterunt de Dei naturali cognitione, et dilectione, non tamen ista dilectio ordinatur ad implenda mandata, vel vincendas tentationes, quæ ibi non erunt. vi, 755, n. 24.
Dum pueri existunt in utero matris sunt membra Christi. viii, 262, n. 1.

PULCHRITUDO.

Pulchritudo corporis humani quid sit. v, 349, n. 51.

PUNCTUM.

Utrum Angeli in puncto possint operari. iv, 642, n. 7; 643, n. 8.

PURGATORIUS.

Purgatoriæ virtutes, et purgati animi accidentaliter differunt penes magis, vel minus perfectum recessum a passionibus. vi, 502, n. 44.
Purgatoriæ virtutes, et purgati animi quomodo differant a virtutibus politicis. vi, 502, n. 44.

PURGO.

Purgati animi virtutes sunt idem quod virtutes heroicæ. vi, 503, n. 46.
Quæ tam in ordine supernaturali, quam naturali dantur. vi, 505, n. 53, 54.

PYTHAGORAS.

Pythagoras primus fuit qui sensit ex cæli motu sonum causari. vii, 904, n. 3.

Q.

QUALITAS.

Qualitates iudicio rationis subjacentes, non tollunt libertatem. iii, 446, n. 37, vide arbitrium et libertas.
Non repugnat, quos qualitas sit productio activa. iv, 115, n. 30.
Qualitas, quam ignis imprimit infernalis dæmonibus et animabus, est spiritualis et non corporea. iv, 1025, n. 26; 1026, n. 28.
Qualitas est perfectio, absolute loquendo, non autem comparative, seu relative ad subjectum. iv, 1026, n. 28.
Qualitas quæ per alterationem causatur perfectior est entitative, quam ubi terminans motum localem; non tamen ex parte mo-

di operandi. v, 610, n. 7, vide motus localis.
Qualitatis intensio, et extensio, vide habitus intensio et extensio.
Qualitas separata a subjecto per Deum potest remitti, et intendi, non per unionem actualem, sed aptitudinalem cum modo aliquo intrinseco superaddito entitati ipsius. vi, 337, n. 26.
Qualitas activa ex genere suo est perfectior passiva. vii, 225, n. 8.

QUANDO.

Quando circumstantia, vide circumstantia quando.

QUANTITAS.

Quantitas virtutis aliquando solum est conditio, et circumstantia in materia virtutum, aliquando specialem rationem formalem ardui constituit. v, 840, n. 15.
Quantitas, seu magnitudo in passionibus irascibilis, et virtutibus earum formaliter constitutive intrat propter rationem arduitatis quam habet. v, 840, n. 15.
Quantitas non solum est effectus augmentationis, sed et forma perficiens. v, 841, n. 18.
Quantitas alicujus materiæ solum est circumstantia aggravativa intra eandem speciem illius materiæ. v, 840, n. 13, vide circumstantia quantitatis.
Quantitas non perficit virtutes activas corporeas in ratione activi, sed tantum est conditio requisita, ut operentur propter rationem, scilicet extensionis, et corporeitatis, qua indigent ut operentur. vi, 388, n. 5.

QUANTUS.

Quantus condensatur, et rarefit sine additione entitatis, seu partium, sed solum per additionem novi modi. vi, 331, n. 8; 341, n. 37.

QUARTUS.

Quartus modus per se, vide modus.

QUATERNITAS.

Anastasius imperator ponebat quaternitatem in divinis. iv, 17, n. 1.
In Deo autem est Trinitas, non quaternitas. iv, 63, n. 41.

QUATUOR.

Quatuor, vide notio, objectum peccati, relatio et subsistentia.

QUIDDITAS.

Quidditas nuda secundum se nec existere, nec amari potest sub statu puræ possibilitatis. iii, 281, n. 10.
Quidditas, vide species, id est, quidditas.

QUIES.

Non est tendentia, sed consistentia. iv, 686, n. 16.

QUIESCO.

De re quiescente, prout opponitur mobili. iv, 684, n. 15.

QUINTUS.

Quinta essentia, seu cælum non venit in compositionem corporis mixti. v, 243, n. 46; 334, n. 6.
Quinta essentia per decoctionem fit. v, 345, n. 87.

QUO.

Quo et quod distinguuntur, id est, ratio formæ constituentis, et ratio habentis formam inter se differunt. iv, 291, n. 6.
Principium quo generandi non debet distinguui ab ipso genito, sed ei communicari. Debet tamen ab eo distinguui ex parte relationis connotatæ. iv, 429, n. 12; 429, n. 13, vide principium et Spiritus sanctus.

Prudentia est circa singularia præcise. viii, 100, n. 19.
Prudentia Christi, vide Christus.

PSYLLI.

Psyllorum corporibus ingentum est serpentum exitiale virus. vii, 965, n. 12.
Psyllis mos fuit liberos natos protinus serpentibus objicere. vii, 965, n. 12.

PUER.

Pueri, videt actio.
Pueri in limbo gaudere poterunt de Dei naturali cognitione, et dilectione, non tamen ista dilectio ordinatur ad implenda mandata, vel vincendas tentationes, quæ ibi non erunt. vi, 755, n. 24.
Dum pueri existunt in utero matris sunt membra Christi. viii, 262, n. 1.

PULCHRITUDO.

Pulchritudo corporis humani quid sit. v, 349, n. 51.

PUNCTUM.

Utrum Angeli in puncto possint operari. iv, 642, n. 7; 643, n. 8.

PURGATORIUS.

Purgatoriæ virtutes, et purgati animi accidentaliter differunt penes magis, vel minus perfectum recessum a passionibus. vi, 502, n. 44.
Purgatoriæ virtutes, et purgati animi quomodo differant a virtutibus politicis. vi, 502, n. 44.

PURGO.

Purgati animi virtutes sunt idem quod virtutes heroicæ. vi, 503, n. 46.
Quæ tam in ordine supernaturali, quam naturali dantur. vi, 505, n. 53, 54.

PYTHAGORAS.

Pythagoras primus fuit qui sensit ex cæli motu sonum causari. vii, 904, n. 3.

Q.

QUALITAS.

Qualitates iudicio rationis subjacentes, non tollunt libertatem. iii, 446, n. 37, vide arbitrium et libertas.
Non repugnat, quos qualitas sit productio activa. iv, 115, n. 30.
Qualitas, quam ignis imprimit infernalis dæmonibus et animabus, est spiritualis et non corporea. iv, 1025, n. 26; 1026, n. 28.
Qualitas est perfectio, absolute loquendo, non autem comparative, seu relative ad subjectum. iv, 1026, n. 28.
Qualitas quæ per alterationem causatur perfectior est entitative, quam ubi terminans motum localem; non tamen ex parte mo-

di operandi. v, 610, n. 7, vide motus localis.
Qualitatis intensio, et extensio, vide habitus intensio et extensio.
Qualitas separata a subjecto per Deum potest remitti, et intendi, non per unionem actualem, sed aptitudinalem cum modo aliquo intrinseco superaddito entitati ipsius. vi, 337, n. 26.
Qualitas activa ex genere suo est perfectior passiva. vii, 225, n. 8.

QUANDO.

Quando circumstantia, vide circumstantia quando.

QUANTITAS.

Quantitas virtutis aliquando solum est conditio, et circumstantia in materia virtutum, aliquando specialem rationem formalem ardui constituit. v, 840, n. 15.
Quantitas, seu magnitudo in passionibus irascibilis, et virtutibus earum formaliter constitutive intrat propter rationem arduitatis quam habet. v, 840, n. 15.
Quantitas non solum est effectus augmentationis, sed et forma perficiens. v, 841, n. 18.
Quantitas alicujus materiæ solum est circumstantia aggravativa intra eandem speciem illius materiæ. v, 840, n. 13, vide circumstantia quantitatis.
Quantitas non perficit virtutes activas corporeas in ratione activi, sed tantum est conditio requisita, ut operentur propter rationem, scilicet extensionis, et corporeitatis, qua indigent ut operentur. vi, 388, n. 5.

QUANTUS.

Quantus condensatur, et rarefit sine additione entitatis, seu partium, sed solum per additionem novi modi. vi, 331, n. 8; 341, n. 37.

QUARTUS.

Quartus modus per se, vide modus.

QUATERNITAS.

Anastasius imperator ponebat quaternitatem in divinis. iv, 17, n. 1.
In Deo autem est Trinitas, non quaternitas. iv, 63, n. 41.

QUATUOR.

Quatuor, vide notio, objectum peccati, relatio et subsistentia.

QUIDDITAS.

Quidditas nuda secundum se nec existere, nec amari potest sub statu puræ possibilitatis. iii, 281, n. 10.
Quidditas, vide species, id est, quidditas.

QUIES.

Non est tendentia, sed consistentia. iv, 686, n. 16.

QUIESCO.

De re quiescente, prout opponitur mobili. iv, 684, n. 15.

QUINTUS.

Quinta essentia, seu cælum non venit in compositionem corporis mixti. v, 243, n. 46; 334, n. 6.
Quinta essentia per decoctionem fit. v, 345, n. 87.

QUO.

Quo et quod distinguuntur, id est, ratio formæ constituentis, et ratio habentis formam inter se differunt. iv, 291, n. 6.
Principium quo generandi non debet distinguui ab ipso genito, sed ei communicari. Debet tamen ab eo distinguui ex parte relationis connotatæ. iv, 429, n. 12; 429, n. 13, vide principium et Spiritus sanctus.

R.

RADIX.

Radix potestatis ad peccandum est intellectus. v, 265, n. 52.

RAREFACTIO.

Rarefactio quantitatis, vide quantitas.

RATIO.

Rationis instantia, et signa quomodo in Deo distinguantur, et secundum quæ connotata. iii, 334, n. 29.

Usum rationis attingens, in primo instanti peccare potest, ob naturam corruptionem, quod in Angelo esse non potuit, ob naturam integram. iv, 913, n. 27.

Ratio quomodo concurrat ut constituat actum bonum, seu recte regulatum. vi, 20, n. 17.

Ratio non potest proponere contra legem formaliter, sed contra legem materialiter, et prout in re tantum: et quomodo hoc intelligatur. vi, 25, n. 33.

RATIONALIS.

Rationalia quomodo se moveant in finem. v, 43, n. 34, vide actiones humanæ et finis.

RAZIAS.

Razias an sit excusandus in se occidendo. vi, 37, n. 30, 32.

REATUS.

Reatus pœnæ æternæ est effectus peccati, vide corruptio et macula.

Reatus pœnæ æternæ requirit ad sui reparationem gratiam supernaturalem saltem extrinsecam ipsius voluntatis Dei, etiam in statu puræ naturæ. vi, 773, n. 7, vide gratia supernaturalis.

REBELLIS.

Rebelles lumini, id est, gratiæ Dei. iv, 994, n. 19.

RECTITUDO.

Rectitudo naturalis quomodo obligat. iii, 537, n. 21.

Rectitudo actus, vide regula.

Rectitudo voluntatis quomodo ad beatitudinem pertineat. v, 235, n. 24.

Rectitudo voluntatis debet antecedere beatitudinem. v, 244, n. 1.

REFLEXIO.

Intellectus reflectit se supra seipsum, volens cognoscere seipsum. iv, 922, n. 9.

Anima nostra, ob conversionem ad sensibilia, impeditur reflexione intelligere se ipsam immaterialiter pure, per seipsam. iv, 525, n. 13, vide cognitio sui.

REFLUXUS.

Fluxus, et refluxus maris ex impressione cœlesti non est præternaturalis aquæ, sed perficiens illam. v, 831, n. 69.

REGIMEN.

Non est contra illius rationem pro toto orbe quod sint diversi reges, secus est de regimine ecclesiastico. vii, 192, n. 30.

REGNUM.

Regni successio ad quem pertineat, licet possita iudicibus sententiari juxta probabilem sententiam in vi justitiæ commutativæ; in vi tamen legalis justitiæ debet sententiari juxta sententiam probabilem, et magis convenientem bono communi regni. vi, 172, n. 55.

Regni successio ad quem pertineat quomodo, et a quibus iudicibus sit iudicandum. vi, 170, n. 47.

Regnum Aragoniæ adjudicatum fuit Ferdinando infanti Castellæ per iudices deputatos a regno quorum unus fuit D. Vincentius Ferrerius ordinis Prædicatorum. vi, 170, n. 47.

Regnum Portugaliæ per semetipsum eligit in regem Joannem primum. vi, 70, n. 47.

REGULA.

Actus moralis subjicitur regulæ. Si ergo ei conformatur, inde habet rectitudinem: si autem ab ea deflectit, inde sortitur obliquitatem. iv, 877, n. 41.

Nihil aliud est peccare, quam deficere a regula. iv, 878, n. 13.

Regula autem illa vel est lex naturalis, vel est lex supernaturalis. iv, 878, n. 13.

Lex naturalis seu regula immobiliter adheret Angelo, quia in ipsamet naturam comprehensione habetur ita quod Angelus naturam suam perfecte cognoscendo, non potest avertere aspectum suum a lege naturali, nec errorem, aut deceptionem circa hæc naturalia, et naturaliter sibi impressa pati potest primo, et directe. iv, 878, n. 13; 881, n. 18; 882, n. 19, 20.

Lex autem seu regula supernaturalis non cognoscitur sic ab Angelo, quod ab ea avertere non possit aspectum suum, et errorem pati practicum, seu inconsiderationem circa eam. iv, 919, n. 36.

Hoc autem non facit Angelum simpliciter impeccabilem, et pro omni statu, et respectu omnis regulæ; sed solum pro aliquo statu particulari. iv, 880, n. 15.

Regula actionum liberarum, et finis earum naturalis, est Deus, ut naturaliter cognitus, et diligibilis super omnia. Ex quo infertur omnia præcepta ejus esse implenda, et omnia creata amanda esse propter ipsum et in ipsum ordinando. iv, 880, n. 15.

Regula, vide actus moralis, conformitas, lex et prudentia.

Regula peccati mortalis, vide arbitrium.

Regula juxta quam sumit unitatem finis cuius gratia est finis cui. v, 140, n. 14; 141, n. 15.

Regulæ rationis sunt extrinsecæ actibus obiective (quod realem ordinem ponit in actu) non extrinsecæ denominative. v, 637, n. 56.

Quoad regulam generalem, in omnibus quæ certa fide non constant attendendum est ad naturam rerum. viii, 401, n. 5.

Quando reduplicatio est totalis præjacens regulæ debet esse vera. viii, 527, n. 16.

REGULO.

Hæc omnia regulant actiones Angeli, prout sunt in ordine naturali, circa Deum, ut auctorem naturæ. Elevatur autem Angelus supra hunc ordinem, quando tendit in Deum, ut auctorem gratiæ, et gloriæ. Unde circa hoc peccare potest, quum ambulat per fidem, quia obscure, et non clare procedit. iv, 880, n. 15.

Quod si avertitur a fine supernaturalis, non potest perfectam subjectionem in naturalibus retinere et regulare. iv, 881, n. 16; 885, n. 22; 887, n. 24; 893, n. 32; 895, n. 34.

Esto in speculativis manserint omnia integra in dæmonibus, non tamen sic in practicis manent regulata; præternaturaliter enim agunt. iv, 881, n. 16, vide defectus dictaminis.

Non subjici superiori, ut regulanti, et mensuranti actus rationis, est conditio generalis cujuscunque peccati. iv, 938, n. 16.

RELATIO.

Relatio rationis, et relatio veritatis quid sint. iii, 74, n. 6.

Relatio quomodo mutari potest in oppositam. iii, 103, n. 29.

Relationes fundatæ in actu immanente attingente creaturas ad intra, mutari non possunt, nisi mutetur actus ut immanens. iii, 268, n. 9.

Relatio non est duorum absolutorum connotatio, et assistentia, sed est aliquis præterea, scilicet respicientia, et ordo, quo comparatur unum extremum ad aliud. iv, 173, n. 5.

De relatione in et ad in divinis. iv, 45, n. 19; 185, n. 1; 208, n. 5; 220, n. 26; 284, n. 38; 405, n. 29; 408, n. 32.

De relatione, quæ est in Deo. iv, 52, n. 28.

Ubi non obviat oppositio relationis, omnia sunt unum in divinis. iv, 49, n. 23; 344, n. 26.

Fundamentum relationum divinarum est essentia divina, quæ est unum quid entitative, sed eminenter plura. iv, 344, n. 26.

Relatio non potest intelligi ante suum fundamentum. iv, 344, n. 26.

Relatio in divinis dicit perfectionem, eamque multiplicat, quoad esse in, non autem quoad esse ad. iv, 61, n. 39.

Relationes reales in Deo solum fundari possunt in actione. iv, 70, n. 9; 76, n. 18, vide pluralitas.

Relatio realis in tribus innititur fundamentis. iv, 70, n. 9.

Relationes non dicunt incommunicabilitatem, nisi respectu sui termini, sui que correlativi. iv, 72, n. 11, vide communicabilitas.

In Deo dari relationes reales est de fide. iv, 171, n. 2; 172, n. 3, 4.

Relationes divinæ sola ratione distinguant absentia. iv, 174, n. 7.

Quomodo relatio se extrinsece habeat ad essentiam. iv, 196, n. 19.

Relatio est de intellectu personæ, non de intellectu essentiæ, ex parte modi significandi, bene autem ex parte rei significatæ. iv, 196, n. 20.

Vel relatio non est de conceptu essentiæ, tamquam prædicatum adæquatum, et convertibile cum ipsa, et ut constitutivum essentialis rationis, sed bene tamquam illi inadæquatum. iv, 196, n. 20.

Denique relatio non ingreditur conceptum essentiæ, et prædicatum eam constituens, sed bene ut eam terminans, et modificans. iv, 196, n. 19.

Relationes divinæ quomodo dicant perfectionem. iv, 206, n. 2; 208, n. 5.

Relationes divinæ dicunt perfectionem, sed non explicant eam nisi per ordinem ad subjectum, et fundamentum, non autem in ordine ad terminum. Et consequenter non multiplicantur istæ perfectiones, quia non multiplicatur fundamentum. iv, 209, n. 8.

Solum in his, quæ sunt ad aliquid, invenitur secundum propriam rationem, et non realiter, quod in aliis generibus non invenitur. iv, 214, n. 15.

Relatio, ut relatio est, et ut opposita suo correlativo est perfectio in se, entitative, vel subjective, non autem terminative. iv, 215, n. 16.

Relatio non indiget fundamento, ad existendum, sed ad respiciendum. iv, 246, n. 20.

Relatio, ut opposita, specificative, et secundum se, constituit personam, non autem prout opposita est reduplicative et in exercitio. iv, 246, n. 20.

Essentia divina per relationes redditur subsistens terminative, et incommunicabiliter. iv, 264, n. 24.

Non sunt concedendæ quatuor res relationis in Deo, sicut Durandus dicit. iv, 281, n. 32.

Relatio, seu respectus in finem quadruplex esse potest. v, 109, n. 3.

Actualis relatio in finem actualem, intentionem, et amorem actualem finis postulat. v, 109, n. 4.

Quid requirat virtualis relatio in finem. v, 109, n. 4.

Quid sit relatio in finem interpretativa. v, 112, n. 10.

Relatio habitualis in finem in quo consistat. v, 113, n. 13.

Relatio habitualis in Deum, vide habitualis relatio.

Relatio actus in ultimum finem tamquam in rem volitam dupliciter potest intelligi. v, 119, n. 25, vide finis ultimus.

Relatio actus in ultimum finem debet esse saltem virtualis, et habitualis non sufficit. v, 123, n. 32.

Relatio virtualis saltem in Deum ultimum finem requiritur ad meritorium opus. v, 129, n. 44.

Quod colligitur ex Tridentino. v, 130, n. 49.

Relatio in Deum qualiter requiratur ad meritum de condigno, et ad meritum de congruo. v, 132, n. 51.

Relatio habitualis in Deum invenitur in peccato veniali, quomodo non se habeat mere concomitanter in subjecto. v, 156, n. 56.

Relatio transcendentalis realis potest terminari ad non entia, et non existentia. v, 634, n. 47.

Relatio quæ in actu morali est ad objectum, vide actus moralis et moralitas.

Relatio unica patris sufficit ut ad plures filios terminetur, sive plures, sive paucos. v, 685, n. 19.

Transcendentalis est idem relatio ista cum entitate rei prout ab aliquo dependenti. viii, 142, n. 22.

Forma relationis non infert mutationem in subjecto denominato. viii, 516, n. 15.

Relatio fundata supra actionem, et passionem, ipsis transeuntibus, manet fundata in termino actionis, et passionis. viii, 145, n. 30.

Si omnes tres Personæ assumerent eandem naturam ex parte naturæ non daretur in eis unica relatio. viii, 144, n. 29.

Relatio unionis humanitatis ad Verbum fundatur in ipsa entitate humanitatis, ut realiter immutata, et passive tracta ad Personam Verbi. viii, 144, n. 29.

Non potest ad æqualitatem explere totum debitum, quod Deo debemus, et sic est pars potentialis justitiæ. viii, 9, n. 11.

Solum respicit cultum Dei. viii, 27, n. 61.

RELAXATIO.

Relaxatio obligationis voti non fit per mutationem physicam, sed moralem. vi, 880, n. 20.

RELIGIO.

Religio virtus plures actus specie incompleta, et materiali distinctos continet, ut votum, iuramentum, orationem, adorationem, etc. v, 539, n. 13.

Religio est pars potentialis justitiæ, et una ex septem speciebus justitiæ non rigorose. vi, 487, n. 1, vide justitia.

Religio inter partes justitiæ est nobilior virtus includens in se etiam pœnitentiam, quæ a religione non distinguitur, vel illi est annexa. vi, 567, n. 37.

Religio infusa dicitur pietas, et etiam latría. vi, 668, n. 9.

Religio infusa quomodo differat a dono pietatis, vide pietatis donum.

Religio infusa cultum reddit Deo ratione beneficiorum supernaturalium, vi, 668, n. 9; 670, n. 13.

Religio hæc nec secundario extenditur ad exhibendum cultum creaturis, et quare. vi, 672, n. 18; 693, n. 22.

Religio non est virtus theologica, sed moralis. vii, 680, n. 2.

Religio est potentialis justitiæ, non quia deficit a ratione debiti, sed quia non potest æquale reddere. vii, 859, n. 9.

Religio non habet pro objecto Deum, sed aliquid Dei. vii, 872, n. 5.

Religio ordinat hominem ad solum Deum, et quare. vii, 681, n. 5.

Quod respectu religionis est materiale, comparatur ad duliam formaliter. vii, 633, n. 44, 45.

Ex eo quod aliquæ religiones extinctæ sint, non sequitur ipsas esse malas, vel earum

regulæ, sed earum professores non bene uti illis, vide ordo.

Quamvis religio sit perfectior virtus quam dulia, tamen quid excellentius est sanctos coli per duliam, quam per religionem. vii, 645, n. 76.

Religio est una secundum speciem atomam. vii, 656, n. 7.

Religio habet pro objecto formali exhibere reverentiam Deo secundum rationem primi principii, et pro fine proximo solvere rationem hujus debiti. vii, 656, n. 9.

In eadem virtute religionis respectu Dei adunantur pietas, observantia, dulia, et gratitudo, quæ respectu hominis sunt diversæ virtutes. vii, 662, n. 22.

Religio quomodo ad Deum ut ad finem ordinetur. vii, 687, n. 24.

Religio perfectior est cæteris virtutibus moralibus. vii, 691, n. 1.

Quomodo præferatur religio justitiæ legali. vii, 693, n. 9.

Humilitati etiam præfertur religio. vii, 699, n. 25.

Religio infusa excedit pœnitentiam. vii, 702, n. 32.

Religio habet aliquos actus exteriores, et corporeos. vii, 705, n. 2.

Et a religione non solum sunt imperative, sed etiam elicitive. vii, 708, n. 11.

Religio est idem cum sanctitate. vii, 211, n. 2; 712, n. 3, vide oratio.

Religio respicit redditum cultus divini pro beneficio creationis. viii, 83, n. 7.

RELIGIOSUS.

Religiosus emittit votum validum de re non prohibita, non contradicente prælato. vii, 875, n. 1.

Quod si religiosus voveat rem in religione prohibitam, votum non est validum. vii, 875, n. 1.

Quod verum est etiam si religiosus ignoraverit esse prohibitam, postea tamen scit. vii, 875, n. 1.

Quod si religioso offeratur talis prohibitio, incipiet votum obligare. vii, 875, n. 1.

Et idem dicendum si religiosus domicilium mutet in quo talis prohibitio non est. vii, 875, n. 1, vide prælatus et votum.

Religiosi ordinis militaris non tenentur ad recitandum officium divinum. vii, 818, n. 2.

Idem dicitur de illis religionibus, in quibus solum ad laica ministeria religiosi disputantur. vii, 818, n. 2.

Aliarum autem religionum, quæ assistentiam chori habent, omnes religiosi, etiam

si in sacris non sint constituti, tenentur sub mortali ad officium divinum quotidie recitandum. vii, 818, n. 3.
 Religiosus conversus, seu laicus non tenetur ad officium divinum. vii, 820, n. 7.
 Si aliquis religiosus uschoro deputatus, transfertur ad statum conversorum, non tenetur recitare officium. vii, 820, n. 8.
 Secus vero est si aliquis religiosus ejiciatur de conventu ad sæculum, vel ad triremes damnatur. vii, 820, n. 8.
 Religiosus dispensatus a papa ut matrimonium contrahat, non tenetur ad officium recitandum. vii, 820, n. 9.
 Religiosi qui ingrediebantur religionem antiquitus emittebant votum simplex, saltem religionis in communi. vii, 834, n. 5.
 Religiosus si velit contendere de nullitate voti facti, intra quinquennium, debet causam proponere coram prælato, alias non admittitur ad iudicium. vii, 837, n. 2.

REMEDIIUM.

Peccati non fuit remedium subsecutum ad incarnationem. viii, 402, n. 27.
 Fuit motivum proximum ad incarnationem etiam quoad substantiam. viii, 406, n. 41.

REMISSIO.

Remissio peccati in diversas formalitates est effectus gratiæ, et pœnitentiæ. vi, 860, n. 4.
 Remissio peccati in suo conceptu dicit ablationem peccati quoad rationem maculæ et offensæ. vi, 862, n. 6.
 Remissio peccati, et infusio gratiæ considerari possunt in ratione motus, vel mutationis, et quomodo fiat. vi, 863, n. 1.
 Remissio peccatorum aliam mutationem dicit, quam justificatio. vi, 863, n. 1.
 Remissio peccatorum cum mutatione intrinseca in anima fit. vi, 863, n. 1.
 Remissio peccati est finis, et consummatio justificationis, et quomodo hoc sit intelligendum. vi, 865, n. 1.
 Remissio peccati perfecta fieri non potest sine divina dilectione de se productiva gratiæ. vi, 874, n. 6.
 Remissio peccati imperfecta fieri potest sine gratia acceptante ad divinam amicitiam. vi, 874, n. 6.

Remissio culpæ nequit intelligi nisi adsit infusio gratiæ. vi, 874, n. 6.
 Remissio perfecta, et adæquata peccati, et remissio imperfecta, et inadæquata quid sint. vi, 875, n. 8.
 Remissio peccati facti etiam in statu puræ naturæ est remissio alicujus supernaturalis effectus. vi, 875, n. 10.
 Remissio peccati est cessio, et condonatio juris. vi, 875, n. 10; 876, n. 11.
 Remissio perfecta peccati mutationem physicam per formam actualem petit, non per habituales. vi, 876, n. 11.
 Remissio peccati nequit fieri solum cum mutatione attritionis sine gratiæ infusione. vi, 877, n. 12.
 Remissio peccati cadens super attritionem perinde se habet ac si supra nullum actum caderet. vi, 877, n. 12.
 Remissio peccati tollens illud absolute, et intrinsece a subjecto, licet gratiam de facto non infundat, inducit tamen aliquam communicationem honorum. vi, 877, n. 13.

REPARATIO.

Reparatio a peccato, vide peccatum.

REPROBATIO.

Reprobationis variæ acceptiones, juxta ejus causas, et effectus. iii, 809, n. 1.
 Reprobatio est actus specialis dispositionis seu providentiæ divinæ circa exclusos a vita æterna. iii, 811, n. 2.
 Quid reprobatio importat tam ex parte intellectus quam voluntatis. iii, 811, n. 2.
 Reprobatio est præscientia malitiæ, et præparatio pœnæ. iii, 811, n. 4.
 Reprobationis positivæ, et negativæ distinctio. iii, 813, n. 10; 814, n. 11.
 Reprobatio parvulorum, et adultorum an distinguatur. iii, 814, n. 12.
 Reprobatio formaliter, et essentialiter, et adæquate dicit providentiam divinam circa creaturas deficientes ab æterna vita cum voluntate permittendi culpam non remittendam, et præparandi pœnam non terminandam. iii, 815, n. 13.
 Reprobatio negativa providentia non est, sed privatio electionis. iii, 816, n. 15.
 Reprobationis causa an detur ex parte reprobi. iii, 822, n. 2.
 Reprobatio sive exclusio a gloria spectat ad

positivam Dei providentiam. iii, 826, n. 44.

Reprobatio positiva, et negativa per quid distinguantur. iii, 844, n. 38.

Reprobatio duos actus dicit, scilicet punitio- nis, et denegationis misericordiæ. iii, 855, n. 52.

Reprobationis effectus nomine quid intelligendum sit. iii, 857, n. 1.

Reprobationis actus est justitiæ vindictivæ, non misericordiæ. iii, 872, n. 26.

RETRACTO.

Dæmones nunquam retractant, quod semel eligendo, vel judicando determinaverint. iv, 988, n. 89; 989, n. 10; 994, n. 19; 1002, n. 29; 1004, n. 31; 1008, n. 3, 4.

RETRIBUO.

Retribuens aliquid pro merito obligari potest ab aliqua lege sibi imposita, vel positiva, vel naturali. vi, 905, n. 34.

RETRIBUTIO.

Præmiorum retributio vel distributio quomodo sit a Deo. iii, 553, n. 18.

Retributio præmiorum pro meritis est proprie materia justitiæ distributiæ. vi, 906, n. 6.

Retributio pœnæ pro demeritis, ut sit a persona publica fit secundum rationem justitiæ proprie dictæ tam commutativæ, quam distributiæ, et quomodo. vi, 907, n. 11.

Retributio meritorum in Deo vere, et proprie est actus justitiæ distributiæ, servans tamen modum commutativæ. vi, 908, n. 13.

RES.

Res ad extra causantur a Deo finaliter. v, 41, n. 30, vide Deus.

Res inanimatæ, vide finis.

Res diverso modo specificantur. v, 46, n. 4.

RESOLVO.

Resolvere privative et omissive quid. iii, 289, n. 25.

RESPECTUS.

Respectus rationis cur non constituent ideas formaliter. iii, 38, n. 22.

Quomodo respectus rationis sunt formalis ratio ideas multiplicandi. iii, 39, n. 25.

Respectus ideales non formantur ab intellectu divino. iii, 40, n. 28; 42, n. 33.

Respectus ideales quomodo se habeant in idea. iii, 48, n. 47.

Quomodo respectus ideales sint ab æterno. iii, 51, n. 55.

RESPIRATIO.

Respiratio non erit in corporibus gloriosis. v, 339, n. 19, vide corpus gloriosum.

REUS.

Reo favendum est quando dubitatur de jure possidentis. vi, 151, n. 23; 180, n. 44.

REVELATIO.

Facta revelatione potest aliquis naturali discursu probabiliter de mysterio Trinitatis cognoscere. iv, 272, n. 15.

Relatio, seu respectus in finem quadruplex. Revelationes privatæ an sint credendæ, et sequendæ pro formando conscientia probabili. v, 140, n. 36.

Revelatio divina est ratio formalis fidei. vii, 40, n. 14, vide fides.

Revelatio virtualis sive mediata distinguitur specie a revelatione immediata. vii, 20, n. 13.

Revelatio absoluta de sua condemnatione potest alicui fieri a Deo. vii, 390, n. 2.
 Hæc autem potest fieri dupliciter, vel revelando simul peccatum propter quod damnatur, vel solum damnationem æternam. vii, 390, n. 2.
 Si alicui fiat revelatio absoluta de sua condemnatione, et de peccato pro quo damnatur, adhuc potest peccare peccato desperationis. vii, 396, n. 17.
 Tenebiturque non desperare. vii, 802, n. 20.
 Revelationem de condemnatione nunquam credendum est practice loquendo esse absolutam. vii, 396, n. 18.
 Si tamen hæc revelatio fiat alicui, non tenetur servare præceptum sperandi vitam æternam. vii, 397, n. 21.
 Revelatio quæ fit alicui beato est duplex, matutina, et vespertina. vii, 786, n. 30.
 Revelatio quæ fit beatis extra Verbum, adhuc est duplex. vii, 787, n. 31.
 Revelationes beatorum extra Verbum semper derivantur ad inferiores mediantibus superioribus. vii, 788, n. 35.
 Si alicui fiat revelatio absoluta de damnatione alicujus, non posset pro ejus salute orare oratione absoluta. vii, 801, n. 16.
 Revelatio absoluta de damnatione propter omissionem sperandi, vel orandi est implicatoria. vii, 802, n. 19.
 Revelationes privatæ quæ ad fidem communem non pertinent, non creduntur fide, quæ est virtus theologica. vii, 114, n. 3.
 Poterunt tamen hæc revelationes credi fide communiter dicta. vii, 114, n. 3.
 Qui revelationi privatæ a Deo sibi factæ non crederet, infidelis esset infidelitate qua-

dam privata, quæ ad speciem infidelitatis, quæ est hæresis, reducitur. vii, 116, n. 7.

REX.

Rex, vide princeps.
 Reges temporales non habent jurisdictionem spiritualem, sed temporalem. vii, 185, n. 19.
 Reges non habent dominium civium suorum vitæ. vii, 479, n. 4.

ROMA.

Per Babylonem Roma in Scriptura intelligitur. vii, 204, n. 15.
 Romam destruendam fore tempore antichristi communiter dicitur. vii, 208, n. 22.

ROMANUS.

Varii errores circa Romani pontificis auctoritatem. vii, 175, n. 2; 196, n. 1.
 Romanus pontifex est successor Petri. vii, 197, n. 3.
 Non est certum fuisse conjunctum pontificatum Ecclesiæ cum Romano ex jure divino. vii, 203, n. 12.
 De fide tamen est Romanum pontificatum habere de facto conjunctam sibi universalem Ecclesiæ potestatem. vii, 204, n. 15, vide Ecclesia, papa, Scriptura sacra et summus pontifex.

S.

SABELLIANI.

Sabelliani, vide Sabellius.
 Quidam tamen asserunt Sabellianos fuisse Patri passianos cognominatos. iv, 4, n. 4.

SABELLIUS.

Ex unitate essentiæ divinæ unam Personam divinam asseruit Sabellius, quæ, ut Persona ingenta diceretur Pater, ut incarnata diceretur Filius, ut sanctificans homines diceretur Spiritus sanctus. iv, 2, n. 1.

Sabellius cum Noeto convenit, præter hoc quod non dicit Patrem esse passum. iv, 4, n. 4.
 Sabellii hæresim Priscillianistæ in Hispania tenuerunt et Michael Servetus non ita pridem. iv, 4, n. 4; 16, n. 21.

SACERDOS.

Sacerdos simplex potest conferre sacramentum confirmationis ex dispensatione papæ. vii, 215, n. 5.
 Quamvis habeat characterem permanentem,

non tamen habet virtutem ad consecrandum permanentem. viii, 448, n. 45.
 Sacerdotes antiquæ legis fuerunt mediatores inter Deum et homines dispositive, et ministerialiter. vii, 784, n. 24.
 Sacerdos non potest offerre sacrificium missæ pro excommunicato etiam tolerato. vii, 800, n. 15.
 Sacerdotes non obligantur quotidie sacrificare, sed in præcipuis solemnitatibus. vii, 812, n. 3.
 Ex præcepto juris tenentur sacerdotes quotidie ad recitandum officium divinum. vii, 816, n. 1.
 Quamvis habeat characterem permanentem, non tamen sacerdos habet virtutem ad consecrandum permanentem. vii, 448, n. 45.

SACRAMENTUM.

Sacramentum, vide absolutio.
 Sacramenta non operantur in intrinseco separationis animæ a corpore. iv, 979, n. 31.
 Ad sacramentorum ministrationem sufficit attentio virtualis juxta rituale Romanum. v, 125, n. 34.
 Sacramentum causat gratiam ex opere operato, si recipiatur exterius de facto. vi, 103, n. 69.
 Sacramentorum minister, vide confessarius et minister sacramentorum.
 Sacramenta tenentur scire omnes, præsertim illa quæ magis necessaria sunt, et quæ suo tempore recipiuntur. vii, 104, n. 8.
 Sacramentum baptismi includitur in articulo salvatoris. vii, 131, n. 5, 6.
 Idem dicendum de sacramento penitentia. vii, 131, n. 5, 6.
 Sacramentum eucharistiæ reducitur ad articulum omnipotentia, et ad articulum salvatoris, imo ad articulum, quo credimus sanctam Ecclesiam catholicam. vii, 132, n. 8.
 Imo secundum magistrum Soto reducitur ad articulum communionis sanctorum, et quare. vii, 132, n. 8.
 Quare non ponatur specialis articulus fidei pro isto sacramento. vii, 132, n. 8.
 Sacramentum analogum attributionis. ix, 4.
 Ut hic sumitur in genere signi, ex ipsa ratione talis analogi, scilicet in genere causæ formalis. Ratio signi ipsa generica et per se in sacramentis. ix, 6.
 Sacramenta novæ legis speciali ratione causæ: ratio hæc in illis subordinata rationi signi. ix, 6.
 Ratio causæ quasi differentialis, ut ex peculiari institutione Christi, et ut causant modo sacramentali. ix, 9, 17, 36.
 Sacramentum, ens rationis, reale ex fundamento, sicque vere existens. ix, 10.
 Signum ad placitum et ex impositione: supposita tamen aliqua aptitudine ex similitudine: formaliter relatio rationis: non denominatio extrinseca. ix, 11.
 Sacramentum, non simpliciter ens rationis, sed pro formali, et secundum quid. Materia ejus tota substantia, et ex qua ens rationis ut in materia reali, non ut cognita. ix, 16.
 Unum per se, etiam materialiter et definibile. ix, 19, 43.
 Sacramentum, signum sacrum tam ex parte rei significatæ, quam significantis. ix, 20.
 Ex hoc altero ritus sacer et cærimonia, actus religionis quasi materialiter et objective. ix, 9.
 Conditio per se annexa sacramento, non ipsa ejus ratio. ix, 21.
 Sacramentum ex communi sua ratione, nec causa legalis, nec vere sanctitatis: cujus una ratio, esse signum. ix, 23.
 Deputatio ad divinum cultum, per modum signi. ix, 23.
 Signum practicum, sed non effectivum. ix, 27.
 Sacramentum vi sua signum practicum, quasi active et ad finem dirigens, non ut medium ordinatum passive. ix, 33.
 Quid practicum et intellectus practicus, unde signum practicum. ix, 33.
 Sacramentum signum rei sacræ pertinentis ad hominem, eumque sanctificantis. ix, 39.
 Definitio hæc per verum genus et differentiam: per eam exclusa signa rei sacræ, ut non sint sacramenta. ix, 41.
 Signa gratiæ demonstrativa, etiam vetera. ix, 45.
 Sacramentum quid univocum ad nova et vetera. ix, 46.
 Analogum sancto doctore in sententia ex aliorum sententia. ix, 49.
 Non signum unius rei tantum: omnia significant auctorem sanctitatis et formam, et ad quem finem fiat; nec ex hoc signa ambigua aut analogia. ix, 52.
 Expressius significatum in omnibus gratia et forma sanctificans; etiam in eucharistia: alii affirmant, alii negant. ix, 58.
 Sacramentum res sensibilis essentialiter, nec signum formale, sed instrumentale. ix, 59.
 Sacramentorum res determinatæ per divinam institutionem. In lege naturæ deter-

Revelatio absoluta de sua condemnatione potest alicui fieri a Deo. vii, 390, n. 2.
 Hæc autem potest fieri dupliciter, vel revelando simul peccatum propter quod damnatur, vel solum damnationem æternam. vii, 390, n. 2.
 Si alicui fiat revelatio absoluta de sua condemnatione, et de peccato pro quo damnatur, adhuc potest peccare peccato desperationis. vii, 396, n. 17.
 Tenebiturque non desperare. vii, 802, n. 20.
 Revelationem de condemnatione nunquam credendum est practice loquendo esse absolutam. vii, 396, n. 18.
 Si tamen hæc revelatio fiat alicui, non tenetur servare præceptum sperandi vitam æternam. vii, 397, n. 21.
 Revelatio quæ fit alicui beato est duplex, matutina, et vespertina. vii, 786, n. 30.
 Revelatio quæ fit beatis extra Verbum, adhuc est duplex. vii, 787, n. 31.
 Revelationes beatorum extra Verbum semper derivantur ad inferiores mediantibus superioribus. vii, 788, n. 35.
 Si alicui fiat revelatio absoluta de damnatione alicujus, non posset pro ejus salute orare oratione absoluta. vii, 801, n. 16.
 Revelatio absoluta de damnatione propter omissionem sperandi, vel orandi est implicatoria. vii, 802, n. 19.
 Revelationes privatæ quæ ad fidem communem non pertinent, non creduntur fide, quæ est virtus theologica. vii, 114, n. 3.
 Poterunt tamen hæc revelationes credi fide communiter dicta. vii, 114, n. 3.
 Qui revelationi privatæ a Deo sibi factæ non crederet, infidelis esset infidelitate qua-

dam privata, quæ ad speciem infidelitatis, quæ est hæresis, reducitur. vii, 116, n. 7.

REX.

Rex, vide princeps.
 Reges temporales non habent jurisdictionem spiritualem, sed temporalem. vii, 185, n. 19.
 Reges non habent dominium civium suorum vitæ. vii, 479, n. 4.

ROMA.

Per Babylonem Roma in Scriptura intelligitur. vii, 204, n. 15.
 Romam destruendam fore tempore antichristi communiter dicitur. vii, 208, n. 22.

ROMANUS.

Varii errores circa Romani pontificis auctoritatem. vii, 175, n. 2; 196, n. 1.
 Romanus pontifex est successor Petri. vii, 197, n. 3.
 Non est certum fuisse conjunctum pontificatum Ecclesiæ cum Romano ex jure divino. vii, 203, n. 12.
 De fide tamen est Romanum pontificatum habere de facto conjunctam sibi universalem Ecclesiæ potestatem. vii, 204, n. 15, vide Ecclesia, papa, Scriptura sacra et summus pontifex.

S.

SABELLIANI.

Sabelliani, vide Sabellius.
 Quidam tamen asserunt Sabellianos fuisse Patri passianos cognominatos. iv, 4, n. 4.

SABELLIUS.

Ex unitate essentiæ divinæ unam Personam divinam asseruit Sabellius, quæ, ut Persona ingenta diceretur Pater, ut incarnata diceretur Filius, ut sanctificans homines diceretur Spiritus sanctus. iv, 2, n. 1.

Sabellius cum Noeto convenit, præter hoc quod non dicit Patrem esse passum. iv, 4, n. 4.
 Sabellii hæresim Priscillianistæ in Hispania tenuerunt et Michael Servetus non ita pridem. iv, 4, n. 4; 16, n. 21.

SACERDOS.

Sacerdos simplex potest conferre sacramentum confirmationis ex dispensatione papæ. vii, 215, n. 5.
 Quamvis habeat characterem permanentem,

non tamen habet virtutem ad consecrandum permanentem. viii, 448, n. 45.
 Sacerdotes antiquæ legis fuerunt mediatores inter Deum et homines dispositive, et ministerialiter. vii, 784, n. 24.
 Sacerdos non potest offerre sacrificium missæ pro excommunicato etiam tolerato. vii, 800, n. 15.
 Sacerdotes non obligantur quotidie sacrificare, sed in præcipuis solemnitatibus. vii, 812, n. 3.
 Ex præcepto juris tenentur sacerdotes quotidie ad recitandum officium divinum. vii, 816, n. 1.
 Quamvis habeat characterem permanentem, non tamen sacerdos habet virtutem ad consecrandum permanentem. vii, 448, n. 45.

SACRAMENTUM.

Sacramentum, vide absolutio.
 Sacramenta non operantur in intrinseco separationis animæ a corpore. iv, 979, n. 31.
 Ad sacramentorum ministrationem sufficit attentio virtualis juxta rituale Romanum. v, 125, n. 34.
 Sacramentum causat gratiam ex opere operato, si recipiatur exterius de facto. vi, 103, n. 69.
 Sacramentorum minister, vide confessarius et minister sacramentorum.
 Sacramenta tenentur scire omnes, præsertim illa quæ magis necessaria sunt, et quæ suo tempore recipiuntur. vii, 104, n. 8.
 Sacramentum baptismi includitur in articulo salvatoris. vii, 131, n. 5, 6.
 Idem dicendum de sacramento penitentia. vii, 131, n. 5, 6.
 Sacramentum eucharistiæ reducitur ad articulum omnipotentia, et ad articulum salvatoris, imo ad articulum, quo credimus sanctam Ecclesiam catholicam. vii, 132, n. 8.
 Imo secundum magistrum Soto reducitur ad articulum communionis sanctorum, et quare. vii, 132, n. 8.
 Quare non ponatur specialis articulus fidei pro isto sacramento. vii, 132, n. 8.
 Sacramentum analogum attributionis. ix, 4.
 Ut hic sumitur in genere signi, ex ipsa ratione talis analogi, scilicet in genere causæ formalis. Ratio signi ipsa generica et per se in sacramentis. ix, 6.
 Sacramenta novæ legis speciali ratione causæ: ratio hæc in illis subordinata rationi signi. ix, 6.
 Ratio causæ quasi differentialis, ut ex peculiari institutione Christi, et ut causant modo sacramentali. ix, 9, 17, 36.
 Sacramentum, ens rationis, reale ex fundamento, sicque vere existens. ix, 10.
 Signum ad placitum et ex impositione: supposita tamen aliqua aptitudine ex similitudine: formaliter relatio rationis: non denominatio extrinseca. ix, 11.
 Sacramentum, non simpliciter ens rationis, sed pro formali, et secundum quid. Materia ejus tota substantia, et ex qua ens rationis ut in materia reali, non ut cognita. ix, 16.
 Unum per se, etiam materialiter et definibile. ix, 19, 43.
 Sacramentum, signum sacrum tam ex parte rei significatæ, quam significantis. ix, 20.
 Ex hoc altero ritus sacer et cærimonia, actus religionis quasi materialiter et objective. ix, 9.
 Conditio per se annexa sacramento, non ipsa ejus ratio. ix, 21.
 Sacramentum ex communi sua ratione, nec causa legalis, nec vere sanctitatis: cujus una ratio, esse signum. ix, 23.
 Deputatio ad divinum cultum, per modum signi. ix, 23.
 Signum practicum, sed non effectivum. ix, 27.
 Sacramentum vi sua signum practicum, quasi active et ad finem dirigens, non ut medium ordinatum passive. ix, 33.
 Quid practicum et intellectus practicus, unde signum practicum. ix, 33.
 Sacramentum signum rei sacræ pertinentis ad hominem, eumque sanctificantis. ix, 39.
 Definitio hæc per verum genus et differentiam: per eam exclusa signa rei sacræ, ut non sint sacramenta. ix, 41.
 Signa gratiæ demonstrativa, etiam vetera. ix, 45.
 Sacramentum quid univocum ad nova et vetera. ix, 46.
 Analogum sancto doctore in sententia ex aliorum sententia. ix, 49.
 Non signum unius rei tantum: omnia significant auctorem sanctitatis et formam, et ad quem finem fiat; nec ex hoc signa ambigua aut analogia. ix, 52.
 Expressius significatum in omnibus gratia et forma sanctificans; etiam in eucharistia: alii affirmant, alii negant. ix, 58.
 Sacramentum res sensibilis essentialiter, nec signum formale, sed instrumentale. ix, 59.
 Sacramentorum res determinatæ per divinam institutionem. In lege naturæ deter-

minatio ex interiori instinctu. Determinatio hæc, ex ipsa ratione sacramenti et essentialis. ix, 64, vide matrimonium.

Non in omnibus sacramentis æqualis determinatio. ix, 67.

Sacramenta novæ legis rebus constant et verbis, ut materia et forma. Horum una et indivisibilis significatio, ipsa in verbis expressior, etiam in matrimonio et pœnitentia, res et verba. ix, 71.

Materiæ et formæ in sacramentis vera unio et realis: exque illis sacramentum unum realiter. ix, 77.

Forma, non quid extrinsecum; ipsa pars formalis expressiusque significans, cui cum parte altera sacramentalis uno significatio advenit. ix, 78.

Forma verborum ut pars et manens in eucharistia. ix, 84.

In sacramentis necessaria determinata verba, sic quasi formaliter, et ut idem sensus perseveret. ix, 45.

Quæ corruptio verborum aut mutatio sacramentum tollat. ix, 90.

Additio quæ et qualis sacramentum invalidet, novique ritus intentio. ix, 92.

Forma ambigua determinanda, ut sit valida. Intentus error aut hæresis cum vitiosa prolatione formam tollit: privatus error generali intentioni non officit. ix, 95.

Mutatio, vel additio in formis sacramentorum ex se culpa gravis: leve quidam putant omissionem particulæ enim, et additionem quod pro vobis tradetur. Opinio in sacramentis, ut tuta, et excludens dubium. In illis nunquam ludicre agendum. ix, 98.

Necessarium fuit ad humanam salutem institui sacramenta; ad eam scilicet congrua, non tamen simpliciter necessaria. ix, 103.

Sacramenta ante peccatum non necessaria, sive congrua. ix, 109.

Non debuisse esse sacramenta in statu innocentie, multiplex ratio. ix, 112.

Sacramenta incongrua, nec ulla futura durante statu innocentie. ix, 113.

Sacrificia in eo futura, signaque alia practica, modo non sacramenta. Sacramentorum finis nostra sanctificatio, sine quo nec sacramenta. ix, 122.

Sacramentum legis naturæ contra originale, quasi tessera religionis initiandæ. A Deo per instinctum, non immediate: necessarium necessitate præcepti et medii. Ejus eadem ratio causando gratiam, ac circumcisionis: antiquatum ut illa, Christi morte. ix, 125.

Potestas instituendi sacramenta quasi auc-

toritative ex instinctu, longe alia a Christi potestate excellentiæ. ix, 132.

Fuit et pœnitentia pro actualibus, ipsa necessaria. Ejus a nostra discrimen. ix, 136.

Christi passio ut veterum sacramentorum causa. ix, 138.

Sacramenta post Christum, ipsa expressiora et plena: nec eadem cum veteribus. ix, 145.

Sacramenta nostra causare gratiam, fide certum. ix, 146.

Quid in eis opus operatum. Non excludit propriam dispositionem in adultis. Hæreticorum de fide excitante vexata argumenta. ix, 148.

Sacramenta alia vivorum, alia mortuorum. Ipsa sacramenta vivorum ex ratione generica causant primam gratiam. ix, 156.

Christi in eis institutio, ut quantum subjectum est capax, gratiam producant. ix, 159.

Ipsæ gratiæ status sufficiens dispositio ut sacramenta vivorum gratiam augeant. In adultis fides sufficit cum solo originalis in baptismo: cum mortali necessaria saltem attritio et pœnitentia. ix, 167.

Sacramenti effectus ex Dei promissione determinatus: major aut minor pro suscipientis conatu et dispositione: status gratiæ solum removens prohibens, non dispositio ad majorem gratiam pro sui ratione: itemque attritio in sacramentis vivorum. ix, 176.

Vera dispositio in aliis, et ut in termino jam contritio. ix, 181.

Sacramentorum virtus et operatio in instanti extrinseco. Variæ exagitata sententia. ix, 103.

Ipsam in eo præsens sacramentum in sua virtute seu effectu relicto. Qui in illo instanti moriatur, illius effectu caret. ix, 189.

Sacramentorum effectus recedente fictione, omnibus sacramentis communis. In eo sacramenta causæ physica. Baptismi obex ut tollatur pœnitentia. ix, 192, 199.

Sublato obice, dari gratiam ipsam minimam sacramenti, non pro conatu ipsum amoventis, sententia verior. ix, 196.

Virtus relicta, in vi cujus sacramentum, quod præterit, operatur. ix, 200.

Sacramenta vere attingunt et producunt gratiam, non ejus solam unionem cum anima. ix, 204.

Ejus productio veraeductio, non creatio. Ad eam potentia obediens passiva in anima, non activa. ix, 208.

Sacramenta ejus producendæ instrumenta, S. Thomæ in summa sententia. ix, 209, vide gratia et instrumentum.

Virtus in sacramento, nec corporea, nec ens proprie, sed ad incorporeum: aliis entitative corporea virtualiter spiritalis. Character non virtus instrumenti in actu primo, sed deputatio, quid diminutum et potentia ministerialis. ix, 244, 259.

Sacramenta, et Christi humanitas, vera et physica instrumenta gratiæ. ix, 268.

Gratia in sacramentis, ut in instrumentis et signis, ac intentionaliter. ix, 298.

Continentia moralis sufficit ad fidem. ix, 300.

Sacramentorum virtus præcipue ex passione Christi. Ea consummata sacramentorum virtus, etsi ante illam inchoata. ix, 302.

Initiatio religionis est cœna, in passione consummatio, quando et sacramenta ex Christi latere. ix, 306.

Sacramenta vetera justificabant virtute fidei passionis Christi, non ipsa a se. ix, 308.

De circumcisione quoad parvulos variæ sententiæ: verius contulisse gratiam ex opere operato passive; adultis solummodo ex opere operantis. ix, 313.

Quid opus operatum active et passive: opus operatum active absque efficientia physica salvari potest. ix, 316.

SACRIFICIUM.

Sacrificium religioni cœvum. Proprius divinitatis cultus. Actus religionis exterior; materialiter et præsuppositive cœremonia quædam. Ex se publica functio: potest et privatus instituire spectato jure naturæ. Correlatum cum sacerdotio: ejus veritas ex illius veritate: ipsum juris divini naturalis; determinatio juris positivi. ix, 536.

Sacrificium proprie et improprie. Proprie, rei externæ et permanentis oblatio cum ejus immutatione. ix, 545.

Explicata ejus definitio. Una illi essentialis actio rei immutativa in honorem Dei. Multiplex sacrificii divisio. ix, 146.

SACRILEGIUM.

Sacrilegium differt a blasphemia. vii, 631, n. 41.

In quo sensu dicatur esse specialiter contra Deum. vii, 634, n. 46.

Sacrilegium est contra religionem, injuria contra personam sacram. vii, 636, n. 52.

THEOLOGIA X.

Quando sit sacrilegium injuria in sanctos in hoc mundo degentes, et quando non. vii, 648, n. 83.

Injuria omnis contra sanctos existentes in patria est sacrilegium. vii, 648, n. 83.

SADDUCÆI.

Sadducæorum error de Deo et de fato. iii, 142, n. 2.

SALOMON.

Salomon, vide naves et Tharsis.

Salomonis amplitudo, et divitiæ ex Hispania præcipue emanarunt. vii, 721, n. 20.

SALUS.

Negotium salutis incipit a Deo prorsus, quando peccator de ea nihil ante cogitabat, vel audiebat. iv, 914, n. 28.

SAMSON.

Samson ex instinctu Spiritus sancti se occidit. vi, 37, n. 32.

Samson dono fortitudinis confregit hostes in mandibula asini. vi, 594, n. 37; 602, n. 60.

SAMUEL.

Samuel non increpatur a Deo quasi peccaret lugens Saulem. vi, 50, n. 29.

SANCTIFICATIO.

Sanctificatio a visione Dei, a gratia habituali, et unione hypostatica potest provenire. v, 263, n. 46.

48.

SANCTITAS.

- Sanctitas personalis et relativa non multiplicatur in personis divinis. iv, 228, n. 40.
 Dignitas maternitatis in Maria Virgine, congrue, et connaturaliter exigebat sanctitatem. iv, 463, n. 18.
 Divisio sanctitatis in tres species. vii, 633, n. 45.
 Sanctitas personæ est major quam sanctitas loci sacri. vii, 624, n. 20.
 Sanctitas duplex, alia personalis, alia communis. vii, 629, n. 35.
 Sanctitas personalis secundum se considerata pertinet ad objectum formale dulciæ, secundum autem quod induit respectum ad Deum, ad objectum formale religionis. vii, 633, n. 44, 45.
 Quo sensu sanctitas non differat a religione secundum essentiam. vii, 712, n. 3.
 Sanctitas munditiæ, et firmitatem importat. vii, 712, n. 5.
 Non datur in Deo triplex sanctitas. viii, 202, n. 45.

SANITAS.

- Sanitas in quo differt a sanativo. iii, 76, n. 8.

SAPIENTIA.

- Angeli quomodo dicuntur pleni fuisse sapientia ab initio, si cunctas futuras creaturas non cognoverunt. Respondetur ad hoc dubium. iv, 829, n. 40, vide futurum.
 Sapientia creata, non est Filius Dei, sed est ea, quam indidit creaturis. iv, 37, n. 3.
 Ubi datur sapientia, eo Filius Dei dicitur mitti. iv, 455, n. 6.
 Ubi non datur sapientia, eo non dicitur mitti Filius Dei. iv, 455, n. 6, 7.
 Sapientia est perfectissima inter omnes scientias, ut metaphysica, et theologica. vi, 460, n. 1; 461, n. 2.
 Distinctusquæ habitus specie est a scientia. vi, 460, n. 1; 461, n. 2.
 Et perfectior omnibus habitibus intellectualibus. vi, 563, n. 25; 564, n. 39.
 Sapientia non debet addisci ante alias scientias etiamsi defendat veritatem principiorum ipsorum. vi, 462, n. 6.

- Sapientia non probat directe, et per se principia aliarum scientiarum, sed explicat, et defendit per aliqua media extrinseca. vi, 465, n. 7; 564, n. 31.
 Sapientia ex habitu principiorum, et potentia intellectiva oritur; et tamen excedit habitum principiorum, cum ipsa principia defendat. vi, 465, n. 7; 561, n. 31.
 Sapientia donum judicat de rebus spiritualibus per causas supremas. vi, 606, n. 10, vide scientia donum.
 Et hoc distincto modo formali facit a scientia infusa, prophetia, fide, etc. vi, 634, n. 2.
 Sapientia donum quomodo distinguatur a dono intellectus, consilii, et scientia. vi, 641, n. 23.
 Sapientia donum non manet in peccante mortaliter. vi, 644, n. 31.
 Sapientia donum non est discursiva quantum est ex se, sed ex imperfectione subjecti in hac vita, et idem est de scientia dono. vi, 646, n. 34.
 Sapientia ista quomodo judicet de omnibus de quibus est fides; et quomodo a theologia distinguatur. vi, 645, n. 34.
 Sapientia donum practicum est, et speculative. vi, 692, n. 8, vide intellectus donum.
 Sapientia ista correspondet charitati, ut ei deserviens. vi, 698, n. 25.
 Sapientia donum præstantius est omnibus donis Spiritus sancti. vi, 710, n. 34.

SARDANAPALUS.

- Sardanapalus civitatem Tarsum Ciliciæ edificavit. vii, 917, n. 12.

SATIATIVUS.

- Satiativum, vide ultimus et beatitudo, beatus, bonum, cognitio, Deus, finis visio.

SATIETAS.

- Satietas quomodo pertineat ad beatitudinem. v, 249, n. 15.

SATIO.

- Satio, vide satiatus.

SATISFATIO.

- Purus homo non potest Deo satisfacere ex rigore justitiæ. viii, 5, n. 13; 14, n. 26.
 Satisfaciens imperfecte non fundat aliquod jus, sed potius disponit, ut Deus cedat juri suo. viii, 42, n. 29, 31.
 Qui imperfecte satisfacit, nullum jus etiam imperfectum inducit, ut alter ei faciat gratiam remissionis. viii, 43, n. 34.
 Homo justus de condigno potest satisfacere pro peccato veniali. viii, 46, n. 4.

SATISFACTIO.

- Satisfactio, id est, pœna imposita pœnitenti a confessario licet non sit adæquata, debet lamen esse cum proportione ad culpam. v, 885, n. 20.
 Respectus, et ordo ad satisfactionem essentialis est sacramento pœnitentiæ, licet satisfactionis realis executio sit de secundaria intentione sacramenti. v, 885, n. 20.
 Et compensatio, seu redditio alicujus debiti. viii, 1, n. 1.
 Satisfactio est duplex, perfecta et imperfecta. viii, 1, n. 1.
 Perfecta est condigna satisfactio per quamdam recompensationem culpæ commissæ. viii, 1, n. 1.
 Imperfecta autem satisfactio hominis est secundum acceptationem ejus, qui est ea contentus. viii, 1, n. 1.
 Etiam satisfactio est multiplex, nempe gratitudinis pro beneficio accepto, fidelitatis loquendo semper veritatem, amicitia reddendo radamationem. viii, 15, n. 29.
 Satisfactio debiti legalis est recompensatio voluntaria æquivalentis pro æquivalenti. viii, 15, n. 29.
 Ut satisfactio esset condigna, requirebatur quod haberet infinitam virtutem. viii, 5, n. 13.
 Ex parte solutionis et pretii non est sufficiens alius modus, nisi satisfactio per Christum ad solutionem culpæ. viii, 5, n. 13.
 Quia per peccatum læditur Persona divina, ideo ad ejus satisfactionem divina exigitur Persona. viii, 22, n. 48.
 Ad satisfactionem imperfectam sufficit, quod offeratur aliquid quod sit sufficiens ex acceptatione creditoris, licet non ex æquivalenti valore. viii, 39, n. 22.
 Ad satisfactionem non requiritur quod persona sit grata elicitive, id est, quod satisfactio terminetur ad habendam gratiam. viii, 41, n. 28.

- Satisfactio non respicit, nisi ad ordinem justitiæ commutativæ. viii, 42, n. 31.
 Satisfactio intendit jus creditoris extinguere, non jus ad illum fundare. viii, 42, n. 31.
 Satisfactio confert aliquid, ut remittatur debitum, non ut ei aliquid conferatur, sicut contingit in merito. viii, 44, n. 35.
 Satisfactio Christi pro peccato veniali est efficacior satisfactione puri hominis. viii, 50, n. 16.
 Licet Deus ut supremus Dominus possit non acceptare satisfactionem pro peccato veniali, non potest tamen illam rejicere, ut supremus judex. viii, 50, n. 19.
 Satisfactio pro peccato veniali indiget pacto et lege Dei non dante valorem, sed applicante, ne rejiciatur a Deo tamquam a supremo Domino. viii, 50, n. 19.
 Ad satisfactionem non requiritur quod actus satisfaciendi sit reflexivus supra personam. viii, 63, n. 43.
 Ad perfectam satisfactionem ex justitia, solum requiritur, quod id per quod fit satisfactio, non sit alio titulo justitiæ debitum. viii, 76, n. 43.
 Id per quod fit satisfactio potest titulo gratitudinis, vel obedientiæ esse debitum. viii, 76, n. 43.
 Satisfactio pro injuria requiritur quod fiat per aliquid, quod non sit sub dominio creditoris offensi. viii, 74, n. 31.
 Quando est perfecta satisfactio debiti, creditor tenetur illam acceptare. viii, 79, n. 55.
 Non supponit perfecta satisfactio dignitatem ex parte personæ, sed tendit ad illam conciliandam. viii, 42, n. 30.
 Satisfactio Christi, vide Christus.

SCANDALUM.

- Scandalum ut sit speciale peccatum dans actui essentialem speciem, debet esse directe et per se volitum actu interiori. v, 855, n. 61.
 Scandalum in actu exteriori non datur nisi sit peccatum publicum, et sic semper supponit peccatum, cui adjungitur publicitas. v, 855, n. 61; vi, 92, n. 38.

SCHISMA.

- Schisma licet distinguatur ab hæresi, plerumque tamen cum illa conjungitur, et parat viam ad illam. vii, 140, n. 3.

SCIENTIA.

Variatio certitudinis et incertitudinis scientiæ, non potest non variare talem scientiam et corrumpere. i, 446, n. 5.

Evidentiæ scientiæ sumitur ex evidentiâ principiorum in quæ resolvit. i, 449, n. 3.

De ratione scientiæ, non est evidentiâ, sed solum certitudo. i, 451, n. 6.

Duplex evidentiâ scientiæ, una resoluta immediate in sua principia, alia præsupposita, factuque a superiori scientia, continuabili tamen cum inferiori. i, 451, n. 7.

Conditiones essentielles et accidentales scientiæ subalternatæ et subalternantis. i, 461, n. 1.

In scientia divina, non datur theologia formaliter, sed eminenter. i, 392, n. 7.

Subalternatio scientiæ duplex, una quæ se tenet ex parte principiorum, altera quæ se tenet ex parte subjecti. i, 393, n. 8.

Scientiarum naturalium, alia speculativa, alia practica. i, 505, n. 1.

In qualibet scientia differunt subjectum et objectum, et in utroque invenitur id quod est formale, et id quod est materiale. i, 515, n. 21.

Quid sit objectum et quid subjectum scientiæ. i, 515, n. 21.

In Deo est scientia proprie et strictè sumpta, quæ ex parte quidem cognoscens solum importat unicam, et simplicissimam cognitionem, ex parte autem rei cognitæ vere et proprie per causam cognoscit, scilicet unum esse causam, vel rationem alterius. ii, 450, n. 5.

Cum in Deo scientia sit unicus actus, quo principia et conclusiones videt, est etiam unicum lumen, ista omnia evidenter præstans. ii, 451, n. 6.

Si scientia sumatur prout dicit scientiam per inferiores causas condistinctam contra sapientiam quæ est cognitio per supremas causas, sic non est scientia in Deo, seorsum a sapientia. ii, 451, n. 6.

Nulla imperfectio ponitur in scientia Dei. ii, 451, n. 6.

Deus habet scientiæ cognitionem, tum respectu creaturarum possibilium, tum respectu propriorum attributorum. ii, 451, n. 7.

Deus respectu sui habet scientiam tantum speculativam, respectu vero creaturarum tam speculativam quam practicam, et respectu creaturarum quas de facto facit ha-

bet scientiam practicam in actu. ii, 451, n. 7.

Contingentiâ et libera cognoscuntur a Dei scientia libere. ii, 451, n. 7.

Utrum Deus habet scientiam istam de attributis, et de his quæ pertinent ad se. ii, 452, n. 8.

Duplex est in Deo scientia, scilicet simplicis intelligentiæ, et visionis. ii, 477, n. 1.

Scientia simplicis intelligentiæ est illa, quæ pure se tenet intra limites cognitionis, nec aliquid admiscet, vel connotat supra lineam cognitionis, vel de respectu voluntatis vel de respectu coexistentiæ ipsius objecti, sub eadem duratione cognitionis. ii, 477, n. 2.

Scientia visionis in hoc solo distinguitur a scientia simplicis intelligentiæ, quia illa representat res in statu puræ possibilitatis, hæc vero in exercitio determinato futuritionis, vel existentie. ii, 498, n. 8.

Scientia approbationis est scientia visionis, quatenus respectu creaturarum visionis est, nam ut est scientia visionis respectu Dei, clarum est quod non indiget approbatione, ut videatur, quia ens est necessarium, et ejus existentia, ab approbatione libera non dependet. ii, 501, n. 13.

Scientia Dei non est causa mali, sed est causa boni, per quod malum cognoscitur, nec malum opponitur Deo, sed effectibus Dei. ii, 508, n. 8.

Deus per scientiam simplicis intelligentiæ cognoscit infinitas creaturas, tam substantias, quam accidentia. ii, 521, n. 29.

Deus per scientiam visionis videt infinitam substantiam quæ est se, sed non infinitas substantias creatas, quia nunquam existent, nec de facto creatæ sunt, aut creabuntur, sed omnia in numero, pondere, et mensura fiunt. ii, 521, n. 29.

Massilienses dicebant quod Deus non dabat dona gratiæ suæ nisi supponendo aliqua merita, vel initia, quorum intuitu Deus illa daret. ii, 549, n. 2.

Massilienses præterea sustinebant quod si poneretur decretum Dei, aut prædestinatio antecedens nostram voluntatem libertas peribat, et removebatur omnis industria, tollebantur virtutes, etc. ii, 549, n. 2.

Totus controversiæ status inter patres Dominicanos et societatis Jesu circa scientiam mediam expenditur disputatione, vigesima articulis sequentibus. i, 457, n. 7.

Disputatio solemnitas circa scientiam mediam coram SS. Clemente VIII, inter reverendos patres Demos et Nastida societatis Jesu. i, 457, n. 8.

Hæc disputatio inceptit, 1604, 27 octobris. i, 457, n. 8.

Num aliqui Thomistæ admiserint scientiam futurorum conditionatorum ante decretum divinæ voluntatis. i, 457, n. 8.

Media scientia est, qua Deus præscit quid sit factura voluntas, ante omne decretum Dei præveniens nostram voluntatem. ii, 568, n. 20.

Docet ad vocandum nos gratiam Dei prævenire, sed ut efficax reddatur in operando, dependere a consensu nostro per illam præviso. i, 421, n. 19.

Præcipua difficultas: non detur in Deo aliqua scientia, quæ antecedit omne decretum seu propositum Dei, an vero decretum antecedit scientiam, non solum in his, quæ a solo Deo fiunt, qualis est salus parvulorum, sed etiam in his, quæ fiunt per liberum nostrum arbitrium ut est salus adulterorum. i, 425, n. 26.

Qui tenent scientiam mediam admittunt decreta prædefinitiva, et independentia a scientia media, in his quæ a solo Deo fiunt, non vero in his, quæ nostrum expetunt liberum arbitrium. ii, 568, n. 21.

Dissentiunt a Massiliensibus in hoc quod isti dicebant gratiam Dei dari intuitu alicujus boni ex parte nostra prævisi sub conditione; et in hoc conveniunt quod sustineant libertatem periclitari, si infallibilis decreti causalitas antevertat voluntatem nostram ante omnem præsuppositionem et prævisionem consensus illius. ii, 568, n. 20.

Molina fuit primus qui talem scientiam mediam docuit et sustinuit, dixitque eam esse necessariam pro concilianda libertate nostra, cum divina efficacia, et infallibilitate decretorum ejus. ii, 571, n. 26.

Num illa scientia dicatur media inter scientiam visionis, et simplicis intelligentiæ, vel inter scientiam liberam et necessariam. ii, 571, n. 26.

Quid defensores scientiæ mediæ intelligant per illam, et quid alii qui oppugnant illam sentiant. ii, 593, n. 35.

Scientia media rejicitur a D. Augustino. ii, 602, n. 13.

D. Thomas hac in parte sequitur D. Augustinum. ii, 614, n. 27.

Præcipua fundamenta destruendi scientiam mediam ad tria reducuntur, et quænam sint. ii, 616, n. 2.

Plurima inconvenientia scientiæ mediæ declarantur. ii, 621, n. 11.

Celebris objectio de Tyriis et Sidoniis resolvitur in articulo disputationis. ii, 426, n. 28.

Scientia simplicis intelligentiæ habet duas partes, scilicet quod sit de rebus, quan-

tum ad sua prædicata quidditativa, et connexiones necessarias, et quod sit abstractiva, quia nihil miscet de eo, quod est extraneum a ratione scientiæ. ii, 667, n. 45.

Scientia visionis addit scientiam physicam rei cognitæ. ii, 667, n. 45.

Quid conclusum in congregatione, junii 1601 a censoribus et consulatoribus a summo pontifice Clemente VIII deputatis. ii, 674, n. 7.

Apographum testimonii illius congregationis fideliter extractum ab autographo Domini Francisci Penna sacre Rotæ decani, per Jacobum Mother publicum Romæ notarium apostolicum. ii, 674, n. 7.

Cardinalium, censurarum, et consultorum nomina. ii, 674, n. 7.

Plurimi præter Dominicanos rejiciunt scientiam mediam. ii, 676, n. 9.

Scientia ars, et idea divina in quo differant. iii, 52, n. 55, 56.

Scientia practica quæ. iii, 64, n. 27.

Scientia sive cognitio, et veritas quomodo cum objecto commensurentur. iii, 104, n. 27.

Scientia sanctorum, est de omnibus necessariis ad salutem. iv, 455, n. 7.

Hanc scientiam non habent, qui Deum non amant vehementer. iv, 455, n. 7.

Scientiæ augentur extensive in ordine ad diversa objecta materialia, et hoc augmentum fit mediante novo modo intrinsece superaddito ipsi scientiæ. vi, 303, n. 29, vide extensio.

Scientia unico actu potest generari, licet non possit ita faciliter uti intellectus nisi plures actus exercent. vi, 345, n. 4, vide ars, habitus, opinio et virtus.

Scientia non consistit solum in apprehensione terminorum, sed etiam in judicio, ut illato ex præmissis. vi, 350, n. 17.

Scientiæ manent in anima separata, sicut et species intelligibiles, et habitus voluntatis. vi, 362, n. 17.

Scientiæ corrumpuntur in nobis per oblivionem, per deceptionem, et per errorem contrarium. vi, 365, n. 17.

Scientia destruetur in patria secundum Apostolum quantum ad id quod materiale est ex parte discursus, et conversionis ad phantasmata, non ex parte habitus. vi, 589, n. 24.

Scientiæ donum judicat de rebus spiritualibus per causas, vel effectus inferiores. vi, 469, n. 1; 250, n. 50, vide intellectus donum et sapientiæ donum.

Scientiæ donum non est discursiva quantum est ex se, sed ex imperfectione subjecti in hac vita, et idem est de sapientiæ dono. vi, 645, n. 34.

Scientiæ donum quomodo procedat ex causis creatis, et inferioribus ut fundatum in motione Spiritus sancti. vi, 652, n. 55.
 Scientiæ donum quomodo distinguitur a fide, scientia acquisita, consilii dono, et prudentia. vi, 654, n. 57.
 Scientiæ donum res divinas, et creatas tangit, diverso modo formali, ac scientiæ donum. iv, 654, n. 60.
 Scientiæ donum ad utramque partem pertinet, speculativam scilicet et practicam. vi, 692, n. 7, vide intellectus donum.
 Scientiæ donum correspondet fidei, sicut et donum intellectus. vi, 691, n. 6.
 Scientiæ donum non est præstantius dono intellectus, bene tamen consilio, simpliciter loquendo, et in ordine ad actus suos; secundum quid autem, et ex parte materiæ consilium præfertur scientiæ. vi, 710, n. 35.
 Scientia subalternata non habet statum perfectum scientiæ, nisi cum subalternante continuetur. vi, 465, n. 6.
 Scientia Christi, vide Christus.
 Ad cognoscendum plura per scientiam beatam unica concurrunt species. viii, 404, n. 16.
 Ad cognoscendum plura per scientiam inditam concurrunt plures species. viii, 404, n. 16.
 Scientia beata Christi, vide Christus.

SCOTUS.

Scoti opinio explicata. iv, 179, n. 16, vide spiratio, Spiritus sanctus et Verbum divinum.
 Scotus quomodo ponat actum indifferentem in individuo. v, 810, n. 7.

SCRIPTURA.

Scriptura sacra potest considerari dupliciter. i, 403, n. 28.
 Unde contat Scripturam sacram quam habemus, non esse depravatam in tot translationibus, controversiis, et expositionibus. i, 436, n. 12.
 Scriptura sacra est regula, et norma secundum quam debet fieri iudicium, non tamen est iudex ipse, qui est pronuntiator et confirmator fideles. i, 440, n. 20.
 Scriptura sacra utitur metaphoris, seu simi-

litudinibus, et similiter diversos habet sensus. i, 524, n. 11.

Scriptura sacra habet diversos sensus in genere, unus est litteralis, alter mysticus. i, 525, n. 13.

Scripturæ sacræ sensus mysticus dividitur in tres, scilicet in allegoricum, anagogicum, et moralem seu tropologicum. i, 525, n. 13.

Scripturæ sacræ sensus litteralis tria complectitur, etymologiam, historiam, et analogiam. Ad illum reducitur sensus parabolicus, et metaphoricus. i, 526, n. 16.

Sensus accommodatitius proprie non est sensus expositorius Scripturæ, sed quædam allusio, seu comparatio ad aliquid contentum in Scriptura. i, 528, n. 16.

Sensus litteralis Scripturæ sunt tres partes seu modi significandi historia, ætiologia, et analogia, et quid sint. i, 526, n. 15.

Sensus mysticus Scripturæ fundatur in litterali, et dicit ad illum habitudinem et dependentiam. i, 527, n. 18.

Idem locus Scripturæ potest habere plures sensus litterales. i, 527, n. 18.

Dari aliquam Scripturam sacram divinitus spiratam certum est assertum. vii, 160, n. 2; 264, n. 1.

Hæc tamen non sufficit se sola ad iudicandum de rebus fidei, nisi adsit alia regula animata. vii, 162, n. 4.

Plures difficultates et obscuritates ad intelligendum continet. vii, 173, n. 25.

Scripturæ verba sunt infallibilis auctoritatis non propter se materialiter considerata, sed propter sensum quem exprimunt. vii, 279, n. 34.

Semper fuit in Ecclesia sincera, et pura Scripturæ sacræ editio. vii, 280, n. 35.

Scripturæ plures translationes Ecclesia permittit, si non sint contrariæ vulgatæ. vii, 283, n. 41.

SCRUPULOSUS.

Scrupulosi qua ratione deponere debeant conscientiam. vi, 144, n. 2.

SCRUPULUS.

Scrupulus qualiter debeat iudicari, ut deponi possit. vi, 157, n. 46.
 Scrupulus ex triplici causa potest provenire. vi, 157, n. 47.

SCRUTOR.

Scrutari corda, vel ad Deum spectat, vel ad eum qui habet spiritum propheticum. iv, 831, n. 2, 3; 839, n. 17.

Est valde difficile reddere rationem, cur secreta cordis sint Angelis incognoscibilia. iv, 832, n. 5, vide objecta cognitionis angelicæ.

Propter hoc divisi sunt auctores in tali ratione reddenda. iv, 833, n. 6, vide cogitatio et secreta cordis.

SECRETUM.

Secreta cordis non cognoscit Angelus, nisi ea Deus revelet ob multas causas, quæ ab auctore recensentur. iv, 833, n. 6.

Quarum primam rejicit. iv, 833, n. 7.

Secundam dicit diminutam. iv, 834, n. 10; 835, n. 11.

Tertiam autem, quæ est S. Thomæ, admittit. iv, 836, n. 13.

Vasquez dicit nullam rationem efficacem posse inveniri depromptam ex philosophia, quæ id probet. iv, 833, n. 8.

Dubitans an teneatur revelare secretum in tali casu, quia prælatus sibi præcipit (qui prælatus non censetur iniquus, vel imprudens) non peccat revelando illud. vi, 155, n. 38.

SECURITAS.

Securitas beatitudinis, vide perpetuitas.

SEDEO.

Sedere ad dexteram meam, aut ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo, quomodo id veniat intelligendum. iv, 39, n. 5.

SEGNITIES.

Segnities est species timoris, quando timor est circa laborem, vide timor.

SEMPIELAGIANI.

Duo præcipui errores Semipelagianorum.

Primus, quod gratia Dei non præveniat omnia merita nostra, et omnem voluntatem nostram, sed supponat aliquod initium saltem fidei, et boni desiderii, quod petamus a Deo auxilium et remedium: secundus, quod donum perseverantiæ non est ita infallibile quod non possit nostra voluntate amitti et frustrari. ii, 602, n. 13.

D. Augustinus duos libros contra illos duos errores Semipelagianorum scripsit, scilicet librum de prædestinatione, in quo ostendit, etiam fidem et primum initium desiderandi salutem esse ex Deo, nostraque ab ipsis præveniri voluntates, contra primum errorem. Contra secundum scripsit librum de bono perseverantiæ, ubi ostendit illud donum esse infallibile, nec posse a nobis frustrari, nec nostram libertatem impediri ipsa definitione, et immutabilitate prædestinationis. ii, 601, n. 12.
 Semipelagiani qui, et unde sic dicti. iii, 187, n. 1.

Unde Semipelagianorum hæresis orta. iii, 187, n. 1.

Semipelagiani circa peccatum originale, et gratiæ necessitatem a Pelagio maxime dissentiebant. iii, 188, n. 2.

Quid de prædestinatione Semipelagiani sentirent. iii, 189, n. 3.

Quid circa liberum arbitrium. iii, 190, n. 4; 192, n. 6.

Semipelagianorum error circa electionem ante prævisa merita. iii, 675, n. 16; 676, n. 17.

Semipelagianorum error de bonorum operum executione. iii, 718, n. 4.

Semipelagiani bonum usum liberi arbitrii ut procedentem ex viribus naturæ dicebant esse initium nostræ justificationis. vi, 768, n. 24.

Semipelagiani divisionem gratiæ insufficientem, et efficacem taliter intelligebant, quod putabant eamdem gratiam esse modo sufficientem, modo efficacem pro voluntate eam acceptante, vel rejiciente. vi, 822, n. 3; 829, n. 4, vide gratia efficax et gratia sufficiens.

Semipelagiani, facienti quod in se est ex viribus propriis dicebant Deum dare gratiam secundum debitum justitiæ. vi, 852, n. 7, vide gratia.

SENSUS.

- Sensus cur non potest cognoscere veritatem. iii, 120, n. 18.
 Sensus compositus, et divisus : de utroque. iv, 918, n. 34.
 In sensu diviso, seu in potentia antecedenti; in sensu composito, seu in potentia consequenti. iv, 918, n. 34.
 Sensus, seu sensitiva potentia, nec supernaturaliter possunt elevari ad videndum Deum, et quare. v, 195, n. 1.
 Neque ad objecta spiritualia. v, 195, n. 1.
 Sensus externi corporis gloriosi suas sensationes exercent perfectissimo modo, operatione quidem intentionali, non alterativa. v, 338, n. 17.
 Sensuum externorum operatio duplex esse potest, alterativa, et intentionalis. v, 338, n. 17.
 Sensus externi cognitio formaliter petit presentiam. v, 339, n. 20.
 Sensus compositus quomodo stet cum libertate. v, 160.
 Sensus, vide potentias sensitivas.
 Sensus compositus, et divisus quomodo intelligendi sint in materia de gratia. vi, 834, n. 155.

SENTENTIA.

- Sententia probabilis ut formetur, quæ principia tam intrinseca, quam extrinseca in moralibus requirat. vi, 134, n. 18, vide conscientia probabilis et probabilitas.
 Sententia probabilis practice in materia sacramentorum ea erit, quæ securior fuerit propter gratuitatem, et necessitatem ipsorum. vi, 35, n. 29, vide minister sacramentorum.

SERAPHIM.

- Seraphim in ratione scientiæ beatæ excedunt Cherubinos. v, 233, n. 34.

SERAPIS.

- Serapis maximus Deus apud Ægyptios et Alexandrinos. vii, 960, n. 4.

- Serapidis etymologia. vii, 960, n. 4.
 Serapis ab arca in qua Apis Argivorum rex conditus est, nomen accepit. vii, 960, n. 4.

SERVETUS.

- Michael Servetus hæresim Sabellianam jam dudum consopitam exsuscitavit, vide Sabellius.

SERVITUS.

- In servitute non est beatitudo. v, 164, n. 4.
 Servitus formaliter est ad dominum. vii, 658, n. 13.
 Servitus religionis non potest formaliter respicere aliquod attributum in Deo, nisi sub ratione principii creatis. vii, 619, n. 15.
 Servitus est duplex, alia vilis, alia honorata. vii, 410, n. 11.
 Multis modis dicitur servitus. viii, 629, n. 3.

SERVUS.

- Servus, vide dominus.

SICLUS.

- Siclus quid significet, vel quid sit in Scriptura. vii, 895, n. 8.

SIGILLUM.

- Sigillum confessionis est de jure divino. vii, 219, n. 12.

SIGNUM.

- Signa simplicia aeterna quomodo veritatem significant. iii, 123, n. 23.

SIMILITUDO.

- Similitudo qua essentia divina creaturas continet, explicatur. iii, 25, n. 16.
 Similitudo est causa amoris. iv, 166, n. 35.
 Filius Dei, ut Verbum, procedit in similitudinem naturæ. iv, 125, n. 8.
 Verbum enim est perfecta similitudo rei cognitæ. iv, 125, n. 8; 127, n. 14; 129, n. 16; 130, n. 18; 138, n. 28; 139, n. 30; 144, n. 7; 150, n. 15; 152, n. 18; 154, n. 20; 157, n. 22; 158, n. 23, vide æqualitas et voluntas.
 Similitudo est causa amoris amicitia, licet aliquando per accidens causet odium. vi, 206, n. 4; 213, n. 5.
 Similitudo causat delectationem, quatenus auget bonum proprium, vel propagat illud; aliquando tamen causat odium, et fastidium. vi, 206, n. 4; 213, n. 5.

SIMON.

- Simon magus liberum arbitrium ex efficacia divinæ voluntatis negans, a Petro Apostolo docetur. iii, 143, n. 4.
 Simon magus portenta faciebat omni ferarum cicuratione majora. vii, 973, n. 26.

SIMPLEX.

- Nullum est futurum conditionatum contingens, quod non habeat aliquid simplex absolute, in se, vel supponat, ratione ejus etiam in Deo postulat decretum absolutum. ii, 583, n. 21.
 Perfectiones simpliciter simplices sunt in Deo formaliter. i, 620, n. 9, vide perfectio.
 Inter Angelos una duratio est simplicior et perfectior. ii, 117, n. 17.
 Substantiæ simplicium convenit simplicior et perfectior existentia. ii, 117, n. 17.
 Simplex complacentia, vide voluntas inefficax.
 Simplex volitio, vide volitio.
 Simplex affectus, vide voluntarium.

SIMPLICITAS.

- Summa simplicitas debet excludere omnem modum, et rationem compositionis. i, 620, n. 9.
 Simplicitas Angelorum non excludit compositionem metaphysicam, puta ex esse et essentia, ex actu et potentia, ex subjecto et accidente, ex genere et differentia, ex natura et subsistentia, sed bene excludit omnem compositionem physicam, seu ex materia, et forma physica, qualis illa cumque sit. iv, 574, n. 1, 2, 3; 575, n. 4, 5; 576, n. 6; 577, n. 7; 578, n. 8; 579, n. 9; 580, n. 10; 581, n. 11; 582, n. 12; 583, n. 13.

SIMPLICITER.

- Simpliciter quot modis possit accipi. v, 437, n. 25.
 Particula simpliciter in duplici sensu potest accipi. vi, 549, n. 57; 561, n. 20.
 Dupliciter particula simpliciter sumitur: primo, pro eo quod est idem, atque absolute; secundo pro eo quod est idem atque totaliter. viii, 46, n. 26.

SIMUL.

- Creavit Deus omnia simul, vide creatio.

SIMULTAS.

- Ubi simultas est naturæ, ibi in rigore nulla est prioritas. iv, 436, n. 11.

SINGULARIS.

- Est differentia inter singulare accidentis, et substantiæ. iv, 236, n. 2.
 Nomen ergo singulare est commune substantiæ, et accidenti, sicut nomen particulare et nomen individuum. iv, 237, n. 3, vide hypostasis, suppositum, et syllogismus.

SOBRIETAS.

Sobrietas est pars subjectiva temperantiae ex parte ciborum, vide temperantia.

SOCRATES.

Socrates unam tantum virtutem moralem statuebat. v, 652, n. 39.

SOL.

Corpus solis fuit creatum in primo instanti sine luce, sed omnino informe. ii, 712, n. 28.

Soli prima die opificii mundi collata est lux, quantum ad virtutem illuminativam in communi, sed quarta die collata fuit ei virtus determinata ad speciales effectus. ii, 747, n. 9.

Sol et astra, et cœlum ipsum non est actuum in hæc inferiora, nisi supposito motu, nam motu cœli cessante, cessabunt omnes illæ influentiæ in hæc inferiora. ii, 747, n. 9, 10.

Cessante motu cœli, ipsa lux solis non erit in hoc statu, in quo nunc est, sed erit septempliciter major. ii, 747, n. 9, 10.

Cur sol sit unus, et non plures. iv, 466, n. 1.

Sol primo die fuit creatus. vii, 64, n. 24.

SONUS.

Sonus potest desinere absque eo quod corpus obsistens tangat. vi, 367, n. 22.

SPECIES.

Species intentionales requiruntur tamquam representationes ex parte objecti ad unendum ipsum objectum potentiae, in esse intentionali et immateriali. ii, 183, n. 4.

Species intentionales se tenent ex parte potentiae subjective, quatenus actuantur, et informant, sed se tenent representative ex parte objecti, quatenus gerunt vices ejus,

ut objectum mediante specie possit informare et actuare potentiam. ii, 183, n. 4. Duplex est species impressa, et expressa, et utraque est similitudo objecti. ii, 184, n. 5.

Species expressa procedit ab impressa, et ex vi illius processionis, est similitudo, et imago objecti. ii, 184, n. 5.

Species intelligibilis requiritur, ut potentia intellectiva recipiat immaterialiter ipsum objectum. ii, 185, n. 7.

Natura speciei non debet sumi penes id quod habet entitativum respectu subjecti, sed penes id quod habet representativum respectu objecti. ii, 186, n. 9.

Munus præcipuum et essentielle speciei est actuare potentiam loco objecti. i, 186, n. 9.

Potentia non assimilatur ipsi entitati speciei, sed objecto representato per illam. ii, 188, n. 12.

Non requiritur quod species effective procedat ab objecto, sed sufficit quod representative, et quasi exemplariter ipsum respiciat. ii, 188, n. 12.

Per similitudinem inferioris ordinis rerum, non potest representari res superioris ordinis, sicut per speciem corporis non potest representari aliquid spirituale. ii, 201, n. 5.

Species impressa representat objectum intelligibile, et ut concurrens ad cognitionem per modum principii. ii, 228, n. 9.

Species expressa representat objectum ut intellectum, et per modum termini in quem fertur intellectio in cognoscendo. ii, 228, n. 9.

Species expressa non semper adæquatur speciei impressæ, sed ex eadem specie impressa possunt oriri diversi conceptus, secundum diversas habitudines seu privationes. ii, 228, n. 10.

Implicat dari speciem impressam representati Dei clare visi. ii, 201, n. 3.

Cum esse intelligibile in Deo non sit accidentale, quia est actus purus, repugnat quod detur species creata immediate representativa Dei. ii, 7, n. 15.

Divina essentia est aliquid in circumscriptum continens eminenter quidquid ab intellectu creato potest intelligi, quod per nullam speciem creatam representari potest. ii, 210, n. 22.

Actus puri non potest dari species impressa, Deus autem est actus purus. ii, 212, n. 27.

Non datur species expressa creata in visione beatifica, et quare. ii, 216, n. 5.

Angelus non accipit species a rebus, uti fingit Richardus a S. Victore. iv, 836, n. 12.

Conditiones requisitæ ad speciem intelligibilem. iv, 720, n. 7.

Angelus habet ab initio species omnium singularium non quidem immediate, sed mediate. iv, 755, n. 28.

Species autem illæ non sunt propriæ passionis in rigore loquendo, sed sunt accidentia inseparabilia. iv, 756, n. 30, vide universalitas et variatio.

Sunt quidem illæ species ab initio infusæ, sed non æque determinatæ et applicatæ. iv, 827, n. 37.

Species intelligibilis, qua Angelus influit in alium, est substantia ipsa Angeli, tamquam a se cogniti: influit autem instar objecti seu in genere representativo. iv, 717, n. 40; 767, n. 10, vide intellectus.

De specie impressa et expressa. iv, 98, n. 8.

Angeli specie differunt inter se, et non solo numero. iv, 585, n. 3.

Species insensatæ cognoscunt convenientiam rei. v, 46, n. 26.

Species unica creata an perfecte possit representare omnem collectionem creaturarum. v, 166, n. 9.

Species intelligibilis ex se non dicit imperfectionem in unione sui. v, 187, n. 41.

Species intentionalis aeri inhæret, non tamen effectum representationis ei præbet. v, 363, n. 13.

Species intelligibilis quomodo sit principium cum potentia influens in actum vitalem. v, 194, n. 55.

Per modum speciei expressæ, seu Verbi quomodo uniat Deus beato. v, 194, n. 57.

Species visibiles directe feruntur ad visum, odorabiles autem et audibiles etiam oblique, et ex quovis latere. v, 339, n. 20.

Speciem infusam a solo Deo potest intellectus accipere, et etiam lumen. v, 503, n. 36, vide intellectus.

Species intelligibilis effective potest concurrere ad actum intellectus, et quare. v, 511, n. 59.

Species non invenitur sine aliquo individuo, sed status ipsius speciei, qui est status præcisionis non descendit ad individua. v, 803, n. 37.

Species theologica in peccatis attenditur penes offensam, et aversionem a Deo. v, 884, n. 19.

Species ignobilioris generis potest excedere in perfectione multas species nobilioris generis. vi, 559, n. 17; 564, n. 29.

Species intentionalis reductive pertinet ad speciem potentiae in prædicamento qualitatis, et etiam speciem dispositionis, seu habitus, et ad hanc videtur magis reduci quam ad illam. vi, 255, n. 4.

Species representativæ Christi Domini, vide Christus.

Species intentionales intelligibiles manent in anima separata, sicut et scientiæ, et habitus residentes in parte spirituali. vi, 537, n. 19; 568, n. 3.

Species visibiles effective producantur a virtute cœli in una sententia, in alia vero a coloribus etiam, ut modificatis per lucem; et a luce ipsa quando ipsa sola videtur. vi, 387, n. 4.

Specierum collectio non est habitus intellectualis. vi, 437, n. 6, vide habitus intellectualis.

Informatio speciei intelligibilis non dicit imperfectionem. viii, 128, n. 24.

Dabilis est species intelligibilis representans futura libera. viii, 381, n. 9.

Species deservientes scientiæ inditæ ad cognoscendas res naturales sunt supernaturales. viii, 392, n. 12.

Istæ species dicuntur minus universales angelicis quantum ad extensionem, non quantum ad extensionem, non quantum ad immaterialitatis abstractionem. viii, 393, n. 15.

Unica species directe non representat rem naturalem, et supernaturalem. viii, 393, n. 17.

In Christo fuere species clariores angelicis. viii, 402, n. 8.

Species representat omnia prædicata, et singularia naturæ. viii, 404, n. 16.

SPECIFICATIO.

Specificatio rerum multiplex est. v, 46, n. 5.

Specificatio potentiae cognoscitivæ quomodo sit. v, 55, n. 20.

Specificatio intentionis, vide intentio.

Specificatio actionis, et passionis, vide actio et passio.

Specificatio in genere morali principalior est in actu, quam quæ est in esse naturæ. v, 75, n. 62.

Specificatio ad causam formalem pertinet, non ad efficientem. v, 311, n. 17; 314, n. 25.

SPECIFICO

Quo sensu id specificet quod prius movet. v, 68, n. 47.

SPECIFICATIVUS

In specificativo medii ingreditur in obliquo finis. v, 60, n. 32.

SPECULATIVUS.

Speculativum, et practicum quomodo differant. vi, 458, n. 29.

SPERO.

Ille cui fieret revelatio suæ damnationis non posset sperare. v, 270, n. 64.
Sperare alteri beatitudinem est actus virtutis spei. vii, 341, n. 7, 8.
Ad sperandum alteri aliquod bonum, præsupponi debet amor unitivus erga illum, qui est amor benevolentia. vii, 344, n. 15.
Sperare beatitudinem alteri potest esse in peccatore. vii, 344, n. 17.
Sperare beatitudinem propter finem malum non est actus spei theologicæ. vii, 349, n. 7.

SPES.

Spes in Deum non cadit. iii, 524, n. 16.
Spes ad intellectum pertinet substantialiter. v, 551, n. 24.
Spes causat delectationem quatenus est via ad consequendam rem, et quasi incipit possidere. vi, 213, n. 5.
Licet quia possessio non est perfecta affligat, vide actio, admiratio, benefacio, memoria, motus, similitudo et tristitia.
Spes formaliter pertinet ad vim appetitivam, regulative ad apprehensivam. vi, 220, n. 2.
Spes ad irascibilem partem pertinet, respicit enim bonum arduum. vi, 220, n. 2.
Ex quo ab amore, et desiderio distinguitur. vi, 220, n. 2.
Spei certitudo non est illa essentialis, et formalis, quæ in cognitione consistit, sed participata ab hac, et pertinet ad voluntatem. vi, 223, n. 6.
Spes quomodo respiciat Deum tamquam finem, et objectum immediatum ut consequibile. vi, 224, n. 40.
Spes in concupiscentia rei bonæ fundatur. vi, 224, n. 10.
Spes etiam invenitur in brutis. vi, 225, n. 12.
Spes magis invenitur in juvenibus et ebriosis, quam in senibus, et quare. vi, 226, n. 14.
Spes non augetur extrinsece. vi, 305, n. 34, vide extensio.

Spes, et fides possunt esse sine charitate, non tamen charitas sine spe, et fides sine spe potest esse in aliquo peccatore. vi, 532, n. 5.

Spes est inferior fide, et ab ea solum potest oriri. vi, 564, n. 29.

Spes in statu informi est dispositio ad gratiam; ut formata vero præsupponit gratiam. vi, 799, n. 9, vide fides.

Spes theologicæ per se, id est, ex parte sui objecti primarii non habet medium, per accidens tamen potest habere. vii, 352, n. 14.

Hoc medium in spe est duplex. vii, 352, n. 14.

Non habet spes medium ex parte actus. vii, 352, n. 15.

Non datur spes acquisita, quæ sit actus bonus et honestus circa objectum supernaturale. vii, 356, n. 2.

Spei actus est voluntas efficax. vii, 355, n. 3.

Spes non manet in beatis, neque quoad habitum, neque quoad actum, etiam secundarium. vii, 359, n. 4.

Expellitur autem spes in gloria ab habitu luminis gloriæ radicaliter, a charitate consummata formaliter. vii, 361, n. 6.

Non manet spes sine fide, quomodocumque fides destruat. vii, 334, n. 24.

Spes theologicæ non habet in sua specificatione alium actum præter actum sperandi beatitudinem, et secundario ea, quæ ad beatitudinem requiruntur, vel consequuntur. vii, 362, n. 9.

Limitatur spes ad perficiendum statum viæ. vii, 362, n. 9.

Unde non manet spes in patria, etiam quoad ornatum. vii, 363, n. 11.

Petit spes subjectum carens beatitudine, vel cum possibilitate carenti, nec sufficit possibilitas remota, et quasi obediens, sed proxima. vii, 363, n. 12.

Spes communiter dicta non manet in beatis ad sperandam gloriam corporis. vii, 364, n. 1.

Nec etiam ad sperandum novas revelationes, et gloriam accidentalem. vii, 364, n. 1.

Neque ad desiderandum aliis beatitudinem, vel alia bona. vii, 364, n. 1.

Probabile est non fuisse in Christo spem communiter dictam, contrarium tamen videtur conformius D. Thomæ. vii, 367, n. 8.

Spes est certa ex parte objecti formalis. vii, 367, n. 1.

Ad illam spem tamen non pertinet certitudo speculativa, sed practica. vii, 369, n. 4.

In objecto spei est duplex certitudo. vii, 370, n. 5.

Ex parte sui motivi spes certissima est, incerta autem ex parte subjecti. vii, 370, n. 5.

Non innititur spes libero arbitrio ut medio

seu motivo, sed tamquam subjecto. vii, 371, n. 7.

Non potest sperare spe theologicæ beatitudinem homo cui facta est revelatio de sua damnatione. vii, 391, n. 8.

Poterit tamen sperare non per spem theologicam, ea quæ sunt necessaria ad vitanda peccata, et implenda præcepta. vii, 391, n. 8.

Spei theologicæ objectum est bonum divinum arduum possibile futurum. vii, 324, n. 3; 393, n. 11.

Spes theologicæ non potest elicere aliquem actum si non maneat ratio formalis sub qua, etiamsi maneat objectum formale quod. vii, 328, n. 13.

Ratio ardui reperta in objecto spei non est idem quod adipiscibile per facultatem alienam. vii, 329, n. 14.

Spei theologicæ essentia non salvatur, si bonum quod speratur non sit divinum, etiamsi auxilio divino speretur. vii, 330, n. 15.

Formale objectum spei theologicæ est divinum auxilium quatenus constituit bonum divinum in ratione boni ardui assequibilis. vii, 330, n. 16.

Quod auxilium est supernaturale quoad substantiam. vii, 330, n. 15.

Ad rationem formalem objecti spei non pertinet Deus ut causa efficiens spei, bene tamen ut causa efficiens respectu objecti spei. vii, 336, n. 28.

Ad objectum autem pertinet beatitudo non tamquam ratio formalis spei, sed tamquam res sparata. vii, 336, n. 29.

Sperare bona creata ex auxilio divino non pertinet ad spem theologicam. vii, 337, n. 33; 356, n. 2.

Spem habere beatitudinis æternæ in auxilio humano temporali impossibile est. vii, 338, n. 34.

Imo si esset possibile non pertineret ad spem theologicam. vii, 338, n. 34.

Spei theologicæ objectum materiale primum est beatitudo æterna. vii, 338, n. 4.

Non beatitudo formalis, sed objectiva. vii, 339, n. 3.

Connotat tamen tamquam conditionem requisitam visionem, quæ est beatitudo formalis. vii, 339, n. 3.

Ad objectum materiale secundarium spei pertinent bona creata, quæ conducunt ad beatitudinem. vii, 340, n. 5.

Spes innititur auxilio divino non ratione effectus quem ponit in nobis, sed ratione virtutis a qua dimanat. vii, 343, n. 13.

Eadem est materia spei, et desperationis, licet non eodem modo attackta. vii, 343, n. 13.

Spes theologicæ destruitur per actum desperationis non solum de salute propria, sed etiam de salute alterius dum est in hac vita. vii, 344, n. 17.

Spes est unum ex donis infusis a Deo in nostra justificatione. vii, 345, n. 1.

Imo spes est habitus operativus, et virtus eo modo quo isto nomine theologi et philosophi utuntur, et oppositum est errori proximum. vii, 345, n. 1.

In toto rigore spes est virtus. vii, 346, n. 2.

Spes informis non habet rationem virtutis perfectæ quantum ad statum virtutis, sed solum quoad essentiam. vii, 346, n. 2.

Spes informatur a charitate per subordinationem ad perfectionem illius. vii, 347, n. 4.

Aliter tamen spes informatur ac virtutes morales. vii, 347, n. 4.

Spe nullus potest male uti tamquam principio, bene tamen tamquam objecto. vii, 349, n. 7.

SPIRATIO.

Spiratio et amor quando differant. v, 492, n. 10.

Activa quid. iv, 373, n. 5, vide immediate.

Spiratio activa non distinguitur realiter a paternitate et filiatione, sicut putat Durandus. iv, 274, n. 19.

Scotus vult distingui has relationes ex natura rei. iv, 274, n. 19.

Spiratio activa, et paternitas sunt una res relativa, et duæ relationes reales. iv, 284, n. 36, 37.

Impulsus seu pondus, qua voluntas fertur in rem amatam, dicitur spiratio. iv, 144, n. 6; 147, n. 11.

SPIRITUALITAS.

Spiritualitas Angelorum non potest concludi demonstrative ex ipsorum velocitate, sed bene ex eorum intellectualitate. iv, 572, n. 22.

Id autem ponitur contra Vasquez. iv, 572, n. 22.

Et ex modo operandi, in quo Angeli perfecte Deo assimilantur, similitudinem quantum ad gradum intellectualem, non quantum ad speciem. iv, 573, n. 23, 24.

SPIRITUS.

Spiritus aliquando idem sonat, quod ventus. iv, 44, n. 14.
 Postulat Spiritus sanctus pro nobis causaliter, id est, facit nos postulare, non autem postulat formaliter. iv, 44, n. 14.
 Spiritus sanctus procedit per modum impulsus, et non per modum imaginis. iv, 44, n. 15.
 Macedonii hæresis contra Spiritum sanctum. iv, 13, n. 15.
 Spiritus sancti divinitas, et consubstantialitas ejus cum Patre, et Filio probatur ex Scriptura contra errorem Græcorum. iv, 30, n. 20.
 Processio Spiritus sancti a Filio, unde probetur. iv, 333, n. 9.
 Si Spiritus sanctus a Filio non procederet, non distingueretur ab eo. iv, 340, n. 21.
 Contra hoc sentit Scotus. iv, 342, n. 23.
 Cujus fundamenta refelluntur. iv, 347, n. 31.
 Extirpantur etiam fundamenta Græcorum. iv, 354, n. 40.
 Spiritus sanctus a Patre, Filioque procedit, ut ab unico spiratore. iv, 356, n. 42; 358, n. 2; 366, n. 16, vide Complutenses et gratia.
 Spiritus, seu spirituale nullo modo possunt attingi a sensu corporeo, et quare. v, 496, n. 2.
 Spirituum vitalium motus non subditur imperio rationis. v, 607, n. 2 et vide memoria.
 Spiritus sancti processio voluntaria est perfectissime, licet non libera. v, 309, n. 14.
 Casu, quo fieret homo nec esset filius naturalis, neque adoptivus. viii, 636, n. 36.

SPONSALIA.

Sponsalia de futuro obligant sub mortali. vii, 859, n. 8.

SPONTANEUS.

Spontaneum quid sit. v, 360, n. 4.
 Spontaneum convenit amentibus, brutis, et pueris. v, 361, n. 6.

STATUS.

Status naturæ sunt quatuor: naturæ puræ; naturæ integræ, naturæ reparatæ, et na-

turæ lapsæ. Qui singuli explicantur. vi, 724, n. 10, vide dilectio, gratia specialis, tentatio, vires et voluntas.

Quando quis obligatur per promissionem ad aliquem statum, non obligatur ad ea, quæ ad illum pertinent, nisi mediante susceptione status. vii, 864, n. 5.

Status legis gratiæ perfectior est aliis. vii, 124, n. 5.

Omnes status hominum reducuntur ad tres. viii, 395, n. 3.

Status innocentiam perfectio, per subjectionem ad Deum, et ab eo recipiendo, non per sacramenta. In eo signa externa, sed speculativa, non gratiæ practica. ix, 144.

Ejus status nulla ignorantia quasi privative: scientia a Deo per sensibilia, ut objecta, non ut media. ix, 118.

Status irreparabilis: incertum an ulla in eo poenitentia. Fuissent sacrificia: quid illa a sacramentis differant: in patria, nulla ipsa futura. ix, 124.

STELLA.

Stella quæ magis apparuit ejusdem speciei lucem habebat cum luce nostra, et superabat lumen solis. v, 351, n. 54; 352, n. 5.

STIPENDIUM.

Qui accipit duplex stipendium pro duabus missis, non satisfacit unam dicendo. vii, 632, n. 42.

STOICI.

Stoici contra Peripateticos aiebant omnes passio appetitus esse malas, vide Epicurei, passio et Peripatetici.

STUDIOSITAS.

Studiositas virtus circa quæ versetur. vi, 413, n. 28.

Studiositas est species modestiæ refrænans nimiam curiositatem in cognitione: estque pars potentialis temperantiæ. vi, 488, n. 4.

STUPOR.

Stupor est species timoris, quando scilicet timor est de malo insolito, et sic absorbet considerationem, vide agonia et timor.

SUAREZ.

Suarez, vide Gilbertus, superiores Angeli et vasquez,
 Enervare intendit Suarez rationem D. Thomæ: contrarius est D. Thomæ. viii, 395, n. 3.
 Rejicit Suarez omnino et rationem, et conclusionem D. Thomæ. viii, 91, n. 3.
 Truncat Suarez verba Augustini in distinctum sensum. viii, 268, n. 34.

SUBDIACONUS.

Subdiaconi tenentur ad recitandum quotidie officium divinum. vii, 817, n. 5.
 Utrum autem hoc sit ex jure, vel ex generali Ecclesiæ consuetudine. vii, 817, n. 5.
 Subdiaconi tenentur ad recitandum quotidie officium divinum. vii, 817, n. 5.
 Utrum autem hoc sit ex jure, vel ex generali Ecclesiæ consuetudine. vii, 817, n. 5.

SUBDITUS.

Subditus, vide dubito et præceptum.

SUBJECTIO.

Apparuit major illius subjectio in patiendo, non autem in agendo. iv, 37, n. 3.

SUBJECTUS.

Subjectum, id est, persona, vide persona.
 Subjectum quomodo se habeat in ordine ad accidens. v, 189, n. 44.
 Christus subjectus erit æterno Patri, postquam subjecerit sibi omnia. iv, 37, n. 3.
 Subjectum habitus quod debeat esse. vi, 254, n. 2; 255, n. 3.
 Subjectum est duplex, alterum connaturalitate activa, et alterum proportionis. viii, 243, n. 11.

SUBSISTENTIA.

Subsistentia reddit rem substantem, et substantantem alia, et in se existentem sine indigentia ulterioris communicationis ad aliud substans et sustentans. i, 404, n. 25.
 Subsistentia datur in naturis substantialibus. i, 402, n. 26.

Subsistentia proprie non recipitur in natura sicut accidentia, sed est modus naturæ substantialis reddens illam terminatam, et incommunicabilem, ut possit natura ipsa reddi substans seu sustentans alia. i, 538, n. 3.

Subsistentia divina non distinguitur a natura divina, quia in Deo nihil extraneum reperitur, nec diversum esse habens. i, 538, n. 3.

Subsistentia divina ex hoc quod possit terminare alienam naturam, hoc non est recipere aliquid adveniens naturæ divinæ, sed supplere vicem suppositi alieni terminando naturam creatam. i, 538, n. 3.

Subsistentia addit aliquid reale absolutum intrinsece efficiens substantiam, quod est quidam modus substantialis, seu terminus ejus ultimus. i, 558, n. 17.

Subsistentia addit supra naturam, non solum connotationem aliquam, vel ordinem ad rem extrinsecam, sed positivum aliquid efficiens ipsam substantiam, per extrinsecam denominationem. i, 558, n. 18.

Id quod subsistentia addit supra naturam, est modus substantialis potius quam realitas aliqua distincta a substantia, tamquam res a re. i, 559, n. 19.

Præcipuus ordo et connotatio extrinseca subsistentiæ est respectu existentiam, quia constituit substantiam existentem per se, et secundario dicit respectum ad accidentia. i, 559, n. 20.

Subsistentia se habet ut terminatio naturæ. i, 560, n. 23.

Subsistentia est ultimum complementum, et terminus substantiæ, et quare. i, 561, n. 25.

Subsistentia non oritur ex natura secundum principia specifica, sed secundum principia individuantia et singularia. i, 564, n. 34.

Subsistentia originative importat principia individuationis, formaliter vero est terminus, seu modus efficiens naturam singularem, eamque complens. i, 564, n. 34.

Subsistentia est ratio suscipiendi existentiam. i, 566, n. 37.

Subsistentia prius convenit naturæ, quam existentia. i, 566, n. 37.

Subsistentia est terminus naturæ primo et per se, et antecederet ad existentiam, et quomodo. i, 566, n. 37.

Subsistentia non reddit existentiam per se, actuando et superveniendo illi, sed supponendo se illi. i, 569, n. 5.

In substantiali composito non dantur partes subsistentiæ quæ convenient partibus, et ex illis integretur una totalis subsistentia. i, 570, n. 8.

Subsistentia non constans ex partialibus subsistentiis est indivisibilis formaliter, licet virtualiter et ex parte effectus sit divisibilis. i, 571, n. 9.

Subsistentia non habet extensionem formaliter, nec partes, sed solum virtualiter, et quare. i, 573, n. 13.

Subsistentia animæ rationalis separata non est subsistentia partialis. i, 574, n. 18.

Radix suppositi in Angelis, non distinguitur a natura, bene tamen subsistentia ipsa formaliter, id est, terminus ipse ortus ex principiis individuantibus. i, 564, n. 34.

Subsistentia, ut subsistentia, non multiplicat individua, quia non est principium individuationis, sed terminus. iv, 597, n. 22.

Subsistentia absoluta, et relativa, diversimode considerantur in divinis. iv, 74, n. 15.

Tres sunt subsistentiæ relativæ in ratione termini incommunicabilis, et perfectionis communicabilis. iv, 217, n. 20; 244, n. 18.

Una est subsistentia absoluta. iv, 220, n. 25; 252, n. 5; 259, n. 47.

Quid sit personalis subsistentia. iv, 241, n. 12, 13.

Duo sunt effectus subsistentiæ. iv, 242, n. 15.

Nomine subsistentiæ quatuor possunt considerari. iv, 251, n. 4.

Subsistentia terminative se habet, et in unione sui non dicit imperfectionem. v, 187, n. 41.

Solum subsistentia convenit substantiæ completæ. viii, 123, n. 1.

Subsistentia est prior quam existentia. viii, 123, n. 2.

Tamquam modus realis positivus distinguitur subsistentia a natura. viii, 124, n. 6.

Non est subsistentia de conceptu naturæ, neque e contra. viii, 124, n. 7.

Distinctio realis subsistentiæ a natura in natura corporea sumitur per ordinem ad individuationem. viii, 124, n. 7.

In natura autem angelica distinctio subsistentiæ sumitur per ordinem ad accidentia. viii, 124, n. 7.

Probabile est subsistentiam esse realitatem, et non modum. viii, 124, n. 7.

In Deo datur subsistentia absoluta. viii, 130, n. 30.

Implicatorium est subsistentiam creatam posse terminare duas naturas. viii, 167, n. 9.

Subsistentia accipit speciem a natura, quam terminat. viii, 167, n. 10.

Quia subsistentia est terminus naturæ infinitæ omnes naturas creatas potest terminare. viii, 167, n. 13.

Incarnatio non fuit facta in subsistentia absoluta. viii, 169, n. 13.

Natura prædita propria subsistentia aliena, etiam divina terminari non potest. viii, 174, n. 17.

SUBSTANTIA.

In naturis substantiæ datur subsistentia distincta a natura, sive sit aliquid positivum, sive negativum. i, 552, n. 4.

Quando producitur substantia licet dependeat ab existentia ut sit in rerum natura, non constituitur ipsa existentia. i, 688, n. 10.

Substantia dividitur primo in creatam et increatam, creata autem subinde dividitur in spiritualem, et corpoream, et constantem ex utraque. iv, 567, n. 10.

Ex Concilio Lateranensi. iv, 575, n. 4.

De ratione substantiæ, quæ est genus, non est, quod sit composita ex materia, et forma. Dividitur enim in incorpoream, et corpoream. iv, 583, n. 13.

Substantia incompleta non est omnino ad se, sed ad alterum, cui coaptatur, et coordinatur non ut relatio prædicamentalis, sed ut pars. v, 597, n. 23.

Substantia incompleta est forma, vel materia, si sit forma est actus primus; si autem sit materia est pura potentia. iv, 69, n. 7.

Substantia in diffinitione personæ, non significat essentiam, sed suppositum. iv, 237, n. 4.

Substantia tantum est visibilis per accidens. v, 479, n. 29.

SUBTILITAS.

Subtilitas corporis gloriosi qualiter ab Eutychio, et aliis hæreticis intelligebatur. v, 345, n. 39.

Subtilitas dupliciter potest sumi, et quantitative, et qualificative. v, 349, n. 49.

Subtilitatis dos non ad penetrationem, sed ad purificationem, seu defæcationem datur corpori glorioso. v, 345, n. 39.

Subtilitas est instrumentum quasi morale virtutis divinæ ad faciendam penetrationem corporum. v, 349, n. 49.

Superbia initium est omnis peccati. v, 439, n. 12.

SUPERFICIES.

Locus addit supra superficiem aliquem modum, vel relationem, secundum situationem, vel distantiam spatii. iv, 707, n. 24.

SUCCESSIVUS.

Species Angelorum non sunt æque applicatæ circa entia successiva, ac sunt circa permanentia, quæ sunt condita ab origine mundi. iv, 827, n. 37.

SUFFRAGIUM.

Suffragia tantum consequuntur ad actus exterius executos. vi, 102, n. 66.

SUMMUS.

Summus pontifex est suprema regula fidei, estque regula sui, et aliorum. vii, 150, n. 32; 234, n. 11.

Hoc tamen pontifex summus supposita acceptatione Ecclesiæ tamquam requisitum necessarium. vii, 234, n. 11.

Summus pontifex approbando aliquod officium non utitur infallibili assistentia Spiritus sancti: et ideo non habent ea quæ continentur in tali officio infallibilem veritatem. vii, 809, n. 40, vide papa et romanus pontifex.

SUPERBIA.

Superbia fuit primum peccatum malorum Angelorum. iv, 932, n. 9; 933, n. 10.

Non subesse superiori, et præesse alii, est res volita, et non dumtaxat conditio, ut sit speciale peccatum superbiæ. iv, 938, n. 16.

Non subesse superiori, ex motivo excellentiæ propriæ est conditio specialis superbiæ. iv, 938, n. 16.

THEOLOGIA X.

SUPERNATURALITAS.

Supernaturalitas debet esse elevativa intellectus et voluntatis, seu potentiæ creatæ, et debet habere superioritatem, id enim pertinet ad elevationem respectu intellectus creati. ii, 280, n. 2.

Supernaturalitas potest convenire alicui rei ex triplici principio, scilicet ex causa efficiendi, finali, et formali. vi, 763, n. 12.
 Supernaturalitas quoad speciem nequit dari quin gradus superiores talis speciei sint etiam supernaturales, vel abstrahentes a naturali, et supernaturali. vi, 764, n. 13, vide virtus infusa.
 Nulla supernaturalitas potest convenire creaturæ substantialiter. viii, 142, n. 22.

SUPPLICIUM.

Supplicia a Deo ex qua justitia, et virtute reddantur. iii, 750, n. 6.

SUPPOSITIO.

Suppositio antecedens an tollat libertatem voluntatis, vide necessitas.

SUPPOSITUM.

Suppositum et natura se habent ut includens et inclusum, sed ly includens sumitur dupliciter, et quomodo. i, 562, n. 29.
 Suppositum et singulare, non convertuntur. iv, 237, n. 3.
 Nomen suppositi incommunicabilitatem importat. iv, 237, n. 4.
 Suppositum est principium operandi ut quod. viii, 52, n. 1.
 Supposito quædam res conveniunt ratione ipsius suppositi, et quædam ratione naturæ. viii, 515, n. 9.

SUSPENSIO.

Suspensio actus, vide actus.

SUSPICIO.

Suspicio non est virtus, cum non procedat certo, et infallibiliter; sicut nec fides humana, nec opinio. vi, 436, n. 2.

SYLLOGISMUS.

Sicut in syllogismis de termino communi requiritur, quod medium perfecte distribuat; ita in syllogismo expositoryo requiritur, quod medium perfecte singularizetur. iv, 66, n. 47.

SYMBOLUM.

Symbolum fidei omnes etiam minores tenentur scire ad bene credendum. vii, 143, n. 6, vide articulus et præceptum.
 Explicatur quid symbolum significet. vii, 133, n. 4.
 In symbolo veritates fidei optime, et convenienter ponuntur. vii, 133, n. 1.
 Plura symbola edita fuerunt pro diversi temporibus, non ad inducendam novam fidem, sed ut eandem amplius explicarent. vii, 134, n. 2.
 Symbolum Apostolorum ab ipsis fuit editum. vii, 134, n. 2.

SYMPATHIA.

Sympathia potentiarum non sufficit ut una moveatur ab alia. v, 497, n. 21, vide actus interior, etc.
 Sympathia potentiarum, seu colligatio non sufficit ut potentia inferior a superiori moveatur; sed requiritur diffusio alicujus virtutis. vi, 472, n. 4.

SYNDÆRESIS.

Syndæresis principium est immutabilitatis circa bonum in communi. v, 180, n. 28.
 Syndæresis quo sensu dicatur esse naturalis seu naturaliter conveniens. vi, 446, n. 29.
 Syndæresis est habitus primorum principiorum practiorum, distinctus ab habitu speculativorum, propter diversam difficultatem vincendam, quæ invenitur in principiis practicis, et speculativis. vi, 468, n. 7, vide habitus primorum principiorum.
 Syndæresis regulat rectam intentionem finis. vi, 468, n. 7, vide prudentia.

SYNESIS.

Synesis est virtus, quæ ponitur pro iudicio, seu sententia. v, 600, n. 21.

Synesis est virtus, quæ est pars potentialis prudentiæ. vi, 693, n. 13, vide eubulia et gnome.

T.

TACTUS.

Tactus non requirit necessario alterationem physicam, sed sufficit ei immutatio intentionalis, qualis erit in corporibus gloriosis, et damnatis. v, 340, n. 23.
 Ad tactum requiritur contactus corporum. v, 340, n. 23.
 Tactus quare æqualem calorem non sentit, sed excedentem. v, 340, n. 23.
 Tactus delectationis quomodo regantur a virtute temperantiæ. v, 611, n. 9, vide temperantia.
 Tactus delectatio vehementior est inter corporales prout in linea corporali. vi, 213, n. 6, vide visus.
 Tactus utilior est animalis cæteris sensibus, quia sine ipso non vivit. vi, 213, n. 6.

TALPA.

Talpa dicitur cæca non solum ratione animalis in communi, sed quia aliæ species animalium terrestrium capaces sunt visus. v, 734, n. 25.

TAURUS.

Tauri cicuratio in oppido de las Brozas, in festivitate D. Marci fieri solita. vii, 958, n. 1.
 Taurus ad cicurationem electus Marci nomine insignitur. vii, 958, n. 1.
 Taurus ad cicurationem nuncupatis suffragiis a præfectis sodalitatibus eligitur. vii, 958, n. 1.
 Tauri ad cicurationem electi celebris historia et narratio. vii, 959, n. 2.
 Taurus circuratus peractis solemnibus divinis

dimittitur, pristinam ferocitatem resumit, et ad montes, et solita pascua transvolat, toto impetu ruens. vii, 969, n. 2.
 Taurum dedicandi Marco evangelistæ mos inde originem traxit, quod in Serapidis solemnibus, et debacchatione passus sit. vii, 961, n. 6.
 Taurus potest mansuescere magica arte, et aliquibus causis naturalibus. vii, 963, n. 9.
 Tauri Marco evangelistæ dicati falsa Dioscoridis narratio. vii, 960, n. 3.
 Tauri Marco evangelistæ dicati cicuratio non est effectus naturalis. vii, 962, n. 7.
 Tauri cicuratio prædicta an possit divinæ virtuti tribui. vii, 962, n. 8.
 Tauri ferocissimi, dæmonis et magorum potestate mansuefiunt. vii, 972, n. 25.

TEMPERANTIA.

Temperantia non regit delectationes actus, quatenus materialiter sunt in tactu, sed quatenus sunt formaliter in appetitu sensitivo. v, 611, n. 9.
 Temperantia est virtus subjectata in appetitu sensitivo ad moderandas passiones, seu eliciendum passiones moderatas. vi, 117, n. 3, vide fortitudo, virtus moralis et voluntas.
 Temperantia est virtus cardinalis ad partem concupiscibilem pertinens, habetque tamquam partes subjectivas ex parte ciborum ab continentiam et sobrietatem: ex parte venereorum castitatem, et virginitatem: tamquam partes vero potentiales habet continentiam, clementiam, mansuetudinem, modestiam: et hæc ultima in varias species dividitur. vi, 488, n. 4, vide modestia.
 Temperantiæ correspondet donum timoris inadæquate, et ex parte actus secundarii. vii, 380, n. 17.

Supernaturalitas potest convenire alicui rei ex triplici principio, scilicet ex causa efficiendi, finali, et formali. vi, 763, n. 12.
 Supernaturalitas quoad speciem nequit dari quin gradus superiores talis speciei sint etiam supernaturales, vel abstrahentes a naturali, et supernaturali. vi, 764, n. 13, vide virtus infusa.
 Nulla supernaturalitas potest convenire creaturæ substantialiter. viii, 142, n. 22.

SUPPLICIUM.

Supplicia a Deo ex qua justitia, et virtute reddantur. iii, 750, n. 6.

SUPPOSITIO.

Suppositio antecedens an tollat libertatem voluntatis, vide necessitas.

SUPPOSITUM.

Suppositum et natura se habent ut includens et inclusum, sed ly includens sumitur dupliciter, et quomodo. i, 562, n. 29.
 Suppositum et singulare, non convertuntur. iv, 237, n. 3.
 Nomen suppositi incommunicabilitatem importat. iv, 237, n. 4.
 Suppositum est principium operandi ut quod. viii, 52, n. 1.
 Supposito quædam res conveniunt ratione ipsius suppositi, et quædam ratione naturæ. viii, 515, n. 9.

SUSPENSIO.

Suspensio actus, vide actus.

SUSPICIO.

Suspicio non est virtus, cum non procedat certo, et infallibiliter; sicut nec fides humana, nec opinio. vi, 436, n. 2.

SYLLOGISMUS.

Sicut in syllogismis de termino communi requiritur, quod medium perfecte distribuat; ita in syllogismo expositoryo requiritur, quod medium perfecte singularizetur. iv, 66, n. 47.

SYMBOLUM.

Symbolum fidei omnes etiam minores tenentur scire ad bene credendum. vii, 143, n. 6, vide articulus et præceptum.
 Explicatur quid symbolum significet. vii, 133, n. 4.
 In symbolo veritates fidei optime, et convenienter ponuntur. vii, 133, n. 1.
 Plura symbola edita fuerunt pro diversi temporibus, non ad inducendam novam fidem, sed ut eandem amplius explicarent. vii, 134, n. 2.
 Symbolum Apostolorum ab ipsis fuit editum. vii, 134, n. 2.

SYMPATHIA.

Sympathia potentiarum non sufficit ut una moveatur ab alia. v, 497, n. 21, vide actus interior, etc.
 Sympathia potentiarum, seu colligatio non sufficit ut potentia inferior a superiori moveatur; sed requiritur diffusio alicujus virtutis. vi, 472, n. 4.

SYNDÆRESIS.

Syndæresis principium est immutabilitatis circa bonum in communi. v, 180, n. 28.
 Syndæresis quo sensu dicatur esse naturalis seu naturaliter conveniens. vi, 446, n. 29.
 Syndæresis est habitus primorum principiorum practiorum, distinctus ab habitu speculativorum, propter diversam difficultatem vincendam, quæ invenitur in principiis practicis, et speculativis. vi, 468, n. 7, vide habitus primorum principiorum.
 Syndæresis regulat rectam intentionem finis. vi, 468, n. 7, vide prudentia.

SYNESIS.

Synesis est virtus, quæ ponitur pro iudicio, seu sententia. v, 600, n. 21.

Synesis est virtus, quæ est pars potentialis prudentiæ. vi, 693, n. 13, vide eubulia et gnome.

T.

TACTUS.

Tactus non requirit necessario alterationem physicam, sed sufficit ei immutatio intentionalis, qualis erit in corporibus gloriosis, et damnatis. v, 340, n. 23.
 Ad tactum requiritur contactus corporum. v, 340, n. 23.
 Tactus quare æqualem calorem non sentit, sed excedentem. v, 340, n. 23.
 Tactus delectationis quomodo regantur a virtute temperantiæ. v, 611, n. 9, vide temperantia.
 Tactus delectatio vehementior est inter corporales prout in linea corporali. vi, 213, n. 6, vide visus.
 Tactus utilior est animalis cæteris sensibus, quia sine ipso non vivit. vi, 213, n. 6.

TALPA.

Talpa dicitur cæca non solum ratione animalis in communi, sed quia aliæ species animalium terrestrium capaces sunt visus. v, 734, n. 25.

TAURUS.

Tauri cicuratio in oppido de las Brozas, in festivitate D. Marci fieri solita. vii, 958, n. 1.
 Taurus ad cicurationem electus Marci nomine insignitur. vii, 958, n. 1.
 Taurus ad cicurationem nuncupatis suffragiis a præfectis sodalitatibus eligitur. vii, 958, n. 1.
 Tauri ad cicurationem electi celebris historia et narratio. vii, 959, n. 2.
 Taurus circuratus peractis solemnibus divinis

dimittitur, pristinam ferocitatem resumit, et ad montes, et solita pascua transvolat, toto impetu ruens. vii, 969, n. 2.
 Taurum dedicandi Marco evangelistæ mos inde originem traxit, quod in Serapidis solemnibus, et debacchatione passus sit. vii, 961, n. 6.
 Taurus potest mansuescere magica arte, et aliquibus causis naturalibus. vii, 963, n. 9.
 Tauri Marco evangelistæ dicati falsa Dioscoridis narratio. vii, 960, n. 3.
 Tauri Marco evangelistæ dicati cicuratio non est effectus naturalis. vii, 962, n. 7.
 Tauri cicuratio prædicta an possit divinæ virtuti tribui. vii, 962, n. 8.
 Tauri ferocissimi, dæmonis et magorum potestate mansuefiunt. vii, 972, n. 25.

TEMPERANTIA.

Temperantia non regit delectationes actus, quatenus materialiter sunt in tactu, sed quatenus sunt formaliter in appetitu sensitivo. v, 611, n. 9.
 Temperantia est virtus subjectata in appetitu sensitivo ad moderandas passiones, seu eliciendum passiones moderatas. vi, 117, n. 3, vide fortitudo, virtus moralis et voluntas.
 Temperantia est virtus cardinalis ad partem concupiscibilem pertinens, habetque tamquam partes subjectivas ex parte ciborum abstinentiam et sobrietatem: ex parte venereorum castitatem, et virginitatem: tamquam partes vero potentiales habet continentiam, clementiam, mansuetudinem, modestiam: et hæc ultima in varias species dividitur. vi, 488, n. 4, vide modestia.
 Temperantiæ correspondet donum timoris inadæquate, et ex parte actus secundarii. vii, 380, n. 17.

TEMPERATUS.

Temperatus non habet passiones insurgentes, bene tamen continens. v, 862, n. 80, vide incontinens et intemperatus.

TEMPLUM.

Templum, et omnia, quæ in illis exterius celebrantur tulerunt Manichæi, et alii post ipsos. vii, 706, n. 5.

TEMPUS.

Tempus essentialiter et intrinsece est duratio. ii, 60, n. 40.

Uniformitas et regularitas in motu constituit mensuram temporis, licet materiale ejus sit ipsa duratio motus. ii, 62, n. 14, vide æternitas.

Tempus mensurat secundum prius et posterius, illudque prius et posterius in re non est simul, cum sit successivum. ii, 63, n. 18.

Differentia est inter æternitatem, et tempus, et quænam. ii, 64, n. 19.

Posito quod tempus nunquam inceperit, et nunquam finiatur adhuc tempus non erit æternitas. ii, 64, n. 19.

Tempus non solum est mensura horum inferiorum, sed etiam ipsius primi mobilis, in quo est. ii, 65, n. 22.

Duratio angelica coexistit tempori nostro, vel et jam tempori angelico discreto, non tamquam mensura superior, a qua dependeat, et derivetur tempus, sed ut concomitans ipsum tempus et ei coexistens. ii, 92, n. 22.

Tempus est duplex continuum, et discretum. ii, 123, n. 1.

Tempus continuum est duratio motus non interrupta, sed continuata. ii, 123, n. 1.

Tempus discretum est mensura quæ constat ex pluribus indivisibilibus operationibus, quarum una succedit alteri, sine motu fluente intermedio. ii, 123, n. 1.

Tempus discretum vocatur tempus, non ratione continuationis, sed qua habet plura nunc, id est, plura indivisibilia, seu plures indivisibiles operationes. ii, 125, n. 4.

Dicitur discretum, quia illa plura divisibilia

non continuantur, sed una indivisibilis operatio sequitur post aliam, et ideo discreta sunt. ii, 125, n. 4.

Tempus discretum datur in Angelis. ii, 25, n. 4.

Tempus discretum distinguitur ab ævo, et à nostro tempore, et quomodo. ii, 125, n. 5.

Tempus discretum est unum formaliter. ii, 125, n. 4.

Tempus discretum formaliter est subjective in supremo Angelo, magis ordinate et regulariter operante, sicut tempus nostrum est in motu cæli. ii, 125, n. 4.

Primum instans creationis fuit principium temporis extrinsecum. ii, 700, n. 22.

Tempus fuit concreatum naturæ informi. ii, 700, n. 22.

Cum tempus sit res successiva non incipit in instanti intrinseco, sed immediate post, et secundum hoc, tunc fuit aliquis motus, vel in ipso cælo, vel in alio corpore, quia tempus non potest dari sine motu, cum sit numerus motus secundum prius et posterius. ii, 700, n. 22.

Tempus Angeli non est idem cum nostro. iv, 668, n. 19; 674, n. 1; 957, n. 1.

Partibus temporis nostri non coexistit Angelus eo modo, quo partibus loci coexistit. De loco enim in locum transire potest medio impertransito, de præterito autem in futurum transire nequit nisi per præsens. iv, 670, n. 21, vide coexistentia.

Deus movet spirituales creaturas per tempus; et ita cum sit successio in mente Angeli, non omnia, quæ aguntur per totum tempus, sunt ei præsentia. iv, 819, n. 21.

Unde ipsa species impressa successionem patitur, proindeque mutationem. iv, 819, n. 21.

Temporis duratio, vel diuturnitas, vide duratio.

Temporis circumstantia, vide circumstantia quando, circumstantia temporis, continuatio et duratio.

TENEBRÆ.

Tenebræ, vide nox.

TENTATIO.

Consensus in tentationem unde oritur. iii, 439, n. 29.

Omnia peccata, quoad reatum, sunt in dæ-

TERRA.

Quando dicit Scriptura quod in principio creavit Deus cælum et terram, nomine terræ intelligitur vera et naturalis terra, quæ non est sola materia prima. ii, 729, n. 3.

Tertia die opificii mundi terra protulit ex imperio Dei herbam et plantas actu, non solum virtute, et potentia. ii, 740, n. 24. Mineralia, fossilia seu lapidicinæ tertia die facta non enim minus pertinent ad ornatum terræ, quam herbæ et plantæ, siquidem etiam illi adhærent, et intra radicantur. ii, 741, n. 27.

Sicut quinta et sexta die omnes species naturales animalium sunt productæ, ita et in terra omnes herbæ et plantæ etiam venosæ, et nocivæ homini, etiam spinæ et tribuli, quia in se tales herbæ sunt productæ, et si homini sint nocivæ, aliquibus animalibus sunt proficuæ. ii, 741, n. 28.

Herbæ venosæ, neque spinæ pungentes fuissent homini nocivæ si non peccasset. ii, 741, n. 28.

Plantæ quæ per generationem, et corruptionem in aliam speciem transeunt, ut ex tritice lolium, siligo, et similia grana, quæ ex putredine terræ gignuntur virtute solis non oportuit tunc fieri, quia nihil via corruptionis in prima institutione fiebat, sed quæ vigore et perfectione naturæ fieri possunt. ii, 741, n. 28.

Non omnes species plantarum per totum terræ ambitum fuere productæ, sed juxta distributionem accommodam, unicuique regioni attribuendo eas quæ illi temperamento conveniunt. ii, 741, n. 28.

Plantæ cum foliis et fructibus terræ fuerunt productæ. ii, 741, n. 28.

TENTIO.

Tentio, vide assecutio, beatitudo, comprehensio et visio.

TERMINUS.

Terminus actionis, vide actio.

Terminus in ordine ad passionem, vide passio.

Terminus actionis quando dicat perfectionem, et quando puram terminationem. v, 56, n. 24.

Terminus et principium actus finis est. vi, 51, n. 14.

Terminus est duplex, alter formalis, sive quo, et alter totalis, sive qui. viii, 131, n. 2.

Terminus formalis non exigit esse productus, sed sufficit quod sit unitus. viii, 132, n. 3.

TERTULLIANUS.

Tertullianus Romanum pontificem per irriptionem episcopum nominat. vii, 176, n. 4.

TESTIMONIUM.

Testimonium non manifestat evidenter rem testificatam. viii, 380, n. 7.

THEOLOGIA.

- Duplex est theologia, una naturalis, quæ est metaphysica, et theologia christiana. i, 442, n. 1.
- In theologia naturali quidquid cognoscitur de Deo, se habet per modum conclusionis, et non per modum principii; effectus enim Dei, et creaturæ se habent per modum principii eo quod non possumus naturali scientia ad Deum assurgere nisi ex creaturis. At theologia christiana ita agit de Deo et veritatibus divinis, quod ex principiis assumit non creaturas sed Deum ipsum, et veritates divinas ex quibus rationibus ratiocinando procedit. i, 442, n. 1.
- Theologia christiana in ista vita procedit ex creditis. i, 442, n. 1.
- Vera theologia requirit pro principiis ea quæ sunt credita per fidem infusam. i, 446, n. 4.
- Habitus theologiæ non corrumpitur in hæretico essentialiter, et intrinsece, sed solum quoad statum et denominationem. i, 447, n. 7.
- Theologia non est aliquid in substantia sua constans ex materia et forma, sed qualitas quædam, quæ amissa ratione essentiali specifica corrumpitur totaliter. i, 447, n. 7.
- Theologia est scientia naturalis et acquisita formaliter, sed radicaliter, et virtualiter est supernaturalis, quatenus resolvit in principia supernaturaliter credita. i, 448, n. 9.
- Non requiritur auxilium supernaturale, ad eliciendum formaliter actum theologiæ, sed præsuppositivè dumtaxat. i, 449, n. 1.
- Theologiæ quæ est in via deest evidentia, quæ requiritur ad scientiam; in theologia quæ est in patria, deest discursus, quia eodem modo videtur Deus, et res in Deo. i, 442, n. 1.
- Theologia in patria vere et proprie est scientia, etsi non sit discursus formalis, sed eminentialis. i, 449, n. 3.
- Theologia in via est proprie et substantialiter scientia, licet habeat statum imperfectum. i, 451, n. 6.
- Theologia est dignior reliquis scientiis naturalibus. i, 450, n. 5.
- Theologia est excellentissima scientiarum. i, 450, n. 5.
- In theologia si mutetur fides ex eo destruitur scientia, et quare. i, 453, n. 9.
- Theologia non tractat de singularibus, ut singularia sunt, et quomodo. i, 454, n. 13.
- Quando theologia tractat de singularibus, non tractat de eis, tamquam de subjecto principali, sed in exemplum pro moralibus. i, 454, n. 13.
- Certitudo theologiæ non innititur fidei humanæ. i, 455, n. 14.
- Propositiones deductæ evidenter ex principiis fidei, si ab Ecclesia definiantur, immediate pertinent ad fidem, et fiunt principia theologiæ. i, 455, n. 14.
- Theologia nostra subalternatur simpliciter et absolute scientiæ beatæ, quoad essentialia conditiones, licet desint accidentales. i, 462, n. 4.
- Licet conditiones accidentales desint theologiæ non tollitur essentialis subordinatio. i, 463, n. 6.
- Theologiæ subordinatio sumitur non ex parte subjecti, sed ex parte principiorum. i, 463, n. 5.
- Principia theologiæ non solum sunt veritates, quæ de Deo ipso in se, ut de re cognita habentur, sed etiam veritates quæcumque, quæ per fidem immediate sunt creditæ. i, 462, n. 4.
- Theologia nostra manet in patria. i, 466, n. 12.
- Theologia nostra acquiritur, et generatur per actus inevidentes, inevidentia se tenente ex parte ipsius scientiæ, et rationis formalis ejus. i, 467, n. 17.
- Theologia nostra licet sit habitus acquisitus non tamen oritur ex principiis acquisitis, sed infusis et supernaturalibus. i, 468, n. 19.
- Si daretur theologia per se infusa, differret in duobus a theologia nostra acquisita, vel per accidens infusa. i, 469, n. 21.
- Plures demonstrationes quæ fiunt in theologia deduci solent ex una præmissa de fide, et altera lumine naturali nota. i, 470, n. 22.
- Theologia non assumit principia naturalia, tamquam propria per se principia sua, quare nullam habet subalternationem ad scientias naturales. i, 471, n. 5.
- Quando theologia assumit principia naturalia ad inferendum conclusiones suas, præmissa naturalis non concurrat ut causa principalis assensus. i, 473, n. 10.
- Theologia est scientia naturalis acquisita formaliter, originative tamen et virtualiter ex principiis supernaturalibus. i, 475, n. 17.
- Licet theologia mutuetur aliqua principia ab aliis scientiis ad inferendum suas conclusiones, non tamen subordinatur illis, sicut aliæ scientiæ. i, 476, n. 20.

- Theologia est una scientia secundum speciem infimam, sive procedat ex utraque præmissa de fide, sive altera de fide; altera ex ratione naturali, sive versetur circa speculativa, sive circa moralia. i, 480, n. 6.
- Theologia in omnibus suis veritatibus procedit sub eadem ratione formali, quæ est ratio sub qua. i, 480, n. 7.
- Ratio formalis sub qua theologiæ est divina revelatio virtualis. i, 482, n. 10.
- Ratio formalis sub qua duplex, una specificativa objecta alia specificativa ex parte habitus. i, 486, n. 16.
- Revelatio ut active se tenet ex parte Dei, est ratio formalis testificans, et extrinseca respectu fidei et theologiæ. i, 489, n. 25.
- Medium cognoscendi, seu probandi veritates in scientia theologiæ, non est ipsa revelatio virtualis. i, 491, n. 31.
- Theologia nostris actibus acquisita est habitus ordinis naturalis. i, 493, n. 3.
- Datur theologia infusa supernaturalis quæ pertinet ad donæ Spiritus sancti. i, 493, n. 3.
- Objectum theologiæ est aliquid supernaturale modo naturali dispositum et illatum. i, 497, n. 12.
- Theologia est dignior omnibus aliis scientiis, tum dignitate materiæ, tum ratione certitudinis. i, 498, n. 15.
- Theologia resolvit suas conclusiones per consequentiam certam et evidentem in principia certiora omnibus principiis naturalibus. i, 499, n. 9.
- Theologia non solum prout est in Deo et beatis, est certior, sed etiam prout est in nobis. i, 502, n. 9.
- Certitudo theologiæ formaliter est ordinis naturalis, sed originative, et ex parte suorum principiorum est supernaturalis. i, 504, n. 11.
- In theologia non invenitur practicum et speculativum formaliter, ea formalitate, quæ est in scientiis inferioribus, sed eminenter. i, 506, n. 4; 507, n. 6.
- Theologia est magis speculativa quam practica. i, 510, n. 11.
- Theologia non est prudentia proxime et formaliter, sed directive et architectonica. i, 513, n. 17.
- Theologiæ speculativum eisdem regulis regulatur, quibus aliæ scientiæ speculativæ, non autem eadem limitatione. i, 514, n. 20.
- Subjectum adæquatum materiale theologiæ extensive, est quodcumque a Deo revelabile prout subest virtuali revelationi divinæ. i, 517, n. 4.
- Subjectum adæquatum attributionis, et for-

- male adæquatum theologiæ est Deus secundum absolutam rationem deitatis, non sub aliquo attributo tantum. i, 517, n. 4.
- Theologia est habitus illativus, et procedit per evidentem consequentiam. i, 521, n. 2.
- In theologia evidentia consequentiæ non fundatur in aliis regulis, quam in logicibus ut dicit de omni, et de nullo, et aliis similibus. i, 521, n. 2.
- Loca seu principia unde theologia sumit principaliter suas probationes sunt decem, et quænam. i, 523, n. 7.
- Loca seu principia theologiæ æqualiter non probant, nam quædam probant certo et infallibiliter absolute, quædam infallibiliter moraliter, quædam probabiliter. i, 523, n. 7.
- Omnium harum probationum infallibilitas maxime regulanda est per acceptionem et usum Ecclesiæ. i, 523, n. 7.
- Theologia mystica, id est, affectiva, in exercitio donorum Spiritus sancti fundatur. vi, 591, n. 29.
- Et quæ sit ista cognitio affectiva, seu mystica. vi, 619, n. 46.

THOMISTÆ.

- Thomistæ cum Calvino de efficacia divinorum decretorum cum libertate nostra incompatibili, ex patre Vastidæ sententia consentientes coram sua sanctitate vindicantur. iii, 211, n. 23.

TIMOR.

- Timor, audacia, desperatio, etc. in Deum cadere non possunt. iii, 521, n. 16.
- Timor compatitur cum visione beata in subjecto simul comprehensore, et viatore. v, 270, n. 63.
- Timor non tollit voluntarium simpliciter tale. v, 409, n. 11; 416, n. 28; 435, n. 20.
- Timor non facit actionem voluntariam solum ex suppositione, sed de facto. v, 437, n. 25.
- Ut ex timore aliquid fiat, plures actus concurrunt, et qui sint. v, 428, n. 2.
- Operatio ex timore mixta est ex voluntario, et involuntario. v, 429, n. 4.
- Et in quibus actibus hoc invenitur, et quomodo. v, 439, n. 5.

- Operatio facta ex timore gehennæ, seu attritio bona est, si est cum exclusione totali voluntatis peccandi. v, 431, n. 8; 432, n. 12.
- Quæ operatio non habet admixtum involuntarium, licet sit ex timore orta, et quare. v, 432, n. 12.
- In actione exteriori ex timore facta non datur duplex actus, sed unus. v, 433, n. 15.
- Timor alius gravis, seu cadens in virum constantem, alius levis, alius injuriosus, alius non. v, 439, n. 32.
- Timor gravis non est de malo culpæ, sed pœnæ, et quæ sint ista mala pœnæ. v, 439, n. 32.
- Contractus ex timore facti, vide contractus, juramentum et votum.
- Cum timore gravi an obligent præcepta, et quæ obligent, quæ non. v, 442, n. 39.
- Propter nullum timorem est communicandum cum excommunicato: et quomodo intelligatur hæc decisio textus in capite Sacris, de his quæ vi metusve causa. v, 443, n. 43.
- Timor dicitur a philosopho tristitia, quia ad illam disponit. vi, 226, n. 1.
- Timor est passio ad irascibilem pertinens. vi, 226, n. 1.
- Timoris species sunt sex, segnitie, scilicet quando est timor de labore; erubescencia, quando timor est de turpitudine committenda; verecundia, quando est de turpitudine commissa; admiratio, quando timor est de magnitudine mali, cujus causa ignoratur; stupor, quando est de insolito, et dissueto malo; agonia, quando est de improvise malo, et subito. vi, 226, n. 2.
- Timor in quantum fuga est malum imminens respicit pro objecto, ut difficilis evasionis: ut autem dicit reverentiam respicit bonum, quatenus respicit personam potentem infligere malum. vi, 227, n. 3.
- Timoris effectus sunt contractio, et constrictio cordis in appetitu, in intellectu per accidens habet timor facere sollicitum, et consiliativum, in corpore autem causat tremorem. vi, 228, n. 7.
- Timor multiplex est, scilicet mundanus, servilis, initialis, et filialis seu reverentialis. vi, 684, n. 49.
- Et explicantur singuli. vi, 684, n. 49.
- Timor servilis non est virtus, sed dispositio ad pœnitentiam et virtutes. vi, 684, n. 49.
- Timoris donum correspondet virtuti temperantiæ, et virtuti spei. vi, 665, n. 1; 685, n. 51; 698, n. 25; 711, n. 38.
- Timoris donum quomodo distinguatur a pietate. vi, 665, n. 1.
- Timoris donum non est mundanus, nec servilis, sed filialis et castus, in charitate fundatus. vi, 683, n. 47.
- Et non differt a timore initiali quoad substantiam, sed quoad statum. vi, 683, n. 47.
- Timoris donum quomodo a temperantia differat, et ab humilitate, licet valde similis sit humilitati. vi, 686, n. 56.
- Timoris donum extenditur ad omnem materiam, quæ indiget moderatione, et fræno, et præcipue detinet animum, et a malo facit declinare. vi, 684, n. 49.
- Timoris donum duas beatitudines habet pro effectu, scilicet paupertatem spiritus, et luctum. vi, 685, n. 53.
- Timoris istius actus proprius elicitusque ab illo est reverentia ad Deum, ut potentem infligere malum, et fuga illius mali: qui actus pro hac secunda parte non reperitur in Christo, nec beatis. vi, 687, n. 58.
- Timoris donum inferius est omnibus donis tam intellectualibus, quam appetitivis. vi, 710, n. 35.
- Timoris donum est de malo futuro arduo, quod non potest facile vitari. viii, 247, n. 43.
- Timoris donum fuit in Christo. viii, 248, n. 44.
- Malum, quod est in nostra potestate, non cadit sub timore. viii, 248, n. 45.
- Quantum ad habitum et actum timoris donum est in beatis. viii, 220, n. 4.
- Distinguitur a timore communiter dicto. viii, 222, n. 7.
- Principaliter timoris donum respicit causam potentem infligere malum. viii, 222, n. 7.
- Timoris donum respicit malum quod imminere potest, non de necessitate, nisi in statu imperfecto. viii, 222, n. 7.
- Timoris donum respicit primario subjectiōnem et reverentiam, Deum autem in obliquo. viii, 223, n. 10.
- Timoris donum distinguatur a virtutibus theologis, et a religione, et humilitate. viii, 223, n. 11.
- Timoris donum respicit Deum potentem infligere malum absolute, non pro hoc vel illo statu. viii, 229, n. 15.
- TRADITIO.
- Traditiones non scriptæ non sufficiunt ad iudicandum de Scripturæ sacræ difficultatibus circa res fidei. vii, 164, n. 9.
- Traditionis sacræ tum ad fidem, tum ad mo-

res pertinentis auctoritas. vii, 278, n. 31, 32.

TRANSCENDENTALIS.

Transcendentale creatum, aliter imbibitur intime in omnibus, ad quos transcendit; et aliter transcendentale divinum. iv, 188, n. 5.

TRANSCENTIA.

Transcendentiam naturæ quæ. iii, 74, n. 3.

TRANSGRESSIO.

Transgressio, vide totum.

Transgressio præcepti divini non semper est mortale peccatum. vii, 855, n. 8.

TRANSLATIO.

Septuaginta interpretum translatione usa fuit Ecclesia temporibus Apostolorum. vii, 283, n. 36.

Ut modo extat prædicta translatio non est simpliciter regula fidei, licet magnæ sit auctoritatis. vii, 23, n. 7.

Plures translationes Scripturæ Ecclesia admittit si vulgatæ non contrariantur. vii, 283, n. 41.

TRIBUTUM.

Tributi impositio debet fieri a principe certa, et evidenti necessitate. vi, 164, n. 23.

Et tanta potest esse tributi impositio quanta fuerit necessitas propter quam imponitur: et solum debet durare dum datur necessitas, et exhaustis jam principis facultatibus. vi, 165, n. 28.

Tributi impositio non requiritur quod fiat ex extrema necessitate reipublicæ, sed ex gravi sufficet. vi, 165, n. 31.

Tributi impositio, quæ et qualis debeat habere ut justa sit. vi, 167, n. 36.

TRINITAS.

Pater et Filius in SS. Trinitate distinguuntur ea realitate quæ est essentia, non in quantum absoluta, sed in quantum relativa, licet in se unica existens eminenter habeat relativum et absolutum. i, 682, n. 33.

Personæ SS. Trinitatis non sunt de conceptu essentiæ tamquam prædicatum constitutum naturæ, sed tamquam terminus, seu modus naturæ divinæ non superadditus, sed identificatus illi, et substantia ipsa. ii, 324, n. 30.

Quelibet Persona SS. Trinitatis seorsum se habet, ut modus inadæquatus divinæ naturæ, omnes autem tres Personæ illi adæquate conveniunt. ii, 234, n. 30.

Deus non habet a relationibus seu Personis SS. Trinitatis quod sit summum bonum, non tamen id habet sine illis, sed ex eodem principio quo est summum bonum, id est, quia est ens a se, et actus purus, est etiam trinus in Personis, et sic sine illis non est summum bonum, sicut nec Deus, nec actus purus. ii, 325, n. 34, vide intellectio et intelligo.

Trinitatis mysterium est oppugnatum nedum ab ethnicis, et Judæis, sed etiam a Sabellio, et ab Ario, qui tamen processerunt in suo errore proponendo. iv, 2, n. 4.

Istis tamen prior fuit Praxeas, contra quem scripsit Tertullianus. iv, 2, n. 4, vide Priscillianistæ.

Mahumetes contra S. Trinitatis mysterium blasphemavit. iv, 14, n. 17.

Mahumetani in hoc nec disputare volunt, nec audire catholicos ullo pacto, eorumque rationes. iv, 15, n. 48.

Quomodo cum eis sit procedendum, docet Ricoldus, et ante eum Damascenus. iv, 15, n. 18.

Parate tres Personas divinas SS. Trinitatis dicebant esse tres Deos. iv, 16, n. 21.

Quos secutus est Joannes Philoponus. iv, 16, n. 21.

Abbas autem Joachimus dixit tres Personas divinas in SS. Trinitate non esse unam essentiam numero, sed solum per collectionem, sicut fideles sunt una Ecclesia. iv, 16, n. 21.

Raimundus vero Lullus dixit tres Personas divinas SS. Trinitatis esse tres essentias. iv, 16, n. 21.

Valentinus gentilis dixit tres Personas divinas SS. Trinitatis esse tres spiritus æternos: Patrem esse essentiatorem, et solum esse verum, et summum Deum, alias Personas essentias. Dixit item Filium non esse factum

ex nihilo, sed ex Patris substantia, et ab aeterno. iv, 16, n. 21.
 Novantes pro Trinitate contra Servetum concertantes, Trinitatem tamen impugnant. iv, 16, n. 21.
 Quomodo possit mysterium Trinitatis persuaderi paganis. iv, 34, n. 29, vide oratio.
 Solutio argumentorum, quæ hæretici contra Trinitatis mysterium confinxerunt. iv, 60, n. 37; 61, n. 39.
 Ex naturalibus effectibus Trinitas est incognoscibilis. iv, 267, n. 2.
 Imo nec ex supernaturalibus, ut sunt effectus. iv, 267, n. 2.
 Male ergo Vasquez affirmat contra D. Thomam philosophos cognovisse hoc mysterium SS. Trinitatis. iv, 269, n. 8, vide revelatio.

TRISTITIA.

Tristitia in Deum non cadit. iii, 516, n. 8.
 Tristitia duplex est, scilicet formalis, et objectiva. Formalis, est actus voluntatis refugientis malum sibi conjunctum: objectiva, est objectum ipsum disconveniens, quod refugit voluntas. iv, 1010, n. 1.
 In daemonibus non est tristitia, prout est passio, seu actus appetitus sensitivi, sed bene ut actus voluntatis se contristantis de cruciatu sibi illato. iv, 1010, n. 1, vide dolor.
 Tristitia compatitur cum visione beatifica in subjecto non pure comprehensore. v, 270, n. 63.

Tristitia causat delectationem per accidens quatenus facit recordationem rei amatae, non tamen semper. vi, 214, n. 10, vide actio, admiratio, benefacio, memoria, motus, similitudo et spes.
 Tristitia est passio appetitus sensitivi, et etiam invenitur in voluntate, compatiturque cum gaudio, si sint ambo circa diversa. vi, 216, n. 13.
 Tristitia voluntatis est major omni dolore sensibili. vi, 216, n. 13.
 Tristitiæ species sunt quatuor: accidia, anxietas, misericordia, invidia, non tamen sunt essentielles, sed accidentales, et materiales. vi, 216, n. 13.
 Tristitiæ causæ quæ et quot sint. vi, 217, n. 16.
 Qui effectus tristitiæ. vi, 216, n. 14.
 Tristitia ex parte corporis maxime nociva est, et afflictiva inter omnes passiones. vi, 216, n. 14.
 Tristitiæ remedia quæ sint. vi, 218, n. 19.
 Tristitia ex se quam indifferentiam habeat, et quomodo bonitate, vel malitia morali gaudeat. vi, 219, n. 20.
 Tristitia est effectus amoris pro re absentia, quæ vocatur alias languor animi. vi, 208, n. 10.
 Tristitia non est summum malum, et quare. vi, 214, n. 8.

TYRANNUS.

Tyranno minanti mortem nisi præbeas linguam, aut manum, etc. licite potest illum offerre. vii, 485, n. 15.

U.

UBI.

Ubi est locus rei intrinsecus. iv, 610, n. 1; 625, n. 24.
 Ubi prædicamentale quid. iv, 527, n. 26, 28.
 Ubi spirituale. iv, 628, n. 30; 658, n. 4.

UBIQUE.

Angelus non est ubique. iv, 640, n. 2.
 Contra quod sentit Durandus. iv, 613, n. 5; 655, n. 33.

Opinio tenentium Angelos esse ubique non est tuta in fide. iv, 697, n. 8.

UBIQUISTÆ.

Ubiquistæ asseruere Christum qua hominem fuisse omnipotentem. viii, 419, n. 2.

UNIO.

An unionem hypostaticam diabolus appetierit. iv, 946, n. 27.

Unio duplex est, alia per effectum, alia per affectum. v, 230, n. 16.
 Unio in ratione boni quo sensu sit assecutio, seu adeptio. v, 233, n. 21.
 Unio intentionalis, quæ reperitur in visione intellectus quomodo sit vera assecutio objecti. v, 235, n. 24.
 Unio per amorem non est assecutio. v, 235, n. 24.
 Unio essentialis divinæ per modum speciei perpetua est ex sua natura, sicut et visio, et lumen gloriæ. v, 294, n. 45, vide lumen gloriæ, perpetuitas et visio.
 Unio Dei per modum speciei intelligibilis nullam dicit imperfectionem, nec informationem. v, 184, n. 36.
 Unio hypostatica licet sit principium determinatum ad bene operandum, et non peccandum, indiget tamen habitibus supernaturalibus ad eliciendos actus, ut sint ejusdem specificationis, et ordinis cum ipsis actibus. v, 276, n. 78.
 Unio hypostatica in natura peccatrice omne peccatum, et maculam tolleret. v, 260, n. 39.
 Sive permanenter, sive transeunter fiat. v, 264, n. 50.
 Et etiam sola sine gratia. v, 271, n. 67.
 Unio hypostatica communis est viventi, et non viventi. v, 172, n. 7.
 Unio hypostatica non dicit informationem, nec ullam imperfectionem. v, 184, n. 36; 188, n. 43.
 Unio concurrens in amore triplex est, antecedens, constituens, et consequens, et hæc ultima est effectus amoris, estque unio affectiva. vi, 206, n. 3.
 Unio accidentalis cum subjecto est dependentia accidentis a subjecto in suo esse. vi, 320, n. 45.
 Unio accidentis cum subjecto duplex munus facit, in beneficium scilicet accidentis, accipere esse a subjecto, et in beneficium subjecti, quod perficiatur, et unum fiat cum accidenti. vi, 340, n. 35.
 In natura est unio eorum, quæ pertinent ad conceptum illius, in persona vero, eorum quæ sunt extra naturam. viii, 126, n. 14.
 Unio physica solum potest fieri tribus modis. viii, 127, n. 15.
 Unio non potest esse terminus formalis in incarnatione. viii, 133, n. 9.
 Unio non est medium inter humanitatem, et Verbum, sed est relatio quedam subsequente ad utrumque extremum unitum. viii, 141, n. 16.
 Non datur modus unionis inter formam, et materiam. viii, 142, n. 20.
 Unioni hypostaticæ non convenit habere aliquas passiones. viii, 244, n. 16.

Unio hypostatica fuit comprehensa a Christo Domino secundum omnes effectus sibi quasi connaturaliter convenientes. viii, 353, n. 38.
 Magis repugnat unioni hypostaticæ peccatum, quam gratiæ habituali. viii, 489, n. 42.

UNITAS.

Unitas alia numerica; alia universalitatis, et abstractionis; alia unitas metaphysice considerata, quæ est transcendentalis, et passio entis. ii, 128, n. 2.
 Unitas quæ sequitur ad ens, est id quod est indivisum in se, et divisio a quocumque alio. ii, 128, n. 3.
 Unitas potest considerari vel respectu divisionis, vel respectu multitudinis quæ ex divisione resultat. ii, 128, n. 3.
 Unitas respectu divisionis privationem importat, respectu multitudinis habet rationem principii, ut derivatum ab ipsa unitate. ii, 128, n. 3.
 Multitudo ex unitatibus constat. ii, 128, n. 3.
 Formalis ratio constitutiva unitatis, non est privatio, sed entitas positiva, privatio autem se habet ut connotatio, seu modus ad constitutionem istam. ii, 130, n. 8.
 In formali intrinseca ratione unitatis magis intrat positivum, quam in ratione multitudinis. ii, 131, n. 9.
 Unitas exprimit in suo conceptu modum entis, non tamen modum qui sit aliquid distincte et extraneum ab ente, sed qui est ipsa entitas concepta sub quadam habitudine vel connotatione, sub qua modificat entitatem absolute conceptam. ii, 133, n. 12.
 Multitudo componitur ex unitatibus, non secundum quod habent de indivisione, sed secundum quod habent ex entitate. ii, 136, n. 20.
 Unitas formaliter distinguitur ab aliis passionibus per ipsum ens non absolute, sic enim in illo omnes passiones conveniunt, sed ut subest illi privationi divisionis, quæ ens non est, et additur supra rationem entis. ii, 135, n. 25.
 Divisa non intelliguntur habere rationem multitudinis, nisi per hoc, quod utriusque divisorum attribuimus unitatem. ii, 139, n. 27.
 Unitas in compositis non est formaliter ipsa unio, sed ex unione resultans. ii, 140, n. 3.
 Unitas ex unione resultans formaliter est

ex nihilo, sed ex Patris substantia, et ab aeterno. iv, 16, n. 21.
 Novantes pro Trinitate contra Servetum concertantes, Trinitatem tamen impugnant. iv, 16, n. 21.
 Quomodo possit mysterium Trinitatis persuaderi paganis. iv, 34, n. 29, vide oratio.
 Solutio argumentorum, quæ hæretici contra Trinitatis mysterium confinxerunt. iv, 60, n. 37; 61, n. 39.
 Ex naturalibus effectibus Trinitas est incognoscibilis. iv, 267, n. 2.
 Imo nec ex supernaturalibus, ut sunt effectus. iv, 267, n. 2.
 Male ergo Vasquez affirmat contra D. Thomam philosophos cognovisse hoc mysterium SS. Trinitatis. iv, 269, n. 8, vide revelatio.

TRISTITIA.

Tristitia in Deum non cadit. iii, 516, n. 8.
 Tristitia duplex est, scilicet formalis, et objectiva. Formalis, est actus voluntatis refugientis malum sibi conjunctum: objectiva, est objectum ipsum disconveniens, quod refugit voluntas. iv, 1010, n. 1.
 In daemonibus non est tristitia, prout est passio, seu actus appetitus sensitivi, sed bene ut actus voluntatis se contristantis de cruciatus sibi illato. iv, 1010, n. 1, vide dolor.
 Tristitia compatitur cum visione beatifica in subjecto non pure comprehensore. v, 270, n. 63.

Tristitia causat delectationem per accidens quatenus facit recordationem rei amatae, non tamen semper. vi, 214, n. 10, vide actio, admiratio, benefacio, memoria, motus, similitudo et spes.
 Tristitia est passio appetitus sensitivi, et etiam invenitur in voluntate, compatiturque cum gaudio, si sint ambo circa diversa. vi, 216, n. 13.
 Tristitia voluntatis est major omni dolore sensibili. vi, 216, n. 13.
 Tristitiæ species sunt quatuor: accidia, anxietas, misericordia, invidia, non tamen sunt essentialis, sed accidentales, et materiales. vi, 216, n. 13.
 Tristitiæ causæ quæ et quot sint. vi, 217, n. 16.
 Qui effectus tristitiæ. vi, 216, n. 14.
 Tristitia ex parte corporis maxime nociva est, et afflictiva inter omnes passiones. vi, 216, n. 14.
 Tristitiæ remedia quæ sint. vi, 218, n. 19.
 Tristitia ex se quam indifferentiam habeat, et quomodo bonitate, vel malitia morali gaudeat. vi, 219, n. 20.
 Tristitia est effectus amoris pro re absentis, quæ vocatur alias languor animi. vi, 208, n. 10.
 Tristitia non est summum malum, et quare. vi, 214, n. 8.

TYRANNUS.

Tyranno minanti mortem nisi præbeas linguam, aut manum, etc. licite potest illum offerre. vii, 485, n. 15.

U.

UBI.

Ubi est locus rei intrinsecus. iv, 610, n. 1; 625, n. 24.
 Ubi prædicamentale quid. iv, 527, n. 26, 28.
 Ubi spirituale. iv, 628, n. 30; 658, n. 4.

UBIQUE.

Angelus non est ubique. iv, 640, n. 2.
 Contra quod sentit Durandus. iv, 613, n. 5; 655, n. 33.

Opinio tenentium Angelos esse ubique non est tuta in fide. iv, 697, n. 8.

UBIQUISTÆ.

Ubiquistæ asseruere Christum qua hominem fuisse omnipotentem. viii, 419, n. 2.

UNIO.

An unionem hypostaticam diabolus appetierit. iv, 946, n. 27.

Unio duplex est, alia per effectum, alia per affectum. v, 230, n. 16.
 Unio in ratione boni quo sensu sit assecutio, seu adeptio. v, 233, n. 21.
 Unio intentionalis, quæ reperitur in visione intellectus quomodo sit vera assecutio objecti. v, 235, n. 24.
 Unio per amorem non est assecutio. v, 235, n. 24.
 Unio essentialis divinæ per modum speciei perpetua est ex sua natura, sicut et visio, et lumen gloriæ. v, 294, n. 45, vide lumen gloriæ, perpetuitas et visio.
 Unio Dei per modum speciei intelligibilis nullam dicit imperfectionem, nec informationem. v, 184, n. 36.
 Unio hypostatica licet sit principium determinatum ad bene operandum, et non peccandum, indiget tamen habitibus supernaturalibus ad eliciendos actus, ut sint ejusdem specificationis, et ordinis cum ipsis actibus. v, 276, n. 78.
 Unio hypostatica in natura peccatrice omne peccatum, et maculam tolleret. v, 260, n. 39.
 Sive permanenter, sive transeunter fiat. v, 264, n. 50.
 Et etiam sola sine gratia. v, 271, n. 67.
 Unio hypostatica communis est viventi, et non viventi. v, 172, n. 7.
 Unio hypostatica non dicit informationem, nec ullam imperfectionem. v, 184, n. 36; 188, n. 43.
 Unio concurrens in amore triplex est, antecedens, constituens, et consequens, et hæc ultima est effectus amoris, estque unio affectiva. vi, 206, n. 3.
 Unio accidentalis cum subjecto est dependentia accidentis a subjecto in suo esse. vi, 320, n. 45.
 Unio accidentis cum subjecto duplex munus facit, in beneficium scilicet accidentis, accipere esse a subjecto, et in beneficium subjecti, quod perficiatur, et unum fiat cum accidenti. vi, 340, n. 35.
 In natura est unio eorum, quæ pertinent ad conceptum illius, in persona vero, eorum quæ sunt extra naturam. viii, 126, n. 14.
 Unio physica solum potest fieri tribus modis. viii, 127, n. 15.
 Unio non potest esse terminus formalis in incarnatione. viii, 133, n. 9.
 Unio non est medium inter humanitatem, et Verbum, sed est relatio quadam subsequente ad utrumque extremum unitum. viii, 141, n. 16.
 Non datur modus unionis inter formam, et materiam. viii, 142, n. 20.
 Unioni hypostaticæ non convenit habere aliquas passiones. viii, 244, n. 16.

Unio hypostatica fuit comprehensa a Christo Domino secundum omnes effectus sibi quasi connaturaliter convenientes. viii, 353, n. 38.
 Magis repugnat unioni hypostaticæ peccatum, quam gratiæ habituali. viii, 489, n. 42.

UNITAS.

Unitas alia numerica; alia universalitatis, et abstractionis; alia unitas metaphysice considerata, quæ est transcendentalis, et passio entis. ii, 128, n. 2.
 Unitas quæ sequitur ad ens, est id quod est indivisum in se, et divisio a quocumque alio. ii, 128, n. 3.
 Unitas potest considerari vel respectu divisionis, vel respectu multitudinis quæ ex divisione resultat. ii, 128, n. 3.
 Unitas respectu divisionis privationem importat, respectu multitudinis habet rationem principii, ut derivatum ab ipsa unitate. ii, 128, n. 3.
 Multitudo ex unitatibus constat. ii, 128, n. 3.
 Formalis ratio constitutiva unitatis, non est privatio, sed entitas positiva, privatio autem se habet ut connotatio, seu modus ad constitutionem istam. ii, 130, n. 8.
 In formali intrinseca ratione unitatis magis intrat positivum, quam in ratione multitudinis. ii, 131, n. 9.
 Unitas exprimit in suo conceptu modum entis, non tamen modum qui sit aliquid distincte et extraneum ab ente, sed qui est ipsa entitas concepta sub quadam habitudine vel connotatione, sub qua modificat entitatem absolute conceptam. ii, 133, n. 12.
 Multitudo componitur ex unitatibus, non secundum quod habent de indivisione, sed secundum quod habent ex entitate. ii, 136, n. 20.
 Unitas formaliter distinguitur ab aliis passionibus per ipsum ens non absolute, sic enim in illo omnes passiones conveniunt, sed ut subest illi privationi divisionis, quæ ens non est, et additur supra rationem entis. ii, 135, n. 25.
 Divisa non intelliguntur habere rationem multitudinis, nisi per hoc, quod utriusque divisorum attribuimus unitatem. ii, 139, n. 27.
 Unitas in compositis non est formaliter ipsa unio, sed ex unione resultans. ii, 140, n. 3.
 Unitas ex unione resultans formaliter est

ipsa entitas substantiæ, addit vero ut conditionem divisionis negationem. ii, 140, n. 31.

Unitas Dei primo deducitur ex omnimoda Dei simplicitate; secundo, ex summa ejus perfectione; tertio, ex ordinatione creaturarum Dei inter se, et ex earum gubernatione. ii, 150, n. 6.

Singularitas est de essentia et natura Dei, unde concluditur omnimoda unitas. ii, 150, n. 6.

Unitas conceptus ab unitate speciei sumenda. iii, 128, n. 31.

Unitas conceptus entitativa sequitur unitatem operationis. iii, 129, n. 84.

Unitas Dei, tum ratione, tum numero, recte deducta est ab Aristotele ex carentia materiæ. iv, 588, n. 9.

Unitas essentiæ inter Patrem et Filium, recte probatur per hæc verba: Ego et Pater unum sumus. iv, 41, n. 9.

Quidquid dicatur in oppositum. iv, 39, n. 6; 43, n. 10.

UNIVERSALIS.

Dantur universales in Angelis complectentes ad minus plura singularia. iv, 759, n. 33.

UNIVERSALITAS.

Universalitatis status duplex consideratio. iii, 299, n. 43.

Universalitas specierum quoad vim representandi vel cognitio objecti in universali, potest intelligi dupliciter. Uno modo ex parte rei cognitæ, seu objecti representati: alio modo ex parte medii cognoscendi, aut representandi. iv, 759, n. 33.

UNUS.

Aliud est discernere quid addat unum supra ens, aliud quid in suo formali conceptu includat. ii, 129, n. 5.

Unum formaliter est idem enti. ii, 130, n. 8.

Unum quod convertitur cum ente non addit supra ens nisi negationem divisionis. ii, 130, n. 8.

Unum et multa opponuntur contrario. ii, 130, n. 8.

Ens primo cadit in intellectu; secundo, quod hoc ens non est illud, et sic secundo ap-

prehendimus divisionem; tertio, unum; quarto, multitudinem. ii, 139, n. 27.

Unum transcendentale non addit supra ens aliquid positivum reale distinctum ab ente. ii, 139, n. 28.

Divisio habet aliquem effectum negativum, causat enim hoc quod est unum, non esse aliud, sed non consistere in illa negatione, sed etiam in fundamento, et causa ejus, quæ est separatio, seu segregatio hujus ab illo. ii, 140, n. 30.

Identitas non est formaliter idem quod unum, sed identitas unitatem supponit. ii, 140, n. 32.

Deus est ens summe perfectum infinita et illimitata perfectione, unde si essent plures dii, neuter esset summe perfectus, aut unus non differret ab alio. ii, 150, n. 7.

Nihil absurdius quam ponere Deum superfluum. ii, 150, n. 9.

Unum et unus, qui differant in divinis. iv, 291, n. 9.

Aliud est discernere quid addat unum supra ens, aliud quid in suo formali conceptu includat. ii, 129, n. 5.

Unum formaliter est idem enti. ii, 130, n. 8.

Unum quod convertitur cum ente non addit supra ens nisi negationem divisionis. ii, 130, n. 8.

Unum et multa opponuntur contrarie. ii, 130, n. 8.

Ens primo cadit in intellectu: secundo, quod hoc ens non est illud, et sic secundo apprehendimus divisionem: tertio, unum: quarto multitudinem. ii, 139, n. 27.

Unum transcendentale non addit supra ens aliquid positivum reale distinctum ab ente. ii, 139, n. 28.

Divisio habet aliquem effectum negativum, causat enim hoc quod est unum, non esse aliud, sed non consistere in illa negatione, sed etiam in fundamento, et causa ejus, quæ est separatio, seu segregatio hujus ab illo. ii, 140, n. 30.

Identitas non est formaliter idem quod unum, sed identitas unitatem supponit. ii, 140, n. 32.

Deus est ens summe perfectum infinita et illimitata perfectione, unde si essent plures dii, neuter esset summe perfectus, aut unus non differret ab alio. ii, 150, n. 7.

Nihil absurdius quam ponere Deum non unum, sed superfluum. ii, 150, n. 9.

USUS.

Usus est actus a voluntate elicitus, et quare. v, 555, n. 33; 583, n. 4.

Usus est actus distinctus ab electione, applicans active ad operandum alias potentias. v, 583, n. 4.

Usus absolute, et simpliciter sequitur libere, et non necessario (nisi secundum quid tantum) ad imperium. v, 601, n. 22, vide imperium.

Usus strictè dictus et proprie, sequitur post electionem et imperium, generaliter autem dictus antecedere potest. v, 608, n. 4.

UTILIS.

Utile bonum an possit esse finis. v, 84, n. 16.

Utile dupliciter accipitur, et secundum ali-

quam formalitatem appetitur gratia sui. v, 84, n. 16.

Utile bonum quando participet rationem honesti, et quomodo. v, 862, n. 79.

UTOR.

Uti virtute, vide virtus.

UXOR.

Uxor, vide maritus.

Uxor nullum votum mariti potest irritare. vii, 879, n. 11.

V.

VACUUS.

De motu in vacuo. iv, 632, n. 5; 636, n. 12.

VALENTINUS.

Valentini antiquissimi hæretici error tangitur. iii, 144, n. 5.

Valentinus gentilis declinavit ad arianismum. iv, 26, n. 13, vide martyr et trinitas.

VALOR.

Valor significat opera solum ex conjunctione, et unione ad principium meriti. viii, 61, n. 34.

Valor non derivatur in opus ex conformitate ad regulas rationis, sed ex conjunctione quam præstat principium meriti informando. viii, 61, n. 34.

VARIATIO.

Variatio in speciebus angelicis non est essentialis, sed modalis. iv, 828, n. 38; 830, n. 44.

Variatio non fit efficienter ab objecto, sed a Deo. iv, 828, n. 38; 830, n. 44.

VASQUEZ.

Vasquez, et Suarez valde pugnant. iv, 246, n. 20; 829, n. 29, vide secreta cordis, superiores Angeli, Trinitas et Verbum divinum.

Vasquez injuriose impugnat Divum Anselmum. viii, 77, n. 46.

Vasquez impugnat S. Thomam. viii, 127, n. 49.

Relegandus est, Vasquez dum dicit Chrysostomum, et Theophylactum non esse imitandos, quia eorum ratio parum habet momenti. viii, 273, n. 6.

Contra D. Hieronymum Vasquez invereconda loquitur fronte. viii, 283, n. 53.

Castigatur Vasquez. viii, 283, n. 5.

Vasquez carpit rationem D. Thomæ. viii, 394, n. 1.

Eamque spernit. viii, 484, n. 18.

Inconsequenter procedit Vasquez. viii, 527, n. 16.

Vasquez impugnat S. Thomam. viii, 531, n. 3.

Contemnit Vasquez rationem D. Thomæ. viii, 536, n. 23.

Falso Vasquez allegat testimonium Concilii Ephesini, ut notat Lorca. viii, 537, n. 29.

Opponit se Vasquez communi judicio scholasticorum. viii, 547, n. 4.

ipsa entitas substantiæ, addit vero ut conditionem divisionis negationem. ii, 140, n. 31.

Unitas Dei primo deducitur ex omnimoda Dei simplicitate; secundo, ex summa ejus perfectione; tertio, ex ordinatione creaturarum Dei inter se, et ex earum gubernatione. ii, 150, n. 6.

Singularitas est de essentia et natura Dei, unde concluditur omnimoda unitas. ii, 150, n. 6.

Unitas conceptus ab unitate speciei sumenda. iii, 128, n. 31.

Unitas conceptus entitativa sequitur unitatem operationis. iii, 129, n. 84.

Unitas Dei, tum ratione, tum numero, recte deducta est ab Aristotele ex carentia materiæ. iv, 588, n. 9.

Unitas essentiæ inter Patrem et Filium, recte probatur per hæc verba: Ego et Pater unum sumus. iv, 44, n. 9.

Quidquid dicatur in oppositum. iv, 39, n. 6; 43, n. 10.

UNIVERSALIS.

Dantur universales in Angelis complectentes ad minus plura singularia. iv, 759, n. 33.

UNIVERSALITAS.

Universalitatis status duplex consideratio. iii, 299, n. 43.

Universalitas specierum quoad vim representandi vel cognitio objecti in universali, potest intelligi dupliciter. Uno modo ex parte rei cognitæ, seu objecti representati: alio modo ex parte medii cognoscendi, aut representandi. iv, 759, n. 33.

UNUS.

Aliud est discernere quid addat unum supra ens, aliud quid in suo formali conceptu includat. ii, 129, n. 5.

Unum formaliter est idem enti. ii, 130, n. 8.

Unum quod convertitur cum ente non addit supra ens nisi negationem divisionis. ii, 130, n. 8.

Unum et multa opponuntur contrario. ii, 130, n. 8.

Ens primo cadit in intellectu; secundo, quod hoc ens non est illud, et sic secundo ap-

prehendimus divisionem; tertio, unum; quarto, multitudinem. ii, 139, n. 27.

Unum transcendentale non addit supra ens aliquid positivum reale distinctum ab ente. ii, 139, n. 28.

Divisio habet aliquem effectum negativum, causat enim hoc quod est unum, non esse aliud, sed non consistere in illa negatione, sed etiam in fundamento, et causa ejus, quæ est separatio, seu segregatio hujus ab illo. ii, 140, n. 30.

Identitas non est formaliter idem quod unum, sed identitas unitatem supponit. ii, 140, n. 32.

Deus est ens summe perfectum infinita et illimitata perfectione, unde si essent plures dii, neuter esset summe perfectus, aut unus non differret ab alio. ii, 150, n. 7.

Nihil absurdius quam ponere Deum superfluum. ii, 150, n. 9.

Unum et unus, qui differant in divinis. iv, 291, n. 9.

Aliud est discernere quid addat unum supra ens, aliud quid in suo formali conceptu includat. ii, 129, n. 5.

Unum formaliter est idem enti. ii, 130, n. 8.

Unum quod convertitur cum ente non addit supra ens nisi negationem divisionis. ii, 130, n. 8.

Unum et multa opponuntur contrarie. ii, 130, n. 8.

Ens primo cadit in intellectu: secundo, quod hoc ens non est illud, et sic secundo apprehendimus divisionem: tertio, unum: quarto multitudinem. ii, 139, n. 27.

Unum transcendentale non addit supra ens aliquid positivum reale distinctum ab ente. ii, 139, n. 28.

Divisio habet aliquem effectum negativum, causat enim hoc quod est unum, non esse aliud, sed non consistere in illa negatione, sed etiam in fundamento, et causa ejus, quæ est separatio, seu segregatio hujus ab illo. ii, 140, n. 30.

Identitas non est formaliter idem quod unum, sed identitas unitatem supponit. ii, 140, n. 32.

Deus est ens summe perfectum infinita et illimitata perfectione, unde si essent plures dii, neuter esset summe perfectus, aut unus non differret ab alio. ii, 150, n. 7.

Nihil absurdius quam ponere Deum non unum, sed superfluum. ii, 150, n. 9.

USUS.

Usus est actus a voluntate elicited, et quare. v, 555, n. 33; 583, n. 4.

Usus est actus distinctus ab electione, applicans active ad operandum alias potentias. v, 583, n. 4.

Usus absolute, et simpliciter sequitur libere, et non necessario (nisi secundum quid tantum) ad imperium. v, 601, n. 22, vide imperium.

Usus strictè dictus et proprie, sequitur post electionem et imperium, generaliter autem dictus antecedere potest. v, 608, n. 4.

UTILIS.

Utile bonum an possit esse finis. v, 84, n. 16.

Utile dupliciter accipitur, et secundum ali-

quam formalitatem appetitur gratia sui. v, 84, n. 16.

Utile bonum quando participet rationem honesti, et quomodo. v, 862, n. 79.

UTOR.

Uti virtute, vide virtus.

UXOR.

Uxor, vide maritus.

Uxor nullum votum mariti potest irritare. vii, 879, n. 11.

V.

VACUUS.

De motu in vacuo. iv, 632, n. 5; 636, n. 12.

VALENTINUS.

Valentini antiquissimi hæretici error tangitur. iii, 144, n. 5.

Valentinus gentilis declinavit ad arianismum. iv, 26, n. 13, vide martyr et trinitas.

VALOR.

Valor significat opera solum ex conjunctione, et unione ad principium meriti. viii, 61, n. 34.

Valor non derivatur in opus ex conformitate ad regulas rationis, sed ex conjunctione quam præstat principium meriti informando. viii, 61, n. 34.

VARIATIO.

Variatio in speciebus angelicis non est essentialis, sed modalis. iv, 828, n. 38; 830, n. 44.

Variatio non fit efficienter ab objecto, sed a Deo. iv, 828, n. 38; 830, n. 44.

VASQUEZ.

Vasquez, et Suarez valde pugnant. iv, 246, n. 20; 829, n. 29, vide secreta cordis, superiores Angeli, Trinitas et Verbum divinum.

Vasquez injuriose impugnat Divum Anselmum. viii, 77, n. 46.

Vasquez impugnat S. Thomam. viii, 127, n. 49.

Relegandus est, Vasquez dum dicit Chrysostomum, et Theophylactum non esse imitandos, quia eorum ratio parum habet momenti. viii, 273, n. 6.

Contra D. Hieronymum Vasquez invereconda loquitur fronte. viii, 283, n. 53.

Castigatur Vasquez. viii, 283, n. 5.

Vasquez carpit rationem D. Thomæ. viii, 394, n. 1.

Eamque spernit. viii, 484, n. 18.

Inconsequenter procedit Vasquez. viii, 527, n. 16.

Vasquez impugnat S. Thomam. viii, 531, n. 3.

Contemnit Vasquez rationem D. Thomæ. viii, 536, n. 23.

Falso Vasquez allegat testimonium Concilii Ephesini, ut notat Lorca. viii, 537, n. 29.

Opponit se Vasquez communi iudicio scholasticorum. viii, 547, n. 4.

Ut liberet hæreticos Monothelitas ab inconsequentia Vasquez ait D. Thomam, et cæteros scholasticos non intellexisse eorum errorem. viii, 548, n. 9.
Gloriatur se Vasquez solum inter omnes venatum fuisse eorum errorem, sed prius invehit Cajetanum. viii, 548, n. 9.
Defenduntur sancti patres ab impositione Vasquez. viii, 600, n. 2.

stanti, etiam respectu temporis nostri. iv, 676, n. 7.
Si motus proprio, et vero moveatur Angelus, et non simplici, et unica mutatione, non potest moveri in instanti, neque continuo, neque discreto motu. iv, 677, n. 8; 678, n. 9; 680, n. 11.

VENERATIO.

VASTIDA.
Patris Vastidæ adversus Thomistas propositiones coram sua sanctitate refelluntur. iii, 269, n. 20; 274, n. 23.

VATES.
Vates olim lauro coronati miracula recensabant. vii, 963, n. 9.

VECTIGALE.
Vectigalia, vide princeps et tributum.

VEGETATIVUS.
Vegetativæ potentiæ actus non subduntur imperio rationis. v, 607, n. 2.

VELLEITAS.
Velleitas esse potest impossibile, in eis se oblectando. iv, 945, n. 24, 25; 946, n. 26.
Velleitas quid sit, et quotuplex. v, 434, n. 19, vide voluntas.

VELOCITAS.
Velocitas, vide spiritualitas Angelorum.
De celeritate actionis Angelorum. iv, 572, n. 22; 650, n. 25, vide instans et tempus.
Angelus potest totam suam substantiam applicare, et diffundere per suam spheram, sine ulla prorsus successione, sed in in-

Veneratio quomodo sumat speciem a circumstantia diverso modo ac injuria. vii, 636, n. 55.
Distinctio inter injuriam et venerationem sanctorum. vii, 646, n. 80.
Veneratio sanctorum ex vi canonizationis, non est ex motivo religionis, sed dulciæ. vii, 647, n. 81.
Veneratio qua regulariter colitur creatura rationalis, ut est imago Dei, pertinet ad dulciam. vii, 648, n. 84.
Potest tamen veneratio pertinere ad religionem ex intentione operantis. vii, 648, n. 84.

VENIALIS.
Veniale peccatum non fuit, sed mortale peccatum Angelorum. iv, 926, n. 1.

VENIALITER.
Venialiter enim, seu leviter peccare nequeunt prorsus Angeli. iv, 927, n. 3; 929, n. 4.

VERACITAS.
Veracitas, vide fidelitas.

VERBUM.
Quicumque intelligit, ex hoc quod intelligit producit verbum. ii, 129, n. 5.
Angelus, et anima separata cognoscunt per se suam propriam substantiam, et tamen format verbum de se. ii, 233, n. 19.

D. Anselmus in menologio quando dicit quod formatur verbum in nobis, quomodo intelligendus. ii, 239, n. 19.

Quando intelligimus per speciem creatam et nobis proportionatam non ita elevatam, tunc est nostrum verbum et nostrum intelligi. ii, 239, n. 19.

Verbum requiritur ut reddatur objectum intellectus ab ipsomet cognoscente, per modum termini. ii, 233, n. 19.

In nobis postquam intellectus dicendo format verbum, contemplatur objectum in eo representatum, et tunc contemplatio non producit verbum, sed productio unitur, eique conjungitur, et in eo contemplatur rem expressam, et representatam. ii, 233, n. 19.

Non requiritur quod essentia divina representet seipsam ut intellectam ab isto vel ab illo intellectu formaliter, ut in eo possit supplere vicem Verbi, sed sufficit quod per se intrinsece sit actu intellecta a se, et uniatur intellectui alterius. ii, 234, n. 21.

Verbum est terminus vitalis procedens, et formatum ab aliquo tanquam effectus ejus vitalis. ii, 238, n. 28, vide visio.

Verbum est expressa similitudo, tenens se ex parte objecti, per modum representationis terminantis notitiam. ii, 226, n. 6.

Non datur verbum representans Deum comprehensivè, sed etiam representans quidditative et per modum attingentis in se omnem perfectionem et attributa. ii, 526, n. 17.

Verbum divinum est conceptus Dei, an ejus idea. iii, 6, n. 7; 7, n. 9.

Verbum, seu species expressa, ut est accidens, quid faciat in mente. iv, 315, n. 9.

Instantiæ contra productionem Verbi in divinis. iv, 76, n. 19.

Verbum, seu species expressa, duo facit in nobis. iv, 47, n. 21; 93, n. 5, vide intellectus.

Quotuplex sit munus Verbi. iv, 113, n. 27.
In omni intellectione non semper producit Verbum. iv, 82, n. 25.

Verbum incarnatum Deum esse negabant Alogi, Ebion, Cerinthus, alique permulti. iv, 4, n. 4.

Verbum divinum an procedat præcise ex vi cognitionis objecti primarii, et non secundarii, seu, quod idem est, creaturarum. Aliter respondet Scotus, aliter Vasquez et S. Thomas. iv, 311, n. 3; 312, n. 4; 313, n. 5.

Contra Scotum Verbum est duplex principium. iv, 314, n. 7.

Contra Vasquez arguitur ex Vasquez. iv, 316, n. 11.

Verbum procedit per se in quanto modo ex cognitione creaturarum. iv, 320, n. 17.

Respondetur ad rationes Scoti. iv, 323, n. 21.

Ad fundamenta autem Vasquez. iv, 324, n. 22.

Verbum est creaturæ, non a creatura. iv, 328, n. 29.

Creaturam enim Verbum exprimit, non ut principium, a quo est, sed tanquam objectum terminationum, ad quod potentia creatura se habet, et circa quod versatur. iv, 328, n. 29.

Verbum est principium quo manifestandi objectum, seu proponendi ipsum voluntati; et est principium quod, operandi per voluntatem. iv, 150, n. 14.

Verbum, seu species expressa, vide conceptus et species.

Verbum otiosum est, quod caret debito fine. v, 817, n. 27.

Verbi otiosi reddenda est ratio in judicio Dei. v, 817, n. 27, vide actus indifferens et opus.

Verbum divinum, vide Christus.

Non potest absolute dici quod Verbum divinum est persona composita, nisi addatur in quantum homo. viii, 151, n. 19.

De fide est Verbum divinum assumpsisse sanguinem. viii, 184, n. 1.

Assumpsit Verbum divinum omnia quæ informantur anima rationali. viii, 184, n. 1.

Omnes humores pertinentes ad bonum temperiem corporis fuere a Verbo divino assumpti. viii, 185, n. 6.

Similiter ungues et capilli. viii, 185, n. 8.

Prius assumpsit Verbum divinum animam ei communicando subsistentiam immediate. viii, 188, n. 7.

Ab æterno Verbum divinum fuit prædestinatum adesse hominem. viii, 641, n. 7.

Verbum vivificans evangelium ratione interioris virtutis, ipsa eadem in sacramentis operans. Verbum vitæ in sacramentis, consecratorium, quo accedente ad elementum fit sacramentum. ix, 151.

VERECUNDIA.
Verecundia est species timoris, quando scilicet timor est de turpitudine commissa. vi, 226, n. 2.
Verecundia procedit ex confusione de præsentis facti turpi, disponitque ad temperantiam. vi, 360, n. 24.

VERITAS.

Veritas qua mensura, et regula attingi potest. iii, 37, n. 49.
 Veritas formaliter est in intellectu, objective in rebus. iii, 70.
 Quomodo veritas cum ente convertitur. iii, 70.
 Veritas opponitur contrarie falsitati. iii, 73, n. 1.
 Veritatis nomine quid significetur. iii, 73, n. 43.
 Veritatis nominis acceptiones. iii, 73, n. 4.
 Veritas in cognoscendo cur dicatur formalis, veritas autem transcendentalis, et entitativa minime. iii, 73, n. 2.
 Veritatis formalitas unde desumenda. iii, 73, n. 2.
 Veritas est formaliter in intellectu. iii, 73, n. 2.
 In quo consistat, et quid sit veritas transcendentalis. iii, 74, n. 3.
 An aliquid addat hæc veritas supra ens. iii, 74, n. 5.
 Addit hæc veritas aliquid rationis, et quid illud sit. iii, 74, n. 6.
 Veritas transcendentalis idem est ac veritas fundamentalis respectu veritatis. iii, 76, n. 8.
 Hæc veritas est aliquid intrinsecum in rebus, nec consistit in sola denominatione extrinseca. iii, 77, n. 9, 10, 11; 78, n. 12.
 Ejus veritatis duplex habitudo explicatur, et variae definitiones. iii, 79, n. 13.
 Veritas prima non importat habitudinem conformitatis cum intellectu divino, sed summam cum eo unitatem. iii, 80, n. 16.
 Quenam hujus habitudinis causæ et fundamentum. iii, 81, n. 18.
 Veritas creata qua arte a falsitate, et fictione dignoscenda. iii, 80, n. 16.
 Ab accidentibus a priori judicari non potest hæc veritas. iii, 80, n. 17.
 Hæc veritas non importat conceptum entitatis sub ratione absoluta, sed respectiva, nempe sub regulatione ad mensuram. iii, 81, n. 18.
 In naturalibus regula illa idea divina est, in artificialibus idea artis. iii, 81, n. 18.
 Veritas transcendentalis non est extrinseca denominatio a veritate formali. iii, 82, n. 19.
 Ejus veritatis habitudo ad intellectum nostrum estrationis. iii, 83, n. 21; 84, n. 23.
 Veritas primario, et proprie in intellectu reperitur. iii, 85, n. 24.
 Veritatem cognoscere aliud est, aliud eam in se constituere, et suis principiis commensurare. iii, 90, n. 38.

Veritas in aliquo dupliciter invenitur. iii, 86, n. 28.
 Veritas transcendentalis est intrinsece in rebus, formalis vero in intellectu. iii, 86, n. 28.
 Veritas ut sanitati comparatur. iii, 92, n. 43.
 Veritas transcendentalis in quo consistit. iii, 92, n. 43, 44.
 In quo huic veritati contrariatur falsitas. iii, 92, n. 45.
 Veritas formalis per se in adæquatione, et conformitate judicii consistit, non conceptus objectivi. iii, 94, n. 6.
 Veritas est primo inter rem objective attactam, et seipsam in re. iii, 98, n. 16.
 Veritas est conformitas ad rem informatam similitudine. iii, 98, n. 16.
 Veritas et falsitas nullam important entitatem absolutam ipsi actui, seu iudicio rationis superadditam. iii, 99, n. 21.
 Veritas acceptio quando magna, et ultima intellectus perfectio dicitur. iii, 102, n. 23.
 Veritas quomodo cum objecto commensuretur. iii, 104, n. 37.
 Veritatis relatio an realis, vel rationis. iii, 104, n. 33; 105, n. 39.
 Veritatis speculativæ relatio realis est. iii, 106, n. 42.
 Et quæ dicatur veritas speculativa. iii, 106, n. 42.
 Veritas Dei, respectu creaturarum rationis est. iii, 106, n. 42.
 In veritate formali triplex relatio attendenda. iii, 106, n. 43.
 Veritatis relatio ex quo defectu non fit realis. iii, 109, n. 52.
 Veritas formalis an perfectior quam transcendentalis. iii, 109, n. 55.
 Veritas secundum se pro præcisa relatione conformitatis, et adæquationis considerata, in indivisibili consistit. iii, 110, n. 60.
 Veritatis immutabilitas in intellectu divino præcipue reperitur. iii, 112, n. 63.
 Veritas creata perfectius in rebus invenitur, quam in intellectu. iii, 111, n. 62.
 Veritas transcendentalis proprie, et formaliter est in rebus, et proprie veritas appellanda. iii, 112, n. 64.
 Veritas quod prius sit in intellectu quam in rebus explicatur. iii, 114, n. 68.
 Ad veritatem pertinet non solum ratio mensurati, sed mensurantis, et ex se alias veritates derivantis. iii, 114, n. 69.
 Veritati transcendentali convenit esse objectum intellectus, non falsitati. iii, 113, n. 3.
 Veritas formalis invenitur in compositione intellectus. iii, 115, n. 6; 116, n. 7.

Veritas an solum inveniat in compositione, et divisione. iii, 118, n. 42.
 An in apprehensione. iii, 119, n. 45.
 Veritas formaliter in actu judicativo consistit. iii, 123, n. 24.
 Est in actu entitativo uno. iii, 124, n. 25.
 Veritas est primo et per se intellectu, denominative vero in rebus. iii, 130, n. 2.
 Veritas prius se habet ad verum quam ad bonum. iii, 131, n. 4.
 Veritas transcendens quomodo est in re. iii, 133, n. 7; 135, n. 42.
 Veritas formalis apprehendit rem ut in se est. iii, 135, n. 42.
 Non consistit hæc veritas in conformitate conceptus objectivi. iii, 134, n. 40.
 Veritas æterna nulla est nisi in intellectu divino. iii, 135, n. 13.
 Veritas omnis quomodo probetur æterna. iii, 135, n. 44.
 Veritas transcendentalis consistit in conformitate cum ideis divinis. iii, 136, n. 45.
 Veritates creatæ non possunt dici æternæ. iii, 137, n. 47.
 Unde colligitur aliquas veritates creatas dici posse ab æterno. iii, 137, n. 48.
 Veritas creata necessaria non dicitur æterna positive. iii, 138, n. 49.
 Veritates contingentes sive futuræ, sive non futuræ, unde veritatem suam sortiantur. iii, 138, n. 20.
 Angelus dupliciter notificat alteri veritatem, sibi notam. Primo, ex parte virtutis intellectivæ, fortificando illam: secundo, ex parte similitudinis, et speciei, proponendo veritatem magis distincte. iv, 753, n. 26.
 Veritas speculativa, et practica diverso modo regulantur, et quo. vi, 25, n. 33.
 Veritas formalis, et falsitas in cognitione contrarie opponuntur. v, 700, n. 28.
 Quid sit veritas in essendo, et cognoscendo, et in dicendo. vii, 7, n. 4.
 Veritas prima in testificando, seu in dicendo est ratio formalis fidei. vii, 7, n. 4, vide fides.
 Prima veritas est res credita in se, et simul ratio credendi alia. vii, 23, n. 7.
 Veritas divina ita infallibilis est, ut non indigeat firmari aliquo alio, neque etiam juramento. vii, 72, n. 45.

VERMIS.

Vermis damnatorum, est quid metaphoricum. iv, 1011, n. 2.

THEOLOGIA X.

Sed ignis inferni non est quid metaphoricum ut vermis, sed verum, et reale quid. iv, 1011, n. 3; 1012, n. 4.

VERUS.

Verum est prius bono. iii, 130, n. 4.
 Quomodo res omnes dicantur veræ. iii, 136, n. 16.
 Simon magus liberum arbitrium ex efficacia divinæ voluntatis negans, a Petro Apostolo docetur. iii, 143, n. 4.
 Verum et bonum licet entitative sint idem, secundum suos respectus differunt. iii, 73, n. 1.
 Verum addit super ens duplicem habitudinem, nempe ad intellectum divinum, et ad intellectum creatum, et quid sit illa utraque habitudo. iii, 79, n. 44, 45; 83, n. 22.
 Verum et falsum non est in rebus, sed in mente. iii, 86, n. 26.
 Pertinet ad intellectum non ut est, sed ut cognoscit verum. iii, 95, n. 7.
 Verum an sit objectum adæquatam intellectus. iii, 114, n. 2.
 Verum, et falsum fundamentaliter sumpta sunt differentie essentialis in actibus intellectus, non vero formaliter sumpta. vi, 44, n. 36.
 Verum aliud est speculativum, aliud practicum; illud regulatur per id quod est, vel non est in re, istud autem per id quod deberet esse juxta debitum, et modum humanum. vi, 436, n. 3.
 Verum et falsum fundamentaliter sumpta sunt differentie essentialis in actibus intellectus, non vero formaliter sumpta. vi, 44, n. 36.

VESTIBULUM.

Vestibulum tartaræ regionis horrore a longe animas concutit. vii, 954, n. 4.

VIA.

Via Angelorum tribus instantibus est terminata. iv, 957, n. 4.

VIATOR.

In viatore simul, et comprehensore compatiuntur mala pœnæ, tristitia, dolor, et timor, non tamen malum culpæ. v, 874, n. 63.

Viator simul, et comprehensor, cui fieret revelatio suæ damnationis, pro statu illo, quo duraret visio, non peccaret. v, 270, n. 63.

VIDEO.

Non datur verbum repræsentans Deum, visum comprehensive, sed etiam repræsentans quid ditative et per modum attingentis in se omnem perfectionem et attributa. i, 526, n. 47.

Beatus videt omnem entitatem omnium actuum liberorum qui in Deo sunt, neque enim sunt plures actus entitative, sed solum dicuntur plures respective, respectu attingentiæ erga objecta creata. i, 132, n. 41.

Cum intellectus sit ultima et summa perfectio intellectualis naturæ non videtur oportere quod sit indefectibile in entitate. ii, 102, n. 5.

Oportet ut id quod beatus videt de Deo, ita perfecte videat, quod non restet ei aliquid ulterius acquirendum, alioquin non esset perfecte beatus. ii, 102, n. 5.

Oportet ut id quod beatus perfecte videt totum simul videat, et non per partes et successiones. ii, 102, n. 5.

Deus non videtur in hac vita sicut est in se ipso, ita bene in alia. ii, 158, n. 41.

Deus non videtur per similitudinem creatam, tamquam per medium et rem cognitam. ii, 188, n. 12.

Verbum est expressa et visa similitudo, tenens se ex parte objecti, per modum representationis terminantis notitiam. ii, 226, n. 6.

Implicat Deum videri immediate ut est in se, quin videantur omnia attributa et Personæ, et quidquid formaliter est in Deo. ii, 312, n. 7.

Non potest videri intuitive natura divina, et non videri ejus existentia, eo modo quo invenitur in Deo. ii, 314, n. 14.

Beatus videt attributa Dei distincte, secundum quod ly distincte, opponitur notitiæ confusæ, non tamen intelligit illa distincte, secundum quod ly distincte dicit aliquam diversitatem, vel divisionem, qualis

fit a ratione nostra, vel ab ipso beato, cum intelligit illa extra visionem beatificam per creaturas. ii, 317, n. 18.

Quia Personæ divinæ videntur per speciem intelligibilem, quæ est divina essentia, non possunt per eam videri, quin videatur divina essentia, nec divina essentia quin Personæ. ii, 317, n. 21.

Cum Deus sit actus non potest videri aliquid prædicatum, quin videatur omnis perfectio, quæ in actu puro est, de Deo enim idem est videre aliquid, et videre totum. ii, 324, n. 29.

Beati vident aliqua decreta Dei libera, et actus voluntatis ejus, sed non omnia. ii, 329, n. 2.

Nulli beato deest quin cognoscat et videat omnia, quæ ad ipsum spectant. ii, 329, n. 2.

Decreta Dei libera non solum quantum ad entitatem suam, sed etiam quantum ad denominationem, et formalitatem liberi, ut tangunt creaturas, videntur a beatis ex vi luminis, et ex vi visionis, et quomodo. ii, 330, n. 6, vide lumen gloriæ.

Si Deus videtur ut est in se, necesse est quod videatur quantum ad absoluta, et relativa, quia hoc totum pertinet ad ipsam realitatem Dei, id est, ad substantiam, et modum quo Deus est in se. ii, 134, n. 43.

Non implicat quod Deus videatur quidditative, et intuitive in se, et quod nulla creatura videatur in particulari, sed solum possibilitas entis creati in communi, et in confuso. ii, 357, n. 4.

Implicat Deum videri quidditative, nisi videatur in eo potentia generativa, et spirativa, et creativa, quia hæc maxime pertinent ad perfectionem, et essentiam Dei. ii, 358, n. 7.

Si beatus videns Deum non videat in eo potentiam generativam, et spirativam non potest cognosci mysterium Trinitatis, et si non videatur potentia creativa, non potest agnosci omnipotentia Dei. ii, 358, n. 7.

Non omnes ideæ videntur distincte a quolibet beato, quia non vident multas creaturas in particulari. ii, 360, n. 11.

Non possunt videri in Deo omnes creature possibile ab intellectu non comprehendente essentiam divinam, qualis est intellectus creatus. ii, 360, n. 12.

Anima Christi videt omnia quæ Deus videt scientia visionis. ii, 365, n. 26.

Causa extrinseca a qua provenit quod aliqua creaturæ potius videantur quam aliæ, est ipsa determinatio luminis gloriæ. ii, 370, n. 3.

Quilibet beatus videt ex rebus naturalis ordinis omnia, quæ hoc universum compo-

nunt, quantum ad genera, et species; omnia autem individua, præsertim contingentia et libera non est necesse quod videat, nisi prout pertinent ad statum suum. ii, 372, n. 8.

Ex mysteriis supernaturalibus videbit quilibet beatus, quæ pertinent ad credibilia communia, verbi gratia ad articulos fidei. ii, 372, n. 8.

Beati non videbunt omnes cogitationes hominum. ii, 372, n. 8.

Beati vident in Verbo mysterium incarnationis, nec tamen omnes penetrant aliquas rationes illius, sicut nec Angeli. ii, 377, n. 19.

Beati non comprehendunt Deum, quia non vident Deum ex vi visionis divinæ essentiæ, licet videre possint omnes creaturas concomitanter, vel eodem actu, vel diversis, et quare. ii, 415, n. 21.

VINDICATIO.

Vindicatio quomodo locum habeat in Deo. iii, 556, n. 24.

Vindicatio pro retributione malorum est pars potentialis justitiæ. vii, 487, n. 1, vide justitia, observantia, gratitudo.

VIOLENTIA.

Violentia inferri potest principio activo, et etiam passivo. v, 407, n. 5; 421, n. 44.

Violentia actuum imperatorum, vide actus interior et voluntas, etc.

Violentia an detur propter timorem, vide timor.

Violentia non datur in peccato, etiamsi sit contrarium rationali naturæ, quia non est contra inclinationem voluntatis elicientis. v, 416, n. 30.

Violentia in odio Dei, et sui ipsius an detur, vide odium.

Violentia non fieret cœlo, si quiesceret ob cessationem motus intelligentiæ. v, 418, n. 36.

Violentia voluntatis in cessatione sui actus, vide voluntas.

Violentia duplex potest intelligi in voluntate. v, 420, n. 39.

Violentia potest causari a Deo, etiamsi de potentia absoluta operetur, dummodo relinquat in subjecto inclinationem ad oppositum. v, 422, n. 47.

Ad violentiam non sufficit quod retineatur inclinatio ad oppositum in actu primo, sed

requiritur quod in actu secundo. v, 422, n. 47.

Ad violentiam actus imperati a voluntate non requiritur quod sit illa vis contra inclinationem particularem potentiæ, sed contra illam ut nata est obedire voluntati. v, 426, n. 57.

Violentia fit voluntati si posita applicatione in potentia imperata non sequatur actus, quia retardatur executio ejus. v, 427, n. 59.

VIOLENTUS.

Violenti definitio. v, 406, n. 3.

In definitione violenti tradita ab Aristotele etiam includitur præternaturale. v, 406, n. 4.

Violentum addit supra necessarium esse ex principio extrinseco. v, 408, n. 7.

Violentum quomodo differat a coacto, involuntario, et impedimento. v, 408, n. 8.

Ratio violenti, et naturalis quomodo in eodem motu possit concurrere. v, 409, n. 10.

Violentum non invenitur in motibus primo primis. v, 410, n. 12.

VIRES.

Vires liberi arbitrii, vide arbitrium liberum et voluntas.

Vires voluntatis quomodo, et in quo maneant infirmæ ad vincendas graves tentationes, et implendum omnia mandata. vi, 748, n. 8.

Vires voluntatis ex principio operandi, quod est finis, sumuntur. vi, 776, n. 4.

VIRGINITAS.

Virginitatis tantum est consilium in sacra Scriptura, non præceptum. v, 833, n. 75.

Virginitas non amittitur per deflorationem involuntariam, sed voluntariam. vi, 85, n. 17, vide aureola.

Virginitas species est castitatis, non tamen distinguitur a castitate communiter dicta nisi quatenus firmatur voto. vi, 425, n. 30.

Virginitas est pars subjectiva temperantiæ ex parte venereorum. vi, 488, n. 4, vide temperantia.

Virginitatis votum illicitum facit usum ma-

trimonii, non autem castitas. vi, 492, n. 41; 503, n. 47; 504, n. 51.
 Virginitas, sicut et omnis virtus moralis in medio consistit, et quomodo. vi, 528, n. 17, vide humilitas, pœnitentia et virtus moralis.
 Virginitas ut virtus interna est resurgit in pœnitente quoad suum formale, licet quoad suum materiale restaurari non possit. vi, 545, n. 44; 744, n. 25.
 Virginitas, vide votum.

VIRGO.

Virgo, vide aureola.

VIRTUOSUS.

Virtuosus quomodo debeat operari propter ipsam virtutem, et quomodo intelligatur in hoc ly propter. v, 779, n. 59.

VIRTUS.

Virtutes quænam dicantur partes potentiales justitiæ. iii, 522, n. 2.
 Virtus, et vitium etiam in genere morali opponuntur contrarie. v, 693, n. 7, vide vitium actus moralis.
 Virtus inferior etiam dat meritum actui præter meritum quod dat virtus superior imperans. v, 774, n. 37.
 Virtus est habitus electivus, cujus actus est electio, quæ circa media versatur. vi, 69, n. 35.
 Virtutes morales, vide charitas, habitus, meritum et præmium.
 Virtutes supernaturales dividi possunt penes differentias in esse naturæ, et in esse morali. vi, 43, n. 33.
 Virtus intellectualis non potest subjici falsitati. vi, 430, n. 8.
 Virtutis definitio traditur. vi, 382, n. 1.
 Virtutis genus est habitus. vi, 374, n. 8.
 Virtus dicitur a philosopho esse ad aliquid non secundum esse, sed secundum dici, aut transcendentaliter, sicut etiam vitium. vi, 375, n. 10.
 Virtus non potest inclinare ad malum tamquam principium mali, ut mali formaliter, nec mali entitative tantum sumpti, si

virtus consideretur physice, et entitative solum, sive etiam moraliter. vi, 389, n. 8.
 Virtute potest aliquis male uti tamquam obiecto, non vero tamquam principio illius mali usus. vi, 389, n. 8; 402, n. 45.
 Virtus non concurret ad actum malum ex circumstantia extrinseca, vel ignorantia culpabili, bene tamen ad actum ex ignorantia invincibili, et inculpabili. vi, 393, n. 17.
 Virtus dat perfectionem potentiæ in ordine ad bonum simpliciter. vi, 398, n. 33.
 Estque ultimum potentiæ, et perfectum habet opus. vi, 421, n. 18; 429, n. 45.
 Virtutem esse formatam regulis prudentiæ est essentialiter ipsi: esse vero formatam charitate, religione, vel justitia legali, est accidentale. vi, 399, n. 35, 36.
 Virtutem non exercet, nec illa utitur, qui ex aliquo malo sine facit opus bonum: et hoc quomodo verificetur in illo, qui credit revelata a Deo vana gloria, vel alio pravo motivo. vi, 404, n. 42.
 Virtus simpliciter non est in intellectu, sed in voluntate: et quid sit virtus simpliciter, et virtus secundum quid. vi, 405, n. 3.
 Virtus simpliciter etiam est in intellectu, ut moto a voluntate. vi, 409, n. 16.
 Virtutes quæ moderantur passiones non manent in anima separata, nisi radicaliter tantum. vi, 428, n. 41; 507, n. 60.
 Virtus principalior poni debet in potentia principe imperativa, quando imperat erga alios, non autem quando imperat sibi: tunc enim difficultas est magis in obediendo. vi, 430, n. 48.
 Virtus ut detur in aliquo non sufficit actus conditionatus, si circa materiam impossibilem tali subjecto versari debet. vi, 508, n. 62.
 Et a qua virtute talis actus conditionatus elici debeat. vi, 508, n. 62.
 Virtutes quæ supponunt aliquod malum in subjecto, ut pœnitentia, non possunt elicere actus doloris in statu innocentie, nec beatitudini, sed sufficit quod eliciant electionem, seu gaudium de dolore habito peccati, vel possibili haberi, et hoc in tantum facere possunt, in quantum subjecta talium virtutum habent naturam capacem peccati, licet non possint illud habere ratione status. vi, 508, n. 62.
 Virtus est in medio, et in ultimo secundum diversas considerationes. vi, 528, n. 15.
 Virtus quamvis desit materia circa quam versetur, si tamen subjectum est capax talis virtutis, potest esse in illo, et elicere actum electionis internæ, et promptitudinis animi ad exercendum se in tali mate-

ria si occurreret, et sic magnificentia in paupere, et virginitas in corrupta possunt esse quoad formale virtutis. vi, 539, n. 25.
 Virtus perfecta, et imperfecta specie differunt, et secunda non est habitus, sed dispositio. vi, 544, n. 39.
 Virtutes sunt inæquales in perfectione essentiali, et illæ sunt majores, quæ magis accedunt ad rationem. vi, 428, n. 43, vide virtus moralis.
 Quæ virtus sit perfectior in quolibet genere virtutum tam theologiarum, quam moralium, et intellectualium, vide charitas et justitia, sapientia.
 Virtutis medium, vide medium.
 Virtutis præceptum, vide præceptum.
 Virtutes acquisitæ amissa gratia, et prudentia per peccatum manent quoad entitatem, sed non quoad statum virtutis. vi, 383, n. 32.
 Virtutes acquisitæ sufficiunt absolute, et simpliciter ad implenda mandata in materiis moralibus, sed non connaturaliter, et proportionate ad finem supernaturalem. vi, 524, n. 35.
 Virtutes acquisitæ perfectæ connexæ sunt inter se. Et intelligitur de virtutibus secundum modum, et statum quo sunt possibili: nam non omnes sunt possibili pro omni statu, sed tantum pro aliquo, et aliæ sunt impossibiles aliquibus subjectis. vi, 539, n. 24, 25.
 Virtutes acquisitæ ut connexæ sint, debent esse perfectæ, id est, inclinantes ad bonum illius, virtutes ex ipsa honestate virtutis, et tali regulatione prudentiæ, quod nullo modo velit oppositum facere: non autem requiritur quod sint perfecte in gradu heroico ut sint connexæ. vi, 543, n. 34.
 Virtutes acquisitæ in statu puræ naturæ possunt esse perfectæ sine charitate; in statu vero peccati manent in ratione virtutis imperfecte, induendo rationem dispositionis, et amittendo rationem habitus, et sic mutantur essentialiter. vi, 550, n. 58.
 Virtutes infusæ in eodem subjecto subjectantur proportionaliter, ac acquisitæ. vi, 569, n. 6, vide pœnitentia, virtus, virtus moralis et virtus theologica.
 Virtutes infusæ morales dantur, oppositumque asserere non est erroneum, licet negare pœnitentiam esse infusam, sit proximum errori, propter decisionem Tridentini. vi, 509, n. 1.
 Virtutes infusæ morales versantur circa eandem materiam, ac virtutes morales acquisitæ, sunt tamen distinctæ speciei ab

istis, quia sub altiori motivo procedunt, scilicet consecutionis vitæ æternæ. vi, 518, n. 29.
 Virtutes infusæ morales omnibus justificatis infunduntur. vi, 520, n. 32.
 Virtutes infusæ non requiruntur absolute, et simpliciter ad servanda mandata in materiis moralibus, sed ut serventur connaturaliter, et proportionate ad finem supernaturalem. vi, 524, n. 35; 522, n. 36.
 Virtutum infusarum actus frequentati non generant habitum acquisitum, sed disponunt physice ad augmentum præcedentis, vel moraliter meritorie. Tales tamen actus disponunt ut circa eandem materiam operari possit ex motivo naturali, et per habitum virtutis acquisitæ. vi, 522, n. 37.
 Virtutes infusæ morales connexæ sunt cum theologice, et e contra: et ipsæ etiam inter se. vi, 534, n. 40.
 Virtutum infusarum actus supernaturales sunt specificæ, et quoad substantiam, indigentque auxilio supernaturali. vi, 764, n. 13; 766, n. 17, vide supernaturalitas.
 Virtutum istarum actus quoad vitalitatem sunt supernaturales, cum procedant a potentia vitali ut elevata, et elevatio sit tota ratio, et virtus agendi. vi, 560, n. 18.
 Virtutum istarum actus ut diligere, et credere, quo sensu dicantur a D. Thoma esse supernaturales quoad modum, 2-2, quæst. articulo ad tertium, cum tamen ibi dicat quod miracula facere, et actus prophetiæ sint supernaturales quoad substantiam. vi, 563, n. 25.
 Virtutes morales an dentur in Angelo, vide Angelus.
 Virtutes morales tam acquisitæ, quam infusæ non augentur extensive. vi, 305, n. 33, vide extensio.
 Virtutes non possunt unico actu generari, sed pluribus. vi, 345, n. 4, vide ars, habitus, opinio, scientia et vitium.
 Virtutes morales excedunt habitus intellectuales in perfectione non substantiali, et specificæ (in hac enim præstantiores sunt istis) sed quoad denominationem virtuosi et boni, quæ se tenet ex parte subjecti. vi, 382, n. 31; 477, n. 2.
 Virtutes morales sunt habitus operativi essentialiter, et formaliter, et ut in linea morali. vi, 385, n. 4.
 Virtutes morales ut temperantia, et fortitudo subjectantur in appetitu sensitivo; et in voluntate etiam subjectantur habitus ad dirigendum, et imperandum appetitui ut moderatas passiones eliciat. vi, 417, n. 3; 419, n. 12.

Non tamen tales habitus voluntatis sunt virtutes, quia non habent intra voluntatem perfectum, et consummatum actum. vi, 421, n. 17; 428, n. 43.

Virtutes morales sunt in Christo, in beatis, et in statu innocentiae, quia licet in ipsis non sint, nec fuerint passiones moderandae, sunt tamen passiones moderatae, et ad hoc ponuntur tales virtutes. vi, 428, n. 44; 503, n. 49; 508, n. 62, 63; 568, n. 5.

Virtutes morales non dant felicitatem essentialiter, sed dispositive, vide felicitas.

Virtutes morales, et intellectuales univoce conveniunt tam in esse entitativo physico, quam in denominatione virtuosi, seu recte operativi. vi, 476, n. 9.

Dependentia autem virtutum moralium a prudentia est quoad exercitium, non quoad participandam rationem communem virtutis. vi, 478, n. 3.

Virtutum moralium distinctio tam essentialis, quam accidentalis ex pluribus capitibus oritur. vi, 484, n. 1.

Virtutes morales, quae sunt ad alterum, et non moderantur passiones, vide iustitia.

Virtutes morales, quae versantur circa passiones secundum Aristotelem sunt decem: sed adhibendo alias ex Tullio, Andronico, et aliis auctoribus, plures quam decem numerat S. Thomas. vi, 487, n. 3.

Virtutes morales sunt habitus electivi circa media; quae media possunt habere rationem finis proximi, et intermedii. vi, 515, n. 19; 536, n. 16; 538, n. 20.

Virtus omnis moralis consistit in medio propter rationem materiae regulabilis a prudentia. vi, 528, n. 14, vide medium.

Virtutes morales connexae sunt cum prudentia, et prudentia cum illis, quia haec supponit rectam intentionem circa omnes materias virtutum. vi, 532, n. 5.

Virtutes morales, quae versantur circa passiones non sunt undecim (ut in aliquibus codicibus 1-2, quæst. lx, artic. v, male notatur vitio impressionis) sed decem. vi, 487, n. 1.

Virtus moralis quae ad irascibilem pertinet nobilior est, quia magis accedit ad rationem, quam virtus pertinens ad concupiscibilem. vi, 554, n. 1.

Virtus moralis quo sensu dicatur a D. Thoma, quod est nobilior in ordine ad actum, quam virtus intellectualis. vi, 560, n. 19, vide habitus intellectualis.

Et quomodo etiam dicatur a D. Thoma, quod virtus moralis est virtus simpliciter, et intellectualis secundum quid: et quod ratio virtutis magis convenit virtutibus

moralibus, quam intellectualibus. vi, 560, n. 19; 561, n. 20.

Virtutes morales quos actus eliciant in patria secundum D. Augustinum. vi, 569, n. 7.

Virtutes intellectuales, vide habitus intellectualis.

Virtutes intellectuales, et morales univoce conveniunt tam in esse entitativo, quam denominative in formalitate virtutis. vi, 477, n. 2.

Dependentia autem virtutum moralium a prudentia est quoad exercitium, non quoad participandam rationem communem virtutis. vi, 480, n. 1.

Virtutes intellectuales non sunt connexae neque inter se, neque cum virtutibus theologicis, aut moralibus, excepta scientia, quae connectitur cum habitu principiorum, non e contra, et prudentia cum virtutibus moralibus. vi, 539, n. 23.

Virtutes intellectuales regulant morales, et ideo morales, quae magis accedunt ad rationem perfectiores sunt. vi, 559, n. 15.

Virtutes theologiae non augentur extensive. vi, 305, n. 33, vide extensio.

Virtutes theologiae infusae sunt a Deo, et habitus. vi, 509, n. 1.

Essequae infusae has virtutes est de fide. vi, 512, n. 9, vide penitentia.

Virtutes theologiae cum habeant pro materia circa quam versantur ipsum Deum, non consistunt in medio ex parte illius, bene tamen per accidens ex parte subiecti, et ex parte objecti secundarii. Et potest in illis esse extremum per defectum, et excessum. vi, 530, n. 21.

Virtutes omnes theologiae non sunt connexae inter se necessario, bene tamen in homine iusto, nec connectuntur cum intellectualibus, aut moralibus acquisitis. vi, 532, n. 2.

Bene tamen cum virtutibus moralibus infusis, et e contra ista cum illis. vi, 532, n. 3.

Virtutes theologiae sunt perfectiores omnibus aliis virtutibus, et donis Spiritus sancti, propter rationem objecti, quod est Deus directe, propter rationem disponendi, et movendi ad ultimum finem. vi, 556, n. 8; 600, n. 56; 627, n. 67; 710, n. 32.

Virtutes cardinales ideo tales dicuntur, et sunt, quia versantur inter virtutes morales circa principalem materiam. vi, 489, n. 2.

In qua materia modus, et formalitas procedendi debet maxime attendi. vi, 490, n. 8.

Et principalitas fundamenti, seu initii aliarum virtutum moralium; sicque cardina-

es dicuntur a similitudine cardinis ostii, quod in virtutibus theologicis non invenitur. vi, 660, n. 3; 581, n. 40.

Virtutes cardinales non sunt principiores aliis multis virtutibus principalitate absoluta, bene tamen principalitate respectiva, et in ordine ad electionem mediorum. vi, 495, n. 20; 501, n. 41.

Virtutes cardinales conveniunt cum aliis virtutibus univoce in ratione quidditativa, et entitativa; analogice vero in ratione regulativa, seu causativa. vi, 495, n. 21.

Virtutes cardinales aliquae sunt species infusae, ut fortitudo, et prudentia (quae non est circa gubernationem aliorum, nam quae est circa aliorum gubernationem tres species habet; de quo vide prudentia) aliquae vero sunt subalternae ut iustitia, et temperantia. vi, 492, n. 41; 500, n. 36.

Virtutes cardinales tantum sunt quatuor, et quare. vi, 498, n. 28.

Virtutum cardinalium principalior est prudentia. vi, 497, n. 25, vide prudentia.

Virtutes cardinales dividuntur a D. Thoma ex Plotino, et Macrobio Platonicis, in virtutes exemplares, politicas, purgatorias et purgati animi. vi, 502, n. 44.

Virtutes architectonicae dicuntur illae, quae sunt principiores, et imperant aliis. vi, 497, n. 26.

Virtutes exemplares, vide exemplares virtutes.

Virtutes politicae, vide politicae virtutes.

Virtutes purgatorie, vide heroica virtus, purgati animi virtutes et purgatorie virtutes.

In virtutibus theologicis idem est finis ultimus, et objectum proximum, materialiter tamen et identice. vii, 13, n. 24.

Virtus superior aliquando perficit inferiorem, et communicat illi modum operandi ultra suum proprium specificum. vii, 32, n. 23.

Virtutes etiam supernaturales possunt ferri in aliquid quod apparet bonum, licet in re non sit. vii, 75, n. 51.

Virtutes theologiae praesupponuntur ad virtutes morales, et ad dona Spiritus sancti. vii, 82, n. 8.

Virtutes morales manent in beatis, etiamsi illarum materia deficiat. vii, 111, n. 15.

Ad rationem virtutis stricte, et essentialiter sumptae, non requiritur quod ponat in ultimo perfectionis debite potentiae, sed terminum suae materiae. vii, 346, n. 2.

Virtute potest quis male uti tamquam obiecto, non autem tamquam principio. vii, 349, n. 7.

Et hoc potest contingere dupliciter. vii, 349, n. 7.

Virtus theologica respicit ut objectum bonum divinum. vii, 350, n. 11.

Quod nulli alteri virtuti competit. vii, 351, n. 13.

Quod intelligendum est tam de ratione formali, quam de objecto materiali immediato. vii, 351, n. 13.

Virtutes theologiae per se loquendo non habent medium, per accidens autem possunt illud habere. vii, 352, n. 14.

Virtutes autem morales per se consistunt in medio. vii, 352, n. 14.

Virtutes theologiae tantum sunt tres. vii, 354, n. 1.

Virtus manere potest quoad actum conditionalem, si sit conditionalis propter absentiam materiae in qua exercetur illa virtus. vii, 362, n. 10.

Secus autem si sit conditionalis actus propter incapacitatem subiecti. vii, 362, n. 10.

Virtutes infusae augentur ad augmentum charitatis. vii, 435, n. 4.

Virtus acquisita non habet immediatam oppositionem cum peccato actuali. vii, 466, n. 23.

Stat optime quod aliqua virtus non sit una, et tamen sit virtus specialis. vii, 589, n. 19.

Eadem ratio formalis virtutis, quae respicit rationem creatoris, respicit etiam rationem dominii. vii, 659, n. 15.

Virtus quae ponitur in creatura ad solvendum debitum creationis, respicit Deum formaliter ut creatorem. vii, 660, n. 17.

Virtutes quae sunt ad alterum, diversificantur secundum diversam rationem debiti formaliter respectam. vii, 661, n. 19.

Virtutes quae respectu hominum distinguuntur specie, adunantur in una virtute religionis respectu Dei. vii, 661, n. 21.

Virtus existens in una potentia non solum potest imperare aliam, sed elicere actum alterius potentiae. vii, 664, n. 1.

Ad hoc autem imprimit ei aliquid reale. vii, 664, n. 1.

Virtus qua colitur Deus et proximus, non est eadem. vii, 673, n. 1.

In virtutibus moralibus quomodo accipiatur medium. vii, 689, n. 29.

Virtus religionis, vide religio.

Virtus pietatis, vide pietas.

Virtus fidelitatis, vide fidelitas.

Ubi est diversum debitum variatur virtus. vii, 82, n. 1.

Virtutes quomodo distinguantur a donis. vii, 85, n. 16.

Virtutes existentes, in patria habent pro

materia proxima actum in præparatione animi exercendum in materia, quam in via habuerunt. viii, 86, n. 17.
 Virtus ordinat hominem immediate circa finem supernaturalem. viii, 216, n. 8.
 Virtus instrumenti entitative erit corporea, si instrumentum fuerit corporeum. viii, 433, n. 43.
 Virtus spiritualis per modum permanentis non potest recipi in aliquo corporeo. viii, 446, n. 34.
 Virtus faciendi miracula non est in humanitate Christi permanentem, sed per modum transeuntis. viii, 447, n. 38.

VISIO.

Visio Dei representat totam perfectionem Dei. i, 631, n. 29.
 Visio addit solum supra simplicem intelligentiam ordinem ad existentiam physicam objecti terminativi. ii, 477, n. 2.
 Ea quæ per visionem attinguntur, ut existentia sunt, etiam attinguntur a scientia simplicis intelligentiæ, non præcise in ratione suæ quidditatis considerantur. ii, 477, n. 2.
 Negatio existentie non est objectum visionis, sed potius oppositum illi, cum visio per se loquendo versetur circa coexistentiam. ii, 481, n. 9.
 Visio beata habet summam immaterialitatem inter omnes res creatas. ii, 102, n. 5.
 Visio beata dicitur vita æterna, non solum quia durabit sine fine, nam hoc modo etiam vita damnatorum erit æterna, sed quia intellectus non habet per illam visionem mutabilem vitam. ii, 102, n. 5.
 Visio beatifica elevat Angelum ad altiorem modum operandi et essendi, quam sit in suo esse naturali, redditque illum deiformem, et modo divino, et superioris ordinis operantem. ii, 104, n. 8.
 Visio beatifica nullam admittit variationem etiam accidentalem in ipsa ratione visionis, quantum est ex natura sua. ii, 104, n. 9.
 Visio beatifica simul posita in subjecto, non potest crescere, aut minui, neque quantum ad extensionem, neque quantum ad intensionem, alias non poneret in ultimo termino, nec beatificaret sufficienter, sed posset aliquid amittere de eo quod habet, vel admittere quod non habet. ii, 104, n. 9.
 Visio beatifica tam in genere entitativo,

quam in genere intelligibili, et in quantum visio potest admittere aliquam mutabilitatem, et quomodo. ii, 105, n. 10.
 Visio animæ Christi est perfectissima, et simplicissima, atque etiam cæteris immutabilior, et uniformior, in quantum unica existens complectitur omnia quæ diversis visionibus aliorum beatorum videntur, et ultra illam non est alia quæ plura complectatur, et modo simpliciori. ii, 106, n. 42.
 Visio beata est immutabilior quam duratio substantiæ Angeli quæ mensuratur ævo. ii, 109, n. 20.
 Visio beata est minus capax accidentalium mutationis, quam duratio substantiæ Angeli, et immediate conjungit intellectum ipsi Deo, quod non facit duratio Angeli. ii, 709, n. 20.
 Visio beata licet sit accidens, et dicatur inferior ratione entis ipsa substantia Angeli, tam in mensuratione, et uniformitate, est simplicior quam substantia Angeli, et quomodo. ii, 110, n. 21.
 De fide est Deum videri in alia vita, clara et intuitiva visione. ii, 155, n. 3.
 Quando Genes. xxxii dicitur quod: *Jacob vidit Dominum facie ad faciem*, certum est quod non est sermo de visione Dei in se ipso, sed in Angelo qui luctabatur cum illo, quia Angelus personam Dei gerebat. ii, 157, n. 10.
 Quando dicitur, quod Moyses loquebatur cum Domino: *Ore ad os*, et Exod. xxxiii: *Facie ad faciem* non designatur visio Dei clara in se, sed excellentior quædam visio prophetica, quæ fuit communicata Moysi. ii, 157, n. 10.
 Eunomius et Anomæi asserebant se ita comprehendere Deum, sicut Deus seipsum, et loquebantur de visione comprehensiva. ii, 258, n. 13.
 Angeli in natura assumpta Verbi, non solum habuerunt visionem, sed etiam comprehensionem, non quidem ipsius Dei, sed naturæ assumptæ. ii, 241, n. 6.
 Intellectus creatus potest pertingere ad visionem Dei, ratione desumpta, ex desiderio videndi Deum. ii, 174, n. 1.
 Non datur in nobis appetitus innatus ad claram visionem Dei in se ipso. ii, 176, n. 7, 8.
 Non potest homo habere appetitum elicatum efficacem ordinis naturalis ad visionem Dei et in se ipso, loquendo de visione Dei particulariter et in se ipsa sumpta, non vero ut includitur in ratione boni, in communi, et in confuso. ii, 177, n. 10.
 Ad finem, qui est divina visio non potest dari habitudo ex ipsa natura, neque effi-

cax appetitus, quia secundum virtutem naturæ non potest pertingere ad illum. ii, 777, n. 10.
 In visione beatifica non datur secundum, et tertium medium, sed solum invenitur primum, quod est ipsum lumen, quod dicitur ipsa similitudo ex parte potentiæ, quia se habet ut virtus proportionata et determinata ad illam visionem. ii, 188, n. 43.
 Divina essentia unita concurrit efficienter ad visionem eliciendam ut principium quo objectivi semotis imperfectionibus. ii, 22, n. 46.
 Beati ex vi visionis beatificæ non formant verbum, neque in ratione imaginis representantis, et reddentis objectum intellectum in actu, neque in ratione locutionis manifestantis objectum, neque inadæquate, et partialiter representans attributa divina cum aliqua distinctione, aut creaturas prout in Deo. ii, 226, n. 6.
 Per visionem Dei in se ipso habetur vita æterna. ii, 239, n. 3.
 In visione intellectus non concurrit instrumentaliter, sed habet se ut causa principalem operantem tamen ex virtute participata. ii, 270, n. 34, vide instrumentum.
 In visione beata intellectus operatur per potentiam obedientialem ad operandum non solum ministerialiter ut motus et principaliter, ut assimilans sibi effectum. ii, 272, n. 37.
 Visio Dei primo est intuitiva, et immediata in se; secundo, est quidditativa; tertio, est beatifica. ii, 312, n. 8.
 Visio intuitiva Dei duas exigit condiciones in Deo, quæ non eodem modo, se habent in creaturis, alteram ex parte medii, alteram ex parte rei visæ. ii, 342, n. 9.
 Visio Dei non potest esse intuitiva circa existentiam, quin sit etiam quidditativa. ii, 312, n. 8.
 Visio imperfecta sive ex parte medii, sive ex parte ipsius objecti non requirit attingentiam omnium eorum quæ sunt in re visa. At visio perfecta, qualis est visio beata, non potest videri quoad an est, nisi etiam videatur quoad quid est. ii, 324, n. 29.
 Perfectior est visio absolute loquendo quæ attingit in Deo decreta libera, quam quæ non attingit; non quidem perfectione specifica, sed individuali. ii, 335, n. 16.
 Decreta libera cognoscuntur ex vi visionis divinæ essentiæ, dependentem ab ordinatione speciali divinæ voluntatis, quia vult hoc vel illud decretum in particulari illi, vel illi manifestari. ii, 337, n. 19.
 Dupliciter potest aliquid cognosci ex vi visionis divinæ, primo formaliter, secundo causaliter, et quomodo. ii, 337, n. 49.

Beati per ipsam visionem beatificam formaliter, qua attingunt divinam essentiam possunt in illa attingere creaturas, tamquam in causa, et medio prius cognito; non tamen attingunt omnes, sed plures vel pauciores, juxta majorem vel minorem penetrationem divinæ essentiæ. ii, 340, n. 8.
 In Concilio Senonensi damnatus fuit ille error, quod sancti non orant pro nobis, et declaratum fuit quod sancti cognoscunt orationes nostras. ii, 344, n. 15.
 Ad unumquemque beatum pertinet quod visione cognoscat ea, quæ pertinent ad statum suum. ii, 344, n. 15.
 Beati ex statu beatitudinis aliquid visione creatum cognoscunt. ii, 344, n. 15.
 Quidquid creatum cognoscitur ratione beatitudinis, non pertinet ad objectum primum beatitudinis, hoc enim necessario est increatum, sed ad objectum secundarium, et cognoscitur eadem visione qua ipsum primum. ii, 344, n. 15.
 Beati non comprehendunt Deum, sed solum quidditative vident, unde ex vi talis visionis non cognoscunt nisi quæ habent necessariam connexionem cum ipsa quidditate Dei. ii, 346, n. 18.
 Quando dicitur quod beati vident visione creaturas in Deo, ut in causa, non intelligitur solum nomine causæ attributum omnipotentia, sed omnia attributa, quæ suo modo ad creaturarum productionem et esse concurrunt. ii, 355, n. 35.
 Visio beatifica postulat videre Deum sicuti est, et attributa ejus ut sunt in se, et reales perfectiones quas dicunt. ii, 358, n. 7.
 Visio omnium creaturarum etiam in Verbo, est visio entis finiti. ii, 365, n. 26.
 Licet in visione divinæ essentiæ videantur omnia quæ Deus attingit scientia visionis, non sequitur comprehensio etiam ipsius scientia visionis, ut est in Deo. ii, 367, n. 30.
 Inæqualitas visionis ex solo lumine, ejusque diversitate desumenda est. ii, 386, n. 13.
 Tota ratio et virtus eliciendi proxime visionem est virtus supernaturalis luminis. ii, 386, n. 13.
 Diversitas intellectus nihil omnino conducit ad inæqualitatem visionis. ii, 386, n. 13.
 Visiones quæ de facto dantur non sunt specie essentiali diversæ. ii, 394, n. 3.
 Non datur in visione beatifica ratio formalis objecti primarii. ii, 396, n. 6.
 Ex diverso modo intelligendi objectum primum, scilicet creaturas in Deo, non do-

test sumi diversa specificatio visionis. ii, 396, n. 7.
 Probabile est quod nec de potentia absoluta possint dari visiones specie distinctæ. ii, 398, n. 9.
 Non potest visio beatifica perfectionem aliquam individualement majorem accipere ex ipsa activitate naturali intellectus. ii, 399, n. 11.
 Visio beatifica non continetur sub visione angelica, vel humana, tamquam sub genere, licet pro subjecto materiali habeat hominem vel Angelum, sed in quantum conveniunt tam homo quam Angelus in una ratione potentia obedientialis elevabilis ad videndum Deum. ii, 401, n. 13.
 Visio quidditativa Dei, est visio totius Dei, ita ut nihil ejus dicat quidquid est Dei, prout constituit Deum, ut habet esse in Deo. ii, 413, n. 16.
 Visio creaturarum in Deo non est pure contemplativa, sicut est visio, qua videt seipsum, sed etiam practica et causativa objecti creati. ii, 489, n. 9.
 Visio est dos animæ beatæ, non ut actus, sed ut habitus. v, 330, n. 18.
 Visio beata potest destrui ab agente supernaturali per suspensionem concursus, non per successionem formæ oppositæ. v, 302, n. 63.
 Visio beata an sit gratiæ proprietas quarto modo, vide lumen gloriæ.
 Visio Dei, quæ est in beatis, et quæ fuit in Paulo ejusdem speciei sunt. v, 294, n. 43.
 Visio beata æternitate participata mensuratur. v, 292, n. 40.
 Visio Dei ut actus est quomodo necessario ametur a beato. v, 286, n. 24.
 Visio Dei non se accommodat subjecto, sed potius elevat illud. v, 286, n. 26.
 Visio Dei per modum permanentis, et per modum transeuntis quid faciat. v, 263, n. 48.
 Visio Dei formaliter opponitur errori, radicaliter peccato. v, 269, n. 61.
 Visio Dei omne peccatum tollit tam actuale, quam habituale, et originale, et maculam peccati. v, 280, n. 41; 252, n. 45.
 Quod intelligitur permanenter visione data, non transeunt. v, 263, n. 48; 273, n. 71.
 Neque etiam cum illa visione compatitur peccatum veniale. v, 254, n. 26.
 Destruitque hæc visio omne dictamen defectuosum. v, 254, n. 26.
 Visio Dei datur a Deo cum gratia consummata. v, 119, n. 25.
 Visio Dei est vita æterna. v, 163, n. 3; 253, n. 23.
 Visio Dei in omnes actiones beati influit. v, 254, n. 26.

Et cum plena universalitate. v, 254, n. 26.
 Visio beata non potest cessare. v, 253, n. 23, vide perpetuitas.
 Visio Dei non solum est speculativa, sed practica. v, 253, n. 24.
 Visio Dei est radix impeccabilitatis, et quare, et quomodo. v, 248, n. 13.
 Et sola hæc visio sine dilectione potest facere impeccabilem. v, 243, n. 44; 250, n. 17.
 Visio Dei est pars finis, et boni quatenus est adeptio, et finis quo. v, 141, n. 240.
 In quavis minima visione Dei salvatur beatitudo. v, 167, n. 12.
 Visio Dei in se nequit appeti ex effectibus naturalibus. v, 166, n. 11.
 Visio Dei increata nequit communicari beatis. v, 175, n. 15.
 Visio Dei est beatitudo formaliter, et essentialiter. v, 210, n. 34.
 Quod docet expresse D. Augustinus. v, 210, n. 34.
 Visio intellectualis vere, et proprie possidet Deum. v, 222, n. 58.
 Visio autem corporea non perfecte possidet objectum, et quæ sit disparitas. v, 222, n. 50.
 Visio intellectus licet dicat unionem intentionalem objecti, est tamen vera assecutio illius. v, 223, n. 21.
 Visio perfectior est dilectione. v, 238, n. 33.
 Carentia visionis Dei prout est damnatio æterna pejus malum est physice, quam odium Dei. v, 229, n. 39.
 Visio posita in lapide non faceret illum videntem, quia non procederet a principio vitali. v, 414, n. 25.
 Visio non solum ad mutationem objecti colorati mutatur entitative, sed etiam ad mutationem visibilis communis. vi, 12, n. 30.
 Visio non elicitur partim ab oculo, partimque ab specie, sed totaliter elicitur ab oculo, ut actuato specie. vi, 564, n. 31.
 Visio beata licet sit essentialiter, et ex principio specificativo difficile mobilis, non tamen est habitus, sed dispositio, quia non primo et per se, et per modum actus primi habet illam immobilitatem, sed per modum actus secundi, et ut derivatum a lumine gloriæ. vi, 273, n. 10, vide demonstratio et habitus.
 Visio beata non solum indiget specie representativa Dei, sed etiam lumine gloriæ, tum ut potentia elevetur, tum ut determinetur ad tantum, et talem modum intelligendi divinam essentiam. vi, 439, n. 10.
 Visio beata speculativa est, et practica, sicut et fides. vi, 692, n. 9, vide intellectus

donum, sapientiæ donum et scientiæ donum.
 Deus non potest uniri per modum visionis cum intellectu creato. viii, 198, n. 27.
 Non potest fieri cum conversione ad phantasmata. viii, 399, n. 18.
 Visio attingit quidquid formaliter est in Deo. viii, 357, n. 52.
 Non tamen visio quidquid virtualiter est in Deo attingit. viii, 357, n. 52.
 Beatus per visionem formaliter attingit quidquid pertinet ad suum statum. viii, 361, n. 1.
 Non omnia futura contingentia, nec libera decreta Dei videntur per quamlibet visionem. viii, 365, n. 20.
 Videtur per visionem tota entitas actus liberi divini. viii, 365, n. 20.
 Potest videri visio beata, quin formaliter videatur objectum cum quo est connexa. viii, 365, n. 26.

VISUS.

Visus, vide color et lux.
 Visus eodem actu, et tendentia respicit coloratum ut specificativum, et sensibilia communia ut accidentia. v, 671, n. 52; vi, 10, n. 26.
 Visus delectationes potiores sunt aliis delectationibus, prout scilicet deserviunt sensitivæ potentia intellectui. vi, 213, n. 6, vide tactus.
 Visus species intentionales non manent in oculis transacto vel absenti objecto, sed si quæ videntur aliquando manere, sunt species aliæ emissæ ab oculis ad sensum communem, quæ ob multitudinem et vehementiam lucidi transacti non possunt statim ascendere ad sensum communem. vi, 368, n. 24.
 Visus species a quo causentur effective, vide species intentionalis.

VITA.

Plantæ habent imperfectissimam vitam et occultam. ii, 763, n. 13.
 Vita in viventibus est prædicatum substantiale, non accidentale. iii, 72.
 Vitam in Deo habent omnia quæ ab ipso fiunt, et procedunt. iii, 72.
 Vita summus gradus est a nullo moveri. iii, 72.

Vita æterna est visio Dei. v, 163, n. 3; 253, n. 23; 277, n. 1.
 Vita contemplativa, seu solitaria supra hominem est secundum philosophum. vi, 729, n. 16.

VITALIS.

Vitalis Semipelagianismi inventor. iii, 487, n. 1.

VITIUM.

Vitia quomodo ex fine remoto sumant genus et causam. v, 404, n. 38.
 Vitium virtuti opponitur contrarie in genere morali. v, 703, n. 37, vide actus moralis et virtus.
 Vitium, et opinio non sunt difficile mobiles essentialiter. vi, 270, n. 2.
 Vitium non est habitus essentialiter, et ex specie sua, sed solum accidentaliter, et ratione status, et sic intelligendus est D. Thomas quando vitia vocat habitus. vi, 275, n. 44; vi, 352, n. 20, vide opinio.
 Vitia non tolluntur per unum actum, vel alterum oppositæ virtutis acquisitæ, sed per oppositam consuetudinem, nec per habitus gratiæ, et virtutum supernaturalium, sed tunc manent vitia physice, licet non maneant moraliter, seu in ratione avertentium a rectificatione rationis. vi, 324, n. 26.
 Vitia non possunt solum unico actu generari, sed indigent pluribus, et quare. vi, 347, n. 8, vide ars, habitus, opinio, scientia et virtus.
 Vitia dicuntur a philosopho esse ad aliquid, non secundum esse, sed secundum dici, sicut etiam virtutes. vi, 389, n. 8.
 Vitia aliqua quare dicantur capitalia, et non cardinalia. vi, 502, n. 43.
 Vitia non sunt connexa, quia cum deficient ab unitate regulæ, non habent rationem in qua uniantur, sicut virtutes habent bonum rationis perfectum. vi, 539, n. 25.
 Non omnia vitia sumunt speciem a Deo, sed solum quædam specialia, quæ sunt contra virtutes theologicas. vii, 634, n. 46.

VIVO.

Viventia per quid differant a non viventibus. iii, 72.

VOCATIO.

Vocatio inefficax dupliciter consideranda. iii, 755, n. 2.
Vocatio est effectus prædestinationis. iii, 756, n. 5; 758, n. 7.

VOLITIO.

Volitio quomodo in Deo ab ejus voluntate distinguenda. iii, 248, n. 8.
Volitio Dei libera in eo habet entitatem, et perfectionem necessariam. iii, 236, n. 35.
Volitio Dei ut libera, et ut a ratione volitionis necessaria distincta, est actus immanens, et intrinsecus in Deo, et a ratione actus necessarij distinguitur. iii, 252, n. 2.
Volitio in Deo ut sic, et ut distincta a nolitione, vel in quantum est magis unum quam ad aliud, unde id habet. iii, 255, n. 7, 8.
Volitio divina quomodo ad volita creata comparatur. iii, 257, n. 10.
Volitio omnis, etiam simplicis complacentiæ circa aliquam rationem boni versari debet. iii, 277, n. 5.
Volitio finis, vide finis.
Volitio mediorum, vide medium.
Volitio simplex, nec virtualiter attingit media. v, 484, n. 2; 485, n. 40.
Volitio simplex, intentio, et fructio an differant specie, vide circumstantia mala et fructio.

VOLITUS.

Volitum directum et indirectum quid sint. v, 385, n. 6, vide circumstantia mala.
Volitum materiale et formale, vide conformitas.
Quando sit volitus effectus prævisus in causa, in cujus virtute non continetur, ab eo qui vult causam. vii, 496, n. 20.

VOLO.

Volendi unum et aliud nolendi eadem ratio est in Deo. iii, 255, n. 7.

VOLUNTARIUS.

Voluntarii actus notionales, seu ad intra, possunt esse voluntarii, voluntate comitante, vel subsequente ipsos, non autem voluntate, ut principio illorum. iv, 417, n. 4.
Voluntarium, et volitum non sunt idem. v, 360, n. 2.
Ut aliquid sit voluntarium non est necessarium quod ametur per modum objecti. v, 360, n. 3.
Voluntarium dupliciter accipitur, stricte, et late autem idem est, quod spontaneum. v, 360, n. 4.
Voluntarii definitio traditur. v, 361, n. 5.
Voluntarium, et liberum non sunt idem. v, 361, n. 6.
Voluntarium distinguitur ab artificiali, naturali, et violento. v, 361, n. 7.
Voluntarium esse perfectum, vel imperfectum ex cognitione desumitur. v, 366, n. 2.
Voluntarium perfectum solum invenitur in natura intellectuali. v, 366, n. 4.
Voluntarium perfectum in quo consistat. v, 366, n. 4; 369, n. 42.
Voluntarium perfectum semper dicit deliberationem, et quomodo. v, 368, n. 9.
Voluntarium perfectum potest esse necessarium. v, 369, n. 11.
Voluntarium perfectum debet tamen semper esse liberum eminenter, vel formaliter. v, 369, n. 11, vide amor, liberum et necessarium.
Voluntarium augetur crescente bono. v, 372, n. 49.
Voluntarium formaliter, et non entitative solum sumptum variatur essentialiter penes liberum, et necessarium. v, 374, n. 26.
Voluntarium imperfectum, univoce tamen cum perfecto, invenitur in pueris, brutis, et amentibus. v, 376, n. 30.
Non sequitur laus, vel vituperium ad omne voluntarium perfectum. v, 379, n. 35.
Voluntarium a voluntate imponitur, non tamen solam voluntatem significat, sed quemlibet appetitum elicitem. v, 383, n. 70.
Voluntarium multipliciter sumi potest. v, 374, n. 16.
Voluntarium tollitur per ignorantiam antecedentem. v, 767, n. 27.
Voluntarium omne est subjicibile regulis rationis. v, 393, n. 30.
Voluntarium perfectum non invenitur in motibus primo primis. v, 408, n. 6.
Voluntarium in actibus elicitis a voluntate, vide actus interior, etc. et voluntas.

Voluntariam operationem facit voluntas efficax, non vero inefficax. v, 435, n. 4.
Voluntarium simpliciter non tollitur per metum, vide timor.
Voluntarium simpliciter et per se non facit simplex affectus, sed efficax. v, 437, n. 25.
Voluntarium quomodo aliquid possit esse præter intentionem voluntatis. vii, 494, n. 43.
Voluntarium aliquid dupliciter per modum causæ physiciæ et moralis, et quomodo. vii, 494, n. 43.
Quomodo dicatur homicidium voluntarium in jure occisio aggressoris in defensionem propriam. vii, 735, n. 6.
Præceptum et obligatio superveniens voluntario indirecte non solum dat rationem imputabilis, sed etiam voluntarii. vii, 584, n. 4.
Voluntarium est duplex. viii, 475, n. 2.

VOLUNTAS.

Voluntas datur in Deo, quia datur intellectus. iii, 140.
Voluntatis objectum Deus ipse est, et creaturæ ut ad ipsum ordinatæ. iii, 140.
Voluntas divina est causa rerum. iii, 140.
Voluntatis divinæ nulla est causa ex parte volentis, sed volitorum. iii, 140.
Voluntatis divinæ efficacia, et immutabilitas ostenditur. iii, 140.
Voluntatis divinæ impeccabilitas, et indeficientia ostenditur. iii, 140.
Voluntas proprie dicta, et voluntas signi in Deo quid. iii, 140.
Voluntatis divinæ signa quinque. iii, 140.
Voluntatis divinæ efficacia quomodo cum libertate nostra componitur, ex Apostolorum doctrina. iii, 143, n. 4; 144, n. 5.
Voluntasposito decreto prævenientis gratiæ necessario operatur. iii, 213, n. 29.
Voluntas in Deo statuitur, et probatur. iii, 216, n. 1.
Voluntas in Deo ad perfectionem pertinet. iii, 216, n. 2.
Ubi est intellectus ibi est voluntas. iii, 217, n. 3.
Voluntas est inclinatio totius suppositi, et nascitur a potentia ei propria elicente actum volendi. iii, 217, n. 5; 220, n. 42.
Voluntas Dei non habet actum amoris circa creaturas possibles in se ipsis, sed actum nolitionis. iii, 276, n. 3.
Voluntas divina an feratur aliquo modo in creaturas possibles sub statu possibilitatis. iii, 276, n. 3.
Voluntas divina ferri nequit in possibilia. iii, 282, n. 43, 15.
Nostra vero voluntas necessitari ad illa. iii, 282, n. 14.
Voluntas non potest necessario ferri in objectum, nisi sibi illud necessarium judicet. iii, 285, n. 49.
Voluntas quomodo potest se habere circa suspensionem actus. iii, 288, n. 23; 290, n. 27.
Voluntatis necessitas unde petenda. iii, 305, n. 2.
Voluntatis divinæ status duplex. iii, 310, n. 13.
Voluntatis variæ acceptiones expenduntur. iii, 317, n. 1.
Quibus voluntatis efficacia significatur. iii, 318, n. 2.
Voluntatis consequentis, et antecedentis differentia. iii, 318, n. 2; 319, n. 4.
Voluntas efficax quæ. iii, 319, n. 4.
Voluntatis efficacia non in omnibus est eadem. iii, 321, n. 7.
Voluntas efficiens, et efficax differunt. iii, 322, n. 9.
Voluntatis efficacia pluribus actibus perficitur. iii, 323, n. 41.
Voluntas divina prius attingit bonitatem suam, quam creatam. iii, 346, n. 49.
Voluntas si se determinaverit, dato concursu ad consensum, quem sensum patitur. iii, 357, n. 18.
Voluntatis divinæ elegans consideratio. iii, 382, n. 1.
Voluntatis creatæ libertas in operando, et contingentia in causam primam, ut in radicem reducit. iii, 382, n. 1.
Voluntas divina respectu nostræ se habet ut principium operandi, et ut ipsum velle. iii, 384, n. 3.
Voluntas divina ob efficaciam suam libertatem conservat, nec mensurat voluntatem. iii, 389, n. 9.
Voluntatis nostræ dominium, et libertas in quo ponitur. iii, 390, n. 40.
Voluntas divina quomodo habeat efficaciam circa liberos cordis nostri actus antecedenter ad consensum nostrum. iii, 392, n. 13.
In voluntatem nostram duplici via influi potest. iii, 406, n. 8.
Deus eam prævenire debet ut moveat, et qua præventionem. iii, 407, n. 9.
Voluntatis divinæ efficacia ostenditur. iii, 412, n. 13; 413, n. 14.
Voluntas ad quid necessitari potest. iii, 442, n. 32.
Differentia inter potentias quæ se habent ad multa, et voluntatem nostram in quo posita est. iii, 454, n. 51.

Voluntatis divinæ efficaciam an resistere possimus. iii, 455, n. 55.
 Quid discriminis inter frustrari, et resistere. iii, 455, n. 55.
 Voluntatis inefficacis in Deo modus explicatur. iii, 470, n. 4.
 Voluntas beneplaciti in Deo duplex, antecedens, et consequens. iii, 470, n. 4.
 Voluntas signi est tantum in eo metaphoricæ. iii, 482, n. 2.
 Per quinque signa voluntas signi dividitur. iii, 482, n. 3.
 Voluntas antecedens beneplaciti quid. iii, 483, n. 5.
 An solum hæc voluntas sit inefficax, et conditionata. iii, 483, n. 6; 483, n. 7.
 Unde peritur distinctio voluntatis divinæ antecedens, et consequens. iii, 483, n. 7.
 Voluntas antecedens et inefficax Dei non est voluntas signi. iii, 488, n. 13, 14.
 Licet hæc voluntas careat effectu, non caret ordine, et bonitate ad illum. iii, 291, n. 19; 493, n. 23.
 Circa quod hæc voluntas versetur. iii, 494, n. 26; 495, n. 27.
 Habet hæc voluntas aliquid efficacitatis sibi annexum. iii, 496, n. 28.
 Voluntatis efficacia unde oritur. iii, 592, n. 20.
 Voluntatis actus primus est simplex alicujus finis volitio. iii, 593, n. 3.
 Secundus voluntatis actus est intentio finis. iii, 593, n. 3.
 Tertius voluntatis actus est ejus electio. iii, 593, n. 3.
 Quartus voluntatis actus, executio seu usus mediorum, et applicatio potentiarum exsequentium. iii, 593, n. 3.
 Voluntas, et intellectus se habent ut potentiam ad invicem se moventes. iii, 595, n. 7.
 Voluntas præexistens de fine ante ordinationem mediorum non est sola dilectio finis. iii, 678, n. 20.
 Voluntas inefficax in Deo quid. iii, 690, n. 11.
 Voluntas reprobatiua quid respicit. iii, 811, n. 4.
 Quid hæc voluntas complectitur. iii, 811, n. 5.
 In quo hæc voluntas consistat. iii, 812, n. 6.
 Voluntas conditionalis non datur in Deo excludendi aliquos a gloria. iii, 813, n. 8.
 Voluntas Dei quæ unum rejicit, et alterum eligit non potest esse injusta. iii, 848, n. 43.
 Per actum voluntatis producitur aliquis terminus, quo res amata dicatur esse in voluntate, non per modum similitudinis, sed per modum ponderis, et inclinationis determinatæ erga hoc objectum. iv, 142, n. 4; 143, n. 5.
 Ad hoc, ut voluntas determinetur magis ad hoc, quam illud, quid requiritur. iv, 145, n. 8; 146, n. 9; 146, n. 10; 147, n. 11.

Objectum est in voluntate, non per seipsum, nec per similitudinem et representationem, sicut in intellectu, sed per modum proportionis, et coaptationis ad objectum, qua voluntas redditur ponderans, et affecta erga ipsam. iv, 147, n. 11.
 Vocatur hæc voluntas a D. Thoma appetitus complacentiæ. iv, 148, n. 13.
 Non negat S. Thomas aliquid operatum in voluntate, sicut in intellectu. iv, 148, n. 12.
 Terminus productus in voluntate, non habet rationem imaginis trahentis, et contentis in se per representationem objectum. iv, 148, n. 13.
 Actus voluntatis in duplici genere causæ, scilicet formalis extrinsecæ, et finalis dependet a conceptu mentis, et ab appetibili apprehenso active, seu efficienter secundum Cajetanum. iv, 148, n. 13.
 Quando dicit S. Thomas, quod processio Spiritus sancti est a voluntate, ut natura, non sumit naturam pro appetitu innato et non elicit, seu appetitu inani, sed appetitu elicit, licet non arbitrarie, et contingenter, sed cum plena necessitate, et adæquatione. iv, 422, n. 10.
 Voluntas Angelorum est inflexibilis in eo, quod semel elegerunt. iv, 964, n. 14, vide inflexibilitas et regula.
 Voluntatis objectum est finis, et bonum. v, 30, n. 9; 116, n. 18.
 Et quomodo. v, 242, n. 41.
 Intra voluntatem invenitur etiam actus exterior. v, 60, n. 29.
 Voluntas appellatur actus interior. v, 60, n. 29.
 Voluntas naturaliter amat bonum, non tamen hoc vel illud determinate. v, 102, n. 30.
 Voluntas non fertur solum in beatitudinem, seu bonum in communi, sed etiam in particulari in rationem formalem finis ultimi fertur, etiamsi materiale, in quo figitur talis finis, varietur. v, 102, n. 31.
 Voluntas non satiatur sine particulari. v, 140, n. 14.
 Voluntas non intendit producere impulsus, sed frui, et delectari. v, 174, n. 12.
 Voluntatis actus non est beatitudo formaliter. v, 210, n. 34; 213, n. 41.
 Per voluntatis affectum quomodo homo perfectius jungatur Deo, quam per intellectum. v, 212, n. 40; 219, n. 14.
 Voluntas non facit objectum præsens, si ipsum alias non sit præsens. v, 216, n. 46.
 Voluntas non est potentia ita perfecta, sicut intellectus, et quare. v, 223, n. 60.
 Voluntas quomodo remuneratur pro bono. v, 227, n. 8.
 Voluntas necessitatur quoad specificationem,

et exercitium ad amorem Dei clare visi. v, 286, n. 24; 305, n. 6; 517, n. 13, vide Deus.
 Voluntas necessitatur quoad specificationem ad beatitudinem in communi, seu finem ultimum. v, 303, n. 1.
 Voluntatis libertas, et necessitas, vide amor, beatus, libertas et necessitas.
 Voluntas in via a nullo objecto necessitatur quoad exercitium. v, 312, n. 20.
 Voluntas creata non facit objecta, sed supponit illa. v, 319, n. 41.
 Voluntas actu prosecutivo non tendit in malum sub ratione mali, sed sub ratione boni. v, 468, n. 2.
 Voluntas ex conjunctione ad intellectum participat in sua operatione procedere modo collativo. v, 490, n. 6.
 Voluntas movetur moraliter ab intellectu, et appetitu sensitivo, v, 493, n. 12.
 Voluntas efficienter seipsam movet de uno actu ad alium, et etiam Deus in hoc genere causandi solus movet illam. v, 494, n. 15.
 Voluntas quomodo efficienter moveatur de uno actu ad alium. v, 495, n. 17.
 Voluntas in motione sui, et aliarum potentiarum aliquid effective producit in potentia mota. v, 497, n. 21.
 Intra voluntatem nullum agens creatum potest illabi immutando illam efficienter. v, 503, n. 36.
 Voluntas non potest determinari tantum a se ipsa, et quare. v, 504, n. 38.
 Voluntas necessitatur quoad specificationem ad amandum vivere, et esse quantum est ex parte objecti, et per se loquendo. v, 514, n. 6.
 Voluntas a quibus principiis effectivis necessitatur quoad exercitium. v, 519, n. 20.
 Voluntas non potest intendere plura, ut plura, et in hoc quomodo ab intellectu differat. v, 540, n. 17.
 Voluntas inefficax potest esse circa impossibile judicatum ut tale. v, 569, n. 7.
 Quæ quidem inefficax voluntas circa tale impossibile deliberata esse potest, et absoluta. v, 569, n. 8, vide impossibilis.
 Voluntas movetur ab objecto proposito per modum compositionis, et iudicii, non per modum simplicis apprehensionis. v, 575, n. 3.
 Voluntas non confert unum alteri, nec ordinat, nisi ex participatione intellectus. v, 592, n. 2.
 Voluntas efficax facit voluntariam operationem, non vero inefficax. v, 435, n. 21.
 Voluntas in actu iustitiæ propter absentiam alicujus objecti non patitur violentiam. v, 424, n. 53; 425, n. 54.

Voluntatis efficacia, vide efficacia.
 Voluntas nequit se suspendere collective ab omni actu stante advertentia intellectus. v, 387, n. 11; 566, n. 30.
 Nec si sic suspenderet, exerceret voluntas suam libertatem. v, 387, n. 13.
 Voluntas habet potestatem ad velle, et non velle, ly non velle sumpto privative, non negative pure. v, 392, n. 26.
 Voluntas in eliciendis actibus non patitur violentiam. v, 411, n. 18.
 Bene tamen hæc voluntas in actibus aliarum potentiarum imperatis ab ipsa. v, 412, n. 19.
 Voluntas potest necessitari a Deo in actu suo eliciendo, non tamen violentari, et quare. v, 412, n. 20.
 Voluntas non redditur volens per actum mere passive receptum in ipsa, debet enim procedere vitaliter ab ea, ut volens reddatur. v, 414, n. 25.
 Voluntas non pateretur violentiam etiamsi posset elicere duos actus contrarios circa idem objectum simul. v, 416, n. 28.
 Voluntas non patitur directe violentiam in cessatione cujuscumque actus, etiam beatifici, sive talis cessatio fiat per subtractionem divini concursus suis per subtractionem objecti, et quare. v, 418, n. 35, vide agens.
 In voluntate potest intelligi duplex violentia, una contra appetitum elicatum, alia contra innatum; nulla autem in ea esset simpliciter violentia. v, 420, n. 39, 40.
 Voluntas non inclinatur ad operandum, nisi supposito motu causæ superioris. v, 422, n. 47, vide agens.
 Voluntas potest imperare aliis potentiis, et sibi. v, 424, n. 51.
 Voluntas non patitur violentiam in actibus sibi ipsi imperatis, quia isti elicit sunt ab ipsa. v, 424, n. 50.
 Voluntatis actus quo sensu sit amabilior actu intellectus. v, 242, n. 41.
 Voluntati divinæ conformari, vide conformitas.
 Voluntas etiam attingit sensibilia, et temporalia, quæ appetitus sensitivus attingit. vi, 51, n. 32.
 Voluntas sola est, quæ peccat, ita quod tam in actu interiori, quam exteriori imperato sit peccatum. vi, 81, n. 8.
 Voluntas non est proprie capax passionum, sed appetitus solum sensitivus. vi, 196, n. 7.
 Voluntas non potest ferri in malum, sub ratione mali etiam in actu odii. vi, 232, n. 4.
 Voluntas non indiget habitu ad volendum

bonum proprium, et quomodo sit intelligendum. vi, 410, n. 18.

Voluntas respectu boni proprii non est indifferens quoad specificationem, sed quoad exercitium. vi, 415, n. 33; 420, n. 15; 430, n. 20.

In voluntate subjectantur habitus ad dirigendum, et imperandum appetitui, ut passiones moderatas eliciat. vi, 419, n. 12, vide fortitudo, temperantia et virtus moralis.

Non tamen isti habitus sunt virtutes, quia non habent perfectum, et consummatum actum intra voluntate. vi, 421, n. 17; 430, n. 48.

Voluntas quomodo sit capax meriti, et laudis, vide laus et meritum.

Voluntas quas habeat vires, et quomodo illis destituatur per peccatum mortale. vi, 720, n. 6; 738, n. 7; 747, n. 4.

Voluntas in natura lapsa indiget gratia speciali ad dilectionem Dei super omnia efficacem, graves tentationes vincendas, et impletionem omnium mandatorum. vi, 748, n. 7, vide dilectio.

Voluntas habet potentiam libertatis ad omnia bona opera (hoc est contra Lutheranos) non tamen habet potentiam firmitatis, seu vires sine gratia ad illa; et hoc est contra Pelagianos. vi, 757, n. 3.

Voluntas ut cogatur a Deo debet privari indifferentia iudicii, quæ est origo indifferentiæ voluntatis; unde non cogitur per motionem physicam, quin potius illa conservatur libertas. vi, 844, n. 18.

Voluntas non addit aliquid objecto fidei ex parte veritatis; bene tamen ex parte convenientiæ. vii, 79, n. 7.

Voluntatis actus ita necessario requiritur ad credendum quod nullo modo suppleri potest. vii, 79, n. 7, vide pia affectio.

Voluntas tripliciter se potest habere circa omissionem, et homicidium ex illa secutum. vii, 586, n. 8.

Voluntas a nullo motore extrinseco præter Deum potest moveri. vii, 734, n. 3.

Ut moveatur voluntas ad actum deliberatum, præter actum indeliberatum indiget peculiari auxilio, quo efficaciter præmovetur a Deo ad deliberate volendum. vii, 734, n. 5.

Voluntas movet cæteras potentias quoad exercitium. vii, 749, n. 23.

Divina voluntas efficax dicitur, secundum quod intendit ordinari aliquid in finem, et simuleventum ad finem. viii, 93, n. 13.

Voluntas divina distinguitur a creata in sua efficacia. viii, 94, n. 15.

Voluntas beati circa factibilia a se semper impletur, non tamen circa faciendia per alios. viii, 469, n. 14.

VOLUPTAS.

Voluptas nequit esse beatitudo, vide divitiæ, fama, honor et potestas.

VOTUM.

Qui ex voto jejunare tenetur aliquo die etiam si in illo incidat vigilia, satisfacit unico jejunio. vii, 822, n. 4.

Ad votum non sufficit propositum voluntatis, sed requiritur promissio rei quæ votetur. vii, 834, n. 5.

Qui sciens naturam promissionis, et obligationem esse inseparabilem a voto, si intendit promittere, etiamsi non habeat animum se obligandi, manet obligatus. vii, 839, n. 7.

Voti obligatio semel facti non pendet ex voluntate voventis, sed sequitur ad ipsum jure naturali et divino. vii, 840, n. 2.

Non sufficit ad votum semiplena deliberatio. vii, 840, n. 3.

Neque requiritur plenissima, etiam ad votum solemne religionis, sed sufficit plena. vii, 840, n. 4.

Non tenetur servare votum, qui dubius est de plena deliberatione, et sit æquale dubium pro utraque parte. vii, 844, n. 16.

Votum peccandi venialiter per se loquendo est peccatum mortale. vii, 844, n. 1.

Votum de re indifferenti ad bonum vel malum morale, non est votum. vii, 846, n. 6.

Res tamen indifferens ex sua specie, si in individuo determinatur ad bonum, est materia voti. vii, 846, n. 7.

Si tamen illi deficiat ratio boni, cessat obligatio voti. vii, 846, n. 8.

Ea quæ cadunt sub præcepto, possunt esse materia voti. vii, 846, n. 1.

Votum non peccandi mortaliter est validum, licet sit periculosum illud vovere. vii, 847, n. 5.

Votum autem de non peccando nec etiam venialiter, non est validum. vii, 848, n. 6.

Validum autem erit hoc votum si fiat de vitando aliquo veniali, si facile vitari possit. vii, 848, n. 6.

Votum factum propter malum finem de re tamen quæ est in consilio, quando et quomodo obliget. vii, 848, n. 2.

Quando votum est de re bona, ordinatur tamen in pœnam peccati, aut præservationem illius, validum est. vii, 849, n. 4.

Idem dicendum quando est de re bona, quæ conjuncta est peccato, non tamen ad illud refertur. vii, 849, n. 5.

Votum de re quæ formaliter opponitur consilio, non est validum. vii, 849, n. 2.

Imo est peccatum veniale. vii, 849, n. 2.

Votum de re sub consilio, quæ est impossibilis cum aliis rebus perfectioribus, non tamen est impedimentum ad illa assequenda, validum est. vii, 850, n. 4.

Votum de contrahendo matrimonium, etiam cum animo illud non consummandi, est nullum. vii, 850, n. 5.

Qui nimium tentatur a venereis si emittat votum simplex religionis, non tenetur illud implere, si prudenter intelligat religionem non sibi profuturam, sed potius nocituram. vii, 850, n. 6.

Tenetur tamen ut maxime secutum dispensationem petere. vii, 850, n. 6.

Secus est si votum solemne emittat. vii, 850, n. 6.

Nullum fit votum in baptismo. vii, 852, n. 11.

Votum semper obligat ad sui observantiam ex genere sub mortali. vii, 853, n. 1.

Quæ observantia pertinet ad primum præceptum decalogi. vii, 853, n. 1.

Votum de re levi quando res levis est pars alterius materiæ majoris promissæ, non obligat sub mortali. vii, 854, n. 5.

Imo neque etiam si sit totalis materia, ordinata tamen immediate in cultum Dei. vii, 854, n. 5.

Si autem talis materia ordinetur in utilitatem proximi, si perveniat ad materiam gravem ex multiplicatione omissionum, erit peccatum mortale. vii, 854, n. 6.

Potest contingere quod id quod ante votum solum erat peccatum veniale, vel nullum peccatum, sit post votum mortale. vii, 855, n. 9.

Si autem votum fiat secundum communem modum vovendi, non tenetur vovens adire omnes religiones. vii, 862, n. 3.

Quod etiam intelligitur si impedimentum resurgat post votum emissum. vii, 862, n. 4.

Id quod impediret, seu tolleretur obligationem voti antequam fieret, deobligat ab ejus executione, si postea eveniat. vii, 862, n. 4.

Si tamen impedimentum tolleretur solum ante votum rationem, etiamsi superveniat facto voto, manet obligatio. vii, 862, n. 4.

Votum religionis, et votum perseverandi in illa, sunt omnino idem. vii, 864, n. 4.

Votum vovens dare centum si non potest nisi decem dare; tenetur ad decem. vii, 866, n. 10.

Votum non nubendi, et votum castitatis non sunt idem, et ideo ex vi voti non nubendi non tenetur homo castitatem servare. vii, 866, n. 2.

Votum non nubendi non est papæ reservatum. vii, 866, n. 2.

Votum mulieris non nubendi ut placeat leononi, vel ut facilius scortetur, non est validum. vii, 867, n. 4.

Votum personale non transit per se loquendo in aliam personam. vii, 868, n. 7.

Unde si aliqua communitas voveat jejunium verbi gratia, non obligant ex vi voti successores, poterunt tamen obligari ex consuetudine. vii, 868, n. 7.

Votum reale transit in successores et hæredes, etiamsi testator nihil de hoc exprimat. vii, 868, n. 8.

Vota mixta, si in illis principalis ratio est personalis, idem est dicendum ac de personalibus. vii, 868, n. 9.

Si autem principalis ratio fuerit realis, idem est dicendum ac de realibus. vii, 868, n. 9.

Votum emittere, utile est per se loquendo. vii, 869, n. 10.

Ut votum sit opus virtutis tres conditiones requiruntur sicut ad juramentum. vii, 870, n. 5.

Transgrediens votum de re quæ alias erat in præcepto, duplici peccato peccat. vii, 871, n. 1.

Transgrediens vero illud votum quando est de re tantum sub consilio, unico peccato peccat. vii, 871, n. 2.

Votum est actus patriæ, seu religionis. vii, 872, n. 5.

Qua ratione votum fiat sanctis. vii, 872, n. 6.

Solemnitas voti non consistit in aliqua benedictione, seu traditione externa. vii, 874, n. 2.

Neque in hoc quod impediatur matrimonium contrahendum, et dirimat contractum. vii, 874, n. 2.

Sed consistit in solemnitate vel in omnimoda traditione, vel saltem in traditione ad aliquem specialem cultum. vii, 874, n. 2.

Votum clericale solum est solemne extrinsece, et ex statuto Ecclesiæ. vii, 875, n. 6.

Vota a religioso emissa, vide religiosus.

Votum solemne quod fit in susceptione sacri ordinis etiamsi fiat a puero ante annos pubertatis, est validum. vii, 880, n. 5.

In voto potest fieri dispensatio. vii, 881, n. 1.

Imo, et in voto quod in susceptione ordinis sacri fit. vii, 881, n. 2.

Quando votum commutatur, tenetur qui

emisit illud, servare materiam in quam commutatur ex vi voti. vii, 882, n. 6.
 Votum solemne religionis dispensari non potest a papa. vii, 884, n. 2.
 Circa irrationem votorum, vide dominus maritus, parens et praelatus.
 Votum de quo est dubium, an emissum fuerit ante annos pubertatis, vel intra, ante pubertatem emissum fuisse reputandum est, et sic poterit irritari a parente, vel tutore. v, 153, n. 34.
 Votum castitatis, de quo est dubium, an castitatis perpetuæ, aut temporalis sit, ad temporalem tantum obligat post factam sufficientem diligentiam. v, 153, n. 34.
 Votum simplex ex metu gravi factum non invenitur expresse irritum jure positivo, et quare. Bene tamen votum solemne. v, 441, n. 37, vide contractus.
 Votum virginitatis, vide matrimonium et virginitas.
 Votum vitandi omnia peccata venialia collective non est validum; bene tamen vitandi divisive. vi, 780, n. 14.
 Votum quando post factam sufficientem diligentiam, manet adhuc dubium an factum fuerit, vel non: non obligat. vi, 133, n. 21; 153, n. 30, vide contractus, dubito et lex.

VOVEO.

Vovens si non intendat promittere nec se obligare, neque servare quod promittit, nullum facit votum. vii, 836, n. 1.
 In foro tamen exteriori sic vovens compellitur adimplere votum, et tenebitur Ecclesia obedire ratione scandali. vii, 836, n. 1.
 Vovens si habeat intentionem vere promittendi, et se obligandi, etiamsi non habeat propositum servandi promissum, verum, facit votum quoad substantiam. vii, 837, n. 3.
 Vovens absque animo se obligandi, quia per ignorantiam existimat obligationem non esse intrinsicam voto, non emittit verum votum, nec manet obligatus. vii, 838, n. 5.
 Si quis voveret ex ignorantia alicujus gravissimæ circumstantiæ, quam si cognosceret non voveret, non manet obligatus. vii, 838, n. 5.
 Licite potest quis vovere se non facturum deinceps aliquid quod bonum est, et cadit sub consilio, nisi adhibitis certis circumstantiis. vii, 850, n. 3.

Si quis voveat non vovere nisi cum tali circumstantia, adhuc tamen si aliquid voveat tali circumstantia omissa, validum erit. vii, 850, n. 3.
 Qui vovet non mentiri, si postea mentiatur, non peccat mortaliter. vii, 856, n. 1.
 Si ille qui vovet religionem habeat intentionem expressam adeundi omnes, tenetur omnes adire per se loquendo quoadusque recipiatur in aliqua. vii, 861, n. 2.
 Aliquando per accidens potest non obligari, et quare. vii, 861, n. 2.
 Si vovens religionem habeat impedimentum perpetuum ad religionem, excusatur ab obligatione voti. vii, 862, n. 4.
 Si vovens religionem habet impedimentum temporale, debet facere quod est sibi possibile ut tollatur. vii, 862, n. 5.
 Si autem non admittitur in illis ubi viget observantia regularis, licet admittatur in aliqua valde laxa ubi non est observantia, non tenetur vovens illam intrare. vii, 863, n. 6.
 Si admissus in aliqua durante anno probationis prudenter cognoscat se ineptum religioni, excusatur ab adimplerione voti quod vovit. vii, 863, n. 6.
 Vovens religionem, et illam non ingrediens ob aliquod impedimentum, non tenetur ex vi voti castitatem servare. vii, 864, n. 5.
 Quod etiam est verum si post vovit ducat uxorem, etiamsi ducendo peccet. vii, 864, n. 6.
 Qui vovet virginitatem regulariter vovet eam ex affectu ad castitatem perpetuam; unde etiam promittit castitatem. vii, 866, n. 10.
 Et ita si semel amittat virginitatem, tamen manet obligatus ad castitatem quam vovit. vii, 866, n. 11.
 Si tamen detur quod mulier voveat virginitatem, ita ut solum intendat primum congressum cum viro vitare, semel amissa non tenetur ad castitatem ex vi voti. vii, 866, n. 11.
 Si vovens jejunium pro aliquo tempore propter sanctitatem illius, transacto illo, licet peccet non adimplendo, non tenetur jejunare. vii, 867, n. 5.
 Si vero tempus respiciat tamquam mensuram actionis, etiam illo transacto manet obligatus ad quod vovit. vii, 867, n. 5.
 Si vovens tempus non determinet et votum est conditionale, non obligat nisi impleta conditione. vii, 867, n. 5.
 Si autem est vovens absolute, quancocius attentis omnibus circumstantiis tenetur implere votum. vii, 867, n. 5.

VOX.

Voces ad quid institutæ et quid representent. iii, 849, n. 5.
 Vox formatur intra palatum etiam impedito aere externo. v, 343, n. 31.
 Vox quomodo a corporibus beatorum formetur. v, 340, n. 22.

VULGATA.

Vulgata editio duplex facta est, una vetus, cujus auctor ignoratur, alia nova a S. Hieronymo. vii, 281, n. 38.
 Editio vulgata in omnibus recipienda est. vii, 283, n. 41.

VULNERATIO.

Et habenda pro legitima. vii, 267, n. 7.
 Post correctionem Sixti et Clementis VIII, secundum omne quod includit omnibus aliis vulgata preferenda est. vii, 290, n. 57.
 Vulneratio cordis est effectus amoris, qua quis aperit animum alteri ut locum in corde habitat. vi, 208, n. 9, vide liquefactio.

VULTUR.

Vultures a longe, quo non potest pervenire exhalatio odorifera, cadavera odorant. v, 339, n. 19.

W.

WICLEPHUS.

Wiclephi hæresis circa sacras Scripturas refertur. vii, 266, n. 4.

Z.

ZELUS.

Zelus est effectus amoris, qui maxime datur

inter conjuges; et erga amicos etiam. vi, 208, n. 8.
 Zelus de excellentia aliqua continetur sub invidia. vi, 217, n. 15.

emisit illud, servare materiam in quam commutatur ex vi voti. vii, 882, n. 6.
 Votum solemne religionis dispensari non potest a papa. vii, 884, n. 2.
 Circa irrationem votorum, vide dominus maritus, parens et praelatus.
 Votum de quo est dubium, an emissum fuerit ante annos pubertatis, vel intra, ante pubertatem emissum fuisse reputandum est, et sic poterit irritari a parente, vel tutore. v, 153, n. 34.
 Votum castitatis, de quo est dubium, an castitatis perpetuæ, aut temporalis sit, ad temporalem tantum obligat post factam sufficientem diligentiam. v, 153, n. 34.
 Votum simplex ex metu gravi factum non invenitur expresse irritum jure positivo, et quare. Bene tamen votum solemne. v, 441, n. 37, vide contractus.
 Votum virginitatis, vide matrimonium et virginitas.
 Votum vitandi omnia peccata venialia collective non est validum; bene tamen vitandi divisive. vi, 780, n. 14.
 Votum quando post factam sufficientem diligentiam, manet adhuc dubium an factum fuerit, vel non: non obligat. vi, 133, n. 21; 153, n. 30, vide contractus, dubito et lex.

VOVEO.

Vovens si non intendat promittere nec se obligare, neque servare quod promittit, nullum facit votum. vii, 836, n. 1.
 In foro tamen exteriori sic vovens compellitur adimplere votum, et tenebitur Ecclesia obedire ratione scandali. vii, 836, n. 1.
 Vovens si habeat intentionem vere promittendi, et se obligandi, etiamsi non habeat propositum servandi promissum, verum, facit votum quoad substantiam. vii, 837, n. 3.
 Vovens absque animo se obligandi, quia per ignorantiam existimat obligationem non esse intrinsicam voto, non emittit verum votum, nec manet obligatus. vii, 838, n. 5.
 Si quis voveret ex ignorantia alicujus gravissimæ circumstantiæ, quam si cognosceret non voveret, non manet obligatus. vii, 838, n. 5.
 Licite potest quis vovere se non facturum deinceps aliquid quod bonum est, et cadit sub consilio, nisi adhibitis certis circumstantiis. vii, 850, n. 3.

Si quis voveat non vovere nisi cum tali circumstantia, adhuc tamen si aliquid voveat tali circumstantia omissa, validum erit. vii, 850, n. 3.
 Qui vovet non mentiri, si postea mentiatur, non peccat mortaliter. vii, 856, n. 1.
 Si ille qui vovet religionem habeat intentionem expressam adeundi omnes, tenetur omnes adire per se loquendo quoadusque recipiatur in aliqua. vii, 861, n. 2.
 Aliquando per accidens potest non obligari, et quare. vii, 861, n. 2.
 Si vovens religionem habeat impedimentum perpetuum ad religionem, excusatur ab obligatione voti. vii, 862, n. 4.
 Si vovens religionem habet impedimentum temporale, debet facere quod est sibi possibile ut tollatur. vii, 862, n. 5.
 Si autem non admittitur in illis ubi viget observantia regularis, licet admittatur in aliqua valde laxa ubi non est observantia, non tenetur vovens illam intrare. vii, 863, n. 6.
 Si admissus in aliqua durante anno probationis prudenter cognoscat se ineptum religioni, excusatur ab adimplerione voti quod vovit. vii, 863, n. 6.
 Vovens religionem, et illam non ingrediens ob aliquod impedimentum, non tenetur ex vi voti castitatem servare. vii, 864, n. 5.
 Quod etiam est verum si post vovit ducat uxorem, etiamsi ducendo peccet. vii, 864, n. 6.
 Qui vovet virginitatem regulariter vovet eam ex affectu ad castitatem perpetuam; unde etiam promittit castitatem. vii, 866, n. 10.
 Et ita si semel amittat virginitatem, tamen manet obligatus ad castitatem quam vovit. vii, 866, n. 11.
 Si tamen detur quod mulier voveat virginitatem, ita ut solum intendat primum congressum cum viro vitare, semel amissa non tenetur ad castitatem ex vi voti. vii, 866, n. 11.
 Si vovens jejunium pro aliquo tempore propter sanctitatem illius, transacto illo, licet peccet non adimplendo, non tenetur jejunare. vii, 867, n. 5.
 Si vero tempus respiciat tamquam mensuram actionis, etiam illo transacto manet obligatus ad quod vovit. vii, 867, n. 5.
 Si vovens tempus non determinet et votum est conditionale, non obligat nisi impleta conditione. vii, 867, n. 5.
 Si autem est vovens absolute, quancocius attentis omnibus circumstantiis tenetur implere votum. vii, 867, n. 5.

VOX.

Voces ad quid institutæ et quid representent. iii, 849, n. 5.
 Vox formatur intra palatum etiam impedito aere externo. v, 343, n. 31.
 Vox quomodo a corporibus beatorum formetur. v, 340, n. 22.

VULGATA.

Vulgata editio duplex facta est, una vetus, cujus auctor ignoratur, alia nova a S. Hieronymo. vii, 281, n. 38.
 Editio vulgata in omnibus recipienda est. vii, 283, n. 41.

VULNERATIO.

Et habenda pro legitima. vii, 267, n. 7.
 Post correctionem Sixti et Clementis VIII, secundum omne quod includit omnibus aliis vulgata preferenda est. vii, 290, n. 57.
 Vulneratio cordis est effectus amoris, qua quis aperit animum alteri ut locum in corde habitat. vi, 208, n. 9, vide liquefactio.

VULTUR.

Vultures a longe, quo non potest pervenire exhalatio odorifera, cadavera odorant. v, 339, n. 19.

W.

WICLEPHUS.

Wiclephi hæresis circa sacras Scripturas refertur. vii, 266, n. 4.

Z.

ZELUS.

Zelus est effectus amoris, qui maxime datur

inter conjuges; et erga amicos etiam. vi, 208, n. 8.
 Zelus de excellentia aliqua continetur sub invidia. vi, 217, n. 15.

